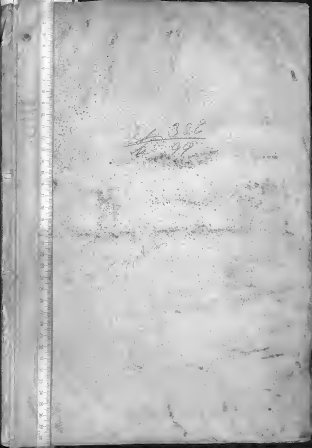

Non est nouū. Sic incipit gl. super Rca. tunc gl. pncipio z fini resistens facia plura noua. Erit primuz qr per alphabetū ad mira dupl'r pōderatuz regulas prosequar: z non eo ordine quo sunt scripte sic fiunt gl. refistā. Mouet: qz h lectura nouelle nō in scholis legenda e sed studēda. Illū aūt ordinem studio magis h expedire putaui. per que qz q̄rit facili' inuenitur. ¶ Ipsarū tamen regularū ordinē textualez semp numeris descripsi z duplicatus ostendet. pp̄ter qd illum etiaz in textu signari studeo. Talez autē modum tradedi fuisse ab oli. z no nouiter odinaeri um videri potest in Hieronymo caplo hebraicorum nominuz. z c. sequeti. ¶ Erit secundū qz extra rubricā ad suffragium in totius hui' rubrice suffragio non remittaz cuius contrariū in tota nouella seruaui breuitatis ca z pp mās chatenadas ad ordinarias tamen glo. qñ qz remittam. ¶ Tertio qz tepidus suz z fui in opere Mercurialuz que stionū quod iam lapsis maiorouz annorum curriculis ichoaui. Et hoc ideo qz illius expedientie non est quā a pricipio existimaui. Sexti eni z Clementinarū z extrauagātiu super ueniētia noua iura ex antiquis quibus quas p volumina cedulasqz collegerā omnes fere notabiliter dubias terminarūt. qd z de multis vtilibus qs p mās supra descripsi. z d infra scribendis futurū fore presumo. Nec hoc me retrahit a labore. Licet. n. per id sciā operis vsum z sic eius laudez minui tamē si talis fructus determinatiois extabit: ex hoc sum me cōtentor. Nā valde delectat quod p dei opus actiuū vt puto nō simpliciter puisiuū ipsius vicarius sic totius ecclesie monarchia gubernat z regit sic sibi paretur a subditis: qd pacifice suarum constitutionū suasiones z motiua decisiones z frena suscipiūtur. propter qd ad illas condendas vtiliter z prudenter inuigilat. Sz qz monarchia imperij tam diu non multū viguit nec laborauit ad sui iuris dubia decidēda. legistas ex rigido quibus optime cogrueret illud opus. ¶ Hoc ideo dixi qz in eas omnes no perdidas p me alibi ñ locatas hic insera. z de perditis aliquas reficere laborabo. Aliorum etiam qui non sunt actu legentes nec habiles ad legendū h multas sub regulis qbus conuenit collocabo. illas precipue qs Clementinarū apparatus allegat. In quaz prosecutione monitus p Hiero. ad Cypri. studentis intelligentiā querā. z nō doctrine gloria ex multiplicatioe sermonū. Ite ad Dama. vbi contra frondentia pumatia z trutinata verba dicebat. Mihi sufficit sic loqui vt intelligar. Difformes aūt disputādi forme multarū diuersitate patebūt. Ipsorū etiā vtilitate ponit. l. vlti. §. iuxta. ff de muneri. z hono. dicens qz Modestinus notando z disputādo bene z optima rōne decreuit. z sm Augu. Ratio vinci per disputatiois pugnā. xxiij. q. vi vides. ¶ Quarto post singulas lrās alphabeti iuris ciuilis regulas hic obmissas per easde lrās inchoantes h ordinare describam que allegate videri facile poterant sic locate. Et licet sciā hoc ogē non subtile nec tñ ignoro longe plus vtile canonistis mēbranas ex illis qz ex gl. totidē occupari. ¶ Quinto sciendum est qz scripta Dy. super his regulis decidere no itēdo. ea tñ tangā ex illis que i scholis recitare solebam. z que canonistis expedire putabo. z qñ qz super regula totum qd scripsit includam. Archi. aute sup his regulis nihil scripsit. ¶ Sexto z vlti o no obmitta qz positores harum regularū multū iuuari potuerunt ex generalibus que in fine sui repertorij posuit Guiliel. ¶ Iuxta solitum ergo glosarum ordine ad vltīā glo. epilogū veniam'.

¶ Glo. ista primo cōtinuat rubricā. Secundo ad situationem opponit z dupliciter soluit. tertio p modum summe de regula querit quedā. z tria de iure. In eadem glo. ibi inquit lex in fine. ibi sunt ad litteram vba predicta z ibi gn̄ali nomina tis vidua diaconissa deo dedicata z sanctimoniali. subdit oēz aliam feminā religiosi nominis vel dignitatis. Et ibi ois diffinitio hac z tres sequentes vide infra sub littera. O. z ibi nemo. xiiij. sunt ibi que sic icipiūt. Et prima sic dicit. nemo qui condenare nō potest absoluer pōt. z ibi nullū. sequitur. crimen patitur is qui non probibet cū prohibere non possit: z ibi. l. vltima actionis nomē oēs comprehendit in rem vel in personā. Et ibi non pñt. sequitur: omnes iur is articuli signatum lege cōprehendi z ideo de finibus zc. ¶ In glo. j. ibi enarrat quādoqz dicitur regula ius scriptum. iiij. di. nomenē sem Jo. mo. dicit qz regula iuris idez quod regula iuridica. Sicut cappa Socratis e cappa socratica. dicit aute qz in diffinitione regule iuris sunt cōiungenda ius z regula. quare sz eum congrue dicit qz regula iuris est distorū prauuqz corrigens bonū z equū breuiter comprehēdēs. Et ibi regulares nō solū religiosi: sed etiā seculares clerici dicuntur ee sub regula. Unde dicit Canon qz ecclesiasticis ordinibus mācipati canonicis regulis tenentur astricti. xxiij. di. quāqz z clare patet hoc. xij. di. c. vlti. ibi nec monasteriorum consuetudines cū ecclesiasticis regulis sint permixte. ad id facit e. d. de bis post pri. i. si. xj di. nolite. xxv q. j. a sacri. z. q ij. puilegia. z l. c. igitur. i. auc. d sanc. epi. post pn. § omn'. oes eria chrīstiani sunt sub regula fidei xxv. q j. p̄ma salus: z ibi per regulam. i. virginū j q. iiij § Item peccato in pn. ibi regulam auream z Josue. vij. Et ibi collatur imo etiā per exceptionez dicitur regula in aliis cōfirmari. ff de fun. instruc. l quesitum. § deniqz neratius de testa. mi l. tribunus. §. vlti. Et ibi equipollet de hoc satis h per Dy. vide supra eo. lib de elec. vt circa. Et ibi simul iungere datur exemplum qz qd statutū est de piscibus auibus bestijs feris lapillis in littore maris inuentis qz cōceduntur occupanti. qz in nullius bonis sunt ff de re. d. l. quedā de ac. pos l. j. in prin. insti. de re. di. §. j z. §. fere. Hij cosua z similes coniūguntur per regulam qz nullius in bonis ē id naturali rōe occupati conceditur ff d acq. re. do l. iij. in pn. vt dixit Accur. ff eodem l j. z hic Dy qd tamē fallit libero homine. re sacra. z alijs que no ff de re. di l. j. Et ibi legantur vt qz non potent testari z sic nec legare. z qd sequitur d legāte z legatario puta qz legat testator seruo suo. vel legat heredi a se ipso. De tertio est exēplū qñ legat suo heredi. s. d quarto. qñ legant colūne edibus insite. Quintū patet p predicta. Et ibi aptius dici posset hoc placet h Dy. Et ibi mente sedebat z hoc respectu ius dicas ars boi zc. Na si ponim' sciam iuris in hoie: dicemus qz ars sine conceptus q est in tali hoie est ars in mente hominis iusti z equi hñtis noticiam diuinarum z humanarū rerū scientiāqz discernere equum ab iniquo iustū ab iniusto licitū ab illicito. Habz ergo talis hoiem z ius in mēte sicut qlqz artifex q vult opus in esse producēre habet in mēte cōceptū que mentis rō vel conceptus dicitur ars etiā ante operis pductione in actū. a tali ergo iure z arte lz nodū scripta producī posset regula. Et ibi. ad secundū quo queritur. ¶ Circa istud sciendū qz Jo. mo. i de cre. cupientes in si. prime partis prolixe tractauit quomodo hz varias significationes. z vt scripsi super glo. significata sup verbo iuribus exquisite z in expedienter id posuit cū satis sila dec. glo propriis abunderet. S ergo vbi etiā abbreuiando ponamus. Est. n. ius aqua pinguis. inde. Oratius. offas in iure natantes. z dicit medici qz vinum oua sorbilis z ius bonorū carnium cito couertunt in nām z vide qd dixi de obser. ieiu. consilium super verbo ab alijs. Secūdo dicitur ius rectum vel iustū. vnde iste habet ius idest habet pro se iustitiam o quo ius dicitur vt hic in glo. z hoc modo ibi. elec. en debent comparere cū iuribus f que iustificant eorū causam vel intentū. sic dicitur possessio habere plus facti qz iuris. i. eius quod censeatur iustu cum in possessione notat factum. habetur id de concess. pre. cam nostris sic dicitur ferri sua cōtra ius litigatoris s. eo li. d sen. ex cō. venerabi lib'. §.

vbi autem cum coz. Tertio idem est q potestas. xxv. q. j. §. si ergo. vbi. hiis ita. ff. de pac. contra iuris. §. si filius. ff. de iure. l. j. in pn. et insti. de iure na. in pn. Fm litteram que habet ius et ptas. §3 lfaz vis et ptas expoit. i. virtus potestatiua vel virtuosa ptas. et reprobat gl. q expoit. i. violenta. na vt dicit de violentu reprobu. vj. di. in fi. et tame vt dicit potest dici q est violentia iure permissa. xl. di. ante ois C vnde vi. et j. de sen. exco si vo ff de verbu sig. pupillus § territoriu. Quarto dicitur ius ars ff de insti et iure. l. j Quinto ponit p verborum conceptione vel forma ff de pac. si vnus § pactus i princ. et de hac coceptioe habetur ff de verb. obli. l. j § si quis ita et .C. de contra. et com. sti. l. omnes. Sexto ponitur pro rigore iuris ff de legi l cum nulla C. e. l. j. Septimo pro vinculo. in sti. de obli. in prin. ff de ac. et ob. l. obligationum substatia in prin. insti. de rebus eorum in fi. Octauo pro naturali proprietate ff de pac. si vnus §. pactos. vsi quod in spe. Nono dicitur ius locus vbi ius reddit ff de iusti. et iure. l. pti. §. alio Decimo dicitur ius. et iuris impositio nam lex ponit differentiam inter conditionem iuris et facti nam facti conditio non inest rei sed ab extrinseco imponitur s3 conditio iuris inest ab intrinseco et a iure imponitur ff de condi. et de. l. mutu. cuius legis ro habetur. ff de condi. ca da. si pecunia. §. Ite siquis. Undecimo dicitur dominium. ff de cura furi. co silio. § eu. Duodecimo dr idem quod totaliter. vel totaliter. vt pre §. pactus ij. rn. et l. si tibi. x § qda. vnde hoc habet ipso iure. i. totaliter nullo extrinseco opante. s de elec. quaq3 ij. rn. et d vsur. qua qm in fi. Idem si dicat eo ipso vel ipso facto. s. co. lib de elec. qua sit in fin de penis e vlt § presenti de senten exco. eos. Tertiodecimo ponitur pro iuris capacitate ff de capi. di. l. legatum in fi. et ratio redditur eo. ti l. eas. Quartodecimo ponitur pro iuris necessitudine vt ius sanguinis vel agnationis. ff eo. ti l iura ff de insti. et iure. l. fi Quintodecimo pro iuris efficacia ff eo ti quod attinet. et pre l eas. de ca. di. Sextodecio pro iuris decisioe vel determinatioe. ff ad. l. aquil. si ex plagis § in cliuo. ibi ius est i causa posit i idest iuris dispositio posita est i exemplificatione facti sic dicitur questio iuris. ff de sta. ho. l. arethusa. Decimoseptimo ius sumitur pro toto corpore iuris. vnde ius haber totum corpus iuris. i. omnia volumina iuris scripti. s. e. li. de priui. c. ij Decimo octauo dr ius quod scriptum vel iure scripto e approbatum vt laudabilis cosuetudo ff de aqua plu arcen l. ij. § labeo in fi. ff de iusti. et iur l. pst. i. ij. et. iij. rn i sti. d iure natu. ge. et ci. § cstat. et. §. ex no scripto. Leo l. b. de elec. quaq3 in prin. de sup. ne. pre. c. tonall. a. vii di. quo iure. ix. q. iij coquestus. Decimonono dr ius qood iustum est habendo respectu ad id qd fieri consueuit l3 de se sit iniustum ff de iusti. et iur l pst. § pretor Uigesimo ponit pro seruitute vt iu ius aque duces de. ff. de seru. vr. pre l. j. Uigesimoprimo ponit pro titulo iuris. vn iste debet docere de iure idest de titulo st si seru. vendi. si qs diuturno in prin. s. de con. preben. cum nostris. Uigesimosecundo dicit qualitas indiuidua supra de prebe dilecto. s. se. Et ponebat ibi versus. Jus aqua. Jus rectu ius dicitur ec potestas. Jus ars forma rigor vinculu na locus. Impone dominus totu capresq3 necesse Efficae decide corp scriptu dr inique. Jus titulus seruit quali quoq3 denotat hoc ius.

Ccessorium. xlij. nam regule iuris ciuilis vt videbis iuxta gl. et antique cocordatie non posuerunt hanc dictioez qua tn posuit noua dc. si supra qua alle. gl. Jnter diuersos aute modos quibus dr natura sumitur pro quada in rebus naliter insita. que de similibus similia procreat vel producit. Accessorium ergo ex pncipali productu vel diuatum illius efficatie virtutis et nature esse debet cuius est producens vel deriuans. C Sequi congruit ornatus ca positum q3 sufficiebat dicere sequitur et importat necessitatem. sic supra de vi. et bo. cle. clerici. ij. post principium st de offi. presi. l. congrule. sic et pars q3 congruere suo toti. viij. di. que contra mores. s sponsa. vu. c. si pncipalis contra. ff de eo qd cer. lo. l. centum capite. et l. fi. ff de fun. instruc. si cui fundum in quibus accessorium non sequitur natam principalis. C. So. contraria locus habent quado i accessorio repitur puisio vel dispositio spialis alias locus est regule et est rd prouisio vel dispo specialis derogat illi que virtute iuris vel significatione verborum intelligebatur iclusa. C de pac. conuen. l. fi. ff de rei. et pu. iub. l. coheredi § qui patrem. Dy. et simile de or. cog. tuam qui fi. sint le. latoz. s. eo. li. de sentetia excomunica si iudex Dicebat et Jo. mo. regula locu habere qs. pncipale et accessorius sunt diuersa sese no attingentia nec accessoru certa determinationem habet. tunc enim induit natuiam principalis. C Glo j. ponit exempla et dicit vnde sumpta. C Secudo se ccesiue signat et soluit. vj. Ira. C Terti o ponit qda distinctionem Accur. et subdit concordantias C In glo. j ibi cu pncipalis sequitur ca non subsistit plerunq3 nec ea que sequuntur locum habent et i de. §. se. ibi. l. j. et aut. sacramenta. vedito fca per minore et iurata non rescinditur pp etatem. et ibi quod tamen legato vsufructu fundi q accedit ville l3 extincta sit villa durat vsufructus et ibi generaliter fideiussor debitoris heres liberatus est a fideiussione et quasi reus et ibi. l. ij. legato seruo cu peculio extiguitur legatum peculij illo alienato mortuo vel manumisso. idem in penu cum vasis legata et ca sumpta et hoc vult. l se. C In glo. j. s. dotis vt dicit Jo. mo qz dos non pot ee sine matrimonio l3 mrimoniu possit ee sine dote: patet q dos accedit matrimonio. ff de iure do. l. iij. posset etiam exemplu poni in dote et additamento dotis. ff de pac. dota. inter socerum §. et inter obligatione pncipali et accessoria ff de isitto circuq3. § si ei que et in legat. j. ff de le. iij. prelija. § qui domu3. Jtem per. l. C de vsuris eo. a. rn. fm eu et ibi de rescrip. c. j. et de pre. super eo. et ibi debita. per que iura p3 vt etia dicit Dy. regulam locu habere siue loquat de pncipali iducedo siue tolledo siue cofirmado et ibi. rl. annoru hoc qn intentat cotra debitore vl eius herede alias i erdu quadrienio quadoq3. x. vel xx. vel xxx. anis tollit qd dsc vt nota in spe. et de pscrip. ad fi. et vide qd no. d pac. si tibi. §. d pignore: et ibi pacta q 3 et ff ad l fal. qd d bois. §. j.

b Abeo cordi vt dixi sup rubrica certas questiones p alios vel p me solemniter disputatas sb h ti. collocat qre couenies sb ista regula huius ordis pria illa qstio describet q actu disputatiois puenit et p regula termenat q tal e pme disputata.

a Rtat statutu doc. legetes vt disputent et vt questiones disputatas i fra certu tpz in scriptis stationario tradant. Doctor priuilegiatus q disputare non tenet disputauit sed questione disputata stationario no tradidit queritur an inciderit in statutum. C Pro doctore primo et contra eum scdo contrarius inducetur numerus iii pgrapho. Aperiet tertio dubia questioe et per id dabitur soluto. et contrariis satisfiet. Primo q non inciderit inducunt tria procedetia ex dec. capientes. s. eo. li. de elec. Primu colligit ex notatis circa principiu in glo. in hoc casu vbi patet post Guil. et Gar. q electus cathedralis vel regularis ecclesie qui non astrictus sed sola voluntate pro cofirmatione vadit ad curia no artat ad tempora et forma dec. illius. Scdm ex decreta. no decear eo. ti. vt ibi et no. in glo. ij. vbi patet q eligetes qui non artati s3 ex nuda volontate vadut ad curiam electios negotium instructuri no habet circa pcipiendos bnficioru fructus priuilegiu3 illius dec. Tertiu p3 eo. ti. si postq3. ij rn. et eo qd ibi no. glo. ij. vbi si talis electus q volutate no necessitate vadit ad curia si recedat illicentiatus no icurrit pena dec. cupientes. C Ex his tribus cocluditur doctore q non necessitate s3 volutate disputauit ad illa no teneri ad que tenetur necessario disputans et sic nec in terminis questionis statuti pena incurrit. C Scdo i ducit decre. cu inter vniuersas d elec. per qua p3 s3 vera lectura modernoru licet ibi glo cotra q si canonici vacantis ecclesie vocant ad electione no vocandu et illo non expectato eligat tenet electio cum 3 constitutionem

aliquas

aliquā non sit facta licet illi venienti teneri possit ad expensas et iteresse vt ibi satis scripsi. ¶ Tertio inducitur dec. cū ni lecti eo. ti. vbi compromissarius qui non ex forma mandati sed nuda volūtate scrutatus est vota compromittentiū illa non habet seq necesse. ¶ Quarto inducitur lex tutor. C. de nego. ge. per quem patet q in volūtarie gerente alterius negotia sufficit q aliqd fecerit ad amici commodū non sic in illo qui gerit necessario vt tutor vel curator in qbus requiritur plena gestio. super quo vide q scripsi de procura. non inutile. i. ii. Dicit ergo doctor satis esse studentib q in paucis suo labore consuluit qui contentari debent de gratia sibi facta. vt eccle. bene. c. vni. potissime qz et sine assignatione predicta ipsum disputare est qd perfectum et vtile et licet qūqz gratiose facientem peniter e de istitu. cum venissent. ¶ Quinto inducuntur leges. C. de excu. tuto. volūtarie tutele munera priuilegia non derogant. C. de his q spon. mu. sub l ij. et iiij. C de epi. et cle. autē. presbyteros. i. Item sublata personali remanet hypothecaria vt ff no. per que concluditur q licet disputauerit remanere priuilegium non tradendi facit qd scrips. post Compost. de consti. cum accessissent qui tenet hoc eē regulam q vnico actu priuilegiū non tollitur contraria sūt specialia propter consideratione odij vl fauoris ¶ In contrarium inducitur qz disputare et tradere aut dices esse cōnexa aut sm accessoriū primi aut duo separata. primis duobus casibus ex quo alterum apprehendo renunciaui priuilegio .s. disputando teneor reliquum. s. ad traditione sine illud dicas connexū sine accessorium. primū patet. ff. de consti. translatio. ij. q. vj. hec quippe. lxxxj. di. tantis. fa. de prescrip. cū ex offi. scdz patet hic cum coz. et ff de no. op. nūcia. cum ex inuncto et q no. eo. li. de rescrip. c. j. in glo. ij. Unico ergo actu sit perditum priuilegium vt p ze. decre. cū accessissent de prebē. pro illorum C de iure do. impe. l. ij. quod de facili perdit. C. de iure aure. ānu. l j. et ij. C. ad l. cor. d fal. si q d cutip. ex scō meo ius meum perdo. ff de diuor. l si. vnde et scz agnoscēdo iudiciū qo renunciat excusationi ff de va. et excu. mu. l. pe cor. §. si post. Tertio casu cum dicis illa duo separata ergo re nec tradē eo sup traditione priuilegiatus nō fuerit et ipsorū cā sit diuersa. na primū presentibus tm disputātibus et audientibus proficit. secundū etiam absentibus et posteris. priuilegiatus ergo super disputationis labore contra vtilitatem presentium nō propter id priuilegiatus est cōtra actus memoriam et vtilitatem posterū vt infra dicet. ¶ Scdo inducitur contra doctorem qz ex quo posuit principiū et finem ponere debuit. de cōstit. j. nullus epi. et dz ant totū ageret aut nihil de cōse. di. ij. cōpertus sitr de pupillo dicit circa nois per tutores data. ff. de adm. tu. cum queritur. imitetur ergo doctor creatore suum qui non nouit opus imperfectum de hap. ms forcs. versi. sed adhuc. ¶ Tertio contra doctorē inducit. C. de his q spō. mu. sub. l. j. li. x. et quod ibi in rubrica no. veterani eni qui cū possent vti immunitate passi sunt se in ordine decurionū eligi ad excusatione non redeunt et muneribus singl coguntur vt ibi. ff. d prin. vetera. l. vlti. Fortius ergo iste qui seipsum posuit in ordine disputātiū excusatione nō vtitur et ad perficiendū munus artatur. ¶ Quarto cōstat q multa sunt a pncipio volūtaria que si icboent eorū prosecutio ē necessaria hinc est q heres qui accusaut occisorem defuncti illo absoluto non tenet appellare. ff. ad sila. propter veneni in fi. si tm appellauerit tenetur prosequi. C. eo. ti. l. minoribus et sic soluitur dictarū legum contrarium i pre. l. propter. ¶ Quinto constat q quis ad icerta no tenetur que tame si aggreditur omne incertitudinem tollere debet vnde non tenet quis agere nec in causa propria appellat si tamē agit personali vel appellat ante sententiam debet exprimere causam vt tollatur incertudo ne li. ob. c. fi. de ap. vt debitus de elec. vt circa. ff. eo. lib. Cum ergo statutū de tradendo cotra incertitudinē solutionis sit factū vt eius certitudo per posteros haberetur tradere tenebat ex quibus tc. ¶ Pro solutōis veritate videnda aduertendū est q questio non proponitur de doctore nō incluso statuto puta non legete vel viatore q cum statuto ligatus non fuerit dici nō pot q disputando renūciet priuilegio et se submittatur statuto et i tali procedunt que pro doctore superius sunt inducta. Item nō proponitur questio d priuilegiato in duobus vt nō teneatur disputare et si disputauerit non teneatur qstionē tradere qz tunc nullum ī dubiū sed proponit in illo qui tenebatur disputare et tradere sed p priuilegiū eximebatur ab onere disputādi. et per cōsequēs vel tacite et ab onere tradēdi pp impossibilitatē que impossibilitas cessat eo disputante: et illo cōsequēs: vel tacitū sicut onus sic et tollit p. l. iij C si pen. ap. mors interuenerit et .C si reus vel accu. l vlti. per qs pz q si dānatus d crimine q appellauerat mortu ē appellatione pēdente si bona non expresse sz tacite dānata erant ex qlitate crimis extincto cū crimis p morte extincta erit et ea bonorū. sed si nō tacite vl p cōsequentiā sed expresse fuissent bona dānata lz extincto esset cū criminis remanet qstio super bonis p quas leges et ea q notantur d cle cōiu. qd a te. et p. l. iij. § q hz. ff d serui. vr. pre. et p hanc regulā dico doctore de quo qrit i statutū icidisse. lex volūtarie vt ibi no. in. l j. et ij. glo. n obstat sed facit p. mun. n. tutele volūtarie susceptū lz n pindicet q ad alia munera quo ad illō pindicat et ad inuetariū tenebit et ad reliq tutorū onera. et obligata erūt ipsius bōa. sicut videt ad. l ij. et iij C de his q spo et ad auc. presbyteros. ij C. de epi. et cle. ad id qd dr isti fecisse gratiaz. videtur q nō pptie fecit gratias sz renunciauit gfe sibi facte quo ad istum actū. pptie eni faceret gratiam alias nō iclusas de quo supra dixi.

Ctus legitimi. l. vt dixit Jo. mo. actus de potetia egreditur. et ideo dicit effectus potentie. Legitimū ūt dicit qd obuenit vel firmat a lege. ff. de ver. sig. l lege obuēire. Ex quibus pcludit q actus. i. effectus potentiarū lege velati vl approbati nō recipiūt diē vel conditionē contra substātia vel nām ipsorū actuū uno adiectiōes q tales sunt sicut ipsos actus hoc pz in matrimonio de cōdi. app o. c. vlti. et sic oz itelligi hūc regulā aut eā restringi ad certos actus vt sic regula in cōtrariū maneat vt dicit super glo. neqz diem heredis. institutio no recipit diem certā. ff de heredi. insti l. hereditas. insti. de heredi. insti. §. heres in diē recipit tm cōditione. Itez diē incertā. ff. de here. insti. l. si quis instituatur et. l si sub conditione. et. l. qui filio et. C. de here. insti. l. extraneum diuersitatis rō vt dicit Hy. qz qd in se non recipit diuisionem i partes nec recipit diuisionē in ptes tēporum et ecōtra. ff. d testa. mi. l. miles cū herede. §. qd diximus et de vsufruc. l. vsufructus et ab initio. sz istitutio heredis nō recipit diuisionē in se. qz nō potest qs pro parte decedere testatus imo ea testati trahit ad se eam intestati. ff. eo. l. ius nostrū. vnde limitatio tpis habet pro nō adiecta et valet institutio p toto tepore vt in pre. l. hereditas et. §. in diem. vbi vō sit institutio sub conditione vel in die incertā que similatur conditiōi horū euentus trahit in tps retro. ff. de testa. mi. l qd dr. et ideo non videtur propte intestatus sz in toto testatus cū euenit dies vel conditio. ¶ Prima glo. dicit vnde sumpta sunt et ponit exempla. scdo signat successiue lex cōtraria et soluit. tertio ostēdit regulam iuris cuius cautius formatā. ¶ In. j. glo. ibi actus legitimi sequit q non recipiūt die vel conditionē veluti emācipatio acceptilatio hereditatis aditio sui optio tutoris datio in totū vitiat per tēporis vel cōditionis adiectionē et ibi hec venditio vedit dūs serui sub conditione si rationes ipsius arbitrio cōputauerit. ¶ In glo. j. ibi exemplificat et ponit et Hy. exemplū in auctoritate tutoris q si interpōatur sb conditione interpositio ē nulla. ff de auc. tu. l et si conditionalis. et ibi secus. quare secus no. C. de testa tu. l. j. vbi duas rationes reddit glo. addatur tertia qz obmissuz a testatore propter diem vel conditionem suppleri potest per iudicem quod non queritur et ibi satisdederint tenet Tan. vt refert Bar. in venerabi. xxxvj. q etiā in collatione ecclesie hec cōditio potest apponi licet per subditos apponi non debeat d hoc. vij. q. ij in summa Dama. in qōne. vj. de preben. dicit hanc conditionem indebitā cum satisdatio nō debeat exigi nisi a suspecto. xxviij. di. d sy racusane qz ver o i tutore datio

subintelligitur. ideo non est conditionalis. Item dictum Tan. cum datur tibi ecclesia si debita eius solues. vide in spe. super rubrica de re. permu. versi. si adhuc querit. et ibi strictius dixi et ad illos casus restringenda e regula secundum Dy. ut sic generalis regula remanet in contrarium vel intelligatur de die vel conditione contra substantiam ut in pri. dixi et ibi dedi illo Dy. alle. insti. de contrahen. emp. §. emptione. ff de in diem adiec. l. ij. de peri. et co. rei ven. l. necessario. per eptorem l. ij. §. si sub conditione. unde societas locatio mandatum et similia que sunt legitimi actus est quod conditionem et diem recipiunt.

Esitationis

cuiusdam quam paulopost doctoratum mei pannonia disputaui articulus unus ponetur super regula sed deo. alius autem erat an ex causa posset papa dispensatiue concedere quod matrimonium contraheretur duraturum solum quousque filius masculus ex matrimonio haberetur. Nec miranda sit questio: scias quod rex antiquus habes unicum filium monachum petebat a papa ut cum illo quod matrimonio posset contrahere dispensaret aut simpliciter aut ad tempus ut. s. quia de secundo dicebatur plus filius contentum. ¶ Ubi primo ad negatiuam faciam quattuor demonstrationes quarum primam per quattuor similia roborabo ubi tres opi. adducam. Secundo ad affirmatiuam septem rones inducam. Tertio solutionem pape reseruans tria submittam. ¶ Primo allegatur quod non propter duo inconuenientia. primum quod contraheretur ad tempus. secundum quod dissolueretur iam consumatum per copula. contra utrumque est diffinitio matrimonij quam dicimus quod est maris et femine coniunctio indiuiduam vite consuetudinem retinens. xxvij. q. ij. §. j. ff de ritu nup. l. j. facit ff de iur. do. l. i. hic autem est diuiduus etiam proposito ergo non est matrimonium nec mirum quia et hereditas non datur ad tempus ut. s. dixi. nec lex recipit filios temporales ff de adop. si tibi. alias incipit quesitum nec libertas datur ad tempus. ff. de ma. test. libertas. ij. nec spirituale matrimonium contrahitur. ly. di. precepta de transla. quanto. idem ergo in carnali. quod est expressum. xxxij. q. ij. solet et c. aliqui in tantum quod conditio que facit matrimonium temporale uitiat contractum quia contra eius naturam de condi. ap. c. fi. ¶ Secundo euangelium Math. xix. prohibet separari per hominem coniunctos a deo. xxvj. di. deinde cum concor. sed papa contra euangelium non dispensat. xxv. q. j. sunt quidam quia nec angelus dei auderet contra euangelium ad gala. j. xj. q. iij. si is qui preest ergo nec papa. ¶ Tertio constat quod propter solum adulterium separantur coniuges. durat tamen coniugium xxxij. q. j. dixit dominus et. q. vij. oes accusationes cum ergo eis separatio coniugibus auctoritate legis diuine et canonice duret tamen coniugium inseparabiliter fortius eis non sic separatis. ¶ Quarto expressum videtur de con. coni. ex publico in fi. quod papa dissoluere non pot matrimonium consumatum et quod ibi no. in ult. gl. ¶ Quinto ad hanc partem et inducitur quod notat Hug. et Jo. xv. q. vj. auctoritatem in fi. magne gl. quod no. Ber. de transac. c. fi. in. v. glo. quod scripsi post Hos. de spon. du. c. vult.

¶ In contrarium allegatur in euangelio caueri quod in ore duorum vel trium etc. Math. xviij. sed hoc mutat papa addendo vel minuendo patet. ij. q. iiij. presul. et de test. in omni de confe. di. iiij. paruulos. et videndo. eo. ti. pluraliter. ¶ Secundo dispensat contra diuinum preceptum de soluendis decimis. et ut ne. ex parte et c. a nobis ubi de hoc. ¶ Tertio contra diuinum preceptum permittit recipi aliquid ultra sortem quod est usura. xiij. q. iiij. plerique. Illud patet de usur. c. j. et c. salubriter. ¶ Quarto dissoluit matrimonium ut p. ex. dec. ex publico et c. verum. et ita consumatum inter iudeos ad quos tamen dicta fuerunt illa verba quos deus coniunxit etc. de consang. et affi. de infidelibus. nec in his facit contra euangelium ut homo sed vice dei. xxxiij. q. ij. quos deus. et de transl. per totum. ¶ Quinto ipsius auctoritate spirituale matrimonium contrahitur ad tempus. vij. q. j. pastoralis. ¶ Sexto ponderat terminus questionis matrimonio potest esse perpetuum puta si ex illo filius masculus non haberetur et hoc videtur sufficere ar. ff de lege. j. cum res. §. fi. de condi. inde. l. sufficit. ¶ Septimo facit ad predicta quia etiam in matrimonijs mutat generalem obseruantiam ecclesie de consang. et affi. non dz. et naturas rerum de cose. di. ij. reuera et dispensat supra ius de conces. preben. proposuit. ¶ Sop. ne ligue transeus super terram os ponat in celum contra d. xxj. in istum ipse papa de cuius potentia queritur questiones soluat consulendum tantum sibi est quod abstineat: sed si dispenset multo videtur quod dispensatio teneat secundum quos. et sunt quidam non vetat papam contra euangelium causa dispensare sed euangelia destruere ut ibi no. Lauren. et de ipsius potentia in spe. de leg. §. nunc ostendendum. versi. lxxxx. contra ipsum ibi videt. §. nunc breuiter.

vid. l. abb. in c. ex parte de cen. ...

¶ Regule iuris ciuilis huius littere. A. sunt he.

Lterius

circumuentio alteri non prebet actionem.

Ctus legitimi vt. s.

Liud est vendere aliud venditioni consentire.

Refertur ad uniuersos quod publice fit per maiorem partem.

Bsurdum est plus iuris habere eum cui legatus est fundus quam heredem siue testatorem si viueret.

Besia eius que reipu. ca abest neque ea neque alij damnosa est ut Hec. ea que non habent atrocitatem facinoris vel sceleris in his ignoscitur seruis vel dominis vel his qui vice dominorum sunt veluti tutoribus et curatoribus obtemperauerit. ¶ Semper qui dolo fecit quo minus haberet pro eo habendus est ac si haberet. In contractibus successores ex dolo eorum quibus successerunt non tantum in id quod peruenit verum etiam in solido tenentur hoc est ut unusquisque pro ea parte qua heres est condemnetur.

Eneficium

idest cum dicitur respectu de ecclesiasticum perpetuum beneficium vel canonia de quo vide quod dixi. s. eo. li. de elec. c. j. super ver. canonia.

¶ Glo. primo ponunt exemplum et ius nouum super huius regule ratione fundatum. Secundo no. casum imprescriptibilem et de illis remittunt. Tertio ponunt quadruplicem significationem beneficij. Quarto quid sit instituere et ad quem spectat circa id duas obiectiones soluendo. Quinto de dictione pro ponunt differentiam inter affirmatiuam et negatiuam locutione. Sexto signant et soluunt tria contraria loquentia in proprietate ecclesie vel in prouentibus tantum vel in iure eligendi. Septimo ad questionem de clerico a quo titulus petitur arguunt pro et contra et ponunt duas opiniones contrarias quas distinguendo concordant. ¶ In glo. j. ibi herennius sola salarij perceptio non facit decurionem eum qui non legitime creatus est. et ibi seruus ubi dicit cum beneficio affici homine sit tertio bono. ¶ In gl. ij. ubi quia etiam filiusfamilias potest esse arbiter et iudex in ca patris.

¶ In glo. vit. ibi de acq. pos. l. j. possessio vel pedum quasi positio et naturaliter tenetur ab illo qui ei insistit. et ibi actor casu. ubi proprio. ¶ In glo. j. ibi tribuere. Sciendum est quod Dy. qui non fuit canonista ut dicitur et hanc gl. Ber. statim allegatam dicebat esse in dec. frequentibus de insti. et de casu dec. questione formabat infra eodem indultum volens hanc regulam que prius erat coperose glosare sicut de prima filio patrisfamilias facere consueuerunt se contulit ad ipsum. Hosti. de insti. et aliquid ultra: et contra ibi descripta subtiliter possunt dicere quod institutio est alicuius beneficij verbalis collatio. Inuestitura institutionis vel collationis confirmatio vel declaratio. Missio in possessionem precedentium institutionis vel vestiture executio. et sic patet quod tria sunt species distincte et distincta iura ut per primum tribuatur ius proprietatis. per secundum confirmetur. per tertium ius possessionis et quasi ius administrationis nec per hoc infertur aliquod contradictorium: ut dicatur possessio et quasi possessio in eadem re concurrunt quia considerato iure beneficij quod est incorporale vel quasi possessio considerata rebus corporalibus ipsius beneficij dicatur vera possessio. Et dat similia de iure ciuili primum in institutione heredis que institutio procedit per dispositionem verbalem. secundum institutionis illius irreuocabilis confirmatio per testatoris mortem. tertium institutionis et confirmationis executio que contingit

tingit per aditionē hereditatis et per subsequēs adminiculū.s. apprehēsionē possessionis que ad acquisitionē possessionis necessaria est s; non dominij.ff. de ac.poss.l.cū heredes in prin.et de bo.pos.c.l.i.et.ij. Idem in datiōe tutoris q̄ fit primo a testatore secūdo cōfirmat a iudice datio illa verbalis.ff.et.C.de testa.tu.et de cōfir.tu.tertio sequit decretuz iudicis administratiōes pcedens.C.arbi.tu.l.fi.et in auc.vt hi q obli.§ pr. Idē i feudo. Fit enim primo feudi pcessio.secundo inuestitura que est precedentis cōcessionis pfirmatio.tertio in possessionem inductio que est pcessionis.et inuestiture real' executio vt i ti. quid sit inuestitura colla.x.et licet fateatur predicta nō esse per omnia similia tamen similātur quoad ordine successiuū.

¶ Subdit demū q predictorum defectus facit institutionem nullam que vt sit canonica debet esse habilitas in instituēte instituto et institutionis forma de his in vltima glo. Sic et tutoris datio tūc est legitima quando is dedit qui dare potuit is accepit cui fuerat dandus is datus cuius dandi facultas erat et pro tribunali decretum interpositū est.ff.de pfir.tu.l.naturalis.§.si querat vt dicit Hy.hic in sua noua q̄stione si de substantialibus aliquid deesset vitiaretur institutio.ff.de transac.cum hi.§.si pretor.secus si obmittant leuia et non substantialia.ff.de ven.inspici.l.i.in fi. Tractat etiā hic Hy.quod scripsi de his que fi.a ma.p̄te ca.ex ore.super.iij. glo.quare aliud in traditione clauium q̄ anuli libri vel baculi.Querit demū si institut' vbo et inuestit' anulo inducat in possessionem vnius rei beneficij nomine illud et aliarum an intelligat acquisita possessio illius tantū vel illius et alterū q habeat possessionem oium alle.ff.ad treb.l. restituta in prin.et.ff.de ac.pos.possideri.§.q aūt.dicit autē q licet suaderet equitas hoc ius scriptum vult contrarium qz licet heres adeundo omnium hereditariarum rerum acquirat dominiū non tamen querit singularis rei possessionem nisi illam apphēdat vt.d.l.cum heredes.ff.de acquirē.pos.et si qs testa. liber esse ius.fu.l.i.§.scevola. Lex restituta loquitur in translatiōe dominij ad quā sufficit verbalis hereditatis restitutio vt ibi et l.facta C.eo.ti. Item.l.possideri nō dicit q p possessionē fundi acquiratur possessio aliarū rerū s; singulariū ptium ipsius fundi. Item querit an satis sit cōferētem fuisse habilem tpe quo cōtulit lz postea factus sit ihabilis et tenet q sic ad hoc.s.eo.factuz legitime vbi videas pcor.quas ad hoc allegat sup p'ma glo. ¶ In pria inducit.ff.de iniusto rup.et irri.testa.fiquis exheredat.§.irritū insti.qui.mo.te.infir.in prin.et.§.nō tū vbi vitiatur testamentū si propter delictū vel factum suum supueniens testātor pdit ius testādi. ¶ Rndet q testamentum erat reuocabile s; collatio bñficij nō et facilius vitiatur primū q̄ secundum. Inde est q donatio inter viuos non vitiatur p p supueniens delictū donatis.C.de bo.dam.si quis post.sed donatio ca mortis sic.ff.de do.ca.mor.l.si aliqs rō qz pria irreuocabil'.scda reuocabil'. ¶ De istituto ēt querit idē et tenet q sicut hēs debet ēē capax tpe testamēti mortis et aditiōis.ff.de her.insti.si alienum.§.i.extraneo.sic et iste debeat ēē capax tēpore collationis inesti ture et possessionis nec nocet sm eū si intermedijs tēporibus iter predicta fuerit inhabilis.ff.de here.insti.s; et si inpditione.§. solemus cum l.seruū meū.nulli dubium aute quin pp inhabilitatē superuenientē ex delicto priuari possit pp aliū coad iutor dari. Circa hac qonem vide qd scripsi i deri.egro.c. pen.in prin.format demū qōne de illo qui credebat' habere ius cōferendi s; nō habebat ad parte q collatio nō valet induxit.ff.de re.eo.qui sub tu.qui neqz.de admi.tu.l.ticiū.§.q rē.de eo qui pro tuto.l.s.in quibus nō valēt facta per eum qui credebat' tutor sed nō erat.Ad contrariū inducit.l. barbarius.et.ff.de sup.le.l.l.i.fi.C.de testa.l.i.et de sen.et iter. l.arbiter.et hoc tenet dicēs pcraria loqui errore singulari q veritati non nocet.ff.de ac.here.cū qdā.§.qd dicitur ō sup. le.l.labeo.§.vere.lz in fractibus psūptis et singularis et ror facti vel iuris excuset.C.de rei ven.certum.dicit tū q sm theologos forsā in principali pcrarium diceret veritate cōperta.Solutio ista Hy.ē cōtra casum dec.cōsultationibus de iure patro.vbi credulitas sine pos.nō iuuat sed forsā ipsa intellexit de eo qui credebatur ēē ille prelatus ad quem spe ctat collatio.Subiungit qōnez de canonico qui recepit prebendā ō manu prelati nō legitie istituti an petere possit ipsum platū remoueri vt nō legitime institutū et hanc satis pse quitur.tenet tamē q possit si defectus istitutiōis prelati nō procedit ex facto vel voluntate canonici.ff.de proba.l.qdez.ff.de ie.q.vt indig.l.post legatum alias secus ex eo pendebat et scienter recipat non agat.secus si ignoranter.allegat ad pri mū.ff.de ino.ffi.te.si pare.§.vlti.et.l.nihil.ad s;m allegat.eo.ti. mater.§.ceterum.et l.cum q. Ad solutione facit.s.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.et quod ibi no.in glo.pe.et.s.de transac. ex litteris.et qd ibi no.ō vltimo quod hec dicebat soluendo queda contraria.et ad id quod dicitur reseruationes legatorum perire legatione finita vide.s.eo.lib.de offi.lega.presenti super verbo vacari. ¶ In glo.vl.ibi cu ecclesia.dicebat Jo.mo.q cōtraria loquuntur in potestate actiua h loquitur de passiua.et ista differunt.facit de cle.exco.si celebrat.s.eo.li.de elec.nullus in prin.et.c.ex eo q in fi.et ibi.c.iij.vnde sm Hy.vicarius epi vel capl'm vacante sede.id si posset qd dic.vt.s.eo.li.de offi.vica.c.fi.ō ista.c.i.ne se.va.c.vni.et ibi.c. vlt.qd dic vt ibi no.in vlt.glo.in confirmationibus eni locū habet sed non in collationibus vt ibi. Ite da exemplum p de c.ij.eo.li.de elec.et per regulā actus hoc eo.ti.et ibi ordinarij.et ibi de hoc per archi.et licet plura ibi recitet omnia habentur p remissiones huius gl. Tenet aūt qd sequit in gl.cū moderamine qd stati subdā et ibi.dilecto.tenet archi.in pre. dec.ordinarij.q si ordinarius visus est in possessione consensisse tacite vel expresse.q tunc non coget eū ad titulū ostendendū de his que fi.a maio.par.ca.ex ore.poterit tñ ipse licz sit collator docere collatione pcra ius factaz per hāc dec.dilecto.in fi.eoius verba possunt archi.i dec.ordinarij.

Iccirca regulam istam fatis insteti mus et ideo breuis hic erit qo dispu tata quodā per do.Jaco.can.bonon.et est talis Datus ē executor p papā ad prouidendū mihi de beneficio in certa ecclesia querebatur in prouidendo de beneficio per lateranē.concilium ad papam deuoluta canonica esset institutio i hac non insistimus qz e hodie expeditum q sic per clem.de prebē.si de beneficio ¶ Et primo arguit q sic.scdo cōtrarium et his cōtrarijs videtur.tertio ponitur disputantis solutio q reprobetur. Arguebat ergo ipse q sic ex voluntate mādātis que sequeda est et si sit.xix.di.in memoriā.et itentio psideranda de rescrip.mandatū et ratio q delegante mouet et c.eo.ti.super litteris in fin.et cum mora collatoris non purgetur in hoc casu de sup.neg.pre.lz.si executor conferre non possz pati possz eccl'ia defectum ministrū pcra mente iuris de cle.non resi.c.p'ltimo si canōici se opponerent non essent audiendi.s.de elec.cum inter.R.

¶ Ad contrarium inducebat q forma mādati q̄ exacta diligētia est seruanda id non patiebatur qz cū papa scribēdo preiudicat ordinario collatori tūc videt facere gratia spālem.qñ vero est deuoluta ad eū collatio non est gratia cū habeat necesse conferre et in necessitatibus non sit libera itas. Sed ad hanc rationem responde per no.de prebe.relatum In vlt.glo.addebat q rescripta secundum ius intelligenda sunt et sic secūdum ius facienda est prouisio de offi.dele.ex p te.ff.de confir.tu.l.tutores.hoc concedo sed nō obstat decisioni iuris nou.subdebat q littere videbantur surreptitie quia non faciebant mentionem de vacatione tanti temporis quare non valebant de rescrip.cum dilecta. Soluebat q ū in litteris dicebatur volens facere gratiam specialem de illo prouidere non potuit allegabat de conces.prebē.cum nostris.et.c.litteras.paruz vel nihil vrget illa clausula qua per remissionem.s.dedi.nec obstat dec.in fi.alleg.q non sequit si non valet rescriptum ad beneficium de alterius colorata possessione facti non faciens mentionem.ergo nec valet nō faciens mentionem q collatio spectet ad papā.constat enī q magis impetrabile est beneficium quādo solus cōcedēs leditur q̄ sit cū leditur tertius et largior sit impetratio prio

casu quam secundo de consue. cum accerno. et quod dixi de transla. c. vlt. super vlti. glo. et quod nu. in clemen. de offi. de leg. c. vni. in magna glo.

Bona fides lxxxiij. non patitur quod non sustinet: non permittit et ibi exactam hoc propter est quod solutum ab initio ff de ver. sig. si debitor. habet tamen hic locum etiam cum debens nulla contentione adhibita quod debebat soluit. satis enim est quod exigi poterat ab initio ex quo debebat vt in. l. pre. exigatur ab eodem nec obstat ff de nova. l. fundum cornelianum nam ibi erant solutiones diverse. et ex diversis causis ducentes originem et ideo exactio vnius non impedit per exactionem alterius nisi omnes cause essent incrative ff de ac. et ob. l. omnes. Item in illa lege vna obligatio erat super fundo alia super estimatione et sic super diversis procedit duplex exactio et non super vno. Dy. ponit hunc casum de eo qui prima stipulatur fundum postea non animo novandi stipulatur quanti fundus est contestata lite super fundo si deterioretur sine culpa debitoris considerantur presens estimatio sed in altera petitione venit estimatio que fuit tempore secunde stipulationis. ¶ Prima. glo. dicit vnde supra et ponit exemplum dicens etiam in penis regulam procedere. secundo dicit regulam veram vbi vnica exactio competit. tertio arguit ad questionem. ¶ In glo. prima ibi bona fides sequitur non patitur vt bis idem exigatur et ibi. § condemnatio. si ego legatarius sub conditione egi contra heredem de tabulis exhibendis et quia non exhibuit condemnatus est ad interesse id est ad solutionem legati existente postea conditione non agam ad legatum secus si illud interesse fuisse consecutus a tertio non exhibente vt ibi et ibi ocu. condemnatus ad certam tempus in exilium si tempus perfecerit in carcere vlterius in exilium non mittitur et ibi § sed si plures in l. a quibus pena vnius non liberat alios. ¶ In glo. i. ibi ab eodem dicebat ergo Dy. regula intelligitur eadem ne ab eodem exigatur vel ab eo qui ab exacto causam habet vel qui contra exactum esset habiturus regressum et sic soluitur de illo qui dolo desijt possidere a quo licet agens consecutus sit estimationem nihilominus agit ad rem contra possessorem ff de peti. here. nec vllam. § Item si quis. de solu. sicut § dolo. dicit tamen per. l. ff. si fa. fur. fe. dicatur. l. quotiens et de re. eo. qui sub tu. vel cu. l. illicite et de re iud. si quis dolo. § si quis creditorem qui petens ab alio qui contra alium habiturus esset regressum audit per Palle. § Item si qui et. § dolo et. § condemnatio et ibi § sed si plures. Host. in dec. ij. quod metus causa. dabat doctrinam quod vno soluente alij obligati liberentur quando petit actor quod sibi abest et eis adest vel quando pena pro privato comodo est inducta secus si petatur quod eis non adest vel cum pena pro publico comodo inducta est vel est pura pena ibi videas supra glo. j.

Hec disputanda videtur materia de quarentisi gl. an res et pena simul peti possunt. Et est opi. alicu. quod si pena succedit loco rei debet petens altero esse contentus ff pro so. si quis a socio et l. qui si. et ff de acti. e. p. l. predia facit hec regula si non succedit loco rei tunc peti possit vtrumque ff de arbi. si quis rem. Hanc posuit Archi. in pre. casi. si ecclesie. et vide quod not. xij. q. ij. episcopus qui mancipium in vlt. gl. Sed quia Ja. de bel. disputavit et soluit distinguendo an promissor pene provenerit aliquid dare tradere vel facere ipsi stipulatori aut alteri quam stipulanti aut provenit stipulanti aliquid facere coram iudice vel arbitro aut convenit si facere et quomodo ad literam posuit sup. l. si pacto. C de pac. et de ma. et per eum sup. l. si. ff de eo quod cer. lo. et vtrumque habet ideo non missio. et vide per Ros. rubrica de acti. ex stipulatu ad incertum. de. quis si promitto cum sequentibus et per cy. post pe C. de transac. cum proponas. vide et quod scripsi post Host. de ar. dilecti sup vl. gl. et facit quod ipse no. in sum. de ar. § qualiter. de liz nunquid religiosi cum se. Hoc ac scias quod ad regulam pertinet quod sive pena conventionalis succedat loco rei vt Ronti. sive loco interesse totum debet actor alterum eligere et illo esse contentus per leges predictas si quis a socio et l. predia. ff de pac. rescriptum. § si pacto. nisi quantum vnum excederet reliquum vt ibi. ad predicta facit ff q sat. da. co. l. ij § si. et si quis ex vtro vo. no. le. l. si. vbi de hoc et. s. de fideius. c. ij. et iij. Et sit tamen quod pena in eo quod concurrit succedit loco interesse et bis idem vi ee deductum in vtraque obligatione et ideo sufficit alterum solui vt hic et ff de v. ob. l. qui bis idem. secus si apponitur loco particularis interesse vt quia illo particulare stipulatus fuit si mutuum si reddas certa die tunc secus. Hoc predictum petitur vtrumque ff de ac. et ob. traiectitie in prin. Si aut dubitatur an loco interesse an propter punire contumaciam vel contemptum sit apposita presumendum videtur quod loco interesse. ff. si quis cau. si duo. sed vbi appareret propter puniendam contumaciam vel contemptum apposita non est locus regule cum tunc non idem sed diversum sit quod petitur ibi vide plenius vbi remisi.

¶ Huius littere. B. vnica. regula restat.

Bona fides vt. s.

Bona fides tantundem possidenti parat quantum veritas quotiens lex impedimento non est.

Certum lxxxviij. et vltima dicit Dy. quod sic facere secundum verba legis et secundum sententiam. Item secundum sententiam tamen non contra verbis sue parta ff de v. sig. nomine § vbi. ita contra facere contra verba et sententiam et facere contra sententiam tamen parta reputatur alle. leges quod alle. hic glo. si dicat hanc mentem huius regule. Prima glo. ponit exemplum et pro ma. remittit. ¶ In. j. glo. ibi si cum essem. si mulier cum de fideiuberet constituit se principalem debitricem in fraude contra velleyanum. et ibi fraus. sit fraus legi cum sit quod fieri noluit aut vetuit. ¶ In gl. i. ibi quero dy. hic prosequens illos quattuor modos fraudis ibi notatos dicit alios quos ibi scripsi satis dubitales ad illos. tractat et hic de eo quod ibi scripsi an liceat offendere verba et non mentem.

Hec regula facit ad questionem disputatam hic per do. Goil. de petrulais de monacho qui bene defert habitum monachalem sed coopertum habitu clericali quod sit apostata quod vt hodie approbatum per cle. de vi. et ho. cle. quoniam in prin. et v. at religiosi vbi de hoc. Propter quod abbreuiatur quod hic addam quod allegationibus contrariis respondebo et noua iura pertingam ad quod primo allegabatur quod non est apostata quia de hoc iura tractantia loquuntur de his qui relicto habitu et ordine ad seculum redeunt de apo. l. i. et c. tue. et l. de c. vl. sed iste non dimisit habitum ergo et c. ¶ Ad hoc respondetur in si. Item quia monitio non processit ar. de sen. exco. in audientia et c. contingit. iste non est casus quo requiritur monitio vt patet. Seo. li. ne cle. vel mo. c. ij. et videtur sufficere veritas habitus in effectu de consue. quanto in si. et opinio debet cedere veritati de re iudi. cum inter vos. Facit .C. plus valere quod agitur per totum. item vestis clericalis non qua superflua non debet viciare. ff de ver. ob. que extrinsecus de reg. iur. non solent. nec vtile per inutile viciatur xij. q. ij. si quos. ¶ Respondeo ad predicta quod veritas monachatus non tollitur per opinionem putantium eum clericum nec per vestem superfluam vel inutilem sed stante monachatu ex culpa ligatur. Et iste monachalis habitus religioso adheret. ergo fit religiosus. ff. de rei ven. que religiosis. vt sic magis dignum attrahat ad se minus dignum de conse. eccle. vel al. quod in vrbis in commistibilibus et his que inseparabiliter adherent et sine vitio procedunt predicta. hic secus per omnia. et facit de vi. et ho. cle. cum decorem. puto quod precedente. c. s. deus qui voluit allegare sed illud de pape licetia. Item iste non mutavit animum ergo nec habitum dimisisse videtur ar. ij. q. iij. predicator. Item deus carnem nostram veluti quoddam velamen induit. xxij. q. ij. vtilem et nihilominus vera deitas in suo statu permansit. adde et vera humanitas de here. cum christo in eis qui sequitur cedit natura miraculis de cele. mis. cum marthe. § quesiuisti. sic et in sacramento altaris est verum corpus iz sub specie panis et vini de conse. di. ij. verum et in dubio presumitur in meliorem partem de reg. iur. est ore sed hic in facto nil dubium. ¶ Econtra quod apostata videatur quia iste cum boue et asino vult arare quod hodie non licet. S. de apos. quidam. Item quia iste sub habitu suo religionem non ostendit vnde fingitur habitum dimisisse de sen. exco. contingit. ij. et per exteriorem habitum presumimus eius mentem mutatam de psi. ex studijs. Item si habitus iste est

iste est exteri⁹ clericalis presumim⁹ eum interius clericalem xxij.q.v.humane aures. Item deferens vestes clericales debet clericus iudicari de sen.excō.si iudex eod.lib.vsic.iustū est. & sic non religiosus.xxvij.dis.q interrogasti. ¶ Item cū ipse recipiat habitū quem nō potest habere cū ꝓprio priori habitui renūciat ipso facto arg.de ꝓben.de multa. Item modicū fermenti totā massam corrūpit.xx.di.si ad sacras. ¶ Sol.cum iste religiosus iusta causaȝ transformationis sui habitus nō alleget indubitanter dico ipm ee apostatam & q2 tali habitu nō vtereř in claustro vt in extrauag. ne cler.vel mona.gratis.quam hodie nō habem⁹ licet ipsi⁹ mens habeař in parte.ā.eod.lib. ne cleri.vel mo.c.ij.& quia deferri eȝ desup de vi.& hone.cle.clerici & q2 publice eȝ ab aliis distingui de iude.in nōnullis.& q2 nō dicit portare nō portando vt eȝ de reg.iur.qui ex timore.

c **Contra** eum.i.vij.legeȝ largissime ponit sic in eodem. Scīu facienda facit.ā.de consue.cum dilectus. Prima glo.dicit vnde sit sumpta ponit exemplū & ad alterum remittit. scḋo successiue signat & soluit.vij. ꝯria. sicq distinguit principaliter o.membra sextum & septū addit in fi. ¶ In.j.glo.ibi in contrahenda venditioe sequiř ambiguū pactum cōtra venditorē iterpretadu est.ambigua aūt intētio ita recipiēda est vt res salua sit actori & ibi si q̄s intentōne vide.ā.e.cū sunt in princi. vi.glo.& ibi ambiguis ij. sequitur oratōibus maxime snīa spectanda est eius q eas protulisset.& ibi q̄daȝ loquiř de illo q instituit aliq̄ē herede si reliq̄as suas in mare ꝓiciat & ibi tīcia falcidia inducitur cōtra volūtatem testatoris. & ibi si ia qui nauem non sufficit sentētia vbi edictū volūtatem requirit.& ibi nō aliter seq̄ř a significatiōe verboȝ recedi n̄ oportet q̄̄ cuȝ manifestū est aliud sensisse testatorē. & ibi legato vt homine legato debeř nō optim⁹ nec pessimus.& ibi si domus. si testator legauit domū nec appet de quas senserit heres ex domib⁹ quas habebat q̄̄ voluerit dabit legatario si nullam domū habebat derisoriuȝ est legatū.& ibi qui duos. habens duos seruos legat vnū ex his nec apparet quem legatarius eligit. & ibi si generaliter sequiř seru⁹ vel alia res legetur electio legatarij est nisi aliud testator dixerit. & ibi duo sunt hanc & l.nominari que sequitur vide de offic.deleg. quado abbas in glo.penul.circa medio etiam ibi cū ex pluribus vide de offic.ord.si sacerdos in glo.penul.& ibi voluntas defuncti sequiř questio in estimatiōe iudicis est. & ibi.l. vlt.in fi.generaliter petens omne ius suum in iudiciū deducit.& ibi § j.iudicium reddiř in mutum. & ibi illud.§.penul. locus est tribūtōe etiam cum dominus negat deberi alias expediret domio negare & ibi § dam⁹ alias est versi. sub.§. §.qui ꝓmisit ephesi aut capue si eius esset electio vbi peteretur nō iret ad eum locū vt nec peti posset.& ibi.§.nihil sequitur interest an quis taceat an obscure respōdeat.& ibi in ambiguo sequiř sermōe non vtrūq̄ʒ dicim⁹ sed illud dūtaxat q̄ volum⁹. & ibi in venditiōib⁹. in vēditionib⁹ attenditur ꝯsensus vnde si in venditōe dissentiāt in precio vel in re imperfecta est emptio.& ibi.l.ij.in prīc.error litigantiū non prorogat q2 ibi deficit cōsensus.& ibi quotiēs.ij.sequitur in stipulationib⁹ ambigua est oratio.comodissimū est id accipi quo res de qua agitur in tuto sit.& ibi cum quid stipulatur sequiř mihi & titio.x.dare spondes verisimile e sup vnis ꝑ.cōiter mihi & titio stipulari.& ibi obscuris.vide i regla in speciem⁹ statiȝ allegata & ibi quicq̄d scḋm ꝓmissōe.interpretamus q2 liberum fuit stipulatori verba late cōcipere.& ibi si quis alias qui ex plurib⁹ fundis.si stipulatus fuȝ vnū fundū ex plurib⁹ q̄bus idem nomen erat electio est ꝓmissoris.& ibi ab excutore appellatio ab illo qui male interpretatur snīa. ¶ In glo.j.ibi veterib⁹ ꝑ quam l.e.ff.de ser.vr.pre. starhores §.hec lex & de ꝯtc.emp.cū in.l.e.l.labeo ponit Dy. in eo qui vedēs & tradēs domū dicit stillicidia vti ita sunt ita sint. videř dicere q̄ domū vendite debeař a vicinis seruitus stillicidioȝ nō e q̄ domus vendita debeat seruitutē vicinis & illi fuisse ab emptore ꝯ.ff.loca.co.l.vbi sit interpretatione qui ea verba ꝓtulit. Sol.ibi fauore locatoris tantū pactū appositū erat & ideo ꝯ enim nō sit interpretatio ne offendař regula.l.e.q̄ ob gratia. Et ibi aut in sententijs aut in stipulatiōe ꝓroia & tunc ꝓtoris erit interptatio.ff.de pacto.stip.l.j.§.fi.& l.in ꝓtoris. Dy. & ibi minimē. & hoc si ambiguitas e in volūtate relinquēte si in adimere subdistinguit Dy.ꝑ ratio.ff.de re.du.si fuerit in gl.sūpe.aut est incertitudo ꝑsonaȝ & reȝ aut rerum tm̄ aut ꝑsonaȝ tm̄ & ibi ꝑferēte sit actor vel reus sm̄ Dy.qui alleget q̄ nō.in.l.si q̄s ītentiōe & ibi vt ibi no.& eo.ti.ꝑ rūas & in p̄e.dec.in prius in iiij.glo.& ibi cū cessante & plenī⁹ ibi scripsi & in fi.& .ā.de off. or.ordinarij.§.si vō & .ff eod.ti l.nerati⁹ & vide q̄ dixi post Inno.& Hosti.& Cōpos.de rescrip.cām sup glo.pe.

b **Ec regula** facit ad solutionē q̄ōnis ꝑ me disputate qua feci ī vno mēbro distinctiōis vt ī fi.patebit. Et erat q̄ōn epus ad que erat deuolutū ius eligendi abbatem in monasterio sancti Stephani tenereř eligere de gremio sancti Proculi cū monachi sancti Stephani tenerenř ad id & est filio q̄ de qua dixi.ā.e.li.de mrepa.c.j.sup verbo semestre. ¶ Et primo ad affirmatiuā alleganř.vij.scḋo.iiij. ad negatiuam.tertio de q̄ōne excludunř duo casus indubij & datur solutio mēbra distinguēs. ¶ Quod ergo de gremio sancti Proculi eligere tenereř inducebař regula hui⁹ titu. is qui in ius cum cōcord.ꝑ quas dilatari pot allegatio. ¶ Scḋo facit de elect.ne ꝑ defectu vbi in casu deuolutiōis ꝓpter negligentiā dī q̄ ipsa eligēdi potestas ad sup̄iorē deuoluitur illud relatiuū ipsa hȝ denotare q̄ illam potestate & nō aliā recipit epus qua hēbant monachi tenebiř ergo ad id ad q̄ō illi tenebanř facit de elect.cum in veteri.ne vno via ꝓhibitū per aliaȝ concedař cōtra id de pcut.tue & .j.eo.cū quid vna. ¶ Tertio res de vno ad aliū transit cū onere suo.xvj.q. j.si quis laicus de deci.pastoralis & c.cum nō sit.ff de ꝯben. emp. alienatio de pactis inter debitore.istud aūt erat onus rei ergo &c. ¶ Quarto inspicim⁹ loci consuetudine ō q̄o queriř de testi.ca inuitus ad fi.& hoc etiā si ad aliū iudiceȝ appellatio vel aliter diffinitio deuoluař vt ibi ergo ꝯsuetudineȝ monasterij seruabit epus ad quē est deuoluta ꝓuisio. ¶ Quinto bene facit C de impu.& al.sub.l hunitatis vbi in exemplari substitutiōe que fit filio vel nepoti furioso per patrem vel auū illos necesse est substitui quos ille instituerat vel qui ad eius successionē venirēt. ¶ Sexto faciř ff de sol.l.j.vbi debitore ex plurib⁹ causis simpliciter soluete creditor in quem deuoluiř ius imputādi ex quo soluēs non expressit in illam causaȝ dȝ imputare in quā solues factur⁹ erat sic ergo hic faciat epus q̄ō illi facturi fuerant ¶ Septimo ꝑ hac parte facit q̄ō post Hostie.scripsi in decr. ne ꝑ defectu sup vlt.glo.& clarius q̄ō scripsi eod.ti.publicato in vlt. q̄ōne vbi ꝑ.l.ff.de iure fis.nō intelligiř si posterior creditoris fiscus succedat eo iure vtiř quo vsurus erat cui successit dixit post Vincē. Cōpost. Pe.& Abb.q̄ si publicato scrutinio negligant canonici eligere superior ad que deuoluiř tenet illū eligere de quo fuerat scrutiniū publicatū. Ad ꝯriū adduniř.C.cōia de le.l.vlti.§ sed & si quis.vbi qui succedit eligenti nō vtiř eadem potestate quā habebat eligens vn̄ si testator legauit seruū quem titius elegerit si ille nō eligit legatarius eliget sed nō poterit melioreȝ eligere vt ille poterat sed estimatiōis medie. ergo & hic poterit epus aliud q̄̄ monachi. ¶ Scḋo videmus q̄ sepe res nō transit cuȝ onere suo vnde non teneř emptor ad pacta per venditorē facto colono.C.loca l.emptorē. ¶ Tertio constat q̄ conari debemus q̄ electio habeat in se q̄ō verbū sonat sed cessat electio cum libertas admittiř eligendi de elec.cū terra & c.vbi periculū ad fi.c.eo.lib. ¶ Quarto si per negligentiam epi ad archiepiscopum deuolnař correctio ipse irrequisito capitulo ipsius epi ꝓcedit ad correctionē q̄ō episcopus non faceret ꝓbatur hoc.ā.eod.lib.de cen.romana.§.notoria q̄ō colligiř ex verbo libere corrigat q̄ō est ibi.sic & epus hic ꝑmittet q̄ō negligenter ꝓmittere nō poterunt.

¶ Sol. nō loquitur de episcopo in quē p cōpromissū monachoꝝ delatum esset ius eligendi abbatē sancti Stephani facit de elect. causam que. qr tunc certum est q̄ eligere tenetur de gremio vnde ꝯ cōpromittentes tenebant de elect. cum in veteri. nec enim ibi h3 aliquid ꝓprium sed cōpromittentiū vnde sibi sunt cōpromittentiū tempus limitata. ff. eo. li. de elec. si cōpromissari⁹. j. respōso. ꝯ tunc ꝓcedit regula in qui in iuo. ꝯ regula cum quid vna. idē in electoribus vel postulationibus deuolutis que tamen de iure cōi deberent fieri de certo collegio patet exemplū de pbē. cum singula. §. ij. ff. eod. lib. Et ꝓbatur hoc in cle. de sup. ne. pre. c. vnl. in fine. j. ꝯsi. ꝯ ibi etiā de hoc. loquitur autē questio de episcopo in quem ꝓpter negligentiā vel delictum monachoꝝ deuolutum est hoc ius de iure cōmuni. ff. de elect. ne ꝓ defectu eod. lib. ꝯ eod. titu. q̄q̄. ꝯ tunc distingue aut tenebant monachi sic eligere ex consuetudine ꝓscripta aut ex priuilegio aut ex institutione facta tempore fundationis. Primo casu cum ꝓscriptio sit odiosa ꝯ restringibilis solis monachis ꝓiudicabit. ꝯ nō episcopo cōtra quem nō est ꝓscriptum ꝯ qui negligens in suo iure nō fuit alias ꝓscriberet contra nō negligentem. cōtra id. ff. de ꝓscript. c. j. Scdo casu ponderanda sunt verba priuilegij que si respiciunt solum monachos idem q̄ supra ꝓxime. qr episcopus de quo priuilegiū nō loquit ad id non tenebit alias teneret vt si dicat papa in priuilegio monasterio sancti Stephani nō preficiat abbas nisi de monasterio sancti Proculi de verb. sig. abbate vt sic priuilegiorū verba seruent de priuileg. porro. si dubitaret de verbis iudicamus ꝓ episcopo vt eum nō ledat ꝯ aliquid conferat vt eo. ti. patentibus. ꝯ c. pastoralis cum cōcor. Tertio casu adhuc verba seruabim⁹ eo saluo q̄ si hoc vltimo casu ꝯba essent obscura ꝯ ꝓlata ab episcopo illa interpretabunt ꝯtra ipsum. ff. de consue. cum dilectus ꝯ ꝓ hanc regulā cum concor. ꝯ ꝓpter hoc licite aliquantulū exq̄site posita et hic hec questio. Joan. and.

c **Contractus.** lxxv. Dy. hic late ꝓsequitur idē quod tāgit glo. scz quomō in quibusdam ꝯtribus venit dolus ꝯ lata culpa tantū vt in deposito ꝯ ꝓcario in quibusdam etiā leuis vt in his qui celebrant gratia vtriusq3 in quibusdam leuissima vt in mandato quod est ꝓpter suscipientis tacitā assertionem qua se innuit industriosuz cum ꝓpter industriam assumatur. C. man. a ꝓcuratore. Item in cōmodato facto gratia recipientis tantū casus fortuit⁹ nō venit ꝯ ex natura alicuius cōtract⁹ ex quo debeat certa species in mutuo nō tenetur de casu ex natura cōtractus sed ꝓpter naturam debiti qr generaliter debitū perire nō potest. C. si certū peta. l. incendiū. ff de actio. ꝯ oblig. l. j. §. his quoq3 ꝯ ad. l. fal. in ratione. §. incerte. mōdo restant exempla regule in leui leuissima ꝯ casu quādo nō veniunt ex natura ꝯtractuum veniant ꝓpter pactum ꝯ hoc vult reg. in predicto tamen intellige ꝯ prosequere vt plene scripsi supra de cōmo. c. vnl. Prime glo. dicit vnde sumpta ꝯ ponit exemplū dicens regulā intelligi de conuentione honesta ꝯ possibili.

¶ In glo. j. ibi cōtractus quidā sequitur dolum malū duntaxat recipiunt quidem ꝯ dolū ꝯ culpam. quidam dolū tantum vt depositū ꝯ precarium dolū ꝯ culpam mandatū commodatum venditū pignori acceptū locatū. Item dotis datio tutele negocioꝝ gestorum in his quidem ꝯ diligentiam societas ꝯ rerum cōmunio dolum ꝯ culpā recipiunt ꝯ hoc ita nisi quid nominatim conuenit vel plus vel minus in singulis ꝯtractibus. nam hoc seruabit q̄d mutuo cōuenit legē enim ꝯtractus dedit excepto eo q̄ Celsus putat nō valere si conuenit ne dolus prestetur. hoc enim bone fidei iudicio ꝯtrariū est: ꝯ ita vtimur. animaliū vero mortes casus qui sine culpa accidūt fuge seruoꝝ qui custodiri non solent rapina naufragiū tumult⁹ incendia a quarū magnitudines impet⁹ ꝓdonū a nullo prestant. In glo. j. ibi casu fortuito de h tractat hic Dy. dicēs q̄d scripsi de ꝓcur. qui ad agendū. ꝯ plenius de cōmodato. c. vnl. Jo. and.

b **Hic regule** adaptabim⁹ quattuor q̄ones de ꝯtribus aduocatoruz vna interserta de ꝯtibus medicoruz ab olim disputatas ꝯ sortitas ꝯ est ꝓma que facit domini calio. lxix. de aduocato qui ꝓ certo feudo vel annuo salario conuenit patrocinari monasterio sancti andree in omni sua causa ꝯ idem fecit scdo monasterio sancti hilidacti hec duo monasteria litigant inuicē querit si cui ꝯ cui ex illis patrocinari debet. Scda questio veri. lv. ꝯ Damasi. iij. de postulando querebat an eodem salario teneret aduocat⁹ patrocinari appellatōis causā ad debat Dama. ex quo simpliciter recipit causam defendēdā. Et est huic similis questio dñicalis. lxxiij. An medicus infirmū recidiuante ꝓ salario conuēto curare teneat quam ponit Guil. in spec. de sala. in ꝓncip. vlt. §. tertia dñicalis. lxxiij. ꝯ Dama. iiij. q̄rebat si aduocatus meus cui cōuenera dare centū si obtineret causā alias conueni de decem cum transegeriz cum aduersario debeat habere centū. quarta an aduocatus habere debeat totum sala. conuentū ab herede titij intentante actionē qua ignorauit elidi posse ex ꝓsona ipsius titij ꝯ fuit Dama. scda tit. ꝓdicto. In ꝓma q̄one alleg. Barto. ad quatuor partes scz ꝓ ꝓma ecclesia ꝓ scda ꝓ neutra ꝯ ꝓ vtraq3 soluit distinguēdo q̄ solutionē due opiniones sequunt. ¶ Probat ergo patrocinandū ꝓmo monasterio qr ꝓus est tempore ergo potius est in iure hoc eod. titu. qui prior cum concord. vnde si duobus est legatus vsusfructus primo nominatus primo ad vsumfructum admittitur. ff de vsufruc. l. quotiens circa ꝓnc. Item primo fuit contra istum acquisita actio ꝓmo monasterio quam ex alieno facto perdere non debuit cum alteri per alterum iniqua conditio afferri nō debeat. ff. eod. tit. non debet facit. ff de alie. mu. iudi. causa fac. l. ꝓma in ꝓnci. Nec potuit mutare consilium in preiudiciū primi monasterij hoc eod. titul. mutare cum concord. ergo facta intelligitur secūda promissio saluo iure priore. xvj. q. j. si quis laic⁹ de offic. delega. ex parte ꝓma. Et in versic. feudoꝝ constit. Frede. de prohibitō. feud. alie. l. imperialē. §. illud. Item illud vniuersale in omni sua causa vniuersaliter ꝯ sine exceptione recipi debet vt verbū sonat. xix. di. c. j. ꝯ j. q. iij. sunt nonnulli. xxiij. q. iij. putant. cum ergo primū pactum fuerit legitimū ergo seruandū de pact. c. j. ꝯ ij. ff de pact. iur. gen. §. ait pretor. ¶ In contrariū allegat q̄ cū ista consideratis salutem terminis sint incompassibilia recipiendo scdm renūciat ꝓmo de preben. de multa de concess. preben. litteras. C. de sur. l. j. facit. ff. eod. lib. de elect. vt quis duas cum concord. Item in primo pacto subintelligit si res eodem statu permanserit. xxij. q. ij. ne quis de ineaur. quemadmodū ff de soluti. cum quidam in ꝓncip. ¶ Item cū possit eligere seruire cui vult eligendo secundū primum conqueri nō potest sicut dicitur de seruo qui duob⁹ dominis seruire nō potest eligere alterum. ff. ad sille. si quis in graui §. sed cum omnes. facit. xxiij. q. iij. ipsa pietas ff de reli. ꝯ sumpt. fu. l. fina. Alleg. etiā q̄ neutrū iuuare debeat ex quo id nō potest sine lesione alterius. xxiij. q. v. deniq3 cum nulli sit consulendū cū alterius iniuria. xxij. q. ij. primū circa medium. xiiij. q. v. forte. Item q̄ pro vtroq3 allegari possit inducit quod dicitur de tutore duorum pupilloꝝ. ff. de auct. tuto. l. accipiētis. ꝯ quod legitur de Moyse qui causam dei coram populo allegabat ꝯ populi coram deo. xlv. dis. disciplina. ff de post. l. vltima. iij. q. vij. Item si contra patrem. Soluebat Barto. illud monasteriū iuuandū quod fouet iustam causā si hoc constat in dubio iuuet primū ꝯ scdo det substitutum. ꝯ dixit Hug. idez dixisse in vasallo qui habet duos dominos ꝯ dixisse cū ꝯ Tan. q̄ aduocatus ecclesie factus episcopus alteri⁹ ecclesie prime seruiuit per substitutū. C. de episco. ꝯ cleri. ad similitudinem. Idem potest vasallus factus claudus vel clericus si feudum retineat quod etiam ponit Guil. in spec. de aduoc. §. j. vsi. qd si is Ber. in decre. vlt. de postu. in vlti. gl. ꝯ vt scripsi Guil. cōcor. in spec. de aduo. §. j. vsic. qd si h3 bñficium tenent sic in beneficiato q̄ neutrā iuuabit ꝓ rōnes dictā. §. parte scda vsic. allegato: nisi esset prelatus alteri⁹ tm̄.

Sed

Sed ipse Guil. eod §. vlti. quid si aduocat⁹ ponit ad litte tam que. ŝ. scripsi post Bar. ¶ Ad primū dictum de ipsa cā inducit no. de iniciū. breui in glo. ij. ⁊ vide qđ de vasallo no de feu. §. ij vlti. xij. ⁊ vlti. c. seq. Jo. Gof. Innoc. ⁊ Hosti. dicunt ꝙ sine pena initat primus cōtra scdam̄ de iureiur. tua. ⁊ c. veniens. ⁊ c. intellecto. ⁊ c. cam te dicat tñ ibi Hostien. de bñficiato duarum ecclesiaꝝ quib⁹ equaliter tenet̄ ꝙ sibi consulit necassumat ptes aduocati sed mediatoris.

¶ Ad scdam qōnem allegat̄ p ⁊ cōtra ponit̄ solut. ⁊ dicit ꝙ concordat. ponit̄ alia opinio distingues circa quam dat̄ remissio ⁊ subdit̄ instructio ¶ Inducit ad parte ꝙ tenetur qꝛ p appellationē extinguit̄ pnunciatū ff ad turpil. l. j. in fi. ergo nō est cā finita. Nec videt̄ dānatus qui appellauit. ff de penis l. ij §. fi. ⁊ cā appellationis eadem cum prīa. ij. q. vj. si quis in qua cūqꝫ ⁊ §. post scdam. C. de pcurato. ita demum. Item cū pendente appellatione nihil sit inouandū. ij. q. vj. appellatioe ff nil inno. l. j. ergo mutuus cogit̄ cōsumare litē quā incepit C. de iudi. pperandū § pe. cum nil dicat̄ aeqꝫ cum supest aliquid ad agendū C. de his qui vt indig. l. pe. in fi. item pcurator datus ad cām principale debet etiam vt ad cām appellatōis. C. de pcur. inuit⁹. ff de pcur. qui pprio §. item querit̄. ¶ In ꝯtrium allegat̄ ꝙ alia est cā appellationis a pncipali. ij. q. vj. si epūs. vij q. iiij. ostiu ergo ⁊c. Item sepe ad aliam puinciā vel dioc. mittit̄ cā appellatōis de rescript. nōnulli ⁊ ij. q. vi § alio ⁊ scdm id aduocat⁹ cogeretur in alia puincia defendere cām qđ est falsum. ff de pcura. sed he. §. nō solum vbi de hoc. Item lꝫ pcurator datus ad cām appellare teneat̄ tamen psequi nō tenetur de pcuratore nō iniuste in fine C. de pcurato. mutuus ergo nec aduocat⁹. facit ad hanc partem ff de excu. heredes ⁊ per hoc excusat̄ infinitus de quo no. ŝ. eod. lib. de rescript. cum in multis in pn. ¶ Sol. Bald. omnes tenet e aduocatū nō teneri per scdam sura ⁊ dicit pilentum ita tenuisse questiōe. xxvj. Et qđ dicitur eande esse causaꝫ exponit idest idem negociū tamen est aliud iudicium cum alij sint iudices ⁊ sic respondet Joā. ij. q. v. §. post scdam accat tenet idem. C. de suffragio. l. j. in vlti. glo. ide no. ŝ. eo. li. de testi. roma. no. in glo. ij. Guil. in spec. de sala §. sequit̄. ver. sed. nūqđ aduocatus dicit hoc verū in diffinitiua. sed si ante sniaꝫ appellat̄ vel in integrū testi. petitur putat ꝙ teneat̄ si in eo loco cā tractet̄ vł satis prope. Et de hoc vide quod dixi eo §. ver. qđ si cā. Et circa hoc videde quod plene scripsi post Inno. ⁊ Hostien. de pcur. nō iniuste in vi. glo. vbi de pcuratore satis dixi quē in hoc equipro aduocato. facit. ŝ. eod. lib. de testib. romana. iij. q. vij. c. j. ⁊ v. q. ij c. vlt. ff de testib l. fina. hoc scias ꝙ omni casu quo aduocatus vel alius pcurator perget ad locum alium propter cam habebit expensas cliētulo. facit qđ dicitur de legato ⁊ de teste. ŝ. eo. lib. de rescript. statutum. §. insuper ⁊ §. penul. non enim cogūtur suis militare stipendijs. xxviij. q. j. iam nūc in fine de rescrip. cuꝫ ex officij. ⁊ aduocati militat. C. de aduo. diuer. iudi. l. aduocati in fine. Joan. an. In questione medici que pter similitudinē huic incidit remittit.

¶ Primo alleg. contra medicuꝫ scdo p medico tertio ponitur triplex sol. quarum qualibet diuersimode distinguit.

¶ Primo dicit repetenda illa argumēta prime questionis que huic conueniut ꝙ autem medicus teneatur probat qꝛ non videtur egritudo diuertisse que statim redit de pe. di. j. diuortium. ff de diuortiis. diuortium. ff de in rem verso. si p patre. §. versuꝫ. ⁊ ad medicum spectat centies infirmū curare de pe. di. iij. ad hunc instant. Est enim totus homo sanandus ca. di. sunt plures ⁊ de hap maiores versic. sed adhuc. nec videtur sanitatem adeptus qui illā retinere potuit ff. eod. titu. nō videtur. ij. ⁊ de acquiren. possessio. nō videtur. Et verba cum effectu sunt intelligenda de penite. di. j. §. hec autem verba de cleric. non residen. relatum. ⁊ nil videtur actum ⁊c. de teru ciario. c. j C. de his qui veni. eta. impetra. l. penul. in fin. Item egritudo surrogata p̄ine eadem cum illa videtur. vij. q. j. denīqꝫ. ff. de iudi. pponebatur. xvj. distin. habeo de voto magne versic. cum ergo.

¶ In contrariū actio extincta non reuiuiscit. ff. de solutio. qui res §. arex. xxiij. q iiij. si illic ⁊ recte gestum ex euētu resuscitari non debet C. de administrati. tuto. sancimus ⁊ casus fortuiti preuideri nō possunt de homi. Joannes cuꝫ concordan. ⁊ euitari debet infinitas vt dixi in prima questione nec videt̄ inter eos de futura egritudine cogitatum sed de illa que tunc apparebat ff de contrahend. emptō. l. iulia. ff. de pact. tres fratres. ŝ. de i iureiuran. c. penul. Solutio scdm Barto. si recidiuauit infirmus ex sua culpa medicus non tenetur hoc eod. titul. damnum cum concord. alias tenetur p prima iura. Pileus questione sua xij. distinguit an ex primis an ex nouis humoribus recidiuasset plus sibi placet distinctio an illicito an longe post recidiuauit vt in primo casu teneatur. scdo vero non allegat ff de in integ. restitutio l. diuus. ⁊ de verbo. obligatio. si ita quis. § seya facit quod no. ŝ. eod. li. de elect. cōmissa. §. primo in prima glo. questio Piler formata fuit in podagrico ¶ In tertia questione inducuntur septem p aduocato. secūdo contra ipsum alia septē scilicet quīqꝫ regule successiue verbi significatio ⁊ vnum insolubile. tertio facit quatuor primo solutionē ponit cui sex doctores ꝯcordant. scdo ponit alias duas ⁊ tertiā Jacobi qui distinguit tertio distinctionē improbat ⁊ rōnibus eius elidet. quarto primā approbat ⁊ duabus rōnibus roborat.

¶ Primo igitur allegat Bart. pro aduocato ꝙ habere debet centum cum per eum non steterit quo minus causam fuerit psecutus hoc per l. que expresse de aduocato loquitur. ff locati qui operas ⁊ eod. titul. si addes. §. vlti. ⁊ C. de conditio. ob causam l. vlti. nil ergo imputari potest aduocato qui nō fuit in culpa l. xiij. distin. ephesijs. xliij. di. quod ad non. xxiij. questiōe v de occidendis facit hoc eod. titul. imputari cum concord. sufficit etiā per aduocatum fuisse negocium vtiliter ceptum licet nō habuerit effectū. ff de neg. gestis. sed an vltro C. de pigno. acti. si necessarias in fine p̄mi respon ff de mino. verum § si locupleti. Item si is cui aduocatus vel assessor locauit operas suas vsqꝫ ad annum moritur habebit aduocatus totius temporis salarium. ff de offic. assesso. l. diem functo. idem si moritur aduocatus. C. de aduoca. diuer. iudi. post duos Item inducitur regula cum stat. ŝ. eod. titul. cum concord. ⁊ forsan timore aduocati inductus est aduersarius ad transigendū habeat ergo stipendium qui p tempore prestitit auxilium. xij q. ij caritatem inducit etiam ꝙ res inter alios ⁊c. ŝ. de re iudica. c. penul. allegat Dams. ꝙ non obtinere est contrariā sententiā reportare C. de his qui. vt in l. j. de fals l. qui falsas. quem iste nō reportauit ergo ⁊c. In contrariū inducit ꝙ non extitit conditio ⁊ sic obstat hec regula cum concor. facit. ŝ. de condit. appo. de illis C. de conditio. inser. legatum. ff de conditio. ⁊ de. l. municipibus. Item contra eum inducitur regula in generali hoc eod. ti. cum concord. non enim est verisimile istū promisisse ꝙ transigere non posset vel ꝙ centum daret transigendo ergo in generali obligatiōe ista non veniunt nec imponere quis sibi potest legem nō transigēdi. ff de pac. l. pe.

¶ Inducitur etiam regula locupletari hoc eod. titu. vult enim ipse aduocatus locupletari cum damno clientuli ⁊ sine labore lucrum consequi contra id. xiij. q. j § quia ergo. Item cum litis euentus sit dubi⁹. ff de pecu. ꝙ debetur ⁊ in dubijs vel obscuris sequimur minimū eod. titu. in obscuris repellitur iste petens maxime cum sibi clientulus pmiserit qui poterat condēnari. ff de neg. gest. diuortio circa medium. Item quotiens sine captione quid fieri nō potest eligēdum est qđ minimū habet iniquitatis. ff eod. titul. quotiens nihil. hoc autem est tale ergo preeligendum Dams. allegabat ꝙ vincere nihil aliud est ꝙ sibi aduersariū condemnari. iij. q. iij. quod fieri hic autem aduersarius condēnatus nō est ergo non vicit quare huic aduocato scdm Guil. fieri videtur insolubile tale qꝛ non potest agere ex clausula si obtineat quia non obtinuit ⁊ nō obtinens succubuisse videt̄ ar. ff. de inoffic. testa. papinianus. §. meminisse. nec quia succubuit quia hoc non apparet. Casus ergo nō expressus habeatur p omisso. ŝ. eod. lib. de rescript. susceptum cum cōcor. aliud pulchrum insolubile ibi scripsi.

¶ Sol. Bar. Hug. sibi respondisse q totum pōt petere aduocatus. Item Pileus. q. lxxvij. allegat. ff. de eui. si victum. §. j. in auten. vt cum de appella. co. §. si talis colla. viij. Dama. tenet idem et Azo in sūma de suffrag. et accur. in p allega. l. vnica. C. de suffrag. in vlti. glo. allegat. l. fina. ff. mā da. vbi etiam de hoc in. ij. glos. quasi lex illa velit q transigere sit vincere sed q lex illa non facit ostenditur sic p modernos. nam ibi dicitur q si conueni tecum mihi comunicā dum q haberes ex euentu litis coicare teneris q p transactione habuisti sed hic nō concludit q transigere sit vincere sed cōcludit q transigere est finis vel euentus litis. puto q accur. ponderauit mentē verorum que ibi talis erat vt hic illud enim sibi cōicate intēdebat quod vinceret dicēdo coe futurū quicq͂d ad eum ex euentu litis hereditatis puenisset. Cōmunius aūt p finis q̄ per transactionē finiunt lites. Jl lud ergo qd plerūq͂ fieri cōsueuit cogitasse videntur hoc co. ti. inspiciī et tñ qd per transactionē consecut est comunicat Guil. in spec. de salarijs. §. sequit. vsic. qd ergo si litigator et vsi. se. dicit q pdicte solutioni pcordant Gof. et Jac. Bal. sed dicit Ubertū et alios id fateri ne iure sed de equitate fiet solutio p rata. ff de leg. ij. qui solidū. §. j. et finaliter q si ps transigit in fraude aduocati habebit totū si bonafide ppter dubiū litis soluet p rata. sed Jac. de rau. vt ibi ponit Cy. aliter distinguit qr trāsactio fit ɔsentiete aduocato aut eo ɔdicente aut eo sciente et tacete. Primo casu non habebit qr no vicit. Scdo casu si aduocatus pōt ondere clientulum obtinuisse ppter bonā cām nisi trāsigisset habebit palmarium qr licet litis euētus sit dubius tñ psumitur q iudex iusticiā faciet. ff de pec. eod. tpe. si vo hoc nō pbat nō habebit ff de cō. et de qbus. §. fi. Tertio casu cū tacuit habebit p ɔsentiēte qr suū officiū nō est tacere. Et ad vell. l. si sine. debuit ergo resistere transigenti. C. de ap. qm̄. nō obstat qd per eū no stetit qr illd hz locū in cōditōib pcōtuīa secus in cāib qlis ista ppter dubiū litis euentū vt in pdicta. l. q debet licet ostēde iusticia psumit p victoria vt predixi. ¶ Hz forte plus coloris q̄ saporis ista distinctio q vult ɔsensum vel taciturnitatē nocere in actu q tñ p ɔsentiente vl phiberi vel īpedīri nō poterat et ad que ipsius ɔsensus nō erat necessari et ī casu medio nō vult ɔdictione sola sufficere. Et si ad primū alleget dec. ex litis de transac. Rndet q ibi de iure aduocati in re de qua trāsactū erat hic extra rē. s. in palmario. qd de tertio mebro di q officiū aduocati est nō tacē fateor cum ō iure p tāin iudicio tractat qr ad hoc assūpt est. sz si ex iudicium transigit qd ad eū. lex si sine. nō obstat qr ex taciturnitate aduocati nulla fraus parabat transigenti cū clientulo sibi parabat ɔbenti cū marito mulieris tacēte. ¶ Jtem negari possz cāis illa pditio quā labore et volūtate aduocati oz īpleri nec valz dicere q dubi sit litis euētus qr et in pcessus de facto sp inest dubiū cū nō sint in hoie vie ei. Hier. p. in fi. et. xlvij. di. §. necesse in sin. qtate qd pua dcm̄ est vr tenendū q facili pcedet si formet casus in clientulo q noluit litē pcedere. dicebat aūt Jo. de deo in suo ordine iudiciorum lib. iij. post pncipiū cui dcm̄ ponit Guil. in spe. pre. §. vsi. et no. q gnālr aduocat salariū pmissum habebit et si no pcedat ex quo nō stat p eū sed p clientulum. ff loca. q opas. sz talis est casus qōnis transigens eni plus pcedere noluit. Jtē ille vicisse vr cuius desideriū est impletū ar. ff. q satis. co. l. j. ¶ Quarto qd satis p pdicta dici pōt expedita. arguebat eni Dama. salariū totū deberi cū nō stet p aduocatu p pae l. qui opas. et ff de va. et extraor. co. l. j. §. peu. C. de condi. ob cau. l. pecuniā a te. Hic in ɔtrium regula est cū cōcor. et regula cū quis in iure eo. titu. cū cōcor. ¶ Jtem qr fortuit casus sp nocet litigatori ergo aduocato locanti opas. ff loca. ex cōducto et l. se. ¶ Jtē aduocat certat de lucro captādo heres de dāno vitando quare fauorabilior est C. de codicil. l. iul. soluit q ad totū salariū teneat her. ff loc. sz addes. §. vl.

q Ut licet. lib. Jo mo. dicit ponendū exemplū p legem msti. man. §. is qui exequit si mandaui fundū emi p centū man

dasse videor q emat p minori si haberi pōt et remittit ad regulam plus sp. ¶ Prima glo. dicit vsi sumpta et ponit exempla. scdo ponit brocarda. tertio successiue signat septem ɔria et soluit et remittit. quarto signat ɔrium ad negatiuam ¶ Jn glo. j. ibi marcellus hec lex exēplificat qd pdixit gl. in filiofamilias milite et ibi. l. filius in fin. q sequit. et ibi ris io. filiusfamilias et patre volēte nō testat pōt tamē volēte eo donare cā mortis vt de sepul. c. pe. et co. lib. ¶ Jn glo. j. ibi tamē io. Dy. ponit exemplū in pre cui lz occidere adulterum inuentū cū filia multomagis cōtumelijs afficere. ff de adul. nec in ea. §. iur occidedi. ¶ Jtem iudex pōt deferre actori iuramentū in lite qd plus est poterit ergo taxatione iurisiurandi adijcere qd est min. ff. de in rem. videam. §. penul. signat ipse dno ɔria primum de pside q hz ius gladij qd est maius et nō deportat qd est minus. primū pz. ff de offic. psi. l. illicitas. §. qui vniuersas scdm ff de leg. iij. l. j. §. hi quibus Rndet illud pcedere qñ pses nō hz isulas sibi subiectas alias secus ff de inter. et rele. l. relegatorum circa pn. et no. eo. titu. inter penas fatet q quidā aliter dicūt et tex. et gl. quam alleg. concedūt q relegare pōt si insulā hz sed nō deportare scdm l. si C. de predi. cur. vbi cui talis donare pōt predia qd plus est et non vendere quod est minus C. de contrario iudi. l. j. Respondet q faciliua venderet ppter precium habendum quod est causa phibitionis que cessat in donatione et ibi cum queritur eadem responsio ad. l. in causa. §. de pcurato. vbi licet pcuratorē in totum reuocare non in parte scdm Dy.

r Ec regula facit ad qōnem de episcopo faciente ɔ statutum suum qd nō incidat in eius penā cum eni possit in totum illud tollere fortius licz ei cōtra facere penā vel in parte tollere et sic tenui in qōne quā disputaui quā trimembrem integraliter inserā hic. Et est talis hoī. episcopi statutum excoicat ludentes ad azardū ludi hic ipse epus vel ei metropolitan cum ticio de pdictis tribus statuti cosocijs querit an sint excoicati. ¶ Est sciendū q Dama. disputauit primū mēbrum scz de episcopo et Octauianus de florentia. ego vo miscēdo pma duo dubia allegabo sex ad negatiuam subdens opinionē p hac parte quā soluendo tenebo. scdo tria faciā ponam pmo opiniones ɔrias et ipsarum rones infringā. scdo rndebo ad sex alias rōnes. tertio exemplificabo et iprobabo dictū Octauiani. ¶ Primo aūt allegabat Dama. q questio facta vr cum certū sit q nullus pōt sibi iperare ff de arbi. l. pe. et dz esse psonalis distinctio inter iudicatum et iudicante. iij. q. iiij. nullus. Jtez par nō ligat parem ergo nec seipsum de elect. inotuit cum cōcor. scdm Dama. adiuuatur hec p illa vulgaria q nemo in sua cā et C. ne quis in sua cā per totum. ff de iur. om. iudi. qui iurisditioni et per ea que de correlatiuis no. de instit. c. si. ¶ Ad hanc ptem q statutū nō ligei maiorē inducit. xxj. di. inferior. ff de rauio. l. minor autē. facit cle. de elect. ne romani in pnc. ne se ipso et de pari pbatur ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum ff. de donati. inter vir. et vxo. q aūt. §. vxori de pari et maiori pbatur. ff de arbitr. l. iij. et. iiij. inducit ergo. c. inferior illud verbū Jsaie. x. nūqmd gloriabit securis et c. qd etiam habet xiij. q. v. §. fina. post pnc. Quod p episcopo sic inducit statutum est instrumentū securis vel serra episcopi ergo et c. p archiepiscopo sic episcopus est instrumentum securis et serra metropolitani ab eo scilz pductum p confirmatione et cōsecrationē. non ergo et c. ¶ Scdo ad vtrū qz casum inducitur q statuta cōmunia vel singularia ligant subditos tantū de penit. et remis. q autem. de senté. excom. a nobis eo. tit. romana. §. pmo. et cod. lib. et ff ad trebellia. omnib ciuitatibus. C. de sum. trinita. l. j. in pncip. de iustiniano C. cōpo. l. pma ad finem de iudi. rem nō nouam post pncip. de incest. nupt. l. fina. de colo. palest. l. vnica. lib. xj. cum ergo predicta decr. a nobis negatiue loquatur q no nisi subditi. et decre. romana. q subditi tantum et hoc sapit negatiuam de causa posse. cum ecclesia. restat q par vel minor no ligatur.

¶ Tertio

¶ Tertio sic. constat q omnis delinquens bz iudicez. ad Ro. xiij de cens. c. ij. que si aliquis iudicat facit iniuria pprio pprio iudici siue ille sit deus vt in occultis ij. q. j. nomen. siue papa vt in exemptis et appellantib. xvj. q. j. frater si de appella. de fore et patriarcha archieps vel eps. xj. q. iij. c. j. iij. et xj. q. j. puenit vel inferior de appel. dilect de vb. signi. ex parte. i. sed costat q epus est subditus metropolitani et metropoli. patriarche vel pape iniuria faceret ergo epus metropoli. iudicando seipsuz et patriarche vel pape iudicado metropoli. Constitutio ergo generaliter formata sic intelligatur q no includat hunc casum illicitus de vb. signi. ex parte. ij. de iureiur. c. j. Ideo lib. pcipue q statuta sunt stricti iuris pbatur de iureiur. in nfa et dixi de hoc plenis sup regula p possessore eo titu. q no includut etia id q ppria verbi significatio posset includere ex quo no est verisimile statuentem id intellexisse vt ibi. sed hic no est verisimile statuentez se vel superiore ligare voluisse ergo et c. hoc eo. titu. in generali ru pcord. et leges coea singlares et pnatas iterpiamur scdm intentione edentiu. xj. q. j. § ex his de verb. signi. ex parte et c. dilecto C. de legi. l. ij. et fi. ¶ Quarto sic. fauorabilior est absolutio q condenatio siue tractet de facienda siue de iam facta ad pmiu. xxvi. q. vij. alligant. de pba. ex litis. ff. de acti. et obli. arrianus. ad scdm de re. iur. c. fi. ff. eo. t. inter pares vel saire inter hec duo sit paritas. de pe. disti. j. verbum. Sed constat q epus se vel superiorem non posset absoluere et vt palleg c. q aute. de pe. ergo nec ligare. vnde notauit Innoce. eod ti. cum ex eo. et Guil. in spec. eo. ti. ad fi. Archi. c. fi hoc eo. ti. et eo. lib. q dare indulgentia vel remissione illa vij no potest et ta illa bz vim et ppetuitate statuti vt not. de offic le. c. vlti. Fortificat hoc q legatus de latere absoluere no subditos quos tn ligare no posset de offic. delega. c. pe. ¶ Quinto sic. regulat q q no possum expsse nec tacite de pben. dilecto. et q no possuz spaliter nec gnaliter de deci. tua. j sed si epus spaliter et expresse statueret de seipso vl suo periore constitutio pal eter esset iniqua per pus allegata et sic no valeret. iij. di erit aut. et dicenda esset destitutio o re. ercle. no alie. c. fi. q pateu errore faceret illa nulla. ij. q. vj. § diffinitiua post pn. de re iudi. cum iter. C. q puo. no est necesse l. ij. ¶ Ultimo spaliter p epo inducitur q psona loquens et c. de iureiur. peritio cum cocor. ¶ Ad hanc parte sunt opiniones. Lauren. enim de archiepo tz q no ligei q e ordinarius puincie. ix. q. iij. c. ij. et hec ro pcludit idem et fortius in epo. Ber. puincialio tz hanc parte de archiepo per dec. grave de pben. de sen. exco. a nobis in auten. de defen. ciui § no habente Hosti. etia in sum. de sen. exco. § que valeat excoicari post pnc. dicit certo certi hoc tenendu q superiore no ligat sicut nec pferente. ¶ Ego soluedo dico q cox dictu placet iurib et ronibus antedictis. sed Dama. qonez de episcopo no soluit sz disputatioi reliquit. quid dixerit Octauius dicam in fi. q vo hui dispositionis potissimuz est illa soluere p que contraria fulcitur opinio vt illa primo videam est sriedu q de archiepo Hug. enim pcontrarium vt no ij. q. vj. c. j. allegat q incidit in factu danatum. xxiij. q. i c. j. ij. et iij. ad que iura respondeo q loquunt de facto danato per iura coe. scilicz de heresi. et sic no pbant non subditu ligari facto danato p singulare statutum et illud tz ibi Bar. hoc per l. iij. ff de offic. presi. que lex dicit q presides puinciaz sua purgare dz malis hoibus nec distinguit vnde sine. sed. l. iz. excludat distinctione loci de eius vel psidente de qbus loquimur. Hug. videt etia velle de epo per id q no. de successore lxiij. d. adriaus. ij. vbi tz q lz can. epi scopi no ligei successore ligat tamen q se inuoluit in facto danato vz per iura pus allegata qbus iaest responsuz. archi. in dec. ij. de costi. li. eo. lib. tz idem de vtroqz. i. de epo et archiepo. cum eni auctoritate pape vel canonis episcopus faciat statutum ergo ligat auctoritate pape dicens q efficaciter faciat. xj. q. iij. nemo condeuat q. c. si sic simplr recipiat vt inducit triplex insurget absurdu. primu q cuz ex auctoritate pape vel canonis epus ferret sniam et no per modu statuti ergo et per illa ligabit. q ipse et ceteri negant. scdm q illa ratio cocludit pp ligare suo canone quasi ligef a christo. cuius auctoritate facit canonez vt in pdicto. c. nemo. et hoc est falsum vt no. xcij di. si inimicus de sen. exco. nulli. tertiu q ex eo sequeref oem platum et non subditos ligare posse cum oes sint subditi Christo et pape cui auctoritate ligat. ponderef ergo tex. illius capti qui sic iacet. nemo cotrna e vincla ecclesie ura psupponit ergo que vinculare q si pot quis nisi subditu vt pbat u est sequit no eni homo est qui ligat sed Christus q hanc ptate eis dedit. fateor ergo q subditus a prelato vinculat di a Christo vinculatus qui clauiuz ptatez illi dedit. Math. xvj. Jo. vlt. virtute ergo vinculi ex primit et et fortificat ille canon sed ptatem vinculadi no amplia et sic pz q no sic efficacit facit vt dicebaf imo nil fac ad casuz. ¶ Petrus de bel. etia sequit hoc opinione tenens de epo q ligef vt no C. d sa. san. eccle. aut e qbus nqz. et ibi Cy. ponit ei ronem q statuendo gerit persona publica deliquedo priuata et hec ro pcludit idem in archiepo alleg. ff. de admi tu. cu hereditas ff de par. cu in eo eci. illa iura pbant q in gnali sermone psona loques no includit vnde si tutor cu pu. no expediret adire cu credi torib hereditatis prius fecit decreta quota si ipse est et creditor illa quota dz ee cotentus. ¶ Ad leges pmo rndendo in pmo cotrio ad ronez dico q tollit p § i tempestiuu allegatu in pn. pstat eni q consul vel pconsul sicut heres vt restituat in adeundo gerit psonam puata et tn a seipso vel alio cosule vel pcone no cogitur q tn in cogedo gerunt persona publica eode mo tollit p pdi l. iij. et iiij. ff de ali bi. ¶ Item tollit hec ro q no includit etia princi pe ligari lege sua q pstituit vt pncepa et delinqt vt priuat. argumeta ergo de iacqz i proprietate habent q excusanda est no sequenda et dicam cum. l. si plures ff. de part. q difficile est que gerere vices duox et hoc maxime in casu nostro quo ipossibile est statutu fieri p dignitate sepo sitam a psona. ¶ Item ipse idem Petrus in. l. cu ipse. C. de hen. emp. no audet asserere q possit se absoluere et tn illa ro vrget in absoluedo sicut in ligado. fateamur ergo q cu statuu episcopi totuz pendeat a ptate epi ita q illud tollere poi. xij q. j certe et hoc nullus negat lz alias dicaf ius facere i n est ius epi vt ex denominatioe pz. ergo nec ipsuz nec superiore ipsius ligare poterit coram quo etia sine ipsius ius so non posset hndicere xxi di. deniqz. ¶ Solutis ronibus et iurib inductis per eos qui tenebat opinione criaz induca alias rones et iura qb illa opinio fulcit videf illis singulariter rndebo. et inducebat Dama. illud q quisqz iuris et c. ff. quod quisqz iur. l. i. de mu pe c. ij. de constit. cum omnes quod locuz habet in statuto vt ibi in pnc. d. l. et in fina vt in fine. d. l. Sed no recte diceref vt eode iure si non incideret in sniam sicut subditi. ergo et c. sin Dama. ¶ Ad h rndeo iura ista no pbant q ipso sco vl ipso iure ligef sua lege vel iure q alius dixit sed loquutur de pena per indirez inferenda iuste ergo arbitrabif archiepiscopus episcopum puniendum illa pena p indo qua sua lege putat puniri subditos et sic ad tempus puabit illuz comunione hominu et sacramentox quod facit excomunicatio. et facit q dicam. i. eod in pe nis Joan. and. ¶ Per eundu modu respondef ad l. s. alleg. per Petr. no enim ipso facto pactum tutoris cum creditoribus factum dirimit creditum tutoris. sed puidebif ministerio iudicis vt ea parte sit contentus nos autez in questione loquimur de vinculo iuris sine ministerio iudicis.

¶ Scdo sic. constat episcopum posse facere statutum. ix. q. iij. nullus de con. dist. iij c. i. de maio. et obedie. si quis venerit de loca c. ij. de sen. excom. a nobis eod. titu. c. ij. li. eo. li. Sicut autem ius gnale ligat totum: sic istud particulare ligat partem q q iuris in toto q ad totu et c. ix. q. iij. cu simus de offic. delega. pastoralis. § i. ff de rei vendica. que de tota. cum ergo in suo territorio factum istud sit damnatum ergo et c. xxiij. q. i. c. i. Ad conclusionem responsum est. q p ut dicta fateor quo ad subditos et ligabiles.

¶ Tertio sic. quandoqz ligat quis maiorem ad Gala. i. xxiiij. q. i. § sed qui. xxi. q. iiij. n i. solue vt ibi. et xi. distin. si pa pa ibi soluitur. Itez pare. xii. q. iij. non liceat pape ibi soluif

Item scripsum vt. xxi. di. nunc ait ibi soluit de peni. di. j. mul tiplex ibi pprio iudicio se condenantes C de sum. trin. l. in ter claras. vsi c. huic cofessioni. C. de fideico l. si. proprie lo quunt vt in e/o no. Item arguit quia scripsuz. ff. de elect. cū in veteri in fi. ff si quis cau. l. ij. § si quis eni concor. etia iudex d offic. deleg. cosuluit. in fi. sol. ibi artatio facti q̄ posset ei pri ceps nō verbi vel legis date vt no. in pdicta l. pe ff de erbi. ¶ Quarto sic constitutio ista de re illicita z a iure phibita xxx. di. l. j. de vita z ho. cleri. clerici de excel. px. inter dile ctos C. de epi. z cler. interdicim᷒ z de reli. z sump. fu. aute. aleatū. est ergo iuris cois executiua per penaz qō potepus z scripsi de offic. archiepi. c. fi. sicut ergo cum papa inchoat gram z successor exequit ecclesia p pdecessorē gra aut a cen setur de rescrip. l. iu. ita hic eps vel archiepus a iure cōi cuz executione statuti ligati dicunt vt sic iure accessorij liget q pncipalit ei id no posset de offic. deleg. si sup cod. li Sol. vt dixi in qōne potioz ad fi. nec valet si dicas q̄ solrem ratōe delicti perdat puilegiū in aute. de man pnc. § q̄ si. C. vbi sena. vel cla l. j. Iura nouissima collegit cle. de sepul. du dū post pnc. q̄ illud fateor quo ad iura quod allegari potetāt nec valet si dicis q̄ in se debent ostendere quomō alij in ec clesia debent conuersari fateor sed hoc nō concludit eos p pter hoc ligari ad penam de qua querit lz ligent ad culpā z penam iuris cōis. Item fateor q̄ quilibet pot iurando se ligare ad plurimz z sic soluit de iureiur. c. j. ff. cod. lib. vbi p/ lati seculares z ecclesiastici se ligant per iuramentū ad sta tuta obseruanda ¶ Quinto cōtra episcopū specialiter in ducitur q̄ aut dicis principē lege sua ligari ff de lega. iij. ex imperfecto z habeo ppositum. aut dicis nō ligari z opor ter tunc fateri id speciale in pncipe. C. de legi. digna. ff eod. si. pnceps ergo eius stiuz in aliis regulore vt ligent l. quā pars alia de pben. p illoz. C si man. ita fu. ali ne pstu. l j. z facit q̄ dicit persona loquentē includi in generali sermone ff. de pigno. paulus in fin. cum si. ¶ Sol. fateor pncipe nō ligari coi lege z hoc speciale in ipo qz sibi ipsi nō subest sed alij sibi subsunt. sed ratio cōis est oibus qui nō ligant lege sua vel minoz z sic pnceps ligaī lege maioris. s. canone de elect. fundamenta. §. vt ergo de re iudi. ad apostolice. vsic. ppetrauit. ff. cod. lib. facit cle. de re iudi. pastoralis ad finez sic z alij ligant legib᷒ maioz. persona vo loquens nō inclu ditur qz ex hoc sequeret absurditas de qua dictū est in pn. ¶ Ultimo specialiter inducit q̄ archiepus q̄ non hz iuris ditionem in diocesi suffraganei nisi in certis casibus. nō de offic. or. pastoralis de qbus iste non est ergo ligabit statuto loci. Sol. negari nō potest quin archiepus in diocesi suffra ganei habeat ordinariā metropolitā. z si dicas illa restrin gi ad certos cāus fateor quo ad subditos episcopi sed quo ad ipsuz epm nō q sic immediate sibi subest vt cleric᷒ epo: cō ne ergo ill᷒ immediate iurisdictiōe illi᷒ statuto ligari nō pote rit. ¶ Expeditis his duobus casib᷒ qz vt predixi. Octauā fuis disputauit primū mēbrum. solutionē ip sius lz ridiculo/ sam hic inseto qz dixit q̄ Ray. z Hof in sum. de sent. excō. fuerunt in qōne frij qz Ray. dixit q̄ nō sua sed iuris sntia li gabatur Hof. q̄ sua sntia ligat᷒ erat z dixit q̄ moderni te/ nebant cum Ray. s. Ber. in dec. statuim᷒ Inno. de sen. exc. q̄ in dubijs archi. eod. ti. c. ij. Leo lib. demū soluit q̄ si non epus ludit ligaī dupli sntia. s episcopi z iuris si ludit episco pus tunc nō sua sed iuris vel pape ligaī snia occasione sue constitutiōis sed nō per illā inducens nōta p Hosti. in sum. de sen. excō. §. si. vsic. quid si epus aliquē. z vsic. se male idu xit opiniōes predictas qō declarem᷒ qz facit ad infra dicen da Ray. in sum. de sen. excō. ad fi. vsic. quid si epus hō ligat/ tur participans excōicato per se. qz nō sua sed iuris est snia. Idem si in crimine p dec. nup. de sen. excō. Idem dixit lz in hoc male si cōicauit cum fautorib᷒ z ipse postea fauent. sec᷒ dixit z bene si prius fauisset qz tūc sua est snia. Hof. in sum. ipsius tit. vlt. cat. vsic. quid si epus z vsic. se. tenuit q̄ incur/ rit minorē. maiore no si cōicat in crimine cum illa sit homis vel si cōmunicat excōicato per se cō participib᷒ qz illi etiaz sua Ber. in dec. statuimus de sen. excō. ff. eo. li. vt ibi notaui tenet q̄ nō ligatur maiori cōicans in crimine cuz illo sit sua snia. Innoc. in dec. q̄ in dubijs dicit q̄ excōicator pricipans ligatur a canone sed sua non vnde si excōicauit aliquē cum his qui dederunt auxiliu licet ipse fuerit de illis nō ligatur. Hosti. in pdicto. §. dicit q̄ si cōmunicat extra crimina ligaī vt alius. Idem si in crimine cum sit canonis sed si excōicat cum participibus z participat in crimine ipse vna cum alijs e... ligatur. Ex his patet opiniōes istas male fuisse in/ ductas per ipsuz Octauianuz. ¶ Ueniamus ad tertiū in q̄ sunt duo dubia. an. s. ex quo excusant epus z archieps excuse tur z ipse an vo ipso ligato pdicti etiā ligent ex pricipio cri minis. ¶ Quod nō ligent tituz pbando p sex rōnes nostri iuris z totide iuris ciuilis. scdo ad strium sex inducā. tertio soluā z cōtrarium tidebo. ¶ Pro primo facit de priuile. lz. ff. eo. lib. cum cōcor. ibi not. vt sicut ibi puilegiuz z interdictū diuinoz datum singulari psone respicit familiā sic datū epi scopo vel archiepo cōtra interdictū ludi respiciat collusorē vnde videm᷒ q̄ olim ante dec. si de sen. excō. ff. eo. li. tempe interdicti quilibet poterat dicere horas suas z tamen cum socio vno vel duob᷒. de peni. z re. q̄ in ante. sic z in hoc inter dicto ludi possit exemptus id cum socio. ¶ Scdo inducit de tempo. or. cum nullus in fi. ff. cod. lib. vbi epus beneficij sicut potest ordinare priorē diocesis sue sic z ipsius socium q̄diu manet socius sicut ergo ibi quod iuris de priore z de socio sic z hic quod iuris de lusore z de socio.

¶ Tertio sic ex plurib᷒ condēnatis vna snia in cā cōmuni si vnus appellat victoria ipsius pdest socijs. ij. q. vj. q̄. de ap. c. j C si vn᷒ ex plurib᷒. l. j. z ij. ergo victoria epi z sta tutum pdest socio collusori vnico ludo z vnico tabulerio. ¶ Quarto inducit l. si cōmunez. ff quēad. ser. amit. z l pe reinde C. de tempo. re. in integ. z qō no. de iur. pa. c. vnī. ff. e. li. z qō ibi ad der e soleo post Hof. z doct. auctoritate de cō ces. prebe. eod. li cum cocor. in vlt. glo p que pz q̄ in re idē dua qualis videt ludus puilegiū pupilli transit ad sociū dilatio reo data pdest actori z q̄ cōsequit quis ex alterius persona qō ex sua nō pōt. ¶ Quinto inducit ad idez dec. vnica de sta. re Leo. lib. z hoc dupliciter primo qz moniales nō debent exire clausurā. scdo qō nullus dz illam ingredi. z tamen si abbatissa p iuramēto feudi pstando necesse habz exire sine transgressiōe exibunt z socie vt ibi in. §. verū. Itez si visitator hz intrare intrabūt z socij vt in cle. eo. tit. attendē tes ad fi. ¶ Sexto sic cōstat q̄ ex societate penā qs incur/ rit pz de penis felicis post pnc. in cle. eo. titu. si quis suaden te. sicut ergo penā sentit sic z sentiat cōmodū. infra eo. titu. q sentit eu cōcor. ad hoc de iudi. qu a fit. ibi tibi tuisqz socijs de voto magne. ibi p te tuisqz famulis. Itē equū est hūc so ciū excusari q maioz sequebaī errorē de translat. c. ij. ad fi. ¶ De iure ciuili pncipaliter allegaī z sic pnceps solutus ē legib᷒ z lz augusta solutanō sit pricipat tū puilegio pnci pis ff de lega. l. pnceps. sicut ergo societas coniugij de qua xxxij. q. ij. cum societas eximit augustā sic societas ludi exi mit tirium. ¶ Scdo sic si legata sit libertatio duob᷒ reis p mittendi z alter est capax z alter nō z sint socij ppter capa cem capit nō capax. ff. de li. le. si ie qui duos z consocius ab sentis ca t ei publice ppter illū gaudet puilegio. ff ex quib. cau. man. abesse ad fi sicut ergo societas capacis transfert ad nō capacem ita z hic. ¶ Tertio sic si duo simul emunt illum qui ad precium participandū se vendi pmittit z alter sciens est z alter ignorans ppter ignorante qui nō delinqt capit sciens qui delinquit. ff. de lib. ca. liberis. §. si duo. scdm vltam lect. ad ide eo. ti l. duobus cum pceoz. de clan. despō. cum inhibitio. qui si. sint legit. ex tenore.

¶ Quarto si ppter inseparabilitatē phibitum habet pro paulo ff de donat. inter vir. z vxor. si sponsus. §. generaliter z subuenit ppter id vbi nō versatur delictum etiam vbi versa tur ff de statu ho. imperator ff de penis pgnantis.

¶ Quinto sic idētitas vteri facit q̄ legitimatio vni᷒ ad fratres vterinos extendi ī in aute. vt li. ma. z au. § ad h col latio. vij. sic dicam q̄ idētitas vnius ludi legitimitatez vel identitatem transfert ad socios.

¶ Specialiter p ludente cum epo inducit. ff. ad. l. iulia. de ambi. l. vni vbi si phibitū. l. dari debet cōdu ori legis cessat pena. Ad 2rium allegatur q rone impossibilis separatōis vtile vitiat per inutile vt pbatur de reiudi. c. od pbandū. de offic deleg. cum sup. ff. de aqua quoti. et esti. l. i. §. Item que ritur a de hoc infra. c. vtile eo. lib. Item delictū vnius socio rū nocet alteri vnde si duo erant correi stipulādi et debitor vni sub pena pmisit sistere et p alterum sociorum stetit quo mi nus sisteret etiā aduersus alterū danda est exceptio. ff. si qs cau. si duo et sacit. ff. de verb. si duo. et sepe videm⁹ q duobus coniūctis quorum alterū pdest alterū nocet hispicim⁹ qd no cet. ff. ex qui. cau. in pos. eatur fulcini⁹. §. quid sit. itē nil impe dit ticio ligari cūuis epus et archieps nō ligent. vnde dicit lex q is qui filio seruo vel vxori furtū facientib⁹ opem fert tenet furti cūuis illi actione furti nō conueniant. ff. de furtis qui seruo. §. Item placuit et. l. si quis vxori in pncip.

¶ Ad idem video q pupillus si tutore auctoritate ciuili ter nō obligat nisi in q̄tum locupletior factus est. ff. de auc. tu. pupillus et tamen si stipulor a ticio et pupillo vel a ticio et seruo cōstitu ēdo ipsos quasi duos reos pmittendi solus ti cius obligat. ff. de duob⁹ reis si ex duobus. §. i. Item constat q vera pena vni⁹ non liberat alterū. ff. ne quis eū qui in ius voca. est. l. pcaui. in fin. et. l. fina. sicut ergo nō liberaret solu tio ita nec exemptio ex quibus concludit titiū ligari.

¶ Soluto per vltimo allegata. dico ticium ligari nō refe rendo nūc questionē de ipso titio an sit statuto ligabilis qd alias tractabit. bene enim in vno actu etiā post factum inse parabili vnus peccat alter nō vnus punit alter non. xxxij. q. v. pposito alias incipit lucretia et. xxxiiij. q. ij. in lectum. po ne exemplū cum plures eligunt indignū quorum aliqui sciūt alii qui ignorant de elec. cum in cūctis §. clerici eod. titu. scri ptum ad fi. pone cum plures cōmittūt actum ex quo debet suspensio iuris: sed alter est episcopus. de elect. si cōpromis sarius. §. hui⁹. de sen. excō. q periculosū. §. eod. lib. ij. quo ad ludentē cum episcopo idem intelligo vbi episcopus cō stitutionē nō tollit vel cōtra illam nō dispensat sed solū lu dit alias secus lz archi. no. de elect. licet canō. §. eo. lib. epi scopum 2tra suam constitutionē dispensare nō posse cum 2trium seruat vniuersū. et minime sunt mutanda et c. ff. de le gib. minime. ¶ Ad contraria respondet primo ad decr. lz q sibi priuilegiū facit celebrationē licitam. sed hic exemptō episcopi vel archiepiscopi a statuto nō tollit quin ludus sit illicitus vt in prima questione. priuilegiū ergo actum licitū cōmunicat familie sed immunitas agenti actū illicitū nō de betur in decre. quod lz te. vtriq dicentiū simul horas com petebat illas dicere. Sic respondet etiam ad scdm quia so cietas prioris licita. Et ad quartū et ad quintū quia in illis nullum delictum. Ad tertium dico illud pcedere q illorum sociorum est eadem defensionis causa quod nō est hic q epi scopus et archiepiscopus idētitate a superioritate se tuētur vt dictum est in pma questione que defensio cessat in titio. Sextum tamen facit ad hanc partē probat enim q socius in delicto demeret procedit ergo argumentū si conclude ret q socius inmerito mereat. Ad primū legabile respōdet q ibi nullū dictum Ad l. si is qui duos patet ibi responsio in fine q̄ridem si soli socio capaci fuisset relictū. Ad tertiū de §. si duo rñdet q diuerse sunt lecture ibi no. et tñ scdm in ductam id pcedit q nō pōt quis esse partim liber a pti ser uus. Ad quartū respondet q hec pena separabit est vt vlti mo dixi ad euitandū q in fratre vterino nullum delictum et lex presumit legitimamē id voluisse. Ad l. vnicam de ambi cu dic q lex illa punit ambitū. i. obitionē et cupiditatē q̄rent administrationē a pecuniā datus ppl'o p que eliciē exprimēs ad non habere locum in vrbe vbi pnceps magistratus creat probat ergo hoc solum lex illa q si statutum diceret qui lu serit alibi q̄ in palatio nostro vel cum alio q̄ cum nobis vel familia nostra et c. q ludens in loco exempto vel cum perso na exempta ligatus nō esset. ¶ Quia breuitatis amator de reor q ista disputatio est plura circa scdm a vltimū breuis sime dico q placet opinio Inno. et Hosti. que habet i dec. nuper de sen. excō. q p pricipiū in crimine habitū etiā cum excōicato ab homine ligat quis snīa iuris vt scripsi sup gl. colligit. lz ergo vt primo dixi fateat episcopū et archiepisco pum nō esse ligatos snīa statuti ex participio: tamen qd cū titio faciunt in crimine dānato cum illud sit participiū cri minis a criminosi dico illos ligatos snīa iuris. nec obstat q causet snīa ista a suo statuto quod patet etiā in excōmu nicatione minori et hoc nullus etiā negat: in dubiū tamē re ducere soleo an pticipās excōicato in illo pmo actu p quē excōicationem incurrit ex eo liget maiori de quo scripsi de sen. excō. cōtigit. et Hosti. vr velle q sic p id qd post eū scri psi de loca. c. i. sup. iij. glo. securius tamen procedit hec solu tio si dicamus ludū iteratū ita q cum iam excōicato luserit p pre. decret. nuper et eodem titul. si concubine ibi post la tam sententiam.

c

Tum quis

in glo. xiiij. censet habere arguit Dy. per hac q he res emphiteota qui ignorans tam emphiteoti cum nō soluit ecclesie vel prelato censū nō incidat in penā facit q tēpus nō cedit ignoranti ff. quando appel. sit. l. i. §. dies et §. si aduersus ff. de caiū. l. annus. §. eod. li. de appel. concertatiōi tenet 2rium q incidit de rigore ff. de ver. obli. ad diem et. l. emilius et de nau. fe. l. i. sed pter iustam igno rantiam restitutio concedit per has regulas et idē no. Host. in spe. de loca. §. nunc aliqua versic. xxiij. et idem in similib⁹ casibus scdm Dynum per pre. leges.

¶ In glo prima dicit vnde sic sumpta est et ponit exēplū et sumo dici q exeplificat precedentē. Scdo dicit duo scilicet regulam loqui quādo cū successore agitur et de quolibz suc cessore. Tertio soluendo vnum contrariū distinguit.

¶ In prima glos. ibi qui in vlterius sequit locum succedit iustam habet causam ignorantie an id quod peteret debe retur: fideiussores quoq nō minus q̄ heredes iustam igno rantiam possint allegare hec ita ō herede dicta sunt si cum eo agitur non si agat. nam plene qui agit certus esse debet cum sit in potestate eius quando velit experiri. et ante debz rem diligēter explorare a tunc ad agendum pcedere. et ibi cum heres ignorantia heredis defuncti vitium nō excludit vnde non vsucapit nec prescribit quod nec ille.

¶ In glo. prima ibi ad precium Dy. ponit exemplum in eo qui pmisit bouē certa die et si non daret pmisit centum. ante diē mortuus est et heres id ignorans sua die non dedit. non cōmittit pena cum effectu cum iustam habeat et c. dicit Jo. mo q mora nō tam cito constituit in successore sicut in de functo alleg ff. de reb. credi. l. quotie. ibi qui in alterius. et ideo pena tunc cōmittit cum effectu nisi successor fuerit pu pillus ff. de verb. oblig. si cum filium §. in hac stipulatiōe Dy. ibi prescriberet inchoando prescriptionē vt stati dicā. et ibi cum heres Dy. in regula possessor eod ti. in questiōe penul. dicit per regulam pbari malā fidem predecessoris impedi re prescriptionē. dicit tamen de equitate canonica dici pos se q si heres a se vult inchoare prescriptione mala fides de functi nō noceat qd in singulari successore inchoare volēte certum est. ff. de ac. pos l. pōponius. §. cū quis. dicit tamen q rigor iuris ciuilis hoc non patitur q pter malā fidem defuncti malefidei psumptione in herede transfudit et pro pter fictionem idētitatis persona habet eū p successore vi tiorum et culpe vt in hac. l. ff. de publi. si ego §. pactus.

¶ Sed si he leges recipiantur vt distinguit hec glo. cessa bit hec diuersitas. et in fine Dy. querit quare est q stipula tore mortuo sine herede vel tali relicto cui de iure solui non potest pena ipso iure nō cōmittitur. ff. de vsuris. l. pecuniaz fenebris et. l. cum quidā. §. si pupillo. et eō cōmittit mortuo pmissore lz restitutio concedat vt dictum est, respondet q ideo est q casus contingēs in persona creditoris nō dz ex tendere obligationē debitoris. arg. ff. eod. tit. l. nunq̄ hare scit. et ad l. a qua qui concidit §. vl. sed contingens in psona debitoris non dz variare obligationis 2ditionē. ff. de verb. oblig. l. ij. et de preto. stip. l. ij.

Ec regula trabitur ad questiones que pertinentes locata fuisset super regula ignorantie. eo tamen respectu primi dicti. sed propter distinctione dx. quam ibi posui et propter id quod dicit hic finis vite glo. excusabiliter hic legatur. premittam autem questionem Pilei. xxiiij. qua querebat si tenens q captus amore virginis vel solute a lena q maritum habebat deceptus fuit. que seipsam submisit illius loco per illius lene maritum de adulterio accusetur an sit ut adulter patedus. iste casum accidit de idio ut ipse pulchre refert in li. de vetula. Pileus dixit tantum cum si adulterum non peccauerit ab accusatione adulterii absoluendum p. l. penult. ff. de adulte. nicebat tamen eum puniendum ac si virginem vel viduam cognouisset p. l. eum qui ff. de iniur. § cum aliquo vide quod no. C. de repu. l. vxor. per quam ibi gl. arguit ad primum dictum et idem argoitur. xv. q. i. illud. xxxiij. q. ij. in lectum. allegationes autem Pilei infra tangentur super simili quod de fratria vbertis querebat an clericus cognoscens mulierem solutam q ab ipso et omnibus communiter habebatur pro maritata vel e conuerso maritatam que modo predicto habebatur pro soluta veritate detecta sit puniendus vt adulter pena iuris communis vel synodalis statuti quo cauetur adulterantem cum alterius vxore beneficio fore priuatum. ¶ Primum probemus vtroque casu illum vt adulterum puniendum. Et primo de primo inducentur tres rationes. de secundo alie tres in contrarium inducetur de primo due rationes de secundo alie de c. Et demum one alie de vtroque. tertio dabitur solutio distinguens eorum casus et intentiones delinquentis.

¶ Ad primum certum est quod maleficia discernuntur voluntate et proposito. xv. q. vj. c. j. in fi. xxxiij. q. v. proposito. et c. sicut de sen. exco. cum voluntate eu pecor. j. glo. hic est quod deficit delictum vbi non fuit voluntas l. vi. presbiteros. xv. q. j. § j. et § vt itaque ver. cecus. et c. merito. xxxij. q. v. renera. et c. de pudicitia cum sequentibus. xxxiiij. q. ij in lectum. sicut et in meritorijs voluntas informata eius. lxxxvi. di. non satis. et in pre. c sicut xxxij. q. v. facit ad vtrumque. xlv. di. due sunt. xv. q. j. non est.

¶ Concluditur ergo illum adulterum q coniugatam cognoscere intendebat alias ex contrario sequeretur quod conscia peccandi in erronea non faceret quem rerum. vt in illo qui propriam vxorem cognosceret quam crederet alienam quod est falsum xxviij. q. j. § ex his. de resti. spo. litteras. de presb. c. fi. bene facit. xxij. q. ij. homines in fi. et c. is qui. v. potius. et q. v. § si ergo post pri. et ar. de iniciu. esto ad fi. et quod no. xxxiij. q. j. in fi. femine.

¶ Secundo sic constat quod per interioris effectum cum opere subsecuto non vere bigamus punitur pena bigamie. de big. nuper. et procedit hoc et in eo q scire potest se vere non agere quod agere vi vt ibi. fortius ergo procedet in eo qui vere credit agere quod aliis agi videtur. iudicetur ergo iste adulter propter affectum et opus licet in veritate in numero adulterorum non sit vt no. xxij. q. j. quot quot facit l. eum q C. de adulter. cuius verba habentur in pre. dec. nup. facit C. de furt. l. si quis seruo. vbi propter intentionem tenetur seruum corrupti et furti q vere seruum non corrupit nec furtum fecit.

¶ Tertio probatur idem ex possessione et communi opinione. de primo constat quod possessio sepe habet operatiue effectum de elec. querelam de ca. pos. cum olim de iure pa. consultationibus. hec autem erat in possessione matrimonij. iudicabitur ergo vt talis et sic eam cognoscens dicetur adulter. ff. de adul. si vxor. circa prin. ibi siue iusta eam siue iniusta. et §. diui. ibi. neque que electio matrimonium neque spem violare os. De secundo. s. de opinione communi videtur quod est fortior quam fictio ratio quia fictio presupponit contrariam veritate. lxxv. di. quod a patribus. xxvij. q. ij. sunt q dicunt. communis opinio non imo creditur et habetur pro veritate. sed fictio sumitur pro veritate. l. vt. ferrum de tempo. oz. litteras. fortius ergo communis opinio iij. q. vij. § verum. C. de testa. l. i. ponderatu ergo initio quod in delicto ponderandum est ex quo isti et alij putabant illam coniugatam a principio iste fuit adulter. veritas patefacta non mutabit delicti naturam. j. q. i. principatus de elec. audivim. ¶ Circa secundum casum quoniam probatur quod qui vxorem alterius cognoscit adulter est. sed iste indiget vt in themate: ergo adulter. primum patet. xxxvj. q. i § cum ergo. xxxij. q. iiij. meretrices. et q. vij. adulterij. ff de adul. l. stuprum. nam quod plus est cognoscens etiam separatam a viro per imagines adulterium adulter est. xxxij. q. j. dixit. et si dicas quod non intendebat. Respondetur imputari alicui etiam illud quod euenire potuit ex actu illicito preter intentionem agentis etiam si non euenerit. vnde dicitur homicida sui qui se abscidit. et homicida infantis qui illum exposuit licet homicidia secuta non fuerint. primum patet. l. v. di. si quis absciderit secundum lxxxvij. di. c. vlti. fortius ergo imputari debet quod de euenit licet intentio ad id non fuerit. Pileus allegabat ff. ad l. aqui. sciam § si meum. si seruum que liberum putabas occideris. l. aquilia teneberis ff de iniur. eum qui § si iniuria. et ff de verbo. sig. inter stuprum. et satis est quod delinquere voluit licet aliter euenerit. ar. ff. de ma. vi. si pater. de iure et fac. igno. l. regula. nec mirum cum quandoque solum factum datur etiam si desit nocendi voluntas insti. ad l. aquil. § penul. C. vnde vi. si quia in tantam ff. ad l. cor. de sicarijs eiusdem § qui homine ff de penis si quis § qui abortionis. ¶ Item de stupro non tenetur quia illud non commisit licet committere putauerit ff de fal. l. impuberem § j Si ergo de adulterio non puniatur remanebit crimen impunitum quare dicendum est eum de adulterio teneri ff. ad l. aquil. Item mela § sed et si. et l. ita vulneratus §. quod si quis. Secundo sic probatur. ex quo quis rem illicitam facit omne quod sequitur imputatur. iste autem illicitam rem egit cognoscendo feminam que sua vxor non erat. xxxij. q. iiij. nemo. ergo intentio vel ignorantia non excusat eum a culpa quam in veritate commisit: et hoc inducit res illicita quam aggressus est que facit etiam imputari casus fortuitos q sunt preter propositum. xxv. q. j. § vt itaque ver. vt autem de homi. committebatur. et c. dilectus in fin. facit eodem titu. c. fin. lib. vj.

¶ Tertio inducitur casus quod in vtroque questionis casu fit verus adulter. xxxij. q. iiij. nemo. et c. meretrices. vbi innuitur cum omni muliere preter propriam vxorem adulterium committi. ad idem eadem questione q. c. videtur. de peni. di. j. si quis scire eam debebat quod suum non erat ad alium pertinere. C. vnde vi cum querebatur. xiiij. q. v. multi. ex quibus concluditur vtroque casu thematis clericum adulterum iudicandum. ¶ In contrarium probatur clericum in neutro casu adulterum. de primo sic. non est adulter verus nisi qui alterius vxorem cognoscit. sed iste primi cognoscendo vxorem alterius non cognouit ergo et c. maior probatur. xxxvj. q. i. § cum ergo cum iuribus allegatis. et minor presupponitur in themate. scilicet quod detecta veritate patet illam esse solutam et sic concluditur propositum. tanta enim est veritatis virtus quod opinio contraria sibi cedit. viij. di. veritate. et c. qui contempta. et c. consuetudo. lxxxi. di. quicunque de peni. di. i. cuius. sententia ergo super adulterio ferri non potest cum verum detectum resistat. de frigi. fraternitatis. xxix. q. ij. si quis ingenuus. nec mirum cum quandoque etiam reuocetur propter id sententia lata. de pur. vul. significantibus. C. de re. cre. l. si. que tamen pro veritate accipitur de re iudi. cum inter vos. ff de reg. iur. res iudicata. fortius ergo tollitur illa que qualis opinio. hoc facit de sen. exco. licet. li. vi. ff. quando acti. de pecu. est anno l. prima. de condi. sine causa l. si fullo. C. de transacti. si ex falsis de eo q de p. i matrimonij significauit.

¶ Secundo inducitur regula in penis. eodem titu. cum cocor. vt scilicet in penali materia non solum vbi de veritate constat sed etiam vbi dubium est benigna fiat interpretatio et fient potius presumitur quis non deliquisse quam deliquisse. i. q. vij. l. sancimus. sumpta. C. ad l. iul. repetun. et extra de procura. in nostra sic et in dubio. potius presumendus est quis minus quam plus deliquisse vt minor pena sequatur. ii. q. iii. § notandum. ff de penis si preses facit. xx. di. sane quippe. l. di. ponderet. xxv. q. vii. alligant. fortius igitur cum de veritate constat non debet propter precedentem opinionem aggrauari delictum. Iudicabitur ergo fornicatio que minor est adulterio. xxxii q. vii. adulterij malum. facit etiam regula odia eodem titu. et l. vulgaris. § si quis eo. canonizata de peni. di. i. et ff de crimi. expi here. l vlt. ¶ De secundo casu. sic quod non fuerit verus adulter cum secunda sic probatur. omnis adulter est dolosus. nullus ignorans est dolosus. ergo nullus ignorans est adulter. maior patet quia adulterium non committitur sine dolo. ff. de adulte. l. penul. C. de repu. l. vxor. in fi. pileus allegat.

.C. de fal.

.C.de fal.l.j.et l.eum qui C.de iniur.si non conuitij.ff.de seruo cor.l.doli.in principio. ponderatur enim affectus non effectus.ff.de sicca.l diuus.minorem probat lex.ff.loca.si ignorans aperti. ff.ad sill.si quis in graui.§ si ignorans.vbi innuit quod in his que dolum requirunt ignorantia etiam iuris excusat. fortius ergo ignorantia facti vt in regula ignorantia.eodem ti.eum cocor. Item vt dicit Phileus non refert an nullo modo voluerit delinquere an non taliter.ff.de fur.l verum.et l qui iniurie. Concluditur ergo hunc ignorantem non fuisse dolosum et sic nec adulterum.ar.xxij.q.iiij.§.illicitum vbi enim regritur dolus ipso deficiente non committitur delictum.ff.de fur.l.iter eos §.recte.et l.falsus.§.qui alienum de iniur. Item apo.§.si quis virgines pro quibus alle. Phileus quod et de stupro non teneatur.ff.de re.ou.l.ij.qua vide in sus.de offi.dele.cum sup alta.glo. ¶ Secundo pro casu inducitur.xv.q.j.inebriauerunt vbi ignorantia in qua tamen incidit loth propter suam culpam.s.ebrietatis excusat ab incestu ex copula filiarum.facit.l.ff.de iniur. illud canon. xv.q j.vbi hoc no.et xxxiiij.q.ij.in lectum.s. in casu proposito non esse adulterium.facit de sen.exco.si vero.ij.et c.in audientia.et cle.de cosan.et affi.c.vlt.in verbo scienter et videtur casus.C.de adul.si in ea vbi cessat adulterij crimen in illa que meretricio more se exhibuit. ¶ Tertio ad vtrumque casum sic arguitur vbi deest rei essentia vel aliquod essentiale ibi non potest dici res esse, sed vtroque casu deficit aliquod de esse adulterij ergo deficit adulterium maior probatur.j.q.j de trabe.et c.paulianiste. de co. di ij cum omnes de bap.debitum.probo minorem essentia rei consistit in materia competenti et debita forma materia est mulier maritata vt se plus dictum est. formam dicimus propositum et voluntatem que sunt forma virtutum et vitiorum.xlv.di.due sunt.lxxxvj.di.non satis de pe.di.ij.ille rex. vt autem patet ex superioribus in primo casu deficit materia adulterij quia mulier erat soluta in secundo forma quia non adulterari sed fornicari volebat ergo neutro casu iudicabitur vt adulter.hec autem maxime procedunt quo ad penam statuti cum statuta maxime penalia sint strictissimi iuris et non sint sumenda.ergo ipsorum pena casum expressum non excedat de hoc dixi sup regula pro possessore sed in primo casu non fuit adulterans qui non intendebat in secundo illa in veritate non erat alterius vxor et sic quo ad penam statuti nullo modo est adulter.

¶ So. quantum ad forum penitentiale vel eternum iudicem. primo casu iudicatur adulter quia adulterari intendebat de pe.di.j.nonne quid et c.si propterea vbi de hoc.et xiiij.q.v.si quid inuenisti. et omnia que.§.ponderat intentione delinquentis.secundo casu si cum ignorantia concurrebat intentio abstinendi si sciret illam coniugatam tunc fornicator censetur et sic intelligitur glo.illius.c.illud. si vero concurrebat intentio contraria tunc iudicatur adulter sed et.xxxij.q.iiij.origo si queratur de pena iudiciali sine de strictu adulterum pro violatione coniugalis thori videtur aliquibus istum neutro casu adulterum:cum si bi primo casu suffragetur veritas.in secundo opinio quorum alterum excusat vel attenuat in delictis altero reiecto quod delictum aggrauat quasi requiruntur ad penam illa duo coniunctim vt pre.l vulgaris.§ si quis ce.et facit quod no.xiiij.q.v.sequid. et faciunt leges inducte.§.parte secunda.ver secundo indicatur in si.et ver.de secundo ante si. et hec opinio est benigna. Sed ibi fratri vberto non placuit cum canones acriter persequantur hoc crimen quod primo casu puniendus sit pena iuris communis vt adulter cum ibi fuerit culpa in opere dolus in intentione et communis opinio in qualitate que tamen merito preferatur volitum postmodum detecte vt in.c.nuper cum similibus.vbi vero pena statuti grauior esset non punietur illa si veritas appetente sententiam quia ex sui natura restringibilis regritur quod sit vxor.cuius stricto nomine non intelligitur putatiua vt dixi in si.secunde partis.si tamen post rem iudicatam et non prius veritas appareret non reuocabitur sententia de re iudi.ire mox.et patet ex no.de do.inter vi.et vxo.plerique. non obstat decre. significantibus de par.vul.quia ibi fuit lata sententia per probationes reprobatas a iure sic.C de transac.si ex falsis. ¶ In secundo casu quia sicut statutum non excedit suum casum ita nec illum preterit vt verum sit istum vxorem alterius cognouisse et licet non in ea specie fuit tamen dolosus in genere. videtur ipsum fore adulterum pro dicta in prima parte ver.ij.sic probatur hoc. tamen ipse verum putat si mulierem in habitu matronali repertam non aduertens nec curans qualis esset cognouit libidinis explende causa.tunc enim ex hac intentione communi iudicabitur delictum secundum rei veritatem et mulieris qualitatem. facit.iiij di. dominus in historia de iuda et thamar. si autem mulierem notam bene sciebat eam reputari solutam et talem esse credebat non dicitur adulter cum ad id non sufficiat culpa sed requiratur dolus per predicta.§.parte secunda.ver.de secundo. et versi.c.se.maxime si in habitu meretricio erat.et sic loquitur lex ea que.C de adul et dec. si vero et in audientia de sen.exc.predicta aute intellexit quando clericus ad illicitum intendebat.si autem ad licitum contrahendum intendebat quia cum illa contraxerat et id poterat quia erat in minoribus tantum neutro casu dicitur adulter primo non quia propriam vxorem cognouit licet ex falsa credulitate peccauerit.vt nota. xxxiiij.q.j.in si.summe.secundo non cum bona fide contraxerit et sic etiam peccauit.et sic loquitur de eo q dux.in ma.c.j.et c. veniens. xxxiiij.q.ij.p bellicas.et c.si virgo et hoc casu loquuntur leges.C.de repu.vxor.ff de adul.l.penul.excusatur enim quis sine culpa facit rem illicitam propter facti ignorantiam et sic loquitur lex genero ff de his qui no.infa.per hec sic specifice distincta sint que videbantur contraria concordata.

c **Cum quid** prohibetur.xxxix. est regula huic similis aliquo prohibito omne id prohibetur per quod peruenitur ad illud et hec loquitur de consequentia prohibitionis mediorum per que peruenitur ad extremum. ista vero loquitur de consequentia prohibitionis extremorum que procedunt ex primo prohibito. Et in hec similiter ponit exemplum ff de spon.l.oratio vbi prohibito matrimonio prohibita sunt etiam sponsalia per que peruenitur ad illud et ibi concor.de hoc.non obstat de ri.nup.si quis officium.que loquitur in prohibitione temporali illa vero loquitur in perpetua secundum Dy.ex illo.Jo.mo dicebat exempla ponenda pro dec.constitut. et c.ex tenore §.de prees.preben.et c.cum dilecta.et §.eo.li.et ti. detestada. ¶ Prima glos.ponit exempla et in si. regulam concor.hunc. ¶ In gl.j.ibi et c.s pignus hypotheca emphiteosis et ibi enim prohibitus a pomerio vel suburbijs ciuitatis et a ciuitate ¶ In glo.j.ibi nisi. Item traditio que sequitur ex illa vt in prohibita venditione fundi dotalis et ascripticij sine glebe in quibus traditio non transfert dominium.insti.qui.ali.non lic.in princi.C de agri.et censi l quemadmodum.li.xj.idem in re ecclesie quam etiam vendicare potest prelatus alienans et tradens .C de sac.san. ec.l iubemus. ad primum no ob.ff de fun.do.l penul.de vsu.l.iure pred.ibi enim traditio ideo transfert dominium. quia prohibitionis causa finita erat.s.quia desierat fundus esse dotalis.Dy.

b **Ec regula** per contrarium ostendit quod vno concesso omnia concessa intelliguntur que sequuntur ex illo et sic facit ad questionem quam disputaui que ad litteram hic ponetur et sic proponebatur. ¶ Queritur an ex priuilegio huius studij per quod concessit papa quibusdam prohibitis quod possint hic audire ius ciuile et in eo libere studere liceat eis hic in eo iure docere vel doctorari. ¶ Quia senarius numerus est perfectus vt.§.eo.li.in poemio nouo quodam ordine disputandi hunc tenebo modum ex textu enim thematis sex verba vel partes assumens quasi per glosarum formam super ipsis arguam pro et contra et erit primum super verba priuilegio. secundum super verbo huius studij. tertium super verbo alias prohibitis.quartum super verbo audire.quintum super verbo libere.sextum super verbo studere.post que determinabitur dubium.dabitur consilium et solutio et contrarijs satisfiet. ¶ Et vt experiar an expediat nouella mea quo ad decretorum allegationes sic scribi vtar hic algorismo. ¶ Ad primum priuilegio. certum est et vulgare quod priuilegia maxime principum sunt large interpretanda.immo largissime.ij.q.iij.ad si.xij.q.ij. qui manumittitur. de verbo.signif.in his et c.olim.ff de consti.princi.l. si.C.de sen.pas.et testi.l vlti. cum ergo hic loquamur de interpretatione verborum rei tam fauorabilis fiat ampla maxime vt pena vitetur astute interpretantium.C.de legi.l.ij.

¶ Contra licet regulariter predicta sint vera tamen non habent locu quãdo priuilegiũ datur sup re ambitiosa quod patet de preben. cũ uis li. eo. §. e. li. de fi. presb. c. j. ꝛ veniat regula que a iure cũ suis cõcor. §. eo. Item licet priuilegia sint fauorabilia nõ tamẽ recedimus a verbis ipsorũ de priui. porro. ꝛ c. recepimus de preben. cũ de nõ. pone ergo ꝙ per priuilegiũ mihi cõpetit vsus rei vel iter nunquid p hoc hebo vsumfructum vel actũ. planũ est ꝙ nõ qꝛ verbũ id nõ importat. insti. de vsu ꝛ ha. in prin. ff eo. l. iij. insti. de seruit. in prin. immo qꝺ plus est ipsa verba sepius restringunt. quod pꝫ de priuile. petitio. §. eo. li. ꝛ eo. ti. abbates ꝛ c. vt aplice quare cũ prohibitio sit fauorabilis vt infra probabitur priuilegiũ ambitiosũ ergo nõ dilatandũ sed verbũ restringedũ vel saltẽ in significatõe propria retinedũ maxime qꝛ facilius cõcedit subesse ꝙ̃ deesse. de fi. presby. c. j. cũ similibus. ꝛ quo ad pdicta vide qꝺ scripsi de verbo signi. olim sup vlti. glo. ¶ Summa studij pꝫ p hoc verbum thematis priuilegiũ non psone veteri sed boñ. ciuitati ꝛ studio fore cõcessũ cũ ergo cõcessionis sint ipsius studij amplatio vt etiam pꝫ ex verbis sed est patens ꝙ in tantũ potest ampliari studiũ p summi legiste doctrinã sicut p scholasticaꝫ disciplina ad quod de Titoliuio dicit hierony. in pemio bibliothece. ad cũ roma venisse multos nobiles de finibus hispanie ꝛ gallie ꝛ quos ad sui cõtemplationem roma nõ traxit illius hominis fama perduxit. vt ergo valuet causa concessionis etiã de docente priuilegiũ dꝫ intelligi ad quod facit ꝙ priuilegia vniuersitatibus cocessa fauorabiliora sunt ꝙ̃ cocessa personis. §. eo. li. de priuile. ne aliqui. Ex alterius ergo persona cõsequit studens docendi ꝛ docendi potentiã quod ex sua nõ posset nec hoc est nouũ. quod patet de con. pre. auctoritate ff ad tertul. l. ij. §. obijcit. ver. si sic. C. de no. li. anten. licꝫ cum similibus. Contra licet sic ampliari posset tamẽ hec verba non sonant vt dictũ est. Sed ad id quod de alterius persona dicit respondet p decre. in cũ de preben. §. eo. li. aꝫ prohibitus. advertendũ est ꝙ isti probibiti sunt cõstitutione canonica ꝛ sic cõcedentis s. pape fiat ergo cõtra ipsũ papam lata interpretatio quod optime pbat dec. cũ dilectus de psue. ꝛ regula cõtra eum. §. eo. ti. cũ suis cõcor. ꝛ ff de pac. l. veteribus ꝛ qꝺ ibi no. excipere enim potuit papa ꝛ nil excepit ad hoc de iurepa. ex litteris. ꝛ c. cũ seculõ. omnia ergo veniant in cõcessione maxime qꝛ probibitio penalis ꝛ sic stricte sumenda. de peni. di. j. pene. §. eo. li. de elec. statutũ. ff de penis interpretatione. §. e. ti. in pemio cũ cocor. Contra lꝫ probibitio propter penã odiosa sit tñ propter sui causam est fauorabilis vt. s. amplieĩ theologie studiũ ne cle. vel mo. super specula. Item vt melius vacet sacris. xxxi. di. §. causa ꝛ qꝛ q. c. sequetibus. de offi arch. ꝛ archiepiscopus. c. j. ad id de fin. c. vni. ff ꝺ arbi. nõ distinguem⁹ §. sacerdotio. hoc ergo odiosũ ꝛ fauorabile nec late nec stricte interpretemur sed stemus verbis. ad hoc quod no. ꝺ elec. cum in cunctis in. v. gl. ꝛ eo. ti. c. penul. §. eo. li. Intelligatur ergo omissũ quod nõ fuit expressum. xcvj. di. vbi nam cuꝫ suis cõcor. glo. immo ex aliquorũ actuũ expressione reliquus videntur excepta ꝛ prohibita sicut cum vendo fundũ expressis aliquibus instrumentis fundi reliqua videor excepisse ff de fundi. instruc. quesitũ. §. item respondit ꝛ l. cum de lanionis. § cui sũ dum. maxime qꝛ cũ cõcedit probibitio leges audire causa cõcessiõis videtur vt melius intelligat canones vt no. xxxvij. di. c. j. sed experientia docet ꝙ magisteriũ scientie nil adiquit ergo ꝛ c. de transla c. ij. ¶ Audire. advertendũ est negari non posse quin sub verbo auditus includaĩ doctrina. inest. n. ex vi correlatiui ꝙ si possũ audire ergo alios docere si ergo p priuilegium cõcedit ex vi correlatiui ꝛ cõnexi alteri vt doceatur ergo ꝛ isti vt doceat. ad hoc. v. di. ad eius. video enim ꝙ non solũ principale includit accessoriũ. sed etiã cõnexum accessorio vel ipsius accessoriũ quod pbaĩ de offi. dele. prudẽtiaꝫ. §. sexta. ꝛ §. se. ꝛ pbaĩ §. e. li. de preben. c. antepe. ff de li. ꝛ post. si ita. § regula. de donatio. inter vi. ꝛ vxo. c. ij. casus quoꝫ hec vocatis cũ per te videas. esset enĩ absurdũ ꝙ priuilegiũ meuꝫ plus tibi ꝙ̃ mihi cõferret ꝛ quod tibi pp me cõpetit fortius mihi. ꝛ e v. di. illud. ꝛ ẽ si mihi cõcedit visus rei ergo ꝛ ipsi⁹ refectio quod pbaĩ. §. e. li. de sen. ex c. quã. cõcesso enĩ vsu christmatis cõcessa intelligit etiã factio vt ibi. sic ꝛ cõcesso vsu iuris ciuilis ꝛ factio doctoratus. s. ꝛ doctrine. plus pbo doctrina expresse p verbũ docedi nõ est talibus prohibita. habem⁹ enĩ in hac mã tria verba prolata. s. lectio auditio ꝛ studio sed pter id qꝺ dixi. §. verba penalia stricte sumenda ꝙ illud vbum lectois ponaĩ in hac mã pro lectione discipuli nõ magistri probatur tripliciter pmo sic cõciliũ thurõ. ne cle. vel mo. mag. dicit ꝙ illi monachi exibant ad legẽdas leges vt possent melius ꝛ fidelius tractare negocia monasterij ad legendã phisica vt possent curare monachos infirmos ppter quod pꝫ ꝙ loquiĩ de exitu nõ ad lecturã doctoris sed discipuli. Secundo sic cũ cociliũ prohibendo finisset vsũ verbo legẽdi Honorius dicit interpretando cõciliũ ꝙ cõciliũ probibuit audituꝫ eo ti. sup specula. Idem bonifacius. eo. ti. §. eo. li. c. j. Tertio sic qꝛ multis iuribus pbaĩ verbum lectionis intelligi de lectione discipuli de magis c. j. de elec. cum ex eo. §. eo li. vtrobiqꝫ legendi ꝛ proficiendi. xxxvj. di. c. fi. ibi discat legendo scripturas aut populum doceat. de etate ꝛ quali. c. fi. ibi legisse donatum de tenum. post translationem ibi exercitium lectionis ergo tum ex mente concilij. tum ex interpretatione romanorum pontificum. tum ex propria significatione verbi patet per verbum legendi doctrinam non probibitum. ¶ Restat ꝙ aut doctrina nõ est probibita. ꝛ sic questio plana cum eo de quibus queritur etiam sine priuilegio posset. aut est probibita p verbũ auditus ꝛ studij ꝛ tunc quo iure illa verba probibitoria ꝛ penali lege includunt magisterium eo iure ꝛ fortiori illa verba relaxatoria ꝛ gratiosi priuilegij illud includunt. ꝛ sublato expresso sublatum sit tacitum C. si reus vel ac. l. fi. ꝛ facit quod no. de rescrip. c. j. §. eo. li. in glo. ij. de cle. cõiu. quod est maxime quiã cuꝫ simul probibitio mananerit. ꝛ hec sint similia ꝛ cõnexa. C. de male. ꝛ ma. l. culpa vno sublato virtute cõnexionis ꝛ reliquũ de consti. translato. ¶ Conita planum est ꝙ audire ꝛ docere sunt diuersa ꝛ tripliciter probatur.

¶ Primo ex diuersitate noĩum C. de codici. si ide ꝺ decl. ad audientiã. ¶ Secũdo qꝛ diuersis membris actus illi pueniunt qꝺ per se pꝫ ad hoc. j. ad corinth. xij. ꝛ lxxxix. dist. singula ¶ Tertio qꝛ iura ponunt hec p diuersis vt patet in proemio dec. ꝛ §. eo. li. in proemio ꝺ loca. c. j. de priui. super specula. ne cle. vel mo. c. ij. ij. ꝛ fi. §. eo. li. ꝛ lex predicta culpa similis ponet illa pro similibus ergo non sunt ideꝫ. primũ vero superius argumentum tolliĩ. quia per id sequeretur ꝙ cui cõceditur audire diuina cui per consequens concedatur alteri ꝙ sibi celebret. ergo ꝛ ipse celebrare posset. sed planũ est hec. diuersa. de priui. c. pen. ꝛ vlti. §. eo. li. de sen. exco. c. fi. ¶ Libere. non dixit simplr studẽ. sꝫ libere studẽ verbo dꝫ aliqd operi. xxviij. q. j sic enim de diuor. gaudemus. de priuile. si papa. §. eo. li. ff. de leg. ij. non aliter. pro lata vero significatione huius verbi. facit de preben de multa. ꝛ c licet epo. §. eo. li. de procur. qui ad agendũ in fi. eo. li. ff. eo. procur. cui libera. potest enim mtrasigere habens liberam ꝙ alias non posset. itẽ parte debiti soluta non est liberatum pignus. sed tunc cum totũ fuerit solutũ. ff de distra. pi. quã diu. nec pro parte faciens ad quod est obligatus. ff de verbo. ob. in executiõibus. §. penul. ꝛ de hoc. de penis suam. sic nec per concessionem partis studij diceret liberũ studiũ concessum ad idẽ de testi. spo. pisanus. nec dicitur liber ad ordines i quo suitiũ aliqꝺ retinet. lxiij. di. q. cũqꝫ ¶ Contra tollitur argumentatio ex hoc verbo. per cãn. xx. q. i. relatio. de re. eccle. non ali. vt super. in fi. de secũ. nup. c. fi. de offi. vica. cum in generali. §. eo. li. ff. de dona. filius. C. de iure ffi. testa. si quando. in princi. per que iura patet verbum libere nil vel parum operari. Item docet experientiaꝫ ꝙ sepe ponitur in litteris ad ornatum rethoricum. ¶ Studere. studium ex tribus partibus perficitur vide. i. ad Timoth. iiij. attẽde lectioni exhortationi ꝛ doctrine. xxxvj. di. c. sed sicut verbum statuo debet designare rem perfectam ꝛ consũmatam. de peni. di. j. hec autem verba de verbo. signifi. in his. ff. quod quis. in. l. j. ita verbum studij habet designare studium perfectum quod perficitur in vltimo actu doctrine nõ inchoatum vel mediatum tantum plus canon ꝛ vi textus probare videĩ ꝙ appellatioẽ studij includatur doctrina. xxxj. q. v. aliquãti.

vt ibi

vt ibi patet ex princ. et §. ad idem. li. x. C. de excu. ar. l. vnic. in §. ibi studium docendi atque discendi. et dec. ij de princ. §. e. li. maxime cum docens studeat et discat docendo. vt in. l. predicta vbi de hoc. Item papa qui est vicarius eius qui non nouit opus imperfectum non debet intelligi fuisse locutus de studio imperfecto. de bap. maiores. et certa hoc adde quod dixi sup regula qui potiorem quone potiorum in parte. ij. Item nec valet pro parte aliquid facere de pse. vi. §. coperimus. ff de pcur. in causis pro vereli. l. uj. de transac. l. cum hi. datur etiam quod appellatione studij altera pars tantum intelligeretur per partem tamen dicemus totum esse concessum xiiij. q. v. penale. xxxi. q. iiij. meretrices de pen. dist. vulgaris. baptizatur enim qui in parte corporis tacta. de con. di. iiij. nec quecumque. et c. proprie. vbi de hoc sicut per partem totum possideo ff de ac. poss. possideri. §. j. et faciam iura que probant vno demandato demandatum esse conexum. ff de procur. legatum et. l. ad rem mobilem et man. l. vltima. de electione. in causis cum simi. ex quo enim sentit onus discendi habeat et honorem docendi. j. eo. tit. qui sentit onus cum suis concor. qui posuit principium ponat finem de con. dist. iiij. c. nullus episcopus. de renuncia. c. j. cum concor. sicut iudex de qua re cognoscit pronunciare debet. ff de iudi. de qua re. de causa possessio. cum super nam sicut excommunicatus appellat ita prosequitur et finit appellationis causam. de except. cum inter priorem. nam sicut matrimonium legittimat et habilitat naturalem etiam ad platuram qui filij sint legit. per venerabilem. vbi de hoc. sic per vnleginz legitimat et habilitat illum etiam quo ad magisterium. et sic simile quod dicitur de minore pubere quem habilitat iuramentum per auten. sacramenta. C. si aduersus vendi. Contra studere respicit auditum quod probatur per decret. super spec. ne cleri. vel mona. vbi permittit de audientibus. postea subiunctis quod episcopi in quorum diocesibus student etc. probatur idem de mag. sup specu. vbi studentes et docentes ponit tex. vt diuersa ad idem de presump. ex studijs coniuncto illo verbo cum eo quod sequitur auditurus sapientum etc. de tali studio scolastico loquatur de electione. bone. ij. et c. innotuit. de procurator. dilectus. de cle. no resi. tue. de offic. delega. consultationibus de rescript. c. fin. et eod. lib. ff famil. herc. ea que. et si dicas secundum id quod nil operi cum de auditu iam dictum esset in priuilegio. Respondeo quod ex huius verbi virtute priuilegiatus etiam principale studium iuris ciuilis facere poterit non audiendo. et hoc addit hoc verbum studere: fateor tamen quod studium interdum habet denotare alios actus preter meditationem litteralis scientie. Iudicum vi. Ingenti studio cauendum est ne aliquis domus israel pereat. Ecclesiastici. xliiij. pulchritudinis studium habentes. lxxxvij. dist. fratres. studeat de manu sanctificare de pac. c. iij. studiose agendum est etc. prescrip. vigilanti studio cauendum est etc. ff. de dona. int. virum et vxorem. l. ij. ibi studium filios educandi. preterea video quod interdum alicui licet studere et adiscere. sed non docere vt se. ad timoth. ij. xxiij. di. mulier. et xxxiij. q. ij. mulierem. de consecr. distin. iiij. mulier. ibi dicitur quamuis docta docere non presumat ponit studium et disciplinam per verbum docta. et tamen vetat doctrinam. nec mirum in his cum plus habeat doctor quam studens honoris et prerogatiue quod pater habet enim ordinariam per auten. habita significatam. C. ne fi. pro pa. habet immunitatem munerum. C de profes. et med. libro decimo et mercedem laboris: vt ibi quod dic vt notatur xxxij. distinctio. de quibusdam de mag. c. penultimo. consequitur ex tempore comitatum C. lib. xij. de profes. qui in vr. cum l. vnic. est de doctorum collegio et admittitur ad magistratus de constitutio. ex litteris. adhibetur et fides. j. ad Timoth. ij. veritatem dico non mentior Doctor gentium. reuerentia. vt xvj. q. j. sic viue. et c. sequenti. lxxxvj distinctio. quis dubitet vj. questio. prima sacerdotes. et c. omnes. vij. questio. prima hoc nequaquam viij. questio. prima. qualis. honorabilius seder. secunda. q. septima § de his C. de tyro l. fina. libro. xij. ipsorum ordo in ecclesia precipuus est. de heresi. cum ex iniuncto. habet immunitatem canonis quod dic. vt notatur de sententia excommunicatio c. j. et c. cum voluntate. ex quibus patet doctrinam maius esse. illud ergo non veniet concessio minori. sed dium et studio. facit quod nota. in regula cui licet. codem titulo. alias sequeretur quod ex quo permissum esset studere in iure ciuili. permissum esset etiam in consistorio et foro patrocinari quod est falsum. de postu. c. j. et vltimo. In huius ergo obscura et ambigua probatione sumamus quod est minimum. j. eo. titu. in obscuris cum concor. ad hanc partem facit. C. de fru. li. vt. ro. l. j. li. xj. et videtur quandoque sacerdotem habilem ad alia non ad altaria ministerium. de cor. vi. significauit per hec superius allegata pro prima parte concluditur hunc prohibitum doctorari posse et docere Bononie. per allegata vero secundo concluditur contrarium scilicet eum hic nec doctorari posse nec docere.

¶ Circa solutionem questionis est aduertendum quod de scholastica lectura qua facit scholaris ad studium suum minime non puto an hanc quam illa possit vti in de quo queritur considerata sui causa et videmus non licentiatos sic legere. et potius docentur quam docent. et est quedam assuefactio. ad hoc. j. q. j. dedit baptismum. et. xxxvij. distin. qui de mensa. ff. de po. l. j. § quod si. ad. l. aquil. quia actione. §. si quis in colluctatione. Circa doctoratus vero officium honorem cathedre et doctorale doctrinam ante factum per iura et rationes. Et pro hac parte inductus consulo quod ab his abstineat et quia multis videtur quod mens concedentis priuilegium ad illa se non extenderet et quia secundum interpretationem Hosti. nota. ne cle. vel mo. super specula. per lectionis verbum doctrina prohibetur qua glo. videre poteris in nouella. super versi. ampliari ad finem. vnde et solutio de dare possem quod hic cum de iuribus verborum papalis priuilegij dubitetur recurrendum sit ad papam. ne iudi. cum venissent. vt ipse interpretetur qui dedit de officio ordinarij. c. iij. §. porro. eodem libro. vtilis enim et forte necessaria in hoc casu esset declaratio. post factum vero si contigisset illum iam doctorasse et docuisse ne infra duorum mensium spatium destitisset. vt procedat dubitatio puto eum non incidisse penas concilij constitutionis Bononi principaliter propter id quod. §. dixi super ver. audire. ver. plus probo. et per hanc regulam a contrario vt permissis auditu et studio per que acquiritur scientia permissa dicuntur que ex eis sequuntur. scilicet doctoratus officium doctrina. hoc addito. quod licet concilium quod de monachis loquitur, vtatur verbo lectionis. decre. tamen super Specu. que loquitur de istis secularibus. illud verbum non ponit necesse absurdum inter eos in hoc aliquid esse diuersum sicut in alio quod ibi scripsi super versicu. destituit. Ad hanc solutionem sane facit ipsa forma priuilegij. in cuius exordio fit mentio de magistris et scholaribus. et vniuersitate. et postea in narratis subiungit quod vult ipsam vniuersitatem premunire dono beniuolentie specialis etc. huiusmodo soluendi quod distinguitur ante factum. et post conuenit de iureiurando. verum quod scripsi de iude. significauit super glo. j. et de re iudica. inter. super finem glo. quicunque.

¶ Contraria vero per predictam solutionem reputo soluta nam locum haberent quando expresse prohibita esset doctrina. vt tunc ad illud ambitiosum priuilegium non trahatur. sed verbis stetur. vt pro hac parte allegatum est primo. non obstat quod per aliud competat. vt allegatum est secundo. et tunc non expressum censetur omissum vel vno expresso alterum exceptum vt allegatum est tertio. cum actus essent diuersi et per se principales vt allegatum est quarto. Non obstat. tunc verbum libere vt allegatum est quinto. quod autem pro hac parte allegatum est sexto. scilicet quod studij verbum designet auditum alteri membro solutionis concordat. vt scilicet dicam per id et tacite doctrinam non esse prohibitam. et sic de iure communi etiam sine priuilegio posset doctorari et docere vt predixi et sic etiam solutum quod est dictum de patrocinando in foro ciuili. scilicet quod illud est hinc dissimile. quia prohibitum expresse per iura ibi allegata quod prohibitum remanet cum hoc non sit permissum. Ad decre. significauit. dico quod nisi expressim vetaretur restitutus ad sacerdotis officium exerceret etiam altaris ministerium si nec hic doceret si expresse fuisset vetitus ad id quod dicitur quod doctoratus est quid maius non nego. tamen dico quod ex quo venit ex vi taciti vel concepti de ipsius materia

te non est citandus ad instar eius quod de cimera ecclesia di citur que est conexa prebende. ff. eodem li. de preben. sup eo. de muliere vero dico q est expresse ꝓhibita ⁊ sic cōcor. ad regulam in obscuris dico q hic nulla obscuritas.

Um quid vna

lxxxiij. c

¶ Prima glo. ponit exempla, secundo sex casus quibus fallit. tertio dic quo casu procedit regula. ¶ In glo. prima sibi legi fiat. Ey. ponit exemplū per. l. ff de tuto. ⁊ cura. da. ab his fare oportet. §. si mater. vbi pater ꝓhibitus administrare nec administrare poterit vt curator cū concor. ff. eo. libro. de electione auaritie. ¶ Item per. l. ff de bo. pos. non est ambigendum. §. vbi cū ⁊ de contra tab. l. iij. §. libera. ⁊. l. si post mortem. §. exhereda ti. vbi a successione probibitus de iure ciuili non admittitur de iure pretorio. ad h de vltimum ꝯtra in emancipato qui ad mittitur iure patrono. ⁊ non ciuili. ff de bon. posses. l. sed cum patrono. §. bonorum. Item si duplici iure defertur mihi here ditas. licet vno probibear admittar ex alio. ff eodem ti. l. quo tiens. ⁊ C. de iure deli. l. suum heredem. Item filius exclusus ab vnde liberi admittitur per vnde legitimi. ⁊ exclusus ab illa admittiē per vnde cognati. ff de suc. edic. l. j. §. sed inter dū Item repudians ex testamento facce deē potest ab intestato si erat de numero sic venientiū. ff ō acqui. here. nec is. §. ꝓmo ad hec ⁊ similia sufficit solutio glo. sed Dinus dicit regulam locum habere. vbi ius resistit in odiū probibiti. sed vbi assistit propter alium contingentem defectum habent locū contraria credo glo. corruptam ⁊ ibi suis concor. ⁊. ff. eodem li. de cleri. conui. c. viij. §. primo. ⁊ ibi seruum ⁊ est ser C de testi. seruos. ⁊ ibi minuet. quartam vide in auten. de trien. ⁊ se. §. probibe mus. ⁊ quod ibi no. glo. hoc est.

Ec regula facit ad

questio- b

nem quā pad de disputaui vt patebit in ipsius principio que questio talis fuit. Notarius procurator meus ad probādum de iure meo in iudicio produxit instrumentum sua manu scriptum queritur an faciat fidē. ¶ Rationes ad negatiuam consistunt in susceptione officij ꝓpter quā nec testis nec iudex esse potest que tamē minus ledunt esse posset: iungitur in fine dictum Hostien. secundo in contrarium inducitur glos. que quattuor rationibus ⁊ opinione simili adiuuatur. subdam demum quinq rationes. tertio datur solutio distinguens ⁊ instruens ⁊ contrarijs respondens. ¶ Primo ergo sic probatur q instrumentum fidē non faciat. certū est q procurator non potest esse testis in causa quā procurat extra de testibus. insuper. immo nec in causa appellationis potest esse testis qui fuit procurator in principali. ff. de testibus. romana. codez libro. Cum ergo in exercendis litibus parem vim obtineant testes ⁊ instrumenta. de fide instrumento. cum Joannes. C. eo. titulo in exercendis. dicemus quo iure repellit a testimonio eo iure suspitionis eiusdem instrumentum per eum confectū in causa quā procurat fidem non facere cum etiam lex fina. ff. de testibus aperte probibeat patronos causarū in causis ipsis testimonium dicere. sed constat q postulare est desideriū suum vel amici sui in iudicio apud eos qui iurisditioni preest proponere vel alterius desiderio contradicere. ff de postu. l. j. in principio uij q. vij §. tria. patet ergo q tales procuratores postulant ⁊ causis patrocinantur. ergo a testimonio repellentur. dato etiam q sequens pars legis ipsius que de executoribus loquitur ad procuratorem non extendatur vt ibi videtur tenere glo. que tamē alibi dicit contrariū scilicet. ff ō iure fis. l. deferre. §. itē decreuerunt que glo. videtur verior vel dicatur q glo. legis vltime de testibus loquatur in procuratore qui testificari vult in causa quā non procurat vt solent dicere domini legum: ⁊ probatur per ea que notant Innocent. ⁊.

moderni in predic. decre. insuper de testibus. cū ergo validior sit vox viua q mortua in auten. de instrumen. cau. ⁊ fi. §. vero ⁊ vox eius viua repelleretur vt. s. probatum est ergo multo magis hec mortua cum scriptura recipi non debeat cuius auctor repelleretur. ō here. fraternitatis. iij. q. iiij. nullus. xvj. di. c. j. ne vna via concedatur quod alia via probibetur contra istam regulam cum quid maxime cū per hanc plus fidei consequatur. etenim vox sua non faceret nisi semiplenam probationem ⁊ instrumentū sufficientem ⁊ plenam probationez faciat. ergo esset absurdū eum plenam probationem facere qui non potest facere semiplenam vt est probatum.

¶ Preterea videmus q si is qui fuit aduocatus fiat iudex illius cause in qua postulabat recusationis remedio impedit in illa causa iudicare. ff de iurisditione omnium iudicuz. l. preto2. sed si non iudicat multo minus probabit. maius enim periculum est in probante q in iudicante secundum ea que notauit Vincentius de cleri. excom. si celebrat. nam grauamē iudicis inique iudicantis releuari potest appellationis remedio quod remedium circa probationes non est proditum cum ergo sit hic maius periculum plenius consulendum est. ff. eodem libro. de electione. vbi periculum in principio cō suis cō cordan. Item cum reliqua probationum genera denegantur istud genus vel hec species probationis. scilicet per instrumētum non debet concedi ad hoc. xcv. distin. illud superfluū. ⁊ si probare non potest procurator per suum testimonium vt probatum est. nec per suam confessionem nec per iusiurandum nisi forte fuisset debito modo delatum. ergo nec hanc speciem probationis inducere poterit. maxime quia istud officium videtur facere causam propriaz. ad hoc. ff de iure fis. l. fiscus. ij. in fine. ⁊ habent hec locum. maxime in procuratore qui contestatus esset litem qui per contestationem litis. vel saltez instātie factus est dominus. de ꝓcura. c. j. ij. respon. ⁊. c. ij. ff. codez li. cum suis concor. ⁊ in procuratore qui satisdedit iudicatum sol. ad hoc quod nota. ff. de procurato. non solū in principio. ⁊ multo magis in procuratore qui participaret vtilitati ex victoria cause puta quia sibi certum quid pro palmario deberetur ad similitudinem eius quod de aduocato dicitur. ff ō va. ⁊ extra or. cogni. l. j. §. ⁊ si nomine. ⁊. § se. essent enim tunc valde insp ecta ista duo officia. iiij. q. iiij. c. j. cum simi.

¶ Bene facit pro hac parte quod nota Hostien. de probationi. quoniam contra fal. ad finem. j. col. vbi nota. q si notario actorū iudex committit receptionem testiū q de hac commissione per alium notariū non per ipsuz debet confici instrumentū ex qbus breuiter cōcludiē instrumentū fidē nō facere ¶ Quod vero fidez faciat sic probatur. Primo inducitur supradicta glos. ex l vltima ff de testibus. que dicit procuratorem testificari posse pro qua glo. facit textus predicte. l. ff ō iure fisci. deferre. §. Item decreuerunt que glo. etiam talibus rationibus corroboratur aperte certuz est q prelatus dicitur procurator ecclesie de donationibus. c. ij. de electione cū nobis oliz in fine cū similibus. ⁊ tamen ipse prelatus in causa ecclesie alio causam agente testificari potest quod clare probatur ex predicta decre. insuper de testi. ⁊ ex ipsius superscriptione vt ibi etiam notant moderni. patet ergo procuratorez in causa domini testificari posse. ⁊ aliter ꝓbatur. Illa dicitur alicuius propria causa cuius cause damnum vel emolumentum ad eum suo nomine pertinet. ij. q. vj. biduum versic. palam. ff. quando appel. sint. j. §. in propria. istius ergo cause damnum ⁊ emolumentum suo nomine ad procuratorem non pertinet ergo in testimonio suspectus esse nō debz. patet hoc ex descriptione procuratoris que habetur. ff ō procuratoribus. l. j. qr procuratoris est qui mandato domini aliena negocia in iudicio administrat. si aliena ergo non sunt propria. ⁊ sic nulla in eo videtur esse suspicio. hinc est q libertus nō potest proprio nomine vocare patronum in ius: ⁊ vocans nomine alieno nō incidit in edictum ff de in ius vocan. queritur. Item video q plus participat canonicus vtilitate cause quā itētat ꝓ ecclesia quā participat procurator vtilitati cause quam intentat pro dño. sed ille non repellitur a testimonio. ergo nec iste. ꝓmum ꝓbatur

probatur in predicta decre. insuper de testibus. eodem titu. cum nonciis. et vide quod dixi sup. j. glo. de iureiurando. et si christus. xxiij. q. ij. super prudentiam. quod dictum est de canonico in legatario repetitur quod probatur insti. de testamen. §. legatarijs. cum similibus. per que videtur gl. illa de feudi vt dicamus etiam procuratorem pro domino testificari posse. et sic etiam instrumentum fidem facere debere. et pro hoc dicto bene facit quod notat Innocentius et Hostien. de transac. ex litteris. Guilhelmus in Specul. titu. de teste. § j. versicu. quid si aduocatus. vbi nota. instrumentum in iudicio fidem facere. licet aduocatus cause sit scriptus testis in ipso instrumento qui tamen aliud verbale testimonium ferre non potest vt est. ff. probatum.

¶ Secundo potest dici quod etiam concesso quod non credatur viue voci vel testimonio ipsius procuratoris tamen huic moueatur que scripto deponit credi debet ad instar eius quod de episcopo dicimus cuius viue voci non creditur. vj. q. iiij. si tantum. et c. episcopus. et tamen creditur littere sigillo suo signate. vnde si coram episcopo opponeretur excommunicatio contra actorem que probaretur per litteram ipsius episcopi ecclesie quod ipse idem esset iudicans et probans secundum ea que plene notauit de probatio. post cessionem. xj. q. iij. cure. ad idem de fide instrumentorum. c. ij. ff. eod. lib. de sent. excom. cum medicinalis. de offic. ordi. si canonici. nam pronunciat iudex an sua sit iurisdictio et de veritate precum ff de iudic. si quis ex aliena. et de rescrip. super litteris in fine. ¶ Tertio ad questionem etiam pro hac parte faciunt argumenta de tanquam quomodo quis interdum aliquid agit tanquam alius de electi. cum inter j. et ij. de concess. preben. postulastis. propter quod ad mittitur aliquis alius suspectus. ff. eod. lib. de appella. c. penult. vbi idem est ad quem et a quo appellatur. ad idem. xxiij q. iiij. si ecclesia. in fine. ff de inoffic. testamen. l. si filius. ff de postul. l. fina. can. iij. q. vij. §. tria. versic. si contra patrem. C. de admini. tuto. cum quedam cum simili. ergo cum instrumentum confecerit tanquam seruus publicus tanquam procurator illud producere poterit ac si per quemuis alium confectum fuisset.

¶ Quarto faciat quis aliud dicendo iam contra dispositionem iuris probationum copiam artaremus contra id. xiiij. q. ij. quamquam. vt lite non contest. quoniam C de here. l. penul. et enim forte aliter de veritate contractus fides fieri non posset nam propter id videmus illum ad probationem recipi contra quem longe maior est suspicio quam contra procuratorem in casu decre. cum dilecti. de elec. si enim hi qui in scrutinio deposuerunt totum suum in publicatione scrutinij dicant se non deposuisse de illo de quo retulerunt scrutatores magna ex hoc contra ipsos scrutatores insurgit suspicio de falsitate. et tamen dicto eorum super hoc statur cum propter secretum scrutinij aliter fides non possit haberi vt ibi ad idem de accu. cum dilecti l. et est si quod no. doctores. de testibus. qui dum publicarentur attestationes dicunt se aliter deposuisse quam notarius scripserit dicunt. n. Innocen. et Hostien. cum Joan. Guihel. in Spec. de fide instr. §. restat versic. quid si dum. quod credetur scripture tabellionis. multi tamen vt dicunt debet iudex considerare ipsius tabellionis conditionem et hoc bene facit ad questionem sic ergo dicemus ratione huius publici officij quod gerebat iste procurator presumitur pro eo quod omnia de conscripserit de conscrip. ad audientiam. non enim sequitur si procurator ergo suspectus: quia de facto videmus sepissime legalissimos reperiri. et dato quod ex quo procurator fuit dicatur eum in predicta causa quam procurat instrumentum non posse conficere. tamen instrumentum prius confectum propter hunc superuenientem casum non debet minus validum reputari ad hoc in auten. de tabel. in versic. ipsius tamen documentis et c. vbi de hoc et veniat etiam ad hoc eode titu. factum legatime cum suis exemplis. ¶ Quinto bene facit ad questionem quod dicamus tabellionem in numero septem testium computari ff de testame. dominus habeo et C. q te. fa. pos. hac consultissima ¶ Sexto pro hac parte bene facit. l. ff. ad. l. cor. de fal. de eo in fi. certum est enim neminem sibi ascribere posse vel ei in cuius est potestate vel ei cum quo in eiusdem est potestate vel ei quem habet in potestate ff eodem tito. si quis legatum et l. impuberi. et quasi per totum C. de his qui sibi testi. ascri. per totum. tamen si quis ascribat legatum extraneo que postea etiam viuente testatore per adoptionem vel alio modo habuit in potestate tenet legatum et cessat l. cor. de fal. et senatusconsultum libonia. vt in predi. l. de eo in fi. ad idem ff de re milit. l. milites per quod dixerunt domini legum quod si scripsi instrumentum super aliquo contractu pro aliquo cuius postea factus sum heres quod ex illo instrumento licet propria manu scripto agere potero multo magis ergo in procuratore qui non sic participat vtilitati vt est dictum. ad idem video quod filius ascribere potest matri et patri in cuius potestate non est. fratri si ipse et frater non sunt in eiusdem potestate. omitto dixi quia filius in eiusdem potestate non est ff de suis et legi. l. nulla. insti de adop § femine. extra de conuer. infi. c. si. probatur predicta ff ad. l. cor. de fal. si pater et maritus vxori. eodem titu. l. vxori. in principio. tamen cuilibet pater quod longe magis participat vtilitati ipse filius vel frater vel maritum. nam in vita vtilitatem vt plurimum consequuntur et habent spe successionis quod non est in procuratore quo ad dominium. quare igitur ipsius procuratoris notarij instrumentum quod non sic vtilitati participat valere non debeat non apparet cum in predictis personis sit maior affectio et maior vtilitati participatio vt predixi per quod tollitur illa argumentatio qua dicitur eum suspectum ratione officij. quia non per hoc sequitur instrumentum ab eo confectum non valere. ad idem bene facit predicta lex vxorius. responso. vbi si scribens testamentum scripsit se testamentarium tutorem filij testatoris. si tamen idoneus est ex decreto iudicis tutor datur. licet suspectus ex affectione officij presumatur. sicut ergo illa suspitio non impedit illum tutorem dari ita nec talis suspitio officij impediet fidem instrumenti nisi de falsitate aliter doceatur. Ex quibus omnibus restat conclusio que fit etiam solutio questionis saluo semper maiorum iudicio quod tali instrumento nisi aliter redarguatur de falso fides debeat adhiberi si ex sui forma ante litem motam et susceptum procurationis officium appareat illud confectum. et idem puto si postquam ipse procurator illud instrumentum ex necessitate officij confecisset vel cum dominus non nominatim. sed quilibet alius vtilitatem ex instrumento consequitur. exemplum de necessitate officij vt quia procurator meus notarius episcopi vel communis vel ad vectigal scripsit me soluisse vel aliud simile. exemplum de secundo vt si instrumento contineat pactum inter duas vniuersitates. vel quod quicunque attulerit vinum pro corbe habeat tantum vel his similia facit. iij. q. vij. §. tria. ver. si contra patrem. ff de postula. l. fina. C de admini. tuto. cum quedam cum concordan. ff de inofficio. testame. aduersus. §. j. ad idem de fideicommiss. lib. §. sed quia. de prescript. j. ad audientiam. dico tamen quod iudex quem oportet cuncta rimari si videat illum notarium procuratorem alias suspectum vel non bone fame in sua subtilitate veritatem requiret vocando ad se testes inscriptos vel alterum ex ipsis. et si expediat faciat sibi monstrari qualiternum rogationum vel abbreuiaturarum. et videat an sit ibi scripta. et debito loco ad hoc. xxx. q. j. iudicantem. de renuncia. in presentia. ff de testib. l. iij. ¶. Ad contraria que principaliter fundantur in his quod non potest esse testis nec iudex. et quod ratione officij est suspectus. Respondetur quod procurator producens instrumentum quod prius confecerat non testificatur vt tunc post susceptum officium. sed vt tunc ante susceptum sicut ergo producendo prioris iudicij acta posset producere suam propriam attestationem cum non sit prohibitum: sic et poterit producere instrumentum prius confectum. nec obstat quod remedio recusationis repellitur a iudicando. quia licet maius preiudicium sit in teste quam in iudice vt est dictum tamen longe minor suspicio repellit iudicantem quam probantem. exemplum de offi. deleg. cum dudum. de appel. postremo. huius ratio nota. vt lit. non contest. c. ii. iij. q. v. accusatores. iiij. vnde propter testimonium remouetur iudex non e conuerso. de testi.

dilecto.ad id quod de suspitione dicitur iam est responsũ. q̃ suspicio est.sed non talis que impediat cũ nec multũ ma tor impediat vt probatum est alias sequeretur q̃ non face ret eam fidem instrumentũ a notario multum amico cõfe ctum. & si qualitas persone suadebit iudex inuestigationem faciet. de qua dixi ad hoc ff de questi l.j.§.questioi. & quod no.iij.q v.c.ij.de accusa.cũ oporteat. Preterea ei cõtra quẽ producitur nõ deest remediũ redarguendi de falso directe vel indirecte secundũ formam de testibus ex tenore.C.de cõ traben. & com.stip. optimam. & si dicas forte talis est casus in quo directe vel indirecte de falsitate docere non poterit tolle instantiã quid faceret eo casu si tale instrumentum ab alio fuisset confectũ.vl' ab alio procurante producitur officiũ ergo publicũ & presumptiones que sunt p̃ eo ratione officij instrumento q̃ non reprobatur fidem faciant adhiberi. ¶ De locutus sum e manibus perfeci.iij.regum.viij. ad misari non cessans q̃ omniũ antiquorũ sapientia perquisi ta ecclesiastici.xxxix. hanc questionẽ iam vsitatã per aliquẽ lauto doctorem tactam inuenire non potui sed q̃ vbi viget studiũ ibi lucet veritas iuxta id Exo x.vbicũq̃ habitabant fi lij israel ibi luxerat qõ minus bene dixissem patrũ & sociorũ bonus studij correctioni submitto.vt iuxta qd legit ecclesia stici.xxxiij.qui plura didicit intellectũ enarret.

Cum stat per eum.

c

lxvj. Prima glo.dic vnde sumpta & po nit exempla.secundo notat. tertio obij cit & soluit distinguẽdo. ¶ In glo.j.ibi in iure ci.sequitur receptum est quod p cuius interest conditionẽ non impleri stat quo minus im pleatur p inde haberi ac si impleta conditio fuisset quo ad libertates & legata & heredis institutiones producit qbus exempla stipulationes quoq̃ committuntur cũ per promis sorem factum esset quominus stipulator conditioni pareret. ibi in iure ciuili ibi ad litterã regulam.§.posite. & ibi eũ pu pillus.sequitur aut tutor eius conditionem in pupilli per sona collatam impedit tam legati q̃ libertatis iure commu ni conditio esse impleta videbitur. & ibi.l. que sic tutet ita he res institutus sim si.x.dedero. & accipere noluerit cui dare iussus sum pro impleta conditione habetur. & ibi cũ quid in mutuo tacite agit vt eque bonum reddatur. & ibi quibus die bus dies quibus me prohibuit ire via publica cũ ire vel let conditioni parerẽ non imputant in tempore condi tione implende. & ibi menia in princi.si testator legauit ti tius aureos annuos si administrauerit res heredis & hereo prohibet sine tua culpa legatum debetur. & ibi annuus an nuum legatũ liberis factum si cũ matre morentur debetur illa mortua. & ibi illis libertis legatum alimentorum nomi ne factũ libertis.si cũ filio testatoris morentur illo mortuo ab ipsius herede debet nisi pro vtilitate filij testatore id fa cere apparebat. & idẽ dicit l.j.que sequitur. ¶ In gl.i ibi Abra hã Gen.xxij. & impleto.vt hic. & hic patet q̃ ista p illa non est suppletiua. Dy.tamẽ dicit illã loq̃ quãdo impedit p casus. ista vero quãdo impedit cuius intererat cõditionẽ nõ imple ri.idem Dy. & plenius vide C de insti. & substi.l.j.

Ec regula adduci

b

potest ad quõ nem quã disputaui de prelato exempto nõ epi scopo per que non stat quominus habeat pape vel legati licentiam de transeundo ad religiones quesestio talis est. ¶ Queritur an prelatus regularis vel secularis no episcopus tamen exemptus petita sed non ob tenta licentia pape vel legati de latere possit zelo sanctionis professionis religionẽ vel cũ religiosus est p̃fiteri strictiorẽ. ¶ Et primo ad negatiuã inducuntur sex diuisim & tria cõ iunctim. Secundo totidẽ ad affirmatiuam. Tertio premis sis quattuor euidentiis ibus datur solutio distinguens. & ad contraria respondet. ¶ Probo ergo primo q̃ non possit per decre.licet de regula versilia semper. sicut enim episco pus sine pape licẽtia hoc nõ potest sic nec exemptus ex quo prelatus est cum ratio quã ibi reddit textus de proponen dis labore sollicitudine & doctrina quieti & contemplatio ni & silentio locũ habeat etiam in inferiori prelato. ergo ea dem erit prohibitio per iura vulgata de transla.c.ij. cũ su is concor.pro eo maxime q̃ iura parificant regulares eccle sias cathedralibus.de elec.ne pro defectu eo.titu.c.cupien tes. & c.si postq̃. & in extrauã. Bonifa.que incipit iniũcte. & exemptis episcopis.de peni. & re.c.si. & per alios honorant exemptos.eode libro.de priuile.vt apostolice. sentiũt igi tur comodum ergo onus.eo.titu.qui sentit. & qui similia cũ episcopis priuilegia suscipiũt simile sentiant &c. & statu mo na.recolentes.nec valet si dicas q̃ illud quod de episcopo dicitur sit speciale propter episcopalem ordine. tollitur enĩ per decre.j & .ij.de transla. ¶ Secundo sic probo regulari ter non sufficit licentiam petere.imo necesse est illam obtine ri patet de peni.omnis de elec.si abbate. & c. si religiosus de tempo.or c si.de excel.prela c vnj.eodem lib. & bene facit decre.auctoritate.de priuile.eodem lib. sicut enim locus exemptus ecclesiasticus vel religiosus fieri nõ potest etiam per exemptos sine petita & obtenta licẽtia pape vt ibi sic vi detur de persona exempta dicendũ. immo quod.ij. dixi re gulare videtur esse infallibile.nam cum in iure minori prela to sõo quia transit ad religionem facit de auctoritate pape vt dicit textus.xix.q.ij due ad fi. & sic nõ transit sine licentia verbum autem auctoritate nostra ibi positũ multum opera tur ad hoc de rescrip cum aliquibus.eo.libro. ¶ Tertio probo sic lex spiritus dicitur priuata.vt in.c. duo sunt & in decre.licet. & cõsuetudo etiam specialis loci dicitur etiam priuata quod probatur quia non tollitur per cõmu nem posteriorem.eodem lib.de consti.c.j.sed illa priuata non potest hoc inducere scilicet q̃ ex cõsuetudine liceat p̃ latis minoribus exemptis sine pp̃ eorũ licentia prelaturas dimittere de cõsue.cum veniret ergo nec illa hoc poterit. ¶ Quarto sic.ex quo per licentie petitionem delatum est negocium ad papã necessario expectandum est ipsius iudi cium maxime ne illudatur pape.ij q.j.nomen de postu bene ij de offi.lega licet de elec si eo tempore. & c.prouida. quia cum tante audacie q̃ principem &c ij q.vj.anteriorum.§.ad hoc.de appella.ex insinuatione. ad hoc optime quod de dia cono ordinaro per papam dicitur de tempo.or.cũ in distri buendis. & nota.de maio. & obe.per.tuas. ¶ Quinto sic.religio non est de necessitate salutis. xxij.q. iij §.fina.ad hoc facit quod nota.j.q ij.c.q̃ pio. & quod dixi de simo.dilectus.ij.super.j.glo.immo videtur expedire nõ profiteri per decre.relatum ne cleri.vel mona. quod tamen intelligas vt ibi dixi. Item si dicas religionem operatiuam salutis per hoc non sequitur propter illam prelaturã dimit ti posse sine licentia quod probatur de renuncia.c.si sufficie tis enim renunciando prouidet saluti quod tamen non po test sine licentia ad idem de peni. & re.c.si.ante tempora cũ gregro.nõ licebat minoribus prelatis sibi confessorem eli gere.quod postea licuit. ¶ Sexto sic. solus papa religio nes approbat.de religio.do.c si.de voto.c.j.& eodem.li ap probatas tollit.de religi.do.c.vnj.&. eo.lib . circa illas deter minationes facit & professiones impedit & regulari.quia in insulis.eo.titu.non solum li.eo . nec puto aliquem dubitare quin teneret pape constitutio si statueret exemptos sine sui licentia profiteri non posse.nã quod plus est facit etiã cir ca matrimoniũ constitutionem. & interdum dirimens super quo vide quod dixi de despon.impube c.ad dissoluendum super glo si.si ergo generalem cõstitutionem facere posset multo fortius spẽalem prohibitionem que certum prelatum respiciat.cum ergo omnis status & approbatio religiõis p̃ deat ex potestate papali per quã etiã illas reprobare & tol lere posset p3 hunc prelatum sine ipsius licentia profiteri nõ posse. Ultra predicta sex que p̃ hac parte p̃pter perfectio nem

nem senarij numeri sunt inducta: Inducitur regula omnis res. de reg. iur. cum suis concor. Inducit absurditatis euitatio quia ex contrario sequeretur φ notatem papa ex delicto qđ nō licet. xl. di. non nos. ix. q. iij nemo cu. v. c. sequentibus. adeo enim inuito inferiori prelato ingreditur quis religionem qr peccat prelatus licentiaz non dando. Inducit etiam gl. Hostien. quā notat de cle excō. mi. al. ud per Clemen. iiij fuisse sic determinatum. ꝛ ipse prius hoc vt dubium relinquens interpretationi papali magis declinabat in hanc partem glo. illam videre poteris in nouel. in decre. licet de regulis iuris super versicu. prelatum.

¶ In contrariū φ possit induco tripliciter predictā dec. licet. primo ommerd quod ibi. ꝛ. xix. q. ij. due de tenū ci. nisi §. verum dicitur de libertate spiritus. ꝛ quod legi vel necessitati nō subsit. ¶ Secūdo qr ver. ille superius allega. arguendo a cōtrario facit pro. si enim est in epō spāle. ergo ipsius ꝯtrariū est gnāle vel regulare iuxta ea que no. ꝺ prebe. presenti §. loca. Item dicit ibi textus in hoc casu ꝛc. in alijs ergo secus a cōtrario. xxiij. q. ij. satie. xv. q. iij. ex eo de regulis iur. cū vn ꝺ. de his que fi. a prela. cum appl'ica. in fi. facit ad hoc quod no. Jo. mona. in c. due. in gl. fi. ꝛ Ber. in dec. licet in glos. ab hac. nec ꝺ ci potest φ immediata subiectio sit cā prohibitionis facte de ipso. quod patet qr illa etiam locum habet in epis subiectis metropolitanis ex quo ergo illud non facit immediata subiectio sed potius episcopalis dignitas patet illo casu adistum quo dignitas deficit arguit non posse. fateor teme quod prius dixi hoc ab ordine non procedere. sed a dignitate ꝛ ipsius vinculo que sunt obiecta vt dixi de excessi prelato. accedentibus.

¶ Tertia questio videtur casus ipsius dec. licet. nō ne ibi dubiū erat papale priuilegiū φ illis iuuaris ꝛc̄ ex cum a priuilegij vigore nil quo ad id fungi videntur iure papali. ꝛ tamen petita licentia ꝯuis no obtenta zelo ꝺ quo ponit questio potuit ille transire. fertur ergo φ si id licet inuito spāliter priuilegiato circa hoc a papa ergo ꝛ inuito papa.

¶ Scđo probo p dec. cū venerabilib9. de ꝯsue. per quā si no insertur vis littere aperte probatur φ sufficit abbati exempto petere licetiam die tame vt ibi. Itez per decre. sua abbatem de elec. vbi patet prelatum minore epo licet exemptum eligendum no postulandum immo prime allegationes videntur incidere in opi. reprobatā ibi que minores prelatos exemptos equiparabat episcopis.

¶ Tertio sic ex iuribus immediate subiectionis nō videtur exemptus fortius astrictus pape quā monachus abbati seruus domino filius patri coniunx coniugi ni ans cui iurauit vouens vel penitēs ipsi deo. de monacho patet φ abbas eius vice dei est supra caput suū. xix. q. iij statuimus. de elec. si religiosus. li. eo li. si ergo gerit vices dei ꝛ si papa easdem vices gerendo sibi possit esse par non tame maior. immo quasi papa gerat generales iste spāles quoad monachum suum videtur iste maior illo. de offic. leg. studuisti. ꝛ iuxta ea que scripsi de exces. prela. dilectus. ipse etiam monachus no habet velle vel nolle de sepul c. fi. ꝛ. xij. q. j. non dicatis si ergo inuito abbate monachus transit fortius exemptus inuito papa. Seruus etiam no est de necessitate φ habeat licentiam domini cuz ꝓfitetur. immo sufficit taciturnitas. liiij. di. si seruus. ij. sufficiat ergo huic licentie petitio. ꝛ pape taciturnitas. pubes etiaz in ptate patris existens ꝓfitetur inuito pre. xx. q. ij. c. fi. de regulis iur. cū virū. Coniūx autem ante copulam profitetur inuito coniuge de conuer. cōiu. verum ꝛ. c. ex publico. ꝛ post copulam etiam in casu. ꝺ cōuer. cōiu. c. fi. ꝛ in alio casu eo. titu. constitutus ꝛ. c. veniens. Et sic patet per vinculum coniugij professionem nō impediri ergo nec per vinculum subiectionis papalis. Iuramēti etiam vinculum puta illius qui iurauit regime libri vel aliquod seruitium no impedit professionez secundum ea que no. ij. di. preterea. ꝛ dixi de obli. ad ra. c. vnū. vinculum etiam voti vel penitentie peragende illam no impedit de voto scripture. de peni. di. j §. his auctoritatibus. si igitur pre-

dicta vincula non impediunt ergo nec papalis immediata subiectio quominus papa inuito. vel salte tacente possit exemptus profiteri. ¶ Quarto ꝓbatur sic. certum est φ in hoc casu nil deperit pape. iste enīz vtroqꝫ casu ipsius subditus remanet sufficiat ergo papaz hoc scire ꝛ tacere. facit qđ no. vij. q. j. placuit. ꝛ dixit secundum vinc. ꝛ tan. de renunci. admonet facit de his que fi. a prela. cuz apostolica. ꝛ quod ibi nota. maxime qr regulare est φ taciturnitas in meritorijs habetur ꝓ consensu vt no. eo. li. ꝛ eo. ti. qui tacet. immo ex quo de preiudicio pape nō agitur videtur hoc fieri posse ipso ignorante. ꝺ eo. li. de preben. dudum ad fi.

¶ Quinto sic quod quisqꝫ iuris ꝛc. ꝛ patere legem ꝛc̄. in princi decretorum. de cōsti. cum omnes. sed lex canon. que dicit nulli in prelatis ipsorum subditos ꝓfiteri posse aut est iniqua quod nephas est dicere t vi ponderet. xxiij. q. v qđ ergo de tenū nisi §. verum aut est equa quod ergo equum papa putauit in alijs fortius in seipso. ix. di. iustū. psica est Item video ꝓ papa maxie pro sui salute renunciare potest papatui. ꝺ eo li. de renun. c. j sine alterius licentia cum superiorem no habeat. vbi ergo papa deficit qr licentiam denegat cum nō sit superior ad que recurri possit sua auctoritate renūciauit exemptus. ¶ Sexto sic non debet esse deterior conditio exemptorum ꝙ̄ excomunicatorum de priuile. quia o. sed excōmunicatio non impedit vinculum ꝓfessionis ergo nec exemptio de eo qui fur. or te. c. si. de sen. exco. cum illorum. ꝛ sicut quandoqꝫ ex causa defertur exemptis administratio. de elec. nihil est sic ob cāz salutis deferatur administrationis dimissio ad hoc. xij. q. j. precipimus de peni. ꝛ re. cum infirmi tan. facit ad hoc qr vinculū huius subiectionis no impediret matrimonium carnale in eo qui no esset in sacris nec professus quod satis probatur ex eo quod no est prohibitum ergo nec impediat spirituale per religionis professionem per que sex concluditur prelatum de quo queritur non obtenta pape licentia profiteri posse. Inducitur pro hac parte regula quod ob gratiam co. tu. cum iuris cō cor. ratio etiam absurditatis vitande que insurgeret ex contrario scilꝫ si diceretur inferiores exemptos per omnia equādos episcopis ꝛ opinio Jo. no. ꝺ peni. ꝛ re. omnis super gl. quid si. ¶ Sol. circa propositionem questionis est aduertendum φ nō queritur an prelatus possit trāsire sed an possit profiteri nec proponitur φ licentia fuerit denegata sed dicitur non obtenta circa primum etiam est sciendum φ dubitatur an professio religionis possit fieri in manibus cuiuscunqꝫ vel solum illius qui possit ordini incorporare ꝛ de hoc. xx. q. j c. fi. xxvij. q. j. qui cle. vel vo. cōsulant. ꝛ. c insinuante dixi de hoc plene de regula. porrectum de hoc etiam in spe. de sta. mo. ver. xx. est etiam sciendum quod no. Ber. ꝺ voto per tuas ꝺ sta. mo. quod dei φ episcopatus ecclesie secularis impedit ne quis illo retento possit fieri monachus credo tame ꝛ soluendo dico prelatum ꝺ quo queritur obligatum per professionem religionis quoad se ꝛ per illam eum saltem ex simplici voto teneri per dec. cum dilecti quod metus causa. de dona. inter dilectos ꝛ quod vtrobiqꝫ no. ad idem de couer. coniu. quidam ꝛ. c. placet nec dec. licet tale vinculum impedit etiam in episcopo sed hoc solum prohibet ne presulatum dimittat. Circa solenizatione vero voti ꝛ incorporationem ꝛ transitum ad religionis obedientiā puto φ si prelatus de quo queritur petierit licentiam ꝫ fuit per papam denegata transire no possit nec prelaturaz dimittere ꝛ hoc casu intelligatur determinatio clementis de qua dixi secundum Hostien. ꝛ hoc per iura primo inducta maxime quinto ꝛ sexto. Si vero denegata no fuit licet nec data puto ipm prelaturam dimittere posse ꝛ ad religionem posse trāsire per ea que allegata sunt. secūdo de primo ad vltimum remanet tamē pape salua potestas reuocandi illū de claustro ꝛ in priori prelatura retinendi de sta. mo. quod posset papa non solum ipm cure preficiendo sed etiam ipsū inuitum ꝛ inuito abbate alicui principi sociando secundū no. in Spec. de lega. §. nunc ostendendum ver. xlix. de legato

vero de latere puto quod si ob causam expressam in themate petitam licentiam denegaret prelatus licite profiteri poterit & transire quia nec ipse supremam obtinet potestatem nec re ligiones approbare potest vel tollere. sit ergo in illo quod in aliis prelatis per iura predicta per hanc autem distinctio nem fere omnia contraria sunt soluta. Ad non soluta tamen que pro prima parte allegata sunt primo respondetur hoc planum quod non idem in omni prelato quod in episcopo quod tamen infert illa argumentatio ad allegata. Secundo respon detur hunc esse casum quo fallit regula nec ob. decr. aucto ritate quia locus exemptus qui est res inanimata non potest duci l. privata spiritu vel cordis ad quod faciunt nota. de reli. do. ad hec. ad id quod dicitur de lege privata confite. respondetur quod lex privata spiritus superat omnem aliam legem communem & privatam. & ideo de aliis privatis ad istam non est argumentandum. Ad quartum respondet quod hic nulla fit il lusio ubi fit religionis professio. nec dec. cum in distribuen dis impedit subdiaconum pape sine ipsius licentia profite ri licet illum impediat ordinari dato etiam quod si ordinare tur teneret ordinatio. hic verbum novum cuditur & calamo describitur per quod mendax convincitur & patenter con funditur dicens quod non disquiritur disputatur & solvitur si ne lege questio Joan. an.

Cum sunt

partium. xi nota quod dicit partium in plu rali fortius autem si iura actoris tantum non sic si iura rei tantum ut in ff. quam actoris dicit Jo. mo. quod huius regule triplex est ro. Prima quia actor impetit reus defendit. al legat insti. de interdictis § commodu & C. de dila. l. si quando. Secunda quia nullus presumitur ligatus vel obnoxius in auten. col. vi. quib. mo. na. effi. sui § natura si quidem. Tertia quia reus in iudicio pugnat pro libertate vn de debitor dicitur cliens creditoris. C. de nova. l. iii. & Pro ver. xxii. qui mutuum accipit servus est fenerantis. Prima glo. dicit unde sumpta & ponit exempla secundo ponit qua tuor casus exceptos. tertio ampliat regulam. quarto distin guit opponit & solvit. ult. glo. contrarium solvit & remittit ite rum exemplificat & exponit. ¶ In glo. i. ibi favorabiliores sequitur rei potius quam actores habent & ibi arrianus ubi de liberando igitur sunt us faciliores ubi de obligando propen siores. & ibi ante pe. in pari probatione iudicatur pro liberta te & ibi inter partes de libertate loquitur. & ibi ut responsum sequitur congruum accipere possis insere pacti exemplum in glo. ult. ibi sciant cuncti cas. ii. q. viii. & ibi dolum sequitur ex perspicuis indiciis probari convenit & ibi metu probatur me tus atrocitate facti non iactationibus tantum vel contestatio ne metus contestatio dupliciter exponitur in glo.

¶ In prima glo. ibi arrianus dicebat Dy. exemplum com petere quando actor & reus pariter probant vel per numerum testium equalem per omnia vel per instrumenta equalis au ctoritatis. Item quando neuter probat. ponit etiam exemplum per. l. si debitor ff de pig. ubi agens hypothecaria contra ti cium probat rem sibi obligatam kalende & ille us probat si bi obligatum eadem die nec apparet cui primo absolvitur re us cui concor. & eod. li. de preben. si a sede. dicit demum illud exemplum non congruere quod quidam ponunt cum actor & reus sunt in pari causa turpitudinis. nam ibi non sunt iura ob scura sed paria & certa licet verum sit reum absolvi. eo. ti. in pari. Item nec competit exemplum quod plures dilationes dan tur reo quam actori. ff. de fer. l. vl. quia ibi etiam nulla obscuritas.

¶ In glo. ulti. ibi solutio. idem hic Dy. & est ratio quia re us semper negaret se sic sensisse qui invitus trahitur solvit etiam contrarium de. l. ff de dam. infec. l. fluminum. § servius & § idem ait. nam si reus cavit de dam. infec. & edificium dam num dedit eius vitio vel vetustate & casu fortuito tenetur ad emendam ex cautione damni. & tamen hic est obscuritas quia casus fortuitus facit pro eo. debilitas edificii contraria. Re spondetur quod hic non est paritas quia reus qui ruinam edificii pro videre potuit fuit in culpa actor non ad id ff. ad l. aquil. si ob stetrix. & l. si putator. si vero esset paritas culpe late levis vel levissime locus esset huic regule & ibi. c. ulti. vide & adde quod ibi dixi.

Ec regula inducitur

ad que stionem de excommunicato qui appellavit sed dubitatur an appellatio precesserit an excommunicatio quia in tali ob scuro iudicandum sit pro illo qui reperitur reus questionem autem disputavi quam adiecto tertio articulo licet ad proposi tum non faciat ad litteram hic inseram. & est talis episcopus excommunicavit titium legentem appellatione quam interponebat ab eo. secundo excommunicavit iulium qui appellavit episco po proferente sententiam tertio excommunicavit seium sub condi tione qui ante conditionem desiit esse de foro suo. & postea eve nit conditio de his sententiis queritur an ligent. Prima duo membra simul tractabimus circa que inducam pro incoban te sex divisim & duo coniunctim. secundo alia sex contra ipsum. tertio recitabitur in uno membro solutio disputantis exclu dentur tres vel quinque casus non dubii & fortis equitas sub mittetur. quarto dabitur solutio distinguens & responsio ad con traria. ¶ Est ergo sciendum quod primum articulum de ex communicato qui iam incohaverat appellare disputavit padue dominus Princivalus de mediolano cuius argumenta pro ponam quod autem qui incohavit appellare vel pronunciare sit potior patet quia ponderandum est principium quod est cu iusque rei potentissima pars ff de orig. iur. l. ii. ff man. si procu ra. ad quod principium trahitur finis. xxxv. di. ab exordio. ff. de le. iii. si quis in prin. propter quod dicimus initium spectari de hoc multe concor. no. de elec. dudum. ii. cum ergo hic sit dare rem perfectam ex omni sua parte. s. principium medium & finem preallegata l. ii ff de orig. iur. actus pronunciationis vel appellatio nis non habet impedire effectum rei iam incohate maxime quia que incontinenti fiunt videtur inesse de elec. officii ff si cer. pe. l. lecta ¶ Secundo sic incohare legere appellationem cum appellatur verbo & incohare iter ad papam cum appellatur facto sunt paria sed video quod si post iter incohatum non perfectum is contra quem iti neratur excommunicet itinerante non valet excommunicatio allegat ipse de spon. me minimus in eius fact. e. ti. dilecti iii. sic dica quod post le ctione appellationis incohatam licet nondum perfecto excommunicatio in legente lata non liget secundum Princivalum adde ad hoc ultimum hu fac. xxxi q. v. proposito ¶ Tertio video quod preteritum & pendens equiparantur ad impediendum constitutionis effectum pro batur de offi. le. c. ult. li. e. in cle. de iudi. dispendiosam. de seq. pos. ad compescendas de proba. litteris. de re iudi. ut calumnie de sen. exco. ex frequentibus. & no. de hoc de elec. l. cum in eo. sic ita quod pendens appellatio sicut preterita impediat effectum sententie & pendens sententia sicut & preterita impediat effectum appella tionis ad quod bene facit ff de pu. iudi. is qui ubi conatus inco hatus pro actu consumato reputatur. ¶ Quarto plus video quod satis est iudicem esse paratum ad ferendam sententiam licet nondum incohaverit pura post conclusionem cause ut revocatio procuratoris non impediat pro nunciatione de procur. audiui. si ergo actus alias impediens eo statu non impedit fortius non impediet pronunciationem iam incohatam. ¶ Quinto ad hanc partem inducuntur de rescri. litteris de offi. dele. iudex. de sen. ex. religioso. li. e. nam per primum patet quod si unus roma nus pontifex incohat provisionem alter perficit gravamen attribui tur incohanti. per secundum patet quod recusationis causa incohata impedit de legatus in eo quod alias poterat. per tertium patet quod qui incoha vit religionis propositum per novitiatum privilegium immunita tis habet acsi perfecisset. ¶ Sexto quod sufficiat incohasse facit de fur. c. si. de tempo. or. ex tenore. & quod ibi dicere soleo de tu tore qui incohavit inventarium remittens ad specu. de tutore. §. generaliter. ver. quid si cepit. hinc est quod qui incohavit trahere bladum de civitate non tenetur supervenienti edicto quo trahi prohibetur ut scripsi post Hosti. de consti. c. ii. per l. cesar. alias cum in sule. ff de pub. & vec. & quod cepit um generaliter habeatur pro completo probatur. ff. de auro & argento. lega. & si non sunt. §. argento.

§.argento.alias incipit quid ergo vbi ceptum fabricari ha
betur pro facto et ceptum celari.i. deaurari habetur pro ce
lato cum conuenit ff de pollici.l.i.§ cepisse de.l.iij l legatis
.§.ornatricibus.et id quod dicitur de re vel annum incohatum habe
ri pro completo.ff de vsucap.et l sed et si g. anicul⁹.i.et ij.ff de ses.
l.qua etate de muneribus et hono.ad republicam pro et §.de.
de sta re ne in agro §.ceterum de elec.cum in cunctis vbi sol
uitur.et ff de mino l.iij §.minorem.nam et status illius cui⁹
negocia gessi inspicitur iuxta tempus quo icobatur.ff de ne
gocijs gestis.pomponius in negocijs et facit ff de mino in
tra vtile.j respon. Ex quibus concluditur incohationem ap
pellationis vel pronunciationis inspiciendam. ¶ Septio
ad hanc partem bene facit ff de iurisdi om iudic. si quis id
ver.quod si dum proponitur.vbi patet quod pena corrumpentis
album propositum locum habet in eo qui corrumpit dum p
poneretur ad idem.ar.fur.ce l furtum § etiam si non tota.
vbi patet edictum ai bonum furtim cesarum habere locum
in illo qui incohauit cedere.ex quibus etiam concluditur hoc
primum scilicet incohatam appellationem impedire vincu
lum excommunicationis si precessisset Item incohatam pro
nunciationem non suspendi per appellationem medij tem
poris ac si tota pronunciatio precessisset. ¶ In contrarium
allegata sic.non prestat impedimentum quod de iure non
sortitur effectum eodem titulo non prestat cum suis concor
dan.et sic cum imperfecta appellatio vel pronunciatio non
habeat effectum non dabit impedimentum pronunciatio
ni vel appellationi interim intervenie de electione.potest hoc
exemplificari de elec.bone.et c congregato.de appella.con
stitutus.i.et si dicas quod sequens particula perficiens confir
met incohatam.negatur hoc per regulam non firmatur co.
titulo.vel si confirmat hoc facit vt ex nunc non vt ex tunc vt
ibi no. ¶ Secundo iura dicit medium sequendum. de offi.
custo c.i.cum concordan.sed primo casu fuit media pronun
ciatio.secundo appellatio ergo valent. nam quod vno con
textu fieri debet non recipit actum contrarium medium hoc
in testamentis stipulationibus et fideiussionibus.ff de testa
men.heredes §.fina.de verb.obligatio. continuus. de duo
bus reis consti.l duos reos § fina.idem in electionibus de
elec.quapropter et in sacramentis de conse.distinc.iiij si non
sanctificatur vbi de hoc secundum principium. ¶ Tertio
probatur hoc aliter.multa iura probant quod ceptum non ha
betur pro completo ff de verbo.significatio.l v.§ opere. et
l.edificia § perfecisti ff de auro et argen.lega l. quintus .§.
cui aurum.de noui operis nunciatio.stipulatio.§.opus ad
idem C quando dies lega.ced l ex his super quo posses vi
dere quod scripsi in regula qui prior.et.q. penultima in parte
secunda vnde nullum est testamentum incohatum nondum
perfectum.instit.quibus modis testamen infirman.§.pe
nulti.in fine.et contraria ibi soluuntur nec iuuat prescriptio
incohata si fuerit interrupta de prescrip.illud. Inde dicitur
quod frustra velociter currit qui prius quam perueniat deficit de pe.
distin.ij.in casum de renun c.j.et nihil putatur actum cum su
perest aliquid ad agendum.C ad silla.l penulti. in fi.ex qui
bus concluditur quod imperfecta appellatio non iuuat ticium
nec imperfecta pronunciatio ligat ticium interim appellan
tem. ¶ Quarto hoc idem satis aperta ratione probatur.po
ne quod ticius qui incohauit appellare excommunicatus in te
rim appellationem non perficit.vel episcopus qui incohauit
excomunicari ticium non perficit pronunciationem post illi⁹
appellationem. nullus dubitat quin primo casu teneat exco
municatio et in secundo teneat appellatio.pure enim exco
municatio non potest esse impedienti de appella pastora
lis.si ergo statim in sua pronunciatione tenuit subsecuta ap
pellationis perfectio illam non vitiat Idem dico de ap
pellatione in secundo casu sicut ergo alias actus medius alias
efficax ad impediendum impedit prouisione incohatam vt
probatur de rescrip.constitutus de conces preben.c fina.c. li.
nam primo casu statutum numeri iuratum post monitorias
annullat executorias subsecutas et secundo casu reuocatio
superueniens.s.post vacationem et petitionem an collationem expe

ctatoris appellationem annullat.ita in proposito excomunicatio media
in primo casu ligat et appellatio media secundo casu tenebit vt si non
poderem⁹ ista preambula appellationis vel excomunicationis sed solum
verbum excomunico vel appello sic alias de pena eligentis indignum non
deberi ex psensu et preambulis electionis nisi fiat electionis pronun
ciatio de elec perpetue.c.li.regritur ergo act⁹ perfectus sic et alias
annus perfectus.c ti.commissa j. tm. Et si dicas ista precedunt pe
nalibus dico quod precedunt et cum queritur de effectu electionis vt p. de
ele.eccl'ia j. ¶ Quinto specialiter contra ticium induci quod sibi imputare
ter cum potuerit sibi prouidere porrigendo cedula appellationis
nec habeat necesse istam lecture et sic non potuisset preueniri .C.
eo.li.de appel. et in hoc bene sit cautus qui timet hunc casum. ¶ Se
xto contra episcopum probatio inducitur.xj.q.j quecumque de iudi.nouit ver.
nec illud.ex quibus patet quod secundum legem illam theodosianam impedit pronun
ciationem incohatam qui petit remitti ad ecclesiasticum iudicem ita
ergo impediat pronunciationem icobatam in qua appellat.fac de ap
pel sup eo.c.ti ex quibus concluditur ticium ligatum et iurisdi.j. ligatum.
¶ Sed circa solutionem questionis est sciendum quod Prenciuslus qui
disputauit primum membrum tenuit nil specialiter allegans solutionem in
ducere tamen poterat tex.canonis ij q vj.arguitur quod appellatio
tenet incohante et apte formabat questionem cum excomunicatio preces
sit verbum appellationis. ¶ Sed ad aperiendam questionis
veritatem primo excludam⁹ de questione casus non dubios et erit
bonus modus soluendi ne fiat prolixa distinctio primo est
quod articuli dubij non essent nisi poneremus appellationes
legitimas.nam friuola etiam precedens non vitiat.ergo nec
concurrens.Item non est questio dubia vbi diceremus quod ticius
prius porrexerat appellationem quam postea ex abundan
ti legebat vel quando episcopus primo per aliam protule
rat sententiam quod poterat etiam diffinitiuam de re iudi
cata.c.fina.li.c. lib quam postea ex abundanti repetebat.Item
nisi dubij habet questio vbi ticius qui incohauit appellare
in verbo appellationis et expressione cause preuenit episco
pum excommunicantem vel quando episcopus qui incoha
uit excommunicare in verbo excommunicationis preuenit
latam appellantem et de expressione cause non repeto quia
licet vtrobique sit causa exprimenda tamen pretermissio cau
se in appellatione ante sententiam illam vitiat in excommu
nicatione vero non licet proferens penam incurrat.de eo li.
de sententen.excommuni.c.j Remanet ergo questio dubia
quando post incohatam appellationem ante verbum appel
lationis et cause expressionis interuenit excommunicatio ti
cij vel quando post incohatam pronunciationem ante ver
bum excommunico interuenit appellatio latij vel quando
dubitatur quod verbum precesserit licet sciatur quis incoha
uerit vt ponit questio.nec queritur an appellatio deuoluat
sed an vinculum impediat in his dubijs audacter dico quod si
potestatem haberem ius positiuum producendi statuerem
de fori equitate quod potior esset qui prius incohauit appel
lare vel excommunicare vt sit locus preuentioni vbi non fiat
dolose et compleatur eodem contextu actus incohatus.et per
hoc vltimum respondeo ad id quod dixi in parte secunda
vbi hoc idem de dolo dixi nec obstat de appellatio.oblate
cum simi.pro hac solutione faciunt iura que probant locum
esse preuentioni.de appellatio.vt debitum.§.eo.li.de rescri.
duobus.ff de verbo.obliga.si ticius.et faciant que dixi in pri
ma parte ver.item video.et que faciunt in contrarium itel
ligantur de incohatis que non perficiuntur vno contextu.
Sed quia non est meum ius de nouo producere sed de iam
statuto quid sit iustius respondere dico quod de rigore ligat⁹
est ticius quem incohantem appellare preuenit episcopus
in pronunciatione et latius ligatus non est qui episcopum in
cohantem excomunicare preuenit in appellatione ad quod
induco principaliter dec.si duo.§.eo lib.de procura.per que
patet quod non ponderatis preambulis litis vel quod ille icoha
uerit ille de procuratoribus pluribus dicitur occupasse vel
aduenisse qui prestat litem quod pest substantiale in dominio litis vel in
stantie seu propositiono ponderabo preambula vel exordia initie
vel appellationis vel solum quod in substantialibus illorum actuum
preuenerit:sic vbi finia est substantiale eius de quo queritur non

ponderamus ea que precedunt sed solum qd in fine preuenerit vt pbant leges ibi allegate in v. glo facit ad hoc qd no. vij. q. j. nihil. Ae. eo. li. de re iudi. c. fi. in glo. ij. secundo vero casu qn dubitatur qd in his substatialibus pueenerit videtur aliqbus p hanc regulá pro illo quireus est iudicadum. Sed ego soluendo dico qd qr de iurisditione ⁊ excoicatione constat de precedenti appellatione no cstat iudicabo illos ligatos ad hoc Ae. eo. li. de sen. excom. venerabilibus ad finé ⁊ qd ibi no. maxime cum sententia excommunicationis sit medicinalis e o. ti. c. j. ⁊ qa spiritualis sit penetrabilior q̃ act⁹ humanus iuxta id qd no. Inno. de appella. pterea. ij. ad ea que pncipaliter videnf solutioni ptradicere respódeo qd in appellatione facti incohatio itineris nó habet se vt initium appellatiõis: imo ipsa itineris arreptio habet vim perfecte appellationis vt in dec. dilecti. ⁊ de cleri pere. c. viij. Quod dicitur de causis pendentibus dico qd bene comprehendútur noua constitutione quo ad cause ordinationem vt not. in dec. ij. canon in decre. auditis reuocatio bñ impedit ne feratur sñia cum procuratore reuocato sed fertur contra contractum qui reuocauit nec alium substituit. Ad decre. litteris responde vt dixi in questione pocorum in solutione contrariorum. in dec. iudex pposita exceptione habem⁹ actú perfectum. in dec. religiosi habemus etiam actum nouitatis perfectum cetera soluat studens. ¶ Tertiú questionis membrum disputauerút Dama. in questionibus suis super dec. ij. de appella. Bar. bix. in questione ven. xij. Et in prima parte probatur non inspiciendum tempus conditionis in secunda contrarium. ⁊ tertio ponitur solutio ⁊ qui in illo concordant. subditur contraria opinio que certo cásu saluatur alias solutioni statur ⁊ contrarijs respondetur.

¶ Quod ergo sententia liget allegatur qd inspicitur in sententijs tempus conditionis apposite. j. q. vj. bidcum. Item in pignoribus non inspicitur tempus quo euenit conditio sed quo fuit apposita ff qui po. in pign. habe. l. potior. §. j. idem in manumissionibus. C de ma. ⁊ e. statuliberis. ad idem ff de fideicommis. l. liber. generaliter ad finem. Inducunt etiá l. si quis postq̃. ff de iudi. Item licet prlatus moriatur ligat sententia per eum lata. xvij. q. iiij. si quis suadente. nam scdz Dama. hec sententia transiuit in rem iudicatam ⁊ sic morte iudicis vel peremptione iurisditionis non euanescit. C. de re iudi. l. gesta. circa hoc vltimú vide quod no. lxiij. distin. salonitane. ad hanc partem bene facit. ff de ver. obliga. si filius. al's cum filius. vbi dicitur qd si filiusfamilias stipuletur sub conditione ⁊ postea emancipetur ⁊ demú eueniat conditio qd patri acquiritur vt sic non tempus conditionis sed stipulationis ponderemus ad hoc etiam inducitur de. de re iudica. pastoralis. ver. si illud. vbi ponderatur qd tempore citationis citatus non erat in iurisditione citantis.

¶ In ɔtrarium allegatur qd excommunicatio non ligat nisi subditos. de senten. excommunica. a nobis. ergo hi qui non erát subditi tempore conditionis nó ligant cum ante conditionem sententia non liget vt in pallegata decre. preterea de re iudica. quod ad consultationem facit. ff de dona. inter virú ⁊ vxorem si sponsus. ⁊. l. cum hic status. § si sponsus. Item ex conditionali obligatione sola est species in debitú iri. in stitu. de ver. obliga. § ex conditionali. ff de verbo significa. cedere diem. bene facit de spon. c. vnic. Ae. eo. li. Item iudex vltra tempus iurisditiois sue non potest alicui interdicere artem suam. ff de pe. l. fin. ⁊ ex contrario contingeret hunc ligari per non iudicem cuz tempore conditionis non sit iudex contra id de consueta. ad nostram de iudi. at si clerici C si a noncompeten iudi. l. j. ⁊. ij. de parochi. nullus. ¶ Ad hac partem allegat Archi. de senten. excõmunicati. romana. §. j. Ae. eodem lib. ⁊. c. ij. ij. rñ. de constitutio. Ae. eodem lib. naz si sibi sententia non ligat subditum extra locum multo minus ligabit eum qui desijt esse subditus. pro hac parte facit de rescrip. si pro te. Ae. eodem libro. ⁊ sepius allegata decre. preterea. ij. de appella. nam si appellatio preueniens conditionem impedit ne liget excommunicatio vt ibi hoc non est nisi quia suspensa fuit excõmunicantis iurisditio per appellationem intermediam fortius ergo impedire debet ne liget vbi in totum fuit extincta vt in casu presenti ex quibus concluditur sententiam non ligare. Solu. Bar. dixit illum ligari cum sententia lata sub conditione teneat ⁊ iudex possit statuere in futurum de senten. excommuni. a nobis huic solutioni que placet cócordant Lau. Vin. Tan. Gof. Phi. glo. Innocen. ⁊ Hostien. in pre. decre. preterea de appella. sed Archi. contradicens Dama. hoc tenere hoc non in predic. decre. ij. de constitu. Ae. eod. lib. quid de Dama. dica nescio naz in questione sua primo allegat pro illa parte qd sententia teneat. secundo allegat pro parte contraria ⁊ pro solutione dicit tenendum qd vltimo dixit. ⁊ sic videtur eú velle qd non liget ⁊ sic recipit Archi. Sz si videbis questioné predictam patebit qd allegat pro secúda parte qd non liget submittit vltimo argumenta facientia ad primam partem scilicet qd liget ⁊ sic dici posset eum tenere qd liget dum dicit tenendum quod vltimo dixit. posset autem ista opinio Archi. esse vera quando feus desijt esse de foro excõmunicantis ⁊ cessauit causa excommunicationis pota excommunicatus erat si infra mensem non faceret residentiam in beneficio vel illius ratione non reciperet ordines infra tépus contraxit matrimonium vel trãslatus est ad aliud beneficiú primo dimisso ⁊ talis conditio dici posset potestatiua i qua aliud q̃ in casuali vel ea que non est in potestate vt soluitur contrarium de. l. potior. j. respon ⁊ § j. ff qui po. in pignore habe. ⁊ facit quod nota in predi. decre. si pro te. de rescrip. Ae. eo. lib. in. iiij. glo. vnde ⁊ in decre. aduersus. de im. mu. ec. successor infra mensem non satisfaciens excõmunicatus est quod intelligitur nisi infra tempus illud dimittat officium vt ibi notatur post Hostien in fi. al's vero vbi nullo mó conditio pendet ex potestate excommunicati sit vera priorum opinio vt conditio trahatur ad sententiam nó e contra. Ad contraria respondetur qd tempore sententie subditus erat ⁊ proferens ipsius iudex ⁊ si preueniens contra ipsum qui postea desijt potuisset ferre sñiam de foro compe. c. penul. cum suis concordan. fortius ligabit sententia lata pauisq̃ desierit. ⁊ sic solue etiam decre. romana. § j. ad l. fina. de penis responde vt no. ⁊ dixi de offi. dele ga. c fina. ad decr. ij. de cóstitu. Ae. eodem lib. respondetur qd de generali sententia loqtur lata per statutum ⁊ statutorum propium est ligare futura ⁊ infra diocesim commissa vt ibi sed specialiter excõmunicatio fertur in seyum quocunq; declinet ligatus est ⁊ extra diocesim proferentis existés ligari posset. de cap. c. j. qd videtur intelligendum si citatio eum apprehédat antequá exeat ciuitatem. de foro competen. c. penulti. Ad decre. preterea dico qd per appellationem legitimá transfunditur iurisditio male excommonicantis in eum ad quem est appellatum quod non est in casu nostro. ná iurisditio primi nó trásfunditur in secundum. nec est eius corrigere qd fecit prim⁹ nil etiam mirum ⁊ appellatio fundata super culpa proferétis vel iniquitate sententie operatur quod non operatur ipm desinere esse de sui iurisditione vbi non notatur ipsius culpa vel sententie iniquitas. Jo. and.

¶ Regule iuris ciuilis huius littere. C. sunt he.

C Um tempus in testamento adijcitur credendum est pro herede adiectum nisi alia mens fuerit testatoris sicut in stipulatióibus promissoris gratia tempus additur.

Contractus vide in regula contractus.

Culpa est vide in regula non est sine.

Consilij vide in regula nullus ex consilio.

Culpa caret qui scit sed prohibere non potest.

Cuius per errorem dati repetitio est eius cósulto dati donatio est.

¶ Cum amplius

Cum amplius solutum est quam debeatur cuius pars nõ inuenitur que repeti possit totum esse indebitum intelligitur manente pristina obligatione. ¶ Jn natura debet que iure gentiũ dare oportet cuius fidem secuti sumus.

Cum seruis nulla actio est.

Creditor qui permittit rem venire pignus remittit.

Cui ius est donandi eidem et vendendi et concedendi ius est.

Cum quis possit alienare poterit consentire alienationi cui aũt donare nõ cõceditur probadũ erit nec si donationis cã cõsenserit ratam eius habẽdem voluntatem.

Capieda occasio est que probet benignius responsum quod factum est in obscuro sic et ex affirmatione cuiusque capit interpretationem.

Cum principalis. vide in regula accessorium.

Cum pretor in herede dat actionem quatenus ad eum peruenit sufficit si vel momento ad eum peruenerit ex dolo defuncti.

Cuius effectus omnibus prodest eius et partes ad vniuersos pertinent.

Cum par. vide in regula in pari.

Damnum quod quis

a lxxxvj. dicit Dy. quod ad generalem confirmationem huius regule accedit ff rem rata habe. § vlti §. cum aute. de institu. sed si quis. § pupillus. et fami. her. fter heredes. § quod ex facto imputari per hanc regulam dici potest victum nõ teneri victori ad expensas ad quas in causa condemnatus fuerat propter suam contumaciam de quo vide in Spe. de expen. § nunc de expe. vñ. ceterũ. et dixi ĩ. de do. et contuma. fine super magna glo. ¶ Jn glo. j. dic vnde sumpta. et tota insistat exemplis. ¶ Jn prima glo. ibi quod quis ex sua culpa sequitur damnum sentit nõ intelligitur damnũ sentire. et ibi putatori imputet sibi quod per putatũ locum quouis vsitatu non erat transir sub putatore arboris. et ibi § ide econtra. als est ver. sub. §. vt in ceteris. ¶ Jn glo. j. ibi a socio. et hoc quando a socio nõ est quod imputetur. secus autem si sibi posset imputari culpa participationis cause propter quam damnũ incurrit vt. e. n. l. si ergo sm Dy. et ponit etiã Dy. per l. si quis negocia. ff de nego. gest. vbi gestor negociorum sibi imputat si soluit indebitũ.

b Ex regula inducitur cõtra

fideiussore qui soluit vsuras quod cum sint indebite et sic ex culpa sua damnũ patiatur illas a debitore nõ repetet. Disputaui aũt hanc questione que sic formabatur queritur an fideiussor vsuras quas creditori soluit a debitore recuperet et formabatur in veri. lxxv. quod fideiussore nõ astricto per iuramentũ ad illas vsuras. ¶ Ad affirmatiuam inducam sex rõnes et vnam glo. secundo ad negatiuã alias sex. tertio ponam solutiones Bar. et Dama. et aliorum opi. circa idem. vltimo distinguedo et subdistinguedo veram solutionẽ subdã. ¶ Quod recuperari possit videtur per decre. de fideiuss. c. ij et iij. in quibus fideiussor soluens vsuras repetit: et tamen ibi non apparet quod iurauerit. bene facit ff manda. si mandato. § si fideiussor vbi videtur casus et facit quod ibi no. ¶ Secũdo prestat quod officiũ suũ nulli debet esse danosũ nec debet quis pati damnũ vn meretur premiũ vt in pre. c. ij. cum suis cõcordan. ad hoc. de elec. cũ non deceat. eo li. sm bart. et Dama. ¶ Tertio fideiussor nec ex pactionali quod ps. nec ex mentali vsura culpari pot cum de lucro no spectet sed de damno vitando contedat quorum nõ est par ratio C. de codicil. l. si. quare ergo no repetet. et bene facit ff manda. gratius mutius. als incipit si quis sub vsuris vbi bene facit fideiussor parcens pudori suo soluendo vsuras quas promisit licet in stipulatione no venerint et illas repetit. apõ vulgares. n. notari posset de fidei fractiõe ad hoc de iureiurã. rua. quod si

bi non expedit vt alias cum indigueri inueniat creditores facit. ĩ. de ele. egro. c. j. ¶ Quarto sicut ad vsuras soluendas obligat iuramentum de iureiurã debitores. sic et fideiussoris adiectio cum ista equiparentur de censi grauis imo fortior est obligatio per fideiussores vt probatur in auc. vt nul. iu. ba. lo. serua. §. si vero crimen. et per no. de dona. inter vir. et vxo. per vestras. ĩ. de pigno. c. fi. ¶ Quinto non sequitur si vsure sunt indebite creditori ergo fideiussori. vide in itanti am in pacto legis cõmissorie quod licet non valeat cum creditore valet tamen cum fideiussore. ff de ptrahe. emp. l. fi. j. tit. et dixi. ĩ. de pigno. significante. Jtem repetit fideiussor vsuras pecunie quam mutuo recepit pro executione mandati. Jtem etiam proprie pecunie post morã. C. mãda. l. j. et l. post solutione. ff man. si mandato § si fideiussor. ¶ Sexto mandatarius prosequens iniustam cum mandatoris lz succumbat expensas repetit. C. manda. etiam. ĩ. de procurato. cũ proce. vbi de hoc. volenti enim et scienti nõ fit iniuria vel dolus eo. titu. scienti cum cõcordan. vltimo bene facit quod not. Jnno. et Hosti. de iureiuran. sicut. iij. in fi. magne glo. scilicet quod mandatarius damna que sustulit etiam per casum fortuitum dummodo casus alias verisimiliter non accidisset recuperat a mandatore ex quibus concluditur pro fideiussore. ¶ Quod nõ possit repetere videtur quia vsure indebite sunt iure diuino et canonico. ĩ. de vsur. quia in omnibus. et c. sup eo. et c. consuluit ergo possit denegari peteti cum solute possint repeti de iureiuran. debitores. et cui damus actione et c. eo. ti. quod ad agẽdum cum suis concordan. soluens ergo indebitu no repetit de quo nõ videtur fuisse mandatum ff de condi. indebi. si procurator. ¶ Secundo certum est quod no hz actionem mandati fideiussor scienter omittens peremptoriã. ff manda. si fideiussor j. ij. et iij. respõ ff de fideiuss. exceptiõe. ¶ Tertio etiã si per iniuria iudicis damnatus sit no habz actione madati de emp. et vendi c. fi. ¶ Quarto cum scienter soluit indebitum nõ datur repetitio cum videatur donasse ff de condi. inde. l. j. ff de regu. iur. cuius per errorem scilicet Bar. brix. et Dama. coadiuuant allegata pmo quãuis iure ciuili videntur hodie vsure prohibite sm nota. de vsur. c. iij. in autẽ. de eccle. ti. in pñ. coll. ix. et C. de vsur. aute ad hec Jtem ex. l. si fideiussor superius allegata. datur hec doctrina quod quotiens omittit fideiussor exceptionem peremptoriam sibi et debitori pariter competente sciens vel errans in iure non repetit sed talis est ista. ergo non repetat. et no. ibi materiam in. §. quedam. et C. manda si pro ea. et per Hostien. in sum. de fideiuss. §. ad quid is pro quo. nõ ob. si dicatur iurasse. potuit eni absolutionem petere de iureiura. c. j. et quod potest facere vt possit iam posse videtur. ff. eo. ti. qui potest de electio. c. fina. vel repetat a creditore que via est ordinaria cum ille tractet de lucro non a debitore per viam extraordinaria cum ille tractet de damno ad id. ff de mino. in cauie. nam et gestor negociorum indebitum solui quod non repetit. ff de nego. gest. si quis negocia. ¶ Quinto facit hec regula vt sic non debitori sed sibi imputet damnũ quod sua culpa sentit quod non imputaret etiam suo socio vt hic cum suis exemplis. ¶ Sexto esset absurdũ quod sub nomine damni ipsius mandatarij vrgeretur deb. tor ad vsuras. ad hoc de fo. cõpet. dilecti. nam sic aperta esset via fraudi ptra id. ĩ. de diuor. quãto in fi. quia per adiectione fideiussorum cogerentur debitores ad vsuras per obliquum vel creditores veri submisso alio creditore constituerent se fideiussores vt iam vidi fieri vt sic a creditore consequantur vsuras ex quibus concluditur contra fideiussorem.

¶ Sol. n. est Lan. quod peti non possunt de iure ciuili: quia scienter soluit indebitum Bar. brix. sed Dama. sic dicit soluat quod poterit et c. potest tamen dici quod si opposuerit fideiussor exceptionem sed fuit auditus iniuria quam in hoc passus est no debet contingere debitorem. ff de euict. l. si per imprudentiam. sed illud intelligendum est vbi culpa fideiussoris prestitit causam condemnationi alias si in culpa non fuit aget vt in. l. illa exceptione. ff de fideiusso. Dama. satis pacet quod su

lutio Bar. nil facit ad propositum secundum quam non repeteret etiam debitor soluens quod reprobatur vt notatur in .c. de debitore. et opinio ipsius Tan. ad casum nostrum non debuit pretermittere qui tenuit simpliciter debitorem teneri ad vsuras et omnes expensas quas subijt fideius. quia venit vt interesse hoc not. de fideiusso. c. secundo. cui concor. ibi Vincen. et summiste. Joan. in summa. tertiadecima questione tertia. Raynal. et Goffred. in summa de vsuris. Inno. et Host. eodem titulo c. ij. aliter autem dicit Ala. et aliter Bar. vt infra dicam. Quarto casu sed enucleanda vero veritatem huius casus sic distingue aut debitor ignorat obligationem fideiussoris aut scit primo casu fideiussor vsuras vel aliud indebite solutum non repetit per. l. si quis negocia ff. de neg. gestis. secundo casu subdistingue aut debitor scit et contradicit aut scit aut patitur aut scit et mandat. primo casu non repetit fideiussor nedum vsuras quas soluit sed nec sortem vel aliud quod vtiliter impendisset. ff. manda. si pro te. et. l. si remunerandi. §. si passus. ff. de negocijs gestis. l. vltima. plus enim est contradicere quam non consentire de sumo. sicut tuis. de homici. petrus. et facit l. pomponi in fine. ff. de procurat. et eodem titulo que omnia. fatuus enim fuit et suspectus ingerendo operas in inuitum vt ibi. secundo casu cum patitur licet repetat fideiussor sortem et debitum quod soluit C. mandati. fideiussor pro eo patiente et pre. §. si passus. indebitum tamen vel vsuras quas soluit repetit et sibi imputet in hoc quod se obtulit. argu. de depo. bona fides. ff. depositi. l. j. §. sepe. vt sicut ibi offerre grauat depositarium sic et hic fideiussorem. tertio casu quando mandat subdistingue aut mandat illum obligari pro sorte tantum aut pro vsuris inclusis tamen sub nomine sortis vt est moris aut in omnem causam vel simpliciter aut nominatim pro vsuris. primo casu soluens vsuras a debitore non repetit. tum quod excessit fines mandati ff. manda. diligenter fideiussor ut preben. cui de non. tum quia ad illas obligatus non erat C. de fideiusso. ff. codex fideiussores magistratuum non obstante lege pro prima parte allegata. ff. mandati l. si mandato. §. si fideiussor. per litteram ibi iustu ratione. vel loquitur de obligato ad vsuras vel loquitur secundum leges maxime digestorum permittentes vsuras. Secundo casu quando fideiussit pro vsuris inclusis sub nomine sortis repetit. iuste enim credere potuit illam sortem et totum debitum ad id pre. §. si fideiussor ff. manda. l. ij. et. iij. respon. de preben. si beneficia lib. eod. nec presumere debuit illum indebitum sub sortis nomine promittere. ex. de presump. quia verisimile. ff. de probatio. cum de indebito. et sic legere soleo dec. ij. eodem titulo. Tertio casu quando fideiussit in omnem casum vel simpliciter non repetit quia in generali mandato non includit indebitum de quo etiam verisimiliter in specie non mandasset ff. de condictio. indebi. si procurator. ad idem de offi. vicarij. c. fina. lib. eodem. de reg. iur. in generali cum concordan. non obstat non ff. loca. quero an si fideiussor. quia vt dixi leges permittunt vsuras. Quarto casu quando nominatim mandat fideiuberi pro vsuris subdistingue aut iurauit fideiussor creditori quod solueret aut non iurauit. primo casu est opinio et communis habet quod repetit cum non possit accipere per decre. debitores que placet Ala. nota. de fideiusso. c. ij. et Bar. vt patet in propositione questionis huius in principio secunda opinio habet quod hoc casu repetit si potuit petere absolutionem iuramenti alias non de iureiuran. c. j. et hoc videtur placuisse Host. in sum. de fideius. §. ad quid fideiussor. vbi questionem hanc satis prosequitur. et vide aliquid in Spec. de fideius. §. j. ver. sed quid si fideiussor. tertia opi. glo. habet quod nec tunc repetet a debitore sed a creditore cui soluit. Mihi placet prima opi. et dico cum Goffre. respondendo ad secundam quod licet fideiussor teneatur excipere vt est probatum non est iure expressum quod teneatur agere. Item fideiussor potest omittere exceptionem inhonestam ex persona sua ff. man. l. idem §. generaliter nullo sortitus actionem. sed ista aggrauaret opi. suis vt in prima parte probam ergo etc. habeat ergo fideiussor optionem soluendi vel absolutionem petendi sicut haberet debitor vt illa iura probant. Item respondendo ad tertiam opinionem habeat etiam optionem ex quo soluere poterit licite repetendi a creditore. pone enim quod exequatur litem cum creditore quod est commendabile. de ver. signi. c. ij. eo. li. ff. de ali. mu. ii. l. Item si. et sic bene concordat l. quintus mutius ff. manda. Item secundum illam op. nil precipuum haberet fideiussor qui sine culpa soluit ad eum qui fuit in culpa vt dicam infra. Secundo casu quando non iurauit fideiussor subdistingue aut debitor iurauit indemnitatem fideiussori aut non. primo casu repetit fideiussor vsuras quas soluit et poterit hoc casu laycum debitorem conuenire coram iudice ecclesiastico. de foro competen. c. fina. lib. eod. facit de iureiuran. cum contingat. et c. licet de pac. quamuis. et auten. C. si aduersus ven. Et est aduertendum quod licet recipere ad vsuras interdum sit peccatum de quo satis scripsi post Inno. et Hostien. de vsur. super eo. ipsum tamen soluere non est peccatum: ergo nec iuramentum illicitum de indemnitate fideiussoris soluenti. Secundo casu quando non iurauit debitor subdistingue aut propter pignora data vel aliam causam expediebat debitori vsuras solui aut non. primo casu repetit fideiussor. ff. manda. si quis pro eo. et sic legit Hostien. dec. peruenit vt ibi scripsi. secundo casu quando non expediebat id debitori subdistingue aut fideiussor sponte soluit aut coactus. primo casu non repetit iure fori et locum habeat regula ista cum suis concordan. superius allega. non obstante. l. quintus mutius. quia vt dictum est ibi soluit debitum secundum leges. Recepi tamen quod theologi iure poli vel foro conscientie vrgerent debitorem ad restituendum quod multam habet honestatem et facit regula scienti. et allegi. Secundo casu quando coactus soluit. aut fuit in culpa aut non primo casu cum fuit in culpa vt quia non excepit non repetit vt. l. si fideiussor ff. manda. §. non male. et ff. de fideius. excep. in fi. et in ista regula. secundo casu cum non fuit in culpa licet glo. secundum opinionem Jo. in l. exceptione videatur velle quod non repetat: tex. tamen videtur velle contrarium quod placet Dams. vt supra scripsi et mihi placet ad quod facit ff. de heredi. vel act. vendi. l. ij. § solet queri in fin. qui si. sint legit. venerabilem. §. verum. et hoc casu loquatur opi. Joan. an. Goffre. Ray. Innocen. et Hostien. que precedunt distinctionem. sed omni casu quo supra dixi fideiussorem a debitore repetere intellige si non interuenit fraus persone ad personam. s. creditoris constituentis ob hoc se fideiussorem vt in fine allegationum dixi. quo casu non iuuabit fraus secundum ea que notan. de priuileg. quanto ff. de legi. l. contra. et dixi. ex. de pigno. significante. Item omni casu quo dixi fideiussorem a debitore non repetere dico ipsum a creditore repetere posse cui soluit. ff. manda. fideiussor. § in omnibus. per hec sic distincta soluta sunt omnia contraria et facta concordia inter illa sit mihi concordia legistarum ad quorum refrigerium moleste gerentium quod alias disputaui questionem prelati exempli sine lege ista caret canone.

Ecet concessum

xvj. beneficium large sumitur. et vide quod scripsi. de ver. signi. olim super glo. si. maius. etiam si cessat causa concessionis priuilegij dummodo illa causa fuerit impulsiua. ff. de dona. l. ij. §. vlt. et. l. se. ff. de postu. l. j. §. sexum. vel fuerit finalis. sed aliquid reliquie illius cause remanent vt patet in quodam seruo ff. de questio. vnius. §. seruus. et in illo qui fuerit decurio qui non torquetur. ff. de decurio l. vltima. Item in illa que desijt esse vxor contra quam turpis actio non instituitur. ff. rerum amotarum. l. ij. et. iij. et idem causa dubitator an fuerit finalis an impulsiua. ff. de condictio. et demonstratio. cum tale. §. falsam. et. l. ticio §. sed causa de vsufruc. l. generali. §. duas. de donatio. inter virum et vxorem. sed si mora. §. fina C. de iure do. l. si mulier. secus quando causa fuit finalis et nulle reliquie remanent. facit. ex. eod. lib. de preben. si pauper. ff. de actio. et obliga. qui cum herede. de ioffi. testamen. papinianus. §. sed nec impuberis. vbi in totum sublato testamento paterno de iure ciuili tollitur pupillare.

pilare ꝛ de vulga. substitutio. ſi cõtra tabulas. vbi not. ꝛ ſic ſolutum eſt ſm Dynum contrarium. de. l. ff de lega. ij. trea ſeyo §. viuras. ¶ In glo. pma ponit exemplum. ſecũdo tractat de perſonali ꝛ temporali priuilegio ꝛ de dato ab alio ꝙ a principe. tertio ponit quinq; caſus quibus priuilegiũ perditur ꝛ vltimo declarat. ¶ Ultima gloſ. oſtedit iſtud decet eſſe equiuocum. ¶ In glo. ſecũda ibi bene a zenone ibi inſi ne dicitur ꝙ ſpeciale priuilegium eſt pncipis ꝙ rem alienaz donat ꝛ tacite eſt recipiens. ¶ In glo. prima ibi ſui iuris ꝛ retinet omnium cognatorum ꝛ agnatorum iura. Dyn. ꝛ ibi ſuggeſtum vbi etiam remiſi ad ſpecu. de inſtrumen. editi. §. nunc aut in fine. vbi plures caſus no.

¶ In glo. ſcõa in ſi. vbi vt no. ꝛ dexi. ẽ. de relig. domi. conſtitutus in glo in ſi. clemẽtinas que idẽ probant vide de ſepul. dudum in pn. in glo. multotiens.

b **Ec regula facit ad** qõnem legiſtarum de illo cui propter numerum filiorum decreta fuit immunitas: ſed poſtea aliqui de numero perierunt an duret immunitas.

¶ Et primo ponam euidentialia canoniſtis ignota ex quibus clarius formabitur queſtio. ſecundo ad negatiuaz ꝗnq; rationes inducam. tertio ad affirmatiuam ſeptem. quarum prima quatuor coniunget. quarto ponitur ſolutio ad quam quatuor rõnes addentur ꝛ contrarijs reſpondebitur.

¶ Ut ergo canoniſtis quibus leges ꝛ legales materias in hoc titulo libenter participo hec materia no ſit ignota premitto ꝙ leges volunt ex numero filiorum certas immunitates deberi vnde habens Rome tres filios in Italia quatuor in Prouintijs quinq; excuſatur a tutelis ꝛ curis. C. qui numero libero l. j. inſti. de excuſatio. tu. in principio. ꝛ generaliter habens quinq; liberos cuiuſcunq; ſexus vacationes habet ciuilium munerum C. lib. x. de his qui numero libe. l. item ſi habet quatuor ꝛ ex filio quinto premortuo exiſtat nepotes vnus vel plures eodem titu. nepotes. non ſic ſi extarent ex filia ff. de excuſatio. tuto. l. ij § non ſolum. alias ſi nepotes ex quinto filio mortuo non exiſtant non habet vacationem niſi mortuus eſſet in bello ff de vaca. mu. l. fina. non ſic ſi captus eſſet ab hoſtibus nec reuerſus C. lib. x. de his q numero liber. l. ij. filij autẽ debent eſſe naturales ꝛ legitimi ꝛ tales excuſant non ſolum in poteſtate conſtituti ſed etiam emancipati vel in adoptionem dati. naturales autem tm̃ vl̃ legitimi tm̃ non excuſant. inſtitu. de excuſatio. tuto. in pn. ff. eodẽ ti l. ij. ꝛ ff de vaca mune. l ij. §. adoptiui nec excuſant naſcituri licet multis caſibus habeanẽ pro natis vt pre. l. ij. ff. de excu. tuto §. qui in ventre. predicti autem licet a muneribus ciuilibus excuſentur non tamen ab honoribus vel muneribus que honoribus coherent. ff de vaca. mune. l. ij §. numerus. ꝛ C. li. x. de his qui li. l. j. nec a muneribus patrimonialibus. ff de vaca. mu. l. ij. §. que patrimoniorum. hec vera niſi haberet duodecim liberos. quo caſu etiam ab his excuſatur. C. lib. x. de decurio. l ſi quis decurio. ij. tamen ꝛ tunc requiritur ſm quoſdam ꝙ ſit decurio vt ibi. alie requiruntur. xvj. filij vt ff de iure immu. l. ſemper. §. monſtratur. ſed vide ꝙ ibi no. his premiſſis formatur dubium de decurione qui habens. xij. filios quales. S. dixi obtinuit decerni per congruũ iudicem ꝛ debito modo vacationem ꝛ immunitatẽ ſibi deberi. ¶ Aliqui ex predictis filijs deceſſerunt non in bello nec relictis nepotibus an duret immunitas numero ſic diminuto ꝙ non duret videẽ per Brocardũ ceſſante cauſa ꝛc. de ap. cum ceſſante. de renũcia. poſt tranſlationem vbi materie ꝛ concordantie quas ibi videas. ꝛ facit quod hic dicit poſt Dynum. cum ergo hec immunitas ſit conceſſa intuitu certe cauſe que deficit ceſſabit immunitas. C de teſtamento mili. l. ne quidam. ꝛ. l. milites C. de heredi. l. j. ff. de iure imu. l. ſemper §. negociatores. ibi quãdiu in huiuſmodi actu ꝛc. ẽ. de verbo. ſignificatio. abbate in fine. facit. xvj q. j. generaliter que eſt lex. C. de epiſco. ꝛ cleri. generaliter facit de vita ꝛ honeſta. cleri. c. vlti. in ſi. ꝛ cle. eo. ti. diocefanis vitra medium. ¶ Secũdo certum eſt ꝙ quandoq; paupertas prebet vacationem munerum que tamen ceſſat ſi ſiniraucte facultates excuſari ff de vaca. mu. his honoribus. §. auctis. de mu. ꝛ ho. l. cura. §. j. cum concordan. ẽ. eo. lib. de preben. ſi pauper ſic ꝛ in propoſito ceſſet immunitas propter cauſam ceſſantem ex numero diminuto. ¶ Tertio ſic probatur ſi aliquis legatur in ſingulos annos poſt primũ quo legatum confertur purum ſequentium annorũ videtur codi tionale. ſ. ſi viuat ꝛ capax fuerit ff de an. lega. ſi in ſingulos. ꝛ l. cum in annos. ꝛ l. in ſingulis. ſic ꝛ hec videtur conditionalis immunitas cuꝰ ſecundo tempore quo imponitur munus ipſe non eſt capax propter numerum diminutum licet priorum fuerit capax cũ ſcilicet numerus extabat. ¶ Quarto videẽ caſus ff de vac. mu. l. ij §. qui ad munera vocantur probare debent viuorũ liberorum numerum eo tempore quo excuſari petunt. ꝛ. l. ſi. eodem titulo. dicit ꝙ ad excuſationem muneruz defunctus filius non prodeſt. ad idem C li. x. qui numero filiorum l. vl. ꝛ lib. x. eodem titu l. penulti. inſti. de excu. tuto. §. ſiliij. ꝛ ff. e. titu. l. ij. §. numerum. que probant filios tempore excuſationis debere eſſe ſuperſtites ¶ Quinto bene facit. ff de excuſa. tuto. ſpadonem. § qui abſolutus. vbi abſolutus a tutela vel cura ex primis depoſitionibus non omnino alterius remiſſionem habebit ꝛ eſt caſus quo non iuuat ſnia ꝛ ratio ibi no. noſtre queſtionis ponens exemplum de illo ſcilicet qui habebat numerum liberorũ: poſtea diminutum non releuat ergo iſta ſententia in hoc caſu numero poſtea diminuto. nã ꝛ dicit lex. C. lib x. de decurio. a muneribus decurionatus ſententia preſidis in perpetuum non excuſat. ad idem de iureiurã l. admonedi. vbi ex nouo actu ſententia retractaẽ.

¶ Ad contrarium inducitẽ hec regula cuz ſuis concor. ꝛ regula factum legitime. ẽ. eo. ti cum concordan. ꝛ illud generale ꝙ quedaz ipediunt facienda que facta non dirimunt. xv. q. j §. vltimo. de ſureaturan. quemadmodum. verſicu. ꝙ ſi. ff de his qui ſui vel alieni iuris ſunt l patre furioſo. Item inducitur quod in textu dicit de quodam domino decurione ꝛ colige que nun repeto Item beneficium per dignitatem queſitum durat etiam deficiente dignitate C lib. xij. de dignita. l. iij. ꝛ de ſilentiarijs. l. decurionibus in pncipio. ꝛ libro necio de excuſatio. mune. l. eos. ꝛ l eam legem. vbi not. ad idez. C. de his qui ſpon. mu. ſu. l. ij. Item probari videtur apertius quo ad caſum C. lib. x. de his qui numero liber. l ſina. ibi impetrata ſemel vacatione ꝛc. ad idem ff de excuſatio. tuto. l. ij §. oportet. ibi neq; nocent qui poſtea moriunẽ. ꝛ ſi dicas illud loqui quo ad munus delatum quo excuſatus fuit. ſed hic loquitur de excuſato ab omnibus per ſententiam dicam ꝙ iuris eſt in parte quo ad partem. idem in toto quo ad totum. ẽ. de officio delega. paſtoralis. § j. ff. de rei vendi que õ tota. ꝛ de vſur. qui ſcit fundũ in principio. vbi concor. ſicut ergo ius ſemel queſitum fideiuſſori per pactum de non petendo non perditur licet debitor poſtea pactũ faciat de petendo, ꝛ idem in ſimilibus vbi ius queſitum retinetur ceſſante cauſa. ff de cõtra tab. l ſi poſt mortem. §. j. ꝛ. l. non putamus §. ſed ſi. quando dies lega. ce l iij. facit. ẽ. eo. li. de electio. ab eo. ꝛ cle. eodem titulo conſtitutionem §. penulti. in fine. Item equum eſt in ſolatium liberorum perditorum immunitatem durare. ff. de iure do. iure ſuccurſum de oper. liber. qui libertus in pncipio. ꝛ. §. amiſi. ꝛ. C de his qui an ap. tabu. l. viij. in fine. ibi habeant vero ſolatium ſue triſtitie qui hus eſt merito conſolandum. ꝛ. C. de inſti. ꝛ ſubſtit. l. fina. ꝛ hoc ne afflicto addaẽ afflictio de cle. egro. ex pte cũ cõcor. Item cũ ſnia lata cẽ cognita niſi aliud exprimaẽ debeat eſſe perpetua. C. de pe. ſeruna. ꝛ. ff. eo. ti moris § j. de poſtul. l. j. §. j. ꝛ meliꝰ. e. ti. l. puto. §. fin. Ad h ſnia ſic fuerit lata ergo ꝛc. nã ꝛ reſcripta ſunt perpetua. C. de diuer. reſcript. l. falſo. ꝛ geſta tranſlata in publica monimenta perpetua ſunt C de re iudi. l. viri. Item ꝙ talis ſententia ius faciat not. ff de excu. tu. ſi tutor. Item parie ſunt in aliqua cõditione naſci vegitualiter ꝛ per diffinitiuam ſententiam id pronũciari reſpectu

cause vt.C.de decur.l.quotiensci[illegible].li.x.sed [illegible]secutus [illegible]ile gia respectu originis puta patre senatore vel decurione filia retinet patre mortuo ff de sena.emancipatu.C.de questio.l. divo.sic dicemus q ista sententia pretextu filiorū illis mortuis adhuc duret. pro hac secūda parte fuit hic per dominū Mauritiū disputatum solutum et iam dudum per solenes doctores in facto consultum et nuper iteratum per bone memorie genitorem meum dominum Philippū de formaginis legum doctorem. ¶ Ad solutionem faciat de capellis monachorum.dilectus.ver.ad hoc. vbi priuilegium exemptionis qd ecclesie dederat consuetudo ea de causa quia erat monasterium monialium durat licet cessauerit causa quia desijt ee monasterium. et vide qd ibi dixi post Inno. Item per diminutionem etiam notabilem rei emphiteoticarie non leditur ius domini qui sibi debeatur integra pensio.C.de iure emphi.l.j.vbi de hoc.et ff.de loca.potuit ad fi.magne glo. Item licet collegium consistat in certo numero personarum tamen illo diminuto etiā in vno solo ius collegij retinet de hoc.xv. dis. c.vlt.et ff.de po sti.gratum ff q cuius.vni.sicut in fi. Item equitas facit pro hac solutione ex cuius contrario sequeretur q immunitas concessa et reuocata propter vnius mortem ex alterius natiuitate esset iterum renouanda.facit.C.eo.li. de reiudi.abbate.ad fi. Item faciat qd ibi dixi post Hy. cū filiatōnis et numeri reliquie in alijs filijs remanere videantur. et per hoc sit r[illegible]sum ad [illegible] in contrarium allegata de cessatione eius vel aliter vt in remissione quam ibi dedi. Nō ob.q de paupertate dicitur q appetibile est et vsitatum pauperes ditari Item alios pauci tenerent ad munera cū quilibet nascatur nudus et pauper.xlvij.di.sicut hi.sed filiū mori an patrē nō est appetibile nec sm cōem cursum nature. et ideo illud nō pronosticandum vel aduertēdum.ff de cōdi.et demon.cū tale de inoffi.testamē.nam si.de ver.ob.inter stipulantem.§.sacrā. ¶ Itē consideratio paupertatis vel diuitiarum est res extrīseca paternitas et filiatio originalis et intrinseca. et ideo non mirum si eius rō durabilis et perpetua.facit.C.eo.li.de tempo. ordi.c.j.et c.cū nullus.ff de sena.l.pe.ad munici.assumptio. in pn.et l.libertus.§ prescriptio in fi.et l qui ex vico.

¶ Ad id quod dicitur de legatu respōdetur: semper in eis et vltimis voluntatibus inspici diem legati cedentis.ff de regu.iur.que legata.et d.l.cum in annos.sed in iudicijs sententie effectus cedit lata sententia a qua non est appellatū nec appellari potest quia vim rei iudicate habet: et sic ei standum est.C.de re iudi.l.j. Item ibi legatum dimissum per tempora hec generalis fuit sententia liberans ab impositis et imponēdis. ¶ Ad iura quibus dicebatur esse casus respōdetur q loquuntur in illo qui de nouo se excusat a munere sed questio loquitur de iam excusatu qui pretextu sententie se defendit ibi ergo de immunitate acquirēda.hic de quesita seruanda quod est facilius.argu.ff de pecul.cum heredes de acquire. possessio.l.j.et l.vlti.et de iureiuran.quēadmodū.§.nam si. ¶ Ad.§.qui absolutus cum sua glo. respondeo q loquitur de speciali absolutione a certa tutela delata vbi res iudicata non egreditur suum casum quia regulariter res inter alios acta et c.et de re iudica.c.penulti.hic vero generalis sententia generalem immunitatem prebens etiam circa futura. ¶ Ad.l.a muneribus.responde vt ibi no.q in extraor.suis loquitur in.l admonendi fuit sacramentū et sententia que retractatur in odiū deserentis vt ibi no.Jo.an.

o **Elictum** persone.lxxvj. in detrimentum non impedit ergo qua ecclesia teneatur de eo qd peruenit ad eam rōne delicti ad instar pupilli ff de vis si.ei qui in possessionit.l.j.§.hoc edicto de do l.summa.§.dolo.ff de aucto. tut. l.fina.sic tenetur pater ex delicto filij et dominus ex delicto serui inquantum ad eos peruenit.ff de vi et vi arma l.j.§.q ergo.et§.si quis tamen.et.§.si filius.et de pecu.l.iij.§.ex causa. sic et vniuersitas quatenus peruenit ex facto presidentis.ff. de dolo sed ex dolo.§.sed an municipes.nec enim tunc ecclesia videtur pati damnum q est diminutio patrimonij.ff de damno infecto l.iij.sm Dynum et canon dicat q nil vtilitatibus ecclesie deperit si aliena restituat. quinquagesimaquarta distin.generalia in fine redundare.contra.et eodem libro de sepul.c.j.in fine ibi vide in glo.finali et super ea. Item pro et contra in lib.feu.de capitulis contradi.c.vltimo.ibi nocet. sed solum viuente prelatu. Primo glosa ponit exempla.secundo subdit contrarium et soluit solutioni dupliciter opponit et respondet.tertio successiue soluit tria contraria.quarto ponderat q dicit delictum et q dicit persone.

¶ In glo.prima ibi neq sequitur interdicto neq ceteris causis pupillo nocere oportet dolum tutoris siue soluendo sit siue non. et ibi.l.penul.si dolo in tutore desierunt tabule eē penes pupillum in tutore non in pupillum competit interdictum. ¶ In prima glo.ibi expoliari.ad idem cle.de hereti. nolentes pa st pn. et ibi pupillum parificant pupillus et ecclesia ex vna parte et ipsorū administratores ex altera.C.de episco.et cle.orphanotrophos.Dy.

b **Ec regula** facit ad questionem quam disputaui de clerico excōmunicato q retineat priuilegium immunitatis persone: quia datum est fauore et ob honorem ecclesie cui propter delictum clerici preiudicari non debet: et quia de monacho bigamo etiam tunc querebam hic et de illo subiungam isti etiam duo articuli pertinentes trahant ad se alios duos impertinentes ad regulam maxime propter finem solutionis ipsius qōnis que sic proponebatur. Gualterus Anglicus vno ictu percussit tres clericos excommunicatos socius eius vni mōacho bigamo intulit tres ictus quaeritur de predictis an sint excommunicati et si vna vel pluribus sententijs. ¶ Est aduertendum q huius thematis due sūt questiones incidentes an scilicet percutiens clericum excōmunicatum sit excommunicatus. et idem querit de percutiente monachum bigamum et he paucis breuiter expediantur.

¶ Soluam ergo primū dubium dicens qui solutioni concordant pro qua solutione quatuor rationes et vnam glosam inducam.secundo ponam septem rationes in contrarium ad quas singulariter respōdebo.huius simile super regula nō prestat eodem titulo. Circa primum soluendo dico q clericus excommunicatus adhuc retinet priuilegium immunitatis vt scripsi in nouella de sententia excommunicationis.contingit primo.sequendo Jo.qui hoc no.xvij. questione .iiij.si quis deinceps.xxiij.q.v.excommunicatorum. Idem Ber. in pre.decre. Vincen.et Gof.de immun.eccle.c.penultimo. Inno.de senten.excommunicationis.si se. Guil.in Specu. eodem titu.versicu.sed queritur vtrum verberans.ad hoc monet quia certum est q excommunicatus retinet ordinem cuius fauore canon inductus est et sub Episcopo cuius ratione conueniendus est de iudi.cum non ab homine.nam et cum ordinem suscepit. fortius ergo retinet. primum probatur de sententie excommunicationis cum illorum.sicut etiam excommunicatus ordinem confert de or.ab episcope.c.ij.probent hec aperte decre.j.et.ij.de senten.excommunicatio.et decre. de monialibus.per modum de quo scripsi in decre.contingit.ad idem facit quod not. Innocen.et Hostien.de dolo et cōtumacia veritatis.de excommunicato qui post absolutionem agit de iniuria sibi prius illata. ¶ Item excōmunicatō est medicinalis et disciplinans non eradicans de senten.excommunicationis.c.j.li.c.eradicaret autem si exueret ordine clericali vel ipsius ordinis priuilegio.

¶ Item excommunicatio ligat lz iniusta.xj.q.iij.c.j.absurdum autem esset q per illam sine culpa sua innocens sic priuaretur ex quibus omnibus solutio predicta concluditur. In contrarium probatur per predictum.c.si quis deinceps.ibi canonice iudicatū. So.de depositiōe nō de excōicatiōe loquitur vt ibi no. Itē [illegible] pdcō a canōe.xxiij.q.v.excōicatorum. So. nō loquitur de clericis sed de laycis excōicatis vl si de clericis loquitur de icorrigibilibus et contra quos arma mouet ecclia vt ibi tex.probat

tex.probat. Item contra: excommunicatus dicitur hereticus vt probat tex.iiij.q.i.c.ij.hereticos ante. τ no.de her.c.iij.τ xxiij.q.iij §.qr non.sed vt no.Inno.de sentē.excom. si vere percutiens hereticū non est excommunicatus ergo τc. Sol. larga τ impropria est illa locutio qd per se patet τ ex his q̄ dixi de testi.testimoniū. ¶ Item contra: excommunicatus licite vexatur in corpore.xj.q.iij.absit.τ c.audi.naz membrū est diaboli nec vegetat spiritu dei.e.q.omnis christianus. τ c.sequē. Item dicere potest percutiens clericū excommunicatū cum Aug.non facio iniuriam caracteri imperatoris cū errorem corrigo desertoris.xxiij.q.vij.quēadmodū. Sol. vexatur a spiritu vel a deo non ab homine. Itez τ omnis criminosus lz occultus perdit vegetatione diuini spiritus vt in pre.c.audi τ eadem questione.§ euidenter.

¶ Item τ verba Aug.non sic intelligit prout ad propositum inducitur vt ibi patet.τ dato q̄ sic intelligeret dico q̄ questio non formatur de manuum iniectione licita τ correctionis τ discipline causa adhibita per illum qui potest sed de iniuriosa. ¶ Item contra.in ecclesia non est maior pena q̄ sit excommunicatio.xxiij.q.iij.corripiant.sed traua monitio cui non paret in reassumēdo habitum τ tonsuram priuat immunitatis priuilegio de senten.excommu.in audientia.τ c. contingit ij. Item ioculatoris officiū de vita τ honesta.cleri co.c.viij.li.e.ergo τ excommunicatio priuare dz ex quo maior est pena. Solu.maioritas semper sumit respectiue vt de maioritate sacramentorū no.xcv.distin ecce.de consecra.di. ij.nihil.τ illo respectu quo priuat communione sacramentorum τ hominū dicit maior ad hoc C de apo.hi qui. ad dec. in audientia.respōde vt dixi in dec.pre contingit.j.in fi. Ad id quod dicit de ioculatore dico penā nouiter inductam iure positiuo que prius non erat ¶ Item contra: excommunicatus non excommunicat vt.xxiij.q.i.c.j.τ c.audiuimus.ergo nec per illius offensam aliq̄s excōmunicari potest. Sol. illud ex defectu potestatis clauiū a qua procedit auctoritas excommunicandi.hec v° excōmunicatio inducit non ab iniuriato sed a canone propter iniuriam ordinis clericalis quē excommunicatus retinet vt.Lxxij.nec obstat si dicat q̄ non agit tunc iniuriarum qr τ si non agat iniuriarum tamen potest pati iniuriam de qua post absolutionez agere poterit vt dixi in pricipio ¶ Dubiū secūduz quo querit de monacho bigamo prius soluam τ pro solutione eqtatem τ tres rationes inducam per quas contrarijs respondet.

¶ Dico ergo soluendo q̄ percutiens illum excommunicatus est q̄ non bene modo consonat equitati sed etiam consonum est iuri quod sic probo vt no In xxxij.distin.seriatiz.bigamus potest fieri monachus ad quod facit arguēdo de regula veniens.nec mirum cū irregularitas bigamie prouenit ex sine peccato vel culpa.xxvj.di.deinde.xxi q j.aperiant. τ quod plus est interdū ex merito de spon inter opera.sed irregularitas etiam ex culpa potest monachari.xxxij q ij.admonere de his qui fi.occiderūt c.j.fortius τ iste.nam τ excōmunicatus monachari potest de senten.excommu.cū illorū. Item video q̄ ille qui sine culpa etiaz irregularis est monachari potest de fil presby.c.i.lvj di.nisi si monachari potest. ergo gaudebit priuilegijs monachorū de sta.mona.recolētes Est autem aduertendum q̄.c.si quis suadente non dat mōachis immunitatem sub largo vocabulo clericorū immo nominatim exprimit mōachus dicēdo si quis suadente diabolo τc. q̄ in clericū vel monachū τc. τ p hoc pateat solutio τ cōtrarior responsio vt infra declarabit. ¶ Item est aduertendū q̄ cetus secularium clericorū dignior est τ maior q̄s cetus monachorū quod clare pbat.xvj.q.j.legi.ea.q. alia ē. h pz qr ordo dicit sacramentū dignitatis nec dat cū recipiētis tantū sz τ alterius de hoc.j.q.j §.si ergo de cōiuga.ser.c. j.sed istud nō sequit prohibitus a maiori prohibitus est etiam a minori sed bene patitur vt in regula cui lz eo ti. per q̄ patet q̄ lz per apostolū ad titū.j.τ prima ad corinth.iij.τ p canones prohibitus sit bigamus a clericatu non per h intelligit prohibitus a mōachatu.τ sic pcludit q̄ nec expresse nec tacite prohibetur. ¶ Et per hoc breuiter sit responsum ad iura que possunt induci in contrariuz.xxxiij.di.quisq. vbi dicitur bigamu nudatū omni priuilegio clericali τ laica solū cōmunione habere. Nam ad pmū respondet q̄ monachus osm spali denominatione non a generali nominatione clerici gaudet priuilegio vt dictum est.lz ergo immunitatem non habeat vt clericus habet tamen vt monachus. sepe enim exclusus ab vna parte includit ex alia ff de suc.edic l j.§. quibus.als si quis de elec.cum inter. R.de probat.j.lz.ad id qd dicitur de layca comunione dico q̄ erit laycus professus qd esse potest de elec.ex eo qd.e.ti.vel sumitur ibi cōmunio vt de elec.osius. ¶ Per hoc sit etiam rñsum dec.altercatiōis de biga.c.ll.τ ad cañ.xij.q.i.si duo sūt.nec ob.si dicat q̄ substantiale regule est promissio ptinentie sed bigamus qui duas vxores habuit vel cum vidua contraxit hortator ptinentie esse non poterit.xxvj.di.vne.dico q̄ lz profitendo pmittat ptinentiam non propter hoc pdicatoris vel hortatoris officium recipit immo de iure monachus ab his excluditur xvj.q.i.monachus.τ capitulis se.τ hec breuiter circa h membrum sufficiant circa quod vidi magnos variare peritos.

¶ Ad principale duo dubia questionis veniens illa pla geo probabo q̄ ex vnitate ictus vel persone patientis non minus tot sint pene quot ictus vel persone. ¶ Ad qd tres rationes diuisim τ quinqz comunctim ac dictum Speculatoris inducam secundo inducam octo rones diuisim interpositis quinqz comunctim. Item quatuor absurditates quas trib' rōnibus adiuuabo in fi.vna ratio per quatuor exempla probabitur.tertio soluam pmo secūdum dubium τ remittam. τ secūdo pmū τ contrarijs respondebo.

¶ Ad pmū venio dicit lex q̄ quot sunt sūme vel res in vna stipulatione tot sunt stipulationes ff de ver.ob.scire debemus in pn.τ l.pluribus.τ l.qd dicitur ff de eui.c. qd autem in pn.insti.de inuti.stip § quotiēs ¶ Item vno legato pluribus rebus expressis plura sunt legata ff de leg.ij.l.ij.

¶ Et lz vnus eundez accuset sibi de pluribus criminibus omnium est petēda abolitio als est locus pene turpil.ff ad turpil l l §.si plura ij q iij.§.vlti ver.si plura.

¶ Item video q̄ ex vno actu plures baptizant plures excōicationes insurgunt pluribus obligor iniuriarū plura delicta τ plures pene debent pmū pbatur de pse.di.vlt. ppe. τ scripsi de hoc de bap.c.l. Secūdum pbat de sen.exco mulieres.si mandasti q̄ percutere clericū τ pcussi τ ex illo ictu tu τ ego sumus excōmunicati. Itē pbat de diuersis excommunicationibus in eadē persona de elec.sciant.e li.de imu.eccle.qm.de pen.felicis.de sen.excō.quicunqz. Tertiū probatur qr ex iniuria filiefamilias illata pluribus obligor iniuriarum s.sibi patri τ marito ff de iniur l.i.τ l cum q.§ i.ad idē de crimine fal.c.i. Item ex iniuria illata seruo plurium dominorum singulis obligor.e.ti. Itē apud § si.idez ex coi sepulcro violato ff de sepul.vio l.pretor § si ad plures.ad idē facit ff.q̄ qsqz iur.l l.τ.l.iiij.§.h pena Quartū pbat p octo exempla posita.ff de pus.dehe l nunqz.ad idē qr ex eodē coitu adulteriū τ icestum.xxxij.q.v.relegentes de eo q cog con. trasmisse de pur.ca.c.pe ff de adulte.si adulteriuz in pn.τ.l. vim passam §.pscribē. Itē sub eodē peremptorio tres citatiōes de testi.co.c.h.qrū ptē ptax triplex est ptumacia τ triplex pena de h de pcur.qrelā.iiij.q.v.c.viij.lxxiij.di.honorat'.nec refert an in vna vl in diuersis ecclesijs quis plures hēat dignitates de pbe.de multa.q̄ aūt delicti iteratiōe iterat pena pbat.xxxi.q.i.quō.ibi q̄tuz vitat in nūero tm̄ τ in crie.vj.q.i.mirare.τ qd ibi no.de pe.c.i.de pe di.i.psideret xxv.q.ij.ita nos.ad idē C de ser fugi l qcūqz de epis.au.l. ij.C.ad.l.iul.d vi pu l.fuos ad si ff d iurepa l.i.hn fac ff de termi.amo l.si.ad idē fac qd post trimo.d remissiōib' scripsi de pe.τ re.cū ex eo. ¶ Pro hac pte fac qd no.i spe.de sati.pla.§.ij.ad si.pe.vbi d' q̄ si statuto caueat q̄ q dederit alapā soluat decē q̄ si plures alapas dederit p singulis soluat x.τ vide qd ibi scripsi τ qd no.de ptuma.§.nūc dicam'.v.sz pone index.ex qb' pcludit nō īspiciēdā vnitatē ictus vl psone patiētis sz īspectis trib' psonis lesis p galterū τ trib' ictibus illatis p sociū ipoz tribus excōicationibus a ce ligatos

¶ In contrarium allegat quia licet pluries veniam contra promissum sub pena semel tamen pena committitur nisi id esset actum quod pluries committatur. ff. de transac. l. qui fidem. §. de arbi. si duo §. si. et no. xxv. q. ij. quicunque. et de arbi. dilecti. secus est in interesse quod pluries committitur et in se resoluitur. ff. rem ra. habe. l. si procurator. ¶ Item exiteratione vel continuatione delicti non potest mulcta plus quam triplicari C. de modo mulctarum l. eos. nec ex iteratione contrectatione furti iteratur furtum ff. de fur. l. qui. etiam si status rei furtiue mutetur eo. ti. l. inficiando §. insans. licet enim tunc augeatur pena non tamen geminatur. ¶ Item nec ex iterata repetitione verbi appellationis intelligitur appellatio repetita xxx. q. ij. iothariam. et no. de ap. ab eo. li. eo. ¶ Nec dicitur quis relapsus eo quod in plures hereses labitur sed tunc demum quod post abiurationem relabitur de heret. ad aboledam. et eo. ti. accusatus. li. eo. ¶ Nec repetitio eiusdem rei legate vel permisse facit duo legata vel duas promissiones. C. de leg. cum quo. ff. de ver. ob. quibus. si cui. ergo plures denarij faciunt unam summam ff. de ver. ob. l. sicut. multa verba unam stipulationem eo. ti. l. ticia §. si multiplex vociferatio contra unum unam iniuriam ff. de iniur. Item apud labeonem. §. conuicium multiplex actus unam consuetudinem. xxv. q. ij. si a nos. de ver. sig. abbate C. de episcopis. audi. l. iij. trina notatio unam electionem de elec. quia sicut hic et isti tres ictus uno impetu illati eidem vel diuersis unam faciunt iniuriam et unam inducunt sententiam. facit ad hoc quia non curamus an per idem rescriptum detur unus solus iudex vel plures de rescript. pastoralis. nec curamus an in baptismo fiat una vel trina mersio de conse. dist. iiij. de trina. alias sequeretur quod si in tribus substantialibus forme in eadem electione peccarem triplici priuationis pena puniri deberem quod est falsum de elect. quia propter. et c. ecclesia. et c. cumana. Item sequeretur quod si domum pluribus temporibus pone tribus simul incenderem de triplici tenerer incendio. Item quod si plures ramos eiusdem arboris succiderem triplici tenerer edicto quod est falsum ff. ar. fur. ce. l. plures. et l. si gemina. vel quod si pluribus bonis detinentem clericum vel pluribus verbis conicarem eidem plures excommunicationes incurrerem quod videtur falsum de sen. exco. nup. c. ti. si cum. et considerato quod ibi dicit excommunicatis in plurali et sententia in singulari sententia ibi probat quod communicans simul pluribus excommunicatis in crimine vel extra unicam incurrit sententiam: et merito quia que continuo fiunt pro uno facto habentur. ff. de adul. quod ait. §. si. de illo qui simul occidit filiam et adulterum nam de pluribus hereditatibus vel societatibus intendendum est unum iudicium fami. her. vel comuni diuidun ff fami. her. c. heredes §. de pluribus. ff pro socio. cum duobus. §. si plures. Item plures iniurias coniungere cenetur si unus fecit ff de iniur. pretor. §. si plures. secus si plures. eo. ti. si plures. hinc facit ad questionem quod dicunt leges quod si plures de una familia faciunt furtum corrumpat album damnum inferunt vel iniuriam irrogent dominus non tenetur nisi inquantum si unus liber homo fecisset. patrum pater. ff si fami. fu. fe. di. l. j. ij. et iij. secundum ff de iurisdi. om. iudi. si familia. tertium et quartum ff. ad l. aql. illud. j. rn. ex quibus concluditur quod non inspecta pluralitate personarum lesarum ex unico ictu per Galterum nec pluralitate ictuum illorum per socium eidem persone ipse Galterus et socius sint ligati una sententia tantum et non pluribus. ¶ Secundo primo dico de socio Galteri quod licet de rigoroso iure videatur tot excommunicationibus ligatus quot ictus intulit una sententia sola sit ligatus ex quo simul et uno impetu illos intulit hoc dico primo per c. si quis suadente. arguendo per singulare si quis et per singulare clericum et per pluralem manus et per singulare anathematis ex quibus colliget hic studiosus quod unus unum pluries percutiens una sit excommunicatione ligatus. ad idem de sen. excom. cum pro ca ibi: percussit in dormitorio et traxit verberando per claustrum et tamen quia uno impetu unica sit sententia. ad idem de re iud. ad apostolice li. vj. ver. ac etiam ibi de omnibus pro quibus erat excommunicationis vinculo innodatus. et ver. perpetrauit ibi licet enim dicitur in singulari sacrilegium perpetrasse quod uno impetu cardinales prela os et clericos multos capi fecerat. et ff ad l. aql. illud in fi. ibi si quis pluribus vulneribus uno impetu aliquem occiderit una erit actio de occiso. Item

probat consuetudo et stillus curie R. habens tales absoluere ut ligatos una sententia non ut ligatos pluribus.
¶ Ad contraria respondeatur illa locum habere cum non uno impetu sed diuersas percussiones iterantur ut habet locum in pena hominis vel in pena que imponitur propter interesse lesi. certum est enim ex iterata percussione ipsius interesse augeri et sic loquatur predicta questio Specu. et quod nominat moder. legiste in l. quicunque C. de ser. fugi. et in l. nunquam ff de pena. delic. qui per varia exempla formant similes questiones volens etiam in utroque membro dilatare materia videre potest questiones Jaco. de bel. quas in solutionibus contrariorum posuit C. ut infra certum tempus. primam in prima questione. secundum in quarta. Idem aute videretur dicendum de Galtero propter unitatem ictus tamen ex quo plures clerici lesi sunt ex illo crede illum galterum tribus excommunicationibus esse ligatum quod unitas ictus non impedit ut probatum est in una parte per iura noua in principio. ¶ Item singulare verbum illius c. si quis suadente clericum dat intelligere quod pro quocunque clerico percusso inducatur excommunicatio una et vel detur hec interpretatio expediens galtero ut singulis cuique satisfaciens singulis a qualibet posset absolui. in effectu tamen non multum refert an una vel pluribus cum de singulis et singulis satisfacere teneatur. pro solutione faciunt iura prime partis non obstat solutio proxima ut nunc dixi a in textus c. si quis suadente. per quod concluditur quod a fonte potius quam a riuulo veritate sumpta. lxxv. di. ieiunium per c. si quis suadente terminatur quelibet harum questionum: prima per ver. ibi clericum: cum certum sit excommunicatum manere clericum. secunda per ver. sicut monachum ut est dictum tertia per singularia verba si quis clericum anathematis et per verbum plurale manus. quarta in solutionis ordine per verbum singulare clericum omnia que contraria videntur aliter solui conuenit. Jo. an.

b Volo facit. lx. Prima glo. ok et si sumpta et ponit exempla Secundo notat duo necessaria ut procedat regula in prima glo. ibi. §. volo facit. sequitur qui petit quod redditurus esset. et ibi ordinarij mancipiorum contra questione prius de possessione iudicatur. et demum de proprietate. et ibi de vi prius quam de vi queritur quam de proprietate. ¶ In prima glo. ibi. §. iustus. et ibi de hoc. et C. locati. l. si quis conductionis. Si enim restituitur socero a quo peti locus esset regule. et ibi possessorijs iudicijs recuperande. in possessorijs enim adipiscende vel retinende bene habet locum ff ad carbo. l. iij. §. cause. Hy. patet in possessorijs recuperande et adipiscende cessare regulam. fateor tamen quod interdum propter probationes paratas contra se impeditur agens possessorio adipiscende vel ad exhibendum quod dic ut no. et dixi de restit. spo. c. j. sicut et impeditur cuius probatur crimen cum infamia de accu. accedens. in possessorio vero retinende deficit pratica.

b Ex regula trahitur ad questionem multum de facto disputatam et maxime Florentie compromiserunt partes in arbitratorem publice excommunicatum qui arbitrando iussit per reum actori aliquid dari cui id petenti reus opponit compromissum et arbitramentum non tenere. et sic cum dolo petere quod per errorem solutum restituturus esset remanet dubium an compromissum factum arbitratorem publice excommunicatum et arbitramentum per eum latum valeant et est simile dubium apud legistas de arbitratu serui quod patet ex nota. ff de verbo. sig. illa verba. et ff de arbi. l. pedius. §. i. Et nota quia de arbitratore quero non de arbitro de quo in Spe. de arbi. §. differt ver. item sm eum. et facit eo. ti. §. fina. ver. sed quid de simplici monacho. Item ad questionem faciunt que plene dixi de excommunicato an possit testari. S. de sente. excom. decernimus. super prima glo. ¶ His premissis primo negatiua probabitur per quinque rationes. secundo affirmatiua per tres et per duas remissiones. tertio dabitur solutio et respondebitur contrarijs. ¶ Primo ad negatiuam inducitur pre. lex. illa verba arbitratu

arbitratu titij ius significat & ideo in seruū nō cadunt eadē rōne ide concludamus ꝙ tali excōicato vbi vis nō inseratur littere si.n.ad ius pertinet arbitrari & excoicatus ꝗ sancte ecclesie cōione priuatus est iuris vel legū participium habere no oꝫ in auté.coll.viij.de priuil.dotis ꝑ totū.ergo arbitrari non poterit.sꝫ ad auten.respōderi solet ꝙ in heretico loquitur sed excoicatus heretic⁹ di.iij.q.i.quod aūte scꝫ ad hāc partē facit voluntacia ꝓpromittentiū submissio qbus minus fatendū ē ꝙ necessario aliquid agetibus iuxta exēpla no.ff.eo.li.de offi.delega.ab arbitris & ex h infertur culpa cōtionis ex qua cum debeatur pena non debet ꝓuenire comodum de dona.inter.vi.& v.& i.& si necesse.cum concor.que cōiōnis culpa ita vrget in arbitratore sicut in arbitro & iudica h quibus non dubitat.ꝙ si publice excōicati eēnt ipsorꝫ snia non teneret.ff.de re iudi.ad probādū ergo idē in arbitratore & fortius h dico qꝛ maior e effectus arbitramenti ꝙ arbitrij vel snie cum prio sit necesse stari si sit equū vel saltem equificatū ꝑ arbitriū boni viri.in illis vo non sic qꝛ arbitrio statis ē penaꝫ solui & a snia pōt appellari & pot per nouas ꝓbationes relevari virtus & retractari snia de testi.fraternitatis de fide istru.cū iōīnes. ¶ Tertio cōstat ꝙ hi qui nō sunt de corpore ecclesie facile sūt insensibiles ꝗ sunt tra ecclesiā & nō super illos potestas iudicandi vel officia gerere ꝓhibentur.liiij di.nulla de iude.cum sit & c.pñt.& C de iude.l vlt.sꝫ arbitramentū est officium vel potestas iudicādi que facile posset alteram vel vtrāqꝫ partē offendere ergo ꝓcauēdum ꝙ euenire posset ꝺ ser.non or.c.j. ¶ Quarto si poderemus diuersos actus vel officia a quibus excōicati ꝓhibent facile fatebimur ꝙ fortius vrgebit ratio eos ab arbitratu ꝓhiberi.Costat āt qꝺ excōicatus nō ipetrat rescriptū.ff.eo.li.ꝺ rescrip.c.j.nō agit.nō reconuenit.nō actusat.non denuciat.patent ꝑ ordinem de iudi.itellexim⁹ de excep.cū itet in fi.iiij.q.j.c.j.& .h.de accu.cum dilectus.nec per se vel ꝑ aliū iurisdictionē exercet de sup.ne.pla.c.i.& de offi.vica.c.j.ff.eo.li Itē repellitur a patrocinādo & testificandū ēt in foro ciuili.ff.e.li.de sen.excōmu.decernimus que satis facit & eo.ti.lꝫ in fi.ꝑ curatorē nō ꝯstituit nec cōstituit de ꝓcur.c. vlti.de proba.post cessione nō petit executionē snie ꝑ se late.ff.eo.li.de excep pia in fi.& no.de re iudi.iter mon.circa mediū tertie glo.ꝙ arbitros iuris non eligit. Item nec alias cōpromittit vt no Guil.i spe.de arbitro §.restat in fi.& vide ꝙ ibi dicā.Si ꝗs minor nō pot multominus pōt arbitrari cū ergo excōicatio repellat a cōibus & ciuilibus & legitimis actibus vt in pre c.pia in pri.& c.lꝫ i fi.siue iste actus sit cōis siue ciuilis vel legitimus i excōicatum nō cadet ex ꝗ inchoauimus.multa alia a qbus expsse repellit excōicat⁹ collige de or.ab epo.c.ij.de sen.excō.cā illorū de ap.cōstitutus.i.ff.de eta.& ꝗli.cuꝫ bone de dolo & cōtu.veritatj in fi.lx.q.j.c.j.& vi.ꝺ cle.excōi.postulasti & c.se.ff.e.li.ne se.va.c.vni.& aliq collige ex his ꝗ p⁹ Inn.& Host.scripsi ꝺ excep.cū iter.& c.significauerūt. ¶ Quinto legiste equerant excōicatū ei cui interdictū est aq̄ & igni.vt no.insti.de cap.l.i.§.mior.ff ꝺ pen.l ij.§.i.cuius loco succedit hodie deportatio.ff ad.l.iub.pecu.l iij.sed hi pdūt q iura ciuilia ff.ff ꝺ iniusto rup.desta l.figs exhereda to ergo arbitrari nō poterit qꝛ ē actus ciuilis maxime qꝛ excōicatio maior pena videtur ꝙ illa.C de aposta.his q scꝫ. ¶ In contrarium pncipaliter inducitur de hēti.excōicatus §.credentes cuius verba ēt ad litterā hētur in auten.credentes.C de hēti.ꝑ que pꝫ solū post annū publica & ciuilia officia interdici excoicato & tūc solū cū excōicatus fuit pp cām hēis. ¶ Scdo sic: Iudei q non sunt nec fuerūt de corpore ecclesie & cū qbus christiani i seruitio habitare nō dēt de iude.ad h & .c.& si iudeos tn pñt arbitrari vt.C.ꝺ iude.l.iudei.fortius excōicati q fuerunt de corpore ecclesie adhuc sūt de corpore ex habitu & radice.f.sacramenti baptismi qd nunꝗ admittit de diuor.quāto ¶ Tertio cōtra superius inducta de ꝓhibitis excōicato idicitur ꝙ iusta sunt ꝑnusse excōicato q saltē facta valet na valet carnale matrimoniꝫ ab excōicato ꝯctū de eo q duxit in ma.significasti.ordines cum terē cōfert & recipit & tꝫ ipsius ꝓfessio.h patet de ordi.ab epo.c.ij.ꝺ sen.exco.cū illorū vbi iudiciales actus q defensionē respiciūt licite exercet de calūnia & veritate iurat & ad illa licita ꝓcuratore constituit appellat appellatione ꝓsequitur & super illa iudices ipetrat h probātur de iudi itelleximus ꝺ excep.cū iter.vbi no.& c.dilecte.& c. significauerit & .c.fi.pōt ēt certo casu testificari & iurisdictionē exercere vt pꝫ.ff.eo lib.de hēti.in fidei.& c.sequēti cononicos recipit ꝺ rescrip capitulū de prebe.pro illorum.Item contrahit & ex cōtractu obligatur de sen.excō.si ve.xi.q.iij.quantū multos fi.mirū ergo si arbitrari pōt cū vo ꝓscribat vel sibi ꝓscribat vnd qꝺ scripsi de off.delega.prudetia.§.sexta i gl. not.hic Inno. ¶ Quarto habeantur ꝑ repetitis ex illis multa q induxi.ff.eo.li.de sen.exco.decernimus ad ꝓbandū excōicato posse testari. ¶ Quito ꝗ post Inno.scripsi ꝺ iureiur. quitauis.i glo.magna per totum vbi potissime videtur innui ꝙ arbitramentum sit quoddā extraiudiciale. ¶ So. puto per prima iura arbitramentū qꝺ fit per modum laudi vel snie non valere si per publice excōicatum factum est nec etiam statuisse tale compromissum facit ad hec vltra predicta quod scripsi post Compo.de vno ex pluribus compromissarijs datis ad eligendum publice excōicato de elec.in causis super glo.et go si in fi.& quod no. archi. ij.q.vj.a iudicibus super.i.glo.quando vero dicat publice excōicatus vide no.de sepul.c.i.in vi.glo.in cle. ¶ Ad allegata in fi.responde illa vera quādo arbitrator esset simplex mediator vel ꝓsonetarius ex cuius ordinamento partes ad inuicē cōponerent ita ꝙ contractus confirmaretur ex ipsarum partium cōpositione non ex arbitramento vel pronūciatione illius. Ad § cedētes concedo argumentum quo ad quedā de ibi expressa sed non quo ad oia qꝺ quisqꝫ studens bene aduertens intelligit.dec.aūt ad probandū non requirit lapsum anni vnde quo ad casum nostrum sufficit illam publice excōmunicatum etiam infra annum.& est simile qꝺ scripsi de elec.non resi. ex tue sup verbo remoueat. Ad.l.iudei respondeo ꝙ iudei non sunt hostes nostri & in suis superstitionibus per ecclesiam & imperium tollerātur vt ibi.& .xxiij.q.viij.di.por.de iude.sicut iudei.viuentes ergo iure romano inter suos arbitrari possunt vt ibi & licet ipsorum secta sit reprobata ita ꝙ illi legari nō posset .C.eodem ti l.i.singularibus tamē posset legari.ff de re du.cū senatus Ad allegata.iij.pꝫ responsio.de matrimonio primo qua illud inter infideles contrahitur de consang.& affi.de infidelibus de diuor.quāto.de ordine facit pro & contra qꝛ valet quo ad caracterem sed non quo ad executionem ꝙ possit se ꝯfēdere non mirum vt in.c.intelleximus in fi . Capitula de hēti.ff.eodem ti.faciunt pro quia speciale in causa fidei ergo eius contrarium regulare.

¶ Regule iuris ciuilis huius littere.B.sunt he.

Iuus plus rescripsit eos qui ex liberalitate conueniūtur i id qꝺ facere pñt condēnādos.

Omnium suam reficere vnicuiqꝫ licet dum non officiat inuito alteri in quo ius non habeat.

Onari videtur quod nullo iure cogente conceditur.

A que fiunt xxvj.nō spectāt & hoc ꝓbar.fac.ff de re iudi. contumacis §. contumax nō videtur.vbi vero dubitatur teneri ꝗs ire obligaturus ꝑuilegium.ff de iudic.si quis ex aliena secundum Dy.qꝺ dic vt no.de accu.& c.cetera in glo.fi.

¶ Prima glo.dixit vnde sumpta & ponit exēpla. secundo dicit regulam et in bono quod sit habere locum.& quod loquitur in al. iudic. tertio querit & ponit duas opiniones contrarias. quarto contrarium soluit. quinto dicit i spiritualibus ꝗ pendent ab ordine non loqui regulā.

¶ In.i glo. ibi factum a iudice.sequitur quod ad officiūꝫ eius no pertinet ratū non est.& ibi sancimus.donatio vltra legitimū modum non insinuata irritat in eo quod est residuū

Mer Jo.and. e

⁊ ibi.§. si plures.cuius casum b ẽ in pre.vet.s. ve et ibi.
¶ In gl. ⁊ ibi ius dicere Dy. ponit exẽplũ i eo qui vedit tu torem subiectũ vel alicui pupillo sibi non subdito ff de exec. tu. l. scire oportet §. si.de tu. ⁊ cu. os.ab his.l. ius dadi. ⁊ ibi no dicitur iudex allegat Jo. mo ff de legi. iu. l. in testato. ⁊ si fui vẽdicetur loci.§ copetit. ⁊ ibi decertatus pot quid si be ne poterat iudicare c.xx.sed petebatur sola.x ⁊ cõdenauit in.xx. pro ⁊ contra quod sequitur in glo. vt sic sit de nõ pos se ex limitatiõe iurisditiois ⁊ ex limitatiõe petitiois. Jo. de are vtroqz casu tenet opnione Jo. ⁊ accur. qua supra ipsiom iurisditione fit qõ petitũ nõ fuit ff cõi di. cũ fundus ⁊ ibi ac cur. q̃ tñ contrariũ no C de re iudi. l. ij. ⁊ dicam ibi ⁊ Lau. ⁊ Guil. i. spe. de sen. pba § iuxta ver. Item qꝫ ẽ nulla tone q̃s titatis. ⁊ oio vide quod ibi dicam. ⁊ ibi in §. se. tractaf quid õ indiuiduo. hanc opinioni cõcordat quod no har post Lau. in di. ca. li. lxviij. vbi tenet qꝫ si delegatus misso in possessio nẽ in rem adiudicat anno finito possessione ⁊ proprietatem tenet sententia in possessione licet non teneat in proprietate per iura hic allegata ⁊ ibi indulgentia. secundum vna lectu rã ibi notatam. ⁊ ibi in vltima glo. ⁊ ff de consue. quanto.

b **Ex regula** facit ad questione hic di sputatam per fratrẽ Ubertum que sic proponebatur epũs vl alter superior precepit vel statuit qꝫ pp honestate melius con seruandã nulla mulier in loco sue iurisditiois vtatur orna metis fucati coloris siue auri ⁊ argẽti vel gemarũ vltra cer tam q̃titatẽ seu longis vestibus vltra certa mẽsura contra facientẽ excõicauit. q̃ritur vtrũ qlibet cõtra faciens hãc pe nã incurrat. ¶ Disputationẽ aũt ⁊ solutione que satis pla cent ad litterã hic ponã. ad materia tamen videre potes qõ scripsi de cle. vel mo super rubrica. ¶ Inducentur aũt qn qꝫ rões ad affirmatiuã ⁊ tollitur vnũ obstaculũ. scdo ad ne gatiuã allegat quinqꝫ. tertio ponitur euidentiale ⁊ solutur qõ distinguendo. ¶ Quod ergo quelibet contra faciens li getur sic probatur iuxta h̃ episcoporũ precepta quelibet ad obediendũ ligant quod si non fecerit ponitur sed hoc epĩ ꝓceptũ est iustus ergo ligat ⁊ contra faciens penã incurrit. maior patet de maio. ⁊ obe. si quis venerit ⁊ c. oẽs ꝓncipes de sen. exco. a nobis. i. xi. q. iij. aurj. vobis ⁊ c. se ⁊ c. oĩs chri stianus. minor autem vz qꝫ hoc preceptũ sit iustũ ex pluribus põt probari. illud eni ꝑceptum est iustũ qõ diuine scripture cõcordat. sed hoc preceptu scripture diuine. s. doctrine apo stolorũ cõcordat immo õ ea sumi f ergo ⁊ c. maior de se patz ⁊ probatur. ix. di. p totũ. x. di. nõ licet. xj. di. catholica ⁊ c. vlt. xij. di. ꝑcepta. xxxvij di. relatũ lxxxiij. cũz i pterito. xj. q. nj. nunc va. xxiij. q. i. maner. mior bene probatur. i. Petri. iij. c. vbi beatus Petrus mulieribus loquẽs sic dicit q̃ oni non sit extrinsecus capillatura neqꝫ circũdatio auri neqꝫ idumẽtĩ vestimentorũ cultus. ⁊ i. ad Timoth. ij. c. de mulieribus scri bitur ornantes se in tortis crinibus aut auro aut margarine aut veste pciosa. ¶ Secundo sic illud preceptum est iustũ ⁊ ideo obseruandũ qõ inhonestatem prohibens ad honesta tem reducit sꝫ hoc e tale ergo ⁊ c. maior ꝓbatur. iij. di. erit aũt lex in moribus et nostris ⁊ ei in iure non solũ attendit iusti tia sed honestas ideoqꝫ multa sunt que licet sui natura in le ge iustitie non sint mala prohibentur tñ pp honestatẽ õ vl. ⁊ ho. de. clerici officia. ad hoc oe spõ. iuuenis ⁊ c. ad audiẽ tiam. xxx. q. iij. porro. imo etiam in votis attẽditur hone stas. extra de voto. magne. ibi qui decent secundum hone statem ⁊ c. minor satis patet qz ornatus talis mulierũ ad in honestatem ⁊ vanitatem tendit de conse di. v. fucare colori bus vnde Ber in apol. dicit ex cordis thesauro sine dubio procedit quod foris apparet viciorum vanum cor vanitatis notã igerit corpori ⁊ exterior superfluitas interioris vanita tis indicium est ꝑceptum ergo h̃ prohibens ad honestatẽ reducit ergo iustu. ¶ Tertio sic illud ꝑceptum iustum est qõ prohibet id quod est peccatum vl prouocatiuũ peccati sed talis ornatus mulierum est peccatũ ⁊ prouocatiuũ pec cati. ergo preceptum illud prohibens iustũ est. qꝫ prohibitio peccati sit iusta probatur de consti. na cõcupiscentia. õ offi.

de. c. j. iij. di. oĩs lex. ⁊ ff. c. j. l. x. di. xxiij. di. ꝓhibete fratres. xj. q. iij. ipetratores ij. q. i. misit lxxxvij di. p totum. xxiij. q. iiij. ec ce. ⁊ q. vj. qõ errauerat cum sũmo iustius prohibetur malũ quã precipitur bonũ qz nemo inuitus benefacere compellit sed male facere prohibetur. xxij. q. v. ad fidem. Quod aũt iu ste prohibeatur etiã illud qõ prouocat ad peccatũ probari põt de vi. ⁊ ho. cle. vt. clericorũ de coha. cle. ⁊ mul. c. j. xxxij. di. interdixit. xxiij. q. iij. est iniusta C si manci. ita ven. ne p sti l. vlt. Item ex quo licite prohibetur peccatũ: ꝓhibentur omnia per que puenitur ad illud accedat eo. ti. cum quid ff. de spon. oratio de fideiuss. cũ lex. quod aũt ornatus seu talis cultus mulieris sit quoddam incentiuum ⁊ prouocati uũ libidinis satis docere potest experientia vnuquemqꝫ. natu raliter. n. plus appetit pulchra q̃ difformis ornata q̃ inculta vt no. xiiij. q. vlt. cõcordat in lib. Prouerbi. vij. c. Ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio preparata ad capiẽdas aĩas viri Hiero. ad nepotianũ. Quid facie christiana purpuris mꝰ ⁊ cerusa quorũ alterũ est rubor genarum ⁊ labiorũ q mẽ titur alterum cãdor est oris ⁊ colli q sunt ambo ignis iuue num fomenta libidinum ⁊ impudice mentis idicia. fuit ergo preceptum bonum qꝫ carnali cõcupiscentie viam pcludit ne mors ingrediatur per fenestras nostras. xvi. q. ij. visis. cum n solũ malo sed ab omni specie mali precipiat apl'us abstinere extra de vi. ⁊ ho. cũ ab omni. ¶ Quarto ornatus talis nõ so lum est prouocatiuꝰ peccati sed et p se vl ee peccatũ qz e h̃ preceptu diuine legis s. contra doctrinaz apostolorum vt. s. Item contra euangelium Luce. xvj. c. vbi diues q induebat pur pura ⁊ bisso sepultus est in inferno de quo Gre. si cultus preciosarum vestiũ non esset i culpa sermo dei nõ ta manife ste exprimeret qꝫ diues idutus purpura ⁊ bisso discedit ad infe ros ⁊ ho. xxi. q. iiij. summo. Quod et bene probatur auctori tate beati Cypriani qui super pria epistola Petri vbi supra de talibꝰ dicit. Serico ⁊ purpura idute christũ sincẽ induere non psũt auro ⁊ margaritis ornate ⁊ monilibꝰ ornamẽta men tis ⁊ corporis perdiderũt hoc aũt esse non põt nisi per pecca tum mortale. Item dicit ide Cyprianus in libro de habitu vir ginũ non virgines tñ aut viduas sꝫ etiã nuptas puto ⁊ oẽs omnino feminas admonẽdas qꝫ opus dei ⁊ factura eius ⁊ plas ma alterari nullo mõ debeãt adhibito flauo colore vl nigro puluere vel rubore quolibet liniamẽto naturam corrumpente medicamine. ⁊ postea infra subdit manus deo inferunt qñ id qõ ille formauit reformare contendunt impugnatio ista ẽ diuini operis ⁊ puaricatio veritatis. deũ videre nõ poteris quãdo oculi tibi nõ sunt quos ille fecit sed quos diabolus infecit: dei inimico te computa cum illo pariter arsura. sꝫ hoc alicui non debetur nisi p mortali peccato ergo talis ornatus est mortale peccatũ. hoc bene asserit aug. ad possidoniũ de pse. di. v. fucare coloribus. bene facit. iiij. Regũ. ix. c. vbi de testabilis mulier illa Jezabel pinxit oculos suos stibio ⁊ or dinauit caput suũ qõ turri pcipitata est. ⁊ Hiero. ad nepoti anũ ornatus ille nõ dñi est velamen istud antixpi est q̃ fidu cia erigit ad celũ vultum que conditor nõ cognoscet.
¶ Quinto excõicatio ligat vbi adijcif actui tuꝰ dispositõ pertinet ad potestatẽ seu iurisditionem ecclesiasticam sed hec excõicatio e talis. adijcitur. n. ornatui seu habitui mulie ri. ergo ⁊ c. maior satis e no. mior ꝓ. s. qꝫ talis actus vz orna tu vel cali habitu propter honestatẽ seruandam nõ vti man date pertineat ad ecclesiam satis patet extra de iude. in non nullis. xxx. di. quecuqꝫ ⁊ c. si qua mulier. qõ traxisse videtur originem a l diuina. legitur enim deutero. xxij. c. non induatur mulier veste virili ne cvir veste muliebri. ⁊ apl's mulieris habitum disposuit. i. ad Corĩh. xj. vir orans aut profetãs ve lato capite deturpat caput suum mulier orans aut ꝓphetans non velato capite deturpat capũ suum: ⁊ infra si vir comam nutriat ignominia est illi. mulier vero si coma nutriat gloria est illi q̃ꝫ capilli p velamine ei dati sunt ad hoc. xxx. q. iij. episcopi: Sꝫ nec defenditur mulier et si maritꝰ ei ꝯsẽsũ ꝑcipi at quod sic probatur. vbicuqꝫ in contrarijs ꝑceptis maior po testas incurrit semper est obediendum maiori potius q̃ mi nori hoc bene probatur. viij. di. que contra. xj. q. iij. qui re
sistit

sistit. sed certum est q̄ maior est episcopus q̄ maritus: quia prelatus e viri. xj. q. iij. si aute vobis ergo magis obediet mulier episcopo τ eius statuto q̄ marito cōtrariū mandanti.

¶ In contrariū sic probatur non valet statutū vel sniā alicuius super eo quod ad eū siue ad eius officium nō spectat. sed ornatus mulierū vel modus ornandi nō spectat ad epm ergo sup eo non pōt aliqd statuē vel dispone. maior probatur. h. τ xcvj. di. bene qdē τ nō xj. q. iij. in sū minor pȝ qr ornatus mulierū solius viri arbitrio videtur esse pmissus de conse. di. v. fucare. xxxiij. q. v. quod deo. est vir imediate caput mulieris. e. cā. τ q. h imago. xxxiij. q. j. non mechaberis. non ergo mulier ligabitur statuto vel sniā que non valet.

¶ Scdō statuta episcopoꝝ q̄ absorbet iura aliorum nō valent nisi ipsi quorum ius leditur consentiāt vel nisi saltē sint psentes τ taceant extra de loca. τ con. vestra. de his que fi. a prela. c. pe. et de maio τ obe. c. vlt. sic etiā sniā alteri in iudicio non existenti nō preiudicat de re iudi. cum sup τ c. q̄uis cū sua mā: sed istud statutum absorbet ius maritorū ad quorum arbitriū ptinet ornatus vxorum ergo nō valȝ nec mulieres potuit astringere maxie cū non dicatur q̄ viri consenserit. ¶ Tertio lex non debet esse talis que scādalū inducat vel alicui laqueum iniiciat de restitu. spo. litteras xxvij. q. j. de vidue. ij. iiij. di. erit āt. τ in pemio huius libri. immo pp scandalū vitandū aliās licita dimittuntur τ phibentur τ q̄nqȝ illicita tollerantur ne no. ope. nunci. cū ex iniuncto. eo. ti. qui scādalizauerit de vi. τ ho. cle. deus q. de cle. pu. rū oli dere gula. c vlt. xij. di. nos consuetudine. iiij. di. deniqȝ. l di. vt cōstitueret cū si. sȝ marito scādalum infertur cū contra volūtatem suā mulier deponit ornatum in pre. c. quod deo pari. mulieri laqueus iniicitur qr pplexa nescit cui magis obediat epo vel marito. xiij. di. nerui. ergo tale statutū est malum.

¶ Quarto hoc modo. huiusmodi statuta q̄tū fieri pōt interpretanda sunt sȝ ius cōe extra de consue. c. cum dilectus. sed cōmune est quod vxor potius obediat viro q̄ alteri in his q̄ de super natura nō sūt mala. xxxiij. q. v. voluit itaqȝ lex τ q̄ ornet se ad volūtatem viri in pre. c. qd deo τ c. fucare. ergo interpretabimur statutū nisi vir cōtrarium velit cuius tanq̄ maioris auctoritas intelliget excepta de iureiur. veniens. τ epus statuens aliter precise intellexisset sniā tanq̄ ex eorē cōtines sm talem intellectū non valeret de sen. excō. p tuas ar. eorū q̄ no. iiij. q. v. qui sqȝ in glo. sed pone.

¶ Quinto sic pbatur. pprium votum magis est obligatorium τ magis astringit ad sui obseruationem q̄ superioris preceptū ar. ad hoc. xv. q. j. qui bona. quecūqȝ. n. pōt precipi de sui natura pōt voueri sed non oia que possūt voueri possūt pcipi. xxij. q. j. integritas. ergo fortius τ amplius est votum q̄ preceptum. sed mulier pprium votū sm et de viri licentia non pōt iuste contra viri voluntatem exequi qd magis videt. ergo nec pceptū seu phibitiōem vbi saltem illud quod prohibetur aliās de sui natura nō ē malum. hoc aperte pbatur. xxxiij. q. v. māifestum τ c. noluit. quod aūt talis ornatus maxie vestiū de sui nā non sit malus pbaf bene Judith. x. c. in pn. vbi dē de ea q̄ induit se vestimentis iocūditatis sue taliqȝ sandalia i pedibus assumpsitqȝ dextrariola τ lilia τ in aures τ ānulos τ oibus ornamētis suis ornauit se. τ Hester. ij. c. vbi ipsa hester sc̄ā simul cū aliis vtebaf ad ornatū oleo myrtino idest de myrto τ qbusdā pigmētis τ aromatibus τ mūdo mulibri quod sancte domine nō fecissent si peccatum fuisset. xxxvij di. q de mensa. vj. q. i. ois q. x. q. iij lagdumēsis facit ad hoc qr vsus rerum non ē in culpa sȝ abusus. xli. di. c. j. τ c. dicit τ § vlt. τ vide in Hiero. ad exuperantius B. τ ad saluina. B. ¶ So. ad euidētia istius questionis primo videdū ē vtrū ornatus talis sit peccatum ad quod vf distinguendū inter ornatum fucationis τ ornatū vestis τ talis fucatio de qua loquitur Cyprianus in predicta auctoritate sua de habitu virginū cū sit species fictionis seu adulterina fictio non pōt ee sine peccato vt hn patet p aug. in pre. c. fucare. de cōse. di. v. non tamē semp ē cū peccato mortali sed solū qn fit pp lasciuiā vel in cōteptū in quibus casibus loqtur Cyprianus. Sed tamē sciendū est q̄ aliud ē fucis fingere pulchritudinē non habitam qd nō lȝ. aliud ocultare turpitudinem ex aliq̄ causa maxime extrinseca vt ex infirmitate vel huiusmōi pueniente ȝ hoc ē licitum. vnde apostolus. i. ad corinth. xij. q̄ putamus ignobiliora esse membra his honore abūdantiorē circumdamus. ornat⁹ aute alter superflans vt vestium τ huiusmōi in nō nuptis mulieribus est peccatū mortale si fit ad placendū virorum aspectibus τ ad ꝯcupiscendū cum illud sit puocare irentiuū peccandi. vñ Criso. de copunctione. si se mulier decorauerit τ ad se visus hominum puocauerit extremaȝ vindictā sustinebit ēt si nullā plaga intulerit venenū. n. obrulit τ si nullus fuerit q bibat inuentus. Aut si fit ex vanitate pp quādā iactantiā vt forte hn indure reputenf saltē venale. ꝯiugata aute si se ornet ex cāis predictis similiter peccat sȝ si ornet se hac intentiōe vt placeat viro ne p eius cōtēptū labatur in adulteriū potest hoc facē sine peccato vnde apostolus. i. ad Corinth. vij mulier q̄ nupta e cogitat q̄ sunt mundi qūo placeat viro. τ Aug. dicit ad possidoniū. nolo vt de ornamentis auri vel vestis pperam habeas in prohibendo sententiā nisi eos q neqȝ cōiugati sunt neqȝ coniugari cupiētes hi cogitaf dbet qualiter placeāt deo. illi autē cogitant que sont mundi. s. quomodo placeant vel viri vxoribus vel mulieres maritis iocundū. Tho. in secūda secūde. q. xxxix. articulo. iij. ex qbus sir dico q̄ statutū epi ex causa factū de sui natura bonū est τ valet τ ideo q̄cunqȝ fucis vtitur saltē ad fingendā pulchritudine quā nō hȝ incidit in penaȝ qr cū fucatio de sui natura est mala merito potuit prohiberi in nec vxor debet obedire viro. xj. q iij. no semper eā si. τ sic loqtur. c fucare. Circa alia aute ornamenta dico q̄ quelibet nō nupta tenetur pcise obedif statuto. viij. q. j. sciendū. xj. q. iij. quid ergo. τ c q resistit. xxiij. q. j. qd culpatur. qd τ si in talibus possit esse ornatus sine mortali peccato ius tū precepti transgressionē facit mortalē. xiij q. j. qd precipif Circa nuptā āt dico q̄ vir ꝯsentit expresse vel tacite si pcipiendo cōtrarium aut expresse prohibet ne vxor statuto obediat. primo casu debet mulier seruare statutū alias incidit in penā quia tunc nō subest infrascriptū ipedimētū quo ad statuti obseruantiā nō tenef. In secūdo casu vbi. s. vir cōtrariū pcipit quātū i affectu pprio debet velle obedif statuto sed in effectu potius obediet viro cuius obediētie immediate τ pncipaliter est astricta contra cuius viri voluntateȝ tale statutū in his cum non potuit obligare sicut aperte pbaf in. s. allegatis τ maxime. xxxiij. q. v. manifestum. τ c. hec imago. τ c. noluit τ c. quod deo pari.

Tam qui

certus. xxxj. Dy. ponit exemplum per. l. ff de edil. edic. l. i. §. aiunt τ §. sciēt intelligat τ. l si tamē §. et q seruū vbi ēptor si scit vel scire dȝ rei vitium per venditore certificādus nō est. ¶ Prima glo. ponit exempla secūdo super de illo qui certus esse debeat. tertio tractat de cānonico q scit ecclesiā vacare τ allegat ꝯcor. ad regula. quarto arguit ad questionem ¶ In gl. i. ibi sed τ si papillus. si palam pscriptū est ne cū institore contrahatur non audif dicēs se ignorasse τ sibi denunciasse. vide de offi. delega. prudentiā in. iij. glo. in fi. ¶ In prima glo. ibi quanto minorus. si vero ignorabat agit et si venditor sciens seruitutem vel vitiū dixit se nolle teneri nomie seruitutū vel vitiorū h. n. generale pactū no trahitur ad illa q̄ venditor sciuit. ff de ac. emp. τ ve. l. hoc autē. τ facit qd ibi no. Dy. τ dixi post vinc. de pe. τ re. cū infirmitas in fi. τ vide in spec. de emp. τ ven. § nūc dicendū. v. quid si venditor eq. τ ver. sequenti τ sibi l denunciasse. Dy. hanc legem signans p cōtraria ad regulam soluit q̄ in his quibus necessaria est denunciatio non sufficit scia vbi vero sola scia est de substantia non requiritur denūciatio i dubio psumendum est potius scientia q̄ denūciationem esse de substātia cū denūciatio fieri soleat vt incertus certificef ad hoc. ff de peti here. item veniūt §. petitu τ. ff. quod vi. aut clā qui aliter. §. si forte in fi. τ est generalis. lxviij. τ idem Guil.

In spe. de sta. mo. ver. xxxiij. ⁊ vide §. quod ibi dicam.

Ec regula facit ad questionē quā disputaui q sic proponebatur. Ad causam delegantur duo cum clausula q si ambo. alter ex ipsis collega vere impedito sed de impedimento fide non facta pcedit querit an valeat processus ¶ Ad affirmatiua prio ⁊ ad negatiua scdo idu cam sex rones ⁊ opiniones. tertio soluens distinguam duo membra ⁊ sic opiniones cōcordabo ¶ Quod valeat pbo satis est qd in § que de veritate criminis inquiritur si vere sit famatus licet non prius fiat fides de isamia vt tenet hostie. Pe. ⁊ ab. de acc. v. cū oportet ⁊ c. qualiter ⁊ guil. in spe. de inquisi. § nūc tractemus. v. hoc aute scias. ⁊ si dicas h verū in ordinario dico idē in delegato ex quo pars non resistit de accu. c. ij. li. eo. Sic ibi sufficit existentia infamie d qua fides fieri possit sic sufficiat existentia ipedimenti de q nunc cū de pcessu querit fides fieri possit ad instar eius qd d cōsensu tacito re dicimus satis esse q nunc cōstet offensaz qua punitur fuisse notoriā de hoc. eo. ti. c. j. ⁊ vlt. li. eo. ¶ Secūdo video q quo ad reuocationē attētatoꝝ satis est q nūc cōstet de existentia cause appellationis interposite ante sententiaz q tūc erat licet tūc de illa nō cōstiterit de ap nō solū li. eo. sicut ergo ibi existentia cause de qua nūc cōstat ex tūc abdicauit iurisditione iudicis a quo in iudice ad quē ita existentia impedimenti iurisditione transtulit in collegā ex tūc vi clausule. ¶ Tertio sufficit existētia reseruationis vel gratie lz ignoretur de pre. si postq ⁊ c. si beneficia. eo. li.

¶ Quarto sufficit existentia ppetui ipedimēti in prio matrimonio lz d illo nō sit facta fides vt valeat secūdū dummō nunc de illo fiat fides de eo q dū in matrimon. c. ij.

¶ Quinto sufficit existentia criminis heresie paterne vt filius ex tunc cēseaf sui iuris licet tūc nō de illa cōstet de heret. c. ij in fi. li. eo. ita ergo sufficiatur existentia impedimenti vt p illud ex tūc censeatur collega solus fuisse iudex. lz tūc fides facta non fuerit sicut sufficit habere iura in curia lz non exhibeanf de elec. cupientes. §. electos. ⁊ no. ibi in gl. vlt. pme p no. ¶ Sexto pbat hec dec. prudentiā. sup q plus fundatur opi. cōtraria nā aperte innuit hoc alteru sufficere q constet de impedimento vel q cōstare possit ibi vel alias de eodem canonice cōstare nō potent. ergo ex quo nunc cōstat iudicez tūc impeditum pz vi clausule collegā tunc pcedere potuisse ⁊ hac parte lz Inno in dec. prudentia. ex quo pars no resistunt h eri lz in casu dissimili archi. cū eade roi dec. cū plures e. ti. li. eo. vt veritate manifesta cedat opinio. viij. di. veritate. Qn nō valeat pbat aperte dec. sciscitatus de rescrip. i qui tum ibi repetit hoc verbuz cōstiterit. Item quibr ponit determinatio dummō. q determinatioe nō seruata non vr propter sola existentiam impedimenti collegā iudicem esse cui conuenit. eo. ti. sup in tertis. ibi delegat⁹ postq sibi sup h fuerit fac. fi. ⁊ ecōtrario sequeref absurdū q delegatus ante psentationez rescrip. ex quo vere iudex ē pcedere posset contra id de op. super eo. ij. ⁊ in extrauagā Bonifa. inuncte. imo nec sufficeret rescriptū nūq exhibitū pbari p testes fz vera opinione quā recitare soleo de pcuf. cum oli. ⁊ ad hi glo.

¶ Scdo vr questio caus in dec. de offi. delega. fi § vnuz li. eo. non. n. sufficit existetia ipedimeti vel suspitionis collegē vt collega ex vi clausule in pricipali pcedat nisi pus pnūciatū sit sup illa. ita nec sufficit existentia suspitionis vt p illā impediaf potestas subdelegādi vr. e. ti. iudex in pn. li. eo.

¶ Tertio arguendo de appellatiōe tripliciter pbaf sic. iudex appellationis interposite ante sniaz iudex est pncipalis cause sub conditōe. s. si bene appellatū e ⁊ nō de ista coditione pus cōstare oz de ap. vt debitus nec aliter et de cōsensu p tūc posset de pncipali cognoscere d fo. cōp. romana. i. nō. lib. eo. ergo idem no pposito quo vnus solus iudex sub conditione. Itē ad inhibitionē faciendā p iudicē appellatiōis nō sufficit negotiū deuolutū nisi cōstet deuolutū de ap. romana. §. si vero. li. eo. Itē cum appellatū est ad papā i maiorib⁹ casibus ⁊ appellationi renūciatū est iudex alias ordinarius ē iudex eīe sub conditione. s. si sine prauitate pcessum ē sed pus de hoc inquiri oz de elec. quāuis ⁊ c. prouidalib. eode per eūdem modū pot induci de sup. ne. pla. c. fi. li. eo ¶ Quarto video q ad collatione bñficij cura[illegible] faciēda habēti plura curata non sufficit existentia dispensationis nisi pus d illa constet de offi. or. ordinarij §. in cōferēdis li. eo. sic ergo ibi impeditur potestas collatoris sic ⁊ hic ptām iudicis fide no facta ¶ Quinto hoc facit ad hanc pate de hēn. cū sz in fi. nam lz bona sint pscata pp existentiā criminis hēsio. apphēsio tū fieri nō pot nisi hoc declaret sic lz iurisditio cōpetat ex existentia coditionis exercitiū tamen non cōpetit nisi d hoc facta fide. ⁊ si dicas q illud ideo q casus e quo requirif sna. do instatiaz per dec. p humani de homici. eo. li. in fi. hn ergo vicit ius regni cum rationabilē ⁊ maifesta de offi. or. irrefragabili §. ceterū. d eo. ti. cōquerente de vi. ⁊ ho. cle. monasteria de cēsi. cū apostolus. § phibemus de sen. ex. co. sacro cū sim. ¶ Sexto satis facit q iudiciū alias esset impendēti quod esse non debet. ff de iudi. nos quē admodū. penderet enī virtus processus ex futura fide impedimenti sicut ergo in procuratore ad iudicia no sufficit existētia reuocationis iudici vel parti non insinuata de procur. mandato licet sufficiat i extraiudiciali. eo. ti. ⁊ li. de prebe. dudum in fi. sic ⁊ hoc casu no sufficiat existentia impedimenti de illa fide non facta. hac partem tenet Ber. in dec. prudētiā in gl. ij i fi. aij. ⁊ pen. i p. no. ⁊ Hosti. in eadem dec. qui dicit cōsensum vel taciturnitatem partiū nil operari cū prorogatio de q ibi loquitur Inn. locum habeat in ordinaria iurisditione non delegata.

¶ So. questio proponitur de impedimēto de quo tūc existente nunc fides fieri potest. ubi nulla dubiu ⁊ soluendo distinguo aut impedimentū sine ope exceptionis ipediet iurisditione vel exercitiū erat perpetuum vel tēporale ineuitabili ⁊ tunc siue id fuerit notoriū siue non. dū nō neciple cū iudex nec aliqua ptium de hoc qstionez retulerit valet processus. ⁊ sit ratio quia verū ē existentia cōditionis illum iudicem esse nec fit ibi per pres prorogatio iurisditionis q cōpetebat vt expl. sed sola remissio probationis. ⁊ sic itellectu sit vera hoc casu prima opinio Inn. ⁊ archi. Aut est ipedimētum tale in quo necessaria sit exceptio. vel est impedimentū icōmoditatis vel volūtatis ex his casibus no valet pcessus ⁊ sic vera opinio contraria glo. ⁊ Hosti. ⁊ huius patens est ratio quia de primo oportet constare per exceptionem oppositam ⁊ probatam. ⁊ sic respondetur ad dec. si cōtrariuz. eo. ti. quia non hoc ipso q iudex suspectus est dicitur ipotens nisi pars recuset ergo non prius existit cōditio clausule iurisditionis exercitiū trāsferens in collegam. Secundo casu incommoditatis vt cum nō vult perdere electionē planū ē q non ex incommoditate sed per excusationem existet conditō ⁊ sic loquatur dec. sciscitatus. § dummodo maxime cū tunc subdelegare possit ⁊ collega teneatur clausula nō obstante sub delegatū admittere no. eo. ti. coram Tertio casu. s. voluntatis necesse est de illa cōstare vel p contumaciā p sr⁹ regsiti nō venientis vel per apertam resistentiam vnde cum nec aliter dicatur conditio existere in hoc casu nō prius iurisditio collegē defertur. ⁊ his casibus si esset taciturnitas partiū remissio probationis vt in primo membro sz prorogatio iurisditionis in exercitio quod in delegata nō procedit vt. s. dixi secundū Hosti. ex hac distinctione bimembri concordate sint opiniones ⁊ soluta contraria cuius distinctionis pmū membrū indubitate procedit iudice sciēti e impedimentū collegē sed ⁊ ignorante vel dubitante videtur idem ar. l. iiij. ff de manu. vindicta ⁊ eorum que scrip. si post Inno. ⁊ hosti. de p scrip. cū ex officij. ⁊ facit quod no. de bigā nuper. nā si cōtra regulam qua prefertur veritas fauore sententiarū ⁊ pcessuum prefertur opinio fortius vbi fauor ille concurrit cū regula stabitur regule. nec obstat. ff d acqui. here. l. vetre. ⁊ l. vlt. ff. de condi. ⁊ de. multū iterest cum fi. ad que respōde p no. in pre. § 4. Itē hereditatis aditio plus respicit animū. insti. d here. quali. ad finē ff de acqui. hered. l. qui putat sicut contrahens matrimonium de spon. tua. iurisdictionis exercitiū plus respicit factum dummodo iure subsistere possit. nec obstat dec.

afra [illegible] seq bal in l [illegible]
[illegible] fue. [illegible]
[illegible]

dec. cum super eodem ti. quia hic voluntas et potestas non sunt contraria. Jo. an.

Exceptionem (xiiij). prin glo. ponit exempla et remittit. secundo obijcit et ponit opinionem qua non approbat et soluit reddendo triplicem rationem regule et subdens cautelam quam improbat tertio prorogat regulam ad replicationem. ¶ In .j. gl. ibi non ibi non vtique sequitur estimatur consueri de intentione aduersarij. cum quo agitur q exceptione vtitur. et ibi q hominem. §. vlt. loquitur in eo q habebat exceptionem perpetuam et soluens repetit. et sic non liberatur ab illa inefficaci obligatione que eadem se (?) patit te ¶ In prin gl. ibi contra te. no. hec et remissione quam statim dabo. et ibi quidam. vt no. in spe. de excep. §. viso post prin. et vide quod de prescrip. ibi scripsi super prin forma et ibi et similibus quod Dy. hic dicit non esse exceptiones iuris sed facti vel intentionis et ibi dicit fateri et quod dicitur ff commo. si ut certo. §. vlt. sit speciale propter iustam ignorantiam soluentis ne sit in damno secundum Jo. mo. et ibi sic dicere et hoc casu intelligit Dy. hanc regulam inducens. l. si quidem. C. de excep. ij. et iij. responsio quod non placet vt sequitur in glo. et ibi amplectenda nec est necessaria dummodo stetur in mera exceptionis sup quo vide quod no. Reo. ij. de litis contesta. c. ij. in gl. antepenultima et ibi de confes. c. j. i. gl. ver. ad positiones. et ibi ita replicatio et fortius vt dixi de excep. a nobis in summa replicationum in quarto membro et in fi. ff. de excep. l. ij.

Vlc regule (?) conclusione quam Hos. in. qua sic querebatur. impetrasti contra me rescriptum papale dicens q te de possessione violenter eiecerim citatus protestor q non intendo litem contestari nec iudicium ingredi et dico te falsum expressisse cum non violenter eiecerim sed iudicis auctoritate vacuam possessionem intrauerim. queritur an hec exceptio veniat vt dilatoria contra rescriptum an vt peremptoria contra actionem. ¶ Sed huic questioni congrue incidit ven. xxviij. an protestatio rei dicentis coram iudice et aduersario q non intendit litem contestari impediat contestationem ad quam alias eius responsio suffecisset. Et hanc plus tractando est sciendum q satis plene prosequitur illam Guil. in spe. de lit. cont. §. ij. ver. patet ex premissis disputauit et illam azo doctor nostri iuris bononie. cast. et dominus meus in legibus dominus Mar. fil. sed propter scripta in pre. §. pz. ¶ Breuiter per ambo premittens per quos disputata fuit. et ad negatiuam primo et ad affirmatiuam secundo inducta quod tres doctores allegant. tertio ponam quatuor solutiones exprimendo q placet. ¶ Et q non sit facta protestatio allegatur ff. de spon. ius. ff. quod me ce. c. j. xxxj. q. ij lotarius. xxviij. di. diaconi de testi. in ite. c. ij. circa fine de offi. or. pastoralis de elec. cumana. ff. quibus mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. j. secundum Bar. ibi per protestationem remanet ius pignoris saluum creditori. ad idem ff. de vsufruc. sed et si quod. §. fi. vbi commoditas dotium non pertinet ad legatarium qui testator dixit se nolle ad eum pertinere ad idem. ff. de neg. ges. nesennius vbi propter protestationem mater repetit impensas. Item sicut in sententia requiritur animus sententiandi. ff. de arbi. qui et ita et in contestatione animus contestandi. sed protestatio contrarium animum ostendit. ff. de pac. iurisge. §. quod fere ergo per ipsam impeditur contestatio secundum bar. ad idem ff. de codicillis conficiuntur §. fi. ff. de le. j. si mihi. §. inter dum et l. si ita sit scriptum secundum guil. ¶ Ad contrarium adducitur de consti. eo. M. de ap. sollicitudine in fi. que tamen facit pro prima parte vt ibi scripsi sup glo. fi. nam facto videtur renunciare protestationi. eo. ti. dilecti. et quia qui contestatur lite qui id non intendit. ff. de dolo. et contra proui. Item cum sibi videatur contrarius faciendo contra protestationem non est audiendus de presump. litteras. C. de mu. patri profectio lib. x. secundum Bar. ¶ Adducitur ad idem ff. loca. l. antepenultima § locator. C. de rescindi. ad solutionem. Item ar. ff. de codi. indebi. si quis sciens vbi animus nil operatur ad idem ff. de condi. ob causam. §. dixi. §. si quis quasi statu liber. et C. eo. l. si repetendi. et ff. quibus mo. pig. vel hypo. sic. § psi. et quod dicunt iste leges vide sup. ver. pz. ff. de condi. ill. cum §. sz posteriora. n. prioribus derogant vt ibi et C. de pac. pacta nouissima ff. e. si vnus. §. pactus ne. de le. j. si mihi §. in legatis. ¶ Secundo dicit litis contestationem non factam qui iudex et aduersarius tacendo videntur consentire et dicit Tan. sic tenuisse se et hug. et accur. si et sibi respondisse sz ipse accur. q hoc non C. de litis contes. l. vnica in glo. ij. non innititur predicte rationi de consensu iudicis et aduersarij. Idem dico et Ber. q hoc non de lit. contes. c. vnico et Vinc. de ele. cumana. tenuit etiam idem azo legista. Dicit Mar. quibusdam videri q si iudex protestationem admisit non sit facta contestatio. Nec obstat q postea sup principali respondit: quia cum premissa protestatione respondisse vi. quia quod in prefactionibus dicuntur in sequentibus repetita videntur: et subiecta sunt talia qualia predicata permittuntur ff. de. ver. obl. titia. §. ide respondit. Nec obstant leges pro eo in contrarium allegate quia nulla ibi precessit protestatio. si autem iudex reprobauit protestationem tunc dicatur facta contestatio ff. de neg. gest. si nauit. §. si quocunque modo. ff. de expen. quod in die § si ratione de ario iu. tute l. j § quod ergo. vbi per iudicis reprobationem aufertur auctori commoditas agendi ita et hic vtilitas protestandi. hec secundum guil. in pre. ver. pz. fuit opinio Ja. bal. q intellexit iudicem admittere si non reprobat dato q expresse non admittat sed taceat allegat etiam Guil. de cessi. olim et hoc ipsi guil. placet. sz predictus mar. distinctione idest non distinctio an iudex approbet vel non tenuit litem non contestatam qui reus dz habere animum contestandi autem de exhiben. reis §. illud sed ex quo protestatur deest animus ff. de pac. iurisge. § quod fere. nec obstant predicte leges si nauit quod in diem. et § quod ergo. quia ideo obstat ibi exceptio rei iudicate quia lata fuit sententia sup illis sup quibus lis fuit contestata nam reus asserendo se vti bona fide stat a et postea obijciendo exceptionem compensationis videtur de auxilium sibi competens in iudicium deduxisse. vnde non mirum si in illis legibus obstat exceptio rei iudicate. Inducit et gl. auth. q semel C. quomodo et quando iu. q incipit. si talis: que dicit q iudex non potest cogere reum precise ad respondendum. Sz si dicatur q reprobatio iudicis operetur q fieret protestationem sequeretur eum posse compelli ad respondendum sz si litem non contestetur fiet missio et eum vt in gl. pre. et hec solutio domini mei mihi placet coniuncta distinctione Azo. que sequitur. De actore tenet idem Ja. de ra. et alij quilz potestet contra protestationem rei cum contestatio litis ab animo rei procedat vt dixi protestatio actoris animum rei non tollit et sic lis contestata non erit. hoc ponit Cy. in pre. l. vni. C. de lit. contes. Azo doctor noster de quo. Item tenet idem per rationem animi q necessarius est vt supra allegatur de elec. audi. ij. de lit. contes. c. vni. et C. eo. ti. l. vni. et maxime si rursio facta fuit incontinenti post protestationem quia in esse vr ff. si cer. pe. lecta. ff. de elec. officij. sed si ex interuallo protestationi renunciasse vr de offi. delega. gratum hoc dictum placet hosti. vt pz in distinctione quam posui. ff. de consti. cum M. sup glo. hic ergo. quo autem respondetur secundum Inno. ad id q opponitur protestationem contrariam facto scripsi in pre. dec. vni. de lit. contes. super gl. et in regula in gnali. j. eo. i. pri. colum v. sed quero ¶ Nunc redeundo ad principalem questionem Hos. in qua breuiter allegatur pro et contra ponitur solutio et ipsius declaratio. ¶ Et licet videretur ipsa questio sopita per ea que dicta sunt. tamen ipse ibi ad partem q admittatur vt dilatoria et ad elidendum rescriptum non ad ordinandum iudicium inducebat q protestatio in multis casibus multum operabatur et defendebat ne noceret q agebatur. allegabat. xxviij. di. diaconi et iura. ff. in prin. allegata. In contrarium inducebat q ista contingit principale negotium. ergo admittenda vt peremptoria et sic fit litis contestatio C. de prescrip. lon. tem. l. emptor C. de excep. si quidem ff. de interrogatorijs ac. l. si filius § exceptionibus hz. n. fieri contestatio per narrationem negocij principalis C. de lit. contes. l. vni. C. de iudi. rem non nouam nec dici potest ista dilatoria que precedit lis contestationem C. de proba. exceptionem. iij. q. vj. §. exceptio ff. de adul. si maritus § prescriptiones nec multum operatur in hoc casu protestatio propter facti repugnantiam sic si clericus irato animo percutio post verba iniuriosa protestando q non facio animo iniuriandi excommunicationis vinculo non

cundo cum verum sit quicquid procuratorem te passum iniurias. ff. de iniurijs. eum q. §. si iniuria allegat et de consti. cum M. Jdem si dicam me nolle intrare iudicium in aliquo ppono de negotio principali sit contestatio vel qui de do. et contu. prout.

¶ Soluendo dicebat quod quotiens in iudicio quis ppomit exceptionem que ex sui natura sapit peremptoriam si protestatur se nolle litem contestari vel iudicium ordinare sed rescriptum elidere et eam differre iudex non audiet illum tanquam sibi contrarium p. de c. sollicitudine de ap. in fi. C. de furtis. l. j. ff. qn ap. sit. l. ij. §. j. aduerte non dicas solutionem resistere his que dixi in prima questione non. n. dicit ipse litem contestatam non obstante protestatione sed dicit quod iudex non audiet illum id est coget eum litem contestari. non dico passe ut et dixi in solutione mea. sed per iuris remedia s. mittendo eum in possessionem vel prout no. i. dec. §. de lit. contesta. §. co. li. ipse gof. dicunt per peremptoriam non fieri contestationem litis ut ibi diffinitum est. placet ergo eius solutio sic intellecta cui est simile quod dixi de ap. sollicitudinem super vlt. glo.

Xeo non debz. xxxviij. Prima glo. ponit exempla secundo dicit tria debere concurrere quod perseueret quod non ratione officij non faciat et quod idem sit capitulum. tertio inducit concordantias et simile. quarto conuertit regula. ¶ Jn prima glo. ibi alias. dicit idem quod §. meminisse de quo. §. et ibi si quis iusiurandum. loquitur in illo qui iuramentum mihi detulit et postea reuocauit et nunc iterum vult deferre et ibi. l. vl. cano. in v. §. prorogare allegato. et ibi iulianus ait si iudex in totum vel in parte est heres litigatoris dat alios iudex. et ibi cum in fundo mulier proprietaria ex facto mariti non vtentis vsufructu illum consecuta non opponit marito culpam ex qua lucrata est. et ibi §. si do. repellitur socer agens de dote qui in redemptione ipsius de vinculis fuit impensa. ¶ Jn prima glo. ibi succubuit hoc dicit quod si obtinuisset certum esset ex illo legata non deberi vt in. l. sua tim allegata. §. si ex ea et l. tuia. et vt dicit Hy. dicens testamentum inofficiosum dicere videtur testatorem non sane mentis. ff. de inoffi. te. l. ij et l. titia et de le. iij. l. patronus. §. fi. et consequenter innuit nec eum heredem instituere nec legata relinquere potuisse et ibi ante finem. et sic etiam respondetur ad l. post legatum ff. de his qui. vt indig. vel aliud est dicere testamentum falsum vel inofficiosum et aliud minus solenne quia primo casu perseuerando pdo legatum secundo non quia primo casu impugno non solum institutionem sed etiam legata. sed in secundo non cum ex minus solenni voluntate idest non sufficiente ad institutionem possint legata deberi. l. Hy. et est simile quod de rescripto scripsi. §. de interr. c. vlt. in. j. glo. et ibi no. Ber. de Jo. mo. allegans verba intelligenda cum effectu de ele. non resi. relatum de allegatio non videtur bona quia effectum non habuit qui succubuit sed intellexit effectum ex perseuerantia.

Ec regula facit ad questionem quam disputauit post dominum Palmerium de pagano iudeo vel heretico qui fidem et ecclesiam impugnant vt ex nullo ecclesie sacramento cognationem spiritualem contrahant erat autem questio talis baptizauit seu leuauit iudeus paganus vel hereticus queritur an ex hoc oriatur spiritualis cognatio questio tamen Palmerij fuit solum de heretico. ¶ Jnducentur pro ad affirmatiuam quinque secundo ad negatiuam sex. tertio solutio ponitur et contrarijs respondetur. ¶ Quod autem sit in effectu hoc solum inducebat quod baptismus est de conse. di. iiij. constat et capitulis se de sum. tri. c. j. §. sacramentum. ¶ Probatur aliter secundo et sic per actum qui pendet in pagano leuando. s. puera de cathecismo contrahitur compaternitas et cognatio de conse. di. iiij. in cathecismo de cog. spiri. c. ij. li. eo. quod cathetizatus adhuc paganus sit pz ea. di. cathecuminum. ergo et per actum que paganus impedit leuando vel baptizando eadem cognatio contrahetur. ¶ Tertio certum est quod per matrimonium contractum cum non baptizato contrahitur bigamia. xxvi. di. deinde et c. acutius ergo et cognatio ¶ Quarto viro leuante sit vxor ipsius commater. xxx. q. iiij. c. j. et c. si quis vnus. de

cog. spiri. martinus quantum viro pagano posset esse non baptizata et viro catholico posse esse heretica vt de diuor. quanto et c. sequenti. ¶ Quinto non solum sacramentalia conferunt heretici sed et sacramenta non solum baptismum sed etiam alia quod patet j. q. j. dominus declarauit. et satis no ix. q. j. in summa. et patet de scisma. c. j. et de sacramentalibus pz de sacra. no ite. c. ij sepultus. n. p manus scismaticorum non exhumatur vt ibi ex quibus concluditur cognationem contrahi. ¶ Jn contrarium inducebat Palmerius quia licet baptismus valeat tamen est in detrimentum procedentis et illius respectu deus illud detestatur. j. q. j. quod quidam et c. odit. et c. maledicam. vnde ergo demeretur honorem spiritualis cognationis non habeat. ad idem de pse. di. ij. pro dilectione in fi. et esset absurdum quod inter fidelem et infidelem non esset dissimilitudo i. dicit de summa trini. c. ij. §. no. n. Jtem per idem c. in fine patet quod diabolus est ipsorum pater quare filios spirituales et sic diaboli nepotes habere non possunt cum in baptismo renuncient diabolo et pompis eius secundum Pal. ¶ Secundo constat quod nedum pagani sed et heretici sicut membra abscisa ab ecclesie. xxiij. q. vij. quemadmodum nec participat etiam sacramentalibus. inde est quod sepulti in cimiterio ecclesie exhumantur de heretici. c. sicut j. responso. li. eo. Jtem spiritualium beneficij collatio ad ipsorum preces facta non valet vt ibi in §. ad hoc multo minus spiritualis cognatio que sacramentalior est. ¶ Tertio sic probatur patrini debent esse instructores spiritualium filiorum in fide et moribus vt pz de conse. di. iiij. nos autem et facit quod ibi no. sed iudeus et paganus fide non didicerunt heretici illam non seruant et sic nec ab illis instrui possunt ad hoc. xxxvij. di. relatum ibi. ab illo quis scientiam discere scripturarum que ea quam a maioribus secundum veritatem sibi tradita seruant. ¶ Quarto vbi damnus spiritualem patrem prius dare spiritualem: predicti non sunt tales ergo et c. ¶ Quinto facta facit quia infideles non acquirunt ius quasi spirituale in patronatus. xvj. q. vij. quicunque. et c. frigentius vbi do. et dixi de iure patronatus in prin. ergo nec vere spirituale qualis est hec cognatio ¶ Sexto christianus non potest esse sub temporali vinculo seruitutis iudei vel pagani: multo minus sub spirituali vinculo cognationis ar. §. q. si. sint legi. p venerabilem primum probatur. liiij di. fraternitatem de iude. c. j. et vlti. ex quibus concluditur cognationem non contrahi. ¶ So. dicit Pal. per primam rationem hereticum baptizantem vere spiritualem patrem cum puerum domino sociauerit. mihi placet hoc dictum in heretico non solum baptizante sed etiam leuante quia per sacramentum baptismi quod habet nec illud perdit per heresim de conse. di. iiij. ostenditur et c. nullus de diuor. quanto. et quo ad habitum de corpore ecclesie ligatur etiam constitutionibus et sic spiritualem cognationem contrahit. ¶ Per eandem rationem conuersum secus credo in pagano et iudeo. Circa quod est sciendum quod sicut carnaliter quis nascitur ex patre et matre sic spiritualiter nascitur ex deo et ecclesia matre quod colligitur. xij q. ij. qui abstulerit. xj q. iij. ad mensam. et ex no. de biga. debitum. consequens est sacramentum gerit vicem typum et personam dei ad id. j q. j. sicut christus et c. intra de conse. di. iiij. a quodam et c. se. suscipiens autem aut leuans gerit personam et typum ecclesie ad hoc de seruti. c. vnico ex quo colligitur ratio quare non baptizans baptizat. sed in baptismo non seruat quia non baptizans est creatura dei cuius typum gerit baptizans vt dixi non tamen est membrum ecclesie cuius typum gerit leuans vtroque tamen casu quia expers est spiritualis vite in quam primum homo per baptismum renascitur nullam spiritualem cognationem: cum illum capax non sit contrahere potest et sic puto intelligendum de pse. di. iiij. in baptismate et quod ibi no. et quod no. xxx q. j. c. j. ¶ Et per hoc sit responsum ad primum contrarium fateor. n. non baptizatum baptizare et per ipsum quasi per lapideum canale transfunditur sacramentum in baptizatum. j. q. j. si fuerit. nec semper sequitur sacramentum baptismi omnia ipsius effectus vt pz in ficte baptizato. j. q. j. sicut ficte de bap. maiores. Ad id quod dicitur de cathecismo respondeo illud verum pro eo quod cathecismum recipiens properat ad baptismum et sunt cathecismi de preiudicio baptismi de conse. di. iiij. postquam et c. se. et no. eo. ti. contracto Ad id quod dicitur de bigamia respondeo quod procedit ex l. diuina vt pz. j ad Timotheum iij. et ad Titum. j. q bene ligat non baptizatos Jd quod dicitur de vxore non baptizata nego verum per rationem predictam et dico

iura

fura de eo loquentia intelligi de coniuge baptizata. et concedo argumentum in heretica p scripta in principio solutionis per que etia concedo ultimu argumentum quod q eo ad hereticu solutioni concordat. et per predicta pateat q si sola incapacitas non baptizati impedit cognationem contrahi ubi miscens christianum pagano sive in eode actu levandi sive altero baptizante vi cas alterum levare. semper cum christiano contrahitur vera spiritualis cognatio. regulariter eni non vitiatur utile per inutile adiectum eodem titu. utile.

¶ Regule iuris civilis huius littere. C. sunt he.

Jus est nolle qui potest et velle.
In penalib⁹ cais nō solet i patre de peculio actō dari.
Quod raro accidit si teme agedis negocijs computatur.
Est nā cavillationis qua greci sic appellat ut ab evidenter veris per brevissimas mutationes disputatio producatur ad ea que evidenter sunt falsa.
Sola deportationis snia aufert q ad fiscū pveniunt.
Et si nihil facile mutandum est ea solemnibus tamen ut equitas evidens poscit subveniendum est.
Quod q pres dividi nō pnt solida a singlis hedib⁹ debent.
¶ In re dubia benigniore iterpretatione sequi no minus iustius q tutius. expressa nocent no expressa no nocent.
Que dari impossibilia sunt vel quia in rerum natura non sunt pro non adiectis habentur.
Ex qua persona quis lucrū capit eius factū pstare dz.

Actum legitime

(xxxij.) istud legitime ꝯprehendit factum et modū vi. s. factum in se sit legitimū et sine peccato et legitimo modo factum. Jo. mo. qui dicit de h duplici defectu vel profectu heri de restitu. spo. pisanis de renūci. dilectus.

¶ Prima glo. dicit unde sumpta et ponit exempla et inducit regulam conversam Secūdo no. q dicit non retractari nō dicit non impediri per quod solvit contraria.

¶ In prima gl. ibi l. j. non est novum ut que semel utiliter constituta sunt durent. licet ille casus extiterit a quo initium capere non potuerunt. et ibi adoptiu⁹. adoptiu⁹ et emancipatus eā que fuit uxor patris adoptivi ducere nō pōt quia noverce locū hz. tn si pater duxerat repudiata ab illo et postea adoptetur licite sunt nuptie ut in l. si qua. et ibi si a me. vide infra et ibi si alter a se in l. iij. et dicit iudicium solvi eu iudex litigatori succedit ¶ In prima glo. ibi ne furiosus. Dy. allegat ff de his qui sui vel alie. iur. sunt l. patre furioso. et dat similem exemplum de eo q fecit testm quod non vitiatur per eius furore supervenientem ff de testa. si is cui et de bo po. secundū tab. l. j. §. sufficit allegat et pro concor. ff. de equi. he. si servum quia §. ult. et ibi factū erat et pfectum setus si inchoatum et sic loquitur contraria. ff de servitu. l. p parte. ff vet. ob. si sub una § si ga viā ff suspe. tu. post finitam. ff de lib. agnos. l. iij. §. q secūdū Dy. q per h arguit q si post inchoata inquisitione an sniam supvenlat ordinarius accusator. quiesceret inquisitio. secus post sniam nisi probaretur pvaricatio ff de pvari l. iij. de h bo. ex. l. iij. §. sic tamen postea et de accu. l. sicut §. idem et de adul. si maritus. §. si autem. ad h ultimū vide quod no. in spe. de inquisi. §. nunc videndum v. ult. queritur. et plenius dixi i §. nunc tractemus super ver porro. si per id quod primo dixi solvuntur etiam contraria que signat Jo. mo. de deci. quemadmodum. ā. de intrant. de deci. si pauper eod. lib. de preben. nam in qualibet illarum factum licet inchoatum esset non tamen erat pefectum.

Ec regula

facit ad questionē quā disputavi de electore vel teste qui excōicant post votum depositum vl post iuramentum que sic proponebatur. Florentinus canonicus post depositū votum in scrutinio ia publicato et teste qdā post iuramentū pstitū excōicat ab hoie vl a iure vl econverso. s. cum prius excoicati essent postea absolvuntur. postea primus eligit. secundus dictum suū deposuit. de predictis electione et atiestatione disputādum e an valeant.

¶ Ut faciamus octo ptes in his quattuor qstionibus huc ordinē teneamus q in oibus his questionibus allegamus primo ꝓ inspiciendo principio primo. s. statu eligentis vel testificantis. secūdo in his oibus allegabimus pro fine inspiciendo et ultimo statu predictorum et i parte prima probabimus duo primo q superveniens excōicatio non impedit electionem vel testimonium. secundo q superveniens absolutiōe non cōvalescat votū depositum vel pstitum iuramentum. ¶ Ad primū inducent quattuor. s. novum casuū similitudo. secūdo pficiendi necessitas. tertio absurditatis et fraudis evitatio. quarto hec regula.

¶ Circa primū video q superveniens divortium non impedit prius cōceptum. nec ipsuz partum postea natū iudicamus illegitimū qui fi. sint le. cum inter. sic nec superveniens excōicatio vitiabit votum depositum vel prestitū iuramentum maxime cum illi actus videantur individui et se habere primū ad ultimū sicut conceptus ad nativitate quare ipedimentum post inchoatione superveniens nocere nō dz. facit quod no. xij. q. j. nihil de cele. missa. de homine per inno. et moder de sen excoi nuper. et hoc sic fortificatur. si quis i cho avit contra superiorem suum iter ad papa ad impetrandu q excōicato no licet de rescrip c. j. li. e. si postea ille superiorillū excōicat ꝓ illa excōicationē nō ipedit ipetratio et h facit iter inchoatū de appella. dilecti. sic dicā excoicationē no impedire electione vel testimoniū iā inchoatū ut ponit exemplū et inchoata iurisditio ordinaria delegata et conservatoria durat his casibus quibus extingueretur si inchoata non fuisset ff de iudi. si quis posteaq. et l. ubi. et de iurisdi. om. iudi. cum quidam de so. comp. e proposuisti de offi. lega. c. si de offi. dele. c. si li eo hinc est q negociorum gestor et socius post mortem domini et socij inchoata perficit lz novā nō incipiat ff de neg. gest. na et servus. §. si vivo. et pro socio. l. heres socij. sic et iudex cecatus ff de iudi. l. cecus. et no. de re iudi. c. si. li. eo. et religiosus notarius perficit rogationes inchoatas lz novas non faciat de hoc no. de here. ut officio. §. ad conscribendas li eo. per que cōcluditur q licet his de quo querimus predictos actus inchoare non possit illos tñ perficere poterit. ad quod satis fac. l. ia qui ff de publi. iudi. in fi. ubi accusationem inchoatā pficit qui illam de novo inchoare non posset nam si ante interdictum aliquid facere ceperam post interdictū illud perficio sine pena. ff de publi. et vec. l. cum insule que alias incipit cesar. et dixi de cōsti. c ij. sic i proposito dicam de excōicatione interdicto nam etiam prohibitus facere potest reficere multo fortius perficere q minus est ut patet ad sensum primū patet de iude. iudei et c. cōsuluit. et C de iude l fi. ¶ Secūdo probat h necessitas que artat perficere inchoata. certu est q post publicatū scrutinium acquisitum est ius nominatu ita q necesse ē illud eligi de elec. publicato. et facit satis qd ibi dixi in x questione Item cogitur testis deponere maxime post prestitum iuramentuz nam et h iurat ut patet ex no. de testi. fraternitati. sed licet prohibeat excōicatus voluntaria electionem facere no tñ necessaria et idem h teste. na post inchoatū iudiciū fam hercis. necessariā alienatione faci q voluntariā facē non posset. ff fam hercis. alienatione. ad ide C de admi. tu eiū quedam cum suis cōcor. ff de ali. mu. iu. ca fac. l. ex hoc. §. fi. Ite sicut reliq debita sic et istud poterit peti ab excoicato de iudi. in i ellegimus de excep. cum inter cum similibus. hic est q necessariā receptionem canonici facium excoicati de rescrip. c. capitulū qd intellige ut dixi de preben. pro illorū ¶ Itē excōmunicatus conventus recusare potest iudicē et tūc eligere poterit arbitros. Ite si appellat in appellationis cā ipetrat et eligit delegatos. ā. eo li. de rescrip. c. i sicut ergo illas electiones faci quasi necessarias sic et istam facere poterit. na et alias video quod iurisditio que ca l's periret. s. morte delegantis te integra durat ratione iuris iam quesiti per gratiam factā. S. eo. li. de offi. dele.

si super. sic in proposito potest in alias peritura p excõicati
onẽ durante tẽpore iurie in .ff. si ex seruitio publicato.
¶ Tertio vi dixi .pbat ab absurditate z fraudis euitatio.
nã alio sequeretur q̄ esset melior cõditio delinquetis sino ex
cõicatus cõpelleretur eligere z deponere excõicatus vero
non. z hoc esse non dz. xvi. q. j. legi. de preben. cum qui li. co.
ff. quod vi aut clam. l. seruus. z posset fraus cõmitti. ca p ca
nonicum variare volentẽ q se procuraret excõicari vl' cõmit
teret actum dãnatũ puta tẽpore collationis pertinendo cle
ricum z talibus fraudibus claudenda est via de diuor. q̄ntro
ad si. idem in teste. sepe. n. id cõmitteret vt euaderet onus d
ponendi de accu. inquisitionis. vel id procuret forsan aduer
sarius d offi. or. q̄ plerisq;. z in his interest partis que iam fe
cit expensas in citatione partis z aduersarij z producẽdo ip
sum testem in veniendo de rescrip. statutum. § penul. cum cõ
cor. li. eo. p que concluditur q̄ superueniens excõicatio nu
trum horũ impedit z pro hac parte facit regula ista cum sis
cõcordã. ¶ Pro eadem parte. s. quod superueniẽs ab
solutio non .psit inducuntur quinq; rationes z tres glo.
¶ Et primo illud vulgare difficile est vt bono peragantur
exitu z c. j. q. j. principatus. nec sumpsit initium ab origa e eq
tatis xvj. q. iij. si sacerdotes. z initium z causa spectãda e. ff.
ma. si procuratorem in prin. pro socio. si id quod § si filius.
¶ Scdo inducit p hac pte dec. sicio tpe d rescrip. li. eodẽ
vbi inspicitur inhabilitas q̄ erat tpe date z si habilitas sup
ueniens tempore vacationis. ¶ Tertio vide q̄ tutore nõ re
cusat puilegium superueniens et ante decreti dationem. ff.
de excu. tu. tutor petitus. j responso. ad idem. eo. ti. l. ij § q
ad munnera. z de iure imm. l. semper. § hoc circa. sic dicaz q̄
priuilegiũ absolutionis supueniens testem vel canonicum
nõ iuuabit. ¶ Quarto seru' liber factus non repetit q̄ in
seruitute deposuit ff. depo. l. j. § si fuus deposuit. sicut z de d
licto prius facto punit' vt seruus ff. de pe. l. i. licet sit cõtra ff.
si ex no. causa. l. penultia. z ibi solutur. ¶ Quinto aduertẽ
dũ q̄ canonicus in substãtialibus scrutinij z testes in iura
mẽto susceperunt officiũ eligendi z testificandi illud vero
tempus suscepti officij est inspiciendum de .pba. post cessio
nem. na z testis debet ee testabilis tempore quo signatur te
stamẽtum nõ tempore mortis testatoris ff. de testa. ad testi
um § j. z facit quod ibi no. ¶ Ad questionẽ facit q̄d no. d
preben. dilectus. ij. de iudice delegato qui tẽpore impetrata
rescripti erat excõicatus z tempore presentationis absolu
tus z videri pot q̄ ibi scripsi super glo. ij. Item q̄d no. d eo.
ti. de rescrip. statutũ § j in fi. sup glo. de delegato qui nũc est
sed tẽpore impetrationis nõ erat abilis. ¶ Item q̄ scripsi
de elec. innotuit sup iij glo. scilicet q̄ legitimatio vel ordo su
perueniens non iuuat electum. per que cõcluditur q̄ super
ueniẽs absolutio nõ prodest ex quo tempore voti depositi
vel prestiti iuramenti erat excomunicati z facit pro hac par
te regula non firmatur. eo ti. cũ suis concor. z per hec oia cõ
sonera cõcludatur inspiciendum primũ statum eligentis vel
testificantis. ¶ In contrariũ q̄ inspiciatur vltimus status
predictorum probatur primo q̄ superueniens excõicatio i
pediat vtrũq;. secundo q̄ .psit subsecuta absolutio.
¶ Ad primũ inducam quattuor rõnes et in prima z secũ
da pregnantes. quinto inducaz duas glo. ¶ De primo cer
tum e q̄ principaliter in electione poderamus ipsam pnun
ciatione electionis vt verbũ sonat z in testimonio ipsuz di
ctum depositi. primũ pbat dec. perpetuo de elec. li. eo. vbi
per totũ depositum in scrutinio nõ referat elector nec penã
electoris incurrit nisi sequatur electio z dicũt iura inspiciẽ
do tps electiõis de elec. dudum. j. z. ij. ¶ Secũdo probat de
cre. i. de excep. ibi in ferendo testimonio. pbatur et ex eo q̄
iuramẽtũ non est de substantia testimonij. quod patet quia
põt remitti de testi. tuas. z forte sequi. de hoc scripsi de testi.
c. de testibus. si ergo illa tẽpora sũt inspicienda z illis tẽpo
ribus erãt inhabiles ergo zc. iij z quãdoq; ad cautelã ab
soluunt' excõicati vt eligẽ z testificari possint de testi. venies
ij. ad fine3 de excep. apostolice. sic ergo inspiciet' omne tps
electionis z testimonij. vt oi tẽpore habilis sit sicut in pscri
ptione canonica requirit' oi tpe bona fides pscrip. c. fi. hoc
eo. ti. possessor. s3 vltã puciationẽ sicut illi' q̄ agit ad exhibẽ
dũ debet interesse tpe litis contestate z tpe sñie ff. ad exhibe
dũ. tignũ. in fin. ¶ Secudo video q̄ superueniens excõica
tio repellit actorem a psecutione iudicij inchoati de excep.
pia. li. eo. superueniens reuocatoria reuocat ius iã inchoatũ z
cõpetens ex quo pferẽdo nõ erat de concess. preben. c. fi. li. co.
supueniens suspitio facit iudicẽ recusari de offi. dele. insinuan
te ff. de iudi. iulianus. ij. supueniens arrogatio soluit iudiciũ
inchoatũ ff. de iudi. si a me sic dicã zc. ¶ Tertio votũ depo
sitũ i scrutinio cõparo sponsalibus de futuro z electione spõ
salibus de psenti sed post sponsalia de futuro supueniens im
pedimentũ annullat matrimoniũ subsecutũ de eo q cog. cõ
san. pueniens j z. ij. z. c ex litteris cũ multis similibus. Ide ergo
dica de ipedimẽto q̄d votũ sequitur vel electione pcedit z
idẽ dicã in teste q̄si ẽt iuramẽtũ sit de futuro z de presenti
depositio. ¶ Quarto video q̄ ex parte electi ipedimentũ
ẽt quod sequitur electionem z precedit cõfirmatione illam
vitiat z precedit d iureiur. c. fi. li. eo. z de elec. vt circa. Idem
z fortius dica de vitio eligentis q̄d precedit electione faciat
lex q̄ in eũ casuz ff. ad l. aquil. z institu. d inutil. sti. § j. cum
si. de teste. videt' expressũ de testi. co. preterea ¶ Quinto fat
q̄d no. de affinitate superueniẽte ante declarationẽ vel additi
tionem qua facit test. s ad dictum suũ in autẽ. de test. § illud
coll. vij. facit pro hac parte opinio Ant. z Inno. qui notaui
in pre. dec. publicato. z qua ibi posui in. xv. q. ¶ Quod aut
.psit subseques absolutio et inducunt' quattuor rones pgnan
tes z datur remissio. ¶ Illud ac sic pbatur. sufficit q̄ tpe sẽ
tentie ius spetat actori iz tpe litis cõtestate nõ competierit ff. d
rei ven. si mãnt § j ff. ad exhibedũ tigni § si q̄s. q̄d intelligas
vt d re iudi. abbate. li. eo. z si ff. recte agebam pignoraticia q̄
nondũ soluere si post lite cõtestatã solui .p me fieri sũia ff. d
pig. ac. si re. ij. § fi. z idẽ i similibus sic dicã zc ¶ Scdo video
q̄ sufficit pñti quocũq; tpe habuisse libera matre dũ erat in
vtero ff. de sta. ho. z seruoru. § igeuui. sti. d igeuis. § sufficit.
Ite sufficit q̄cũq; tpe sciuisse d cognati ff. d reb. du. si cogna
tj. z maxĩe vitio i pe ff. do. cã mortis. l. mortis. sic dicã i ppo
sito sufficere quocũq; tpe pcipue vltio. s facte electionis z
dicti testimonij illis sint habiles. z sic dicas q̄ fauor libertatj
vel testamentorũ inducat q sunt dicta isiderat q̄ et hic e fa
uor vocationis vitande z veritatis pponende. de primo de
electione ne pro dferta z. c. q̄ pp cõti. cupientes li. e. cũ mul
tis similibus. de scdo. xiij. q. ij. quãq. de proba. qm̃ contra
vt lite nõ cotest. qm̃ frequeter cum similibus. ergo z .ppter
hũc fauore sufficiat vltimo tpe isto habiles fuisse. ¶ Ter
tio video q̄ si iudex cui pcepta caz cõmisit tpe iudicij erat
pinatus z tpe sñie sit spectabilis appellatur ab illo vt a spe
ctabili. ij q vj. anteriorum ad fi. ad idẽ C. de ap. pcipimus
§ fane. z qui reliquit alimenta que viuus pstabat ispicietur
que prestabat vltimo tpe. s. mor. li. ff. d ali. z cib. le. l mela §.
sed si alimẽta. ff. de iure fisc. nõ intelligitur. § si quis palam.
faciunt pro hac parte. ff. de le. iij. l. j. de leg. pre. pe. bo. pos. l.
fieruet q̄stio ff. de iur. codi. l. cũ qui z. l. cõficiũtur. § si post.
¶ Quarto costat q̄ in dubio debemus interpretari vt res
potius valeat q̄ pereat de verbo. sig. abbate ff. d rebus du.
l. quotiens. Item nil impedit enim qui ius non habet seruta
tores dare vel votum deponere dummodo nõ eligat. ad hoc
de elec. cumana. nec excõicatio impedit oligatione iuramen
ti quod patet q̄ multa necessaria iuramenta prestat excõica
tus vt patet de sen. exco. cum desideres z no. de iura. calum.
c. penultimo. sed z de iuramento testis aperte probatur de
heret. in fidei fautorem. li. eo. per que concluditur q̄ .psit ab
solutio facta ante electionem vel testimonij depositionẽ z ex
his cõiunctis .pbatur vltimũ tẽpus spectãdũ. Pro pria ve
ro z pro secunda parte principali adhuc potes querere argu
menta in questione quam posui super regula in obscuris. z
per no. de elec. dudum. j. de censi. c. ij. z in hoc. ixxiij. i prin.
¶ Solutio istarũ quattuor q̄stionũ hoc modo dabitur vt
. s. primo soluatur q̄d dicitur d electore secũdo q̄d d' d teste
deinũ contrarijs respondebitur. ¶ Et in duabus questio
nibus

nibus quibus de electore tractatur puto quod in neutro casu valeat electio. et de primo casu cum post scrutinium publicatum excommunicatur fuit hec opinio Vinc. et Inno. not. per eos in decr. publicato vt ibi scripsi in. xv. q. in casu vero converso videtur fuisse opinio eiusdem Innoc. et clarius Compost. vt scripsi in eod. c. in. vij. q. et facit quod no. de elec. si quando in prima glo. eo li. consentiens ipsorum actuum hoc probat que latius patet per consilium quod propter et per ibi no. et vt ibi patet substantialia electionis inchoari debent et perfici per illos qui possunt et debent interesse sed excommunicatus non est talis. in primo tamen casu saluum remanet ius nominato vt infra dicam. De teste vero prima quo not. per Guil. in spec. de teste. §. i. vers. quid si testis erat. et allegat ibi pro et contra et ponit tres opi. et demum soluit tamen inepte. Credo tamen quod si post iuramentum excommunicetur quod repellatur dictum deponendum vel depositum. In casu vero converso cum. s. tempore iuramenti excommunicatus postmodum antequam deponat absoluitur credo quod ex quo tempore productionis et iuramenti non fuit exceptum post depositionem opponi non poterit illa excommunicatio cum iuramentum quod de iure naturali est astringat etiam excommunicatum ad veritatem dicendam vt est dictum. ¶ Solutione probet decr. preterea de testi. co. nam infamia superveniens iuramento repellit teste vt ibi: precedens non. vbi ergo tempore receptionis ad quam de necessitate vocandus sum de testib. c. in. nil excipio contra testem ipsius productum approbo. et licet in casibus decr. presentium post depositionem contra illum admittat illud intelligo cum durat impedimentum tempore depositionis. illo vero sublato vt in casu proposito nil est quod impediat fidem dicti in casu vero converso si tempore productionis erat habilis nil est quod mihi pateret si non opposui inhabilitatem ante testimonium cum nec ad illud vocari debueram et fieri poterat me ignorante repellam ergo fidem dicti quod excommunicatus deposuit contraria in quantum solutioni contradicere videntur. sic solue primo quod dicitur de concepto non obstat quia ibi post conceptum non est reperiri culpam non enim fertur divortium ex culpa vel impedimento sequenti sed precedenti. Item de necessitate nature conceptus nascitur nec id posset mulier etiam volens obmittere quod dicitur de individuitate non est verum de individuo solemnitatis tantum vt misse sed necessitatis vt canonis eius vt per predictam. allata. non obstat dec. dilectus quia ibi inchoatum annullat excommunicationem secutam ex vi appellationis vnde nec per illam perficiendum impediri potest. idem enim in casibus propositis si excommunicatio esset nulla quod dicitur de iurisdictione perpetuum ibi non est vitium in inchoante. idem dicitur de negociorum gestore socio iudice et notario nec sunt illi actus perse prohibiti. ad l. in q in fi. responde vt ibi no. Item non est dandus ita prohibitus ab accusatione sicut excommunicatus a spiritualibus. Item denotus accusat in propria iniuria quod excommunicatus non facit. in secunde etiam maius est periculum quam in accusatione de symo. li. in. l. cum infule non efficiebat interdictum personam nec in perficiente est reperiri culpam. Ad id quod dicitur de iure quesito ex scrutinio publicato fateor illud ius non deperire per supervenientem excommunicationem canonicam. vt dixi secundum Vinc. et Inno. in predicta. xv. questione. et sic obuiatur fraudi de qua tunc dicebatur in teste vero vbi essent indicia fraudis puniretur per compulsionem ipsius ad absolutionem de testi. spo. frequens lib eod. posset etiam fieri absolutio ad cautelam quod dicitur vt dixi in predicta dec. venientes de testi. ad fi. ad regulam istam dico quod verbum facere denotat actum perfectum non inchoatum tantum et sic non obstat ad quod facit quod no. in gl. et sup regula qui prior in questione priorum in parte secunda post prin. reliquas autem solutiones concordat aut facile soluuntur. Joan. and.

Frustra. lxv De hac dictione vide quod scripsi. s. eo lib. de accus. c. i. dicebat Joan. mo. quod hic poterat exemplum poni per l. C. de re. prim. quam. ff de f minio. auxilio in fi. intelligit etiam regula circa idem factum non circa diuersa ar. ff de le. ij. cum pi. §. plane Dy. allegat § libertis et boni regule secundum potest ex regula ex eo eo. ti. recusat et licet locum regula quam contentum est eadem conditio secundum Dy. hoc dicat ad

solutionem legis. ff de act. empt. et vend. iulianus §. si quis a pupillo. vbi pupillus vendens sine tutoris auctoritate non seruat fidem emptori quam tamen sibi seruare tenetur. Ibi et dicit ibi fuit culpa contrahentis cum pupillo sine tutoris auctoritate si vero culpa deesset qui contraxit cum auctoritate tutoris restituto in integrum pupillo equum subueniretur emptori vt sibi. C. de reputa. que fi l. vni. et si aduer. cre l. i. et. ij. ¶ Prima gl. ponit exempla secundo successiue signat duo contraria et soluit. tertio instruit. In prima gl. ibi cum proponas Dy. allegat C. de transact. si quis maior et l. si diuersa ff de inoff. testa. si instituta. in prin. et ff loca. quo §. inter locatorem. et ibi cum effectu ff eod. ti. cum par in fi.

b **Hic regule** conueniunt tres principales questiones ad quas premittam duas que non firmantur quam breuissime. s. questionem damasi quarta de iureiurando que querit si seruus iuret dare decem titio si ipse titius dabit sibi stichum et titius iurauit dare seruo stichum si dabit decem quis eorum teneatur primo implere promissum. ¶ Allegat illum teneri qui primo fuerit requisitus per decre. peruenit. ij. de iureiurando. qui dicitur ibi promittentem non teneri si constat reliquum conditioni non paruisse et hoc constare non potest nisi fuerit requisitus et non seruauerit promissum ergo et c. ¶ Soluit illum qui petit teneri prius implere. per ro. quia quod sub conditione promisit non tenetur alteri nisi conditio impleatur insti. de verb. obl. §. ex conditionali. ergo igitur illi prius implere si petere vult alias nulla petitio cum nulla sit alterius mora ff de verb. oblig. si pupillus. ¶ Est similis quod Jo. de deo quis prius teneatur probare excipiens vel replicans de quo satis scripsi de exceptione a nobis in summa vers. circa sextum. adducitur etiam regula ad questionem dominicales xlij. qua querebatur si. A. et B. facerent pacem promittentes inuicem certum si alter alterum offenderet dominum cum A. vulneraret fratre. B. ipse. B. turbatus vulnerauit ipsum A. an ipse A. possit penam petere. Sed ampliando questionem. Secundo videamus an tertiis terminis locus esset pene si horum alter cum alterius vxore adulteratus esset. ¶ Tertio queritur legiste quid si alter ex his alterum tunc bannitum offendat vel occidat quod lex municipalis permittit. ¶ Ad penam principale quod A. penam petere non possit allegat Bar. tres rationes. secundo quam non in contrarium tertio ponit ipsius solutio et solutionis declaratio. Primo inducitur quia in generali obligatione non veniunt que verisimiliter quis non esset concessurus in specie hoc eod. l. i. In generali cum concor. cum autem in specie nullus concederet non defendere vel vendicare fratrem ergo ex illa penali stipulatione que nisi non poterit percipue cum videatur contra bonos mores et contra ius naturale non vindicare fratrem et sic non obligat ff de verb. oblig. generaliter et l. seq C. de pact. pacta que contra. ff de pact. c. vlt. l. et turpis promissio seruanda non est vt ibi et hoc eo titu. in malis cum concor. Secundo iustum dolorem habuit ille. B. propter quem excusari debet a pena de sen. exco. si vero § vlt. C. de adul. l. gracchus careret enim non inconsultus calore iracundie. ij. q. iij. §. notandum ¶ Tertio que de nouo emergunt indigent auxilio. sed istud est tale ergo et c. ff de iure. calu. c. ceterum cum concor. sub intelligebatur ergo in promissione illa nisi ille se et suos offenderet et sic ex vi subintellectus illius ille. B. dicitur immunis a pena de iureiur. quemadmodum.

¶ In contrarium allegatur quod stipulatio fuit honesta de non offendendo et de pace seruanda non fuit ergo violanda supra de pac. c. i. et. iij ff de pac. l. prima. constat autem quod A. per B. vulneratus fuit ergo locus est pene contentis. C. de pac. si pacto quo penam. xxiij di. quam de arbi. dilecti in fi.

¶ Secundo cum nil fuerit cogitatum de fratre ergo haberi debet pro omisso ff de verb. oblig. quicquid. ff de transact. cum aquiliana C. eod. si de certa. ¶ Tertio cum promissio de non offendendo fuerit indefinita et in ea nil exceptum ergo generaliter est intelligenda. xix. distin. c. primo. et prima questione in. salvator. xv. q. i. nec is qui. ¶ Quarto cum non licuerit sibi. b. propria auctoritate vindicare C. de iudi. nullus. et ne quis in sua causa l. vni. et. xvi. q. vi. placuit. ff quod met. causa. l. extat ergo fecit iniuriam et offensam et sic locus est pene.

¶ Soluebat dicens Azone et Hug. dixisse illum. B. absol-

nendū a pena cum fratrē iuuare posset nō obstante stipulatiōe penali. Certitudinaliter hec solutio esset vera si ille. b. defendendo fratrē vulnerasset illum seruato moderamine ꝟ. eod. lib de sen. exco. dilecto sed questio loqui videtur de vl ciscente nec dubitatur an iste. B. teneatur pena iuris cōis vel municipalibus nec de illa pena queritur sed de puentionali si stipulatio ita esset concepta ꝙ ille. A. vulnerado fratrē. B. incidisset in pena planū esset ꝙ ab illo. B posset. A. penaꝫ exigere qꝛ aut dicimus. B. nō incidere ex quo ille. A. fregit pacta de iureiur. peruenit ad C. de pact. cum ppones. ij. ꝛ ō transac l siue apud ꝛ l si quis maior. ff de arbi. si duo in fin. aut si actū esset penam totiens comitti ꝛ vtribi incideret sꝫ fieret cōpensatio vt. ꝟ. de pe. constitutus ꝛ hoc no. in glo. vbi vero stipulatio ita fuit stricte concepta ꝙ solum pacis etiis offensam includit tūc pcedit dubiū. ¶ Scḋa questio fuit Joan. de baysio fratris arch. ꝛ formabat eam cū fuit pcm̄ penale ꝙ vnus reliquū nō offenderet psonaliter vel realiter. ¶ Et ꝙ ille adulterans incideret in pena pbatur tribus rationibus ꝛ ꝯtrarium aliis tribus tertio soluitur ꝛ duobus cōtrarijs respondetur. ¶ Primū ergo sic pbabat pax est vinculū charitatis. ꝟ. de iudi. nouit vꝟ. lꝫ aut. ad cuius obseruantiā quilibet ex pcepto tenetur ad Ro xij. ad corinth viij. ij. q. vj. hoc quippe in fi. xj q. ij. inter verba. ꝟ. eo. li. de re iudi. ad apostolice post pnc. pactus ergo initus sup illa licitus ergo seruādus. ꝟ. de pact c j ff eo l j. ꝛ l. epistola § pactū in penam ergo accessoriā licito cōtractui incidit illud nō seruās hoc eo tit. accessoriū cum concor. Nam vt dicunt legiste in pactis scḋm legem tꝫ pncipale ꝛ accessoriū vt no C. de pac. pacta que cōtra. ¶ Scḋo sic illa verba stipulatiōis de nō offendendo realiter nec psonaliter possunt intelligi actiue ex parte offendētis scilicꝫ ꝙ nō offenderet nec cum psona nec cum rebus sed iste actu psonaliter corpaliter offendit adulterando ergo locus est pene ꝛ ꝙ talis intellectus sit amplectēdus pbat fauor pacis ꝛ odium adulteratis hoc eod. ti. odia. ꝙ aūt adulterando videatur offendisse pꝫ in aut e. vt cuꝫ de appel. cogno. § causas ꝛ quid dicat no. ꝟ. de iureiur. quintauallis. Item maritus iure mariti agit ad penā capitis. C. de adulte. ꝗuis fortius ergo ad pena conuetionaleꝫ nam que per lege possumus ꝛ per pactū. ff de pact. non impossibile ꝛ in penalibus stipulatōibus nō inspicimus quid interfit. sed que sit ꝗtitas stipulationis. ff de ver b. obli. stipulatio ista. § alteri. ¶ Tertio sic. constat ex iniuria fca vxori maritū agere posse iniuriarū ff de iniur. l. j. § vlti. par ꝫ ergo cum offensaꝫ nec iuuat ꝙ mulier ꝯsenserit qꝛ speciale est ppter delicti magnitudinē C. de epis. ꝛ cler. l raptores. ꝛ de raptu vir. l. j. facit de sent. excō. contingit. ¶ Constat etiā ꝙ vir ꝛ vxor sunt vna caro ꝛ sibi coicant actus spirituales. xxx. q. iiij. sciscitatur ꝛ c. si quis vnus de cogna. spiritu matrimonii. ꝛ sunt vnū corpus. xxvij q. ij. agatosa. cuius corporis caput est vir. xxxiij. q v. cum caput. in mebris ergo capiti offenditur de pe. di. j. vulgaris ꝛ peruersor est iuris mariti qui e. aut vxorē sciens cognoscit. xxxij. q. cum p bellica ꝛ tanta est iter coniuges conexio qꝺ visum viro ꝯcessus competit ꝛ vxori ff ō vsu ꝛ ha l ij. qꝛ nec debet ad impariā iudicari de diuor. gaudemus. no obstat ꝙ stipulatio est stricti iuris qꝛ sepe extra id qꝺ agitur nascitur obligatio ꝟ eod. lib. de despon. impu. c j. ꝛ ff como. si is qui § fina. In contrariū ꝙ agere nō possit videtur qꝛ iure ciuili adulter punitur capite C. de adul. quoniā ꝛ l ꝗuis ꝛ ō iura. ca. clericus deponitur. lxxxj. distin. presbyter. quelibet aūt etiam modica pena corpalis maior est qualibet pecuniaria. ff de pe. in seruorum penis aūt a iure statutis debemus esse contenti. de offic dele ga. de causis in fine. nec nostro ingenio pecuniariā inuere vel stipulari debemus ꝛ sic stipulatio videtur inutilis nec ex illa agi poī est instit. de inuti stipu. maxime cum iudex corporalem penā in pecuniariam comutare nō possit de pen. licet ꝛ illa pena sit infligenda que magis timetur. xxiij. q. iiij. ca vidicta ꝛ. ꝟ. vt lit. non cōtesta. quoniam ꝛ pena corporalis vel vt publica preferenda est pecuniarie vt priuate facit de postu. prelā. bone C de cadu tollen l vnic. ¶ Secūdo sic dicit lex ꝙ audiendus nō

est qui vindicte domus sue cōmodum pecuniarium proponere nō erubuit ff de adul l miles § socer Iteꝫ constat istuꝫ in sui persona nō offensuꝫ. re aliter autem non potest dici offensus cum vxor non contineatur appellatione rerum ff. de vsur. in pecudum. ¶ Tertio sic constat stipulationes esse stricti iuris nec egrediuntur personas in eis expressas ff de verbo obligatio. quicquid ꝛ nō de exceptio. cum venerabilis ꝛ ex ea sola veniunt de quibus est actuꝫ de causa posses. cum ecclesia cum concord nisi vbi lex exprimit tacite agi ff si certum peta. cum quid. ꝛ non expressa censentur obmissa ꝺ transact. inter. ꝛ in potestate ipsius fuit legem apertius dicere fiat ergo interpretatio contra eum hoc eod. titul. contra eum cum concord. maxime cum promptiores simus ad absoluendum de pbatione ex litteris.

¶ Solutio ꝙ per vltima iura sibi videtur illum agere nō posse. dicit autem non obstare ꝙ allegatum est de articulis quibus actus in personam viri pducitur ad mulierem quia illud est de fictiōe iuris quod dicitur ꝙ sunt vna caro exponitur idest ad vnam carnem procreandam.

¶ Tertiam questione legistarum non psequor quam disputauit Jac. de bel. ꝛ locauit eam C vt infra certū tem. cri. questi. terminetur ibi vide in iij questione Ex obmissis allegationibus distinguendo soluit ꝙ si ille bannitus erat qꝛ pdidit patriam occidens non tenetur ad penam. C de abo li l fallacitet § final ff de cap ꝛ postli. re l postliminij §. filius. Idem si ob aliā causam sed occisus est dum patrem impugnaret ff de reli l minime. si vero aliter fuit occisus si ex delicto sunt bona publicata ꝛ est bannitus tunc similis est deportato vt no. in institu. quib mo. ius pa. po. sol. § relegati sed deportatus caret herede ff de testa. ciuis qui. ꝛ de iniust. testa. si qs filio. § arrīū de leg iij. l. i. §. hi q ergo nō est q penam petat vbi vō bona banniti publicata nō sunt tūc nō licet rūpere pace ꝛ eius heredibus tenebitur ad penam lꝫ bānitus in loco agere nō potuisset ppter offensaꝫ ar. insti. de. v. obl. §. ex ꝯditionali C vt actio ab here. ꝛ ꝯ herede l j ff de euic. si p ꝯprudentiā. § ne mirū. C de inoffi. dona. l ij. ꝛ si in fraudem pa l i. ꝛ ii. Et p solutione ꝯrior notabat ꝙ statutū non iubet occidi lꝫ illud pmittat nō debuit ergo ille pacē voluntarie rupere ex pmissione statuti. ¶ Coradus qui disputauit hanc qōnem in tali bānito ppter homicidiū soluit simpliciter stipulationē penale nō comissam: pmo qꝛ lege cauetur ꝙ ppter bonū publicū qꝺ versatur in punitione maleficiorum p uata lex ꝛ ꝯuentionalis rumpitur ff ad sill. si quis in graui §. vtrū. scḋo ꝙ p legis pmissionē supuenientē causata ex aliculus maleficio non solū tollitur lex coīs sed etiā puata siue cōuentionalis ff de ver. obli. si seruū ꝛ de leg. j l quid ergo. §. si heres. tertio qꝛ iste videtur oīno aliter tpe occasionis ab eo qꝺ erat tpe stipulationis ff ad treb. l ex facto § ex facto ibi post deportationē vō suspectos quasi ab alio ꝛc. quarto inducit glo. in aute. de man. pn. § neqꝫ aūt homicidis in. j. gl. que inuit ꝙ homicidis raptoribus virginū ꝛ adulteris terminus nō est dandus ꝛ datus nō est obseruandus.

¶ Regule. ffoꝝ. huius littere. ꝟ. sunt he.

f Emine ab oibus officijs ciuilibus vel publicis remote sunt ꝛ iō nec iudices ē possunt nec magistratū gerere nec postulare nec p alio interuenire nec pcuratores existere.

¶ Item ipubes oibus officijs ciuilibus dꝫ abstinere.

Uriosi vel eius cui bonis interdicitur nulla voluntas.

Ructus rei est vel pignori dare licere.

Raudis iterpretatio semp in iure ciuili nō ex euentu dūtaxat sed ex concilio quoqꝫ desideratur.

Iliusfamilias neqꝫ retinere neqꝫ recupare neqꝫ adipisci possessione rei peculiaris videtur.

Ere i oibus iudicijs penalibus. ꝛ etati ꝛ ipudētie succurritur.

Actū a iudice qꝺ ad offm̄ eius nō ptinet ratū non est.

Auorabiliores rei potius ꝗ actores habentur.

Fere

Ere quibuscu͂qȝ modis obligamur hisdē ꝯtrarium actis liberemur cū quibus modis acquirimus hisdē in ꝯtrarium actis amittimus. Et igit̄ nulla possessio acquiri nisi animo ⁊ corpe potest ita nulla amittit̄ nisi in quo vtrūqȝ in ꝯtrarium factum est vel actum.

Actum cuiqȝ suū nō aduersario nocere dȝ. nō vr̄ vim facere qui suo iure vtitur ⁊ ordinaria actione experit̄.

¶ In penalibus causis benignius interpretandū est.

g **Generi.** xxxiiij. Dy. qui materiam huius regule satis plene hic notauit dixit eā exemplificari posse i legatis in substitutiōibus in ꝯtctib⁹ in legū latoribus ⁊ in rescriptis. de legatis ponit exēplum si testator legauit vni specie ⁊ alteri genus generi per specie derogat̄. ff de leg. j. vxorem §. felicissimo ⁊ l. seruis vrbanis. § vlti. signat contra de. l. quesitū §. penul ff de fun. instru. ad cui⁹ solutionē distinctionē quam ponit glo. in pre. l. quesitū hic longe plenius ꝓsequit̄ quā hic per eū videas ⁊ hoc sit de his que in pnc. Rite dixi me no declaratū in substitutionib⁹ ponit exēplum per l. coheredi. ff de vulg. ⁊ pupi. sub. §. qui patrē si testator patre ⁊ filiū instituit ꝓ parte ⁊ eos inuice substituit scdo instituit ex reliqs ptib⁹ alios hēdes. tertio dic hos oēs substituo istā generalis substitutio nō extendit̄ ad patrem ⁊ filiū inuicē substitutos. ad hoc exemplū opponit de. l. vl. ff. ad treb. vbi nō derogat̄ substitutioni gnāli ꝑ speciale. respondet q̄ ibi substitutiōis species erant diuerse. specialis eni erat vulgaris vel reciproca. gnālis erat fideicomissaria sed in. §. qui patre ambe erāt eiusdē generis. In ꝯtctib⁹ aūt ponit exemplū per l. ff. de vbo. obli. doli clausula ⁊ l. stipulationes como dissime quia si stipulor ab aliquo librū scribi de die nō de nocte per se nō ꝑ discipula ⁊ generaliter dolū nō committit ⁊ ipse scribat ꝑ noctē que malu nō per discipulū stipulatio cōmittet̄ ex generali clausula de dolo. sed ad casum expressū nō ptinet. in legum latorib⁹ ponit exemplū ꝑ. l. sanctio legum quā allegat glo. ⁊ per decr. j. §. eo. lib. de consti. In rescriptis dicit q̄ patent exempla. §. eo. lib. de preben. duduȝ ⁊ c. q̄uis tibi dicit etiā q̄ distinctio quā posuerat in legatis coaptari posset ad rescripta. Prima glo. dicit̄ vnde sumpta. ⁊ ponit exempla. scdo dicit in rescriptis loquī regula nō in ꝑuilegijs ⁊ cām reddit. tertio subdit ꝯtrium solut remittit. ⁊ ponit dictū Gof. qd̄ tres casus excipit quarto no. duo ⁊ ad scdm̄ subdit contrarium ⁊ soluit.

¶ In pma glo. ibi in toto iure. sequit̄ generi ꝑ speciem derogatur ⁊ illud potētissimū habet̄ qd̄ ad speciē directū est ⁊ ibi codicillis. dixit testator libertis quos manumisi vl his codicillis manumitto vel postea manumisero lego ꝯtubernales suos ⁊ filios ⁊ filias nisi quos ad vxorē meā pertinē volui vel filijs nōiatim legauero demū iussit heredib⁹ vxori restituere certum fundū cum mancipijs vrbanis ⁊ rusticis q̄ ibi erant exceptis manumissis querit̄ an serui qui erat in fūdo filij nālis serui per testatorē in vita manumissi spectēt ad prēȝ an ad ꝯiuge. dr̄ q̄ ad patre quasi species deroget generi. ⁊ ibi. § quesitū. nō valet pactu factum ab eo qui ꝓmisit iudicio sisti qd̄ nullā exceptionē opponet. sed si aliquas specificauit valet quo ad illas ⁊ ibi. l. j. §. vlti. vba que fraudationis causa gesta erunt gnālia sunt ⁊ continet in se oem omnino fraude factā vel alienatione vel quēcūqȝ contractum. ⁊ ibi. l. j. vide. §. eod. in ꝑncip. ⁊ ibi de adop. l. j. adoptio vt genus specie habet que dicitur etiam adoptio.

¶ In primo glo. ibi dic vt ibi. ⁊ vt dixi in pre decre. j. de rescrip sup §. vlti. glo. dicebat hic Jo. mo. quod lȝ primū verbis esset gnāle effectu erat speciale allegabat. ff de ver. sig. boues l. hoc sermone. ff de ver. obli. cum qui kalende. eque allegare poterat. §. eod. li. de preben. nō por. significabat etiā ꝯtrium de. l. C. qui po in pigno. ha. l. generaliter. soluit q̄ id facit ius creatu pmo quod ab ipso iure nō potest euelli. Item de. l. ff. si cer. peta l. ꝓinde ⁊ ff de op. le. l. cum optio. soluit q̄ aut habens speciem nō est visus specie ⁊ tūc nō derogat speciē generi. aut est visus ⁊ tūc secus. subdebat demū q̄ platus habens a iure potestatē dispensandi sup residētia in bñficijs curatis §. eo lib. de elect. l. canonica. vbi idem scripsi post archi. vel sup tardatione ordinū in casu decr. ca. ex eo. eo. tit. lȝ in litteris ꝑpetrantis curatū scribat̄ q̄ residerat in bñficio vel se faciat ordinari nō ꝑ id minus epus super illis poterit dispēsare nec facit ꝯ rescriptū nec ꝯ ius coe. iste cū quo dispensat̄ sed fit sibi ꝑuilegialit̄ ꝯ illa. patet ergo scm̄ eum ⁊ nō agit vt dicit̄ de translato. vij. q. j. scias.

b **Hic regule** coaptat̄ qd̄ fr̄is vberti qua sic querebat indulsit epus vni licentia speciale q̄ nō obstante statuto ꝓhibente semel ingredi posse certa clausura monialiū ante cui⁹ licentie vsum idem epus gnāliter cōcessit quelibȝ semel certa die ibi ingredi posse ⁊ ipsius ea die ⁊ virtute illi⁹ gnālis hoc ꝓcessionis ingressus est q̄rerebat an ex sua speciali ingredi posset. ¶ Affirmatiue ꝓbabit̄ ꝑ quinqȝ rōnes ꝑgnantes ⁊ ꝯtrium ꝑ alias quinqȝ tertio dabit̄ solutio distinguens ⁊ sic ꝯria cōcordans. ¶ Ad primū inducebat duas regulas hui⁹ tituli. s. q̄ ꝑuilegiū ꝑsonale persona sequit̄ eo. ti. priuilegiū ⁊ ibi cō cor. ⁊ q̄ ꝑuilegiū ꝑ multis decet ee mansurū eo ti. decet. nō relinqueret ergo hec indulgentia personā vt in pma regula sed manebit penes eam vt in scda vsqȝ ad ipsius vsuȝ alias nil coferret qd̄ esset absurdū vt de ꝑuilegijs in is eū concor. Et ꝯstat q̄ ante vsuȝ cōpletu bñficia etiā cōpetētia ꝑ ꝯctus reuocari nō possunt expresse de cōmo. c. vni. cum cōcor. ⁊ vide no. de §. ꝑsby. ex tuo ergo nec reuocata dicet̄ tacite ꝑ datione licētie gnālis cū in reuocationib⁹ minus possit gen⁹ q̄s spes de dolo ⁊ cotu. c. ij. de cōfir. vti. vl inuti. bone. secū. §. eod. li. de ꝓcur. qui ad agendū. maxime cum finalis cā spalis licentie forsan adhuc duret q̄ illam in die licentie gnālis expedire nō poterit. duret ergo effectus durante cā sicut expiraret causa expirante de ap. cuȝ cessante nam in oi scia certum est multiplicatis sufficietib⁹ causis effect⁹ multiplicari posse vt. s. plures sufficietes cause diuerse nō subalternatā se habētes nō eudē s; diuersū effectū ꝓducant. j. q. iij. engeltrudam. ij. q. iij. abolitio. l. di. q̄uis de offic. or. ex parte cū sua mā. ⁊ in his que no. lxviij. di. § qd̄ vo vj. q. j. imitare de cōse. dis. ij. qr corpus. xlv. dis. lȝ de iur. caū. ceterū xxv. q. j. c. ij. hic aūt cause fuere diuerse ⁊ sic diuerse nec altera se hȝ ad alterā vt supior ⁊ inferior nil ergo debet impedire duplicatū ipsa ꝯ vsum. faciunt no. de rescrip c. ij. ⁊ c. olim. ⁊ sic quinqȝ argumēta coniūxi que disputans vt diuerso ꝓlixe posuerat. ¶ Scdo si dicat̄ nunc ingredi nō posse hoc nō potest ex alio ꝓcedere nisi q̄ pmo spalis licentia sit reuocata ꝑ gnālem sed hoc est falsuȝ si eni dicas scdam licentia esse ius comune non tollit spale priuilegiū ex quo id nō exprimit de consti c. j. §. eod. lib. Idem si est priuilegiū nō faciēs mentione de pmo vt hic in glo. Item si ꝑ scdm generale fieret reuocatio pmi dicto oporteret q̄ a tpe date ipsius scde virtute pmi postea ingredi nō posset qd̄ est falsum. Concludit̄ ergo pma speciale per scdam nō reuocarā nec impeditā imo si deberet altera per alterā impediri vel tolli preualet pma secunde per istam regulā ⁊ concord.

¶ Tertio q̄ in vno iniūcte aliud ex alia causa copetens nō confundat̄ sic ostendit̄ metropolitanus suo iure visitans ꝓuinciam ꝓcuratione exigit seruata forma decre. romana §. eod. lib. de censi. patet eo ti. cum apostolus ⁊ c. sopite. ⁊ si fiat legatus in ꝓuincia vt de offic. leg. c. j. aliam poterit recipere de censi. cum imper. ⁊ vide quod ibi dixi post vin. in glos. finuit. Bn facit qd̄ de duabus quartis dicit̄ de testa. raynutius ⁊ quod ibi nor. in glo. antepenul. ⁊ qd̄ sup ea dixi facit eo. ti. officij. ⁊ c. requisisti facit. ff de ꝓba. quinquaginta vbi legatū factū in codicillis nō tollit legatū eiusdē q̄titatis factū in testo nisi heres ꝓbet testatorē intellexisse repetitiōē nō duplicatione legati ⁊ facit q̄ no. C. de lega. filia. cū ergo duplex ius ingredīdi copetat nūc ex diuersis vn⁹ actus lȝ idē spetiō in nūero fac qd̄ no. iij. q. ix. nihilomin⁹. nō ꝯfūdet reliquū cū nō ꝯstet de ꝯria intētiōe ꝓcederi facit de vo. iter

dilectos in pu. §. e li. de rescrip. cu aliqb' secundu eni si de illo pstaret facti. §. e. li. de sen. exco. c. si iudi. et q ibi no. in vlti. gl. ¶ Quarto constat duas indulgetias quo ad persona titij esse copassibiles et nulla habere repugnantia et sic vsus licetie gnalis vsuz penalis no impedit. vnde miles qui elegit testari iure coi per hoc no renunciat puilegio militari. ff de mili. testa. l. iij. facit. ff de priuil. cre. l. antepe. ¶ Item si de publico crimine ꝯ me comisso aliquem criminaliter accusaui et vt quilibet de populo admissus fui. insti. de pu. iudi. in fi. ff. de pcur. multas §. in popularib'. nihilominus de hoc ciuiliter agam p meo speciali interesse ff de priua. delic. l. ij. et iij. et vna actio p altera no tollit C. de fur. ancille. ff de codi. fur. si p fure C. qn ciuilis act. l. vni. nisi sint preiudiciales et incopassibiles tales q vni' electioe tollitur altera. §. eo. lib. de post. pre. c. vni. de elect. vt quis duas vbi de hoc. et hoc eo. ti. nullus plurib'. lxxxj. di. si quis sacerdotu. sed iste indulgentie non sunt tales vt pdixi ergo etc. ¶ Quinto inducit casus legis ff de ali. et ci. leg. l. alio §. cum quoqz vbi si patronus legauit oibus libertis vestes et cibaria que viua pbebat et vni ex illis reliquit viginti aureos annuos et frumentu menstrum illi debebit vtrunqz legatuz gnale et speciale: sic et iste gnali et speciali licetia vti poterit et sic scdo ingredi poterit. ¶ In ꝯtrium inducit regula odia eo. ti. nam cum oe ius comune vel priuatu restringat si est odiosum vt ibi cu ꝯcord. et istud sit tale vt pbatur. §. eo. lib. de sta. re. c. vni. xviij. q. ij. in decima vbi dicit q ad talia monasteria dz esse rarus accessus et breuis locutio ad ide. c. ibi sequens et c. diffinim'. lxxxj. di. ad reatu. §. de vit. et ho. cle. monasteria. ergo stricte interpretabim' et dicemus vnico ingressu cosumpto vtranqz licentia ad qd bn facit. §. eod. lib. de pben. no po. §. j. de offi. or. c. ordinatoij in fi. de fi. psby. c. j. ff de leg. iij. fideicomissa §. si quis. et ¶ Secudo constat specie puolere generi vt hic sed scda spalis licentia ante vsuz pme isti cocessa no fca mentioe de pma no doret ei duplicem ingressuz facit de rescrip. ex tenore et c. in nostra. vbi pz hoc in litteris ad lites et bnficialibus multominus' ergo dabitur hic gnalis ¶ Tertio habem' exempla diuersa in iure p que pbatur q si puilegiu aliquib' cocessuz postea oibus concedatur p ius coe illud puilegiu postea nil operatur. pz hoc p. c. xxiij. di. cois fili' cotunctu cum capitulis. xciij. di. diaconus in couentu. ij q. iiij. epus psbyter. Item pz p. c. q nonnullus de puile. cotunctu cum dec. vlt. §. eo. li. de sen. exco. idem si aliquib' episcopis olim cocessa fuisset celebratio cum altari viatico ponderata hodie dec. vlt. de puileg. §. eo. lib. imo qn ex diuersis causis in vnu recidit ius suu et alteri' sic actus vnus videtur q vbi plures duo requirebatur sufficiat vn' vt in ꝯfirmatore ad que deuolutum est ius eligentiuz sup quo vide qd plene scripsi de elect. ne p defectu sup vsic ordinate. Ex quo ergo gnalis et specialis licentia cadit in vnuz vnicus erit act' vtriusqz lz si lator esset vna licetia ꝙ alia ille lator vti possz semel qd notatur de testa. raynutius in glo. antepe. et ne se. vacante. c. j. in magna glo. ¶ Quarto si pbemus q gnalis licetia non extendatur ad istu patebit q sibi copetit vn' solus ingressus sed lex dicit q gnalis substitutio qua fecit testator de heredibus no extenditur ad heredes in re certa spaliter institutos quos specialiter inuice substituerat ff de vulg. et pupil. sub. si coheredi. §. qui patre facit ff de verb. oblig. doli clausula ergo vel titi' non coprehedetur in gnali vel specialis in gnali intelligetur cofusa. facit. C. de pac. debitori. de fideiuss. cum scdm ad. l. fale in imponeda. vel dicetur reuocata ar ff de ali. et ci. leg. l. libertis. ij in pnc. vbi gnale legatu oium libertorum factu in codicillis p alimeta tollit speciale certor libertoruz factu in eade causa in testamento. ¶ Et si hec negetur salte dicet p vsum gnalis renunciatu speciali qd p cedit no solum in incopassibilib' vt. §. sed etia in ambitiosis de pben. de multa. §. eo. lib. de rescrip. gratia et cle eo ti. gratie fa at. xij. q. ij. bone rei de dona. apostolice. Itera si negatur renunciatio ille tamen lz due habebut vnum effectu. hinc est qd si miles elegit testari iure coi lz per hoc no renuciet puilegio militari vt. §. no tamen faciet duo testameta ex duob'

iuribus coi et militari sed vnum tm sic si pter ppriu interesse actione habeo ꝯ plures lz ꝯ vnum in ea ad o altera no renunciem si tamen ab vno consequor interesse contra alios non ago. ff de eo p que fac. est l. j §. si plures et no de re. eccle. no alie. si quis. facit hoc eod. iiij. bona fides. ex his concluditur q etia cessante confusione et renunciatione de quibus. §. vnicus tamen erit effectus et sic vnus solus ingressus facit ff quib. mo pig. vel ypothe. l. si deferente.

¶ Quinto inducit iure aliqua iura que casum questiois decidere videntur. pmu est de preben. si pauper. §. eod. lib. vbi si mandabatur puideri per episcopu titio in forma pauperu et ille consecutus est beneficiu a quocuqz episcopus vlteri' no tenetur quasi concedentis et impetrantis intetio lz per illuz moduz sit impleta. sic et hic sufficiat titio q semel ingressus quod plus est ex facto sibi licetiam concedentis.

¶ Item si legauit quis alimenta libertis scilz cibaria et vestiaria et vni illorum legauit certam quatitate p alimentis vtruqz legatum no debetur ff de ali. l. alimenta §. bassilice. et l. stichus in pnc. ad idem lex que dicit sic filia legator no habet actione si ea que in testamento reliquit viu' postea pater in dotem dedit C. de le. l. filio. sicut ergo his casib' no duplicatur beneficiu vel legatum ita nec in terminis questionis duplicatur ingressus nec iuuat eum ꝓtestatio quam fecit que si sit iuris conseruatiua no tamen est tributiua iuris noui. vnde si no competebat isti binus ingressus ꝓtestatio sibi illum aquirere no potuit. ¶ Soluedo distinxit aut in vtroqz predictoz licentiaz exprimitur causa ingressus aut in nulla aut in altera tantum maxime in speciali. pmo casu aut vtrobiqz causa est eadem aut oino diuersa. si est eadez puta q in vtraqz dicitur q ingredi possint ad visitandu reliquias sancti vel simile sufficit vnus ingressus. facile patet exemplu si dum consanguinea mea vellam debeat obtinui hanc licentiam que licentia postea p illo actu odibus data est hanc partem solutionis probent iura que vltimo allegaui. ¶ Dixit etia q forsan ide si cae sint diuerse. tales tn vno igressu poterant comode expediri vt si gnalr pmittit visitatione scti. spalr pmittit visitatioez sororis q breuis et copendiosa esse oz vt dixi in pnc scde ptis. ¶ Si vo cause exprimutur oio diuerse. que simul verisimilr ex facto vel tempe expediri non possunt qd facile accideret ꝓpter tumultu generalis ingressus iterum ingredi poterit ad expediendu causaz expressaz ad hoc iura paulo allegata. Item si dicas licentie ei essent ad no diuersi q quod facit diuersitas cause hoc faciet diuersitas dierum vt no possit censeri vnus ingressus confusus in alio. §. eod. lib. de costi. c. j. In tertio mebro pncipali quando in altera tantuz et maxime in speciali exprimitur causa tz qd supra scilicet distinguenduz an simul potuerit expediri necne. In secundo vero principali mebro quando in neutra exprimitur causa vel tempus sed simpliciter est data licentia tunc in hac materia restringibili et odiosa stricta presumatur intentio concedentis ad primaz vicem tantum qualiter cunqz ingrediatur maxime per allegata in princip. secunde partis cum presumitur episcopum publicam vtilitate et bonestatem que versatur in hoc velle tueri. hec vera nisi de ipsi' intentione aliter appareat cui tunc stabitur. dixi aut per hac distinctione iuri equitati et honestati consona. j. dis. consuetudo solui contraria.

¶ Huius littere. G. vnica est regula. ffor. sicut et nostra.

G

Eneraliter cum de fraude disputatur non quid habeat actor sed quid per aduersariu habere non potuit considerandum est.

Quis sub hac littera H. nullas habem' regulas quas legiste habent hic inseram.

Heredem eiusde potestatis iurisqz esse cuius fuerat defunctus constat.

Hereditas nihil aliud est ꝙ successio in vniuersuz ius qd defunctus habuerat.

Hoc

De iure viuimus vt quicqd quo p vim fiat aut in vio publice aut in vio priuate crimen incidat. ¶ Dicerat ꝛ qui mandauit vel iussit vel ratu habuit. rati eni habitio manda to comparat. ¶ In seruis in qbus doli ꝑstatio vel bona fides inest heres insolidū tenetur.

l **Ignorantia.** xiij. Dy. dicat ꝗ vtriusqꝫ regule exemplū congrue ponit in eo qui ꝑfitet in iudicio p errore qui si errat i facto excusa tur si in iure nō. ff de confes nō fatetur spe cificat in eo qui errans in facto confessus est aliuꝫ sibi coheredē ff fa. herc. si cuꝫ pu terem. secus si p errore iuris vt qꝛ credebat valere testamē tum sine iuris solemnitatibꝰ que omisse vitiant vt in l. nō fa tetur. Joā. mo. ponebat in eo qui ignorat vacatione bñficij cui nō currit tempus de conces ꝑben. qꝛ diuersitatē secus si ignorabat semestre tpus currere collatori ꝛ si ꝑmisit illud labi. de sup. ne. pla. c. pe. ꝛ vlt. Dicebat etiā Jo. mo. qꝫ igno rantia error ꝛ titubatio differūt. Ignorantia eni ꝑprie est nescientia qñ scꝫ de iure vel de facto nil scio nec inde aliqd suspicor ꝛ in nullo applico mentē meā ꝛ qñ sic ignorans sci re tenet illud qd ignorat dicit de tali ignorans ignorabit ꝛ iste potius contemptor dicit ꝙ ignorans. vnde bnus Bersi. qd scire debes ꝛ non vis: non ꝑ ignorantia sed ꝑ contemptu iudicabit alias aūt regl'r excusat. Error aūt est qñ applico mentē ad id cuius veritas hꝫ ꝯtrariū ꝛ qꝫ hec differant ꝓꝫ. de aquir. pos. l. si me in vacua in pnc. Titubatio est qñ no ap plicn mentē sed ꝑpter cōflictū rōnum dubito cui parti mē tem applicē ni g'l. de cōdi. indi. l. si ex qbus cōcludit qꝫ ois titubans ꝛ errās est ignorans sed nō conuertit. Itē huic re gule cōcordat lex dicens scientiā nō ignorantia volumꝰ ob ligari C. de tabu. l. gnālit li. xij. ꝑsumit tn̄ ignorantia qd dic vt. ꝶ eo. ꝑsumit. ꝛ dicit Jo. mo. qꝫ scia ꝛ ignoratio in hac mā tendūt ad eādem hominū modū vt sciētia no tendat ad ma ximā diligentiā nec ignorantia ad supina ꝛ crassaꝫ. ff de iur. ꝛ fac. ig. l. nec supia ꝛ l. plurimū. ff de edili. edic. l. si qd vedi tor. de ignorantia iuris etiā distinguit Jo. mo. an sit notum ꝛ frequentatū illud ius ꝛ tūc nō excusat. C de iur. ꝛ fac. ig. l. constitutiones. aut nō est frequentatū vt l. gallus ff de lib. ꝛ post. ꝛ tunc excusat nisi tractaret de lucro captado ꝛ sibi iputet qꝛ potuit ꝑitiores ꝯsulē ff qs or. in bo. pos. l. ij. in fi. ¶ Prima glo. ponit exempla ꝛ remittit. scdo ponit ꝛ ex ponit vnū notabile. tertio successiōe signat ꝛ soluit duo ꝯtra. ¶ In. j. gl. ibi l. ij. ignorantia nō iuuat illū qui credens no nocere hereditati matris renūciat. ꝛ ibi cum qs indebitum ꝑ ignorantiā iuris solutū nō repetet ꝛ ibi. §. no temere. ibi etiā extra ordinē punit. ¶ In. j. gl. ibi dic vt ibi ꝛ. ff de iur. ꝛ fac. ig. l. regula Dy. plene ꝓsequit hic hanc materia per solutiōes obiectionū ꝛ postea distictione subdit pleniorē quā ibi primi decidā. distinctione aūt ad lrām scias talem esse. aut errat in iure aut i facto si in iure aut ciuili aut natu rali aut quasi naturali ꝛ si ciuili aut errat i iudicio aut extra iudiciū si in iudicio si quidē ante litē contestatā error excu sat ꝓbata cā erroris legitime vt ff de interrogatoriis ac de etate §. qui iusto ꝛ. §. celsus si post litē contestatā ignoran tia no excusat vt hic ꝛ. d. l. fatet si errat extra iudicium aut agit de dāno vitando aut de lucro captando. si de dāno vi tando aut errat in eo in quo requirit dolus verus aut in eo in quo sufficit dolus ꝑsumptꝰ vel lata culpa vel leuis ꝛ mul to fortius si leuissima. ꝛ si in eo in quo requirit dolus verus ignorātia excusat ff ad sil. si quis in graui §. si quis ignorās sed si errat in eo casu in quo sufficit dolus ꝑsumptꝰ vel lata culpa tunc si quide erat publice notū vere vel iuris ꝑsump tione vt qꝛ a tpe publicatiōis cucurrerūt duo menses iuris ignorantia no excusat vt. C de legi. ꝛ con. l. leges sacratissi me de iur. ꝛ fac. ig. l. ꝯstitutiones. ff de publi. l. vlti. § lꝫ. ad l. cor. de fal. l. diuus claudiꝰ in pnc. sed si no erat publice no tum vere vel ꝑsumptiue ignorantia iuris excusat vt. ff de de cre. ab or. fa. l. vlt. Si agit de lucro captando si quide cuꝫ

alterius iniuria vsucapiōe iuris ignorantia nō tollerat nec excusat siue potuit siue nō potuit peritiores cōsulere vt. ff de iur. ꝛ fac. ig. l. iuris ignorantia de vsuc. si fur. ꝛ. l. nunqꝫ. Sꝫ si sine alterius iniuria si quide peritiores cōsulere non potu it ignorantia tollerat ꝛ excusat sed si potuit ꝑitiores cōsu lere iuris ignorantia nō excusat vt. ff de iur. ꝛ fac. ig. l. regu la. §. sed iuris ꝛ. §. si quis de bo. pos. l. in bonoꝝ ꝛ quis or. in bo. pos. ser. l. ij. §. vlt. Fallit. ff de aquir. hered. si duo ꝑpter rōneꝫ qꝫ. ā. d. ibi si errat in iure naturali ignorātia no excu sat vt. ff de adul. l. si adulteriū. §. stuprū. si errat in quasi nā li ignorantia iuris no excusat vt. C de in ius voc. l. ij. si errat in facto aut ꝑprio aut alieno. si alieno aut erat publice no tum aut nō erat publice notū: si erat publice notum ignoran tia non excusat vt ff de insti. sed ꝛ si pupillus. § ꝓscribere. si nō erat publice notum ignorantia excusat vt ff ꝓ socio. l. si. ꝛ ꝑximo. c. cū quis. si in facto ꝑprio aut certat de dāno vitā do aut de lucro captando si de lucro captando error nō tol leratur in ꝑprio facto. si de dāno aut cum alterius iniuria ꝛ tunc error in ꝑprio facto nō tolleratur vt ff ad velle. l. ꝙꝫ aut sine alterius iniuria ꝛ tunc error in facto ꝑprio excusat ꝛ tollerat. ff de condi. indeb. l. sed ꝛ si me putem in ꝑncip. ꝛ §. cum inter de actio. emp. ꝛ vend. si liberū ꝛ ita oportet in telligi qd no. ff. de leg. j. l. si res obligata Dy. ꝛ in fi. Item ꝯ ff. de fideiuss. l. iij. vide qd ibi no. in glo. fi.

b **Ex regula** in pma sui parte facit ad qōnem positaꝫ in regula cū quis in ius. scdā do ps facit ad qoneꝫ qua di sputatur an impetrans bñficiū de vacaturo qua expectat vl' reseruatioe que ꝑ eo pendet teneat facere mentionē ita qꝫ aliter impetratio nō valeat: ꝑcedit aut qd in eo qui sciebat se tale ius habere alias facti ignorantia excusaret illum. ꝶ. e. lib. de rescrip. gratia. ¶ Ad vtranqꝫ parte inducā quinqꝫ rones vnam opinionē ꝛ vnam equitate demū soluā ꝛ ꝯtrja respondebo. ¶ Quod aūt nō teneat sic ꝓbabo lꝫ i petrus de bñficio ꝯtrum cūqꝫ mo dico quod hꝫ teneat facere menti onem de rescrip. si ꝑponēte de ꝑben. si motu ꝑprio li. eod. nō tn̄ de illo qd nondū habꝫ qꝛ longe minꝰ est actionē here ꝙ rem ff de reg. iur. l. minus. sed expectans vacaturū reser uatum est hmōi ergo ꝛc. ¶ Scdo facit de rescrip. postula sti dum ibi dicit qꝫ de ꝑpetua vicaria tenet facere mentionē quasi a ꝯrio non de tpali multominus qui spe tantū habet. ¶ Tertio facit. ff qui satisda. cog. l. sciendo. §. diuersa. vbi habens eni actionē ad rem imobile satisdatioe oneratur sꝫ ea possidens releuat ab onere satisdandi ad quod facit. ff de pe cul. peculiū. §. si ere ꝛ insti. de leg. §. si res. facit de re iudi. cū aliquibꝰ vbi in executione sine no sufficit pignora dare nisi corpalis possessio tribuat ex quo patꝫ qꝫ minus est hēre ius ad vacatura vel reseruatam ꝙ tenere vacante. ¶ Quarto certū est qꝫ perire poterat reseruatio de offi. leg. ꝑsenti mul ta eni accidere poterant qꝫ expectatā vel reseruata minime haberet vt insti. de rerū di. § illud quesitu est in fi. quo ergo bñficiatū eum dicemꝰ cū beneficia sint perpetua. lv. di. ꝓce pta hoc eod. ti. actus. nōne sepe expectantē prius ꝙ obtine at expirare videmus. absurdū est ergo dicere expectantem bñficiū obtinere ergo de expectato cū ipsum nō habeat nō faciat mentionē C. de vsufru. ambiguitate. nōne statuliber medio tpe opat' vt seruus ff de sta. lib. l. statuliberū a simili expectans vt non bñficiatus medio tempe censeat. ¶ Quinto optime facit de offi. leg. c. vlt. li. eo. vbi dī qꝫ te net facere mentionē de bñficio qd obtinet ex quo notat fa ctum nō ius vt ꝓbat de ꝑben. de multis ꝛc. q. ij. si quis iam trāslatus. facit etiam de ꝑben. si tibi concesso. ¶ Sexto ꝓ hac parte facit qd no. Inno. de rescript. in nr̄a dicens qꝫ cre dat valere litteras dūmodo impetras velit tenū ciare vaca ture per decre. de rescript. sup litteris. ꝛ licet videat notasse ꝯtriꝫ eo. ti. postulasti. defendit tamen ꝯrietas vt dixi in ꝓ. decre. in nr̄a. sup verbo molestari. Item saltē ꝑ pdicta iura fatear qꝫ ꝓbabiliter potuit i petrās credere se ad hoc nō te neri ꝛ sic no dolo sꝫ simplicitate tacuisse videat ꝛ sic valeāt

littere p decre. sup lris de rescrip. facit. ff. eo. li. de rescri gra In contrarium facit. ff. eo. ti. q actione z videt expssius de rescrip. in nra z cum lre ad bnficia sunt odiose z restringende de p ben. quis li. eo. tui dz in eis taceri qd mouere posset pncipe ad gratia denegandu forte eni si sciuisset primo gram pcessisse ad scdam minime psilisz. z videt ergo ex hac iocturnus ze gratia ad hoc optime de fi. psby. c. ij. eo. lib. bn facit de rescrip. abbate ad hoc facit insti. de leg. § no solum ibi forsan eni si sciuisset aliena no negasset facit ff. de vsufruc. l. arboribus § vlt. vbi nullu fructu recipiens nihilominus fructuarius reputat a simili expectans bnficiu habere dicat lz nulla fructum recipiat de pbenda. facit de rescrip. gra z. c. si tibi co. lib. vbi de bnficio collato nondu tn acceptato tenet facere quis mentione a sili hic de illo iure qd hz iam ex titu. no ex pceptione puentuu dicit quis canonicus de pben. dilecto satis facit eo. titu. dilectus filius p qd capitulu talis recipit quotidianas distributiones z ita parte bnficij. ergo de illa dz facere mentione ff. de rei vendi. que de tota. nam de quo cuqz minimo bnficio tenet facere etia mentione vt in. d. c. si motu eo. lib. item ex sola spe dicit quis vsurari de vsur. consuluit z simoniacbus. xvj. q. vij. p laicos. a simili iste ex spe dicat pbendatus facit ff. de ser. vr. pre. l. si seruit vbi pactu ne luminib officiat etia de futuris luminib intelligit a sili hoc de futuro bnficio vt de eo mentione facere teneatur de sent. exco. religioso. eo. lib. vbi in pbatione existens religiosus censet none videret absurdu q habens bnficiu viginti solidoz teneret de illo facere mentione z expectas beneficium mille marcaru ad hoc minime teneret. hanc parte videt fouere copos. in pre. decre. in nra. dicens q no est verisimile q ita papa p eo scriberet cui alia gratia fecerat sic p eo cui nunqz fecit. ¶ Sol. puto p ma z vltimo inducta pcipue p decre. in nra de rescrip. z de pben. quis libr. eo. tales lras no valere. z facit qd dicam post archi. de pbend. si tibi absenti. j. rn. in fi. in glo tz hoc. ad zria respode p id q dixi in pnc. hui partis z per ea que scripsi de rescrip. postulasti sup versi. vicaria. lz eni mins sit tn aliquid est z illud eil exprimendu z sic seruat curia z ideo plus no insto. ¶ Ad vltimo allegata rnde per hanc regula q lz ipetrante excuset ignorantis facti vt in. c. gratia no tn excusat ignorata in tis vt hic nec valeret rescriptu no faciens mentione de vicaria ppetua vel de modico bnficio vel de colorata possessioe lz ipetrans crederet no teneri ad illa exprimeda pdictoz exempla patet de rescrip. postulasti de cocess pben. cu nostris z. eod. lib. de pben. si motu pprio. Item decr. sup lris vult simplicitate no pdesse quado ex taciti expssione papa veri siliter ad negandu moueri potuisset vt pdixi.

a **Mputari.** xlj. ad hanc regula concordat regula constat. z. eo. titu. Sciens etia q Dy. hic ad solutione zrij de l. qbus dieb. ff. de condi. z de. z similiu distinguit q aut iplendus est modus aut codicio. z si pditio: aut potestatiua aut casualis aut mixta. z si potestatiua aut pendebat ex facto meo tm aut meo z alteri zc. sic plenius psequit id qd no ff. de pdi. z de. sup Rica. dicit at qd regula pprie pcedit in pditioe potestatiua que pendebat ex facto legatarij tm vel heredis scripti vel alteri cui fuerat ascripta na si impediat eam iplere p casum nihilominus debet relictum q non stat per eu quo minus faciat qd debebat. ff. de codi. insti. q sub conditioe. § quoties. Item in illa que pendet ex facto illius cui ascribit z alterius ipediat per illu ex cuius facto pendebat sed si impediat p casum in sua vel alteri psona contingente no debet relictu z tamen no stat p eu quo minus faciat qd per eu zc. ff. de codi. z de. l. in testameto. ij. z. l. titio §. si ex ante z ideo meli pcedu in conditioe vere potestatiua idest que pendet ex facto illius tm cui ascribatur.
¶ Prima gl. ponit exempla. scdo equiparat impossibilitatem a pncipio vel ex post facto puenient dicens istu ad huc obligaru cu subdit zrium z remittit alegao dicto conditas. tertio querit allegat p z z solvit tndem ad zria. ¶ In pma glo. ibi l. vlti. vide s. eod. cum stat in. j. glo. z ibi celsus si arbiter mandat dari kalende duo sunt mandata. z ibi. l. ij. in fin. domino nolente recipere preciu emphiteosis emphiteota illud assignatoe pntiu deponat z ibi ea tamen adiectio si dicat testator lego vxori argentuz z vestem que ipsius causa parata sunt vnum est legatu secus si dicat que q ipsius causa zc. ¶ In glo. j. ibi lege comissoria. alias incipit si fundus lege comissoria z ibi non debet vide qd dixi in pre. decre. q sup glo. sic patet z quod dica post Dy. infra eod. quod ob gratiam.

b **Ec regula** ducitur p z contra diaconum no pmotuz ad sacerdotium infra annu cuius casus sic pponebatur in scda questioe quam post doctoratu dispui aut diacon pmotus ad ecclesia parochiale qui vltimo die septembris q est festum beati hieronymi habuit pacificam possessionem ecclesie neglexit vsqz ad quatuor tempa septembris sequentis pmoueri ad sacerdotiu in sabbato quatuor tempoz ipsius mensis nullo modo potuit pmoueri querit an finito illo mense z per conseques anno sit priuatus per constitutionem licet canon. s. eod. lib. de elect. Eadem questio formari potest in dispensato ad septenium qui infra annum debebat fieri subdiaconus per decr. cum ex eo in fi. eod. titu. vbi de hoc scripsi post archi ¶ Regula inducit contra eum p contrariu q per ipsum stetit in quinqz sabbatis quibus potuit ordinari p ipso inducit q non stetit per eum in sexto z vltimo sabbato quo sibi id licebat. ¶ Et hanc partem psequendo inducam sex ratioes z vnam glo. scdo in contrarium quattor. tertio soluam z contrarijs respondebo.
¶ Primo sic. certum est q iustu impedimentu excusat a pena priuationis vt dicitur in decre. comissa. §. j. qui. § in hoc glosa decre. licet. ad idem. c. eod. §. porro z decr. cum ex eo eod titu in fi. z clemen. de eta. z quali. vt hi qui. §. illi vo de sta mo ne in agro. §. ceterum z. c. attedetes. §. statuimus z quod duo iura scilz. §. j. z. §. illi vo. vocant iustum impedimentum alia tria scz §. porro z ceteruz z statuimus. vocant rationabile causaz z finis decr. cum ex eo. vocat iustaz causaz quodcuqz igitur horuz includat casum nostru satis est diacono qui etia potuit habere causaz in differedo bene facit de elect. cum ex eo libro. vj. vel voluit prius adiscere ea que sacerdotes scire oportet. xxxviij. distin. nulli sacerdotum z c. que ipsis ne non dignus ordinatur vt ibi. z. j. q. j. no est putanda in fin. z ne penam incurreret de eta. z quali. c. penult.
¶ Scdo sic pbo. certum est q iste no potuit dici morosus ante sextum sabbatum cum dies non interpellasset ff. de rebus creditis l. quod te. z est expressuz in pre. decre. comissa in principio z ex contrario sequeret q infra annum cogeretur ad sacerdotium. in vltimo sabbato non fuit morosum p pter iustum impedimentu quod euenit habens enim defensionem vel exceptione legitimam no potest dici morosus infra eod. non est in mora vbi vide concor. concluditur ergo hunc diaconum imunem a pena. ¶ Tertio sic. constat constitutione licet canon in hoc mebro esse penale cum priuet iure iam acquisito facit de accu. super his sed in penis benigna sit interpretatio. s. eod. in penis cum suis cocor. z exemplis pter que cum his que habentur in regula odia eod. titul. prosecutione partis vel argumenti huius omitto. constat ergo q etiam si casus esset dubius vt vno respectu dicatur incidisse z alio no eligere debemus benigniore parte vt no inciderit cum melius sit de misericordia qz de crudelitate reddere ratione. xxvj. q. vij. alligent z illa sunt imitatione digniora que sunt excellentiora pietate. ix. di. c. vlti.
¶ Quarto certum est q illa interpretatio dicitur praua q receditur a verbis textus de deci. ad audientia. per quoz probatur arguendu a verbis z ibi concordantie in vlama glo z verba debent aliquid operari. s. eod. lib. de priuileg. si papa. sed vt dixi in principio decret comissa. §. j. z tres clemen. ibi allegate dicunt in singulari iusto impedimeto z rationabili

rationabilis cã ergo est clarũ arguendo a singulari q vnum impedimentũ ⁊ vna cã sufficit qd fuit ergo ⁊c. q dicit cõtrarium vult q pluribus sabbatis fuerit ipeditus ⁊ sic mutat sensum. ⁊ psuetũ erptat vt plus diri facit ad hoc.xi.c.ii.de pbe.i. cul.
¶ Quinto constat q in mora modici tpis nõ est periculũ. ff de iudi.si debitor ⁊ lex ipsa dicit modicũ tpus quattuor mensiũ ⁊ alia sex.C. de fideius l.sancimus dicit q si fideiussor pmisit aliquẽ presentare vel pena date penam euadit si post terminũ infra sex menses illum psentat sed iste diaconus de mense decembris cessante impedimeto potuerit ordinari ⁊ si poneret casũ in sabbato tpoz quadragesimalium hoc liceret in quidena euadat ergo pena dato q illi aliis locus esset. ¶ Sexto negari non posset quin si tpus annale isti occurrisset saltẽ restituendus est ad vnũ sabbatũ quo fuit impeditus de quo vidi qd satis no in cle.de resti. in integ.ab ecclesia in vlti.gl. ⁊ de hoc ⁊ ad qõnem multũ facit qd scripsi de ap.ex rõne sup si.pme glo.scde col.vsi. hoc etiã fm Inno.⁊ vltra medium vsi.⁊ hoc sit vsqz ad fi.vbi plene tractat de anno quãti tempis negligentia nocat appellanti ⁊ quãti tpis potentia ipsũ excuset ad hanc parte facit etiã qd scripsi de cle.nõ resi.iter quatuor in fi. de illo qui ex culpa absens ppter impedimentũ superueniens excusat.
¶ Contra diaconũ facit negligentia potis tepis p cõtrarium huius regule cũ in quinqz pcedentibus sabbatis potuerit ⁊ debuerit pmoueri. ¶ Circa qd aduertendũ q ante decre. lz canon rectores parochialiũ ecclesiarũ debebant fieri sacerdotes de elect.cũ in cũctis.§.inferiora de eta. ⁊ quali.c. j.⁊ debebant fieri infra breue tpus eo.ti.ptere q eque expsse de parochiali ecclesia loquit ⁊ si dicas q certa dies statuta nõ est.hoc placet.nã in oibus obligatoibus in qbus dies statuta nõ est p senti die debet ff eod.ti.in oibus ergo statz tenebat.vsi decre si p pauperibus de pben.in fi.§.eo.lib.declarans mente pdicto; vnũ dicit tale pmouendũ in pximis quatuor tpibus terentis ergo terminis in pmo sabbato ordinationũ de mense decebri fuit in mora ⁊ deinde in sequentibus quatuor sabbatis aggrauata fuit mora ⁊ dilatata culpa cum ergo lapso anno nõ sit psbyter ergo locus est pene ppter talem morã ⁊ negligentia quaz pbet lapsus anni.de rescri.si aut vbi de hoc in.j.gl.⁊ c.plerũqz in gl.fi. ¶ Scdo sic certũ est nõ ordiatũ puniri q ordiari debebat. ista autẽ obligatio fuit statim post adeptã possessione qd pz q etiã infra annũ monitus si nõ ordinet puari pot pre.§.in inferiora vt no.in decre.lz cani.in glo antepe in pnc recipiedo eni tale beneficiũ se statim obligant ad sacerdotiũ annexum ⁊ nõ licite est culpa delare sibi officiũ retractare ff de admi. tu.l.tutores.ff.de offic.archidia.ca que cum coco; lz ergo tardando ecclesia quasi vidua quo ad illa que sunt ordinis sicut de epo dicit c di.c.j de transla c.ij.§.sic.neqz ad piculũ parochiano; sine sacramentis sacerdotalibus decedentiũ eius culpã denotat ⁊ sibi imputat.xxvj.q.vj.si psbyter ⁊ c. seq.imputet ergo sibi casus ex quo tanta culpa pcessit de hoc in glo.⁊ est hoc regulare de cõmo.c.vni.de deposi.c.ij.
¶ Tertio certũ est imputare debere illi qui se artauit.ff. de elect.cũ in veteri ⁊.ff.si quis cau.l.ij.§.si qs tñ vbi ipuiatur ei qui pos pficisce do euitare potuit tempestate vel vim fluminis ⁊.C.de dilat.l.ij.vbi iputat cõtutoribus q tarde suspiciõis cãm mouerunt ⁊ cõtutor factus est nõ soluedo.⁊.ff. de dã.insec.cũ postulasset vbi ei qui de dãno infecto agere poterat imputat si tarde pretore ad iut ⁊ edes corruerunt. Item ppter tpis angustia refutat tardus appellatiois fautor C.de tem.ap l.nemo in fin.imputet ergo sibi ⁊ nõ casui superuenienti dãnũ puationis qd sentit ex sua culpa hoc eo. titu.dantem qo cum cõco. ¶ Quarto iputatur ei qui non pmidit qd euenire poterat de bonis qui.ff.cod.lib.de ser. nõ or.c.j.⁊ ibi coco;.⁊.ff.loc.si quis domũ.§.j.dicit ergo poterat isti diacono qd noluit potuit.qd voluit non potuit de offic.deleg.cũ sup C de iure do.si genero.C.si quis alte. vel sibi l.multũ interest. ¶ Sol.satis placet dictum ei dñi. no tatum vbi.§.in pn.l.istum diaconũ nõ priuatũ cum in pmis sabbatis nõ fuerit in mora intellige hoc respectu pene de q

loquitur ⁊ si casus que nõ precessit mora vl culpa nõ ipoteuit allegat.ff si cer.pet lecta.ff deposi.l.lanius.hoc tamen pcedit qñ do ipedimentũ pueniens in vltimo sabbato nõ fuit ex culpa ipsius vt hic in glo.alias secus vt de eta. ⁊ qli. c.j.pcedit aũt solutio eo fortius qñ ex iusta cã sa puc. distulit sacerdotiũ vt dixi in pnc.pme partis. ad solutione dñi facit.ff.qe or.in pos l.ij.in pn.vbi oes dicũ q datur ad bonoz possessionẽ petendã sint pmi medij vl vltimi sunt vtiles dñi facit.ff.qui ⁊ a qui ma.l inlianus que dicit casos aduẽtitios cõputandos nõ esse: ⁊ vide in suffra.de bonis.c.fi. sup vlti. glo.nec placet qd quida dicũt tpus currere ⁊ eum penam incurrisse sed restituendũ esse vt tangebã in vltimo argumeto pme partis q si dicis eum habere iustã cãm restitutionis illa eade est cã sufficiens ad euitandaz pena illam vt in pnc.pbatum est p exeplariũ iuriũ. Dico aũt q in pximo sabbato tenebit pmoueri ⁊ de hoc in pn.glo. ¶ Ad pmũ cõtrarium ⁊ scdm dico q si cõcedat qd dilatio recipiedi sacerdotium potuerit inducere culpã ⁊ morã ⁊ lesionẽ conscientie nõ tñ induxit mora vel culpa quoad penã de qua loquimur in qua opoztet integrũ annũ cedere etiã si sit certu eũ pmoueri nõ posse vt in decr.comissa j.ri. ¶ Ad tertiũ ⁊ quartum respondet q ille nõ dicit se artare in veniedo qui iter arripuit eo tempe quo pleriqz illius conditiõis hoies solent puenire ff de verb oblig.p; inano.§ ij nec obligatus ad operã qui incipit eo tempe quo perfici poterat scdm operã diligetis edificatoris vt ra.l §.item qui insola.cum ergo vt distuniatet scdm morẽ alio; ordiandoz iste diaconus infra tpus ordinari posset ⁊ sic se posse speraret: nõ oz dici se artasse cum congruũ ⁊ sibi sufficiẽs tpus haberet ⁊ lz quis puidere teneat interdũ qd pot accidere nõ tñ tenet diuinare vt dixi post Hosti.de ser.nõ or.c j.sup glo.fi.

N alternatiuis.

lex. intellige de alternatiuis affirmatiuis.in negatiuis eni requiritur q neutru fiat.ff de verb.obli.si gs ita in fi.scdz Hy.declaro q sicut affirmatiua vult alteru fieri ita negatiua vult alteru nõ fieri ⁊ sic neutrũ fieri ⁊ sufficit vt dicebat Hy. due sunt regule de alternatiua loquetes.pma respicit electione cuius sit scda obligatiois effectũ.ad pma alleg.ff de eo qd certo lo. nõ vtiqz.§.qui stichũ.ad scdam.ff de co. ⁊ de.l cũ pupillus §.vlti.⁊ de verb.oblig s ita quis stipulet. ¶ Prima glo. dicit vnde sumpta ⁊ ponit exempla.scda subdit de alternatiuis ordinis.tertio subdit cõtrariũ soluit ⁊ remittit. ¶ In gl. j.ibi si heredi plares.si plures conditioes cõiunctiz adiecte subdit heredi oes implende sunt si disiũcte sufficit altera ⁊ ibi.§ si gnãliter vide.§.eo.cõtra eum. ⁊ ibi mancipioz loquit qñ is cui legata fuit optio seruoz nõ elegit infra tertium datũ a piore. ¶ In.j.glo.ibi mandato in fi. ⁊ hoc eo. tit.inspicimus vt ibi dixi ⁊ in fi.Item cõtra.ff.de leg.ij l lutio tutio.so.qd ibi no.hic Hy.no.s q regula locũ h; in cõtrahibus Item in legatis cum verba dirigunt ad herede si õo ad legatariũ vel simplicit pferunt est electio legatarij vt ibi tractat etiã hic õ oronibus copulatiuis disiunctiuis ⁊ soluis. p me habent copula scde disiunctiua tertie neutrũ. nã copulatiue requirit oes simul vera.nã desiunctiue requirit alterum tñ cõcordantie sunt in glo.soluta õo ex mente pnunciantis si certa est aliqñ equipollet copulatiue aliqñ do disiunctiue.ff de verb.sig.alienatois.§ fi.si õ mente nõ apparet accipit p copulatiua.ff de verb.oblig.triplici.§. videamus sed text. regule iuris ciuilis que in pnc.ponit glo.facit cõtra.fz Hy. dicit qd.§.videamus pliderauit dubio significatiois solute in regula illa cõsiderauit effectũ quo in obscuris sequimur minimũ.§.eo.in obscuris.Soluta ergo est p se spes orationis distincta a cõiunctiua ⁊ disiũctiua ⁊ tripliciter significat sed nõ hz ab illis diuersum significatũ vel tertiũ effectu sed aut requirit vtrũqz vt cõiuncta aut alteru tñ vt disiuncta hz ergo oro soluta distinctã ⁊ ppriã spem significandi. sed no tertiũ distinctum effectũ significam.

b **Uic regule** coaptat qd quaz disputaui post Jo. de deo. li. j. q. xviij. qua sic proponebam querit an valeat appellatio alternatiua interposita. s. ad archiepm vel papam. ¶ Inducam aut ad negatiua quatuor ad affirmatiua totidem tertio premissis duabus opinionib' soluaz distinguendo et contrarijs respondebo. Et videt q no valeat qr in iudicialib' actibus parta sunt no facere et obscure vel alternatiue facere sed obscure pbans p no probante habet de pbatio in p. sentia ergo te. facit ff de cofes. certum et de interro. actio. de etate. § nihil. ¶ Scdo alternatiue fiunt in nil improbante qd eligens alternatiue habet p no eligente de elect. in electionib' eod. lib. in stipulatoibus idem. s. cu seruus duoruz stipulat illi aut illi vel stipulat illi decem aut illi fundu. ff. de sti. ser. l. Item si seruus in fi. cum l. seq. et sic incerte no valent. ij. q. vj § diffinitiua. ff de re iudi. l. in sūma. et imputanda est illi qui no declarauit hoc eo. ti. § cum nec cu alteri' dam no vagari l3 de rescrip. c. vlti. ¶ Tertio sic pbatur: constat q delegatus d3 esse certus de rescri. ad hec sicut arbiter de arbit. in o tuie et tutor ff de testa. tu. tutor incertus. sic ergo et certus d3 esse iudex ad quem appellat. ij. q. vj. §. post datam et c. pter. et c. ab eo. et §. forma vbi satis innuit q ad vnum certum et non ad plures est appellandu alias nec certi apostoli dari possunt nec etia ad se presentandu congrue possz terminus assignari de quo. s. eod psonas et c. cum sit. ¶ Quarto iura probat q vitiat incertitudo qd alias valeret ff de testa. tu. duo sunt tich. de manu. te. cu ex pluribus s rebus du. si quis. insti. de lega. § legati. na etia decretuz pape no astringit super incerto. s. eod lib. de conces. pben. c. j. §. subiunctu in fi. et cle. eod. titu c. j. facit de elect. vt quis du so eod lib. et q2 infra decem dies no elegit postea no audiet ff. rez tu. ha. l. honor. ¶ Contra q valeat appellatio ar ff de iudi. si quis intentioe. vnde accipiet qd sit vtilius sibi vt posset eligere et interpretari debemus vt tea valeat non vt pereat ff de rebus du. quotiens. ¶ Scdo inducit lex si ita. ff de pben. empti. vbi patet qd admittitur alternatiua in te vendita ca3. s. vendo illam aut illam te. vide. s. eod. contra eum post pnc. glo. sic ergo et in appellatioe. nam pcedendu est appellanti qd nulli obest et sibi pdest. ff de euic. l. in creditore. ¶ Tertio petitio incerta admittit dum tamen certificat. ff de rei vendi. que de tota. §. incerte et alternatiu' libellus admittit de in integ. resti. constitut'. appellatio aute dicit libellus. ij. q. vj. si quis libellos. ¶ Quarto videt qd appellatio teneat et qd taliter appellas teneat adire papaz de ap. si duobus. q tn debeat adire noiatum pus est arg. de pben. mandato. de elect. c. pe. vsic. vel si. Sol. Jo. de deo dicit qd refert vtrum appellet post sniam et tunc no t3 appellatio si no est recepta a iudice vel a parte q2 si no pbat sententia iniusta remanet. ij. q. vj. ei qui extra de ap. sepe. si aut recepta sit tuc no est questio siue ante sniam siue post tamē ante sniaz no debuisset recipi extra de ap. vt debitus hec solutio no subintrat dubium. H. ra de ap. consuluit ij. tenuit talē appellatione iudicialē no tenē q2 apli debent esse certi et determinati. ij. q. vj §. forma in extraiudiciali putat Ztriū cum illa sit puocatio ad cām de ap. cum sit. Mihi videt q talis appellatio teneat de iure ciuili cu3 no relinquat appellatum incertū ratio q2 ad iperatorē no appellat omisso medio ff de ap. imparatores et ita ad primuz vr appellasse at ff. de stip. ser. nam cu vterq3 et. l. pcedenti. ff de solu. qui reo. §. si seruus. ff. de fideius. l. fideiussor in pnc. Sed q2 de iure canonico appellari pōt ad papam omisso medio dicerē no tenere nisi pbabili dubitatione cā ductus sit sic alternatiue appellare arg. s. eod. lib. de post. c. j. ff quoz le l. j. §. q2 autē et pone exemplū. s. eo. lib. de offic. deleg. si is cui. vbi de hoc in glo. no. q2 et pdicta vera nisi alterū illoz eligat infra illud tpus infra qd poterat appellare vt ibi no fateor q speculator fouet Ztrium in spe. de ap. §. nūc tractem' versi. sed pone aliquis et §sic. quid si dicat et dino vide qd ibi scripsi in pnc. et in si et de hoc per archi. ij. q vj §. post datā. et § illo. v3 ad Ztria respondet q loquunt cū nullus termin' est statutus et nullum discrimen aduersarij versat. Constat aut q etiā extraiudiciali appellationi interponēde ac etiā psequēde statutus est termin' a iure p3 per ma. s. eo. li. de ap. cōcertationi scdm in cle. eo. tit. sicut in vtra q3. igit nisi infra terminū quo debuit appellare certificet alteru eligēdo videat nō appellasse. ex pdicti p3 q si de archidiacono appellat ad epm vel archiepm valeat appellatio ad episcopū cu3 ad archiepm nō potuerit appellari et regulariter inutile adiectu non viciat vtile eo. tit. vtile. secus si cōsuetudo haberet ad eu appellare posse. s. eod. lib. de ap. romana. ij. rn. Idem dico d quatuor pncipalib' patriarchis si vera esset opinio q ad ipsos posset omissis medijs appellari super quo vide qd dixi de puil. antiqua in fine.

i **N argumentū.** lxxviij. Jo. mo. dicit ponendū casum p. c. sicut de conse. di. j. et p. c. quāto. s. de psue. Prima glo. dicit vnde sumpta et ponit exempla interser es solutione supfluitatis. scdo not. ex regula generale qd determinat. ¶ In glo. j. ibi que pter necessitatem recepta sunt no debent in argumentū trahi. ¶ In pma glo. ibi alias nō liceret hoc ideo q2 ibi est phibitio. dicit em littera legis scde id licere in hoc tmmodo casu. alias vbi no esset in Ztrium phibitio expressa vel que equipolleret expresse id qd pter necessitate concessū est ppe eade vel maiore necessitatem bene posset in argumentu trahi. nam que pueniūt in identitate rōnis per constitutionē iuris separari no debent vt. ff de fonte vni §. hoc interdictum et de iniusto te l. postbu. et per hunc modū dicit concordari glo. legis scde ad glo. qui pter. ff. eo. titu. cui vr pteraria.

b **Ec regula** satis soluit qōnem quam disputauit dns meus dns Matfil' qua querebat an bonus aduocat' in vtroq3 iure nūc monachus mōasterij multū ere alieno grauati de mandato vel licētia abbatis postulare possit in vtroq3 foro vt de lucro eius monasteriū releuetur a debitis. ¶ Ad affirmatiuā inducunt qnq3 rōnes et due glos. scdo ad negatiuā tres rones. tertio datur solutio et contrarijs respondet. ¶ Quod ergo possit videt q2 l3 monachi phibeant postulare xvj. q. j. de presentiū ab hac tn phibitiōe excipit vtilitas monasterij cū imperio abbati. xvj. q. j. monachi ij s. de postula. c. ij sed in terminis qōnis vtraq3 concurrit vtilitas monasterij et abbatis iperiū ergo postulare licebit. ¶ Scdo cum releuare monasteriū ab onere debitoz sit pium opus et appetibile vnde pter id sicut et p redēptione captiuoz pmittunt ipsi' monasterij mobilia et imobilia distrahi x. q. ij. hoc ius porrectū et opera misericordie cōia sūt et necessaria oi statui oibus officijs et oibus etatib'. lxxxvj. dis. no satis ante finem. ergo videt nō solum posse. sed etiaz teneri ad id. fortificat aūt hoc p decre. scdam d testa. i. rn so. s. eod. lib. vbi executio vltime volūtatis q2 piū est opus de legitimus sui prelati religioso pmittit. ¶ Tertio constat q alias illicitū pter necessitate fit licitū de conse. di. j. sicut et di. v. discipulos. de psue. quāto de obser. ieiu. consiliū. s. eo. titu. qd nō est ff. ad. l. ro. de iac l. ij §. cum in eadē. hinc ē qd necessitas excusat a piurio de iureiur. querela cu pcord. et a furtu s. de fur. si quis. et ab homicidio vt p3 in cle. de homi. si furiosus in fi. ergo pter necessitatē monasterij licebit h monacho ¶ Quarto inducit regula hoc eo. ti. qui sentit cū cōcor. cum enī monasteriū sentiat onus alimentoz istius et forte iste aliud nescit operari decens esset vt ex eius opere cōmudū aliqd pciperet. ¶ Quinto inducit qd vbi abbas mandat monachus parere tenet de tempo. or. ad aures de offic. or quāto nec d3 monachus de sui maioris sentētia iudicare cui' officij est obedire et implere que iussa sunt vt dicit Hieronym' ad rusticū vide in hieronymiano. et eius iperio subest vice dei. nec h3 velle. xij. q. j. nō dicatis s. eod. lib. de elect. si religiosus in pnci. et de sepul. c. fina parcat ergo. ¶ Sexto ad hanc partē inducunt que scripsi post Inno. et Hostien.

Postien. de re ind. cum. J. c. N. in gl. no. per hoc ver. tu do
dicas vsq3 ad fi. vbi tn q3 etiā p amico mona. pōt mōachus
de abbatis licētia esse pcurator c opīno que hz q p mise
rabilibus postulare possint quā scripsi. ff. de postu. c. ij. sup
f. glo. In 2riu3 inducit p2e c. de presentiū. xvj. vbi dicitur
monacho cōpetere quiete oratio c labor manuū qb9 cōtra
rij sunt causarum strepitus c publica lingua cui optime cō
uenit quod nota. in clementi. de sta mona. ne in agro. §. qa
do in gl. que incipit de offi. or. Secūdo qr si phibent leges
audire multo fortius in foro ciuili postulare primum p2 ne
cle. vel mona. nō magno c. c. sup spe c enī eis opprobriū si
velint videri periti seculariū negocioz. C. de epi. c cle. repe
rita c de test. cōsulta c hac de ca suadet eis q pro negocijs
monasterij 2stituāt sindicū de sindi. c. vnī. C Tertio mul
tum facit cā. xv. q. ij. c. j. vbi nō solū monachi. s3 etiā clerici
p patrocinijs salaria exigentes sicut vsurarū exactores de
gradari iubent si ergo lucrū de quo querit in eis illicitum
est nulla dubitatio q officiū p tali lucro exercere no potue
runt sicut nec l3 exercere vsuras pro redimeda vita captiui
de vsur. sup eo c faciūt ibi cōcordāte pine glo. c no. ne cle.
vel mo. si magno. C Soluēdo dixit p vltimo allegata mo
nachū de quo querit postulare no posse. Coadiuuado de
camus q hū facit h regula p quā p3 q si cōtra phibitionē
iuris aliqd ex necessitate cōcedit de illo no l3 arguere ad ca
sus etia3 vbi vrgeret silis rō vt hic in regula que a iure. illa
enī argumētatio cōueniret his q cōsonāt iuri cōi ibi scripsi
hū probat hoc dictū. ff. eo. li. de regula. cōstitutione. a. cō. vt
ibi no. in vi. glo. c de pen. romana. de here. statutū. li. in fi. l.
rū. restat ergo q cū prohibitio ō qua loqmur sit generalis
c habeat casum exceptū a dalios casus exceptio extendendā
nō est necesse verū q exceptio includat casū3 oe quo loqu
mur qd itelligit de vtilitate directa ex cā in qua patrocina
tur puta p cōseruāda libertate mon. vel alijs ipsius rebus
in iudicio defendendis vel recuperādis vt. c. monachi. ij.
xvj. q. j. no simpliciter dixit monasterij poscat vtilitas. s3 di
xit exposcat quasi desideratur c directe poscat. Costat aūt
q cae cū patrocinaf p lucro ad clientulū no ad monaste
rium spectat vtilitas. c facit de pul. auctoritate in fi. li. vj. c
clemen. de deci. c. j. in fi. c p hoc est responsū ad allegata p
mo. Ad allegata scdo c vltimo rūdet q onera pietatis nō
fiunt p paterno lucro. s3 p diuina mercede. 2stat aūt q mo
nachus p aliquo temporali lucro claustrū exire nō d3. xvj.
q. j. placuit. §. in pnc. c monachus ō nimis loques dicedus
est īstitore. q. si cupis qd allegabaf. tertio loqtur de directa
necessitate quali rā nō est cu3 etia vltra id qd face potest
monsteriū no teneaf de solu. odoardus in pnc. de restit. spo.
oli. s. ij. ff. de solu. na ia regula q sentit nō obstat. qr recipien
do illū ad professionē obligauit se ad alimēta c multa emo
lumēta licita successionū legatorū c similiū monasteriū spe
care c cōseq potest. quod allegabaf quinto pcedit qñ pre
ceptū abbatis non est ō genere phibitoz sup quo vide qd
no. de tempo. or. ad aures in glo. ij.

i **Adultum** xvij. hic tractat Dy. c i
qōnē reducit casū3 dec.
pastoralis. ff. de exce. an iudex ad dilatonas p
ponedas possit statuere terminū post quē eas
nō audiaf querit idē de pemptorijs de quo ibi scripsi sup.
f. glo. ipe vero t3 q cā cognita pōt assignari post que etiam
añ sniam no audit post hoc querit an legitima que debef fi
lio in bonis patris possit auferri vel minui p l. municipalem.
q nō possit facit hec regula cū concor. c in aūt. de nup. § si
nō solū. Itē cu lex municipalis sit ius ciuile ff. ō iusti. c iur.
l. ius ciuile. p qd iura sanguinis dirimi nō pūt ff. e ti. l. iura
ergo c c. Item ius agnatōis nō pot tolli p pactū. ff. de pac.
l. ius agnatō. s ergo nec p statutū si vera est gl. C. de decur.
sup h. rica c p eunde modū arguit de l. fi qñ § illud. C. de
inoffi. te. Itē de l. pactū c l. fi. ff. de pac. p quarū primā pro
batur no valere pactū de illa minuēda. per secūda pbaf nō
valef pactū future successionis ergo nec statutū. Itē cu ius
nature p qd debef legitia sit immutabile ff. ō capi. dimi. l. eos
ergo c ipsum ius cosequēdi erit imutabile. C Ad 2riu3 in
ducit qr cōstat q vnū ius ciuile tollit aliud insti. de iure nā
li. § pe. ff. de legi. de qbus c l. nō est nouū. s3 quota debita fi
lio taxata est a iure ciuili nō iure naturali quo nil proprium
erat cū iure gētiū dominia fuerūt distincta ff. de iusti. c iur.
l. ex hoc iure ergo illa taxatio per ius ciuile i. dest municipa
le tolli poterit. Item cū iure nāli c gentiū fuerit incognitu3
ius testandi c p ius ciuile inductū insti. de testa. post pnc.
item cu3 p petitionē hrditaris inductā iur ciuili veniaf ad
bōa paterna. ff. ō peti. hedi. l. j. c. ij. ergo ista p ciuile ius in
ducta p illud tolli poterūt c sublata petitioe que est mediū
perueniri nō poterit ad extremū sicut sublata querela per
quā pueniaf ad hereditatis petitionez c ipsa petitio sublata
videf. C. de inoffi. testa. sancimus. § fi. sublato iure restitu
tionis qd puenif ad rescissoriā c ipsa rescissoria sublata vt. ff.
de ac. c ob. in honorarijs. § si cū rescissa. Idē in psignorati
cia sublato iure offerēdi p quod puenif ad illā. C. ō pscrip.
xxx. āno. cū notissimi. c no. ff. de dā. infec. si finita. § preterea
c qd dicif de debito iure nāe exponif. s. iure ciuili statuto p
suadēte nāli cōiunctiōe vt alia exponif ff. ō v. sig. pnūciatio.
§ familie p que t3 Dy. q de iuris rigore legit maximinul
possit c auferri p l. municipale. c si eqtas suadet 2rium est
tamē in genē tradita qre rigor pualet remittens in h ad id
qd notaui. e. tit. possessor p hac solutōe hū facit dec. Raina
tius ad h. C Prima glo ponit exemplū. secūdo opponit
de qtruor iurib9 c soluit distinguēdo c exemplificādo. ter
tio inducit ad qonē. In pma glo. ibi. l. ij. dicit idē qd decr.
qd ad 2sultationē. C In pma glo. ibi cōmissa hoc itellige
quo ad penā iuris de qua ibi loqtur hoc dīto ppter id qd
notaui eo. ti. l3 cas. in glo. añpenultima in pnci. c ibi ad ap
pellādū. Idem hic Dy. p modū questiōis c ibi boiez aufer
re. Itē dicit Dy. vñ dicebat Jo. mo. regulā pcedē vbi iuris
bñficiū si sit indulto nec vltra pcedit. Itē nullo extrinsec9
eparē dicebat enī ipse Jo. mo hāc regulā fallere qñ duo iu
dulta pudent diuersis. qr tūc priuilegiū qd est potius est
tenēdū ff. de mino. verū. In fi. ponit casū3 qñ minor 2xit cū
filio fami. maiore: pualet enī bñficiū3 etatis senatuscōsulto
minus ergo cedet in his digniori ff. oe iudi. l. p minore ff. de
albo scri. l. ij. C. de aduo. di. iud. restituede in fi. ff. de offi. le.
voletes de cōse. ec. vel alta. q in dubijs ad de. sup qonum
§ si vo duo respondet. qr ibi est qd imputari posset eiq re
cepit subdelegatione ex cuius mixtura impedif pcedef ap
pellatioe remota. Item qr ibi minus dignū erat adiunctu3
iuri comuni qd pmittit appellare ideo vincit dignius quod
nō adiunctū vinceref a digniori. fallit etia regula s3 cu3 in
2cursu diuersaru obligationū in eade psona vt est pncipa
lis c accessoria qr punif accessoria ff. ō fideius. gnāliter. Itē
fallit in casibus qbus qs puaf iure suo sine culpa de quib9
etiam remittam infra eodem sine culpa.

b **Ec regula** facit ad qōnē satis vtilē
disputata p fratre Jaco
bu que sic pponebaf legatus cui spaliter papa
cōcessit vt auctoritate apostolica posset in qliby
monasterio sue legatōis vnu monachum ponere. cuida eo
dem auctoritate cōcessit vt reciperef in certo monasterio in
monachū c ia fratre querit vtrum anna pbationis monaste
rio reseruet. C Inducenf quattuor rones ad negatiuā. se
cūdo totide ad 2riu. tertio dabitur equa solutio cōcordas
2ria. C Et q non reseruef probaf qr legatus gerit vices
pape de offi. le. c. j. c. c. q translatione de psump. mandata
c maxime in spāliter comissis vt hic p3 de preben. hi q sed si
papa pro illo scripsisset monasteriu nō haberet annu cu non
liceat reprobare que papa approbat imo sacrilegiū et indi
gnū reputare que pnceps elegit. xvij. q. iiij. § q aūt. C. ō cri
mi. sa. l. ij. ergo nec habebit scribete legato. cū enī papa ius
vnius tollere possit c alteri cōcedē. ix. q. iij. cucta c. c. p pnci
palē c. c. nūc vo c. c. coquestus pcedēdo legato qd ibi mo
nachū ponē possit oem ptatē monasterio abstulisse vt cum
nil monasterijs reseruauerit facit de pul. cū olim essemus.

¶ Secūdo sic probat cū papa aliqd alicui cōcedit si concessio est cōtra ius coe valet qsi illud iustollat qd non ignorat. C de te. o. iuz sed si scribit cōtra ius aliqd cuius particulare quod ignorare pot nō valet cōcessio nisi de illa fiat mentio de rescrip. cōstitutus vnde cu exceptio ꝓbationis sit exceptio iuris quā papa nō ignorat concededo ꝙ ponat monachū illā tollit etiā si nō exprimat hec ꝓbant. extra eo. ti. li. cōsti. c. j. debebit ergo recipi nec poterit prouisionis huius effectus impediri nisi crimen cū infamia opponeret de accu. accedens. ¶ Tertio sic cōstat monasteriū suo motu statim posse aliquē ad ꝓfessionē recipe de regul. ad apłicā z eod. li. eo. ti. cōstitutionē. fortius hoc oꝫ legato licere ꝙ superior est. facit de offi le. dilectus. eo. li. de preben. si a sede obediāt ergo monachi legato nisi ostēdant rationabile cām nō parēdi de rescrip. si qn. rationabilis aūt oꝫ ꝙ sit de extāti nō de futuro de excep. pastoralis. de elec. vt circa z c. ꝓcurator futura eniꝫ sūt incerta. xxiiij. q. iij. cōmpiat. z de incertis nō iudicat ecclesia. xxxij. di. erubescat. ergo si nil extās opponūt recipe illū tenet. ¶ Quarto ex cōtrario duo incōueniētia sequeret pmo ꝙ ex volūtate abbatis z monachoꝝ penderet ptās legati. imo z pape concessa legato cōtra id. extra de postu. bone. sj. ver. nec nocebat pid ergo nec īpediri oꝫ nec differri gratia facta legato. extra e. li. de of. del. si sup gra. que etiā late iterpretāda est. e. li. de pben. si cui de no. z ptm. cū dilect°. z vt res valeat de. v. sig. abbate. z verba hēant effectū de cle nō re. si. relatū cū concor. Scdm incōueniēs qꝛ p eūdē modū in monasterijs hentib° certū nūerū mōachorū si negligūt nūez implere infra tpa ꝯcilij lateran. inutilis esset superioris supplectio ex quo ex arbitrio monachoꝝ p probatōis annū illa penderet cōtra id. ix. q. iij. cū simus in fi. z vide si qd in cle. scrip si de sup. ne. pla. c. vni. in gl. z in talibus. cōcludit ergo annū ꝓbatōis monachis nō dādū nec obstat hec regula cū hoc fiat auctoritate pape per legatū z faciat exempla h notata. ¶ In cōtrarium pmo inducit h regula cū cocor. cui standuꝫ vbi cōtrarium nō exprimit vt hic not. nā vt ꝙ qualiꝫcuꝫ papa scribat ꝓ beneficiando cōnabiles defensiōes admittuntur nisi aperte appareat ipsius cōtra voluntas de offi. dele. ex pte. h. de eta. z quali. accepimus ergo z papa scribēte reseruare tūc ānus: fortius vbi scribit legatus z talia que piudicium alterius respiciūt vl nō nocent illi vel illa iterpretamur stricte dūmo aliqd cōferat z cꝫ ius cōr quātū fieri pōt hec patent p ordine. extra eo li. de rescri. quamis de ec. edifi. ad audientiam de pul. pastoralis c in his de rescri. cam que de cōsue. cū dilectus de offi. or. lꝫ. Item talia mādata que habet nūꝫ litterarū beneficialiū ambitiosa sunt z restringēda. extra e. li. de preben. quauis alias dicemus ergo p tales litteras vel mādatum ius coe nō tolli de quo in rescripto pape mentio fcā nō fuit de rescri. nōnulli de capel. mo. ex pte z sic ānus ꝓbationis mon. reseruat. ¶ Secūdo sic ꝓbat ex duabus obligatiōibus seruitutibus vel īpedimetis vna vel vno sublatꝫ remanet reliquū pꝫ pmum de do. z ptu. cū dilecti. scdm ff de seruit. v c pte si domus tua. z tertiū de vsu palij. ex tuaꝝ. sed in creatioe monachi duo ꝯcurrut electio spectans ad abbatem z cōuentū vel ad alterū. eo. li. de reg. c vlt. z ius ꝓbādi p annū vt in. c. ad apłicā. lꝫ ergo monasteriū priuet pmo iure nō tamē scdo vt pꝫ p pdicta tura. ¶ Tertio sic in gratia generaliter facta legato duo notant pmū ꝙ subintelligit sit is p quo legatus mandabit erit idoneus de ꝑsump. oudo de rescrip cū adeo. Ista vero idoneitas patere nō pt nisi p ꝓbationē ergo scdm qꝛ in ea non veniunt que cōcedēs verisimiliter nō esset in spē cōcessurus infra e. in grāli cū cōcor. lꝫ verisimile nō est ꝙ papa velit monasterio auferre ꝓbatione monachi ꝗ curiosus est circa monasteriorū quietem. xviij. q. ij. quia si lꝫ ꝓbatioe denegata forte recipiet illigiosus plenus scandalis z discordijs ꝗ seruorū dei cōtemplationē z qetem turbabit qd certū est papa nolle. cū ex eo permittat etiā īa receptos eijci z alibi collocari de regula. c. fi. de sta. mo. ea que post pnci. hīsacit de elec. venerabile ver. nōqd enim. ¶ Quarto alle. notabile dec. sup eo. de offi. dele. vbi p mandatū factū delegato dato super qdē iure pro testandi ꝙ ad presentationē vincentis ordinet ecclesiā nō piudicat illi ad quem spectat institutio sic in ꝓposito non piudicet monasterio cui cōpetit probatio cōcludat ex predictis monasterio cōpetere annū ꝓbationis cui rei nō obstat mandatū legati ꝗ mandauit illū recipi z monachi receperunt ꝓut monachi recipi debet. s. cū bñficio ꝓbatōis recipientis z recepti cuius cōtrarium vt rephensibile fieri ꝓhibet de regula. ad apostolicā in pnc. z in fi. z. xvij q. j. consaldus vbi etiā innuit in regula beati Benedicti z cōstitutione Gregorij id esse ꝓhibitū qd multū facit. Soluit ꝙ beneficium annalis ꝓbatiois reseruat monasterio p vltimo allegata si tamē reseruat illa voluntaria repulsio que reseruare cur si legatus nō scripsisset ad mandatū ergo legati illoꝫ recipient ad qd aliās nō teneret z in hoc valet gratia legati z si ꝓbabuit legitima repulsiōis cām qua pcipere potuerūt in ipo tēpe ꝓbatiōis ipsuꝫ repellere poterūt z sic gra satis cōfert z ius cōe nō ledit. facit de cōsue. cum dilectus z p hunc modum videbitur satisfactum esse contrarijs.

Infamibus

lxxxvij. dicit Dy. de infamia iuris z

1 facti de qb° dicā super glo. j. hanc regulā intelligēdū dignitatibus pticipare nō debeāt infames quacūꝫ infamia C de decuri. l. infamia z. l. neq. s. de infamibus. l. infames psone. ff de postu. l. ij. §. ait ptor. ij. ff de iudi. cū pretor. §. nō aūt ad l. iul. de vi pri. l. j. Et vt dicit nō solū impedit perfici. sꝫ et remoueri facit a dignitatibus habitis. C de decur. l. infamia. li. x. z de dignita. l. iudices. li. xij porte nō pateant quasi nō aperiantur nō detur ingessus p illas sꝫ obserētur eis. de sanguine christi dicit qd fidelibus aperuit prius obseratā ianua paradisi de bap. maiores ver. caute: porta sꝫ dermatores dicit a portando intus z ex. sꝫ oliꝫ porte dicebant ꝓprie ciuitatū quas olim edificare volētes in circuitū ducebāt aratru pe illud sic sulco designātes locū muroꝝ. sꝫ vbi debebat eē porta suspēdebant aratrū ne terrā tangeret a q portatiōe fuit dicta porta. sꝫ hodie latius accipit vt pꝫ. extra eo li de cōst. ec. vl alta. c. vnj. in fi. habem° ianuas vbi. s. z xxiij. q. iiij. tres psonas. fores. l. di. in capite. ostia de pe. di j. importuna. valuas de spon cōsultationi in pri. que oia ꝓposito conuenient. ¶ Prima glos. ponit exempla remittit de infamia z dicit hic dignitate large sumi. ¶ In pma gl. ibi. l. vnj. li. x. ibi dꝫ ꝙ infames nō fungant honorib° cetialiū: tamē ciuiliū munerū vacatione nō habet. ¶ In gl pma ibi porro infamia Dy. dicit hic infamiā iuris irrogari p simaꝫ his casibus qb° iure cauet dānatū esse infame vt in dānato furti vi bo. rap. iniuriarū z de dolo malo z in casibus q habent ff de his q no. infa. l. j. Infamia v° facti opinione ledit apud bonos z graues qd diuersis modis cōtingit vt si qs dānet actioe descendete ex delicto que iuris infamia nō irroget vt in cōditione furtiua ff de act. z ob. l. cessat. iterdicto vñ vi qd de iur nō infamat ff de vi z vi. a. c. l. neqꝫ ista grauāt opinione. ff de obsq. l. honori z. l. pares z. l. lꝫ. Item si pater in testamento filiū increpauit vel iudex interloquēdo dixit aliquē male vite. C de infa. interlocutio z. l. verboꝝ. circa hoc vide de or. cogni c. ij. in fi. z qd ibi no. in vl. glo. z ibi arbiter eē cum arbitriū nō sit dignitas cū nuda z simplice cognitiōem habeat z nullā iurisditionē. Ideꝫ in ministerio ꝓcuratoris qd nō est dignitas sed onus vilissimū. C. de decur. si qs ꝓcurationem libro. x. scdm Dy.

Hec regula

b certū est ꝙ opponi pōt īfamia electo ad dignitatem hꝫ nō opponēs illā ꝓbare de testi. tālia de accu. accedēs. sꝫ oliꝫ disputatū qōne sic ꝓpositam electo in platū opponunt defectus natalū z etatis q̄ritur qs probet. ¶ Quod ꝓbare teneat opponēs ꝓbabatribus ronibus copiosis. scd'o totidē z talibus ꝙ electus tertio ꝙ vterꝫ p quattuor iura z duas gl. quarto circa primum articulum ponaꝫ tres opiniones circa secundem sex.

demum

verum solvam distinguendo et iuris et opi. concordando.
¶ Primo sic ostendit certum est quod opponens aliquid in personam electi si non probat punitur per decre. i. de elec. li. c. cum co
cor. in ante. de scis. epi. §. si qs aut ad ordinatione coll. ix. et
quomo or epo. §. si qs aut talis coll. i. item si propter illos
obiectus vs iurare se crede illos vos ee et se posse pbare. c.
ti. vt circa ad qd iuraret se crede posse pbare si pbādi onus
sibi non icumberet: superfluū esset iuramentū contra eo. ti.
c. ij. de iureiur. et si christus. Item cle. eo. ti. constitutionē. ij. et
vlt. ubi nō specificante debito mō defectus in penā ab ipsotus
pbatione repellit. que aut esset pena si pbare nō debet
Ex qb' constat ad vtrūqz defectū concludi quod ex quo punitur
opponens si nō pbat: si nō iurat se credere posse probare si
in pena a pbatione repellitur ergo pbare tenetur. spāliter aūt
de primo defectu videtur casus q fi. sint le. la. vt. c. cum. i. et
eqparentis petenti hereditatē eū qui petit cōfirmari. sed si
primo opponitur illegitimitas ppria vel parentis ex cuius p
sona vult succedē opponēs pbat vt ibi. sic et pbat i cāu nro
¶ De secūdo etiā defectu vi casus de elec. dudu. i. vbi op
ponens defectu etatis pposito sancti Georgij pbare vs ita
q meit psessionē nō valet ex etatis defectu hoc pbare vs. c.
ti. in plenius et de regula. ad nostrā. p hec ergo cōia et spālia
cōcluditur ad hāc partē. ¶ Secūdo p cōtra ad vtrūqz pbat
etiā sic excipiēs typum gerit actoris et hoc q ad onus pbā
di de excep. pla de resti. spo. frequēs. li. c. ff c. l. quotiēs et l.
in exceptionibus. C. e. l. j ff de excep. l. j. et §. fortius erge op
ponens q videtur voluntarius de iud. exhibita et licz negatiue
opponat cū tn negatiua sit qlitatis illaz pbare tenetur iuxta
no. vj. q. vi. actor de elec. bone. i. ff. e l. ij. et hoc pcipue in his
terminis in qb' negatiua resolvitur in affirmatiua de renunc.
sup h de succes. ab ite. cū dilect' C. d codicil. nec codicillos
¶ Tertio spāliter ad pmū defectū inducitur q liberorū co
habitatio psumitur matrimoniū potius qz cocubinatu ff d ri
tu nup. in libere. ff de concubi. in cōcubinatu. et in dubio qs
presumitur legitimus q fi. sint le. trāsmisse ff de reg. iur. semp i
dubijs et proli debet favor p quē indicatur legitimus que non
est q fi. sint le. ex tenore et c. perlatu quōmō fuerit servata for
ma dec. vlt. de. clan. despō. Item cū ponimus illū electū po
nimus eū in possessione legitimitatis alias postulari debuis
set de elec. inotuit et ponimus eum in sacris de eta. et qli. pre
terea et c. a multis. Itē sicut filiatio sic et eius qlitas pbatur
ab allegāte ps primo de fi presby. michael. ffm eo. ti. c. ij. pl'
video q infamia illegitimitatis nō trasfert onus pbandi lz
trasferat on' purgādi de poe. ca. accedēs mlto min' excep
tio que minoris est efficacie vt probatur de accu. accedens.
¶ Ad cōtrariū sic arguitur petens cōfirmationez est actor et id
petendo asserit electionē canonicā si igitur no probat non
cōfirmabitur q eni petit vt talis admitti vs pbare se talē. xlij.
di. quiescamus de ele. peregri. c. j. ij. et iiij. in extrava. Boni
fa. nunc ce. ff de li. ag. l. fi. ff. qui sat. cog. l. si vo. §. j. cū ergo i
assertiōe canonice electiōis includatur legitimitas et etas de
elec. cū in cūctis et c. nihil est si vult cōfirmari. pbet illa duo
de qbus cōfirmatori cōstare vs vt ibi cōcor. ff de trasac. cū
hi. §. si ptor. vbi de tribus cōstare vs in transactione alimento
rum quo vno ptermisso nō valet trāsactio cui cōvenit quod
scripsi de testi. fraternitatis in tertia qone etas eni illius q
se maiore dicit ea cognita pbāda est ff de mino. de etate. et
facit qd ibi no. in pn. pe. glo. et in gl. vlt. circa mediū et facit
eo. ti. l. minor xxv. ānis. Isic vo dicēdo se canonice electum
dicit se legitimū et maiore ergo et c. cū eni hoies soluti et mi
nores nascantur nō psumitur electus natus ex cōiugibus neqz
maior nisi hoc pbet maxime cū de iure canonico potius vi
deatur psumi adulteriū qz matrimoniū. xxx. q. v. aliter et c.
nostrates ergo ista transferant onus pbandi de psti. c. j. et
no. vt ee. benefi. c. vni. ff. eo. ti. l. vt circa. ¶ Secūdo arguitur
sic hic negatur factū matrimonij inter paretes et etas et nega
tiua trasferūt onus pbādi et pbatur hoc ipso qd non probatur
cōtrariū. C. de no nu. pecu. si ex cautiōe et l. asseveratio et max
me qz quo ad primū posset eē pbatio impossibilis. s. qn pa
rentes nec cōverūt nec cohabitaverūt ad invicē nec forte no

scit vicina qs fuerit alter parentum facit qd scripsi q fi. sint
le. pvenit. vide simile in defectu ordinis vel pfessionis quo
mo enim pbare posset electū nō esse subdiaconū vel nō ex
presse pfessum et facit qd no. Inno. de accu. sup his. nec pt
negari qn saltē negatio facit re dubiā. C q ad libe. l. iij. cer
tificet ergo electus hoc dubiū. ad hoc eni venerūt instructo
res de elec. cupiētes. §. ad hoc li. vj. et facit. ff. de postul. bo
ne. ij. ver. si aūt illi. alias nō cōfirmabitur de elec. inotuit et c. cū
vintoni. et c. nihil est in ante. quomō oz opi. §. oz et §. se. col. j.
sicut nec datur venia etatis nisi de etate viginti annoz in mare
et pbitate morū et at fiat fides C. de his q ve. eta. l. ij. sic et cū
petitur carboniana bonorū possessio pbari vs matrimoniuz i
dubitatū. C de car. edic. l. fi. ¶ Tertio inducitur dec. si forte
de elec. li. eo. vbi si opponitur evidens defectus cōtra electū subij
citur examini ergo ipse pbat opponēti. s. p examē cui se sub
mittit pbando se carere defectu. sic ergo pbet in hoc cau p
bando legitimitate et etatē facit ad primū q fi. sint le. p tu
as. ad fi. m de testi. in inte. c. cōstitutus. C. de probatōibus l.
cum te. C. de resti. in inte. si cū minorē sic q se excusat ex defe
ctu etatis illū probat C. quādo provo. nō est ne. si pater ap
tius. ij. q. vj. §. diffinitiua ver. si propter ex his et c.
¶ Tertio arguitur qd vterqz probet p. l. cū de etate. ff de p
ba. facit decretū. sup hoc. §. de proba. ex litteris de test. cū
tu. et qd no. quod me. cau. c. j. in fi. pe. glo. et de resti. in integ.
cū ex litteris in glo. lz qre. ¶ Ad evidentiā solutiōis de his
defectibus tractādo numsim est sciendū q primus articulus
hic fuit disputatus p Lagonem cañ. bonon. et p Octavian
tum de florētia et circa illū notanda est triplex opinio quia
Jo. vj. q. vi. actor. Bers. in dec. bone. guillelmus in spe. eo.
ti. §. j. vsi cu. restat tractādo de negatiua qlitatis dicit q ne
gans alique legitimum vs hoc probare hoc idē lz Archi. d
elec. si forte li. eo quo ad terminos electi de quo tractamus
et ibi allegat no. p Inno. de du. et cote. cū olim et c. sup his.
Item speculator et in dec. vt circa de elec. lz q ex quo in la
dicio petitur cōfirmatio et fama est q electus no sit legitimus
ipse corā cōfirmatore q procedit ex officio probabit se legi
timū ad hoc facit qd scripsi post host de psbytero nō bap
tizato in fi. quod no. Guil. in spe. de spon. in fi.
¶ Secūda opinio fuit Jo. de agusell. de cesena qui nota.
Guil. in pre. decr. vt circa. et archi. lxxviij. di. s. presbyter et oc
tavianus hoc tenuit in disputatōe predicta q petens cōfirma
tione probat altera parte negāte nisi sit in possessione filia
tionis legitime. C. eo. ti. neqz et l. no nudis. ff eo. quidā. et fa
cit ad hoc de sen. exco. si iudex li. eo. ad id qd dicitur excipien
tem probare respondent id verū in his que asserit no in his
que negat facit qd no in. l. in exceptiōibus. ff eo. titu. s. de ex
cep. et non numerate pecunie et nō numerate dotis.
¶ Tertia opi. fuit lagonis in questione pdicta dicentis q
neutro probate cōfirmator inquiret in loco cōversatiōis et
si inveniat illum in possessione filiationis legitime cōfirmabit
alias no confirmabit. formabat tamē ipse qone in electo ad
simplex beneficiū. item sciendū q quo ad primū articulū multi
plex fuit opinio vna Jo. et la. lxxviij. di. psbyter. q agens p
bet etate cui cōcor. azo. in sum. de pba. in fi. et Hosti. eo. ne.
§. fi. ver. viij. vbi tenet q asserēs se maiore vt a tutela libere
tur vel vt tanquā maior admittatur vel qui dicit se minorez vt
restituatur probare vs et si tutores dicūt finitā tutelā et minor
negat tutores pbāt cui etiā accedit opinio dicentiū q qui
petit se admitti vt talē probet se talē. Secunda fuit opinio
Gui. qui cōsulit in spe. de actore in prin. q negatiue propo
natur exceptio etatis. s. ego vel no credo te maiore et est si
mile quod no. de peur. c. j. hoc dicit nisi p aspectū appare
at minor q tunc secure ponat affirmatiue. scilz cū es minor.
Tertia opinio sic distinguit aut vnus proponit affirmatiue
et alius negatiue et tūc affirmans probet aut vterqz affirma
tiue et tūc pbet actor. aut vterqz negatiue et tūc probet etiā
actor. sed glo. in pre. l. de etate vult q quādo vterqz propo
nit negatiue presumatur minor. Jo. ō deo simpliciter dicebat
q implicata probatur a negante. Bonaguido dicebat obtē
tū vt no. archi. de rescrip. si eo tpe li. eo. q is q dicit que nō

idoneum propter minorem etatem illud probet opinio eius Ja. de ra. ⁊ Pe. de bel. cum procuratori opponitur defectus etatis no. C. ý. in pie. l. cu te. C. de proba. ⁊ volunt q in eo casu probet excipiens ná dicebat Ja. q dicens probat illa que in petitione vel exceptione includunt sz etas procuratoris non est de his. ⁊ Pe. dicebat q edictú de procur. est prohibitoriú ⁊ dicens ergo prohibitú probet in pmissorijs posset locú habere q probet dicens se pmissum. ¶ Circa solutione habendam est sciendú q aliud est electioné cófirmare aliud cassare aliud nec cófirmare nec cassare primu nuo patet. tertium vide de testi. in lite. c. ij. in fi. ⁊ est simile qd dixi de testi. in in te. c. fi. in qóe. ij. Ité sciendú q defectus de qbus querit opponi possunt vt cassef electio ⁊ excipit do ne cófirmef. ⁊ lz hec sint diuersa in hoc qz primo casu repellimus excóicatus secúdo nó ⁊ sic loqtur Jnn. de dec. exhibita de nid. ad dec. dilecti de excep. vt ibi scripsi. soluedo tamé dico q vtrobique onus probandi incumbit opponenti siue sit appellatum vel nó in tantu qrsi nó probat pdit instantiá az no cassaf electio repellif opponés ⁊ pena patif dec. prime de elec. li. eo. quá dico locú habere etiá cú sup obiectis no est appellatum ad papá vt scripsi in cle. de pcur. c. ij. ⁊ sic verificef prima opi. Joá. but. ⁊ sequaciú circa primú articulú. ⁊ Jo. d deo ⁊ qs posti pm recitatum circa sm nec curo an affirmatiue vel negatiue proponaf. absit eni quod p sophisticationes verborum affirmatiuarú núm maretur Jud C. cóia de le. l. ij. in fi. de elec. comissa § porro. li. eo. ⁊ facit qd no ff de gb cau. ma. in ea. Ad id qd dicebaf q qñz circa primú defectú occurreret puré negatiua respondeo probet opinione vicinie qñ ille habetur p illegitimo ⁊ excusabilis erit de elec. c. ij. in fi. li. eo. ⁊ fi nec id pbare pot taceat. ij. q. vij. plerisqz. Sz lz repellaf ⁊ puniatur opponés vt dictú est nó p hoc sequtur electione cófirmandá quod pz de elec. fi forte. c. cupientes ⁊ c. indemnitatibus. § j. ⁊ § ceterú facit de rescri. olim. Ad illa igf obtinendam necesse hz electus se pbare legitimú ⁊ hoc est qd voluit Hostien. de do. ⁊ cótu. olim vt ibi scripsi sup vbo canonice probaf hoc de elec. cgregato vbi opposito defectu litterature ad cófirmatione obtinedá est necesse qd cóstet electum nó pati defectú ad idé eo. ti. cú iter cari. in fi. ibi in minus ⁊ c. cú nobis olim. ná vt ibi pz ⁊ eo. ti. nihil etiam nullo opponéte de bis oz inqri fortius al. quo opponete ⁊ no probante vt pz de ap. costitutus facit eni opposino cófirmaté male fidei ad instar denúciatoris C. de rei ven. fi fundu fac. j. q. iij § notadú ff de petit. here. Item venit § a quo ⁊ sic fit vera secúda opinio Jo. cesen. ⁊ sequaciú quo ad primum articulú ⁊ Jo. la. ⁊ sequaciú quo ad fm neutro do probante superior no tenef cófirmare nec cassare nec possit p id aliter appellare cú nó grauef ⁊ est simile quod dixi de testi. ex pte sup glos. huiusmodi exceptióes. hic tamé locus est tertie opinioni lagonia vl. s. superior inqrat ne diu protelef vacatio ⁊ si inuenerit illú illegitimú vel minoré cassabit si legitimum vel maioré cófirmabit. ¶ Si vero de veritate no cóstat sed de possessione opinione ⁊ fama aut q est legitimus vel maior ⁊ confirmabit. aut q est illegittimus vel minor ⁊ purgationem indicet qua prestita cófirmabit. ⁊ si defecerit cassabit de puí. ca. accedens. de offi. or. ex parte.

¶ Si vero p inquisitione etiá de opinione vel fama p vel cóstare nó pót puto q certú terminú statuet electo infra qué pbet se legitimú vel maioré. quod si no fecerit saltem quo ad possessioné cassabit electione ne per huc modú diu maneat ecclesia impedita facit de ap. obiate ad fine ⁊ cle. e. ti. quadam. facit de testi. spo. frequens li. eo. ⁊ q no de pba. lz in prima glo. ¶ Ad id qd tertio allegabaf dico q vtroqz probáte locus est l. cum de etate. ff eo. ti. ⁊ no de testi. in nostra cú sua remissio. ⁊ fit hoc casu cautus vterqz vt si alter per testes pbare vult inuari per articulos directe contrarios quos hz pbare per testes illos pducat ante publicatione primorú qz postea nó audiref etiá in ca appellationis de testi fraternitatis apertius in clemen. eod ti. de testibus per hunc modum soluendi que videbantur contraria sunt soluta.

In generali.

lxxj. dissimiliter psumptio ergo ctria facit hic cessare quod dicemus ratio vale gen q ad oia qñ n spec quo ad spália. ad qd allegat Dy. ff de ad iu. l. si duo de le. iij l. si chorom pnc de vsu ⁊ ha. l. si ita C. de quadri. prescrip. l. ij. de prescrip. xxx. an. l. si oés. ¶ Prima gl. ponit exempla secúdo egparat obscurú ⁊ generale. tertio querit ⁊ soluit. quarto not. ⁊ ad qoné arguit de qua remittit. ¶ In prima glo. ibi pmissurus est vñ nó pcedit q donet ff de don. filiusfamilias. nec q in fraude debitorú alienet ff que in frau. cre. l. si pater filio suo dy. ⁊ ibi respodet ide Joa. mo. q etiá ponit exemplú p l. inter eos ff de re iu. cuius casuz dixi de ap. postoralis super glo. fi. ⁊ ibi cú similibus agendu. S. eo. li. de iureiur. c. j. o pcu. q ad agendú. ¶ Sed Jo. mo. q sup hac regula ⁊ regula locupletari. S. eo ti. scripsit tm in cótextu ⁊ pro quárú sup oibus allis regulis collegit hic qnquaginta modos q p numerú distinguam vt allegari diuisim possint qb artaf generalitas ¶ Primus cú dissimilitudo resistit vt S. ⁊ i có cor. ¶ Secúdus vt nó cópreheb dat cósideratione psone cui fit pcessio qd alias cópreheb deret vt in dec. si eo eo tpe. ⁊ in dec. ei cui quas allegat glo. ¶ Tertius. S. eo. li. de rescrip. c. ij. vbi genus artatur ad quattuor. ¶ Quartus de rescri. sedes vbi genus nó extenditur ad maiora expressis.

¶ Quinto artaf ad soluta ff de dá. ifec. si finita i pn. ⁊ de § hen. emp. fistulas § fi. ¶ Sexto ad certa nó incerta vel dubia an sint sub illo genere ff de au. le. seyo. §. medico.

¶ Septimo artaf de dolose fcá cópreheb dat ff d pac. tres fratres. ¶ Octauo ad subiecta S. de sen. excó. a nobis. i. S. hoc eo. li. de consti. c. ij ff de bo. au iu. pos. cú vnus. § j.

¶ Nono ad pus nominatim expressa C. fami herc. l. quotiens ⁊ no. S. de trasac. c. j ¶ Decimo ne cóuétio de lucrá da dote psit delinquéti. i marito vxore occidenti ff so. ma. si ab hostibus § j. ¶ Undecimo artaf ad debita. ff. de códi. ⁊ de. si procurator. S. eo. li. de preben. si eps. j ti.

¶ Duodecimo gnalis prohibitio artaf ad illicita. S. de v. sig. sup qbusdez de resti. spo audita ¶ Tertiusdecim ad psentia artaf tm ff d au. ⁊ ar. le l. si ita ⁊ l. medico de le. iij. l. nomé § j. de dam. infec l. dáni § si ta de ver. ob. si stipulatus ferim illud § j ff man. si mandauero § ta cume. de ptra hen. empt. l. rutilia. ff de le. iij. vxore § testó. nisi sint talia q sui ná respiciút futura. vt lex constitutio priuilegium q est lex priuata lij. di. priuilegia. pz primú de cósti. c. fi. ppter hoc hic inserit hoc an ad ligadú puinciales sit necessaria publicatio legis vel canonis in puincia ⁊ qd tz dicam ifra sup vlta sup vlt glo ¶ Quartusdecim artaf ad ppetua tpe generalis concessionis ff de ptra hen. emp l. in lege fundi ⁊ de aqua quo. ⁊ esti l. j. § plane si aqua. ¶ Quintusdecim artatur ad id quod pcipue ⁊ in statu potissimo genus pcipat. C. de his q ve. eta l. vl ff de le. ii. si ita quis. § l. ⁊ l. cú pater. § hereditaté de ver. ob. ex ea § in insulá. S. de poii. qm. S. ti. propt. priuilegium no. in auten. de nup. § p occasionem.

¶ Sextusdecim artaf ad arbitriú boni viri ff d. v. obl. eo tinuus § ... ita ⁊ § se. ¶ Decimoseptimo ad verisimilius. ff. de pdi. ⁊ de l. que conditio. § qbus ⁊ l. cum vir vxori.

¶ Decimooctauo ad id qd pncipat genus ppie ⁊ totaliter. ff de le iij l. hoc legatú. S. eodem ti. de paul. abbates.

¶ Decimonono ad cópletú seu perfectú ff de le. iij. librorum § q ergo ⁊ l. ligni § i. ¶ Uigesimo ad ciuilé modum preciosum nó cócedeti vel alteri de serui. si cui ff de testi. l. l. S. de testi. lz. ij ⁊ c. significauerút. ¶ Uigesimoprimo ad id qd iure fit ff qñ di. le ce l. qd pupillo ff. d pdi. ⁊ demó. S. códitio ij. ti. ¶ Uigesimosecúdo ad minora ff de le. iij. l. nimil. S. de pbe. c. si de cesi. ex pte. ¶ Uigesimotertio nó includat illa q sunt caput i gené C. de aquedu l. eos li. xj. ⁊. S. eo. li. de pbe. quamis i. nec obstat ff de. v. sig. familie qr hec pnidiciú ibi nó ⁊ illud ne pnceps sit sine mébris nec mébra sine capite. ¶ Uigesimoquarto artaf ad ppetuú non tpale tantum. ff de fun. instru. quesitum. § papinianus ⁊ §.

sequeti

sequēti de heredi.institu.ex facto.§ ex eo.
¶ Uigesimoquinto nō respicit illa de quibus spāliter est
iure cautum ff de penis.sanctio.de ver.ob.doli.
¶ Uigesimosexto artat ad illa que comode fieri pñt.ff de
v.sign.l nepos. ¶ Uigesimoseptimo artat ne se extendat
ad alterius incōmodū ff ne qd in loco publico.l.ij § si qs
a principe r ff de cōsue.cū olī ¶ Uigesimooctauo ne ius
cōmune ledat si aliter pōt effectū haberi.ff. de puil.in his
r c.pastoralis.r cō redditur.ff.de consue.cū dilectus.C de
sta.r ima.l.fi.de iure imu l.ij.in fi ō excu.tu l.sz r milites.ij.
rñ.ff.eo.li.de puil.vt apl̄ice r ff de ali.le l alimēta.§ basil
ce r de le.ij.here.§.j ¶ Uigesimonono artat ne cōtine-
at id qp incipit eē inqui.ff.de deci.suggestū.ff de vul.r pu-
pil sub l.ex facto § j. ¶ Tricesimo artat ne cōprehendat
prātē puilegialiter cōcessaz ac ff de offi.eius cui ma.est iur.
.l.j.i rñ r de hoc dat exēplū quod vide.ff.eo.generi sup gl.
¶ Trigesimoprimo artat vt nil videat fieri in p̄iudicium
cōmissionis facte p quod ipa attenuet.ff de dona.filiusfa.ff.
de offi.pcur.ce.l.j § j. ¶ Trigesimoscđo ne spāliter pbi-
bita cōprehedat C ō calū l fallaciter.ff ō ritu nup. quāquā
¶ Trigesimotertio nō cōprehedat casuz capriosuz C de
fer l.ij.ff de trāsac.cū aglitana. ¶ Trigesimoquarto artat
acceptilatiōe ff de fur.si cui v.verū.ff ō op.le.l.apō aufidiū
¶ Trigesimo quinto electiōe qua quādoqz necesse est fie
ri.ff.eo.li.de elec.vt quis duas de postu.c. vnico in fi.
¶ Trigesimosexto pp̄ter effectū littere qz est spālis lz lre
sint generales.ff.de offic.deleg.ex pte. ¶ Trigesimosepti-
mo vt cuitet infinitas.ff de verb.obli.eum qui kalendis.
¶ Trigesimooctauo vt onus graue vitet arg ff de leg.iij.
fideicōmissa.§. si quis.r. ¶ Trigesimonono p̄finitoe tpis
.C.de inge.ma.diffamari.ff de op.le l mancipioz r his ca-
sibus gnālitas pp̄ie dicī perimi nō artari sicut solutione.
ff.de leg j cū incert⁹. ¶ Quadragesimo pp̄ter loquentis
ɔsuetudīē.ff de vsufruc.le l sempronio.§ si de leg.j.si ser-
uus pluriū.§ vl. ¶ Quadragesimoprimo pp̄ter cōcessiōes
speciei de genere alteri factam.ff de manu.vin.si peculiu de
admē.le.l.qui hominē de leg.iij.vxorē.§.felicissimo. r ē ra
tio ar. istoz.qō intelligit in alio si exprimat ampli⁹ nō itel-
ligit.ff de heredi.instit l quotiēs.§.si seruus.r si eloquit.ff.
de rescrip.pastoralis. ¶ Quadragesimoscđo artat ne cla
ues ecclesie vilipendant de puil.vt puilegia §.illud.
¶ Quadragesimotertio ne gen⁹ cōprehedat quod alter
possidet.ff.de puileg.dudū si eni illud cōprehēderet possi
dens a possessione remoueret cā nō cognita qō esse nō dz
.ff.de symo.querela. ¶ Quadragesimoquarto non cōpre
hēdat id sup quo lis pendet ff.vt lit.pen c.fi.de testi.ca.ij.
¶ Quadragesimoquinto ne cōprehēdat psonā loquētez
nec illā que pari iure gaudet ff de sena l j.C de solu.iquisi-
tio ff de excu.tuto.l.administratores in fi. ¶ Quadragesi
mosexto artat qn genus hz vnum solū indiuiduū. qr tunc
perinde est ac si in specie dictū esset.vnde filius hieronymi
est indiuiduu si sit filius unus fili⁹ facit ff de liber.r post l.no
minatiz ex quo cōcludit qp sicut esset inutilis ipetratio cum
ipetratē bñficiū vacantē.ff. de cōces.pben.c.ij.sic est inuti-
lis si ille ad cuius collationē impetrat habeat vnum solū r
dicit sic scripsisse cleme.iiij.in facto pposi ture sancte marie
de brugis ɔ impetrate dignitate in genere cū ibi esset vnica
r pp̄ter ppositionez in que erat in lris r vide qp hic potuit
notatū in cle.de pben.cū in glo.de isto. Itē talia rescripta
ambitiosa restrigunt ita qp in eis appellatio dignitatis nō
cōprehendat curatā.ff.eod li.de pben.cū in illis.etiā si non
sint ibi dignitates sine cura r solūc ɔtium de deci.et cui eo.
ti.vbi dixi sup verbo qp possit. Item pp̄ter id nō cōprehē
datur in rescriptis electio nisi exprimat vt p3 e.decre.cum in
illis §.j quasi vniuersitate vel pluralitatē papa gnāce non
intēdit r qō sup hoc hic dixit ibi scripsi sup glo electio.reca
tat etiā hic de verbo beneficia r de ipsorū pluralitate qño
scđm diuersaz materia ɔriam interpretatione recipiat id qō
scripsi supra eod.li.de sen.exco.si ciuitas sup verbo latiore.
¶ Quadragesimoseptio verbū gnāle artatur ne gr̄az ad

liciat gratie de pmanentibus nō facta dicens qp si hoc ē in
casu spāli supra eo.li.de fi.presby.c.ij. magis hoc erit in ge-
nere p qō colligit qp legitimatus p dispensatiōez nō est idē
ac si nō indiguisset dispensatione lz sit ar.ɔ ff de edil.edic.
l.qō ita r l di.ferrū.lz vt dicit legitimatus nō est legitimus
nec plene curatus.sed quo ad qd tñ.s quo ad cōcessuz su-
pra de fi.presby c.j r faciūt hec ad ea que scripsi.e.ti.c.ij.su
per v.verisimile. ¶ Quadragesimooctauo artat vt cō ces-
sum in genere aliud ius cōcedētis non ledat ar ff de fur.vr.
pae.si domus.r est cō qr ob⁹ habitis vno cōcesso aliō nō
ledo nisi expresse hoc agat vt.d.l.si domus. ¶ Quadrage
simonono artat ne id qō prius sit cōprehendat.ff de pub.r
vec.l cesar.r de cōditio.r demō.l.ij. ¶ Quinquagesimo
artat ptestatōe.ff de acq.here.p here.§.j.r sumpta hinc oc
casione ponit hic prolixū tractatū de ptestatiōe que qr vtil'
est nō omittā r qr potius vt dixi nomē hz tractatus quā gl.
illū nō decida vel decurtabo .lz vt sui laboris honore ferat
ipsius verba ad litterā ponedā scriptori cōmittā.pmitto tñ
quod Um in dec.de elec.cumana sic dicebat .qp ptestatio
qñqz interponit a superiore qñqz a litigante qñqz a iudice
qñqz a ɔhentibus qñqz a testatore r eius vba hic nō prose
quor que ad litterā posuit archi.xxvij di.c.vbi vide lz Jo.
mo.aliter loquēs dicit videndū qd sit protestatio:que sit p
testationū diuisio.Et notādū qp sira ō ptestatione tracta-
tia nomina īfrascripta sinonima reputat hoc est idē signifi
cantia.s.protestatio cōtestatio testatio attestatio detestatō
ɔuc accipitur p valde testari vel delectari secus si accipiat
pro execrari r abhominari r has acceptōes hz hoc verbuz
detestari vt dicit hugutio.hec pbant ff de no.ope.nūci. de
pupillo.§ si quis p̄ori r de admi.tu.scire oz.§ scire C.de ar
bi l pe § si at.C de his q p me iudi.nō ap.l.ij.r.ff.de ap.c.
fi.r.ff.de elec cumana r ff de ver.sig.fi detestatio.similiter
denūciatio pro testatiōe accipit. nā qp ab aliqbus appellat
denūciatio C.de rescin.ven.si maior r ff.ad trebel.l heres.
alibi testatio dī ff.de his que in frau.cre.ait p̄cor §.siqs par
ticeps r.ff quod vi aut clā l.j.§ sz r si qs ɔtestatione r di-
cta.l.de pupillo §.si qs ipsi.vbi pro eodē vtrūqz vocabulū
ponit.est aūt ptestatio clamosa denūciatio ad cautelam p
tectionis denūciatiū inuenta.r qp ptestatio sit clamatio dicit
Papias r probat.ff.de pscri.sanctorū . r etiā denunciatio
cum testatioe ff de v.signi.subsignatū § detestari r.l se.r.
l.plebs § j r est testatio idez qp indiciū seu nota qua propa
latur intentio testantis vt dicit papias. r est etiaz ptestatio
cautela ptegens protestantes vt ff de admi.tu.l.qdā dece
dens.ibi nemo huiusmoi cautionibus r ff nau ca.sta l fi.§
idē si predixerat.nam ptestari vt ait Papias est denūcia-
re manifeste cauēda hoc est ad cautelam protestātis etenī
p ptestatione protestans cauere sibi intendit put h ois ex
diuisione ptestationū apparebūt. ¶ Protestationū alia
inutilis r illa est spernanda C de rescin.ven.si maior r pu-
ta qr nō interest ptestantis.redditur etiā in aliis causis inutil
vt i fra liquebit r nor.xxvij.di.diaconos r.ff.eo li de elec.vt
quia. Alia expediens. r hec volūtaria a doctoribus appel
latur.C.de pscrip.lon.tem.emptor.r.C ō excepti.pscripti-
onē.r l si qde.r siit ptestatio est voluntaria si actor ptestet
sup pbatioe replicatōis proponende.nā ita actor post pub
licationē attestationum sup exceptiōe rei habitarū pot re-
plicationē pbare sine aliqua protestatioe pmissa sicut r re-
us exceptione sibi cōpetentē post fundata intentionē acto
ris vt dicta.l.si quidē r.ff.de cog.spiri.c.fi.r no.ff.de testi.c.
de testibus r de pba.iurauit. r facit qp replicatio pōt post
pbari.ff.de pscrip.c.auditis. r hoc est indubitatū vbi pba-
tio peteret fieri p missa vel p ɔfessionē ar.ff.de fi.instru. cuz
dilectus.i rñ. r no C de pba.aute.q semel que est in auten ō
testi.§.illud tamē r ibi no. r idem si peteret fieri pbato p te
stes p iura premissa.sed ɔ premissa no C de pba.l exceptio
nem ar.dicte auten Sed hic est casus diuersus.ibi eni intelli
git qn ille idē q testes pduc post testificata dicta vult ad
huc probatione p testes sup eodē inducere quo casu nō pt
r est ratio qr est psumptio quod vellet malignari r supplere

pbationē diminutā. sed in proposito ille cuius attestatiōes sunt publicate non produxit sed aliter sup nouo facto. s. aut cum exceptiōis vel replicatōis ꝑpetuis sup quā nōdū sūt testes ꝑducti qꝛ nō est inhibitum argumēto iuriū ꝑdictoꝝ. ¶ Glo. tamē dicit autē ꝙ semel. iuū ꝯtrum sup vel bo dicerit ⁊ in eo. ꝯ. § illud. ꝫ dic ꝙ in d. § illud. ꝟ non colligit. sed innuit ibidē qꝺ ille q testes ꝑduxit ⁊ testificata iudicet vel qꝛ vidit seu qꝛ p disputatiōnē aduersarij liquet testificata nō tenere qꝛ forte ꝑbauit testes ꝑductos esse excōicatos non admittit ad ꝑbandū p testes tūc enim actor denuo nō admittit ad probandū p testes qꝛ est qd tūc imputandum est actori q sibi diligēter nō ꝓspexit ⁊ eo casu dicta gl. eēt intelligenda alias nō cōtinet veritatē ⁊ de ꝫ nō. debere e ſi. ¶ Alia siqdem est protestatio necessaria ⁊ hec sine ꝑiudicio non est cōmittēda ⁊ hec dr̄ necessaria nō necessitate pei sa ſz necessitate que est iuris sui conseruatiua sic accipit necessitas ff de separa l. vlt. C ꝺ bo. auc. iudicis pos. l. ij. ⁊ hec protestatio est multiplex. nā quedā est ad iuris protestatio cōseruationē vt si ego electus seu oppone astrictus cōstitutioē cupientes. seu cōstitutione statuimus. no obstāte ip sas ꝯstitutiones ius meū amitto vt per penā cōstitutionis cupietes. vel ꝙ experiri in curia nō potero vt ꝑ ꝯstitutionē statuimus dicis casib⁹ īfra tpa dictaꝝ ꝯstitutionū facere ꝺ beo put cōstitutiones iniungunt vt ius meū coseruez qꝺ si nō possim habeo ꝓtestari exprimēdo genus impotentie vt pote qꝛ ad papā non pōt haberi ingressus. alia est ad iuris creandi aduersario impeditionē ff ꝺ no. ope nūci. de pupillo § si quis ipi C de nō nu. pe. l. in ꝯtribus. § in omi ⁊ C. de an. ex. vt perfectius. alia est ad dubij qꝺ in posteru oriri posset remotionē. vnde qñcūqꝫ vnū factū vno mō specificatuz pōt obesse ⁊ alio nō obesse vt ff de acqui. heredi. l. ꝓ herede l. ij. rñ. ff. de testi. ⁊ sump. fu. at si qs § ſꝫ ⁊ et dū ⁊. § plenā ⁊ no. vij. q. j. pontifices. ꝟ. hoc ꝟ. ꝺ heretici. platis ⁊ vt sit ad vnū dicē vbicūqꝫ aliqd pōt intelligi dupl'r vt ꝯfusioē seu narratōi actoris ꝙ pōt fieri. aio iure ꝯtestādi seu aio iudicē īstruendi ibidē est necessaria protestatio. Et eius aliud exē plū. ff de neg. gest. nesennius ⁊. ꝟ. de reg. cōsulti ⁊ ff quoꝝ le. l. j. §. qꝛ aut ⁊. ff de concubi. in cōcubinatu. Alia est ad facti qꝺ protestanti posset esse preiudiciale reprobatione seu impugnationē ⁊ hec casus plurimos cōprehendit. ꝟ. de testi. presentium ⁊. C de filijs fa. ⁊ quēadmodū pater pro eis tenet. l. l. ⁊. ij. li. x. ⁊. ꝟ. de offi. dele. cū olim. i ⁊ ff de tribu. l. iij. §. scientiam ⁊. ꝟ. de testi. in inte c ſi de appel. cū cam ⁊ C de erro. adno. l. j. Alia est ad acquirēdū C de epi. au. auten. si liberi. alia ad mala fide conuincenda. C de rei ven. l. si fundum. alia ad penam vitandam. C de iure emphi. l. ij. in pri.

¶ Viso que sit protestationum diuisio videamus cui facienda sit ꝓtestatio seu corā quo. in quo articulo sic est distinguendū. aut protestans nō hꝫ aduersariuz in eo sup quo ꝓtestat tūc sufficit ꝙ doceri possit esse ꝓtestatū ff de testi. ⁊ sump. fu. at si qs § plerūqꝫ aut hꝫ aduersantes ⁊ hoc dupl'r aut principale aut nō principale ⁊ supest necesse ꝙ fiat ꝓtestatio corā illo cuius factuz principaliter p protestatioēz impugnat verbi gratia iudex facit aliqd ⁊ licet sit comodū partis attamen corā ipso est facienda ꝓtestatio. ꝟ. de offi. or. pastoralis § si. ⁊ est rō qꝛ principaliter volo icedere factum iudicis sicut si appellaui ad superiore pars me nō grauauit sed iudex a quo appellaui de cuius iniquitate detegēda in iudicio appellationis agere habeo ⁊ hec est ratio quare iura volunt appellari corā iudice nō corā parte lꝫ iudicatum sit ad cōmodū partis in auten. de ap. in prin. col. iiij. ff. de ap. cū quidā. C de ap. eos in fi. ⁊ hoc est verū vbi copia pōt haberi iudicis alias sufficit protestari put habetur. ꝟ. de ap. si iniuste est omnino simile in dicto. c. pastorali fe. C. de filijs fa. l. j. ⁊ ij. sed vbi pars est principalior corāz ipsa est faciēda protestatio in auten. de tem. nō sol. do. §. cōtestationem col. vij ⁊ C de epi. au. l. si presens. ⁊ dicta l. in ꝯtribus. Item rō cōmunis ad oīa premissa est euidens qꝛ cū protestans ꝓtestat ad suū cōmodū ⁊ alterius incomodu esset maximū ꝙ pars grauaret ꝑ id qꝺ in eius noticiaz nō venissꝫ.

ff. que sen. sine ap. rescin. l. j. § Item cū ex edicto. ex quo enim ius meū seruare volo ⁊ ius alterius infringere illi debeo denunciare ff de no. ope nū. de pupillo § denunciatione alium ignorantem obligare quod esse nō oꝫ C de lab. exhi. l. gnāli. li. x. ⁊ hec sunt vera vbi habet copia illorum. ꝯ quos protestationes fiunt aloqui seruet forma iuris vt ꝑfectius pastoralis ⁊ si ꝑsens. vbi tamē ꝓtestor ad dubium remouēdū quod oriri posset ex facto meo vel gestu hoc declarare e in me solo ⁊ sufficit si ꝓtestor ⁊ exprimo mentē meā vbicunqꝫ vt d. l. pro herede. ⁊ l. at si qs § plerūqꝫ. ¶ Sed querit an sufficiat protestari corāz ꝓcuratore vbi hēri nō possit copia domini ⁊ dic ꝙ nō ff de peti here. Item venit. § petita. vi de cle. de elec. cam in prin. ⁊ qꝺ ibi no. ſꝫ sicut in citatōe ꝯ ordo tenendus q tradit. ꝟ. de do. ⁊ ꝯtu. cāz que. ff de dam. infec. l. iiij § ptor ff ex q ca. in pos ea. hoc aūt. §. t. ⁊ sicut ordo iste reperit in appellatōe emittēda vt est ꝑmissuz sic dicā in protestatōe vt fiat dn̄o si inueniat ff quod vi aut clam l. aut qui aliter §. ⁊ si forte aloqn procuratori alias corā publicum ꝑsonis sm formā l. si ꝑsens ⁊ iura predictoꝝ. Sed ꝙ nūciatio facta ꝓcuratori obsit dn̄o est ar. ff de no. ope. nū. de pupillo §. nūciare ⁊. § se. Sꝫ ibi est denunciatio potius facta rei ꝙ ꝑsone ſꝫ hec p protestationē factam ꝑsone impugnatur ⁊ ob hoc precisior requirit denunciatio hic ꝙ ibi.

¶ Sed quero habeo protestari ꝯ feminā vel ciuitatez nūquid sufficit protestari corā marito vel curatore reipublice. rñdeo ꝙ sic ff qꝺ vi aut clā aut q aliter. §. ſꝫ ⁊ fui⁹ ⁊. c. se.

¶ Subsequēter querit quādo faciēda sit ꝓtestatio quo casu distinguo aut ꝓtestor sup facto qꝺ est mihi ꝓtestanti oio liberū vsqꝫ ad certū tps īfra qꝺ ille ꝯ que ꝓtestat nō est in agrendo ex se sed sola desidia ꝓtestantis in tpe statuto negligētis ⁊ tūc oi parte dicti tpis est mihi liberū protestari vt in alia religionē intrare. xx. q. ij. puella ⁊. C. de his q me iu. no ap. l. ij. ⁊ C ꝺ nō nu. pec. in ꝯtrib⁹. § si. aut ꝓtestor sup facto in quo habeo certū illud tamē nō est liberū vt pri us. ſꝫ aduersarius iuuat nedū ex negligentia protestari desinentis ſꝫ facto suo qꝛ est in ꝑscribendo vt in multis iurib⁹. ꝟ. positis qua casu possuz protestari vsqꝫ ad cōsūmatam lesionē. xvj. q. iij. § potest vbi īfra cōstituta tempora. s. ꝑscriptionis caueā tamē ne me ammitte ante qꝛ illud soluz tps mihi superetit quod remanebit a die protestatōis vsqꝫ ad diē cōsummate lesionis si nō fuissem protestatus ar. ff de mino. l. vlt. aut nō est certū tempus a iure limitatū īfra qꝺ protestari debeam ⁊ tūc protinus habeo protestari. ex quo enīz scio ex facto ꝯ quod ꝓtestor posse mihi parari preiudiciuz stati habeo ꝓtestari ff ad mace. l. filiusfami. ꝟ. de offi. dele. cū oli j xxij. q. j. puer l ⁊. q. iij. c. tribus ⁊. xxxij. q. ij. mulier. ⁊ hoc est verum siue protestatio interponat ad impugnationē alterius facti vt in iuribus ꝑdictis. aut super facto meo vt si funus patris mei certa die feci ⁊ creditores hereditarij per hoc dicerent me imiscuisse hereditati paterne ⁊ dicerez me protestatū post dictam diem hec protestatio me nō releuaret cū iam forte esset ius aduersarijs acqsitum. argume. ꝟ. ꝺ testibus presentiū. illa enī que habent releuare factū debet inesse in cōtinenti. argumē. C ꝺ donationib⁹ que sub modo perfecta. ⁊ C de pactis petens. ⁊ intellige cōfestim vt ff ad tertulia. l. ij § confestim. ¶ Sed quero appellaui absente aduersario meo in causa beneficiali. ⁊ fui protestatus de appellatione huiusmodi appellato denunciāda ⁊ cū possem infra mensem sibi denunciare post denunciaui eidē an valeat talis denunciatio. ¶ Videtur quod nō qꝛ q tenetur ad factum illud implere hꝫ īfra tempus arbitrio boni viri moderandū ff de verboꝝ obligatio. continuus § cū ita. ⁊ si nō fecerit infra dictū tempus faciendo postea nō facit quod ꝑmisit vt a promissione liberet ff de verbo. obli. si insulā igit sic appellans ⁊ protestans ⁊ denūcians vt premittit tali ꝺ nunciatōe nō iuuat. So. cōstitutio statuim⁹. ꝟ. ꝟ li. de elec. loqtur in appellatōe beneficiata alias dicta ꝯstitutio nō artaret appellantē ⁊ alios quorum interest ad iter arripiēdū vt ibidem habet ⁊ est ratio vbi est citatio hominis certū est ad hoc quod liget oꝫ quod sit facta. ff ꝺ iudi. si quis postea

ꝟ de offic.

§. de offi dele. gratū. z. ꝭ de fo. cōpe. proposuisti. sic in dicta constitutione statuimus. oz ꝙ si r talis appellato citans denunciata sit appellato non citat. sed appellatio denunciat vt dicta cōstitutione z ita appellans non est in casu dicte cōstitutionis nisi post denunciationē. ¶ Sed oppono appellans predictus vt premittitur tenetur ad tactuz z tale factum quod summa ope exercere dz. z in quo dilationū materia ē amputāda. C. de té. ap. l. ij in prin. z. l. fi. §. illud. z presentiū appellatio in beneficialibus celeritatē desiderat. ꝭ. de du. z contu. finē. igiť predicta omittens appellans beneficio dicte cōstitutionis nō gaudebit. Sed dic ꝙ hec nō inducūt prescriptionem in dicta appellatione sed in forma constitutionis predicte nō seruata que nō punit in prescriptione appellationis sed deuolutiōis vt in curia nō tractetur. z ideo cū actus dicte deuolutionis initiatus per appellationē compleatur ꝑ denūciationē nihil videretur actum quo ad factū deuolutione cū aliquid superest ad agendū. argu. C. ad sil. l. cuz sillanianum in fi. ex quo respondeo ad argumētu. nā §. cuz ita loquitur in actu in se completo si factu sequeretur. sed in proposito est factū appellationis quo cōpleto adhuc restat aliud quo ad deuolutionis effectū sicut denunciatio que perficit deuolutionis actū vnde hic nō agit de prescriptione appellationis interponende que infra dece dies dz interponi. etia ab actu nō iudiciali vt. s. ho. cli. de ap. cōcertationi. C. de ap. aut ē. hodie ante. de ap. in prin. coll. iiij. nec interposite appellationis ꝓsequēde que dz prosequi infra anū. aut ex iusta causa infra bienium z quādoqz vltra. ij. q. vi. §. tempus z. c. se. z. ꝭ. de ap. ex ratione sz dūtaxat hic agit de prescriptione deuolutionis z iō si nō est pscriptū primo secūdo nec tertio prescriptio cōtra deuolutionē nō currit ante appellationez deuoluentē in qua duo requiruntur vnū vt exordiu vt appellatio. z aliud vt exordij ꝯplemetū vt denūciatio vt predixi sed si nō sit appellatū nec prosecutū vt primo casu z scdo pscriptū ē deuolutōi qz seqt nō ē appellatū vel appellatio ē reducta ad effectū nō appellatōis. ꝭ. li. de ap. romana. §. si vero vocat ergo talis appellatio nō deuoluit qz toto frustrato z pe frustratur. argu. ff de ex. rei iudi. si quis cū totuz in prin. z destructis primis inpossibile est aliqd aliorū remanere. arg. ff de ex. re iudi. l. eqi ex qbꝰ cōcluditur ꝙ ex quo est appellatū z appellatio denunciata que iam citat z auditor nō impetratur infra tempora dicte cōstitutiōis statuimus aut ibi nō protestatur vt est moris agere volens. aut si semel prestatur vbi negligētia ꝓtestādi impingit. vt. ꝭ. ho. cli. de ele. cupiētes. negociū nō eēt deuolutū in curia tractandū. sed est deuolutioni prescriptū nō prosecutioni appellatiōis qui impetrari posset per audientia principis. nec est mirū si leuiꝰ prescribatur dicte deuolutiōi que est ꝯ ius commune ꝙ iuri cōi quod vult negociū appellatiōis in cōsistorio principis regulariter non tractari z res leuiter ad suā nāz reuertiť z leuius tolluntur iura specialia ꝙ cōmunia. ff de pac. l. si vnꝰ. §. pactꝰ ante. de no. alie. §. qz vero verisimile. vide qd no. in cle. cum de elec. in glo. qd ergo. ¶ Sed qd in ecclesijs regularibꝰ vel episcopalibus z superioribus vbi qz artatur ad comparitionem psonale. ꝭ ho. cli. de elec. cupientes sicut vidi ꝙ qdam monachus appellauit ꝯ electū sui monasterij ephs in curia z cū posset infra mensem denūciare septimo mense denunciauit z ante denūciatione z appellatione electus fuit ꝯfirmatus z bndictꝰ ita ꝙ nihil restabat explēdū in electo nāqz ille electus astringitur dicta cōstitutiōe. vi qz sic. ar. dictorū iurium. sz dic ꝯ. ar. ꝭ. de op. costituens. ¶ Item pone casum in ꝯdictore q leuius repellitur ꝙ cōpetitor. ff de decur. gnāliter. §. spurius. Item vt est predictū citius pscribitur deuolutionē ꝙ appellationi sic facilius pscribitur deuolutioni psonali ꝙ deuolutiōi simpliciter qz in casu ꝯstitutiōis cupietes. fortius artatur electus ꝙ ꝑ ꝯstitutionē statuimus. z ideo appellans in vno casu artiꝰ dz artari cū in vno casu maius sit piculuz z ideo citius occurrēdū cū huiōi negociū celeritatē ꝯsideret z dilatio in cū sit piculosa. ff. de carbo. edic. l. j. §. j. ꝭ. ho. cli. de elec. vbi in prin. ff de dam. infec. l. j. z hec liquent ex mente cōstitutionis cupietes. artatus cōstitr appellantē z appellatum ad veniēduz ꝙ cito cōmode poterūt. z ꝑ cōsequēs ad illa per que ad hoc deuenitur. ff de in. o. in. l. ij. sicut est denunciare appellatione. nam esset in potestate appellantis nō denūciantis cito quādo vellet astringere ad veniendū ad curiaz personaliter ꝑ denūciatione sua appellatū. Sed dices idem incōueniens in primo casu. Sol. iam dictū est grauior est secūdus casus primo z durius est statū perdere in secundo casu ꝙ in primo. Sed obijcitur: cōmodū est appellanti qeanto tardius sibi denūciatur qz expeditius est appellatorat de habere bngaz ꝙ cito ergo appellatus de eo quod hz cōmodū culpam nō pōt impingere appellanti. ff de iu. t. vo. cū in fundo ff ne qd in lo. pu. l. j. §. idez labeo vnde versus Ili culpent alij te me laudare necesse est. Sol. hic casu ne dū respicit principaliter iteresse appellantis z appellati vt in cōtrarijs. z ꝑ casu. sz mens huius ꝯstitutionis iponētis celeritate in ꝓsecutione hoꝝ negocioꝝ dicta ꝯstōne cupiētes. cōprehēsoꝝ magis in scdo casu ꝙ in primo vt dictū est z ob hic dicta prorogatio pati nō dz ar. ff de carbo. edic. l. iij. §. hi at.

¶ Nunc videamus qualiter facieda sit ꝓtestatio. z primo querit an in scriptis sit facieda quo casu distinguo aut ꝓtestor sup tali facto sup quo agerem si ꝓsonā rei haberez aut nō. primo casu cū protestatio subrogetur loco libelli cōuētionalis sicut est necesse regulariter dare libellū in scriptis ita protestatione loco libelli subrogatam. loco eni petitiōis ꝓtestatio habet ff de na. fe. l. ij. ar. d. l. vt ꝓfectius z. xvj. q. iij. §. pot. in aute. de te. nō so. do. §. cōtestationē. z hoc casu ꝓtestatio hz effectū interrumpende prescriptionem vt dictis iuribus z hec tollit effectu possessorij q est prescribere. alijs vero casibus nō est necesse ꝙ fiat ꝓtestatio in scriptis cū hoc nō reperiatur iure cautum z ideo stabitur regule. C. de pac. pactū quod bona. Item protestatio dz plene ꝯtinere factū sup quo fit protestatio ad hoc qd protestās de ꝓtestatione huiusmodi possit se iuuare verbigratia possum funerate patrem meū nō animo hereditatis paterne assequēde z etiam vt sumptus mihi ꝯseruē. z q ad ista duo vult se iuuare plene hz protestari. ff de reli. z sump. at si qs. §. si pleriqz in fi. nā in nō expresso nō iuuabitur protestans. nec mirū qz protestatio ad expressuz itendebat z ideo in hoc proderit. ar. C. de ingenuis. ingenuū. item protestatio dz esse clara z tpe competēti facta ff quod vi aut clam. qui aliter in princi. z. §. j.

¶ Nunc querit quis sit effectus ꝓtestatiōis z dic qd multiplex. nam qnqz hz ius illesum ꝯseruare. qnqz dubia declarare z plerunqz nexū obligatōis euitare z alios effectus vt in diuisione necessariarū protestationū. ꝭ. euidenter colligitur hz etiā ꝓtestatio acqsitionē possessionis qnqz impedire vt no. vij. q. j. pontifices z regulariter ꝓtestatio hz effectuz infringendi z rescindēdi id sup qoo interponitur ꝑ modo ꝓtestātis z sic vt omnis appellatio legitima habet terminū a quo vt iteresse ꝑ quo tuendo iterponitur alias si no interessz no admitteretur appellatio supra de elec. cū inter. R. z de cōcess. preben. relatū z. ij. q. vj. nō solet. z terminū ad quē. s. illū ad cuius rescissionem interponitur ff de ap. l. j. nec appellatio rescindit qdlibz factū sz illicite attēptatū cōtra appellationem. ꝭ. de ele. c. cū nobis. sic protestatio que pinguius quandoqz subuenit ꝙ appellatio C. de filijsfami. l. j. z ij. habere dz terminū a quo. s. interesse ꝓtestātis qd protestatio tuetur z terminū ad que. s. qd est onerosuz seu illicitū z ꝓtestāti grauosuz impugnare remouere seu retractare qd vigore consequeretur protestatione nō emissa. ex qbus colligitur ꝓtestationē legitimā cōtinere duo. s. iteresse protestātis z impugnationem iustā. al's protestatio est respueda vt ex superioribꝰ ꝓbatur. Ite ꝓtestatio hz effectū interrumpende prescriptōis vt. C. de epi. au. si preses z. l. fi. qd intelligo indistincte qñ ꝑscriptio ex sola negligentia illius ꝯ quē prescribitur ꝓcedit vt dictis. ll. z. C. de his qui ꝑ me. iudi. nō ap. l. ij. z de no. nu. pe. in ꝯtcibus. §. fi. sz vbi prescriptio ꝓcedit ne dū ex negligentia illius ꝯ que prescribitur sz etia cuz hoc ex possessione illius q est in ꝑscribēdo dubitari cōsueuit an protestatio hoc casu interrumpat prescriptionē dic ꝙ sic vt in. l. vt ꝑfectius. vel dic ꝙ illa loquitur in quattuor specialibus casibus.

¶ Sed nunquid protestatio possessorium tollit vt non prosit. Ut ibi gratia in eo q est in possessione eligendi vel coeligendi & protestatio fit contra eum qd vox eius non prestet suffragium nisi de consuetudine vel de iure vocem habeat in electione an p huiusmodi protestationem comodum possessionis sit ablatum.

¶ Et primo videtur q protestatio non tollat effectum possessorium quia etiam lis mota seu pendens effectum possessorium non tollit ergo minus sola protestatio. extra de in inte. resti. c. ii. & de lite pen. c. i. & extra de in epa. ex litteris. ar. ff de ecci vendi. l. vtriusque. nec petitio facta in iudicio que facit reum. xv. q. viij. c. fi. imo prius qm debetur conuinci q aliquid auferat ab eo. C de iure fisci facultas & i. fi. Sed contra extra de elec. cumana. dicunt gdam q protestatio comodum possessionis non tollit. extra de elect. in genesi & lvj. di. satis. sed dico distinguendum in hoc articulo. nam aut protestans nititur contra ius commune aut secundum aut preter. primo casu protestatio non tollit comodum possessorium sic loquitur c. in genesi. vel ibi probauit se canonicum ille contra que fuerat protestatum. secundo protestatio tollit comodum possessorium & sic loquitur decre. cumana. ibi enim pro protestantibus erat ius commune. xvj. q. fi. c. fi. vnde probato petitorio quod erat fundatum iure communi p protestantibus & probato solo possessorio per illos contra quos fiebat protestatio petitorium trahet ad se possessorium vt ipsum solum non prosit. extra de causa posses. & proprie. dilectus. si enim probaui petitorium pro me contra te possessorem constat q possessio est tibi auferenda. ergo multomagis vbi tu actor probasti de possessorio & ego reus de petitorio excipere potero. non est tibi efficax h possessio probata quia per me constat de petitorio quo probato fiet pro me contra te executio & sic cum detur actio multomagis exceptio ff de supersi. l. ij. & ibi dicit. l. ff de rei vendi. officium. vbi enim probaui rem mea esse necesse habet reus eam restituere & ita probatio petitorij extinguit fructum possessorium. nec aduersatur decr. extra de causa pos. cum ecclesia ibi nulla fuit protestatio a parte canonicorum sui inorum emissa & a clericis admissa sed vt clericis iure communi elegerunt & electione facta clerici collegiatarum ecclesiarum dicentes se debuisse interesse petierunt illam electionem infirmari & deduxerunt tam petitorium q possessorium iudicium q si solum possessorium in iudicium deduxissent obtinuissent ar. de iure pa. consultationibus & extra de elec. quia ela. sed quia possessorium & petitorium sic intentauerunt & erat probatum iure communi petitorium pro canonicis sutelinis. nec clerici collegiatarum ecclesiarum poterant hoc ius commune consuetudine vel alio modo infringere petitorium probatum iure communi sustulit fructum possessorij. & sic est casus extra de censi. olim causam ibi epus petebat in certis sibi terminis solui nomine synodatici certum numerum denariorum papien. per clericos plebis impune & clerici dicebat se non teneri nisi ad denarios lucen. quo dictus episcopus recepit vno anno ita tamen suum fuit protestatum. & ibidem dicitur q si clerici sic persoluissent per xl. annos prescriptione tuti essent licet non essent tuti si dicta protestatio ipsum possessorium sustulisset quia tunc minime prescriberetur ff de vsurp. sine possessione.

¶ Sed forsan dicet aliquis q protestatio nihil operata fuit in dicta decre. quia fuit ab illa recessum per contrarium actum vt innuit ibi glo. & ob hoc protestatio que vires non habuit dicto casu non sustulit ipsum possessorium. Sed dici posset quod actus exceptionis non fuit directe contrarius protestationi quia si epus nomine ecclesie sue habebat a dictis clericis recipere papien. iure ecclesie non fuit derogatum facto epi in recepcione lucen. ergo protestatio stetit post receptionem lucen. licet si essent recepti luce per spacium xl. annorum fuisset pindicatum ecclesie & per consequens protestationi quia ius ecclesie tuebatur quia prelatus potest facere deteriorem conditionem ecclesie negligendo & si alias regulariter non possit xvj. q. vj. si episcopum & extra de excep. cum venerabilis & extra eo. delictum. Item etiam episcopus recipiendo partem synodatici sciens se ius pinguius habere p vsum pertinentem totum retinebat ff de vsufruc. is qui vsufructum. sati em quousque esset prescriptum item dato q esset recessum in dicto casu a protestatione nihilominus dico q protestatio non tollit possessorium vbi ille contra quem protestatur non mititur iure communi vt fuit in dicto casu nam solvere synodaticum sit de iure com. extra de offi. or. conquerente solum tamen hoc genus monete vel illud est preter ius com & ideo solutio lucen. iure com non impugnata si persciueret vsque ad xl. annos protestatione non obstante prescriptione pariet & subditus contra superiorem prescribere potest quod soluat certam summam & plus exactum poterit contradicere. C in qui. caus. co. cen. do. ac. pos. l. j. li. xj & dico quod protestatio regulariter non tollit possessorium nec effectum eius qui est prescribere. & si quandoque collat possessorij effectum vt in decre. cumana hoc facit petitorium probatum vt supra declaratur. sic etiam effectus possessorij qui est prescribere tollitur quandoque p protestationem vt quando agere non poterit protestans vt in l. i. vt perfectius. alias protestatio cursum prescriptionis non impediret ar. g. d. l.

¶ Postmodum queritur quando a protestatione receditur. & dic q si factum protestantis est liberum cum protestatione ante facta se compati non potest receditur a protestatione extra de ap. solenudinem & supra de psti. cum. M. & ff de acqui here. l. pro herede. j. resp. & §. ul. in fi eiusdem. l. & est ratio predictorum quia plus declaro voluntatem meam facto q verbo. ff de edil. edi. si tamen §. ei q. & quia per facta plus iudicor q per verba. xxij. q. v. cauete & j. q. j. cum omnis. & dixi gnaliter facto est liberum protestationi aduersum ipsam protestationem tollere secus si non esset liberum vt quia metus interuenisset. extra q me. cau. c. j. aut voluntas superioris que factum protestationi contrarium iniungit vt. xxviij di. diaconi. & istis duobus casibus factum contrarium protestationi protestationem non tollit. nec est mirum quia dictis casibus facientes faciendo magis videntur pati q agere. ¶ Sed quando vnus aduersarius protestatur & aduersarius eius in contrarium vt quotidie fit nunquid secunda protestatio tollit primam & videtur q sic. ff de liber. ag. l. j. § denunciare & § se. Sed contra videtur quia licitum est vnicuique ve vult in re sue legem imponere. ff de soluti. l. j. ergo & protestari super ea. So. cum protestationes hinc inde fiunt aut est actus communis vtriusque protestantium ita q directo interesset vtriusque & hoc casu secunda protestatio tollit efficaciam prime vt. d. l. de liber. ag. aut non & hoc tripliciter quia factum super quo fiunt hinc inde protestationes est principaliter p protestante primo aut contra eum aut est dubium. primo casu protestatio prima non eneruatur. verbigratia reus protestatur q si aliquid dicat que sapiant lite contestatum non vult litem haberi p contestata actor in contrarium protestatur secundam non tollit primam & cum verba litis contestationis fieri possint animo contestandi litem & animo informandi iudicem ista verba ambigua que sunt principaliter rei possunt ipse reus p sua protestationem interpretari arg. ff de pac. iurisge. §. quod fere. & ff de iudi. si quis intentione. sed casu secundo & tertio protestatio sequens tollet efficaciam prime arg. ff quod vi aut clam aut q aliter. §. si quis. cum in primo membro & in istis potest esse ratio in re communi regulariter melior est conditio prohibentis ff communi di. sabinus. & de cur. fur. consilio in fi. & ob hoc vbi factum est commune seu etiam principaliter interest protestantis secundario in contrarium seu vbi est dubium cuius intersit principaliter prima protestatio non habet effectum consensu aduersarij non vestita. Item primus protestans videtur impetere & secundus defendere & ob hoc in re dubia secundo protestanti est magis insistendum vt. extra de pba. ex litteris & extra eo. cum sunt. sicut etiam vbi factum est commune cum fauorabilia sint iura reis q actoribus ff de actio. & ob. arrianus & ff de reg. iur. fauorabiliores. ergo multomagis vbi principaliter interest secundo protestanti secunda protestatio primam eneruabit. ¶ Ultimo queritur ponens in termino peremptorio dato ad ponendum vel articulandum vel alia protestatur dans positiones vel articulos q articulos datos possit declarare diminuere interpretari corrigere vel mutare & nouos dare & si ad eius noticiam peruenerint an h protestatio valeat. Et ideo dicta protestatio est vtilis quo ad declarationem arg. ff de acq. re. do. adeo. § cum quis se. & ff de testa. heredes. §. qd vo gs obscure. Jdem dico quo ad interpretationem ff de iudi. si quis intentione. & extra de accu. cum dilectus. quidam tamen distinguunt in predictis an in principio medio vel fine fiat declaratio seu interpretatio vt no. extra de resti. spo. cum ad sedem. sed quo ad diminutionem distinguere an ita quesitum est ex narratione articuli partis aduerse & tunc non licet diminuere quatenus facit p aduersario

arg. in

arg in auté. de his qui ingre. ad ep § illud col. v. ff. depost. l. publia § si z l i § si rem ubi glo appellat qs obiiciens in personá vel formam z articulat. sup hoc vult detrahé hos orticulos dicé qz no pot in pjudiciu appellati cui ex dicta articulatioe accrescit ius s. qz alia nó pot oppenere appellano. ar. ē. hoc lib de elec. ab eo nisi prout dicat pstitutio vt circa. aut nó facit pro adversario z tunc pt tollé qz hoc casu solus fauor articulatis versaf. sil mo dicos eo qui mutare vult vel corrigé distiguédo. In eo vo qui vult articulos no vos dare post pemptorium prextu prestatione appellationis an fiacte videf distinguedum aut articuli de nouo positi non sapiút crimé vl defectú aut sapiúr. pmo. casu siue articuli nouiter positi sint post terminum pemptoriú nati vel non. z de hoc pstat saltem per iuramentum possút admitti. ar. ē. de excep. pastoralis. z de offi. dele. insinuante arg. pfertis si de facto in articulo ptento competeret ius agendi ex natis post pemptorium qz in illis etiam sña lata no obstat. ergo minus pemptorium obstabit. ar. ff de exce. rei iudi. si mater §. eadem. sed in notis post terminu distigue aut post huiusmodi terminú restat cognitó z dic tunc vt pdiximus. aut non restat vt qz est coclusum quo casu non est cognoscere. s; cognitum eé z tunc non admittif. z est ro. est enim quod ipsi imputef qui ante iudicium preparare debuit iustitiam z diligéter ingrere. ¶ Sed nunqd eadem distinctio adhibef in natis dic aut sunt nata ex qbus competit ius agendi aut excipiendi si excipiendi admittam. si agendi aut articulat de hoc actor aut reus. si reus dic vt pus. si actor aut libellum potest iuuare ex eis de nouo orta. z sic dic vt pus. aut non: z tunc nó admittá probaf. ē. hoc li. de re iud. abbate sane. nec valet si dicas valet ad agendum ergo ad excipiéndum. nam hic est figura dictionis h enim mutaf qd in vbi. ¶ Secúdo casu dixit. B. cópost. qz non dz admitti vt no. ē. de elec. qó sic cui opinioni assentio in notis sed nó in natis. nam post pemptorium iure dilatorias vt est litis cótestatio dilatoria orto post propom potest vi. d. c. insinuáte secus dico in his que nota sunt de nouo post peremptorium propter rones p dictum Ber. allegatas z est ro diuersitatis articulans potuit sibi prouidere in notis post articulationem: sed non in natis z ideo sibi iputatur. argume. ē. de re iudi. sabbetis. nec valet protestatio quo ad nota quia factum peremptorium protestationi obuiat qó est fortius vt no. in casu dec. ē. de elec. vt cum vintoni. argu ff de mino. verum § si z protestatio dictis casibus est magis voluntaria qz necessaria. predictis igitur modis generalia specialia nó comprehendunt. regulare tñ est qz genus spém comprehedit sicut totú pté. e ff. e semper specialia. z. Reo. in toto. z e regulare qz táu facit generale in omnibus quantum spale in singulis ff de admi. tu. si duo. C de prescrip. xxx. vl xl. an. omnes. z de quadrie. prescrip. l. ij. z verbum generale gnáliter est intelligendum ff de leg. p'estan l. j §. gnáliter. ff de ser. ru. pre. si seruitus. xix di. si romanor ē. de puil. qz circa. qz aút gnále spém nó coprehendat h facit mta modus seu qualitas z alie circústatie gnales artantes vt per instantias supra positas probaf.

i Nam iudicijs xij. ad intellectú huius regule curiosus vide posset Thomam secunda secunde. q. lxiij. p totum. z maxime articulo vlt. Hy. de eqlitate in iudicijs seruanda siue partes pares sint siue impares alleg. in aute. iusiurandum qz pesta. ab his. §. z econuerso. z § z primum ibi nequaquam subiiciat'' z c. z vt iudi. sine quo suffra § deinde z §. quod autem. z de defen. ci. § iusiurandum cum enim iudices circa subiectos se habere debeant vt patres circa filios in auteti. vt iudi. sine quoquo suffragio §. eos. z iusiurandum quod pste. ab his. § deuotos paterna vo potestas non atrociare: sed pietate mouef z pro liberis psiliá capit. ff ad. l. iul. de pari. l. diu'' z de adul l nec i ea §. pe pcludit iudices z platos circa subditos pios eé obé z mé eos in iudicijs eqlitate fruaf na equalitate et i eju iudicialib'' z i arbitrijs iura sprobát. ff. ó arb. l. si de meis circa pri z l pedius § in seruú. z l si tú dies. § pe. ff. de vul. z pu. sub. la Biure. z. l. iulius C ó resci. ve l ratas de testa. mil l in testó. de ipu. z ali. sub l. hédítate z l. qumo. ¶ Prima glo ponit exempla. scdo significat in ptrariú qtuor canones qtuor decretales z duas leges solui z dat qu qz similia. tertio ponit qtuor duobus qbus df iudiciú. in fine notat z instruit. ¶ In i glo ibi. § si arbiter statuit locum in quo altera pars nó pot honeste venire no artat et ea qui venire poterat. absurda em eet ineqlitas illa qz sola vna partium ligaret z ibi aut facta v personaibi in eode genere delicti aliter puniť seruus qz liber. Ité alr qó fit in paretem vl patroná qz qz in extraneu z ibi in factis. ui z vide. J. eo. nó h in j. glo. sbi in factis. z l vnicuiqz. li xij. vñ z puilegiu vtri'' litigantiú transit ad alteru C de fruc. z lit. expe l fin. signaf ad hoc zrum isti. de iur. na § sed qó principi. vbi de hoc. z hper Hy cur nó placét solutiones ille queru pria distiguit aut puilegium def ad litis execatione z tuc aduersario p dest. aut ad decisionem z túc secus quá probat p l C si aduer. tri l i. z aj C. de reputa. q si l. vnl. secuda distinguit an proprio motu pcessum fuerit z túc non prodest adversario an ad petinone z túc pdest quá etiá probat p pre. l fin. de fruc. z li. ex distinguit ergo sic. aut puilegiú cotinet ius inlquum qz pcessum in alterius lesióe z tunc distiguif qz si ad petitione vtiqz ipetrans eodez iure fetu. ē. de mu. pe e ii. si sine postulatione nó cogif ff qó qsqz iur. ia pri l i. z. u. si vo non continet ius iniquu sed fauore illius cui cocedif z aliquá iuris cóis relaxatione siue proprio motu siue ad petitióne sit cócessum pdest solum ipetranti z non alteri eu no cótingeti vt in. § sed qz pncipi. pdest etiá litigati cu illo vt vi tetur inequalitas z qz videf eú pringere z sic loqiur lex vltima. C. de fruc. cú concor. z ibi. z pe. in si. Jo mo. ponit. xv. significationes sup Rubrica de iudicijs qs dat p hos vsus Actio lis auto. forus arbiter vltima velle Questio discretio ista. discussio posse. Pernicies pena pcessus iudicialis Actio ē de pba. ex litis ff de iudi. in tribus insti q. nó est p. fa. te. § pterea. Lis ff de pecul. qó debef ad trebel. l j. ij. ri. Auctoritas ē de iudi decernimus lxxij. di e i. Forus de iudi. quato. Arbiter. ij. q. vj. a iudicibus ff q satisda. cog. ab arbitro. ē. eo. li. de offi dele. ab arbitris. si eni arbiter est iudex ergo arbitrium iudicium. Ultia velle vt h in glo. z. C. ó sa. san et l habeat. Qó. C de or. iudi l qónem Discretio vt in glo. z ff de iudi. cú pretor. z de prebe. grane. xxxi q. iuj. origo. Sna lxi. distin. neophitus de re iudi. in causis de app. si duobus. ē. de prescrip. c. si ff de le. iij q cócubina. §. si heres z ecclesiastici. xviij. añ iudiciú iustitia tibi para Instatis C. de iudi properandum. ē. de iudi. c. pe. discussio. ē. de ver. sig. fortius in pri. posse. ff. de iudi iudiciú soluit idest ptás iudicandi pernicies. j. ad corinth. xj. ibi q manducat z bibit indigne iudiciú. i. paleem sibi manducat z bibit. glo. dicit condemnatione pena l di. z purgabit in pri. in Jo. v. c qui male egerunt in resurrectioné iudicij. in pene eterne pcessus iudicialis. ē. eo li. de iudi c. i. de excep. pia. archi. de h aliquid tractauit. ē. eo ti. de rescrip. statutu §. insuper dicit qz qú qz ponitur pro tépore lv. di precepta pro deliberatione vl examinatione. lx. di. c. i. in si. xlvij. di. de petro in si.

b Et regula facit ad questioné ó acrore z reo puilegiatis ó certo iudice quá omitto qz illa posui ē. eo. li. de puile. c. i §. z idipsum. sed prosequar questionem fratris Uberti quaz sic proponebar. ecclesie collegiate cócessit papa puilegium qz prescriptio minor centenaria in suis bonis vel iuribus non currat contra eam agit prelatus contra capl'm vel econtra quorum bona sunt discreta sup re alis prescriptibili querebat an alter contra alterum illo puilegio possit vti. hanc autem abbreuiabo ¶ Ad affirmatiua qnqz ad negatiuam quatuor allegando tertio ponitur solutio z pro cótrariorú solutione distinctio. ¶ Ad primum qz possit inducebat qz appellatione ecclesie episcopus z capituluz continentur de ver. sig. cuz clerici de testa. regisili. nec mirú

q2 ad corpus ɔstituendum necessario sunt caput et mēbra q̄ hic ɔcurrunt de his q̄ fi. a p̄la nouit. facit xij di c i xiv di. cu beatus. de prescrip. cū nō liceat. si ergo p̄lato vl' cap̄lo datū intelligitur. videamus ɔ̄ quos datū sit et vt q̄ ɔtra oēm antiquū statum iure cōi p̄uilegio vl' al's in ecclesia laudabilit obseruatum immutare volerem. et h̄ fac p̄scribes. ergo contra aliū cōpetit. ad p̄mū inducit. xxv. q i. p totum. et q. iij. si ea. et c. seruatis. et c. institutois. p q pz q̄ euersor vl' q̄d fac et ex ecclesia est lz videt̄ intra. xciij. di. ā inimicos. ergo stas pro statu antiquo vtetur p̄uilegio ɔ̄ p̄scribente sicut ɔ̄ extne vin. ¶ Secūdū pbat sic. ɔ̄t se hñt singulares ecclie ad vlem cuius sūt mēbra ita mebra singularis ecclesie ad ipā ecclesiam facit. i. q. i. multi. vij. q. i. nouatianus. xxiij. q. i. loquitur. sed p̄uilegio vl'is ecclesie cōcesso vna ecclesia vtit ɔ̄ aliam. nam p̄uilegium ɔ̄ prescriptionē. x. xx. vel. xxx. annoꝝ datum est ecclesie de. xl. annis. xvi. q. i. quas actiones. et. q. iii. neqꝫ decenī de prescrip de quarta. et illo vtitur ecclesia cōtra ecclesiam vt ibi. xvi. q. iiij. volumus. Itē p̄uilegiū de resti. in integ. iure minoris datum est ecclesie quo tñ vna ɔtra aliam vtit̄ de resti. in integ. auditis sic ergo vnum mebrū ecclesie cōtra aliud vtet̄ p̄uilegio de quo loqtur. est si'le de p̄uilegio velleyani dato mulieribus fideiubentibꝫ quo vna cōtra aliam vtitur C. ad velle. si sine. Idē in macedoniano quo vnus filiusfa. iuuat̄ ɔtra aliūm. ff. ad maced. si filiꝫ. Idē etiam in p̄uilegio religiosoꝝ de nō soluēdis decimis. ē. ō de ci. ex parte. xvi. q i. nec obstat si dicatur talia p̄uilegia nō data collegio q2 p̄uilegium clericorū quo ad forū datū est collegio clericali de fo. compe. si diligenti. et tñ ɔtra clericū vtit̄ clericus illo eo. ti. c. i. xi. q. i. nollū. sic et in proposito cū quilibet de ecclesia participet p̄uilegio ē eo. ti. de p̄uil. p exceptione dicam in rebus ecclesie quemlibet de ecclesia illa vti posse. ¶ Tertio spaliter de p̄uilegiato sic pbatur. si minor mutuat filiofami. bene vtitur p̄uilegio minoris etatis ɔtra priuilegium macedoniani. ff. de mino. vex in fi. et. l. se. sic et h̄ maxie q2 is cōtra que prescribit̄ certat de damno vitando et alter de lucro captādo quoꝝ nō est par rō C de ɔdi. l. fin. et facit. xij. q. iij. quicūqꝫ. ¶ Quarto sic. qd̄ cōe est duobus proficit vni ɔtra alterum. vñ cōis tutor duoꝝ pupilloꝝ agit pro vno ɔtra reliquum. ff. de auc. tu. accipietis sic dicamus de isto p̄uilegio. ¶ Quinto cū prescriptio sit ɔtra nālem equitatem ɔ̄m quam q2 cū alterius iactura locupletari nō de eo. ti. locupletari. si ergo vnus ɔtra aliū priuilegio vti posset impediet̄ locupletatio p dicta et si cbenignioꝝ est talis interptatio maxie q2 rō ad suam nām facile reuertit̄ q̄ olim omnes ecclesie gaudebāt p̄uilegio cētenarie p̄scriptois C. de sa. san. ec. vt iter diuinū. facit. xxv. di. ab exordio. ff. de pac. si vnus. ɔ̄. qd̄ si no totū. Ex his ɔcludit̄ q̄ alter ɔtra alterum p̄uilegio se defendit. ¶ In ɔtrariū p̄uilegiū qd̄ est lex priuata ɔtra ius cōe no plus ɔcedit q̄ verba sonāt et restringit ad eos qbus et ɔtra quos et ad ea sup qbus est cōcessum hec patet per ordinē. vij. q. i. petisti de p̄uil. sane. de ver. si. ex parte. de deci. ex parte. pp id iubet̄ videri et seruari p̄uilegioꝝ tenor ē p̄uile. porro. sed ex tenore p̄uilegij qd̄ pōit thema pꝫ tunc illud cōpetere cū ɔtra ipam minor p̄scriptio allegat̄ sed in terminis qōnis no allegat̄ ɔtra ecclesiam. cum enim in iure indefinita equipollcat vli de quo. ē de elect. vt circa. en tāde dicere contra ecclesiam et ɔtra totam ecclesiā solus aute prelatus vl' solum capl'm non faciunt aliam totam sed eius partē vt̄ de his q̄ fi. a prel. a non ut ergo allegatio p̄scriptionis quam facit alter ɔtra alterum no est ɔtra totam ecclesiā sed est mēbri ɔtra mēbrum ad quē casum non videtur p̄uilegium ptinere. ¶ Secūdo sic. cū ius corporis non sit singularium de corpore. xij. q ij. q manumittit̄. a. q. i. ɔ̄. si ergo ff. de te. di. in tm̄ p̄uilegium datum ecclesie non est datum singularibus. singulares aūt sunt platus et capl'm cum diuisim de illis loquimur. ergo p̄uilegio ecclie quasi sibi non dato alter solus maxime ɔtra alterū vti no poterit facit ff. eo. li. de pbē. mandatum. al's ēt sequeret̄ q̄ q vt singularis de corpore participare dꝫ p̄uilegio lederet̄ ex illo qd̄ ēēt absurdum vt eo. ti. qd̄ ob grām cū ɔcor. Cum enim vt dixi in p̄ncipio ɔ̄me partis prelatus et capitulum censeatur ecclesia cui priuilegium datum est si ɔtra ipsoꝝ alterū admittat̄ ɔtra ecclesiam inducet̄. ergo ecclesia sibi ipsi erit ɔtraria inducēdo illud pro se et ɔtra se. et sic dissidendo nulli cōueniet. xxiij. q. vij. qd̄ aut. de pe. di. i ɔ̄ pro his potestatibus de ap. sollicitudine. melius est ergo vt casū dicit neutrum de suis iuuari q̄ alterū ledi. xiiij. q. v. denīqꝫ. facit de sepul. c. i. qd̄ igit̄ cōmune est neutri ɔsit vel noceat. xxiij. q. i. q̄n vetus. ff. de in integ. vo. cōis. ff. de rap. vir. illud. et facit qd̄ no. de postul̄ ep̄lr. nec exigat huius corporis alter ɔtra alterum quod ɔtra se nolit xxij. q. vj. nihil iniquius. ¶ Tertio q̄ p̄uilegiatus ɔtra priuilegiatū priuilegio non vtatur inducit̄ plixe qd̄ no. de probe. in p̄fatione in glo. igressus in p̄n. a qd̄ no. eo. ti. q por in fine glo. et de ec. cum dilectus de ordi. cog. v. nos aūt. ex qbus patet priuilegium euanescē de substōnis vel dotis vel spoliatōnis cessare ɔtra aliam q parē cām fouet. ¶ Quarto inducitur q̄ in omni scriptura ad itentionem scribetis est recurrendū de rescrip. super lris. de arbi. exposita de pbe. c. sin. intentio ā pape in hoc casu est q̄ p minorem prescriptionem centenaris ecclesia non cadit a iure suo sed quicūqꝫ vincat vel succumbat ex litigantibus ecclesie nil deperit. ergo priuilegio nō est locus ergo non est iste casus cui voluit ɔuidere ɔcedens. faciunt si'lia que no. ē. de his que fi. a pre. cum apostolica in glo. ideo. et vide qd̄ dixi de pba. ex literis super. egressus post principiū ex qbus ɔcludit̄ alterū ɔtra alterum p̄uilegio vti non posse. ¶ Soluēdo dixi platū cōtra capl'm vel ecōtra illo p̄uilegio vti nō posse. sed eius vsum ē contra omnem qui rem ecclesie ab ipsius dñio auoceret. dicit aūt q̄ vniuersalium p̄uilegiorum q̄dam respiciunt fauorem personaꝝ datum certis causis et in certis articulis. tale dicit p̄uilegium minorum et ecclesiarum in resti. in integ ff. de mino l. i per totum. et mulierum in velleyano et filioꝝ fami. in macedoniano. que proprie non possunt dici data vniuersitati vel corpori sed sunt vniuersalia et isto vtitur vnus talis ɔtra aliū tale vt dixi in secūdo argumēto p̄me ptis. aliō dat̄ corpori vel vniuersitati fauore tā vniuersitatis q̄ singularium. et isto pōt vti ad sui defensione tā vniuersitas q̄ singulares ipsius psone ēt ɔ̄ alios singulares ipsius corporis vt etiā ibi dixi in fi. de p̄uilegio fori clericorū. aliud est qd̄ datur vniuersitati vl' corpori ipsius fauore nō ptis vel singularium psonaꝝ et h̄ vtit̄ vniuersitas vel alius pro ipa ne ipsius ius pereat aliter illi p̄uilegio nō est vsus vt dixi in fi. secūde partis. et per hoc contraria sunt soluta. et vide qd̄ dixi in questione super regula p̄uilegium in p̄n. solutionis.

a **A malis** lxix fidē. moltas significationes fidei vide ē sum. tri. sup. Ricia expedit ɔ̄m vtilitate nec licet ɔ̄m egrate: nec decet ɔ̄m honestatē et de his oibꝫ. ē. de voto. magne post p̄n. ¶ Pn gl. p exēplis et mā temittit et di stinguit inalē ɔmissū a male ɔmisso. ¶ In gl. ɔ̄. in fi. de ɔ̄y. q dicit mala ɔmissa ipo iure vitari. ff. de pac. iuris gētiū ɔ̄ et gnāliter. et de v. ob. l gnāliter. et l. velut. et l stipulatio h̄ mo. et. l. si plagij. et. l. si stipulerā nisi. de inuti. sti. ɔ̄. qd̄ turpi. sed male ɔmissa puta p dolū vel metum vitant̄ iterdū ope exceptiois. C. de iuti. stip l. dolo. ff. de. v. ob. si qs cū aīr. et nihil iterest actionē nō haberi vel haberi per exceptionem elidi dem. ff. eodē ti. l. nihil.

b **Ecregula** inducit̄ ad qōnē disputata p dñm Io. et nūc ep̄m cesenatē qua q̄rebat an scolaris q iurauit creditori non exire districtū bonoñ. an soluisset sine ipsius licētia. filiusfam. ex iusta cā reuocatus a p̄re vel clericus b̄nficiatus reuocatus ab ep̄o ad residentiam vel simpl'r sit piurus q2 non obtēta licētia creditoris licet petita añ solutionē repatriauit. ¶ Pro scholare inducunt̄ sex. ɔ̄ ipsum alia sex. tertio de questione elicuntur tres casus no dubij et dubius soluit̄ distinguendo et sic contrarijs respondetur.

¶ Ad p̄mū

¶ Ad primum quod non incurrerit periurium inducebat sex vinculi poritate ipsius maioritate subintellecta quadrupli citatem superioris auctoritate iurantis qualitate et reverentialem possibilitatem de primo patet quia iste prius obligatus erat obedire patri et epo. sed omnia sco obligo intelligitur fieri sine preiudicio prioris. e. ti. q porrectum cocor pbatur ide de fo. compe. c. pe. de rescrip cum contingat. Et e. li. eo. ti. tibi q. et c. duobus de io repa. postulasti de deci. ex multiplici de sen. exco. si vero et optime de iureiura. tua. et c. venies. et c. itellecto. et c. ea ie. que etiam in iuramentis loquitur. et vide quod de beneficiato iurante ecclesie ac advocato et vasallo no. de postul. in c. vlt. in vl gl. et quod super ea scripsi et dixi h ti. in regula contractus in prima quone que propter brevitatem exprimere omitto facit quod scripsi post Inno. de preben. cum iam dudum. post pn. magne glo. de clerico beneficiato duo beneficia diversorum eporum cui plus tenetur obedire primo. et vide quod no. Hosti. de h in summa de malo. et obed. §. et ad quod obediens. v. quod si duo. ex quibus concluditur quod ex quo tenebatur plus obedire patri vel epo quibus prius erat astrictus faciendo quod de iure debuit non peccavit xxiij. q. iij q peccat. et sic non est periurus. ¶ De secundo s. de maioritate constat quod in duobus quibus quis est obligatus precipientibus contraria obediendum est maiori. viij di. que contra mores. xj. q. iij qui resistit. xxiij. q. i quid culpatur. facit de malo. et obe per totum. Et eo. li. de pbe. si a sede et cle velit. pe. c. i. §. neutro. sed h habemus creditore cui iuravit studens non exire districtum. ex altera parte est vinculum naturale quo quis tenetur obedire patri. i. di. ius naturale. xxiij q. v. est ordo et divinum preceptum. Exo. xx. honora patrem facit. xxiij. q iij. duo ista. et quod no. xj. q iij quam multos in glo. sed neque di. i. fi. et xxx. vi. c. i vel iuris comm quo tenetur epo de malo et obe. si quis venerit. de offi. or. conquerente. quamquam per iuramentum. xxiij. di quamquam. de ver. sig cum clerici. isti autem duo epus et pater sunt quo ad debitorem maiores creditore ergo eorum cuique debuit obedire et sic non fuit periurus. ¶ De tertio sic ostenditur in omni obligatione etiam iuramento firmata subintelliguntur ista quatuor facultas cei perseverantia verisimilitudo et cogitatio. de primo patet de iureiura. breui. et c. querelam facit eo ti quemadmodum xxij. q. v. de forma. et q. ij. facit. sed h est difficultas propter inobedientiam epi vel patris ergo et c. de secundo patet quia iste non perseveravit in statu propter supervenientes mandatum suum et sic ad illud iuramentum non tenetur. xxij. q. ij ne quis. facit de bene. c. si. xv q. vj. nos sanctorum. et sepe supvenientes ca licere facit alias illicitum de except. pastoralis. Et eo. li. de elec. vt circa. et c nulli de pcur. c ij. tertium et patet per dec. cum iuramento de homici. est enim verisimile quod h iurando non intellexerit. s. quod per id fieri possit inobediens epo vel patri et iuramenta debent intelligi secundum intentionem iurantis. xxij. q. v. humane de iureiur. veniens ergo debuit epo vel patri obedire et sic obediendo non fuit periurus. ¶ De quarto probatur de iureiur. c pe. quod iuramentum non extenditur ad ea de quibus cogitatum non fuit. iste vero nec cogitavit nec cogitare debuit de iure contra canonicas sanctiones de iureiura. ad nostram. ij. ergo et c. de superioris auctoritate certum est quod in iuramentis intelligitur excepta xxij. q. ij beatus. de iureiura. venientes de rescrip constitutus de dona. inter dilectos. facit quod de pacto dicitur. viij. di. que contra mores. de voto xxvij. q. ij § cum ergo. unde accessat etiam ab eo ad quod quis de iure tenetur puta ad residendum in ecclesia. vij. q. i pervenit. et c. si quis in clero de clericis non resi. ex pte. Et eo li. de elec. licet canon. nam talis et iuramento astrictus ad id licite abest in servitio epi de cle. non resi. de cetero. et c. ad audientiam. et ex hoc procedit quod iurans alicui obedire non astringitur per id contra superiorem vt no. xxij. q. v. de forma et de iureiuran. petitio. Item cum preceptum inducat necessitatem. xiiij q. i. quod precipitur et necessitas excusat a periorio de iureiura. querelam. ergo excusatus est iste scholaris a periurio cum preceptum iudicis excuset a pena h e. ti. quod quis cum concordat. Item cum iuramentum solum astringat ad possibilia et honesta. Et eo. li. de iureiuran. c. i et inhonestum esset epo vel patri non obedire. ergo ad id non astringit cum non vinculet ad iniquitatem de iureiuran. quanto nec liget in alterius preiudicium. e. ti. cum contingat. confunditur ergo ecclesiastica ordo si sua cuique epo iurisdictio non servatur. xj. q i. pervenit. facit bene ad questionem quod de illo qui iuravit non exire comitatum vel locum infra certum tempus no. Guil. in spe. de cau. §. i. in fi. ¶ Ad quintum s. qualitate iurantis adducitur quod no. Guil. in Spe. de renunc. et con §. i. ver. item eligit beneficium. vbi notat talia pacta scholaribus non tenere alle. C. de patri. qui fi. dis l. i. facit Et de pig c. ij. non teneat ergo iurantem ut accessorium de fo. compe. si diligenti. et sic per istam regulam et per regulam non est. e. ti. transgressio non inducit periurium cum promissio fuerit contra bonis libertate. Item clericus sine licentia epi vel filiusfamilias sine licentia patris votum peregrinationis non adimplet. primum patet de ose. di. v. non os de secundo xxij. q. iij. tribus. et q. v. puer. et vide quod post Inno. et Hostie scripsi de voto scripture in gl. ma. v. quod de pubere. qui tenet votum filiusfamilias etiam puberis preter votum religionis pendet ex potestate patris. et facit quod de vxore dis. xxxiij q. v. noluit. et c. manifestum epo ergo vel patri ex iusta causa revocati necesse habuit studens iste parere ergo non est periurus. ¶ Ad sextum quod de reverentiali possibilitate dixi inducebat quod iste fecit quod potuit petendo licentiam a creditore et sibi in iuramento reverentia adhibendo sibi ergo non imputetur. Et eo. cum non stat. sunt enim casus in quibus sufficit licentiam petere licet non obtineatur de regula. li. et in clemen. de fo. compet. c. vnic §. volumus de sepul. dudum. v. si vero de appel. quis. sic et h sufficiat petere licet non exhibeatur.

¶ In contrarium quod sit periurus inducebat alia sex. s. iuramentum in se licitum debitis comitibus sociatum dispensationis non susceptivum a madante non precogitatum in sui forma purum i transgressione voluntarium. De primo licet diversis modis sumatur periurium vt no. xxij. q. ij. in summa de iureiur. tus. proprie periurus est transgressor liciti iuramenti. xxij. q. ij. c. i. et q iiij. innocens de iureiura. querelam. et c. contingat. quod autem illud fuerit licitum probat iura permittentia obsides dari de iureiur. ex rescripto de arbi. exposita. xxiij q. viij. ve pde que intelliguntur de iurantibus stare certo loco donec solutum fuerit debitum ve no. Innoce. et Host. in c. pre. an rescripto. cum ergo talia iuramenta sint licita fac. de fideius. pervenit in fi. et servari possint sine salutis interitu ergo servanda sunt. Et de iureiura. si vero. Et e. li. de pac. c. ij. nec excusat epi vel patris auctoritas xxij. q. v. q. eo pulsus et duobus capitulis sequentibus. nec enim excusat i delictis superioris auctoritas. xxij. q. ij quicumque. xj q. iij. non semper. et c. sequenti. xvj. q. i. in canonibus. et q. vij. omnes. xxv. q i. omne quod. xxvj. q. ij. nullus. et specialiter de patre. fac. quod no. xxij. q. v. de forma. ergo si fuerit licitum et servari potest sine peccato nec excusat superioris auctoritas transgredientem ergo iste periurus. ¶ De secundo scilicet quod iuramentum secum habuerit debitos comites. s. veritatem iudicium et iustitiam que etiam requiruntur in eo. xxij. q. i. et iurabunt. et q. ij. animadvertendum de iureiuran. et si christus de primo. s. de veritate satis patet quo ad iuramentum assertorium sed quia de promissorio loquimur illud debet habere veritatem in animo iurantis quod scilicet verificet quod iurat alias quo ad ipsum ipso instanti esset periurium. xxij. q. ij. c. i. Item debet habere iudicium id est discretionem et deliberationem. et tale fuit illud cum forte propter necessitates studij aliter non posset sibi subvenire nisi se taliter obligasset quod sepissime experientia docuit. et episcopus vel pater dando licentiam eundi ad studium videtur concessisse quod omnia posuit ad studium necessaria ve offi. dele. preterea. faciunt no. xij. q. i. no dicatis. ij q. vij. cum pastoris. de accu ex parte in glo. ij.

¶ De tertio comite. s. iustitia dixi supra contra pte per decr. ex rescripto de iureiuran. ex quibus concluditur quod fuit de iure divino et positivo servandum. ¶ Ad tertio principale facile prenitur cum in dubium reducamus an papa dispensare possit in iuramento licito de quo disputat. xv. q vi. auctoritatem. de iureiur. glo. et vide quod no. in spe. de leg §. nunc tractemus. ver. sed si legatus. de episcopo ergo vel patre indubitatum quod non possunt quod grave autem sit crimen periurij patet xxij q. v. ille qui. Conclusio ad propositum patet.

¶ Ad quartum scilicet quod mandans non precogitavit cum obligatum p iuramentum et etiam si absolvere vel dispensare potuisset non tamen id intendebat ex quo id ignorabat vel quod id

nō expressit. ꝛ idem ad illud seruandū teneat. inducit qꝛ expressit nō obstāte iuramēto de rescrip. ꝯstitutus vbi de hoc. ad idem de testi. ꝯstitutus. i. de testi. co. c. fi. ꝟ eo. li. de electi. vbi piculu. ꝟ. ꝛ vos de sup. ne. pla. c. ij. de rebus ec. no ali. c. ij. immo nō sufficeret epm scire nisi dispēsaret ꝛ si hoc velle exprimeret de hoc de scisma c. fi. ꝫ cū papa dicat ꝙ nō vult ꝯpetere viā piuriis de iureiur. cū ꝯtingat. nec dare sīr um venendi ꝯtra iuramētū. e. ti. fi. vo. ꝛ. c. mulier. multo minus ꝫ ꝫ velle epo vł patei iurātu dato ꝙ ꝫ possent. ¶ Ad qntum venio de puritate iuramēti in quo nullo fuit ꝯditio ꝛ q̄ sine ꝯditione ꝓmittunt ꝛc. xxij. q. v. it. c. vnı. ꝛ et Hosti. seruanda est fides. xxij. q. j. noli. xxij. q. iiij. innocens. multo fortius bñfactori vł creditori. peccatū ergo mortale qȝ committit in trāsgressione fidei iurate pp timorē epi vł patris vel grauamini q̄ per eos possent i ferri cōmitti no ꝫ cū potius qȝ debeat omne malū pati ꝛc. xxij. q. iiij. sic sanctius. ꝛ q. v. ita ne de testi spo lr̃as. ꝛ qȝ me cā. lectis. de sen. ex. ing ſinoni. ¶ Ad sextum de ꝓpa volūtate veniēdi certum est ꝙ iste voluit trāsgredi qꝛ non ponimus attractione vel coactionem absoluta. ꝛ dato ꝙ poneremus ꝯditionalē i cludit tm̄ voluntatē. xv. q. j. merito queritur. ergo est periurus. i ducitur qȝ scripsi post Hosti. ne cēsi. significauit super. ij. glo. qñ iudex ꝓcepit debitori q iurauerat soluere ne soluat creditori ibi dicit iuramētū seruadū. Itē iste ꝑplexus inf iuramētū ꝛ ꝯnū preceptū epi vł patris ꝫ eligere minus malū qȝ est potius obedire deo q̄ epo vel pr̄i. xij. ai. c. j. ꝛ. ij. cū filius nō sit obediēdū ꝯtra iuramētū prius licite factū de iureiur. c. venie. ꝛ si dubitaret an esset licitum auctoritas pr̄e regenda est de elec. venerabilē. qȝ dictum est de petitione licentie nō iuuat in iuramēto prestito homini sed necesse est illud impleri nec sufficit illud in melius cōmutari sicut in iuramēto prestito deo de iureiurā. puenit. necesse est igit iuramētum homini prestitū impleri vel ab ipo absolutionem haberi qȝ ee non pōt de iureiurā. c. j. de cēsi. significauit de spon. preterea. ex his oibus ꝯcluditur eum periurum.

¶ Soluē volēs meū morē allegans excludebat ꝓmo tres casus nō dubios. Primus est scholaris in fraudē creditoris procurauit vocationē sui quo casu piurus est de offi. dei. pastoralis in fi. ꝛ clemē. de pe. multoꝝ q̄ illis penā ꝛ l. ibi al legata ff. si qs cautionibus l. ij. in fi. Secūdus si potuit debitum soluere ꝛ sic vti iꝫ potei e tunc ꝯf volūtatē ꝯtra iuramētum venisse ꝛ sic est piurus de iureiurā. qrelam. ꝛ vide qȝ no. in dicta dec. pastoralis. ꝟ vlti. in j. gl. Tertius qñ ipe scholaris pus p iuramentum se obligauerat epo vel pr̄i ad redditum vel ad obediētiā. in duobus cū iuramēto licituꝫ prio prestitum pferi scdo de iureiurā. veniēs. ꝛ c. itellecto. faciūt no. eo. ti. ꝫ. ꝟ. eo. li. ꝛ sic remanet dubiū qñ studens nō astrictus patri nec epo per iuramētum nō ꝓcuras ēt reuocatonē sīā nec soluere vales repatriauit ꝛ tūc distīguit aut de licētia epi vel patris erat in studio aut sine licentia. ꝓmo casu si licentia fuit indeterminata nō astringens eū ad redeūdū cū e a die nec excludēs potentiam faciēdi mutuū ꝛ ꝓ studij necessitatibus illud ꝯtraxit arctat illuꝫ iuramētū cū ex datione licētie ois videant cōcessa sine qbus ꝛc. vt dixi supra ꝑte scda in scdo mebro. ꝟ. item ꝫ hēe valeat ergo indissolubiliter factuꝫ de tali tacita licētia ꝙ alīs sine licētia factū nō valuisset sic de pacto future successionis qf qñ fit de volūtate eius cuius erat hereditas C. de pac. l. vlt. secūdo casu sicut eū nō obligatū epē poterat saltē ad residentiam reuocare ō cler. nō resi. ex parte cū c se. ꝛ pr̄ etiam saltē ex iusta cā vt ponit thema sic ꝛ obligatū cū pr̄i vel epo per iurametum ꝓiudicare nō potuerit quare ad ipoꝝ mādatū repatriado piuriū nō incurrit per p̄ius allegata maxime qꝛ e dixi in ꝟ. ad quintum capl̄m q compulsus cum sequentibus loquunt de his qui ad preceptum dominorum iurant falsum illi enim non excusantur. qȝ dicitur ꝙ in delictis nō excusat superioris auctoritas verum est cum precipit supior illud quod est delictum vel cū precipit ꝙ ad suum non spectat officium vt no. ꝫ eo. ti. in regula qȝ qs. ꝛ hꝫ facit qȝ no. xx. q. ij. in suma in fi. vbi no. filiū nō peccare obediēdo pr̄i cā canonis aucto

ritate id fac. ad reliq̄ ꝯtra sit sic distinguēdo rñsum.

In obscuris

xxx. Primo gl. dicit vn̄ supra ꝛ ponit exēpla scdo ponit ꝓambula regule ꝛ ipsius tenorem. tertio recitat ꝯtrariū de mediocritate sequēda remittit ꝛ soluit solutionē dicit obijcit ꝛ rn̄det ꝛ declarat. ¶ In j. gl. ibi semp i obscuris sequitur qȝ minimuꝫ est sequimur. ꝛ ibi semp in stipulōnibus sequitur ꝛ in ceteris cōtractibus sequimur ꝙ actū est. ꝛ si nō apparet qȝ e actuꝫ erit consequēs vt id sequimur qȝ in regione ꝛ in qua id actū est frequētat. qd ergo si neqꝫ regionis mos appeat qꝛ varius fuerit ad id qȝ minimū est redigēda est sūma: ꝛ ibi in obscuris inspici solet qȝ verisimilius est aut qȝ pleruqꝫ fieri solet ꝛ ibi legato. hoie legato debet nec optimus nec pessimus ꝛ ibi q lancē. q hꝫ tres lances maximā minorē ꝛ minimā si legat minore illā mediā legasse vł. ꝛ ibi. ꝟ. si vo. ꝛ ꝟ. se. legās certū numerū seruoꝝ illos nō specificatis mediocres legasse vł. ꝛ ibi fideiussore si fideiussi pro illo q hꝫ triticū sine adiectione bonitatis quodlibet triticū dando liberatur fim.
¶ In j. glo. ibi minimi ꝛ si alicui lego quātam pte hꝫ vn̄ beles ꝛ pres hēdū sut inequales videor minimā legasse. ꝛ. ti. si ita relictū. ꝛ. l. q ꝯcubinis ff cū ibi sꝫ Dy. ꝛ ibi no pōt. idē ꝫ Dy. p modū obiectionis. ꝛ ibi recite vide qȝ post Dy. ds cā. j. eo. i speciminus in tex. ꝛ super fi. glo. ꝛ ibi vbi de hoc. ꝛ distinctionem ibi positam plene prosequitur h Dy. tractans etiam plene quando in ꝯtractibus ꝛ quando in delictis locum habeat hec regula ꝛ hoc vltimo prosequendo dicit ꝙ si incertum est delictum i dest non constat illud esse commissum locus est regule quia sequimur minimum. l. absoluendo ff. de pen. absentem. si vo certum est delictum sed qualitas ignoratur vt quia vim fecit. sed nescitur an cum armis vel sine sequimur minimū. l. ꝙ sine ꝫ eo. in penis cum ꝯcorda. vbi vero delictum ꝛ qualitas sunt certa sed i certus animus delinquentis: sequimur non minimum sed quod durius est. l. ꝙ animū habuerit delinquēdi ex quo ad delinquēdum est habilis ꝛ hoc inducit facti atrocitas C. de sica. l. j. de iniurijs. si non conuitij. vbi autem delictum ꝛ qualitas sunt certa sed persona incerta vt quia nullus deprehenditur fuisse in actu delinquendi sequimur minimum absoluendo vt pulus dixi per legem absentem. Si vero plures fuerint in actu delinquendi tamen ignoratur quis deliquerit tunc non sequimur minimum qꝛ omnes punimus ff ad. l. aql. item mella ꝟ. sed si plures. ꝛ no. ff ad. l. corn. de sica. super rubrica huius tō qꝛ omnes apparent esse culpabiles ex quo fuerunt in actu delinquendi facit. xxiij. q. viij. c. vlt. ꝛ quod dixi de homici. significasti. ij. super vera in hoc dubio est etiam fm Dynum ratio publica que suadet maleficia puniri contra tales qui priuatam defensionem pretendunt ꝛ sic publica preferenda ff. pro socio. actione ꝟ labeone. ꝛ in auten. de non alie. ꝟ. qꝛ vero. ꝛ ibi cum similibus. vide de censi. quanto in. ij. glos. ꝛ de fi. presby. litteras in vlt. glo.

b

Ec regula

bene istruit qñ in obscuris habet minimū sed occurrit quandoqꝫ dubietas vbi nō est minimum vt in qōne ꝫ ꝛ Padue disputata in qua dubitatur qs sit iudex delicti in diuersis terminis ꝓponit ꝛ primo sic. exemptus in loco exempto manēs piecit lapidē p quem percussit sionē in loco nō exempto queritur an ordinarius loci an prelatus ipsius exempti huius delicti sint iudices ꝫ fuit qō dn̄i Egi. cremon. sed quoꝝ ꝯiūxit vterus ꝫ ꝯiugat celamus. Sciendum ꝙ ipsius frater dominus Carlinus legum doctor hodie in curia romana excellēs aduocatus dū Padue legeret qōnē ampliauit ad iudicez ꝯtractus sic vt cens ꝓmus exñs in paduano districtu iuxta fines ipsius aliquid ex scdo vł in scdm exñte in territorio teruisino egit ꝑ qȝ factus est reus queritur vbi rōne illius talis actus sortiri sit forū. pro declaratione duo subdebat. s. reū dici ꝛ are

que petitur

que petitur & a reatu sup quo ipetit ve h.ū.ve.v.sig. forum. ver. reus. vbi etiam dixi sm qd qz diuersis modis sortit forz inter quos sunt hi duo cū zbit vl delinqtur in loco.ū.de foro cōpe.c.si.cū cōcor. ponit ergo terminos cū pmº inuenit in secūdum gladiū lācea vl sagittā vl cū illo zxit pp qd dubitatur cuius iudicis sortitus sit forū. hac ait multa abbreuiādo mēte retēta. ¶ Et p remittā & ponā qd pro pncipio pmus allegat iunges q̄ moz q allegat secundus. scdo ponam qd pro fine allegat pmus & sex q allegar scdus. tertio ponā sōlonē q de iudice delicti cōcordat. Itē solonē scdi ð iudice zctus in fine ponit opinio. ¶ Ad vtrūqz pte inducitur glo q tractāt de initio & fine spectādo & ista in eis iducta.l.ū.de elec.dudū.i.in glo.ista tria & de cesi.c.iij. in gl.ij. cū sois remissi. Itē ea q in qōne pozzorū.e.ti.q pzioz.& in.q. quā posui sup regula facti legitime. sed spāliter p pncipio allegat Egi.in maleficijs volūtate spectari nō exitū de sen. excō.cū voluntate.ff.de sicca.l.diuus.ex corde.n.pcedūt ad ulteria furta & hmōi.xv.q.vj.c.j.in si xxxij.q v.proposito.& c.sic enī.vñ Cayn ex pcōceptu homicidij puniſq illud committeret vt homicida danatus est o deo.de pan.di.j.nunqd Cayn.& vl qz semp in homicidio volūtas externus per aliqd opus detecta incōtinēti facit que homicida.& idē i alijs casibus de qbº de pe.di j.circa pn.in legibus canonizatis. Itē effectus plus zsideraſ qz effectus de biga.nup ad h. h Egi.sed Carlinus copiosius allegas pbabat pncipiū zsiderare cū dubitaſ cui ð pluribº actio det.ff depo l.j.§ si huius de.v.ob si filius. Itē cū dubitaſ an det ff ad mace.si tñ sciē se de pſti.pecu. Itē vba §.pinde.vl q det.ff depo.l j.§.idez pomponius.& mada.si pcur stozi tñ.vel inqstu del.ff o nego gest.pōponius in negocijs sic & in delictis vt sciaſ ipozz qualitas ff de fur.q iniurie in pn.e q pena debeaſ.ff de pen. l.j.de adult.qd ait lex.§.si.sic & in iudicijs de fo.zpete. zposuisti cū cōcor. Inducebat so qz cū pncipiū sit cuiusqz rei potissima pars de orig iur.l j.& sic nobiliº isto fine: qd pz qz principiū pōt eē sine fine & nō zuertiſ & h ad sensum pcipiſ ex duobº aūt vnitis potētius trahit ad se minus potēs ff de au.& ar.le.& si no sunt.§.pueniamus.de acq.re.do.q.eqd.§. si.ergo &c. ¶ Tertio inducebat qñ pncipiū & finis hz diuersitatē loci habeſ pinde ac si in loco pncipij fuisz pfectū adducif ff de re di.insti l.alle.& de zdi.insti l.institutio talis qz quid dicat vide in clemē.de pcur.religiosus.in vlt glo.

¶ Quarto arguēdo de tpe ad locū sicut vno tpe inchoatum.& alio pfectū habeſ pro pfecto tpe inchoationis ff ad l.aql.huic scripture.§ si manumissus.& l.ait lex.§.qz si moztisfere.& de dā.infec.dani.§.sabin.sic quoqz ad casum dicamus de loco.idē osnditur cū inchoatū reseruaſ in euētū alterius tēporis zfirmādū.ff de peri.& cōmo.rei ve l.necessario.alio icipit qz si pēdente.qui po.in pig.hab.qui balneū.j. ij.& l.iij.vñ.& l.potioz.de re iud.qd vi de fideius si o reo.§ sub diuersis. ¶ Ad zsiū allegabat egi.effectū pponderadū qz fuit in loco nō exēpto vel in territorio termino.de pe.di.j. §.hec ait vba.de de.nō resi.relatū.& ibi zcoz.in.iij.gl. Itē in bono cōsideraſ finis & pseuerentie qz nō qui iceperit &c. vij.q.j.suggestū.ergo a sīli per cotrariū debemus dicere in malo vt.s plus zsideremus finē sicut in cautiōe de stado in ri volūtas o no sufficit de eo q mit.c.j.cū zcoz.sacer.ū.eo li.& elec.perpetuo.vbi etiā cōsensus expsse pstitus in scrutinio nō inducit penā dec cū in cūctis nisi sequaſ electio inde cesbat etiā qd scripsi post ūn.de imu.ec.c.vlti.de illo q ex cimiterium manēs trahit stātē intra & qd de vulnerato ex ecclesiam qui fugit intra no.ū.eo.li.de imu.ec.c.vni.in.ij.glo. qd etiā no. Ug.& L.in.de zse.di.j.ecclesijs p.l.huic scripture.ff ad.l.aql.inducebat vltimo ff de mino l.iij.§.j. vbi si minoz iudiciū inchoauit & maioz factus sniam zsiam reportauit nō restituitur & sic finem & effectum pōderamus. Ad pmā tamen partem inducif ea.lex.§.scio smegi.sed certius inducebat qz tēpus finis ponderamus in absoluēdo vl condenando & non tps litis zte.ū.eo.li.de re iud.abbate.§. pozzo.vbi cōcoz.qd quo intelligitur pz.e.c.§ ceterū sic ergo h quo ad forum in tali certo delicto ponderādus est h

nis factu vij q j.suggestum C si ser.expoz.ve l monecoz na ad finē oia referanſ C.de na.li.nuper.ad si.& inde dictū est exitus acta probat vt no ff de iure fis.nō intelligitur.§.qm at & alibi a casu describe diē ff de testa.tu l iure nostro § si.ad sill.si exheredatus j.in ¶ Scdo equipabat imperfectioez nullitati idest actui qui nullus est ff de minoribus.& vrl.l. ij.insti.qui mo.testa.ū.sir.§.ex eo inde dī nīsa actuz videri &c. .C.ad sill l.pe.in si.miius vo.vt eam i.si.sicut ergo ex actu nullo nō sortireſ qs forum.ita nec ex imperfecto. ¶ Tertio qz tēpus inchoationis trahimus ad tēpus putrefactionis pz in macedoniano ff.ad macedo.l.siiussu §.si.de verb. ob.qdam cum filium.§.si.ne fideiusso.si debitoz §.si filius.& mā.si vo non remunerādi.§.filio.per quē patet zctum inceptum per filiusf ex quo per numerationem pfectus fuit cuz eo facto sui iuris haben perinde ac si fuisset etiā inchoatus tpe numerationis. ¶ Quarto tenēdo qd dixi in pma pte de actu potētioz dicimus finem potētiozem ex quo habeſ actus integritas & pfectio & esse rei sine quo ipm pncipiuz nihil facit ff.ad.l.fal.si ro q quadraginta § sed & si opus.

¶ Quinto cōtra id quod pus dixi quarto arguendo de tēpore ad locum inducit.ff de dona.inter vi.& vxo.si eni.§.si. vbi valet donatio viri ad vxorem facta tempore prohibito ex quo effectus cōfertur in tempus pmissum.ad idē ff ð hered.insti.& in tēpus facit etiam.ff de iudi heres absens.§ si in de actio.& ob.l ptraxisse.naz zferſ h pncipiū ad si. & sic in sortiendo forum illius loci respectus habetur. ¶ Ultio dicebat qz cum actus actiuorum sint in patiente sm ipm patiēs oz ponderari sed hic fuit sm themata in loco nō exempto vel districtu territorio ergo &c pmū probaſ qz ad qualitatem patientis attēdamus qz surripiens rem sacram committit sacrilegiū. surripiēs zphanā cōmittit furtū.xvij q.iiij qz quis.& no ff ad.l.iul pecu.l diuus.ff de fur.si falsus.§. qui alienum § si quis sponte. Item ex varietate patientis daſ vl negatur actio aque pluuie arcē de ff de aq plu.ar l.j.§.apd labeonē.locū ergo vbi erat patiēs in hoc ponderare debemus. So.cū querimus de delicto ambo concordat ne maleficia remaneāt ipūita vtrūqz eē iudice.s plurū exēpti vl pduanū respectu pncipij.& qz sub eo pfecit delictū q ad se.ad qd allegaſ de psump.c.j.ibi q mittat.& qd ibi not.in glo.j.& ordinariū loci vl territoriū respectu finis & effectº.& sic pcedunſ q pro qlibet peñ sunt iducta.sic p vnū delictū plures personas tāgens vnicuiqz isolidū attribuiſ ff ad.l.aqli. ita vulnerauit § si.& de fur l.vulgaris.§ si duo. sic vnū delictū plura territoria tāgēs cuiqz territorio attribuaſ isolidū iducitur.C.vbi de cri.agi oz p.l j.put ibi exponit gl.sicēt isolidum ecclesiasticus & secularis sunt iudices miserabilis persone vt no lxxxvij.dist c j.& xij.q.j.c.j sic due potestates sunt in eodem officio C.de offi.prefec.vr.l j facit.ū.de offi.lega. c.i.de presump litteras cum concordan.j.glo. Sic & vestibuluz ibi duo edificia tangentur vtrinsqz censetur insolidū ff.cōmuni diuidun.arboz.§.vestibulo.no tamen intelligas vnumquēqz penam insolidum imponere posse sed reo per alterum punito precluditur alteri potestas puniendi qz nō iudicabit deus bis.lxxxj.di.presbyter xiij q.vlt.c.vl ad idē de of.le.l.z de accu de his ff nau cau.sta l lz.dicebat tñ egi. qz si cōparatōez fieri opozteret pferret pmū cū stati incedo ex iordinato affectu deliqrit nec pōt negari qn puniendus esset ictus ille dato qz non percussisset facit qd dicam sup regula in penis & percussio secuta non est per se delictuz sed essent duo delicta: sed effectus precedentis delicti dependet a precedenti causa alle.ff ar.fur.ces.si plures.§ si.cōcoz.Cy. post Pe C.vbi de po l.agi oz.l vni.In zctu aūt & eius foro dicebat dñs Carlinus ponderādū zsummatione cōtractus vt si vnº dicat pmittis decē.& alter rñdit pmitto vl vnº dicat vēdo & oilez tibi p decē.alter rñdit emo vbi erat ille: zractū sic in istāti pficies ibi forū sortitus erit vterqz. non enī sicut in delictis res i choata p se ipam subsistit. cū nullº effectus esset interrogatio sine responsione secuta.ff de ver. obliga.l j.§.qui cū z pñs.pōdereſ ergo locus vbi perfectionem & ee recipit induccie.ff de auct.tuto.obligari.§.tutor.&

ad istū q. vi bal in l. vna vbi de potestate oportet C.

glo. ibi quid si pars. et § si. predicta intelligit vera nisi eent persone que rone contractus no sortirent foru. ne hoc ff de iudi. heres § . vel nisi fuisset actum de solutione facienda in altero pdictor locor vel in loco tertio. ff de ac. et ob. contraxis se. nam illo loco contraxisse videntur vt ibi. preter casus autem illos simplr contrahendo lz ibi soluere pmittat sortitur ibi forum vbi psectus est contractus lz gdam contra qd ipse impro bat qa fm id viator in quo speale est qd no sortit contrahedo si promittet et ibi solue nó posset ibi conueniri qd eet absurdum. dicit aut q fm pdicta allegationu solutio opportuna nó est. Est sciedum q Fráciscus de ceilen. in dec. si de fo. cópeté. in. q. sta qua de delicto querit tenuit qd vtriusqz loci iudices debeát couenire allegabat de rescrip. pastoralis de sen. exco. cu illor. et dixi de h. in eo. li. de puile. c. j. post pn.

1 In pari delicto

lxv. Jo. mo. in decre. in c. li. de testi. c. j. dixit regulá locú habé in his q in se sut turpia vt occidé et furari. vbi vo factu in se non est turpe. sed qualitas rei adiecte vel psonarú facit illud turpe tunc nó est melior gditio possidentis qd dicit pbari d symo. veniés. et ro reddit. ff. de códi. sine ca. l. auoncolo. j. et ij. rñ. Et h dicit q allegatio ibi posita facit pro regula lz decisio videat facere contra que plus respexit factú q qlitaté ne ageres esset in vano loquit lex de pecunia data noie dotis p nepte auúculo q pmittit repeti qsi ex nulla ca data. dare ergo nó est phibitú etiam in spúalib sed adiectio facit illud turpe qn. l. dat ex pacto vel taxatióe q lz vim pacti. et io repe titur facit. in. de magis. c. ij. et vide qd no. de symo. de hoc. ¶ Prima glo. dicit vsi in viro que mébro sit fupta. et vtriusqz mebr ponit exempla et obijcit ad vnu exemplú et soluit scdo notat signat contrarium et ibi remittit. ¶ In glosa. j. ibi cu par delictu sequit est duorú semp onerat petitor et melior habet possessoria cá sicut fit cu de dolo excipit petitoris. neqz eni dat talis replicatio petitori aut si et quoqz ea re dolo acto sit illi debet pmitti pena petere qui in illis no incidit et ibi in pari cá sequit possessor potior haberi debet big in vniuersum iu succedunt heredis loco habent ¶ In gl. j. ibi si seruú stichu ars incipit si stichú seruus. et ibi plequit Dy. ponit exemplú p l. ff. de publi. si aut. § si duobus. vbi melior est gdno possidentis cu duo emerút a diuersis non dominis. Jte p l. si debitor. ff de pigno. vbi melior est gditio possidétis qn nescit cui res pmo fuerit obligata et in fi. dicebat h Dy. cuius vba scriptor poner ad lram q qi h regula hz multa ptraria ad ipor peor. sic erat distingédum aut pponédo dolo vel culpa agit ciuilr aut criáliter. et si criminaliter aut e ide delictú accusatoris et accusati aut diuersum si idem repelit accusator q nil dolo sua doloso. C. d li. cá. l. si filiú. de testi. qm. et de heret. l. qm. d inter se. si diuersum aut pponit in modú accusationis aut exceptionis. si in modú exceptionis audit oppones anteq nomé eius inter reos fuerit receptú. postea do nó audit etiá si maius crimen opponat. ff de adul. l. ij § qd hic dicit et § si publico. et § extraneis. et l si maritus. § prescriptibes. si in modum accusationis aut de pari aut de minori vel maiori. si de maiori audiatur ancq nome suum sit scriptú inter reos. C q accus. non pos. l. j. postea do nullo mó audit etiá de maiori. ff de pu. iudi. qui reus. et ibi no. si pari vel minori nó audit nisi suam vel suoru iniuriá psequat. C. q accu. nó pos. l. negádi. si ciuiliter aut vterqz est in dolo aut vterqz est in pari culpa et tuc hinc inde cópesat siue circa idé siue circa diuersa reperiat dolus siue culpa. ff so. ma. viro. et l. si mulier. de dolo. l. si duo de eo per que fac. est. l. si. § si stipulator. de cóhben. emp. l. domi. ne quid in lo. pu. l. ij § idem ait. qd vi aut clam l. si alius. § bellissime. et l. vlt § si ad ianuam. de do. ex l. apud celsuz § marcellus. aut vnus in dolo alter in culpa. et tunc si circa ide nó fit compesatio qz dolus preponderat culpe. ff ad. l. aql. Jté § si et l. qui foueam. § hac actio. et l. si putator. si circa diuersa fit cópensatio cu teneat vterqz ad gstitute vt ff de compe. si ambo. et ibi no. si vnus in lata culpa alter in leui ppóderat lata qz cóperat dolo. ff de po. l. qd nerua. et si mésor fal. mo. di. l. lata § plane. et si qs test. li. eé ius. fu. l. j § nó aut. si vnus in leui alius in leuissima preponderat leuis circa idem sicut dictú est. in. in casu sili. secus si circa diuersa eú sine iniuce de bitores in gstitore ff eod. cu par delictú. Jte si vnus in leui faciendo alter in leui negligendo preponderat leuis in faciendo: et ideo no compensatur nec est melior gditio possidentis vt plene no. ff so. ma. l. si mora. Dy.

b Vic regule conuenit

qd legistar quá dñs meus dñs Martinus dispnus sic preponebat glo in l. vbi aut. ff de gdi. ob turpé cám. sic querit. pone dedi tibi rem indiuiduá ob cáz ptrz honestá et ptrz turpe. vbi gsa dedi boué vt capua vadas a bominé occidas ntrú secisti. repeto qz capuá non iuisti qd honeste fieri potuit: et tu vis retinere quasi turpit dederim quia dedi vt hominem occidas queritur de repetitione quid iuris. s. an in totum repetatur an nihil an pro parte. ¶ Ad quamlibet harum triu partium vna ratio allegatur et datur solotio. sed secundus disputans ad negatiuam allegat quatuor et sex in contrarium et soluit distinguedo. ¶ Secudum primú videtur dicendum q totum repetatur quasi turpis conditio habeatur pro non adiecta ff d có di. indebi. que sub conditione. in. de conditio. appo. c. j. et vltimo. Jtem quando quis clam et palaz rogatur preualet q palam. ff de iure fis. nun intelligitur. ita et hic preualeat adiectio honesta. ¶ Secúdo videt q nihil repetatur quasi h fuerit vna causa. ff de condi. et demostra. l. hec scriptura. cu vna pars est turpis tota dz censeri turpis argu. ff de lega. j. etiam si partis. et de re. du. si is qui. § vtrum. vnde repetenti obstare debet turpitudo. ¶ Tertio videt dicédu q pars repetatur. nam si tota esset honesta totuz repeterer et vt ergo idem iuris sit de parte et c. et si dicat res est indiuidua repetatur totum conferendo partem estimationis ff de lega. ij. cu filius. Soluendo dixit repetitioni locum non esse rationib premissis maxime quia si vtrúqz fecisset accipiens et sic occidendo deliquisset no repeteretur. vnde si abstinendo et nó delinquendo restituere teneret esset melioris coaditóis delinquens q non delinquens quod esse non debet in auten. de resti. et ea que pa. in si. col. iiij. dominus Petrus de cerue tris disputans postmodum eandem questionem picantus secutus est allegens ad partem qd non repetat quia in duobus quorum vnum nocet et aliud prodest inspicit. ff ex qb causis in pos. ea. fulcinius. § qz. et ad sill. si quis in graui § si. et merito ne sub pretextu liciti veniatur ad illicitú. ff d off. presi. illicitas. § illicita cum similibus ibi notatis. ¶ Secúdo pp difficilé separatione liciti ab illicito phibetur quis a toto. ff de aqua quo. et esti. l. j. § ité querit d aqua plu. ar. l. j. § ité sciedú in fi. et § sed si vicinus. et l. iij § fi. ¶ Tertio propter coronem delictú socij extenditur ad socium. sic ergo h delictum in parte extendatur ad alia prez ff si quis cau l. si duo. et de arbi. si duo. ¶ Quarto in contrahi eo donatio probibita in psona vxoris extédit ad correuz vt et nó prosit si vxori fiat acceptillatio. ff de dona. int vi. et vx. si sponsus. § j. sic repetitio phibita in vna pte extendat ad alia inducit hec regula et hoc. e. ti. cu qd vna cu ipor gcor. Jn contrarium de duobus quorum vnuz nocet aliud pdest inspicit qd pdest. ff de iure fis. nó intelligit. § si quis palá cu si. ibi no. et in. qui fil. sint legi. ex tenore. vnde rone adiúcti in quo nó versatur delictuz subuenitur in eu in quo versat qñ dñi durat inseparatio. ff de statu homi. imperator de pen. l. pregnantis. C. de appel precipimus in si. ibi eodem mó et c. ¶ Scdo pp indiuiduitaté bñficiú peredi gcessum in vna parte vel in vna persona extenditur ad aliam partem vel aliam personam et victoria prodest. ff si ser. vendi. loci. § si fundus. et l. si de comuni. C. si vnus ex pluribus l. j. et ij ff de ap pel. sepatuz § si. et in. de ap. vna. et eadé róne delictú vel negligentia in vna parte et ab vno socio cómissa relexat pter socium qui nó deliqt vel neglexit. ff. queád. ser. amit. si cóez. et l.

prete

prece.z.l.nam satis § i ibi si vo vi.z vide qd no .ẽ.eo.li. de inrepa c.vel in vlti.glo.z qd sup ea dixi ❡ Tertio si liberum hominē qui vēdebatur ad pciū participādū duo emerunt quorum alter sciebat alter ignorabat pp delictū patientis se vendi ignorantia vnius releuat scientem z qi libertas vel seruitus nō pōt pro parte competere.ff de lib.cu.liberis .§.si duo.z l. duobus.z vide qd no.de clan despon.cū inhibitio in glo.z ita.Ita hic rōne partis in qua no deliqt admittatur ad petēdam partē in qua deliquit maxime qñ fuit turpitudo in possessore sicut in petitore. ❡ Quarto rone cōionis z societatis non capax capit pp capace ff de libe. lega si is qui duos.fortius pter indiuiduitatem partis ad quam est capax repetet vtraqz nam eadem rōne pretextu pmissi pmittit probibitū.ff de dona.inter vi.z vxo si sponsus .§.gnāliter.xiii q.ii.non estimemus.naz etiaz in diuiduo repetitio partis indebite solute ad aliam parte extedit.ff de condi.inde.si no sortem.§ si centum.fortius h vbi est indiuidua quia si id de quo magis zc.C.qui etate l fi.ii.x.ẽ. de elec.cum in cunctis ❡ Quinto si propter parte qua dedit ob cām turpem no posset etiam petere reliquam pp indiuiduum puniretur in quo non deliquit qd ee nō dz ff de his que hus vt indig l rescriptum.z l. heres ad.l fal l. hereditatē .§.fi.z.de his que fi. a maio.par.ca.c.ii in fi. ❡ Sexto quotiens nihil sine captione z cetera ff eo ti.quoties nihil.C de inof.testa.l.omnimodo ff de do.excep si pcuratorem sed tale est hoc ergo zc.ad pdicta faciat ō sepul factis.z qd ibi no. ❡ Soluebat per vltimo allegata z potissime per l quod alle.in fi.qd repetitio pp indiuiduitatem def in toto. z h si in ea parte verset turpitudo recipientis.nam iste certat de damno vitando ille de lucro captando.naz z talia dicuntur lucra ff de cali.in heredē.z in re dubia melius fauet repetitioni qꝫ aduenticio lucro ff eo.ti.no dz.§ in re dubia vbi etiā benignior interpretatio fieri dz.c.ii.ea que in parte.§ in re dubia.z hoc itelligit cū ex vtraqz parte fuit turpitudo in recipiente z in altera tm in dante z tunc merito fauendum ei qui minus deliquit.nec est ibi par delictū z sic non obstant contraria z hec regula.vbi vō ex vtraqz pte tei date fuisset honestas in recipiete nō daf repetitio ca secuta ff de pdi.cā da.per totum.vl etiam ca no secuta si turpitudo fuit in solo dante ff de pdi.ob tur cam.l.iiii.si vō honestas ex vtraqz parte nō fuit in recipiete sed in ea solū parte in qua fuit turpitudo dantis tunc est dubium qd iuris.sed z cōe forte dici posset cū ibi sit par delictum z illi recipienti absit ideo qꝫ cūz ipleuit ff de cōdi.cā da.si pecunia in pn.C.de trāsac.cū mota.C.de dolo.cu pponas.z no.C de pscrip.ꝟbis nātis.§ qꝫ si facit.tunc sit melior pditio possidentis per hac regula cū concordan.nam facilius pcedif retētio vl exceptio qꝫ actio ff.de pdi.inde.si in area.z hoc e ti.qui ad agendum cū concordan.Si vō nihil absit recipiēti qꝫ no impleuit cam ꝑp̄ qua datū est.tunc ide qd in pmo mebro solories e rōnibus ibi dictis z siet repetitio sine aliqua estimatione prestāda qꝫ propter turpitudine impedif retentio.e sic no ob ff de leg. ii.cum filius in pricipio ad l fal.lege falcidia interueniente z quod nota. de heredi.ac.l.i.in quibus dicitur qꝫ estimatio partis offertur.

A penis

gliz.faciēda ꝫ ff de his q no.infa.l.ii.§ exercitiem. fel.vt dixi.ẽ.eo.odia Dy.nec hz locū regula vbi certū est delictum z certa ipsius qualitas sed anim⁹ comittentis incertus C de inur.si nō quis.Item cū certū delictū z certa qualitas sz incerta persona ex pluribus qui fuerunt in actu delinquendi ff.ad.l.aq̄l Jte mella.§.sed si plures C ad.l iul.de vi pu.l. qñ multa sm Dy qui remittit.ẽ.eo.in obscuris.z ibi dixi. ❡ Prima glo.dicit vnde sumpta z ponit exēpla.scdo arguit.tertio specificat quoqꝫ modos circa regula vir.glo. posuit ronem ❡ In pma glo.ibi § in penalibus.sequtur causis benignus interpretandum est z ibi h eni § i remotus ob dolum infamis est.ob culpā no.in dubio presumit remot⁹ ob culpam z ibi si presen ꝑ.sequitur in glo.z ibi l pe interptatō ne legū pene mollir de sunt poti⁹ qꝫ la rade. ❡ In pma gl. ibi est argumētum ide Jo.mo.dicit tn qꝫ no diceref dubiū qñ ex actis apparere posset cassationis ca C de sente q sine certa qūtita.l.iii ff de re mili.milites § missionū.z dixi in decre.sup eo.z ibi ad ista que no sint de mere nec habeat eudem effectū sup quo vide qd scripsi.ẽ.e.ii.de elec. si postqꝫ .§.i sup glo z ita z ti misse nos quas ibi vedi vnde de argumēto a minori dici solet qꝫ in delictis que tēdunt ad eunde effectum hi pcedit z est necessariu C de epi z cle si quis non dica cañ.xxxi q.ii.in aliis hz possit esse probabile non est necessariū ff de re mili.nō dēe § a barbaris.ff.ad treb.l. qui filiū §.sabinus.hi facit.ẽ eo.li.de elec.statutum.

b

Ec regula

facit ad qōnem suspensi per triennium a bñficiis qꝫ fiat pcursus repoz si infra triennium noua pena incurrat quam plene scripsi de elec.ẽ in cunctis super verbo triennio.Item fac ad qōne dominicale vltima de damnatu ad manu qui hz altera scda qꝫ illa debeat amputari vt ibi soluitur p ronez huius regule z eqtas pelīgenda de do.z ptu c i C de iudi placuit. z misericordia z compassio adhibeda.l di pōderet in fi.xlv.di dis q.z vā iustitia hz cōpassionē.xxvi q vii alligat z satis punif qꝫ man⁹ scda verum mēbrum est z valet ad decorem i q i.sicut virgeri Facit etia ad qonem quā disputaui que talis fuit que eitur an penam q ipo iure delinqueti infligif pro delicto incurrat is qui id cogitauit z aliqd egit sed no pfecit etia si p ipsum no steterit.Hic pmo pro allegatoib⁹ pro z pⁿtra remittam inducens vna lege z eius glo.secūdo pona quatuor circa declaratione qōnis.tertio solua pncipalr p tria iura qua solutione condiuu.ho pncipaliter p tres glos. z sex rōnes.demū ad ptra respōdebo. ❡ De p sic qꝫ iura quib⁹ ad qōnem argui pōt satis sunt p vtriusqꝫ iuris doctores collecta p Odofre.s.z illos q post eo scripserūt sup l si quis nō dica C de epi.z cle.p Host.in sum.de pen.§ qbus z plene per dnm Jacobum de baisio qui frater fuit Archi. bonon.in quadam sua distinctione que df distinctio de voluntate quā etiā dictus Archi posuit.xvii q.i.§ si ergo.non reputo multū vtile dec subtile pdicta sic plene scripta repetere.sufficiat ergo ponē qꝫ ad pma parte.s.qꝫ pena incurrat faciunt oes leges canonizate de pe.di.i.in pn.z.l si qs non dicam vsqꝫ ad §.ꝫ.z qd in pn.ipsius distinctōis legif z no. de volūtate ad bonū.z pro parte ptraria leges ibi posite.z .§.cōtis vsqꝫ ad.§ cogitatio z ex ibi nota.vsqꝫ ad.c.si cui.z vi.q.i.si qs cū.z xxvi.q.ii si qs nō dicā.z de eo qui cognouit pos sessio c.i.p tct studiosus sibi iura multa qrere pro z ꝫ. Ad hāc ptē hñ fac.ff ad l cor.de fal.l.q falsam monetā percusserint si totum formare voluerit suffragio iuste penitetie absoluunf.z ibi vide cōcor.in pma glo. ❡ Est aut aduertendum qꝫ formaf qd de pena z penali pdiōe nō de premio vl fauore.est aūt certū penales pdiones restringēdas de elect. statutū.ẽ eo.li.z hic cū suis pcor. Jte formaf qo nō de pēa que a iure iubef infligi per iudice sed de pena que infligitur ipso iure sine aliquo iudicis vel hominis ministerio. Jte qrit de pena delinquetis nō de illa qua quis punit vnū pro delicto alterius vt pz in filiis hereticoz e cōmittentiū crime lese maiestatis vi.q.i.si quis cum.e de heret.c ii.z.c statutū lib eo.z de scisma c vni.lib eo.ad idem de pen.in quibusdā z.c ad aures.z.c.felicis.eo li. Item nec formatur qd de illo qui non perfecit per se delictum tam n perfectum fuit p sociū vel mandatariū cui assistebat vel de illo qui perfecit quo ad mentem lz non quo ad verba hi enim hi icurrūt de homici.sicut.ẽ.de pen.c.fina.lib eo.de elec.si postqꝫ.e.li. ii.rn. Quibus sic premissis in predicta qone pro qꝫ is de q querif pena de q qrif no icurrat nec distinguo in h cau ii er leuia atrocia atrociora z atrocissima.h dico p dec ppetuo. de elec.ẽ.e.li.vbi penā a iure statutā pra eligetes scier in dignos epos noi curriut is qui cogitauit z egit et q nō pfec. ad idē ẽ homici.sicut digno.§.illante. ibi ex illa captione.

ad idē de cle pu. in duel.c.i si intelligat q̄ ille pugil ingres-
sus fuerit bellū ato occidit. pz eni q̄ homicidij irregula-
ritate q̄ pena iuris est nō īcurrit lz ad actū pcesserit ex quo
mors vl' mēbri trūcatio secuta nō est. ad idē fac q̄ a opi. lau.
que ꝫ Jo. recitat de pe. di. j. piculose. ⁊ qḋ no. ⁊ soleo reci-
tare de homici. si aliq̄s. ¶ Ad solonē et facit qḋ dicimus
eū q̄ voluit pcutere clericū ⁊ vibrauit baculum sed nō pcus-
sit excōicatū nō eē. vt no. Hug. xxvij. q. iiij. si q̄s suadente. ⁊
Jo. de pe. di. j. si quis pulsatus. ⁊ facit qḋ no. Ber. de sen. ex
cōmu. si vo. noctaui hoc in nouella post Goffre. ⁊ moder. e.
ti. c. j. ad solutionem ēt facit qḋ no. de his q̄ vi. me. ue. cā fi.
c. vlti. e. li. in glo. asipe. sortit. pbat hac solonē de elec. cōmis-
sa. j. rñ. eo. li. vbi ad penā iuris incurrēdā que infligit nō fa-
cienti aliqd infra tēpus regritur tēpus perfectū sic ⁊ hic re
quirat delictū eē pfectū. Item nec a sinia ecclesie vr' absolu-
tus is qui voluit absolui ⁊ pcessit ad actū ⁊ si iurauit stare
mandatis ecclesie vl' ptriciōis signa pretēdit nisi sequat ab
solutio: ita nec dicat ligatus q voluit ⁊ aliqd egit nisi id pfe
cerit qḋ canon ligat. de sen. excō. cū desideres. ⁊ c. a nobis.
cū par sit ius ligandi ⁊ absoluēdi de pen. dist. j. verbū. fac
etia ad solonē de symo. c. si. de pe. suam. hanc ēt solonē pro
bet optime. l. j. ff qḋ quisq; iur. canon. de pe. di. j. hec autem
quam legē lz legiste soluendo dicant loq in minoribus deli
ctis verius videt q̄ loquat in pena que ipso iure infligit. vñ
vt ipsi fatent nō est illa pena que infligat a iudice ⁊ per viā
accusationis imo est pena iuris ⁊ per viā compensatiōis sic
ipsius executio ad id de elec. lz cāi. li. eo. sic ergo illa est rō
quare attemptatū sine effectu nō punit hñ facit ēt. ff de his
qui no. infa. l. soler. na ꝫ legem infamiā īcurrit ipso iure mu-
lier nubens infra tēpus luctus quā tñ nō incurrit mulier q̄
cogitauit nubē etia si attemptauit puta ꝯtrahēdo spōsalia
vt ibi faciūt ad solutionē multa iura que ipso iure penā in-
fligendo vtunt hoc verbo ipso fcō. s. eo. li. de elec. vbi picu
lum ꝫ nulli. e. ti. sciant. de iudi. c. ij. de cēsi. quoq; ꝫ de pen. fe-
licis ꝫ. pñti. ⁊ de homi. pro humani cum multis silibus. ipz
aūt verbū designat actū pfectū ⁊ faciant circa hoc q̄ scripsi
in qōne pororū in parte scḋa. fateor tñ q̄ is de quo querit
peccat ⁊ arbitraria ⁊ eadem pena puniri dz maiori vl' mino
ri habita ꝯsideratione an per eū steterit vel nō vt in predi.
decre. perpetuo in fi. ⁊ ff de exordi. eri. l. aut si. canonizata. ꝯ
pe. di. j. sollicitatores. ¶ Ad ꝯtraria oīa facilis est rñsio q̄ lo-
quantur in pena quā nō ꝯtrahu q̄ ipso iure sed iure pcipiē-
te per iudicē infligit. sit aūt diuersitatis rō p simile eius qḋ
vr' aliud esse terminū aliquē datū iure sine iudicis vel ho-
minis ministerio ⁊ illum iudex breuiare nō pōt nisi eode vl'
alio iure pmittat ⁊ aliud qḋ ius pcipit dari p iudice quē iu
dex abbreuiat de ꝫ eo. ti. and ultum. Itē nō est mirum si desi
derat actus perfectus in penis iuris plusq̄ in pena iudicis
cū desit ꝯsideratio ⁊ arbitratus legis mortue qḋ nō deest
in iudice ad ꝫ. C. de his q ad eccle. ꝯfu. l. vlti. in pn. ⁊ de pe.
felicis in fi. decretū ergo uget qḋ certū ⁊ pfectum. de pces.
prebē. c. j. li. eo ꝫ subiunctum. ⁊ cle. eo. ti. c. j. ¶ Ad iura vo
ꝯtraria que pro delicto nō pfecto etiam penā ipso iure infli
gunt sicut infamie ⁊ his silēs de qbus coiter dicunt doc. q̄
loquunt in atrocissimis vt in heresi ⁊ crīe lese maiestatis re
spondet alter heresis ꝯbitur ⁊ pficitur ꝫ ipso q̄ quis cogi-
tat ⁊ credit errorē de heret. ad abolēdam. ⁊ c. excōicamus
j. ⁊ ij. Crime vo lese maiestatis ꝯbitur ex attemptatiōe. Itē
attemptare ibi est delictum qḋ expsse ius punit. cū igit iter
uenit attēptatio est pfectū delictū qḋ lex puniebat vide sīle
in illo q locauit operas suas vt pugnaret cū bestia fera. naz
ipm locare est delictū ꝯsūmatū ff de postu. l. j ꝫ bestias. iij.
q. vij. ꝫ. verū. pz idē in dec. pro humani de homi. li. eo. q occi
dit aliū p assassinos ipso iure incurrit penas ibi positas. sed
nunqd īcurrit illas ex mandato sic non ex illa parte qua pu
nit occidēs sed ex qua punit mandans. ipm eni mādare est
ipm delictū perfectū qḋ ip a ꝯstitutio punit ipso iure certis
penis. si ergo cogitauit mādare ⁊ vocauit mandatariū sed
nō mandauit nō est pfectū delictū ex eo capite ⁊ sic nec erit
locus pene ad idē de elec. c. j. li. eo. Et sic omniū ꝯtrariorū

breuis est solutio q̄ nō loquunt de pena que ipso iure ꝯbit
sed que iudicis ministerio infligit ad illa vo que loquunt ꝯ
pena que ipso iure ꝯtrahitur rñdetur q̄ ibi attemptatio vel
conatus pductus in actum est ipm delictū perfectū qḋ sua
punit vel vt alijs verbis vtar conatus vel attemptatio pe-
nam delicti ipso iure inflictam incurrat solū in casib' expssis
a iure. ⁊ si istud vltimū sufficē dicat ad solonē oium ꝯtrario;
que loquunt in penis que per ius non ipso iure sed iudicis
ministerio debēt infligi forte ne esset peccatū q̄ sic desine
ret quo ad hoc ꝯfusa doctoꝝ distinctio de qua dixi in pn.
q̄ tueri posset per istam regulam cum suis concordan. vnde
scias q̄ sunt casus in qbus in delictis ēt ꝯsūmatis penitēdo
q̄s euadit penā quos scripsi de iurepa. cū laycī. s. pma glo.

In re communi

a lxj. pbibē-
tis. ꝫ q in
re cōi melior est ꝯditio occupantis. s. de pro
cura. si duo ff de le. j. si pluribus. dicit Dyn. ꝫ
regula loqtur in ea re que pro parte indiui-
sa pertinet ad plures. ꝯtra ia loquunt de ea
re distincte in executionem vnius qui pmo occupauerat.
nam is litem ꝯtestando sibi querit executionem insolidū ⁊
alteru insolidum excludit nisi in casibus pre. dec. si duo.
¶ Prima gl. ponit exempla ⁊ remittit ⁊ sex excipit casus.
scḋa glo. ponit rōnem regule. ¶ In pma glo. ibi. ꝫ ne autē
si donator hz rem cōem cum donatario habēs maiorez par
tez offerre pōt alteri estimationē relique partis ⁊ totū pos
sidere. ¶ In pma gl. ibi si edes ⁊ sic loquit. ff pro socio cū
duobus. ꝫ item melis. ⁊ ibi reficeret semp intellige q̄ his ca
sibus quibus reficere vel facere lz non velit socius facere iu
re seruitutis qḋ nō liceret vt pre. l. parietem de ser. vr. pred.
sed iure communi licet ⁊ sic intendit glo. ⁊ facit ff pro socio
cum duobus. ꝫ idem respondit.

Ec regula

b facit ad questiones dispu
tatam per dñz Hug. ver-
cellen. demū epz nouarien qua querebat si cle-
ricus ⁊ laycus patroni ecclesie vacantis pñtant
vnum: postmodum ipse laycus pñtat aliū an ambo vel neu
ter vel alter ⁊ quis eorum sit instituendus ⁊ quia vt in fine
dicam qḋ nō est dubia ipam abbreuiabo. ¶ Allegat pmo
pro ambobus. secūdo pro neutro. tertio pro scḋo. ⁊ q̄rto p
primo. quinto questio soluit ⁊ ꝯtratria respōdet. sexto ostē
ditur questio nō dubia. ¶ Iuxta que prima vidct q̄ ambo
sint instituendi cum patronatus sit res indiuisibilis insoli-
dum existens penes singulos de hoc de iurepa. c. j. in pma
glo. sic ⁊ iudicatus ordinarius vel delegatus de quo de of.
delega. prudentiam in glo. ij. Idem in pluribus reis creden
di. ff. de pac. si vnus ad presentationem ergo ipsorum admit
tatur vterq; ⁊ diuidetur inter eos ff de ali. ⁊ ciba leg. l. j. de
acquiren. rc. do. adeo. ꝫ cum quis. ⁊ de presump. afferte.
¶ Secundo in contrarium q̄ neuter admittatur sed impe
diant se concursu: faciunt ff de vsufruc. quotiens ff. de testa
men. tu. duo. naz vna ecclesia vnius dz esse rectoris. xxj. q. j.
sicut. de preben. cum non ignores de iurepa. c. iij. nec ad mo
bilitatem laycorum mutandus est status ecclesie. x. di. c. j. ff.
ar. fur. ce. si gemmas. ⁊ in decre. afferte non fuit sententia sed
comminatio. ⁊ in. l. si vnus quilibet habebat insolidum ius
exigendi. insti. de duobus reis. ꝫ j. at ꝫ vnus de patronis p-
sentare non potest. Item beneficium ecclesiasticum nō reci
pit diuisionem de preben. maioribus. ⁊ c. dilecto. vnde diui
sio vel media via hic locuz non habet ⁊ impossibile iuris est
vtrunq; ius habere de preben. nisi. vbi de hoc in glosa. ij. s.
eo. li. de elec. vt quis duas. ¶ Tertio q̄ alter solus admit
tatur. s. presentatus secūdo a layco sic probatur. posteriora
palioribus derogant. ff de iure co. l. dñi. ff de procur. si ge cū
ꝫ. si. s. de procura. non iniuste de offi. delega studuisti. C de
pac. l. pecta de pen. di. j. nouit. preferendus est ergo laycus
q̄ variat cū legis auctoritate id faciat. xxxij. q. iiij. qui pec-
cat. de resti. spoli. litteras. ¶ Quarto q̄ preferendus sit p̄
presentatus

presentatus pbat qr satis est laicũ in illo cõsensisse vt penitere nõ possit .xxxii.q.v.hoc tñ dus sufficiat regula mutare ƀ eo.ti. Jte lʒ laicus variare possit in pindiciũ psentati de iurepat.cum auté.nõ tñ in iniuriã clerici ⁊ patroni vt ibi. Jtem cũ par est numer⁹ psentatis recurri oʒ ad merita ⁊ dignitates.de elect.ecclesiam ii.vbi de hoc in viti.glo.sed cleric⁹ est dignior laico.xii.di.demiqʒ.ergo ab ipso psentatus pferendus est.nam magis dignũ ⁊c.de conse.ec.qḋ in dubijs.

ℭ Soluendo dixit pmo ꝯcorditer psentarũ pferendũ qr duplex ius habuit psentatus.scḋo vnũ tñ qḋ dicit̃ de variatione laici verũ est cũ sunt soli laici vnus vel plures.l.iiii. loquit̃ in codicil.in qbus ambulatoria est volũtas pcuratoris etiã cuʒ ꝯstituit̃ fauẽ ꝯstituẽtis.vñ ꝯstituens reuocare põt.lex pacta.sȯ ob.qr ibi pactuʒ vltimũ fuit de vtriusqʒ voluntate ƀ non. sic.c. nouit.nõ obstat mutat enĩ de⁹ iudicium pp pniam pctoris.nõ obstat qḋ hʒ puilegiũ penite dicqʒ sȯ in pindiciũ alteri⁹ ff.ne qd in lo.pub.l ij § si qs a pncipe. ℭ Et dixi in pnc.qḋ nõ est dubia qr salua pace disputatis nõ est verũ qꝫ laicus possit simplr variare recededo a pmo sup quo fundari vr̃ ipsius dubiũ sed variare põt accũmulãdo vnde epo lʒ istituere pmũ qḋ nõ liceʒ si ab eo posset in totũ omĩttere:imo ceteris pibus poti⁹ dʒ instituere pmũ hec pbant̃ de iurepa.cuʒ ante.⁊.c pastoralis.facit de eo.ti.plures in si.que pmittit simul fieri qḋ pmittebat̃ olim successiue.clarũ est ergo siue clericus de qito querit̃ psentet vt clericus siue vt laicus pmũ psentatũ nõ solũ habuisse sʒ etiã adhuc habere duas voces sʒ võ vnã solũ ⁊ nõ liberã vr̃ integrã ergo ⁊c.ex hoc aũt sequit̃ qꝫ lʒ plures sint pioni laici cũ clerico locũ hʒ qḋ dictũ est de vno solo plus dico qꝫ si plures sunt laici tñ ⁊ ꝯcordit̃ psentant vnũ lʒ postea aliqui et maior ps varient cumulãdo instituĩ dʒ pmus rõne pdicta ex qbus concludit̃ questio nõ dubia.

Aspicimus. .xlv.verisimili⁹. verisimitudo colligit̃

f ex cõparatione rerũ ad inuicé vel ex cõparatione rei ad pciũ ff.de re.iu.l ij.⁊.l.v trans.l.cũ quida ex vicinitate scripturaꝝ ff de le.ij.si seruus pluriũ in si.ex dignitate psonaꝝ ff de aur.⁊ ar.le.l.ticia seyo.ex charitate ⁊ necessitudine psonaꝝ vt.d.l. si seru⁹ in fin.ex ꝯsuetudine regiõis ⁊ loquẽtis vt ibi ⁊ hic. Dy.vel qḋ hec alternatiua est ordinis vt si verisilr̃ nõ appet inspiciamus qḋ plerũqʒ ⁊c. ℭ Prima glo. dicit vñ sumpta fuit ponit exempla ⁊ remittit. Jn pma glo.ibi in obscuris inspici solet qḋ est verisimili⁹ aut qḋ plerũqʒ fieri solet.

ℭ Jn pma gl.ibi minime.qr dĩsilr̃ est qḋ ingratitudiné nõ cõmiserit ⁊ in hoc ad ppositũ.⁊ in si.que est ꝯ cu dicat̃ spectandũ qḋ est minimũ ⁊ ibi soluit̃.que solatio etiã pʒ ex tex.legis eo.ti.semp in stipulatiõib⁹ que ibi vide.dicebat autẽ Dy.hic qꝫ iste erat ordo qr pmo volũtate sequimur si de illa põt appere.ff de cõdi.⁊ de.l pater in pnc.⁊ §.ꝯditionum verba de re.iu.l in ambiguo.C.de libe.pte.l.iij.scḋo qḋ est verisilr̃ vt hic ⁊ in ꝯcor.allegat.§.tertio vbi nõ appet verisili⁹ recurrit̃ ad pprias significatione verboꝝ.ff de leg.iij. sȯ alr̃ quarto his deficientib⁹ recurrit̃ ad minimũ.vt ibi ⁊ in cõcor.qnto si appet qḋ sit minima dĩ nõ valet.ff.de testa.tu.duo sũt de re.iu.si fuerit ⁊.l.si qs ȯ plurib⁹ de ma.te.cũ ex plurib⁹.

b **Ex regula** scḋm pdicta facit ad qḋnem hic disputatam quam fateor cõgruenti⁹ fuisse locatus sub regula i generali eo.ti.sed pp plixa mãm ibi scripsẽ post Jo.mo.trãsferri sic decrui ⁊ qões sic pponunt̃ p statutũ ecclie qlibʒ canonicus post habita pbenda infra annũ pmoueri tenet̃ ad sacerdotiũ. sunt etiã ibi prebẽde maiores ⁊ minores ⁊ ḋ cõsuetudine maiores dant̃ antiqorib⁹. A.ipetrauit ibi canonicatũ ⁊ pbenda cũ clausula qꝫ nõ teneret̃ pmoueri ad sacerdotiũ. B.ipetrauit canõ.⁊ sibi pvideri de prebenda vna ex maiorib⁹ vterqʒ hʒ clausulã q tollit ꝯsuetudinẽ ⁊ statuta sʒ vterqʒ receptiõis sue tpe illa seruare iurauit qrit̃ an pindicatũ sit illis p tale iuramentũ pmo ps qõnis fuit Jo.de mõte murlo.scḋa fuit Ja.canõ.bonõ.vterqʒ pro allegabat ad affirmatiuam quinqʒ rones.scḋo totidẽ ad negat iuam.tertia ps facit quatuor pmo ponit solutione Ja.scḋo solõnem Jo distinguenté.tertio so uit ꝯria scḋʒ eos.quarto circa virũqʒ articulũ subdo vera solutioẽ. ℭ Prime igitur ipsoꝝ rõ talis erat certũ est quelibet hoĩe potuisse renũciare puilegio vel grẽ sibi facte de regula ad apostolicã.C. de pact.si qs in ꝯscribẽdo.tacite aut renũciasse vr̃ faciẽdo ꝯ illud de offi delega.gratũ de ap.sollicitudine de his q̃ si a ma.par.ca.ex ore ⁊ ꝯ dicam. ℭ Secũdo iurãdo seruare statuta ⁊ ꝯsuetudines ecclie ad oẽs ꝯsuetudines ⁊ oĩa statuta se astrinxit tũ idefinita eqpollet vniuersali de elec. in genesi de puil qr circa.ergo tenet̃ ad singula ⁊ sic ad illa de qb⁹ qrit̃ seruãda tenet̃ p iuramentũ qḋ cũ nõ vergat in periculũ aie nec in alterius pindiciũ est seruandũ.de iureiur. si vȯ ⁊ iuramentũ qḋ obligat quoad deũ forti⁹ est qꝫ lr̃a q̃ est factum hoĩs facit de iureiur.⁊ si xp̃us ibi redde oĩo ⁊c.

ℭ Tertio dato qꝫ casus esset dubi⁹ in hanc parte iterptari debem⁹ que securior est p vitando piurio maxime si gessit in aĩo oĩa statuta seruare qḋ pꝰumit̃ ex quo nõ excepit ⁊ excipe potuit vel ptestari de ꝯsti.cũ M. vñ sibi ipsi iet. de iurepa. ex lr̃is. de puil.qr circa de regla. ꝯsulti.⁊.c.vidua ⁊ iuramẽta scḋm intentioné recipiens iterpretant̃ .xxij q.v.q̃cũqʒ ⁊ facit regula ꝯ euʒ cũ ꝯcor.hoc eo.ti.est aut eqnior pquã ad eqlitaté reducit̃ tũ alijs canõicis. facit.xvj.q vij.c.j de ꝯstit.cũ oẽs in si.de sta.mo.recolẽtes de elec.cũ in tua.

ℭ Quarto cũ hic sint duo ꝯria successiue.s.pmo grã.scḋo iuramentũ.p sm vr̃ pmo derogatũ de trãsac.c.j.ff de ꝯhé.emp.l.eptio de noua.l j C de pac.pacta.ff de legi.nõ est nouum de cogna.spiri.c.j. ℭ Quinto istud statutũ ⁊ ꝯsuetudinem q̃ quoad eos erãt inualida p iuramentũ fecerũt valida sicut de inteimtã.cũ ꝯtingat de pig. significante.§.eo.lib.de pac.pactũ:nec valet si dicas de illis expsse nõ iuratũ.naʒ vt ƀ.dixi sufficit gnãlis vel idefinita locutio sufficit et tacita renũciatio.hinc est qꝫ petẽs rei pciũ renũciat legi cõmissorie ⁊ cõ ff.de leg.cõmis l.iiij §.elegãter.⁊ recipiẽs vsuras perdit ius dñij sibi ꝯcessũ a pncipe.C de iure do.ipe.l ij. pdit ẽt ius depositi qḋ erat vt pus depositarũ rex rõ haberet̃ ff. depo. si hoiem.§.quotiẽs. Jté petens legatũ renũciat qrele.ff de inoffi.te.si ps. ℭ Jn ꝯrium adducit̃ regula gnãlis ƀ eod.ti.p quã cũ ꝯcor.pʒ qꝫ act⁹ gnãlis ꝯcessionis vel renũciationis nõ includit illa que qs verisilr̃ sȯ ꝯcederet vr̃ renũciaret ad idé de iureiur.veniẽs.⁊.c.qntauallis.ff de pig.l.obligatõe.§.eod.li.de offic.vica.cũ in gnãli.hinc est qꝫ generalis substitutio sȯ trahit̃ ad spãlem pcedenté.ff de vulg.⁊ pu.sub.coheredi.l.cũ ergo isti de illis statuto vel ꝯsuetudine cogitasse nõ videant̃ nec sit verisilr̃ qꝫ voluerint sue grẽ renũciare forsan multis laborib⁹ ⁊ vigilijs acqsite de renũcia.sup hoc ⁊ de psump.qr verisilr̃ nec psumit̃ quẽ sua iura iactare de solu.c.si ff.de pba.cũ de indebito.ij.rñso. dicem⁹ illa statutũ ⁊ ꝯsuetudine in iurameto non includi.

ℭ Scḋo iurameta debent intelligi scḋm intentioné iurantis.xxij.q.v.humane de iureiur.veniẽs ⁊.c.qntauallis.ergo recipiendo vt intellexit sȯ includent̃ pdicta maxime qr in generali sermõe sȯ ledit̃ ius psone iurantis.de iureiur petitio cum concord. ℭ Tertio posterius nõ tollit pus si se cõpati possunt.ff.de mili.test.l.si certaꝝ.§.vlti.⁊.l seq.⁊ de iure codi.conscribunt̃.§.similes ⁊ l si.vnde cũ indulgẽtia que por est referat̃ ad vnum statutũ vel vnã ꝯsuetudine tñ que q̃tum ad istos vident̃ exempta de numero statutoꝝ vel cõsuetudinũ iuramentũ posterius referet̃ ad alia statuta ⁊ cõsuetudines ad quas iurantes tenebant̃ ⁊ sic indulgẽtiã nõ tollet maxime cuʒ ꝯster speciẽ specificatã sub genere nõ cõtineri.ff de lega.iij.vxore.§ felicissimo.⁊ facit qḋ not.⁊ dixi eo.ti.generi. ℭ Quarto iste iurãdo statuta ⁊ consuetudines benefacit de iureiur.clericus.qr turpis est pars que suo vniuerso nõ congruit.viij.di.que cõtra de spo.duo.c.fina.⁊ vnum collegiũ diuerso iure censeri nõ dʒ.xij.q.ij. cognouimus.sua igit̃ obedientia sibi nocere nõ dʒ nec penã pati vñ

meretur premiū de fideius. peruenit ꝛ p hoc viderent̄ canonici ꝯtrium dicentes sua turpitudine allegare ꝛ sic repellendi de donat. ater dilectos. ¶ Ad hec parte allegabat qn̄ ꝟterqꝫ de priuileg. cū capella que scḋm Ja. ꝛ fo. eliminare qōnem ꝛ. ff de inili. testa. si miles. vbi dicit no psumi que elegis se genus testādi ad sua iudicia ipugnāda sic nec psumem̄ iurasse istos ad suas grās perimedas maxime qꝛ hoc nō est verisimile nec fieri cōsueuit p hanc regulā cum cōcor. ꝛ facdat ordo quem. ṡ. scripsi post Hy. ꝛ. ij. ꝛ. iij. gradu.

¶ Hanc parte dabat Ja. p solu. sed Jo. dicebat qꝫ si tēpe quo iurauit fuerut lecta ꝛ specificata statuta vel cōsuetudines deqbus. ṡ. ꝛ nō except. videt̄ iurone renūctasse grē per iura pmo alleg. si ꝟo lecta vel specificata nō fuerāt no renūciauit grē per vltima iura alleg. ff si qe cau. sed ꝛ si. §. questium. ꝛ q̄ tractant̄ de como. c. viij. de depo. bonafides. ṡ. eo. lib. de pcur. qui ad agendū. nō obstat iura loquētia de tacita renūciatiōe q̄ loquunt̄ cū quis directe venit ꝯ factū suū vel alias appet de volūtate mutata sed hic sec⁹. Jo. sed Ja. dicebat illa loqui cum vtruqꝫ fit ab vno tanq̄ ab eode. iste ꝟo gerit voces duoꝝ. s. priuilegiati ꝛ no priuilegiati ꝛ scḋm eū posteriora nō derogat priorbus nisi cū sint illis ꝯtria nec venit ꝯ iuramentū cum in hoc nō includeret̄. Scias qꝫ scḋus articulus huī⁹ qōnis min⁹ hꝫ dubitatiōis qꝫ pmus qꝛ si i ecclesia diuise sunt pbende maiores a minorib⁹ q̄ in certis ecclesijs diuident̄ vt integre ꝛ dimidie ipetranti maiore vel integram minor vel dimidia etiā si illa vellet cōferri no posset ṡ. eod. li. de pben. cui de no. § j. quare si diceremꝰ sibi pīudicare iuramentū maiorē vel integrē ꝯsequi no posset ꝑpter illud iuramentū. minorē vel dimidia nō posset qꝛ de illa nō scribit̄ ꝛ sic esset pempta grā qꝫ neuter intendebat de iuramento pꝫ de recipiendo idem. nā recipiebat illū ad pbendam ꝛ ad illā que debebat̄ p lrās ergo vt. ṡ. ¶ In pmo etiā articulo videt̄ indistincte dicendū qꝫ ex quo ille. A. recipit̄ ex vicibus lrāꝝ habentiū clausulā de no recipiēdo sacerdotium ꝛ tollentē statuta ꝯria ipsi vident̄ receptione facere ꝛ iuramentū recipe scḋm forma lrāꝝ ꝛ ipsi etiā sic iurare vt receptio ꝛ iuramentū sequētia ꝛ ꝯsona a lrīs gratie ꝛ mandato execu. oꝝ illis ꝯueniant. nō eni recipit̄ simplr vt. A. sꝫ vt talis. A. fact. de fide instru. ater dilectos. §. ceteru ꝛ de bap. tamores vbi. similr. sic ꝛ gnālis trāsactio cōstringit̄ ad id de quo agit̄. ff de transac. qui cū tutorib⁹. § j. C. eod. ti. si de certa ꝛ no. ṡ. de transac. c. j.

In toto. li. Primo gl. remittit p exemplus ꝛ p ma ꝛ dat cocor. ¶ In pma glo. ibi in toto est no ob. eo. ti. l. si mater. §. si qs iter. vbi absolut⁹ ab actu nō absoluit ab itinere nec eꝯ cātū in actu ptineat̄ iter. ff. de seruit. ru. pre. l. j. §. j. ꝛ instit. de ser. §. actus. ꝛ p eandē modum inducit̄. l. j. ff de adi. leg. dic vt no. in pre. l. si mater. ꝛ hic no. Hy. s. qꝫ iter duplicater sumit̄ vno modo p distincta specie seruitutis actui ꝛ eo modo iumptū no e ps actus sed species seruitutis actui opposita ꝛ coequeua ff. si seru. ven. l. loci corpus § j. ꝛ. d. l. j. de adi. le. alio mo sumit̄ p comoditate eūdi. ꝛ tunc hꝫ se ad actum sicut pars ad totum. est eni pars subiectiua ad actu ꝛ actus est totū ptate ad iter qꝛ ptate sua cōprehendit iter ꝛ in hac significatioe sumit̄ ff de seruit. ru. pre. l. j. ꝛ de no. va. si pupillus. §. vlti.

b Ec regula facit ad qōnē quam disputaui qua querebam si duo soli hñt eligere platum iure pprio vel compromissario ꝛ vnus eligit reliquū qui ꝯsentiat an valeat electio ¶ Ad affirmatiuā pmo ꝛ in ꝯtrium scḋo inducunt̄ qnqꝫ roncs ꝛ queda glo. ꝛ etiā pmiū dubiū soluit̄. circa scḋm tractant̄ opiniōes excludunt̄ casus non dubij. soluit̄ ꝛ ꝯtrium videtur. ¶ Quod valeat sic pbat̄. de collegio ecclesie vacātis dꝫ fieri electio plati hꝫ pꝫ. lxj. di. nullus. ꝛ. c. studij. ꝛ. c. obitū. xviij. q. ij. quia sit ꝛ. c. abbas. ij. ṡ. de elec. cum inter canō. ꝛ. c. ne p defectu facit. C. de epi. ꝛ cle. in ecclesijs. sꝫ mortuo plato poterit colegiū consistere ex duob⁹ de eiect. c. i. ergo vn⁹ pot eligere reliquū alias esset lex ipossibilis. ꝯtra ad. iij. di. erit aute. ꝛ si dicas nullus se pot in scrutinio noiare de elec. cum ana. ꝛ eligedus dꝫ habere maiore parte in scrutinio vt ibi eod. ti. qꝛ ꝑpter ꝛ. c. ecclesia. respondeo qꝫ qñ nō sunt nisi duo no artant̄ ad formas vt scripsi. c. qꝛ ꝑpter sup gl. dic vt infra ꝛ eod. ti. c. j. sup pma glo. facit de elec. cum in vetere. ꝛ ibi no in. j. ꝛ. ij. glo. sufficiunt ergo ꝯsensus qui hic assunt hās facit qō scripsi post Hosti. de iurepa. per nras in glo. pꝫ ꝛ qō ipse no in suma ipsi⁹ ti. j. si. de epo qui vnicū patronus pficere pot ecclesie vacanti. ¶ Scḋo videmus fauore minoꝝ ꝛ pupilloꝝ vnū ex duob⁹ tutoribus administrare posse. ff de admi. tut. si plores. §. penal. in fi. ꝛ. l. decreto § j. C. si vnus ex plurib⁹ tuto. l. j. ꝛ de aucto. pstan. l. fi. Idem in executoribus vltimarū voluntatū ipsaꝝ fauore. qō dic vt. ṡ. eo. li. de testa. c. ij. § j. Idem in pcuratō. spūaliꝫ causaꝝ quod dic vt. ṡ. eod. li. de pcur. si duo. §. vlt. cū igit̄ ecclesiaꝝ maior vt̄ saltē equalis sit fauor. xxiij. q. iiij. quid ergo de resti. in integru. auditis in aute. de nō alie. §. si minus. C. de sac. san. ecc. l. fin. ꝛ qō no. de pecul. cle. inquirendū. ergo ꝛ ipsaꝝ fauore ex duob⁹ eligentibus quocūqꝫ iure alterius solus valebit electio saltē ex quo no hꝫ alterius resistentiā sꝫ consensum. ¶ Tertio constat qꝫ fauore psone vel cause tꝫ sniā vni⁹ ex duobus ordinarijs etiā altero resistente ff de re iudic. inter pares. ṡ. de re iudi. c. fi. fortius ergo fauore expediēde puisionis ecclesie ex quo nō discordant teneat electio vnius ex duob⁹ eligētibus sic videmus qꝫ fauore aie i causa denūciatiōis pncipalis habet̄ p teste. de testi. in omni. ꝛ vbi nō vertitur pīudicium credit̄ vni. de pcura. ex insinuatiōe fortius ergo vbi vertit̄ cōmoduꝫ in re appetibili ꝛ meritoria vt predixi. facit ergo accessus qō fieri pncipaliter nō posset de iurepa. ex lrīs ꝛ. c. cum seculū. ṡ. eod. lib. de pben. qꝛ sepe. ff de fundo do. l. j. sic mixtura facit qō sine illa fieri nō posset de arbi. l. contingit. ꝛ. c. p tuas. ¶ Quarto benefacit ad qōnē. C. de ꝯben. emp. cum ipse tutor ꝛ qō no. ibi ꝛ ff eod. ti. si in emptione in fi. de vno ex duobus tutorib⁹ qui alteri paiam ementi rem pupilli auctorizat. ad idem. ff manda. si mandauero § iuliano vbi vnus ex plurib⁹ vendentibus mandato meo rem emit a se ꝛ alijs. ¶ Quinto spaliter in copromissarijs vt̄ casus in decret. cum in iure de elect. nā si vox electi cōpromissarijs auget numeru qñ noiatus est a parte minori vt ibi fortius qñ ab equali vt hic. Item si ibi auget cū est discors ꝛ vbi est repugnancia fortius hic vbi est concors ꝛ cōsonantia hoc enim appetunt iura. s. electiones fieri ꝯcordes ꝛ hic ē talis. benefaci. ff de no. oper. nū. l. j. §. ꝛ post operis ibi quid eni agebat pretor nisi vt ꝯtrouersias dirimeret qs caꝫ sponte recesserint dꝫ ratas habere. fateamur ergo qꝫ valet electō. pendet tñ ex consensu electi sicut ꝛ snia delegatorum pari numero discordantiū de re iudi. c. fi. ff eod. tit. duo iudices. ¶ Sexto inducit̄ solutio quam ad brocardum de vno gerente vices duoꝝ dant glo. lxxix. di. singula in prima glo. de pbati. ex lrīs in glo. ij. dicentes id licere causa necessitatis vel vtilitatis. sed hic vtruqꝫ cōcurrit necessitas expediende puisionis ꝛ vtilitas ꝯ dāna vacatiōis ꝛ qꝛ forsan extranei sunt ignoti qui nō sunt eligendi de postul. pre. bone. ij. ad finem de prebe. in lateran. in fine ꝛ pareret̄ iaqueus si de necessitate eo casu haberet extraneū contra id. xxvij. q. j. ne viduas ꝛ de testitu. spo litteras. ¶ In ꝯtrium. s. qꝫ nō valeat electio ostendit̄ sic. de necessitate est qꝫ p capl'm vel maiorē ipsius parte fiat electio nec vox electi cōputanda est in illa parte maiori de elec. qꝛ ꝑpter ꝛ pp. c. cum ana. ꝛ. c. in genesi ꝛ. c. ecclesia. j. ꝛ. ij. ꝛ si in cas vt. ṡ. qꝫ quādo sunt duo tm̄ forme concilij gnālis seruande nō sunt nulli. tamen dubiuꝫ qꝫ conciliū lateraū. debis que fi. a maio. par. ca. locuꝫ hꝫ qō vult in ordinatōibus que fiunt p capitula concordare debere maiore parte cui concor. lxxix. di. si trāsitus de temp. or. nec episcopi. nec pōrnegari quin concilia lateraū. locuꝫ habeat etiā in actib⁹ electionū per decre. pre. ecclesia. ij. dñicanos igitur. quā constat secutam esse conciliū generale.

¶ Scḋo inducunt̄ iura probātia qꝫ quis eiri nō potest a seipso

seipso. xxiij. q. j. vi dicimus dz ergo esse alius eligens ab electo sicut instituens ab instituente psentat9 a psentante baptizatus a baptizante. de institu. c. fi. de iurepa. p nr̃as. ne bap. debitū ali9 iudex a quo ab illo ad quē appellat de consue. c. ij. Ꝭ eod. lib. ali9 emptor q̃3 venditor ff de re. pmu. l. j. in prin. alius dans q̃3 recipiens ff mand. si mandauero. § si tibi centum vnde pro3 vel preses nō dat se tutorem vel iudice. ff de offic. preto. l. fi. de offi. presi. l. v. de tu. z cu. da. ab his. l. ptor hic aut vnus z idem est eligens z electus ergo zc.

¶ Tercio indubitandū est q si duo sunt iudices vel arbitri dati simpliciter sñia vnius nō tz de offi. deleg. cam z cam causa ff de re iudi. duo iudices z l. duo ex trib9. z de arbitr. Item si vnus §. Itē si plures. item nullus iudex in facto pprio. iiij. q. iiij. c. i. ff de iudi. iulianus. ij. C. ne quis in sua causa in rubro z nigro. nec arbiter ff de arbit. l. pe. equiperado igit eligente a iure pprio iudicib9 z iure cōpromissario arbitris concludit q alter nō potest se eligere nec p alterum solū eligi sicut nec ex duob9 pcuratoribus oium rerū alter ab altero exigit ff de pcurato. l. qui duos. ¶ Quarto efficax videt obiectio Innoc. sic dicentis ad vtrūq3 casum. aut electus psensit electioni facte z illa nō valuit q2 nō a maiori parte vt. Ꝭ. pbatum est. Itē scōm id cū post tres vel sex mēses datur mensis ad consentiedū electo esset dare qd post tēpus iuris infra terminū consentire debentis fieret electio effectiue qd esset absurdū sed ad hoc respondi in decr. cum in iure sup v̄si c. psentiat aut cōsensit faciende. z sic ambitiosus z repellendus. hec solutio. viij q. j. i scripturis. j. q. vj. sic de elect. cum post. C de epi. z cle. si quemq3 cu9 glo. text. vide. Ꝭ eod. li. de elect. cupientes. j. responso in glo. subaudi cōcord. C. li. xij. de re mili. Ꝭ publica. z vide de elec. officij in fi. j. glo. ¶ Quinto ostendit q ex Ꝯrio sequeret iniquitas absurditas z pplexitas quox quodlibz singulariter est vitandū multo fortius ipsa coniūcta facit de pur. c. iter. z clemē. de teiudi. pastoralis ad finē. Iniquitas q2 datur mā ambitioni z symonie. facile eni socius poterit corrūpere sociū. facilius eni corrūpitur vnus q̃3 plures vt scripsi de ele. c. j. sup glo. ij. nec aperienda est via talibus. facit de iureiur. si vo de dinor. q̃3 io in fi. cle. de ele. c. fi. ff nau. cau. sta. l. i. §. ij. de pac. do. l. conuenire. C de indic. vidui. l. ii. in fi. Absurditas in hoc q2 eadē rōne ex tribus vnus solus eliget sociū z valebit electio scōm id quasi facta a maiori parte qd videtur absurdū z est bonus modus arguendi. de ele. in genesi z c. cum iter Ꝭ. eod. li. de pben. dudum. z refert Ab. de dño Ja. narbon. sic electo ab vno ex tribus de quox numero ipse erat z obtinuit qd satis est mirum. Perplexitas aūt q2 si inuicem se eligere possent z tales pplexitates vitande sunt de restitu. spo. litteras circa fi. de appel. interposita in fin. ad hec ergo vitanda concludam9 cū lege qd difficile est quē vices duorum gerere. ff de pact. si plures. non poterit ergo alter esse eligens z electus sed ambos oportebit eligere: de duobus opponētibus dicit qñ nō sunt plures q ambos oportet adcur sa re de elect. cupientes. § si vo. z facit qd not. in cle. de appel. c. i. in glo. qñ sunt ¶ Sexto inducit opi. Ber. z sequacium no. in de c. cum in iure de elec. in pma glo. tenentiū qd cōpromissarij nisi habeant spāle non possunt de se eligere. Item op. Bonr. etiā quoad causaz eligentiū iure pprio qua scripsi de institu. c. fina. sup vlti glo. Item opi. G. mā. in cōpromisso qua posuit super suo tractatu. c. xlviij.

¶ Sol. facilis in eligētibus iure pprio. z dico electionem valere factā per vnū ipsox de reliquo: solet tamen ad oēm dubitatione tollendā fieri cōpromissuz per ambos in tertiū qui postmodū eligit alterū vt etiā scripsi in pre. decr. vlt. de institu. in fi. tamen z si sic nō fiat q valeat electio pbet hec regula iuuens partem contineri in toto. tu qui resistis dicis q iste dz habere maiorē parte. ego rñdeo q hz totum z si nō vis fateri q vox electi cōputet in parte. pbo tamē q cōputatur in toto. c. qua fit. xviij. q. ii. dicit q de congregatōe fiat concors abbatꝭ electio ergo electus cōputat in electōe concordi alias ibi esset Ꝯdictoriū p eunde modum inducit lxiij. di. Ꝭto de elect. cum post petitā de temp. or. dilect9 in pnc. de eta. z quali. intelleximus9 post pnc. pet q pz electione factam de collegio eligentiū dici vnanime z concordē. Itē pbatur in electiōe cōpromissariox scz q cōpromissuz dicit concors z vnanime lz factū sit in vnum vel plures de collegio eligentiū hoc pz de elect. cum dilecti in pnc ii. in causa in pn. z v̄sic. q2 vo de renūciatio. post translationē in pnc. z vide qd dixi. Ꝭ parte pma in pn. z v̄sic. quinto facit qd post Host. scripsi. Ꝭ eo. lz sup v̄sic. cardinales vbi dicit q si duo soli cardinales supessent vnus posset alterū eligere.

¶ Quando p cōpromissuz eligunt illi duo hic est mai9 dubium pp̄ter varietates opinionū circa casum decr. cū in iure. tñ illas h nō describam sed ibi videant duas tamen non omittā que respiciunt casum nostrū pma glosatoris z triū sequaciū hz q cōpromissarij dati simplr de se nō possunt eligere. opi. Jo. z. xij. sequaciū hz Ꝯrium z hos sequor. si pma opi. esset vera questio de duob9 compromissarijs datis simpliciter nō esset dubia. sed q2 hanc nō sequimur alios casus nō dubios excludam9. planū est q vtriq3 insolidū data esse expresse potestas scz q ipsi duo z eox quilibz possent eligere. questio nō est dubia. idem si nō est data expresse sed tacite vt q2 dictū est q de se possint eligere z hic optime pcedit opi Compos. quā scripsi in decre. cū in iure vbi vide in glo. opponit z sup. j. glo. Item nō est dubia quādo fuit expresse denegatū ne de se eligerent. Ꝭ eo. li. de testa. c. ij. de reli. do. c. vnus. § psonis. de exces. prela. c. j. Ꝭ de fideius. q quibusdā de puileg. q nōnullis. Item scōz Inno. Cōpos. z G. man. Idem si dictū est in cōpromisso q oēs sint pcordes q2 tunc videt tacite denegatū ne de se eligant qd nō placet. vide in glo. pxi. alleg. ante fi. v̄si. quid ergo. z faciant que dixi in pnc. solutiōis. Sic ergo questio dubia cū simpliciter compromissuz est z hoc casu etiā tenuit Hostie. z hoc placet q vnus pōt alterū eligere nec oritur a seipso sed vocatus est a socio vt scripsi in dec. cum in iure sup pma glo. z sic lz se nō possit eligere ex psonis cōpromittentiū poterit se coeligere. p predicta sit responsuz ad allegata in Ꝯriuz pmo scdo z tertio. Ad id qd quarto inducebat. vide qd scripsi in decr. cū in iure in glo. opponit ad quintū inqꝫtum pmo timetur corruptio. Respondep l. ad eos. ff como. qua eni cura pui dere possemus ne iniuria fieret ita dico de corruptione. naz lz facilius vnus q̃3 plures corrūpi possent fateri oportet q etiā plures possent. Ad scōm rñdeo q illud in discordi electione: sed questio loquit de concordi: vt dixi in pnc. solutōnis. Ad tertiuz dico id euenire posse etiā in forma scrutinij vt no. de elec. ecclesia. ij. in fi. vltime gl. remediet ergo vt ibi ad fi. rñdetur per argumentū de tanq̃3.

S qui. xlvj. z alias incipit si quis. sed ista is qui veit sub bulla. eo fu te an ea sede. vide qd dixi de maio z obe. c. j. debebit de exceptiōe excōicatiōis an obstet singlari successori vt donatario legatario vl emptori no. hic Dy. dic vt no. Ꝭ eo. li. de iurepa. c. viij. in gl. pe. z vide qd ibi dixi sup glo nō obstat q ipse tenet hīsillū repelli qui hz causam lucratiua vel quasi alias nō p. l. ff. de do. ex. apud celsū. §. si cum legitima z tribus. § seq. sed illa loquunt in exceptiōe ppetua. de excep. cōpensationis tz ipse hic q obstat emptori cum sit rei coheres de qua ista vice ad qd inducit. ff cōi diui. in hoc iudicio. § si iter socios. z ff. p socio idemq3 § sero alias fi. questio tangit z nō soluit. ff. de pcura. si quis in rem. q si rei coherens ipse pbat per duas leges coniunctas quarū vna dico exceptionen persone coherētes nō competere fideiussoribus ex psona rei sed coherentes rei competunt. ff de exceptio. l. exceptiōes que psone in princip. z. §. rei vera. sed exceptio compensatiōis ex rei persona datur fideiussori. ff. de compen. l. si quis ergo sequitur q rei coheret z sic potuit oppoi emptori. Prima glo. dicit vnde sumpta z ponit exempla. secundo sex casus exceptos. tertio reddit rōnem regule dicens eam in personali puilegio vel pacto locum habere.

¶ In gl. j. ibi quid in ius. sequit dñium vel alteri9 succedit

iure eius debet vti. et sequitur nemo videtur dolo exequi qui ignorat causam cur non debeat petere. et ibi cum testatore. si fratre suo a quo debebatur fideicomissum. videbatur autem remissum quia sepe ratio .pen. le in rone fratris pecunia soluerat. hoc vult lex .pen. et ibi reperitur si viuo pupillo non est locus falcidie contra tutore soluente legata sine stipulatione de reddendo quod solutum est vltra quam capi licuerit non agit pupillus sed eius heres sic. ¶ In prima gl. ibi qui in ius et l. aliud. §. fi. et l. non debeo. et l. quod ipsi ibi videns. et ibi successor est iuris. Dicebat Dy. vniuersales successores sunt heredes bonorum possessores. et trebell. successores et isti sunt proprie successores iuris quia in vniuersum ius defuncti succedunt. ff. de hered. instit. l. quotiens. §. heredes et colligitur ff. de verb. signi. l. nihil quidam sunt singulares qui in ius singulare succedunt non in vniuersum vt emptores rerum singularium donatarii et legatarii. ff. de eden. l. quedam. § is autem et de iureiur. etiam si in re et quorum le. l. j. §. illud. Regula ergo ista vt dicit in vniuersali procedit actiue et passiue. actiue quia ius quod competebat defuncto reale personale mixtum vel in rem scriptum competit heredi agendo et excipiendo saluo quod dicam in fine passiue quia ius tale agendi vel excipiendi quod competebat contra defunctum competit contra heredem alleg. institu. de ppe. et temp. ac. circa prin. in singulari dicit quod ius excipiendi ipso iure transit in ipsum et contra ipsum. ff. de hered. empt. nolia. § eum ff. com. diui. in hoc iudicio §. inter socios quod intellige de iure excipiendi quod coheret rei sed si coheret persone aut singularis successor habet titulum lucratiuum vel quasi et tunc sibi obstat exceptio que obstaret actori si non lucratiuum non obstat nisi vteretur cessione ex persona actoris. ff. de except. si rem legatam ius autem agendi mere personale non transit ad singulare successore sine cessione. ff. de pecul. l. quis ergo in fi. et l. peculio. de ver. sig. sciendum. §. vl. ¶ Item nec contra singularem successorem. ff. de eden. quedam §. is autem. C. de act. et oblig. l. cum. ius vero personale in rem scriptum transit in singularem sine cessione ff. de aqua plu. arcen. l. si tertius. §. si quis pratus et de iti. actuque pri. l. j. §. j. et contra singulare vt ibi. et ff. de aqua plu. arcen. l. emptor. et l. post venditionem. et ibi nullus opus. et C. clericum nullus vbi de hoc. et ibi legatarius. alias incipit pro parte et ibi si personale Idem Dy. per modum obiectionis declarans per concor. ad quod remittit hec glo. per quod concludit regulam procedere in iure coherente rei vel cause. secus si coheret persone et in fi. adhuc ad regulam opponit Dy. de actione iniuriarum que non datur sine cessione etiam vniuersali ff. de iniur. l. iniuriarum distinguit actiones que sunt prodite ad vindictam ab his que prodite sunt ad rei persecutionem vel pene prime transeunt ad heredes lite non contestata vt. d. l. iniuriarum ad l. falci. penales. secunde transeunt ad heredes si contineret rei persecutionem pene idem per omnia quantum heredes actoris qui transeunt ad eos. institu. de perpe. et temp. acti. §. si heredibus. in heredibus rei distinguit si pena debetur ex contractu transit contra heredes. ff. de nau. se. l. fi. et no. ff. de penis. delic. l. j. in prin. si autem debetur ex delicto non transit contra heredem nisi lite contestata cum delinquente. ff. eo. si eoti et l. penalia. C. ex deli. defunc. l. vni. et sic omnia dicta Dy. sunt firmata allegationibus multis omissis.

b **Ex regula** facit ad questionem de cessionario excommunicati an sibi obstet exceptio de qua satis vide. s. eod. lib. de in repa. c. viij. in et sup. glo. penul. facit etiam ad aliam questionem quam disputauit que prius erat venerialis quatra. Dama. xv. et gos. xv. quam sic proponebat querit vtrum heres vel successor actoris vel rei conuenire vel conueniri possit per rescriptum delegationis re integra vel non integra. ¶ Scias quod Ber. querit de herede rei an possit conuenire ante litem contestatam. Dama. etiam de herede rei Gos. autem de herede illius qui poterat conueniri per clausulam latius ergo quam per predictos formatur hec questio in qua parum vtilitatis allegationibus propter glo. que de hoc tractant. ¶ Breuissime igitur allegabitur. secundo ponentur tres opi. prima ad negatiuam. secunda ad affirmatiuam. tertia distinguens personales a realibus. vltimo datur solutio plene distinguens et contrarium respondens. Et primo pro negatiua inducitur de offi. delega. P. et G. eod. ti. cum olim. ex quibus patet quod rescripta sunt stricti iuris ita quod ad alias personas vel res in eis non expressas non extenduntur ergo nec ad heredes vel successores ad idem de rescrip. ad hoc sum. et c. fi. Item rescriptum in eo quod respicit iudicem non transit ad successorem de offic. dele. quoniam abbas. et sicut finitur morte mandatoris eod. ti. gratum. sic finitur morte illius per quem vel contra quem impetratum est ad hoc satis facit ff. qui satisda. coga. si decesserit. et ff. que sen. sine ap. re. l. ij. ¶ Contra videtur expressum de iudi. quia. El. de fo. compe. dilecti. de eli. mu. iu. ca. sac. c. j. de consue. preben. proposuit in fi. de simo. etc. aduersus. ad idem C. de diuer. rescrip. l. j. facit de rescrip. eodem. cer. C. quando li. princ. da. l. j. et ij. secundum predictos. ¶ Sciendum est quod in hoc sunt diuerse opiniones. Lau. simpliciter dixit rescriptum non extendi ad heredem. Bar. dixit non extendi ante litis contestationem dicens Tan. hoc dixisse. sed nego Tan. de litis contestatione expressisse quod potest patere ex glo. quam posuit de transacti. c. j. in. ij. copil. Gof. l. in questione loquitur de herede illius qui poterat conueniri per clausulam dicens quod conueniri non poterat in apparatu tamen de rescri. significauit. simpliciter dicit rescriptum ad herede non extendi. idem ibi Phy. dicens quod et si comes fuisset expressus nisi cum ipso fuisset iudicium inchoatum non conueniretur heres. idem ibi Vinc. dicens rescriptum ad heredes non extendi nisi in casu decr. prime de ali. mu. iu. et ex secunda missione. de iudi. qi. V. vel cum in commissione hoc exprimitur lite prestata dicit quod extenditur si est casus quo successor possit habere C. de inoffic. te. si pater. ibi etiam tenet quod mortuo etiam re integra eo qui nomine ecclesie vel comitatus impetrasset valeret rescriptum successori vel heredi de successore ecclesie. idem tenuit Tan. in prima compilatione de offic. deleg. gratum. Hu. contrarium tenet Dama. dicens simpliciter illud ad heredes extendi et respondet ad l. si decesserit. quod in stipulatione loquitur que est stricti iuris et in qua non venit nisi persona expressa. ff. de verb. obl. si ita sti. tue. §. grisogonus in fi. sed iudicium bene transit. huic concor. Inno. Compo. et Egi. in decr. significauit loquendo in herede vel generali successore rei. de herede vero actoris ipse Inno. no. contrarium de offic. delega. gratum. hec opi. quod transeat placet Pe. de belui. pro pre. l. ij. C. quando libel. pe. Abb. et Guil. in spe. de rescrip. prius §. rone etiam eius in prin. distinguunt inter personales et reales dicentes in realibus rescriptum ad successores extendi quia res transit cum suo onere de pig. ex litteris et ex verbis Guil. colligo quod intellexit etiam de singulari successore. in personali dicunt quod extenditur re non integra re integra expirat. per quod verbum colligo quod intellexerunt etiam de vniuersali. ¶ Sol. vt questionis veritas habeatur distingue aut rescriptum non potest respicere successorem vel heredem aut potest. primo casu quod non est dubia pone exemplum in actore qui vendicabat ecclesiam in titulum ex quo transmitti non posset heres vel successor. viij. q. j. in prima de fi. presby. ex transmissa de iurepa. consuluit de insti. ad decorem de preben. c. j. et ij. idem de vsutario vel vsufructuario qui impetrauerat vt liceret vti vel frui. ff. q. mo. vsufruc. amit. l. sicut in annos in fin. de vsu et ha. l. vsus aque. ff. de lib. le. l. non solum. §. tale. de reo pone exemplum quod fuerat contra ipsum impetratum ad depositionem ordinis vel beneficii vel ad penam criminis de heret. accusatus. §. si vero in fi. xxiij. di. quorundam. C. si reus vel accusat. l. j. et ij. et quod not. de symo. per tuas. j. in pe. glo. et ad hunc casum posset reduci lex si decesserit. ff. qui satis. cog. secundo casu quando potest rescriptum respicere successorem vel heredem aut fit mentio saltem generalis successoris vel heredis. et tunc est planum quod extenditur. ij. q. j. in primis. vij. q. j. presentium. iij. q. vj. hoc quippe de conces. preben. proposuit de te. pmu. cum vniuersorum nam et tunc compromissum quod tamen stricti iuris est de re iudi. c. fi. respicit heres de arbi. c. fi. ff. eo. si interpellatur et l. diem proferre. §. j. aut non fit mentio. et tunc aut res non est integra. aut est integra. primo casu aut non est integra per conuentionem tamen. et hoc per dec. significauit ibi euocatus. et per decr. proposuit de fo. compe. cum si. dico perpetuatum rescriptum quod placet Ber. in pre. decr. significauit. et per glo. quas ibi posuit colligi potest quod ipse intellexit rem non integram in dec. qui. V. facit quod ibi no. Phy. et in dec. dilecti. fac. quod no. Tan. viij. et phy. de vsur. tua nos. Guil. in specu.

specu.titu. j §.restat.vsic.Item mortuo facit lex.ff.de acti. et
oblig. l. constitutionibus.de offic.leg.c. fi.de offic deleg gratu.
sed Ber. dixit.in predicta questione dicens antiqui c. precst.rescri
ptum non transire ad heredem aut non est integra p contestatio
nem id est qr lis est contestata.et tunc concor.opi.q transit ad
herede.scdo casu qn res est integra subdistingue qr aut is
de cuius herede vel successore querit comprehendebat sub clau
sula gnali aut nominatus erat in rescripto in primo casu tenuit
Gof.et conter dec q successor conueniri non pot ergo nec con
uenire.et sic intelligunt dec.significauit saluo qd ibi scripsi post
Inno.et Compost.plat. ecclie fact post litis prestationem pot
eo casu conueniri lz predecessor non fuerit cit at cum conueniat ec
clesia.scdo casu qn nominatus erat in rescripto aut fuit rescriptum
impetratum pro vel contra personam primo casu tz glo.in decr.dilecti de
fo.compe.Inno.et Hosti Guil Na. Pe.et Ab.qd heres vel
successor pot conueniri.ipse tn Hosti in dec.significauit lz con
trarium etiam si in rescripto non sit expressum nomen prepositi plat
rndens ad decr.qm abbas de offi.deleg.q iudex est iustus et
equus et lite diffinit.vnde rescriptum respicit iudice successo
rem lz pars contra cauillosa rescripto abutitur et lites auget vn
rescriptum in eo q odiosum restringitur prima placet et sicut dixi
de herede vel successore rei sic dico de herede vel successore
actoris in hoc casu.l.q possit conuenire q apte tz Vincen.in
pre.dec.significauit et Inno.de offic.deleg.gratum.scdo casu
qn pro vel contra personam aut querimus de singulari successore et ad
istum non extenditur rescriptum nisi in casu decr.prime de sit. mo.
iu.vel cum sciret successit in vitium de iudi.qr.V.de resti. spo.
sepe.vel cum emanat scda iussio vt in pre.dec.quia.V.aut que
mus de vniuersali in hoc est opinio et residet principalis qo La.
Lan.Phy.Bar.et Gof.in decr.significauit gl.in decr.qr
V.dicunt rescriptum ad illum non extendi et facit q scripsi.§.cum
tractabatur de re non integra p conuentionem tn Dama.Inno.
Compost.Egi.et Pe.de bel.contra vt dixi in opi.scda q placet.cir
ca q est aduertendum q qd dicitur expresse de rescripto delegati
onis p qd non datur ius sed iudex actionis vel iuris prius compet
tis.de rescripto autem per qd datur priuilegium no.Dy.eo.ti.priuile
gium.cum ergo ex rescripto delegationis ius non concedatur sed iu
dex tantum non video quale preiudicium inferatur si respiciat herede co
mo eius vel aduersarij in hoc non prestat.facit de procurat ex insi
nuatione. ¶ Ad hanc partem inducitur lex.ij C qn iube pnc. vs.
lz si aduertatur vr facere contra.nam si qd ibi dicitur est speciale in annalibus
actionibus eius contrarium est regulare in alijs.sed scdm hoc di
cam q bene est in illis actionibus speciale q perpetrantur absque
litis contestatione sed quod ibi dicitur de rescripto imperra
to in omnibus actionibus sit commune sed apertius probat lex
illa de rescripto appellationis qd cum appellans prosequi de
beat infra annum ad instar annalis actionis dicetur rescri
ptum sup ipsa impetratum fore perpetuum.hanc opinionem puto
veram maxime in exemptis contra quos conceduntur aposto
lica rescripta vel quando rescribuntur delegationes concessum
est ab immediato ordinario cause hoc dico qr cum causa sit ju
cie interpretationis hoc rescriptorum sit qr per ipsa preiudi
catur ordinarie potestati vbi cessat hec ratio possunt largi
us interpretari non obstat q dicitur rescripta non extedi ad ali
os qr illud fateor quo ad alios dico et facit q scripsi de tras
act.veniens in fi.sed heres vel vniuersalis successor fingitur
idem cum defuncto in aut en.iusiurandum qd a mor.pre.io
pnc.coll.v Si igitur communitas cause rescriptum facit exten
di ad non expressum vt p.l. ij C. de diuer.rescripti fortius hoc
faciet identitas persone iuris fictione.nec obstat decr. quoniam
abbas qr in quantum rescriptum respicit iudice iurisdictio est ibi
principale que merito expirat iudice dato sub nomine proprio
mortuo re integra sed in quantum respicit partem obligatio est
ibi principale rescriptum vel iudicio dato accessorium vnde re
spectu partium non est mirum si contemplatione principalis durat
accessorium.facit.§.eod.lib.de offic deleg. si super gratis
hoc q dixi rescriptum extendi ad heredem vel successorem
vniuersalem intelligo verum esse si tempore date rescripti vi
uebatis contra que datum fuit alias secus et sic loquitur lex.ij.ff.qn
sen sine ap.rescin.

S qui tacet.

Illum non fatetur no.
qr non dicit consentit
I
et si non contradicit regule qui tacet sup confes
sione n.et negatiue non sup consensu et dissensu
fundatur h regula et regula iuris ciuilis pp or
timentiam autem quam hz confessio ad consensum et n gatio ad dissensum
glosatores iuris ciuilis et nri illa materiam adaptauerunt huic re
gule q proprie spectat ad regula qui tacet vt ibi etia dica.
¶ Prima glo.dicit vn supra et ponit exempla.scda allegat
decem iura in qbus fallit prima pars regule et octo in qbus fallit.
scda remittes ad alia et dat triplicem solutionem. ¶ In.j glo.
ibi q tacet sequitur vtique non fatetur sz tn verum est eum non negare.
et ibi §.voluntatem vide in regula q tacet in gl. et ibi.§. pena.
cogitur maritus agnoscere q non denunciauit muliere ex se non ee
pregnantem et ibi.§.q impleto.sequitur tpe conductionis mansit in co
ductione non solum recondusisse vr sz et pignora durare videntur.
et ibi q in futurum recepisse vsuras futuri tpis tacite pacisci vr
non petere sortem et ibi initum sequitur in seruitute accipe debenti si
solum enim q contradicit sz cum q non consentit et ibi re aliena sequitur distra
here que posse nulla dubitatio est. ¶ In.j.gl.ibi.§ si is vn.
sz si scitte q alias est.§ et ibi p consensu signat Dy contrarium de.l.
ficuti ff de arbi.et.l. tuc autem ff de iudi.vbi pns taces non consen
tit lz contradicendo posset impedire.sz solutio locum heat cum de pre
iudicio tacentis agitur contra qn querit de preiudicio tertij et sic e o tu
tore q lz sit pns his q p pupillum aguntur non consentit nec aucto
rizat nisi expresse loquatur ff de auc.tu.l. j.in fi.et.l.ij.et.uj. et ibi
notatur.et vide q ibi scripsi sup vi.gl.contra opi.q hz alio in obli
gatione rei aliene quam in venditione de qua scripsi de trasac.ex
litis sup glo.ij.et ibi vt in primis iuribus et no.ff ma.l q pati.et
ibi expressus consensus fallit fauore reipublice et pupillorum casi
bus quos scripsi in regula q tacet sup glos.et ibi in genesi.et
Jo.mo.in regula qui tacet.et ibi vel confesso. et istud proprie fa
cit ad regula cum iuribus que sequuntur et decr.none de presump.
et quandoque haberetur pro negante vt no.in decr.si post prestitum
in fi.pe.gl.et in fi.dicebat ergo Dy.q solutio que hz q vbi
agitur de aliquo obligando regulariter taciturnitas non habetur pro co
sensu vt in.§.auitus vbi hoc non sit de preiudicio vel exceptione
parandasecus vt in regula qui tacet cum concor.quo ad istud
scdm membrum tollitur p.§.vetat c.et p.l ff.de lega.ij.licet.§ la
tia.et de pig.ac.cum.p tanto dicit in hoc scdo membro locum
esse regule tn istud tacere q est medium sumit effectum quoque
vnius extremorum quoque alterius.nam si contradicendo poterat impe
dire assimilatur consensui ff de pig.fideiussor.§.si pater si non po
terat impedire assimilatur contradictioni vt in.l. cauis.§ lutia. hoc ve
rum nisi vbi expresse medium esset distincto a dispositione cuius
libet extremorum vt in tributoria vt pz in pn glo vel diuersis
respectibus assumeret vtrumque extremorum vt hic in fi gl si adhuc
plenius hoc vis prosequi vide Cy.C.de procura.l. inuitus.

Ic sub protestatione.

b
q sequor errore de quo nunc dixi sup tex. po
nam quatuor questiones antiquas quarum prima est
veterialis xxix.qua queritur aliquis electus fu
it ad dignitatem episcopus eo presente et tacente contulit pre
bendam illius.demum cassatur electio queritur an prebendam
repetere possit. ¶ Scda dominicalis.xlj fuit talis certus
presbyter presente et non contradicente episcopo votum peregri
nationis emisit q dum exequi vellet episcopus contradixit
sed ipse nihilominus iter arripuit episcopus eo absente ec
clesiam alteri contulit queritur an presbyter reuersus illam re
petere possit. ¶ Tertia duicalis.lxxviij et Dama prima o bis
que fi.a pacta.est de episcopo qui fecit alienationem tacente et
non contradicente capitulo an successor illam reuocare possit.
¶ Quarta questio fuit dominicalis querentis an religiosus
tacente vel patiente suo prelato possit executor esse testamen
ti saltem in quo multa sunt relicta ad pias causas.
¶ Ad primam allegatur affirmatiue p hac regula et quatuor rones.
scdo p tres in contrarium.tertio soluitur scdm bar.et solutio reprobatur
¶ Primo igitur sic probatur q illam repetat cum inuitus videatur

qui expresse nō consensit ff de p cur. filiusfamilias § invitū et amplifica hoc p h no circa mediū glo. vsicu. Item in his. ¶ Secūdo hec res inter alios acta. s. inter episcopum et puisum electionō nocere nō debet ff. de re iudi. c penul cum concor. ¶ Tertio cum electus nō posset in hoc episcopo phibere ergo sibi nō fit piudicium ff de re iudi. sepe circa mediū. xi. q. iij quādo. et faciunt h no. de presumpt nōne.

¶ Quarto cessauit conditio que tacite subintelligebat. s. si electus cōsequeret dignitatem illam ad quā fuerat electus illa ergo cessante licite repetit pbeda. xxij q. ij. ne quis. et ibi in textura. que ad. vltra h facit ista regula et regula qui tacet. ff. eod. titu. ¶ In contrariū regula qui tacet hoc eod. ti. cum concor. ad idem. xxviij. di. diacom. de his que fi a prela. c. ij. xx. q. ij. puella C. de lati. libe tol. autē. ad hec meli⁹ in autē. de nup. § si vō ab initio de dño qui sciens ancillā suā nube re libero studiose tacet et illius pdit dñium ¶ Secūdo tacēdo nō solum confirmare videt. de psump. none imo ipso facto videt renūciare qo plus est q̄ si id fieret verbo de ap. dilecti de his que fi a maio. par ca. ex ore. illud ergo ampli⁹ nō repetet de transac. ex litteris. ¶ Tertio cum nō phibuerit vt poterat sibi piudicauit ff de re iudi. sepe. et C. eod. c. penul. de eo qui pmisit sequente agere cum sibi ꝑus id cōpeteret et quādoq plus operat tacitū q̄ expressum ff de p cura. filiusfami. § veteram. C eod titu. ita demū. C. eode lib. de iura calū. c. j § j Soluit Bar. tamē credū dixisse q iste n poterit prebendā repetere cum videat eam habuisse p derelicto qz potuit cōdicē et nō cōdixit. hec sol. nō placet cū in dānosis vel onerosis tacere nō sit consentire vt h in glo. vn de in casu simili decr. dicit q dz assensus accedere q deno- cat actum nō taciturnitate de regula. si beneficiū lib. eodem Item constat q bñficia nō vacantia concedi nō possunt de cōces. pben c j. et p totum. sed qui dicit p taciturnitate vocare beneficiū det mihi ius expressuz. alias sibi nō creda. xvij. q. ij. § cum aūt vsi eōnec quisq̄ bine est q etiā expsse cōsentiente plato electo ab⁹ nō possent ipsi aliū eligere in eius locum nō si c si expresse consentit collatori vt conferat sup quo vide qo scripsi ī his que fi. a maio. par. ca. ex ore. super ꝯsic. ꝯfirmatus. quo ad terminos qōnis facit de instit. cuz venisset vbi nō soluz tacere sed etiā loqui verba generalia nō nocuit Archi. qui ꝓmouebat ab archiepō beneētiā fac. S. eod. li de prebe. si bñficia. per pdicta aūt satis pz rñsum ad ꝯria. ¶ Ad scdam qōnem quatuor rōnes inducunt p presbytero et totidem cōtra. ponit solutio Bar pma. scdo veriorē ponit que distinguit ¶ Primo ergo arguit q psbyter ecclesiā repetere potest. qz tacendo cōsensit epus p regulam qui tacet eo. ti. cum cōcor. ad id ff ad l aqui. in lege aquilia § quoties et l scientiā. xx. q. ij puella ergo epus suum ꝯsensum postea reuocare nō potuit ff de serui. ru. pre p fundū de fil. psbyt. veniens de cle. con diuersis. xvij q iij. sunt qui opes ¶ Scdo iste sacerdos qui lege dei et spiritu ducebat ad votū per lege coēm vel publica cui puata preualet ī ped. ri nō dbet xix. q. ij. due sunt de regula lz. fuit ergo astrictus vouendo ergo votū tenebat implere xvij q j § j. de voto magne. debuit ergo sacerdos potius deo q̄ episcopo obedire viij. di que ꝯtra mores. xj. q. iij. nō semp. et c in lianus. xv. q. vj. iuratos nam lz votum a pncipio sit voluntariū ei⁹ executio est necessaria de voto lz in pnc. et c p iuar facit ergo sacerdos q debuit et sic puniri nō potuit. de ꝯst. c ij. xxij. q. ij c. vl xxxiij. q. v c. j. ¶ Tertio cum de voto cōplendo et nō cōplendo inter epm et sacerdotē esset cōtrouersia epus non potuit esse iudex in cā sua. C ne quis in sua causa l vni ¶ Quarto dato q sacerdos ex iniusta cā abesset citādus esset et si nesciat vbi sit trine citatiōis edictus p poni dz apud ecclesiā et postea p sex menses expectari et a ꝑuari nō dz de cle. nō resi. ex iue. ergo multo forti⁹ debuit h in isto seruari qui ex iusta cā aberat p que concludit q bñficium suū recuperet. ¶ In ꝯriū clericus sine epi licētia pegrinari nō dz nec pegrinans sine ei⁹ lrīs recipi. lxxj. dis. vii l. de ꝯse di v nō oportet de voto. magne. vl ira mediuz multomintis eo ꝯdicēte de hoi petrus de simo. sicut. et per hoc sit rñsum ad scdm argumentū qz nō ducit lege dei qui contra legem eius agit de tenu. nisi ꝯsicu. si dices. cuz ergo epo ꝯdicente recessit cōtumax fuit xj q iij certum sine nouā ergo citatiōe ex quo de cōtumacia costabat manifeste ꝑuari potuit ecclesia. de offic. deleg. ꝯsuluit et de do. et contumaciā qui. C. eo lib ¶ Scdo lz ppter obedientiā malū fieri nō debeat i ñ dz boniū quāqz intermitti. xj. q iij qd ergo ff de re mili l ij § in bello et C. de tep or ad aures. vbi p hoc maxime qz inobedientia cōparat heresi viij. q. j sciendū. non potuit ergo dolo carere nō par ca īpio magistrat⁹. ff eod. titu. nō pōt ff si quis ius di nō ob l vni. nec debuit iste sibi ius dicere in sua cā vi. S. ¶ Tertio cuz in oi voto et iuramēto supiorīs auctoritas dicat excepta. xij. q. ij. beatus. xxvij. q. ij § cum ergo. de voto nō est de iureiur. venientes. nec dz votum deserē ex iusta cā nō adimplēs ff qui satis co l. fi. de iureiurā. pueniт de voto c i. peccauit ergo iste sacerdos nō pendo epo p cuius preceptū excusabat ab executiōe voti. ¶ Quarto ꝯ sacerdotē inducit hec regula cum epus tacēdo nō consenserit vt hic et in cōcor. potissime qz absentia clericoꝝ ab ecclesijs est iuri inimica et ecclesijs grauosa de cle. nō resi. p totum et p hoc sit rñsum ad allegata in pnc.

¶ Soluēdo dicit Bar cū Tan. q epus tacendo sibi fecit piudiciū nec dz vlterius ꝯdicere nisi noua cā interuenit. hec solutio nō est sufficiens ad qōnez quā pncipalit querebat an sacerdos repetere possit ecclesiā nisi dicam⁹ q sol uens hoc intellexit. s. sacerdotē nō potuisse ꝑuari p episcopū qui tacuit in emissiōe voti. et fateor q inhoneste facit episcopus qui tūc tacuit sine noua cā resistendo tñ qz inhonestius tacit sacerdos eo ꝯdicente itinerando per supius allegata. Ideo remanet qstio dubia quā soluēdo dico q epus illum ꝑuare nō potuit hoc solo q ille pegrinando se absentauit etiā eo ꝯdicente simplr sed si monuisset eum q se non obseruaret sub pena ꝑuationis cui monitiōi nō pares se absentasset nō puto q taciturnitas epi excuset eum a pena qz etiā si expsse consensisset nō videt q eo inuito votū pficere posset. xxxiij. q v. manifestū. et c volunt. posset eni epus aliquid occurrendū nouiter sensisse ꝓpter q pegrinatio non expedit etiā saluti vouētī facit de temp. or. ad aures. forti⁹ ergo in terminis qōnis si psbyter ante iter sic monit⁹ nō ꝑuasset ecclesiā quā ꝑuatus fuisset nō repeteret. vbi vō epus simplr ꝯdixisset vel tacuisset sed tale monitione et fulminatione nō fecisset dico ꝑuationem fieri nō potuisse ꝓpter absentiā vel nō residentiā etiā ex iniusta causa nisi vt dictu est in si pme partis quare psbyter rediens illā iuste repeteret et ꝯriorum rñsio. S. patuit. ¶ Ad tertiā qōnem allegant tres rōes p successore et quatuor cōtra. tertio datur solutio que roborat et ꝯrijs respondet ¶ Primo ergo pbat taciturnitatem vel patientiā n sufficere cū in alienatōe rei ecclesiastice debeant clerici ꝯsentire. x. q. ij hoc ius. et xij. q. ij. alienationes et nisi interueniat expressa subscriptio clericoꝝ ipso iure nulla est alienatio etiā si in casu licito fuerit facta vt ibi et eadē. q. sine exceptiōe et de his q̄ fi a pla. c. l ex quo ergo alienatio fuit illicita successor illā reuocabit. xij. q. ij. si quos ꝯ seruus cer ca fin. nec obstabit pena apposita de pca. c. ij. et qo plus est quelibz psona ecclesie: et ipse idem qui alienauit ꝯ possunt. pbat pmū. xij. q ij nō liceat in fi. S. de reb eccl. nō alie. si qs ē in ibide et. xxxv. q. ix. qō qs et de elec. nosti. nec iuuabit pscriptio possessorē tpe ipsius male alienatis. xvi. q. iij. si sacerdotes. C de pscrip. lon. tēp. aute. male fidei. et facit regula eod ti. qui ꝯ iura. cum cōcor. ¶ Scdo inducit hec regula et iura que alleg glos. que pbant q taciturnitas bf p ꝯditione. ¶ Adducit tertio regula delictū hoc eo. ti. ad pbandū q etiā si canonici cōsensissent nō dz nocere ecclie quin supior saltē reuocet de cle con diuersis. nam p restitutione in integ. reuocat ppter lesione enorme etiā ꝯtra quē ipso iure tz de resti. in integ c i ¶ In ꝯriuz allegat taciturnitatē et patientiā canonicoꝝ haberi p ꝯsensu per regulam qui tacet cū ꝯcor et cū his qō ad hāc ptē in pximis qōnib⁹ allaui ¶ Scdo vō q accusat qō potuit ipugnar. lxxxiij. di. error. et graui ꝑuniendi sūt clerici q tāto tpe tacuerūt. ij. q. vij.

quapropter

quapropter. ¶ Tertio si minor rem vendat sine decreto inutilis est alienatio que tamen sola taciturnitate ꝯfirmatur ¶ si maior factus sine decr. l. si qñ. ¶ Item sola taciturnitate m̄rimoniū ꝯ̄firmatur. ff. cod. lib. de despon. impu. c. vno. ff. de ritu nup. minorē multo fortius venditio. ¶ Quarto q̄stio p̄ hac parte videtur rex. vel casus decr. ij. de his que fi. a pla.

¶ Solutiō Dama. ꝛ Bar. alienationē nō valuisse ꝛ sic renocandū esse per. c. sine exceptione ꝛ scd̄m Dama. decr. ij. de his que fi. a pla. loquitur de collatione decimarū nō e bn̄ficij p̄sonaliter facta vbi sufficit patientia. vnde dixit Bart. illam intelligi de concessione facta causa pietatis vel de re minima vel ad certum finem vel ad certū tempus. ꝛ vide q̄d ibi not. in p̄ma ꝛ tertia glo. ꝛ q̄d sup. eis dixi. ꝛ eo ti. cuꝫ nos sup. fi. vlti. glo. p̄ que pꝫ ꝙ verū est huiꝰ q̄onis solutio ꝙ necessario concluditur ex p̄cedenti tractatu qui necessariꝰ est in alienatione ppetua. ff. eo. lib. de reb. ec. nō alie. dudū. ex quo bñ sequitur taciturnitate vel patientia nō sufficere ꝛ sic r̄nsum sit ad primū. scd̄m ꝯcedat in. l. si qñ. ꝛ l. minorē ꝛ dec. vnica al legat is in ꝯ̄trium cessauit ip̄edimentū etatis q̄r minor lapsu t̄pis factꝰ est maior hic durat causa ip̄ediens q̄r t̄pis lapsus nō mutat statū ecclesie. ¶ In quarta q̄one dn̄i mei breuiter q̄r nō dubia allegatur negatiue ꝛ affirmatiue datur solutio q̄ reprobatur ꝛ ꝯ̄trijs r̄ndetur. ¶ Et ꝙ nō possit exequi inducebat ꝙ p̄hibent se secularibꝰ p̄curatoribus vel actibꝰ immiscere lxxxvj. di. puenit nec mirū q̄r etiā sp̄alia exercere p̄hibentur vt puta baptizare ꝛ penitentiā dare. xvj. q. j. c. j. ꝛ ij. officiū eni hꝫ plangentis nō docētis vel agentis. e. q. monachus ꝛ reputatur mortuꝰ mundo. e. q. placuit aj. ꝛ p̄hibetur claustru exire ne de. vel mo. nō magno ergo p̄hiberi d3 ab executione.

¶ In ꝯ̄triuꝫ q̄r possunt op̄a misericordie exercere ꝛ miserabiliū p̄sonarū curā ꝛ tutela recip̄e vt pre. c. puenit. ꝛ conducūt terras ad laborandū. de deci. dilecti. ꝛ p̄pter vrgentes necessitates possunt tractare seculares actioes. xvj. q. j. q. ve ꝛ abbate ip̄etrāte immiscent se secularibꝰ actibus de postu. c. ij. ꝛ p̄ficiuntur secularibꝰ ecclijs. lv. in. pascia. ergo ꝛ p̄ias voluntates exeq poterūt cū nihil sit ꝙ tm̄ debeatur hoibꝰ ꝛ c. C. de sa. san. ec. l. j. facit decr. tua. de test. ¶ Soluebat ergo ꝙ et de tacita volūtate abbatis poterat exercē p̄dca eo ꝯ̄dicē te nō de postu. c. ij l. de re mili. l. iij ꝯ. in bello. scd̄a p̄s solutiōis va. sꝫ de illa nō q̄rebatur sꝫ p̄ma falsa q̄r taciturnitas vel patientia p̄lati hoc casu nō sufficit. cū eni religiosus velle vel nolle nō habeat ois talis actꝰ quē aggreditur sn̄ licentiam ē illicitus ꝛ p̄ illū frangitur obedientia ꝛ abdicatio p̄prie volūtatis facit de. de p̄cur. religiosus. ꝛ ꝙ ibi no. in gl. repete patientia igitur nō posset illū facere licitū. vn̄ requiritur ꝙ sup h̄ p̄ius petatur ꝛ obtineatur licētia. vt pꝫ. ff. eo. li. de testa. c. j. l. iñ. ꝛ i ele. eo. ti. c. j. vbi et dixi in gl. reprobatū. ꝛ ibi et notaui an licētiam datā possit p̄latꝰ reuocare ꝛ i gl. ibi sequenti. vide de fr̄ibꝰ minoribꝰ q ad executores hodie nō licētiantur. Ad e. puenit ꝛ c. dilecti. Unde vt l ex hoc capitulo q̄ de loquitur cū id sit epo iubēte. Ad e. p̄sens r̄ndeo ꝙ p̄uilegiatū est in h̄ officiū p̄dicādi de statu mo ꝙ dei timorē ꝛ ibi etia in transitu. immo ꝛ in consensu requiritur abbatis licentia. ff. eo. lib. de elec. si religiosus.

hec dubitatio ꝯfess. fals. ... c. nude ... ne ꝑfess.

¶ Regule. ff. huius littere. I. sunt he.

In negocijs ꝯ̄trahendis alia cā habita ē furiosorū alia eorū q fari possunt ꝙ̄uis actum rei nō intelligerent. nam furiosus nullum negociū contrahere pōt pupillus oia tutore auctore agere potest.

In nostrū nō patitur eundē in paganis ꝛ testato ꝛ intestato decessisse earūqꝫ rerū naturaliter interesse pugna est vt q̄s sit testatus ꝛ intestatus.

Iura sanguinis nullo iure ciuili p̄imi possunt.

Id q̄d n̄rm est sine facto n̄ro ad aliū trāsferri nō pōt.

In testis plenꝰ volūtates testantiū interp̄tamur.

In oibus obligationibus in quibꝰ dies nō ponitur p̄senti die debetur.

Imaginaria venditio nō est precio accedente.

In p̄sona seruile nulla cadit obligatio ¶ Quitꝫ p̄bandū ē vbicūqꝫ in bone fidei iudicijs ꝯfertur in arbitriū dn̄i vel p̄curatoris eiꝰ ꝯditio p̄ boni viri arbitrio h̄ habēdū eē.

In eo q̄d vel is qui petit vel a quo petitur lucri petiturꝰ est. durior est causa petitoris.

In oibus casibꝰ p̄ facto accipitur id in quo aliū phoīre scit quominꝰ fiat.

In oibus casibꝰ id obseruatur vt vbi p̄sone ꝯditio locū facit b̄n̄ficio ibi deficiente ea b̄n̄ficiū quoqꝫ deficiat. vbi ergo genus actiōis id desiderat ibi ad quenis p̄secutio eiꝰ deuenerit nō deficiet rō ꝛ auxilium.

Inuito beneficium nō datur.

In totū oia que animi destinctione agēda sunt nō nisi vera ꝛ certa scientia perfici possunt.

In toto iure. vide in regula generi.

In āmbiguis p̄ dotibꝰ r̄ndere melius ē. ¶ Nō est nouum. vide in regula factū. Quotiēs equitate desiderij naturalis rō aut dubitatio iuris moratur iustis decretis res temperāda est.

In oibus quidem maxime tn̄ in iure equitas spectāda sit.

In ambiguis orationibus maxime sn̄ia spectāda est eius qui eam p̄tulisset.

In eo ꝙ plus est semp i est minꝰ. ¶ Nemo aliene rei expromissor idoneꝰ videtur nisi eum satisdatione. ¶ Pupillos pati posse nō intelligitur. ¶ Ubi verba cōiuncta nō sunt sufficit alterutrū esse factum. ¶ Mulieribꝰ tūc succurrendum est eū defendunt nō vt facilius calūnientur.

In toto pars continetur.

In obscuris inspici. vide in regula inspiciemus.

In iure ciuili. vide in regula cum stat.

Is damnū dat qui iubet dare. eiꝰ vo nullā culpa est cui parere necesse sit. ¶ Quod pendet nō est p̄ eo quasi sit.

In ꝯ̄trahenda venditione vide in regula ꝯ̄ eum.

In cōdēnatiōe p̄sonarū que in id ꝙ facere possunt dānatur nō totū q̄d habeāt extorquēdū est sꝫ ꝛ ip̄sarū rō habēda est ne egeāt. ¶ Cum verbū restitutas lege inuenitur ꝛ si nō sp̄aliter de fructibꝰ additū sit tn̄ etiā fructꝰ sunt restituēdi. ¶ Unicuiqꝫ sua mora nocet ꝙ ꝛ in duobꝰ reis p̄mittēdi obseruatur. ¶ Dolo facit qui petit q̄d restituturus est.

In his officijs que fieri per liberas p̄sonas leges desiderāt seruus interuenire nō potest. ¶ Nō debeo melioris conditiōis esse q̄ȝ auctor meus a quo ius in me transit.

In obscura volūtate manumittētis fauēdū ē libertati.

Impossibiliū nulla est obligatio.

In pari causa vide in regula in pari.

Imperitia culpe annumeratur.

Inuitꝰ nemo cogitur defendere rē de qua agitur. ¶ Cui damus actionē eidē exceptione cōpetere multo magis q̄s dixerit. ¶ Cum q̄s in alicuiꝰ locū successerit nō est equū ei nocere h̄ q̄d aduersus eū nō nocuit in cuius locum successit. ¶ Pleruqꝫ emptoris ea de causa esse dꝫ circa petēdū ac defendendū q̄ fuit auctoris. ¶ Nō cuiqꝫ p̄stat iuro nō tribuit.

Iure nāli equū est nemīnē cum alterꝰ detrimento ꝛ iniuria fieri locupletiorē.

Locupletari.

l

xlviij. iactura largē sumitur p̄ oi dāno de pen. suā. tn̄ stricte dr̄ a iacio iacis p̄ iactura q̄ fit p̄ exonerāda naue tpe p̄iculi de q̄ ff. ad l. ro. de iactu ꝛ iactū eos nō habentes p̄ ꝯ̄trarietatis eo. ti. gl. eiusdē. q̄re hi ad q̄s peruenerut illas restituē tenentur ne locupletentur cū aliena iactura. ¶ Prima gl. dicat vn̄ sumpta ꝛ ponit exempla scd̄o ponit q̄tuor casus q̄bus fallit rōnē reddēs ꝛ expones h̄ disiūctis p̄ cōiuncta. tertio al leg. p̄cor signat ꝯ̄tria ꝛ soluit ꝛ regula exponit de ea omni iactura. ¶ In. j. gl. ibi iure nāe sequitur equū est nemīnē cū alterꝰ detrimēto ꝛ iniuria fieri locupletiorē ꝛ ibi si q̄s p̄sbyter vbi ecclesia p̄sbyt̄o nō succedit in his q̄ ꝯscripta erat cēsibus iuris p̄sonatus vel curie ꝛ ibi re aliena ad q̄s non datur actiō lꝫ possidenti datur exceptio doli h̄ vult l. paulus. ꝛ ibi l. pe. insto legatū fideicomissum libertas vel curatela sic relicta ille vel ille vtriqꝫ debetur ꝛ disiūcta ponitur p̄ coniuncta. ꝛ ibi

fistulas. si assiduum est vsus balnei vt p humorē vicino noceat phiberi pot. vt ibi vnli a si. no lz vicino edificare sic q̄ necessariū ventū arce ad secernēdos a paleis fruct⁹ auferat ꝛ ibi. § viii. si per puteū que in meo feci vene tui putei sūt p̄cise nō p hoc teneor dāni infecti. ꝛ ibi pculus ex stipulatiōe dāni infecti tibi nō tenet̃ is q̄ aliqd iure facit in suo lz per id tibi ꝯsuetū comodū auferat̃ ꝛ ibi. § denī q̄ nō lz mihi in fūdo meo facere ad nocēdū qd fundo vicino noceat. ꝛ ibi. ꝛ quotiēs p rescriptū pncipis pot peti dilatio no i causis debiti. ¶ In gl. i ibi. ꝛ vsucapiōib⁹. vt dicit Jo. no. ħ ne rerū dñia sint in incerto ff de vsuc. l. i. vt sit finis litiū. ff. p suo. l. ii. ꝛ ob puniendā desidiā dñoꝝ. C de anna. ex. l. ii. in fi. ꝛ. de p̄scrip. vigilāti ꝛ ibi in ꝯtribus dicit hic Dy. se credere de eqtate cañ. q̄ vbi sciēs se nō numerasse recepit ꝯfessione exceptio nō numerate pecunie nō excludat̃ bñ ꝯ p regula possessor. ꝛ eo. ꝛ de hoc plene scripsi post Hosti de solut. c. fi. ꝛ ibi iniuria. ide Accur. in pdictis iurib⁹ vel quatuor casib⁹. ꝛ ide Dy. p modū obiectionū. ꝛ ibi eaut⁹ dicebat pp̄ter hoc Dy hic q̄ regula iuris ciuilis pp̄ter copulā ponebat vnoꝝ casuū ista vr̃ ponere duos pp disiunctē. ad p̄mū aliq ff de ꝯdi. ꝛ de cū pupillus § disiūctiue. ad scd̄m eo. ii. si hēdi plures. ¶ Et sciēdū q̄ Jo. mo exigētia eam ponēdi tractatū sequestrationū dicit ad cultādas iacturas q̄nq̄ inuētas sequestratiōes. vt pz ex no. ꝛ. de seques. pos. c. pe. ¶ Quare volens de illis tractare dicit diuisione eaꝝ p̄mittenda p quaz res fit lucidior ff de doli ex. l. i. verba cui⁹ furtiue i. auctore supp̄sso. Archi. posuit. xi. q. i. q̄ res. ego etiā verba ei⁹ ponā ad lr̃am repetito qd dixi in regula in gr̃ali. in pn. tractatus ꝯtestationū. dicit ergo q̄ seq̄strationū alia fit ptiū ꝯcei tātū ꝯuentiōe alia iudicis ptāte. p̄mo mō seq̄stratio e rei q̄ in ꝯtrouersiā deducit̃ ꝯsensu cōcertantiū apud tertiū depo ff. depo. l. lz. ꝛ l. apud in pn. ꝛ. §. fi. ꝛ iste terti⁹ sequester vocat̃ a sequēdo q̄ vtraq̄ pa deꝯtedētib⁹ fidē ipsi⁹ seq̄t̃ vt dictz iurib⁹. ꝛ ff de v. sig. sequester. ē eni oīs seq̄ster depositari⁹ nō eꝯ. nā lz plures ꝛ vn⁹ possent deponere apud vnū in sequestrū nō nisi plures deponūt pñ. ꝛ tūc q̄libet deponit insolidū. vt in d. l. lz. ꝛ. l. ei apud. ꝛ iste depositarius seq̄ster tñ hz ptātia q̄ntum ꝯuentio deponentiū seq̄stro tribuit vt in d. l. ei § fi. nec miru cu h fit ꝯct⁹ depositi q̄ sicut ceteri ꝯctus ex ꝯuētōe legē recipit ff depo. l. i. § si ꝯuenerit ꝛ sic in oī deposito. est tñ differētia hui⁹ depositi ad alia q̄ in aliis depositari⁹ nō possider. sed h possidet si h sit actū ꝛ tūc neutra ptiū pot se iuuare possessiōe ꝯ alios quo ad actū vsucapiōis cū ia sit iterrupta sed si nihil sit actū expsse possessio pderit victori ꝯ alios sed vn⁹ ꝯ alterū de illa possessiōe nō poterit se iuuare ꝛ hoc casu possessio dr̃ eē penes sequestrū cū ipsis deponētib⁹ sit inutilis iter se sed quo ad alios pficit victori ꝛ est ro certātes de re deponētes eande penes sequestrū a fidem eius sequunt̃ vñ hoc pendēte vnus ꝯ alterū iuuat̃ de possessiōe nequit. sed ꝯ alios sic eū quo ad alios victor habeat edes habeat ff si serui. ven. l. loci corpus § ꝯperit sic intelligo ff de acq. pos. i tet esse puto ꝛ. d. l. lz. ꝛ isto casu sequestratio nō est phibita sed iure approbata sicut ꝯctus legitimus ꝛ est voluntari⁹ a pncipio sicut ceteri approbati ꝯct⁹. C de ac. ꝛ ob sicut. lz ex quo ꝯuentū est recedere nō lz nec quo ad ptes ꝯtentes nec quo ad tertiū sequestrū recipiendum nisi ex ca vt. d. l. ei. § si velit ꝛ qua actiōe agat̃ hoc casu no. in. d. l. lz. Alia aūt sequestratio fit iudicis ptāte ꝛ hoc ꝯtingit dupliciter aut fit de re nō contētiosa aut cōtentiosa si nō ꝯtētiosa dupliciter aut est ad iuris sui cōseruatione aut oneris euitatione exemplū de p̄mo vt puta plures sunt heredes quoꝝ quilibz alteꝝ recognoscit herede vult tñ quilibz ius suū in posterū ꝯseruare sicut in tabulis testi ꝛ in cautionibus seu aliis ipsis hēdibus cōib⁹ tūc si ius istos nō ꝯcordat seu si pdicti ꝯuenire nō pñt fit sequestratio ff fa. her. l. cetere. § fi. ꝛ. l. se ff de fi. istru. l. fi. exemplū de scd̄o C de vsur. accepti ff. eo. ti. debitor. ꝛ in istis casib⁹ seq̄stratio est rei liqde fui iuris tuendi seu oneris euitandi gr̃a depositio. si vo fit de re ꝯtentiosa tunc seq̄stratio est rei possesse seu detente aut si ictū ei⁹ que in ꝯtrouersia vertit̃ a possessore seu detinēte iudicis officio ex ca separatio ꝛ penes aliū depositio ꝛ hoc casu sequestratio dicit̃ a sequestrado q̄ est ide in vna significatiōe q̄ separare pserti lz certare seu pacificare ꝛ ex p̄mo bñ gesto seq̄t pacificatio ꝛ si nō simplr̃ saltē ad ps seu quo ad aliqd ei dictis oībus modis sequester est q̄ certantibus medi⁹ interuenit sm̄ Isidoꝝ p̄mo casu ex ptiuz ꝯuentōe scd̄o ex iudicis auctoritate. ꝛ p̄mū magis approbo cū nō sit necessaria regl̃r iudicis auctoritas. vbi ptes ꝯcordatur. ff. de no. op. nūci. l. i. § ꝛ post opis. ꝛ h sequestratio iudicis officio fit quadrupl̃r aut mero officio p̄sidētis aut mercenario aut petitiōe seq̄stri aut alteri⁹ ptis. vel hi gr̃a p̄mo casu vt si p̄ses videt aliqs ad arma ꝛ rixas venire quos pot sua iurisdictiōe cōpescere vt ff de vsufr. eq̄ssimū dicere dz superior vt aliqbus locis fit recipio hāc ꝯtētionē in manu mea ꝛ rem custodiri faciā ꝛ corā me ventilari ius vr̃m ꝯsecuturi lz fit in nōrania in iudicio restitutorio in q̄ iudex fundū de cui⁹ restōne agit̃ mādato suo facit coli ꝛ restituit fruct⁹ obtinenti ne illi ꝯtendētes ad arma ꝯsiliant q̄ sepe contingit in istis spoliatiōib⁹. ꝛ sic seq̄stratio mero iudicis offō incubit cum iudex subditos videt ad arma paratos neutra ptiū curate cōponere seu iudicē adire. ¶ Scd̄o mō vt pote q̄ illud offm̄ est mercenariū seu deseruit ꝛ tūc si illō seruiri e debitū pp illō pōt fieri seq̄stratio. vbi gr̃a aliqs bñficiat⁹ nō vult fungi bñficio ꝯsidēs sic hz curā e bñficiū q̄ eius officiu nō negligat ꝛ tūc ꝯtumacijs appellet bñficiatus fr̄uct⁹ poterūt sequestrari saltē quo ad hoc vt bñficiū officiet. ꝛ. de ap. pertenuit exemplū etiā poni pōt. C qbus ad libertate pcla. nō li. l. iii C de asser. tol. l. i § sup peculio. qbus iurib⁹ videt̃ q̄ si duo contendūt de bñficio quoꝝ nullus fuit possessor pacifice fruct⁹ poterunt sequestrari cum dictū bñficiu non duos ministros sed vnū debeat obtinere saltē quousq̄ cōtentio sopiat̃ arg. ꝛ. de rescrip. cum ꝯtingat arg. ff depo. l. i. §. apd iulianū nec mirū. nam iudex videns q̄ duo dicūt se hēre dignitate de qua agit̃ insolidū in q̄ ius creari nō pōt ex possessiōe. sed ex canonica institōne ff de decur. hei eni⁹. e. ꝛ. eo. c. i. nec ista dignitas duos sponsos hēre debeat nec ista dignitas interi debeat iofficiata remanere fruct⁹ tā ad offm̄ faciēdū q̄ ad obseruandū ipsos fructus et qui obtinebit iudicii offo poterūt sequestrari ar. iuriū pdictoꝝ ꝛ ff de rab. ex. l. ii. ff vt le. no. ca. pos. q. § Et est rō ad p̄missa q̄ q̄ncunq̄ iudex aspicit onus imminere alicui ꝛ illud nō facit ille cui icūbit vt decet p̄ses dz vocare illum cui dictū onus incūbit qd si ipse nō facit. debet fieri sequestratio vt est casus ff sol. ma. si cum dotem § si in aut. ꝛ. de do. post diuoꝛ. resti. per nostras ꝛ hec est rō decr. palleg. puenit. ꝛ hoc credo indubitatū in bñficiali causa. vbi ante possessionē alterius pacificaz apparet controuersia in liuune ꝯuisionis faciende vel facte. ꝛ. de iurepatro. c. i. ꝛ. iii. sic etiam dicerem in contractu ꝛ sic itelligo. xi. q. i. quia res. ibi eni habet ꝯuidere prætor ꝛ pp̄ter quietē ptiū vt onera rei incumbētia expleatur ꝛ res recte gubernet̃ Ex quibus colligo q̄ iudicis officiū mercenariū deseruit sequestratiōi faciēde. aut pp̄ter onus rei incumbēs q̄ nō expletur vt dictum est seu rei concesse abusum e sic loquitur decret. per venit. ꝛ ff solu. matri. si cum dotem. § sin autem. ꝛ. de sequestra. c. ii aut istud officium deseruit sequestrationi ex qualitate personaꝝ concertātium ꝛ qualitas personarum est calis q̄ facti natura inducit incompassibilitatem iūc ꝯuidet ptibus per cautione id est per cautelaz sequestratiōis vt dicit glo. ꝯuidere. verbi gratia. p. est liber. est tamen alter in possessione seruitutis ipsius. p. ꝯclamat. p. in libertatem multe res sunt apud p. quarū aliquas confitetur p. acquisitas ex re possessoris aut opera ipsius. P. iste statim debet restitui possessori alie que ex donatiōe vel legato proueniunt ipsi. P. detecta libertate ipsius debēt assignari sed interim cum dubitatur de aliquibus rebus an sic vel sic sint acquisite iure cautela sequestratiōis est adhibeda sic loqt̃ C. qui. ad liber. pcla. nō li. l. iii. ꝛ de asser. tol. l. i. §. sup peculio. nā in dictis iuribus incōpassibilitas facti ad ꝑsonas

ad personas relata sequestrationē necessario iducit ꝛ dictꝫ casibus sequestratio e necessaria ꝛ hoc intelligo vbi possessor cauere nō poterat. C. de ord. co. l. fi. sed cū quis vnius psone hoc induceret ꝛ nō peteret fieri ab alia pte p iudicē sic est casualis seu spālis contra regulam vt iā dixi. ꝛ credo q quando ptenditur sup iudicio vbi q e triplex vel quasi sicut e vbi cotenditur de beneficio vt nō sū. de l. bell. ob. c. i. cuius inducitur sequestratio q in iudicio singlari quo peto meū vel mihi debitum vt asserio agendo. vbi iura inducentia sequestrationē facien da loquunt mihi in iudicio vbi vel qsi vt ff. de re. cx. l. fi. ff. de col. bo. l. i. § fi. C. de or. cog. l. fi. C. de asser. tol. l. i. §. sup pecalio C. quibus ad lib. pcla. li. l. iij. e ro vbi ago contra p. ad certam re ibi ptendit de eo q alter iꝫ vel ō quo e psumptio reū sed ad hoc non ligatum nisi aliud probetur vt iam dicam. sed vbi ptenditur super vniuersitate vel vbi non e presūptio pro detinente tā efficax sicut e i predicto casu cū possidens vniuersa singularia possideat. ff. de acq. pos. l. q vniuersaam pri. Item ex equitate dictorū iurium dicerem q si duo contenderent de vno beneficio ꝛ potiora iura apperent pro vno q pro alio ille q offert iura potiora eet in possessione iudicanda vel mittendus. ar. C. de edic. di. adri. tol. l. fi. quo casu si iste peteret sequestrationem fieri deberet audiri cū eni admittā dus sit ad plus vt ad possessionem magis ergo ad sequestrationē. Si autem fiet sequestratio tertio mō hoc est petitione sequestri dic vt ff. de po. l. et apud. § si velit. Si aūt fiat quarto mō. i. ad petitionem ptis per iudicē hic dependent leges ꝛ prophete. ꝛ hic distingue aut petitur sequestratio pendente pricipali negocio aut pendente negocio appellationis aūt executionem. aut negotio appellationis ab executore interiecte. ¶ Primo casu dupliciter aūt proceditur a parte cotra partem pñtem aut a parte in pte ptumacē. pmo casu dupliciter aut cōtenditur super re de qua est magis presumptio pro eo verbigratia peto rem ex aliquo contractu iure presumitur enim ligatum nisi probetur ligatus quo casu sequestratio necessario pquiescit ꝛ ē i isto casu inhibita. nam pmo debet debitor cōuici ꝛ tunc demū ad solonez constringi. C. de probi. se. l. vnic. C. de ac. ꝛ ob. neganti ea. ꝛ de iure fis. l. fi. li. x. Idez dico si res est talis cuius possessio indifferenter cadat inter eos q ptēdunt. vel hic gratia hic fundum no cadit in me sicut in petro ago contra petrū ad fundū ꝛ q petrus eo ipso q possessor plus hꝫ q ego insti. de interdic. §. comodum C. de rei ven. l. res alienas nūquid pncipali pendēte negocio dꝫ fieri sequestratio. sic loquitur dec. i. ā. de sequestra. ꝛ C. de rei ve. vtiqꝫ verum vbi dcā psumptio vinceretur aliqua equitate vt. ā. de spon. cum locū ꝛ de resti. spon. l. fas ff. de offi. pñ. senatus tunc iudicio officio esset sequestratio pmissa si iudici equitas suadente videretur vt expressum est in dictis iuribus. ꝛ ff. qui satisda. co. si fideiussor. § fi. ꝛ hic sunt casus spāles cotra regulaꝫ vbi enim suspicio que hꝫ ꝓ reum vt prouideatur pti agenti iducit sequestrationem. vnde cū interest iudicis ne iudicium sit elusoriū ff. ne quid in lo. pub. l. fi. hꝫ iudex prouidere vt tā in principali q in fructibus cautela ꝯueniens prestetur i re mobili vi. o. l. fideiussor. ꝛ pari equitate idem est in fructibus rei mobilis. vnde si reus non possit cauere vt iudici equū videbitur fiet sequestratio nā cum aliqd incubit in iudicis ꝛ iudex non pot facere vt ius pcipit dꝫ ꝓuidere vt pot est C. de asser. toll. l. i. §. si vero i eneta. ꝛ ff. de coll. bonorū. l. i. § si ff. ꝛ hoc casu sequestratio e subsidiaria ꝛ loquitur C. de agri. ꝛ censi. libro. xi. l. ij. est ergo regulare q qn aliquid incubit alicui ꝛ ille onus anexum non implet sꝫ abutitur iudex ex officio hꝫ prouidere. verbigratia petrus est missus in possessionē rei petite causa rei seruande iste no facit fructus suos sꝫ illos consumat iudex hꝫ prouidere sup hoc vt sequestrentur vt. ā. de seques. c. ij. ꝛ dicta dec. per glo. ꝛ §. pdicto finalis. ꝛ hoc fieri dꝫ cum cae cognitione. na cū nedum possessor. sꝫ etiam in possessione existens non sit a possessione seu detentione sine cause cognitione amouendus vt. ā. de sımo. querelam. C. si per vim vel alio mo. l. fi. in predictis versatur cae cognitio ꝛ e expressum in dicta dec. ij. de seques. Si at procedatur in contumaciā hoc est dupliciter aut e casus quo pot procedi ad missionē

in possessionē aut nō q agitur de beneficio vt beneficiū quo casu non hꝫ locum missio in possessionem ā. hoc li. de eo qui mit in pos. c. acior ꝛ hoc casu fieri pōt sequestratio sic loquitur dec. expssa ā. de Rp. olim nam cū missio in hoc casu cessaret illud quod erat illi simile vel vicinius debuit fieri vnde q glo. dicit ibi q male facta fuit sequestratio male dicit cuꝫ eadem dec. prosequatur factū sequestrationis qd nō faceret si indebite facta fuisset vt appet ex ptextu dce dec. m. Io. an. hoc non appet si vero est cāsus qua possit procedi ad missionem in possessione tunc cū sit via ordinaria de mittendo in possessionem illa regulariter est seruanda C. vbi in rem ac. l. ij. in fi. intuitu tamen religionis dicūt aliqui q iudex ad sequestratione pōt procedere vel alia iusta cā e sic intelligūt. ā. de do. ꝛ ptu. c. ij. sed hoc casu dicerē cū reus esset ptumax sua contumacia de iure est punienda ꝛ ē hoc necessariū aut in re ō qua contenditur aut in psona. In psona vbi in re nō pot. ā. vt li. no contes. tue. in re dupliciter vt est premissio. na vbi missio non est possibilis tūc excōicatio aut sequestratio est necessaria. nec aliqua punitio cōtumacie in re est vicinior missioi in possessione ipa sequestratione q se hꝫ ad missionem i possessione vt excedens ꝛ excessum. nā contumaci est magis luctuosum q aduersarius sit in possessione ꝛ ipsum cōtumacem i tedio afficit q q si apud bonū virū res esset ad custodiendū deposita per iudicē ar. C. de bo. q libe. cum oꝫ plus tā i tedeatur a re per sequestrationem factam propter contumaciam quā in missione i possessionē ꝛ sm hos respectus vel alios dici potest q aliqꝫ plus est quādoqꝫ minus missio i possessione respectu sequestrationis. vide q ibi dixi super verbo religiosus. ꝛ super ij. glo. Io. an. ꝛ pp respectum aliquē dictum est in. d. c. factam sequestratione in iuriā religionis. na magis cōpetit religioso litiganti q fiat sequestratio q in possessione missio que est ad afficiendum tedio cōtumacem q no cadit. hoc est cadere non hꝫ in religioso ꝛ isto casu etiam vbi fieri posset missio i possessionem posset fieri sequestratio. regulariter tamen hoc casu punia per missionem cum hoc sit ordinarium ā. vt li. no contes. q § in aliꝫ. index in cuius officiū est latissimū ff. de iuris. o. iud. l. i. dꝫ attendere q via reus contumax magis astringi valeat vt suam ptumaciaꝫ magis agnoscat ꝛ illa purget. ꝛ tunc illam viam exequatur siue excoicando siue mittendo in possessionē siue sequestrando. cum enim ptumaciam qñqꝫ lite dāno cohercetur ff. de re iudi. contumacia. C. de inge. ma. diffamari. ā. de proba. licet circa prin. multo magis iudex punire poterit ptumacē per sequestrationē. iudex enim penali iudicio pot iurisdictione sua defendere ff. si q ius di. no obtē. l. i. iter que penalia iudicia sequestratio est pena continetur. ꝛ dico q sequestratio est minor pena missione i possessionē vt dcē dec. de dolo ꝛ cōtu. nā ex missione pot fieri verus possessor. saltē post annū non sic ex sequestratione qd rn credebant dicti religiosi ꝛ sic legit ea Inno. Sꝫ cōtra i illa dec. vt dicit tex. expresse poterat fieri missio in possessione. si ergo facta e sequestratio fauore religionis ꝛ ē minus q mittē i possessionē ergo nō e fauorabilis poti q grauatur ecclesia. Sol. tā missio q sequestratio fit vt reus tedio affectus cogatur iudicio stare vt. d. dec. hec tñ pena pprius cadit i missione q sequestratione. vsi cū religiosi tediu nō habeant querē nec penā aduersarijs ar. ā. de pen. fus. lꝫ ius suū proseq possint. ā. de no. ope. nūc. c. ij. minus e intuendo religione sequestrare q mittē i possessionē ꝛ io signater dicit tex. intuitu religionis no fauore na i missione i possessione fit tediū p actore ꝛ iudice auctorizāte. hi sequestratione tñ p iudice. lꝫ ad ptis instantia. Si aūt procedatur i negocio appellationis aūt executionē hoc ē dupliciter aut appellatio interponitur a diffinitiua aut ab diffinitiua. si a diffinitiua q est super pncipali ꝛ sequestratio petitur aut a petitore appellante aut a possessore. pmo casu est i possibilis cum nihil possit sequestrari hoc est separari ab eo qui nihil habet. ꝛ sic loquitur. ij. q. vi. quotiens. ij. ii rñ si autē a possessore petatur fieri qui appellat ꝛ prosequitur negocium regulariter nō dꝫ fieri cū appellatio statuꝫ appellatione pendente sic integer ff. nil inno. ap. pe. l. i. cum attēptatū hoc casu regulariter reuocare dꝫ et illo qd eet attēptatū factū ab decedū

ff. hoc ti. de ap. nõ solũ. sʒ hoc fallit qñ victus possessor fructus dilapidat aut alias suspectus ẽ vt in pn. z in fi. z. ff. ð se qñ. c. fi. ff de ap. imperatores in fi. z vbicũqʒ in principali pcedere ad sequestrationem multo magis in cã appellationis. vbi possessor victus appellat cum ia diffinitiua sit ɔtra eũ z ob hoc facilius est cõtra eũ procedendũ vt fiat sequestratio qʒ in pncipali. si aũt appellatio interpõatur añ diffinitiuam cũ appellãs de iniquitate iudicãtis principalr ɔqueraf. ff. ð ap. interposita. §. si. hoc articulo pẽdente iudicis officiũ circa seqstrationẽ rei aut fructuũ ei9 super qbus nõ agitur ꝑ suo coquiescat cum nec in principali iudex appellationis talis beat cognitione nisi i euentu quo appbit appellationẽ añ diffinitiuã emissaʒ fore litimã vt in dec. vt debitus honor.
¶ Si at pcedit in negocio appellationis ab executione interiecte aut res est mobilis z tunc ipsa res sequestraf aut est imobilis. z tũc fructus sequestrenf restituẽdi illi q obtinuerit nõ distincto vtrũ possessor sit suspectus necne vt. C. quorũ ap. nõ re. l. ab executore. z hoc casu sequestratio ẽ pcepta vt l. nec est mirũ ex quo a snia non est appellatũ. sʒ ab executore magna ẽ presumptio cõtra appellantẽ. ppterea iura statuerunt re a possidente separandam z apud aliũ deponẽdã quousqʒ qrela sopiatur ex quibus colligitur qñ sequestratio nõ est possibil' quando ꝓhibita qñ pmissa z qñ precepta.

¶ Regule iuris ciuilis huius littere. L. sunt he

Libertas inestimabilis res est.
Libertas omnibus rebus fauorabilior ẽ.

Mora sua xxv. nociua. an interesse post moram sit in obligatiõe ita qꝺ in libello peti possit iure actionis an solũ deducit in ɔdẽnationeʒ p iudicis offiĩ. Itẽ an interee qꝺ daʒ p p morã obtorũ sit vnicũ iterẽ tñ an triplex. s. singulare cõe z ɔuẽtũ. item an estimatio rei sit interẽ an estiatio dãni vel lucri hic multũ plene p Hy. z vide remissionẽ qua dedi de sen. ex. sacro. §. cũ qꝺ sup gl. ij. in questi. āt illis tʒ hic Hy. circa primaʒ qꝺ si ẽ in obligatione rẽ dari venit p iudicis officiũ sed si factu peti pot in libello alle. ad primũ. ff de verbo. ob. si seruũ. §. vlti. z l. cũ q ita ad scõm. e. ti. stipulationes nõ diuidũtur. §. celsus z l. si penã. z qꝺ i eis no. de fa tʒ qꝺ iteresse ẽ triplex qꝺ oãnu pt estimari singlr. ff de bo. libe. libertus. §. q soluendo. Itẽ coiter. ff ad l. aql. si seruũ meũ. Itẽ ex cõuentio ne sup dubia futura extimatiõe dãni. ff. rẽ ra. ha. l. procurator ad exhibẽdũ. l. vlti. ð pto. stil. l. fi. z hoc vltimũ pt excedere sigulare z cõe z ab eis excedi. cũ ergo excessus sit diuersorũ ergo sũ spẽs. ð tertia tʒ qꝺ estiatõ rei singularis cõis vl ɔuẽta si ẽ iterẽe lʒ vẽiat iiterẽe singulr vl coiter estimãdũ z hoc p l. hec verba. ff de ṽb. sig. z p. l. ff. de tu. z cu. da. ab his. l. i. §. ɔsideradũ. reliq q̃ subtilia z vtilia sũ p te videas.
¶ Prima gl. dicit vsi sumpta. z põit exẽplũ. scõo põit tria q regrunf ad morã z qũo tuc tenetur de cã ei natuali. tertiõ ɔsequif ð mora aliena z de mã remittit. quarto q̃rit an purgetur arguit negatiue z affirmatiue z soluit. In pria glo. ibi §. vnicuiqʒ. seqf mora sua nocet qõ in duob9 reis ɔmittẽdi obseruatur. z ibi sbtracto vide eo. ti. peccatũ sup glo. i. z ibi cũ res. §. vl. si fundus legatus casmate pereat post morã hẽdis ipse dʒ estiatione qꝺ legatarius sṗm acceptũ vẽdere posset al's potuisset. z ibi. debitor. si debitor ɔsignauit pecuniaʒ oblata quã creditor recipe noluit cessant vsure. sed si postea ɔuent9 vt soluẽt morã fecit i cipiũt currẽ. z ibi traiecticie. si interpellatus morã fecit. lʒ postea offerat pena ɔmittif. z ibi magnã. die statuta pẽa ɔmitunf et sine interpolatione z ibi z si post tres. vide de re iu. eo bertoldus in. v. gl. z ĩ in glo. z ibi. l. a. §. lʒ. lʒ vẽditor possit vinũ effundere si die ad metiendu pfixa messum no fuerit dʒ tñ adhuc pus ẽptori denunciare. l. qꝺ nisi metiatur effundet. z ibi sancimus. fideiussor q ɔmisit aliquẽ presentare vel penã dare si post tp̃s infra sex mense illũ pñtat euadit penã. z ibi insulã. q ɔmisit mihi facere insulã si trãsiuit tp̃s quo facẽ potuit adhuc faciẽdo añ litẽ p me ɔtestatã euadit penã. z ibi dui9. post pnũciationẽ remẽs iudice adhuc p tribunali sedere restituif q̃si paru pcoro vocẽ audierit. ¶ In pria glo. ibi fortuito z q̃ ad §. e nociua fo q̃ ad fruct9 ad q̃s tenet ex die mor qñ aliqd petif p actionẽ bõe fidei vl p actionẽ ex testõ q̃ sapit natura actõis bone fidei. ff. ð le. ij. apð iul. §. fruct9 z l. si qs bonorũ ð le. ij. q soliduũ. §. ẽr z l. si qs seruo. Idẽ si sit actio stricti iuris qua peto mihi restitui qõ meũ ẽ. sed si peto alienũ veniũt a die litis cõtestate. ff de vsu. l. videam9 circa pn. z §. in fauiana. z §. si actiõe. Tertio ẽ nociua q̃tũ ad iteresse qõ peti pot z augef a die more i odiũ debitoris morosi. ff de ac. em. traditio. § si p vẽditorem z de re iudi. l. q kalẽde. Quarto nocet quo ad cãrũ ɔsecutionẽ. nã si cã cognita statutus fuerit actori terminus ad agendum vel reo ad excipiendũ post terminũ non audif sm Hy. q remittit ad no. p se. Re. mdultũ z ibi iterũ specie. z sic sibi nõ nocet. z h verũ nisi essent socij ff de duo. reis de. l. pe. sm Hy. sm quẽ sibi imputet casus i societate pticipãdo. dubit. n. cogitai e h euenire posse. ff. de cõdi. inde. l. indebitaʒ z ff locati. l. si qs domũ. z ibi a fideiussore. z imputet sibi q alterius obligationẽ suscepit. z ibi. l. mora z per Hosti. in sũma de vsur. §. ex qbus cãis sub. §. ex mora pct ipsum z Inno. de loca. propter p Vinc. eo. ti. potuit.

Ic de mora que pueit ex lapsu termini p ɔstõnez expressi vel pemptorie a iudice statuti duas qõnes videamus z pria disputata p Jo. de mõte mirlo in lis ẽ. statutũ epi pnat bñficiatos q. ĩ. mesẽ titulũ istõnis sue i memorabilibun epi poni non faciũt quidam canonici hoc facere omiserunt tamen eis pacifice possidentibus vacauit ecclesia. z ibi prelatum elegerunt querif an valet electio. Secunda questio fuit eiusdem sed prius etiam disputata per Egidiũ de foscarijs. z ante euʒ per Jo. ð deo qui per errorẽ extra bis locauit illam in qõnibus suis. s. li. ij. q. x. z li. iij. q. ix. z est talis executor datus per papã ad prouidẽdũ Andree si esset idoneus de prelatura vacante post peremptoriũ per eum assignatam canonicis ad opponendum cõtra litteras vel personam eũ nullus contradixisset sibi contulit prelaturam qui tẽpore longo possedit: nũc coram legato pape Joannes canonicus petit illum remoueri qꝛ tacuerat in isto beneficiũ quod habebat z quia tũc patiebatur defectum etatis excepit ille. A. de lapsu peremptorij de quo. s. queritur an obstet. sed Joan de deo querebat de epo cũ executor calem terminũ dederat z nil posuit an possit illum remouere nunc etate maiorẽ lʒ tũc minorẽ. i eadẽ ät qõne Jo. de monte inferebat an procurator habens in genere mandatum ad omnia que requirunt spãle posset contra electum opponere crimina vel defectus z qꝛ iste articolus expeditus est per de. ð procur. non potest. z quicquid est in allegationibus vel solutione ex ibi no. apparet: ideo illum ptermitto.
¶ Circa primã allegabat Jo. electionem non valer per sex rationes secundo ad contrarium inducebat tres. tertio soluit z contrarijs rñdet z in fine solo roboratur.
¶ Constat qꝺ epi possunt facere statuta de offi. archipꝛ. c. vlti. in fine. de maio. z obe. si quis venerit. ꝯ. e. li. de consti. c. ij. z tale statutũ ẽ iuri cõsonum cum ad epos spectet scire q̃liter subditi sua beneficia teneant z subditi de sua instõne fidem facere debent cum possessio sine instõne non sufficiat ð insti. ex frequentibus. ꝯ. e. ti. c. beneficium. vbi de hoc cum ergo canonici sint priuati z p statutum licitum nõ potuerunt eligere de elec. qꝛ propter in prin. z sic electio per eos facta non valuit. ꝯ. de sup. ne. prela. c. pe. z vlt.
¶ Scõo sic eligere est ð fructibus cãonic probatur ð elec. cum vintosi. z no. de consti. cum m. in gl. unde eis. z vide qꝺ ibi dixi super glo. hic potest. sed malefidei possessor non facit fructus suos alle. ne preben. dilecto. in fi. z vide quod ibi dixi. z tenetur ad restõnem de hoc satis de resti. spo. grauis. cum concor. restat ergo qꝺ sicut nec alios fructus percipe dʒ sic nec eligere. z qꝺ possessio cũ mala fide non iuuet pʒ ex no. de iurepa. consulationibus in glo. i. z pe.

¶ Tertio

¶ Tertio inducitur iura p que pz suspensos eligere nō posse de elec. cū inter. ij. de consue. cū dilectus de excep. apl'ice multominus poterit hoc puati qꝫ eos sunt isti. facit. ff. de cō. isti. ex istis gesta igit per tales priuatos nō valent cum habeant dānatos de bē. fīmitatis. ¶ Quarto sic sniā a nō suo iudice lata no tz. ff. de pfue. ad nostram. de iudi. at si clerici cū concor. multominus tenere dz electio fca p nō canonicū qꝫ fortius publica veritas versatur in sententijs vt. ff. dicet no valeat igit oatū ab eo q dare non potuit. ff. d iurepa. qd aūt t sicut nō tenēt facta per falsum pcuratorē. i. qui pcurator non erat. ff. de procu. in usa. sic non teneant facta p falsum canonicū. i. q canonicus nō erat. ¶ Quito dr qꝫ ex ↄtrario sequeret absurditas q e bonus modus argue di. ff. e. li. de pben. uidū. i. qꝫ paris ↄditionis essent priuati t no puati t licite t illicite tenētes canonias. t qd statutū epi poneret legem verbis tm. ff. e. li. de elec. commissa §. porro.

¶ Inducit sexto t vltio. ff. e. li. de cōces pben. qꝫ cunctz. §. adijciebatur. Item r̄ta ista qꝫ istis morosis mora dz eē nociua qd no eēt si cāonicat⁹ t prebēdas t i pax iura pceperent t exercerēt vt priuo. In ↄtrā. i. qꝫ valeat electio inducit qꝫ canōici qete t pacifice possidebat suos cāonicat⁹ t coīter habebant t reputabant canonici. cui qz at electo pniso vel presentato satꝫ ē probare possessione eligētis pūdentꝫ vt presentātꝫ. ff. de elec. qrela. de cā possessionis cū olī d iurepa. cōsultatōi bus. ista āt possessio isto cāu pcedit ex possessiōe canonicat⁹. t hāc hebāt isti canonici ergo tc. ¶ Scdo videmus qꝫ qui in veritate iudex nō est vt quia seruus vel excōicatus tn̄ occultus t ab ecclesia toleratus ex q̄ cōi opinione iudex hr̄ valet qd per ipꝫ agitur. de re iudi ad pbādū. iij. q. vij. §. tria ff de offi. pto. barbarius. sepe. n. cōis opinio pferet vitati q si. fint leg c. ij. sed qd p electionē expediāt ecclie t intricationes tollant q possent prelate ordinatiōes earū hoc ē sūme fauorabile iura no. vltra q allegat d elec. si religiosus. ij. eh. li. vj t cle. de elec. ne romāi. §. ceterum.

¶ Tertio vr qꝫ ista exceptio vel oppō nō sit admittenda cū pura sapiat negatiuā q probari non pōt. ¶ Circa qꝫ aduertēdum qꝫ qd ista nō dirigit directe cōtra canonicos quo casu possent pcedere q scripsi post Inno. t Host. de accu. sup his in gl. magna. §. qd si obijciat cū versi cul' seque ib⁹ sed dirigit cōtra electū eo forsan eligentes nō sint in ca hoc dico ēt pp dec. statimmo de ↄfes. ff. eo. li. naz positio nō pōt fieri d hoc electo cū de facto alieno maxie qꝫ in negatiua cōsistat sibi ↄstare nō possit t p ↄnīs nō cogit r̄ndere vt ibi no. t r. c. se. ¶ Soluēdo dixit qꝫ valebat electio per vltio allegata. nō obstat ↄtrariis fz cu que procedut in itruso q a pn. nō hūit titulū. sed secus in illo q a principio titulu hūit t superioris auctoritatē. nam lz postea incidat non potēter saltē in penā pn̄atiois valēt tn̄ que agit qūdiu tollerat t creditur ex pno ti. licite possidē. nā iuste possidē cēset q auctor ptor possidē cepit ff d acq. pos. iuste. hi e e qꝫ q a pn. titu. huīt lz p penā inris puar⁹ sit ita qꝫ bnficiū alteri ↄferri possit tn̄ remanet possessor. sup quo vide qꝫ scripsi de excep. apl'ice super. §. amotionis. t pp id possessione puari nō pōt nisi ca cognita t vocatus vt. ff. e. li. de prebe. lz. ij. si ergo tn̄ est possessionis ↄmodu qꝫ ab illa deijci no pōt nisi ca cognita q̄re ergo iuribus canonie t possessionis ↄmodo eligēdo interim non vtetur. no ob. §. adijciebatur. que allegatū in fine prime ptis qui loquitur qn̄ sniā spalis t c. fertur i certā t noiatā psonā qꝫ tunc p sniam vr factum fieri notoriū. secus qn̄ incerta t gnālis est sniā vt in cāu nostro que fertur maxime in nō facientem licet ēt qn̄ in faciente ferr possetesse i certa vt de ↄsti. c. ij. §. i. ff. e. li. nam si sit excōis sniā que in tales lata est comunicatur eis licite donec declarati fuerit t de hoc dixi de cle. ex. pposuit. hec regula si obstat. qꝫ satis nocet eis mora per quā si ad hoc agat puati declarabunt. faciunt ēt pro solone que scripsi post Inn. t Host. de scisma. c. i. de elec. nihil est in si. ¶ Hec solo sat pl3 pro q̄ bene facit de elec. i gene si. §. nec pmisse. t hoc dico siue dicas oes canonicos sic priuatos siue dicas aliquos tn̄ ex illis. nam primo casu illi tenent capl'm. t sic dicat qꝫ ad singulares canonicos nō spectat eligere rōne publici officij. nō tn̄ negat qn̄ ex publico officio spectet ad caplz de quo vide qd scrip i de cōsue. cū dilect⁹ super gl. suspensus cū suis remissionibus: t sic rōe fauoris d quo. ff. t publici officij pdicti pfert opinio t possessio vt valeat electio. Si vero dicas aliquos tn̄ sic puatos siue non puati scieter istos admiserint siue ignorant valet electio super quo vide qꝫ post Inno. t alios scripsi de elec. illo i glo. magna. §. t hoc no. t qd no. e. ti. cum Antoni. i glo. no. qd.

¶ Ad scdam rōnem allegāt ad negatiuā pmo p mā multa iura ↄuneri t qttuor rōnes vt. ff. secūdo ad ↄtrariū qnqz rōes t vna nisi o. tertio ponūtur tres diuersoru solutiones qrū vltia approbat t ↄtrarijs r̄ndet. ¶ Nāc pns vr ues pdicti allego ad ptē qꝫ Jo. nō dz audiri q inducunt de accu. lz. t c. veniens q ma. ac pos. cu in tua t qd ibi no. de pba. lz vbi de hoc t pma glo t vide qd sup ea dixi. C q accu. n pos. aa que ff de adul. si maritus. §. si negauerit. C. de inge. ma. dif famati ad idem de excep. pastoralis ff. eo. li. de testi. spo. frequēs. ij. q. vj. offeratur de offi. dele. suspitionis. ¶ Scdo ille Jo. tacite renunciasse videt exceptioibus eo qd requisit⁹ se nō opposuit t illō. A pac sic administrare pmisit t obedijt sibi vt plato. facit de officio dele. grati. ff. t c. insinuare de his que si. a ma. pre ca. ex ore. t semel approbatu reprobare nō pōt. xxxij q. v. horrendus de re iudi. qꝫ ad ↄsultationez. e. ti. qd semel cū concor. ¶ Tertio iste. A tpe missionis sui fuit examinatus t approbatus vt fieri debuit de elec. innotuit. t c. nihil est. vlterius ergo accusari no deberet de porga. ca. c. si. de testi. co. preterea. viij q. ij. dilectissimi.

¶ Quarto habēdo respectuz ad etate allegant Jo. d deo t Egi. qd minor institutus expectādus e vsqz ad etate legitimā de eta. t qli. ex rōne. t c. indecorū si iste nunc hz etatē t sic eos puenit ad casum quo potuit icipe ad hec de cla. des. despō. c. ij. t multa phibent q facta tenet. xxx q. v. §. lz obijcitur. item idoneitas extendit scia nō etate. lxxxiij. di. porro t qd etas nō impediat sic dignū pbat. lxxviij. di §. hoc regulr. vbi de hieremia Daniele t alijs in iuuetute pmotꝫ satis hr̄. ¶ Quinto iducit hec r̄ta p quā pz morē p lapsu pemptorij debere nocē moroso cui bene ↄcor. de testi in ste. cora. vbi pz qꝫ post peptoriū de iure cōi q non auditur.

¶ In ↄtrā. i. qꝫ sit audiendus qꝫ terminus dat⁹ p executorē fuit dat⁹ ad excipiēdū t non ad denunciandū vel accusandū. vn̄ accusant non ob. ar. de testi. veniens. ij t c cam que. t c. cū in tua. cōstat enim qꝫ qn̄qz admitit ad agēdu q repellitur ab excipiendo de accu. accedens t videt cāus de apel. cōstitutis ij. in fi. ¶ Scdo exceptio que reddit iudiciū nullū pot opponi post diffinitiuā sniā ez. ff. de proba. lz de pcur. in nostra de excep. cū venerabilis sed peremptoriūz non pot eē maioris virtutis qꝫ snia diffinitiua et si dicatur habere vi interlocutionis de resti. in inte. corā ergo tc. ¶ Tertio vbi vertit anime t eccle snia nō trāsit in rē iudicatā t approbatū pōt reprobari allegat d re iudi. lator. tenor. ↄsanguinei. t facit qd no. xxxv. q. ix. in sōma. t §. qꝫ ergo. t vide qd dixi de re iudi. sup Rica t c. lator super vlti. glo. ¶ Quarto. lz ille Jo. potuerit illū approbare quo ad se t suo iuri renunciare. nō tn̄ qꝫtu ad ecclesiā. imo tenetur malū denunciare plati. ij. q. i. si peccauerit t c. multi. etiam si iurasset non denunciare deiurent. quēadmodū. t c. sicut nostris. t c. peruenit consistit enim ius publicu in sacerdotibus t platis. i. di. ius publicum ergo tacite vel expresse illi renunciari nō pōt. ff. d so compe si diligenti. t bene facit quod no. de excep. cu ecclesiastice. in glo. i. patientia ergo cu fuerit vitiosa no iuuat. lxxxiij. di. nemo cum. c. sequetibus. ¶ Quinto constat istū hūisse vitiosum ingressū q semp inest beneficiis. vbi deest canonica institutio. ff. eo beneficiū de insti. ex frequentibus t pmotus fuit contra conciliū de elec. cum in cunctis. §. inferiora. t non possunt bono pfici exitu que malo sunt incohata principio lxi. di. miramur i. q. i. pricipatus. t radix infecta fructum bonum afferre non pot. i. q. i. fertur. nec talis benefaciendo purgat vitium xxiij. q. v. neqꝫ. sed necessaria est renunciatio de simo. Matheus t c. ex insinuatione. nō obstante diuturnitate tpis. de simo. non satis cum similibus.

¶ Ultimo quo ad id quod dicitur de etate q in ea dispensari posset q tamen ēe hodie ut de rta. et quali. permittimus rñdetur q hic non agebatur de dispensando nec hoc intendebat papa de quo satis vide ð scisma. fraternitati. ejciendus ergo est iste q non prodidit crimen suū. l. ei. ex penitentibus. et q in etate inspiciatur tp̃s promotionis est casus de elec. ou du. i. et facit et dudū. ij. ð. e li de R p si eo tempore.

¶ Solvebat et male Jo. de deo quo ad casum etatis illum removeri non posse q: non fuit vitium peccati. sed etatis q sustinetur o canōr postq̄ quis eā pficit ut predicto. c. ex tenore. et c. indecorū. unde a pri. poterat impedite tp̃e inst̃onis et sic loquitur ð ec. dudum. sed postea non ē3 cō.

¶ Egidius volēs sustinere Jo. q ubi p electionē eius ad quē pertinet fieret talis promotio ante ɔfirmationē3 audiretur. ut. d. c dudū sed nō postea. et cum casus formet de promoto per lr̃as sbrepticias audietur cōtra eum ep̃s enim ɔuisio fuerit irrita. de R p. ad audientiā. ij. in fi. et ibi no. in fi. ulti. glo dicit etiā hodie collationē3 nō vallere p dec. licet canō. de elec. ð. e. li. loquitur tn̄ solum in perochialibus ecclesijs ut ibi p3. ¶ Jo. de mōte murlo simplr̃ dixit illū Jo. canon. audiendum per ultimo allegata: et sic est tenendum utroq3 casu cū lr̃e et provisiōes ex illis secute sint irrite de beneficio suppsso patet de preben. si motu ɔprio. ij. responso. ð. ð etate. p3 in pre. dec. de rescrip. si eo tempore.

¶ Que pº ad contrarium allegata fuerūt non obstāt que procederent in electione vel provisione anullanda vel ubi verteretur propriū et singulare interesse nunc se opponētis sed ut ɔdixi ɔuisio ē ipso iure nulla. q de etate dicunt non procedunt hodie per dec. cum in cunctis. ð. inferiora. et si li antiqui canones si sic simplr̃ intelligerentur in uere ētiā decenne posse promoveri ad prelaturam qd est falsum. Ad dec ex ratione. et c indecorum responde ut ibi no. Ad reliq sit rñsum p argumenta secunde partis.

Utare

xxxiij. i. alterius a cōtrario ubi nō preiudicetur l3 mutatur et sic facit ad questionem dñi mei quā scripsi. ð. eo. li. de renū ci. c. ij. in glo. exqsitem fin. detrimentum ut dicit Hy. hoc solvit contrarium de. l. si tibi mandavero. ff mā. nā cum sit revocatio mandati procedit sine detrimento mandatarii circa expensas q̄s fecit ignorans revocationem. ff ð so. lu. cum go. ð. si debitorem. et de dona. hoc iure. ð. si quis dederit. si sciebat sibi iputet dānū qd sua culpa sentit per regulā. dānum. eo. ti. Dicebat etiam ad cōtrarium solutionem que infra allegabunt q variatō prohibetur circa eadem tē vel diversas que ratione preexistans bsit ut loco unius ad ɔmū alie ff de bo libe. nam absurdum falsi in suo bēde et in glo. ad scōm ff de mino. in cār de admini. tu cu queritur cit ca diversas eo cū nullā conceptare bēbant admittitur variatio ff de ae. emp si stetilis in fi. et rerum amo. l. de rebus. si bene ponderas casus no. ð. e. q sec̃. solo non ē sufficiēe.

¶ Prima glo. dicit vū sumpto et ponit exempla et remittit ad regulā qd sec̃ et casus ibi exceptos addo aliu.

¶ In pria glo. ibi nemo potest mutare. sequitur consilium in alterius iniuriam et ibi l. ulti. si inhibui gestorem ne gereret hoc non ɔdest quo ad preteritas expēsas quo ad futuras sic. et ibi. ð. ɔdest. satis est legatariū opphendisse legatū ð voluntate heredis post aditā. l3 postea voluntarē mutet.

¶ In prima glo. ibi si quis sive eudem modo responde tur ad l. ff. de col. bono. si nūq. ð. dic̃ tū hic Jo mo. q ibi frater ex mutatione voluntatis non patitur detrimentum sed nō lucratur et istorum non est par causa. C de codi l. fin. secundum quē non obstat C. de nova. l. iij. ff de solu. cū quis. ð. si debitorē. q: illud facit ius remanens penes mandantem facit ɔ eo. ð. eo. li. ð prebē. dudum. ū. nos ergo.

Ec regula

facit ad questionē3 ɔ me disputatā3 post Jo. ð bo. h. iij. et est sua questio quarta que sic formabatur. Nicolaus delegavit cām duobus cum clausula q si ambo alter ipsorum delegationi renunciat queritur an ipsum de hoc penitentem collega teneatur admittere.

¶ Ad affirmativā primo et ad negativā secūdo inducit Jo tres rones que postea fortificantur et ad illas addit. tertio ponitur eius solutio que probatur et ɔtrariis respōdetur. Ad ð ergo fit admittēdus nō q: fuit iudex nec sola voluntate desijt esse de R p. suscitatus. nec potuit a se iurisditionē abdicare ff. de offi. presi. legatus. item aut ipse iudex renuncians erravit aut non erravit. ¶ Primo casu corrigat errorē. xxxv. q. ix. q quis. de elec. nosti. de acco. qst. i. ¶ Secundo cau qñ nō erravit l3 ex cā hoc fec̃ ex quo cessat rō debet admitti voles et valens interesse de ap. enim cessante. Itē q repudiat alio vulgariter substituto re integra penitet. C. de repu. he. l. i. si. facit de elec.. in eius fm Jo. de deo. ad ð ultimū facit de offi. ð le. q̄uis. li. e. ubi delegatus subdelegās totum re integra penitet. itē q cedit bonis re integra penitet. ff de ces. bo. l. is q et multos casus ubi re integra penitere l3 bea no. ff de vaca. mu. pretor ð. si. admiuando ɔmū certū est q officium iudicādi e munus necessariū et personale. ff de mu. et ho. l. si. ð. iudicandi. ubi dicit lex qui non habet excusatione et invitus iudicare cogit ff de vaca. mu. l. pretor. ð. qui non habet. delegatº ergo hoc munus a se non potuit excusē. facit ð regul. cum virū de renūcia. nisi cū ɔde in fi. et pro tāto dr̃ onus de offi ð le. pastoralis in pricipio ibi exonerate. de offi. ordi. pastoralis ð. i. ibi onere et honor. sequit ergo q si renūciare n̄ potuit illō licite reassumit. ¶ Ad hāc ptē satis facit ð ɔcur. l3. li. e. ubi ɔcurator nō obstāte repudiatiōe reassumit officiū domini ī eadē voluntate manente ex qbus ɔcluditur renūciate qui in penitet per collegā admitti debere. ¶ In contrarium est dec. ɔudētia3. de offi. dele. ð. adiicimus equiparat nolle et nō posse quo ad ptāte in collega trasferendā ex evētu cōditionis. ¶ Abcūq3 ergo moverit illū ad renūciandū p3 solū collegā iudicē ergo nō tenet penitētē admittere. Itē3 iudicare honor est de ap. ut debitum C. qñ ɔuo. non ē neces. l. omne honore. honori aut renūciare q̄s pot de elec. nuduz et c. cum dilecti. vij. q. i. q̄s piculosum. nec invitus crescere cogitur. lxxiiij. di gesta. Et qd renūciari possit delegatio et renūciata nō resumi ēt de ɔsensu piium ɔbatur de offi dele. si gnificantibus. et sufficit ex vi clausule nequiverit aut noluerit q semel noluit. facit qd distinguit de voluero et volā. ff de verbo ob. si q̄s stipulatus fm Jo. de deo. ¶ Ad ultimū hn̄ facit qd no. in ɔ. dec. l3 de ɔcur. ɔ. l. i. ð. qui sec̃ ff de suc. edic. ad quā ɔcor. ff qe oz in bo. pos. ser. l. pen. i. fi ff de mio. q si mior. ð scevola. sit ergo p repudiationē trāslata tota iurisditio saltem quo ad exercitiū i collegā ita qd ipse renuncians illā resumē non possit invito collega. facit de ap. cu appellatiōibus. li. eo. et qd voluntate abdicetur iurisditio probat de ap. ab eo. e. li. ubi expresse denegat. et hoc ti. cū plures ð. i. li. eo. ibi si vellet. ¶ Ad qd bene ɔvenit. eo. li de ɔcu. si duo. ibi ɔsequi forte nollet. et de loca. potuit ibi nolle se ennere dipertu. sicut ergo in dec. ab eo perdit exercitiū iurisditionis hoc ipso qd apostolos denegat in dec. cū plures ɔdit et transfundit in collegā hoc ipso qd procedere non vult concluditur idē in cāu nostro. ¶ Itē certū ē qd delegatus abdicat delegatione a se iurisditione subdelegādo i totū. ð offi. dele super qōnū et c. q̄uis li. eo. si hoc facit post susceptam delegationem. fortius id facere potest ante susceptam. de translata. c. ij. de testa. Jo. ex qbus cōcludit qd collega ipm penitērē nō tenet admittere. So. Jo dixit q desijt ee iudex renunciādo et delusoriū eēt q iurisditione resumere posset hoc dicit p dec. cum sup de offi. dele. nā si ibi nō pōt cognoscere ubi tacite ɔfitetur se non posse fortius non poterit ubi expresse renūciat. Idem dicit per decr. significantibus. nā si illi qui licet male ɔnūciaverunt sic nō iudices nō resumūt fortius nec iste qui renunciavit expresse fm Joan. ð deo. mihi non placet hec solutio. et adverte quia prima facie satis equum videretur distinguere an in rescripto sit expressa clausula aut noluerint aut solū quo ad ptātem collegē sub intellecte vel inclusa p interpretationem illius ð. adiicimus ut primo casu expressum est aut noluerint ex sola voluntate ɔncipis allegatis et h solvat ɔuausse renūciare licite possit et stans

et stati collega sit iudex. et hanc distinctionem pesse putarem verā vbi hec clā adiiceretur iurisdictiōi: nō exercitio tm̄ vt si dicas delegamus cā; andree q si suscipe noluerit delegam9 Jo. et te faciūt no. i pre. dec. lz de procur. sed cū i cāu nostro et stillo solito nō iurisdictiōi sz eius exercitio adiiciatur clā. s. delegamus cā; vobis andree et Jo. qz si ambo nolueritis interesse alter pcedat. pz qz ex vi clausule nō hz optionē dponendi delegationē; sz solum ex vt ei9 eo nolēte deferē exercitiū in collegā. ex quo ocludo qz lz nolit interee remāet delegatus cā: nec hoc abdicaē pōt expsse p renūciationē p iura pus alle. et ma9 te p. l. legatus §. iudicādi. et §. q non hz. sit ergo clāsula no poterit; intelligitur q̄diu nō poterit;. vn̄ collega q socio ipedito pcessit ipsū nūc potetē teneē admittere de hoc de offi. dle. corā. sic collega q socio nolēte iteresse pcessit ipz nūc volētē teneē admittere vt eq intelligaē si noluerit; .i. q̄diu nolueritis. forti9 ar hoc cū clā aut noluerit; si est expssa sz subitellecta p iterptationē. §. adiicimus cū nūc noles q̄diu si vult peccet et se redargutiōi sbmittat vt ibi. et p hoc pz nō curādū an res sit integrum vel nō cū hic si versaē hursale interesse iudiciu nec ptiū nec q̄raē de reuocatione ptat; tradite a reuocāte vt i dec. i cāo et p id meli9 fueē fateno delegāt; vt in dec. pendetiā. et p hoc rn̄deē ad id qd vē posse partis intereē respectu arbitrariorū i qbus pōt eē iudex gratiosus. eo. ti. osuluit. et respectu expēsatū ad q̄s ptes qn̄qz teneni de R. p. statutū. §. insuper. li. eo. Qd̄ .n. nō fit gr̄a nō veit i iteresse. et pōt id nō eē et pō derato statu cōmissionis ptiō odītio nō est deterior sicut vē de cōditiōe dotis ff de pac. si vnus §. si pactus. vn̄ qz si nō vt totū. et p hoc solui regula qd semel p regulā istā. Ad id qd vē qz renūciari pōt honori rn̄deē fateor. sz nō oneri quale hoc ē vt pbatū est primo. Ad id qd vē et huic oneri posse renūciari fateor tacite sz nō expresse p viā renūciatiōis. vn̄ renūciaē per negationē apostolorū p oatione delatoriarū p relationē p iterlocutionē inter ptes per subdelegationē totius re nō integra ex ptāte iuris. et sic ex voluntate pncipis. et sic soluiē vltimū p illationē grauaminis a quo appellatur vt pbant iura allegata sic hnficiatus nō renūciat expsse nisi i manib9 eius a quo tz. de renunc. admonet. et tn̄ renūciat tacite p professione religionis vel cōmittēdo culpā p quā sit ipso iure puatus. et sup hoc vide qd no. de fe. cōpe. si diligētī in glo. penul. et facit no. in cle. gñe. de R. ip. in dec. cū plures sunt dati insolidū. et sine clausula qz si ambo i dec. cū sup. nō ex sola voluntate sz ex grauamine qd i tulit et a quo fuit appellatus impediebaē iurisdictio et sic ocludit ipz permittentē admitti dbere. fateor tamē qz donec appareat pnia vel volūtas mutata ex quo renunciauit delegatiōi cū p hoc videaē innuere se nolle in aliqua pte cāe interesse. vlterius p collegā requiris ō dz. sed no sie si simplr dixisset se nolle certo actui iteresse. pz rō de volu et otu. eu qui. li. e. ex tex. et glo.

℃ Regule iuris ciuilis sine ffcrū huius lre. N. sunt he.

Marcellus. desinit debitor esse is q nactus est exceptionem iustā nec ab equitate nr̄ā abhorrentem.

Melior oditio nr̄a p nos fieri pōt. deterior fieri nō pōt.

Minus est actionem habere quā rem.

Nemo potest

ad. vj. impossibile teneri qua dabat vsus. Vltra posse meū nō lex me iusta coegit. Nec putat eē reū q totū posse peregit. ℃ Prima gl. ponit pmo vn̄ sumpta triplicē ipossibilitatem et cuiusqz exempla. scd̄o ponit triplicē rōnē regule. tertio i quibus locū habeat. q̄rto supplet de turpi. ℃ Secūda glo. pmo tractat de iuramēto nr̄ā obligatione et pene pmissione. scd̄a pars rn̄det p qōnem quā negatiue soluit preter certū casū solōni oppoue. et dupl̄r rn̄det subdēu opinionē. ℃ In pma glo. ibi impossibiliū sequitur nulla ē obligatio. et ibi gnāl̄r sequitur nonnus turpes stipulationes nullius esse momenti et otinuatur. l. seque veluti si quis hōicidiū vel sacrilegiū se facturū pmittat. et ibi. §. ea obligatio q̄ est iter

dūm et procuratorē mandati actionē parit. et ibi l. vlti. incipit paulus. et dicit qz ipossibile pceptū ē nullū et sine cā appellaē a sn̄ia cui p rerū nām no pōt pareri. et ibi reprehendēda relicta heres si diuertet hereditatē habebit. lz nō diuertat. ℃ In glo. ij. ibi si homo mortuus. loquitur de stipulatione desistendo vel dādo hoie mortuo. et ibi celsus cui9 meb̄etur ō do. et otu. cum dilecti. et ibi paulus respondit die lapsu die quo mandans se prestaturum scripsit obligatio remanet. ℃ In glo. 4. ibi nature. Joā. mo. addit ipossibile moribus de iureiur. quintaualle ff de odiā sti. filius communiū impossibile includit naturam et mores. et facit quod dixi in .c. si. de pac. in fi. et ibi nec obligatio. idem io. mo. et ibi in legibus idem dy. h tractans i modū questionis et puto qz canonem qui sequitur intendebat allegare dum dicit vt in .c. cum eta. in principio decretorum. et ibi pro non adiecta distiguit Dy. aut impossibilitas adiicitur in modum conuentionis in contractibus vel dispōis in vltimis voluntatibus vt si promitto vel lego rem quā impossibile est dari. et tunc impedit omnē spēm obligationis vt i his regulis. et ff. ō verbo. ob. si dari stipuler. s. §. in. et iij. rn̄. si vero ponitur in modum conditionis vt quis promitto vel lego si celum digito tanges tunc si in contractibus affirmatiue pōitur vitiat. si negatiue vt qz promitto si celum digito non tangas valet contractus qz si affirmatiua est impossibil' ergo negatiua possibil' et necessaria ff de verb. ob. si impossibile. et sic intelligitur ff. ō ac. et obli. l. non solum. et aperte insti. de inuti. stip §. sed impossibil. et idem quo ad negatiuam in vltimis voluntatibus. quo ad affirmatiuam in eis distinguitur aut erat omni tempore impossibilis aut a principio possibilis. pmo casu aut erat apposita in psona honorati. i. cui aliquid relinquitur. et tūc est locus gl. vt habeatur pro nō adiecta ff. de condi. isti. l. a. vbi de hoc. si in persona onerati. i. grauati aliquid daē vt si dicat damno heredem dare. et si digito celum tangat: legatum est inutile insti de le §. vlti. si autem a pricipio erat possibilis. et postea ad impossibilitatem peruenit valet relictum. et sola impossibilitas remouetur. ff. de le. i. si mihi. §. si qs servos. ℃ In glo. ij. ibi etiam naturaliter idem Dy. qz si cōtrahens vel disponēs sciuit impossibilitatem cōsentire non videtor ff de ac. et ob. non solum. si ignorauit impossibile error impedit consensum. ff. de iuris o. iudi. si p errorem. ff ō iudi. l. ij. deficit ergo naturalis deficiente osēsu. facit. Z. eodem li. de spon. c. i. induci etiam quod sequitur i glo. et ibi si homo mortuus eadem teneti hi glo. et idem hic Dy. respondens ad .l. in illa stipulatione si kalendis. ff. de verbo. obli. qz ibi stipulatio penalis incipit a precedenti adiectione. et ideo interitu illius qui non est in obligatione non potuit liberari promissor. sed in proposito incipit a conuentione et tunc si a principio erat impossibilis vt quis mortuus erat quem promisit sistere non committitur pena r possibilitati adiecta. Idē si pereat ante moram quia tali interitu interueniente ante moraz liberatus est promissor vt in ipsa. l. si homo mortuus. et ibi no. et ibi eum comparere. idem videtur si est dies feriata. et in fi. Spe. de hel. p. otra. sup quo vide Cy. C. ō feriis. l. dies festos in. q. ij. in fi. et quod scripsi in predictis dec. cū dilecti et de appella. cū parati in fine.

Ec regula

trahitur ad q̄stionē quā disputaui. s. qz annus appellationis prosequende non currat ante interpositionem appellationis propter quandam impossibilitatem et qz hanc plene tractaui in cle. de ap. sicut appellationem in glo. magna ideo illam omitto.

℃ Facit etiam ad questionem legistarum de ceco qui commisit maleficium propter qz sibi oculus erui debebat dicunt qz propter impossibilitatem pene ponetur in alio membro per. l. ij. C. vt intra certum tempus. facit quod no. Z. eodem li. de elec. si compromissarius i vlti. glo. et iura q̄ allegaui supra illa. et p l. ff. de otrahen. em. si i emptione. §. penul. dicunt qz si vnū tantum oculū hz priuabitur illo. ℃ Prosequar igitur aliā questione de q̄ tractāt legiste. C. ō legi. l. i. et q̄ fuit

Jo. de deo li. j q. iiij. et demum Stephani poloni ultio hic ple- nius disputata per dominum Guidonem nunc epm concordi en. q queritur an lex vel constitutio legati vel episcopi non scripta prohibens aliquem actum et contrafaciente excoicans valeat ita q contrafaciens excoicatus sit.

¶ Ad negatiua sex rones inducunt quarum prima triplicem impossibilitatem explicat vt obstet hec regula ad affirmatiua in ducunt quattuor. tertio ponitur pcoro solutio pdictorum triu disputatiua et q cu illis pcordant. Additur opinio et eqtor Jo. et improbat dictu Stephani. ¶ Coaptat aut questio regule q impossibile dr fz nalem cursum reru vt loquar cu dec. bone de elec. § porro. et enim dec. qui contra de proba. in pn. pstoes non scriptas menti teneri et scri p eos quos ligare debent maxie cu in se sint ppetue et ppetuo ligent. xxij. q. i. que ad p petua et. q. ij. c. i. et ij. de constit. c. i. et vlt. d offi. le. c vlti. et igno rantia illaru no excusat et ibi sic eet inijcere laqueu subditis statuentis contra id. xxviij. q. i. de viduis. ij. pstat. n. q cursu logi tpis dictas obscuratur. xij q. ij. longinquitate. et ob hoc ppetuo duanda redigunt in scriptis supra eo. libro de re iudi ca. abbate. in ti. pcor. de testi. albucus. et c. significauit.

¶ Scdo impossibilitas ondit qr hi q debent pstoni psenti re habet subscribere vel subscribi. xcvj. di. c i. d. ista scriptu- ra cu sequentibus. & de his que fi. a pla. c. i. et c. ebto. impossibile aut est eos subscribere vel subscribi si ex pstone scriptura no fiat. facit de despon. impube ad dissoluen du cu cocor.

¶ Tertio illa et impossibilitas ondit p nominis ethimo logiam a q lz arguere. xvj. q. i. si cupis. xij. q. i. clericus de pre ben. cu scom. q n. sint le. per venerabilez. v. sane sed vt dicit Jsidorus. v. ethy. lex dr a legendo. legi aut no pot nisi scri- batur. ergo nec lex noiari pot cu noia dbeat ee cosequetia rebus. insti. de dona. § est et aliud. qd vltra. none tex. dicit qd lex est costo scripta prima distincti. lex est cu ergo diffinito dbeat esse rei ergo et c. multi et tex. pbant idem. ex. de presump. scri bam. iiij. di. erit in fi. ibi pro coi vtilitate pscripta. xix. q. ij. due sunt i pn. in aute. vt facte no. con. post pn. col. v. ibi si scripta sit faciant de sen. ex. nouerit. et c. graue. vbi de libris delendis bent statuta. cocluditur ergo ex impossibilitate vel difficul- tate ex legis diffinitione et per diuersos tex. i costone requiri scripturam. ¶ Scdo q scriptum sit de ee legis vel costonis ordiamur ab origine ois iuris et pmo de veteri et nouo testo pstat q pmus legislator volens leges dare illas pprio digi to scripsit in lapideis tabulis. Ex. xxxj. in fi. et demu in ligne is. Deutero. x. in pn. et cano dicit q Moyses pmus gentis hebree leges populo sacris lris explicauit. vij. di. moyses. et Exo. xxiiij. in pn. scripsit Moyses oes sermones domini. si ergo pmus legislator. cuius actio nostra e i structio. ij. q. i. deus lege dedit scripta. ergo et omnis lege codes ide facere debet. ¶ Probatur ide nouo testo in quo christus digito scripsit in terra. Jo. viij. et et hr. ij. q. vij. postulaueras id p qd lege dedit criminosos ab accusatione et iudicio repellendos. vt ibi pz. Idem p iuris ciuilis originem qd ius fuit scriptuz in duodecim tabulis vt habet. ff. de origine iuris l. ij. post pn. quaru qui fuerint auctores habetur. vij. di. fuerut. Ite no p sola scriptura habeatur iuriu certitudo cuz subscriptione et sub bulla mittunt. C de iusti. co. cofir. l. i. ad fi. et in proemio. vj. et cle. ad fi. et in aut. j. vt diui. ius. col. viij. in pn. pcluditur ergo ex origine iuris diuini et positiui in pstonibus scriptu- ram necessariam. ¶ Tertio ide arguitur et mandatis pnci- pu Rptis et priuilegijs. na vt notat accur. C. de man. pn. su- per Rica mandata principuz sunt pstones spales. et in illis requiritur scriptura. e. ti. l. vnt. de hoc. xcvij. di. nobilissimus. ner posset probari p testes de hoc de pui. cu olz. et vt ibi pz. Idem si in Rptis que et habent vim pstitonuz iter eos iter quos cocedunt ve dixi super rub. de Rp. Idez in priuilegijs que sunt leges priuate. iij. di. priuilegia. et de his inducari no pot nisi p inspectione ipsorum de pui. porro. eo. ti. cuz pso de. &eo. li. de hac tame vide quod dixi & in proemio huius li bri super. v. transmittimus. cocluditur ergo etia pstitutioni- bus scripturam necessario requiri. ¶ Quarto patet q sen tentie diffinitiue causarum ino faciunt inter partes. de re iu

dicata cu inter. debent aut ferri in scriptis. alr non valent. &eo. li. de re iudi. c. vlt. cum pcor. certe graue est dicere q cu diffi nitio vnius cause necessario regrat scriptura constituto per qua innumerabiles diffiniunt et subdi puniunt scripturaz non requirat. p eunde modum iducitur dec. &eo. li. de censi. romana. § postq cu casibus ibi notatis. longe eni maior eq ca in hoc casu requirit scripturam q in illa et ibi ponit tex. causaz scripture scilicet vt nota sit oibus illa specialis diffini tio que ratio fortius vrget in institutione gnali maxie penali.

¶ Quinto costat q differentia rei apparet ex eius forma sz forma distinctiua legis a consuetudine est scriptura veru q eniz ius canonicu et ciuile distinguit ius scriptu a non scripto pmu vocat legem secundu consuetudine. i. di. c. ij. cu tribus se quetibus insti. de iure naturali. § ex no scripto. et lex de con- suetudine loquens dicit eatate auctoritatis q no est necesse illa scripto coprehendi. ff d legi. diuturna. et l. imo p id aut di recte dsignat illa aduersari ib legi. cocludit ergo scriptura ee de ee et forma legis et costitutiois. ¶ Sexto et vltimo sin gulariter inducitur l. humanu. C de legi. vbi pz aperte lege primo dictanda p eos qbus comissum fuerit postq dictata e iteru recensenda et si approbata fuerit demu p pncipem p mulganda si hoc i principe fortius in alijs. facit de cose. di. i. basilicas. & de pe. et re. cu ex eo. in fi. &eo. li. de rescrip. C. d le gi. digna vxor. cocluditur ergo costitutione non valuisse et per cosequens faciete contra non excoicari. ¶ In contrariu q scriptura no sit de ee legis vel costitutionis vel de ipsius substantiali forma inducit. &eo. li. de iureiur. c. i. in fi. i. ij. ad ide. xxv. q. ij. institutiones. vbi dr decreta sedis aplice scripta vel non scripta fore seruanda et hoc quo ad ibi no. ad ide. i. q. vij. si quis omne ecclesiastica traditionez scriptam vel no scriptam violauerit facit dec. ondum de sepul. in clemen. ad fi. v. nos et enim. vltra hec videt tasus. &eo. li. de renunci. c. i. immo dicimus q si costitutio celestini de qua Bonifacius loquitur fuisset scripta estimandu e q ipsius tenore posuissz ne testis eet in facto proprio. ¶ Secundo sic. multi sunt in quibus scriptura requiritur de expedienti non tame de neces sario vnde valet actus sine scriptura. hoc patet in licentia cle rici q possit alibi celebrare. xxj. q. ij. c i. lxxj. di. extraneo. suf ficit tamen si per alias probationes cu stet de cle. pere. c. tue. idem in licentia q possit clericus ab alio episcopo ordinari. xx. q. ij. due sunt de offi. archi. significasti. sufficit eni q aliter de licentia constet nisi in casu. &e. li. de te. or. c. i. idem in pro- fessione monial. xxvij. q. i. omnes femine. que tamen tenet si- ne scriptura. ex. q. sciendu de regularib[9]. vidua. Jde in sen. excoicationis. de qua hic loquitur q licet ferri debeat i scri- pt. &eo. li. de sen. exco. c. i. aliter tamen lata ligat licet profe rens penam incurrat vt ibi no. in glo. vt quia. speciales ergo sunt casus a iure expssi in quibus omissio scripture vitiat in- ter quos iste descriptus no inuenitur per quod concluditur q licet vtile et expediens sit costitutionem scribi non scripta tamen valet et costituentes subditos ligat.

¶ Tertio inducitur legis et canonis diffinitio que talis est quod populus romanus senatore et magistratu iterrogante veluti consule constituebat. insti. de iure naturali. §. lex est commune preceptum virorum prudentum consulto delicto rum que sponte vel ignorantia contrahuntur cohertio rei pu blice communis sponsio. canon vero est idem quod regula sz regula est que recte ducit nec aliquando aliorsum trahit cu ergo diffinitio det esse rei et in his nil exprimatur de scripto. ergo scriptum non est de suo esse alias esset insufficiens dif- finitio in qua substantiale fuisset omissum.

¶ Quarto adducitur lex prima. ff de consti. pn. vbi patet id quod principi placuit legis habere vigorem. et ibi subdi tur legem esse quod princeps per epistolam et subscriptione statuit vel cognosces decreuit vel de plano interlocutus est vel edicto precepit. et canon dicit q lex est omne quod ratio- ne consistit. i. di. consuetudo. sane est ergo q subsit prece- ptum vel ratio lz desit scriptura. ff de legi. de qbus ver. nam q ipse. ¶ Soluto oes p dicta Jo de deo. Stephan[9] polon[9] et Guido tenerut costitutione n scripta tene et p pnas contra- facientes

facientez ad cuius noticiã peruenerat excõicatũ esse lz Stephanus fateatur suaz iniustã ꝛ proferentem incurrisse penam dec. pme. ff. eo li. de len. ex vide qđ dicã ĩ fi. ꝛ dictũ Jo. posuit guil. ĩ spec. ð legato § finito versi. sed pone legatus. Idem tenuit Ja. de ra. vt recitat Cy. in predicta. l. i. C. de leg. ff. z quẽ non obstet illa diuisio q̃ quito dabatur, qꝫ ius aut ex scripto. aut ex nõ scripto. illa n. diuisio est subiecti ad accidẽs sicut ibi hominũ ali⁹ alb⁹ ali⁹ niger. nec et obstat qđ ibi sequitur de auctoritate cõsuetudinis. illud n. intendit lex qꝫ ꝯsuetudo quasi p frequẽtem vsum ab oĩbus scita non est necesse qꝫ scribatur. sed legem scribi oꝫ vt notificet per omnes populos nõ qꝫ scriptura sit ð suo eẽ sed est necessaria ad sciẽtiam inducendam qꝛ scientiaz nõ ignorãtium voluntas obligari. C. de tabul. l. generali. li. x. ꝛ sic fuĩ ꝯstitutionibus antẽ ꝛcõpꝫ ĩ fi. titulorũ ꝛ pp hoc necẽ in scriptis reducĩ vt in. l. humanũ. ad quã et alij respondent qꝫ licet ibi dicatur qꝫ dictari debeat ꝛ recẽseri id põt eẽ verbotenus ꝛ sine scripto. ℂ Dicebat ergo Jacob⁹ qꝫ dato ne cõstitutione canonica vel ciuili nõ esset facta scriptura ligaret scientes qꝛ q̃ certus est ꝛc. hoc e eo. ti. eum q̃ certus cum ꝯcor. non ob. qꝫ ð diffinitiua allegatũ ẽ quarto qꝛ illa mioris auctoritatis ẽ q̃ lex.

ℂ Pe. de bel. perti. dicit qꝫ non essz peccatũ dicere qꝫ scriptum sit de esse legis per pre. l. humanã. facit qđ no. l. predicta. l. i. C. de leg. ꝛ Jñ. ne postula. prela. c. i. ne interpretatione principis qꝫ ẽ generalis ꝛ necessaria ꝛ in scriptis redigenda multum equitatis hz vltimũ dictum ꝛ licet non resistã solutiõi pdicte cui nec apte resistit guil. vbi. s. nec Pe. tñ h̃ asserit qꝫ si princeps essez necessitatem scripture imponerem cõstitutionibus inferiorum ita qꝫ aliter nõ valerent nisi descripto promulgarentur. inferiorum dixi qꝛ successores ligare si possez. ff. eu. li. ð rescrip. c. si. cũ ꝯcor. ꝛ sic videtur ad dec. primã de renunci. ꝛ alia plura istã hac et ratione ad puncta illa que pro parte pñoiã superius allegaueram non respondeo nec me etiam vrget respõsio que datur ad id quod ð diffinitiua dicitur nisi cum profertur a pncipe.

ℂ Ad declaratione tamen eius quod in principio solutiõis dixi. sciendũ qꝫ si verum est constitutione tenere scienter cõtrafaciens excõicatus est ꝛ excommunicatio iusta nec aliquã penam incurrit statuens. ℂ Et in hoc improbo quod dixerat stephanus. dec. enim tum medianalite in sententijs lacum habet que ligat preteritas culpas. ꝛ vide que ibi dixi super glo. vt qꝛ ꝛ glo. per hoc. non in constitutionibus quorum proprium est ligare culpas futuras de consti. c. ij. ꝛ vlt. ꝛ differentias inter ista collige ex no. de sen. exco. a nobis. ꝛ eo. li. eo. ti. romana. §. i. ꝛ §. caueant vbi vide super glo. qꝛ tractus ꝛ supra eo. lib. de consti. c. ij. ij. rñ in. ij. gl. Si vero diceremus constitutionem non tenere tunc nec ille contrafaciens ligatus esset nec statuens penam incurreret cum ex constitutione q̃ nulla est ligari non possit ꝛ constat accessorium sequi natura principalis vt eo. ti. accessorium.

Emo potest plus. lxxix. dinoscatur. si ergo venditor habeat directũ transit in emptorem si vtile illud vtile transit ff. de ac. emp. exemplo in principi. item si libera erat libera trãsit si cũ seruitute ꝛ sic trãsit idem de hypotheca. C. rẽ ali. gere. l. i. C. sine censu vel reli. l. ij. Item vt dicit dy. si ius quod erat penes transferentẽ erat personale nec illud transit sed desinit quo ad rem vñ lz res pupilli vendentur et ĩprescriptibilis. ff. de acqui. re. do. si bona fide. legitime tamẽ vendita ꝛ tradita vsucapitur. ff. pro empto. l. ij. §. si a pupillo. Prima glo. dicit vnde sumpta ponit exemplũ ꝛ concor. secundo miscet tria contraria ꝛ soluit inducẽdo etiã alios casus in quibus fallit. ℂ In prima glo. ibi nemo plus sequitur iuris ad alium trãsferre potest q̃ ille habebat. ꝛ ibi traditio sequitur nõ plus transfert in eum qui accipit quã est apud eum qui tradit. ꝛ ibi. §. nihil. alias est ver. sub §. sed si his. nihil interest an dominus rem tradat. an voluntate ipsius alius tradat. ꝛ ibi §. si. condemnatur de contumacia qꝛ iudice iubente non ẽ passus metiri agros. ℂ Et ibi pignoratã si p executores sententie pretoris vendantur pignora ets euictis cõtra eos de euictione nõ agitur. ꝛ ibi formali. quẽ dñs non hz ꝛ tamen illum in alium transfert. ℂ In prima glo. ibi in vsufructu formali. ibi tñ nõ plus transfertur sz per ꝯstitutionez variatur species vsufructus. ꝛ q̃ prio erat causalis q̃ non est seruitus sit formalis q̃ est species seruitutis. Dy. ꝛ ibi q̃ vsucapit. vel prescribit h secundũ iura vetera. sed immutatũ est per iura anti. vt spon. lar §. rursus. ꝛ ibi in censitoribus. vt no. in §. itaq alle gato cẽsitores sunt qui signat pdia militantibus assignãda vel qui auferunt illa nõ soluentibus tributa ꝛ alij dant vel iudices qui vni auferunt ꝛ alij dant dominium. ꝛ in fin. ð his casibus no. in pre. l. nemo plus ꝛ predicta. l. traditio ꝛ insti. quibus ali. non licet post princi.

Ec regula facit ad questionem quã post guido. archi. disputauit q̃ sic proponebatur consuetudo cuiusdã ecclesie permittit canonicos testari de fructibus prebẽdarum suarũ percipiendis post mortem vsq ad annum queritur an valeat. ℂ Primo ad affirmatiuã allegat gui. duas dec. antiquas ꝛ opiniones septẽ doctorũ que quibusdã iuribus ꝛ tribus rõnibus adiuuãt addo duos doctores sex iura ꝛ quattuor rões. scdo in ꝯtrariũ inducit quinq rõnes ad quas addo duas. tertio ponit ipsius solutio ꝛ responsio contraria. vltio ponit sua solutio ꝛ efficax ꝯtrariorum responsio ꝛ mee solutionis per ius nouum approbatio.

ℂ Quod valeat consuetudo pꝫ ex antiquis dec. ad hec. h. posita in prima ꝯpillatione de testamẽtis ꝛ ex dec. c. pria eo. ti. in cõpil. ij. in quibus hec cõsuetudo vr approbari per quas h tenebat Hug. ꝛ Lau. xij. q. ij. alienationes. ꝛ facit qđ no. Jo. xij. q. v. in summa inno. ꝛ hosti. de testa. cuz in officijs in pn. magne glo. h ẽt tenebat Tan. in pre. dec. ad h per id qđ dicit de vassalo decedente post calendas Martij ante chalendas octobris in li. feu. ti. lex regni. c. si vassallus ꝛ ff. ð vsufruc. l. defuncta ꝛ ibi no. Jde ala. dicẽs ĩ pre dec. i. de testamẽ. qꝫ cũ clerici psonis pñilegiatis ꝯparentur tollerabit ꝯsuetudo ad istar aduocati fisci q̃ residuũ salarij transmittit ad hedes. C. de aduoca. diuer. iudi. post duo. optie facit. C. ð do me. ꝛ pte l. vlt. li. xij. tãtorũ ergo doctorũ opinionibus fulcita ꝯsuetudo merito tollerãda. ad qđ facit qꝫ de auctoritate ꝛ potentia ꝯsuetudinis dici solet de ꝯsue. c. fi. ꝛ hũ facit ð dona. c. ex ð testa. relatũ. ij. Jtẽ cõsuetudĩe pcipere potest canonicus absens fructus pbende sue vt no. de cõsti. cũ omnes de elec. dudũ. ij. in glo. penul. qđ tñ ẽ ꝯ ius vt pꝫ de clerico nõ resi. ꝯquerente ꝛ c. inter de ap. pnenit. ꝛ hoc maxie cũ tacitus ẽt dicatur abesse de offi. dele. si delegatus. ff. eo. li. ff. de ver. signi. mulieris. §. si. nã ꝯsuetudo dat iurisditionẽ ꝛ liberiorẽ tribuit administratione. de fo. cõp. cũ contingat. cũ ꝯcor. qđ vi aut clã. prohibere. §. nõ tantũ. vnde per eã solus prelatus presentat ꝛ instituit qđ alias deberet de iure cũ suo caplo facere de his q̃ fiunt a prelatis ea noscatur ĩ fi. ð regula. c. si. ne se. vatã. c. vni. li. eo. ꝛ qꝫ ecclesiarũ ꝯsuetudo sit suanda probat. xij. di. illa de cõces. preben. ex pte in fi. ꝛ vide qđ ibi scripsi post hosti. p q̃ ꝯcludit ꝯsuetudinem valere sm guido. pancis interiectis opiniõibus prius dictis. iunge Phy. ꝛ gof. q̃ no. ide de preben. significatũ vt ibi scripsi. facit pro hac pte de cõsue. cũ dilectus de ver. sign. abbate. ibi cũ longe maiori onere ecclesiarũ procedit consuetudo. ad ide. ff. eo. li. de ꝯsue. c. ij. plus ad ꝓpositũ eo. ti. c. fi. vbi ꝯsuetudo ĩpedit plusq̃ in cãu nostro pfectũ cañ. successoris nec mirũ qꝛ ĩpedit effectuz nouẽ cõstitutionis de ꝯsti. c. i. eo li. ꝛ effectũ reuocatiõis papalis si is cui eu. li. Jte vides qꝫ nedũ vnius sz ẽt omniũ cãnicorũ fructũ ĩpedit ꝯsuetudo per cessationẽ diuinorũ de offi. ordi. irrefragabili. §. ceterũ. ꝛ c. si canõ. eo. li. optie facit ð rescrip. si pp. eu. li. p qua pꝫ qꝫ de cõsuetudĩe fructus pñi ãni possunt deberi et singulari persõe ꝛ sic mortuo vl ipsi⁹ hedi vl legatario. ad ide ð rscri. eaz te. ff. eo. libro ð ꝯsue. c. i. de pbẽ. qꝛ sepe eodẽ libro. p q̃ pꝫ qꝫ ꝯsuetudo vni⁹ mistri fructũ subtrahit ecclie faciẽdo que duplicem fructũ. l. vt habeat dignitatẽ a cãonicã ad idẽ ð prebẽ. cũ

ecclesie eodē libro.p quāpʒ qđ ēt perpetuo nedū ad tēpus
prebende ꝛ fructus ipsius deberi pñt nō canonico facit de
offi.ordi.p̄senti de elec.generali eodē li.p que cōcludit pro
parte. ¶ In contrarium inducit quod q̄ sunt ꝯ̄ ius habens
ppetua ꝓhibitionis cum nō tenē.x. di.vide s.xxv.di.ipetis
li. de foro cōpe.si diligenti C de legi.non dubiū sed cōstat in
re probibitū clericos testari ď bōis ecclesie.xij.q.v.§ j.ꝛ c.
i.ij.ꝛ iij.de testa.c.i.ꝛ c.cū offici ꝛ c.ad h̄.ꝛ c.qr.ergo pre
xtu ꝯsuetudinis testū valē nō ꝑt cū talis ꝯsuetudo graua-
me inducat ecclesijs de ꝯsue.c.j.ꝛ sic non pō iuri scripto de
rogare cum sit irrationabilis ꝛ sic imprescriptibilis.e.titu.
c.fi.ꝛ facit quod no.xj.di.in sūma ꝛ c.j. ¶ Secūdo est h̄ cō
suetudo otiū iuri cōtraria ꝛ sic nō valet de iudi.clerici de ꝑba.
ad nostrā de iur.calū.ceterū de ele.cū cāʒ ď re iudicata cuʒ
cāʒ.ď cōsue.ad nr̄aʒ ꝛ c.cū īter ꝛ c.cū venerabilis. ¶ Ter
tio ad qōnem facit qđ scripsi post Will̄m ď testa.ad h̄ vbi no.
qđ generalis ꝯsuetudo nō excusat clericos dantes i morte
oia mobilia parentibus fac ēt.xij.q.j.epi de rebus. ꝛ qđ ibi
no.ꝛ qđ ō̄ clerico cōparari vsuarijs de h̄ de pecul. clerico.
c.fi. ¶ Quarto dec.antiq̄ cōpil.supius allegate inquātuʒ
remore sunt adiuuant hanc parte cū velint inq̄ per greg.ꝛ
Ray.fuerit resecate ꝛ ipsa eadem dec.ad h̄ fatebat̄ ꝯsuetu
dine nō esse ꝯsonā rationi ꝛ sic fuit extirpāda.lxviij.di.cor
epi. ¶ Quinto ad roborationē consuetudinis inter alia re-
quirit̄ qr scientia p̄ncipalis īducta sit nō sola tolerantia ad h̄
de preben.cum iā dudū ꝛ no.viij.di.frustra.h̄ āt allegans il
lud ꝓbat ꝛ nisi ꝓbet ꝛc.per q̄ concludit̄ cōsuetudinē nō va
lere fm guido.multuʒ facit ꝓ hac pte de cle.nō resi.c.vnī.li.
vi.ꝛ de testa.c.ij.ꝛ quod no.supra eodē libro de offi.or.pre-
senti. ¶ Sextum vix consuetudo tribuit testari ď percepis
multominus de percipiendis.cum cuius canonici ꝛ eius ti
tulus extinguatur ꝑ mortē ergo quod nō bʒ in alium trāsfer
re non poterit ꝑ hanc regulam. ¶ Ite statutum ꝑ qđ minu
itur cultus nō valet de cōsti.c pe ergo nec ꝯsuetudo cū h̄ eq
parētur eodem libro de consti.c.j.de iniu.c.j.eodē libro
cum similibus ꝑ que concluditur vt.s.Dicit Guil. vltimis
allegationibus standū ad qđ ēt inducit de bis q̄ fi.a prela.
pastoralis in prin.vbi dicit ꝓuentus ecclesiarū debere cōuer
ti in stipendia ministrorū sʒ ministri non sunt q non seruiunt
ad hoc.de fi.presb.ꝓposuit.i.q.ij.c.fi.xij.q.ij.cocesso.xv.q.i.
generaliter.si ergo ipsi dē seruiret et non possent illos pcipe
re.multominus ad alios transmittere vt in ista regula cū cō
cordan.inducit ēt pre.dec.ceterū de dona in quātū dicit cō
suetudo q̄ sacris canōibus nō obuiet ꝑ quod r̄ndet ad alia
ꝯtra.s.qr loquunt̄ de consuetudine nō īprobata. Itē dec.ce-
terū loquit̄ in viuo donante nō i testāte ꝛ vt dicit ad consue
tudineʒ q̄ sit contra ecclesiasticaʒ vtilitatē nō obligaret et
iuramētū de his que fi.a ma.par.ca.c.i. ¶ Ad opiniōes cō
trias respōdet qr a iure non ꝓbantur ꝛ leges inducte loquū-
tur in laicis quorū e ꝓprietas qđ non ē in clericis.xij.q.i.ꝛ ex
ecclesie de prebē.ratio.hoc ēt vt in suis reportatiōibus patʒ
tenebat de testa.relatū.ij.versi.licet autem in fin.

¶ Huius solutiōis ꝯtrariū teneo priorū opinionē seque
do per p̄dictaʒ dec.si pp de rescrip.ꝛ iura post eā allegata i
fi.p̄te parti cū huic ꝯsuetudini iās nedū antiquū sʒ et nouū
assistat vt ibi.nec mirū qr per hanc cōsuetudinē pricipaliter
nō preiudicat̄ ecclesie sed successori ꝛ sibi iputet q talem ca
nonicū assumpsit quo ispectu facilius vr̄ consuetudine hoc
pmittere posse de percipiēdis q̄ de pceptis.de illis dico in
qb° alias succedēt ecclesia ꝛ ꝑ h̄ fere ad dīa ꝯtraria sit rn̄sū.
Nego ēt id qđ dicit̄ dec.antiq̄s remotas ꝛ inquās sʒ dico
quod remotionis vel non insertionis ca fuit illa q̄ sumit̄ ex
dec.super eo.de cogna.spiri.in fi.ne.s.ab illis ecclesijs q̄ ta-
le non haberet cōsuetudine id traheret̄ facile in exemplū.ꝛ
si dicis quod dec.prime cōpil.fatebatur cōsuetudineʒ irra-
tionabile sʒ diceret illam tollerādā.cōfiteor.sed dico qr dec.
posterior secunde copil.ꝛ eiusde auctoris illā super eo dan
do legatarijs iudicem. Ad dec.vnī.de cleri.nō resi.ꝛ ad id
qđ dicis nō seruieteʒ quod nō perciperet ad alios non posse
trāsmittere.ratio illa procederet in quotidianis distributio
nibus sʒ questio formatur de fructibus prebendarū.ne illis
ergo distributionib° viuat successor cāonici vel ď ꝓprio ꝛ ec
clesie seruiat nec credo dec.presenti de offi.or.§.porro bere
locū in pbendis nec illis de facto seruitur.de.c.tn̄ suscepti
que in fi.allegabatur hn̄ hʒ locum in illis.dec.secunda de te
sta.loquitur i monacho contra cuius substantialia no valet
consuetudo. ¶ Hāc aūt solutione intelligo de consuetudi
ne prescripta eo.ti.c.iij.ꝛ ď offi.or.p̄nti li.e.na ꝛ verbū ꝯsue
tudinis simpliciter prolatū intelligitur de p̄scripta vt proba
tur de elec.cumana.ꝛ multofortius si tanto tpore seruata es
set qr ipsius cōtrarij non eet memoria ď ver.si.super qbusdā
de prescrip.c.i.li.eo.cum suis ꝯcor. admiat hac solutionē.ꝛ
impugnat cōtrariaʒ qr in multis ecclesijs viget hec ꝯsuetu-
do in quib° minime emutandu ꝛc ff de legi.minie.maxie cū
in illis canonicus succedens mortuo si uixit quiquēnio dato
qr fructus anni post morte recipiat solū quiquēnij fructus
reputatur habē Solutio mea est hodie approbata ꝑ extrauā
gante Jo.que incipit suscepti.ꝛ vide qđ scripsi supra de offi.
or.presenti.eodē li.super.v.reseruari.ad hanc regulā respo
de qr transfert canonicus ius qđ habet virtute cōsuetudinis
regula prout allegatur procederet vbi non est consuetudo.

On debet

aliquis.xxij.Dy.pōit
exemplū.ff.de bo.pos.
contra ta.l.iij.§.si emancipatū vbi exhereda
tio filij nō nocet nepoti si quo casu ꝯtingat in
officiosi querelā ad nepote deuolui.qđ q̄uo i
telligatur h̄ videas ꝑ euʒ Item exemplūʒ.ff de pen.crimen
vel penā ꝛ de decur.l.ij.§.in filijs.vbi pp delictum patris fi
lius penā vel maculaʒ nō ꝯtrahit licet fallat in exceptio vt i gl.
¶ Sed contra ff de bonis liber.querit̄.vbi exhēdatio filij
nocet nepotibus ex eo natis ꝛ in eius potestate cōstitutʒ. di
stinguit Dy.aut agitur de his que mediante ministerio filij
patri queri possunt aut de his que queri non possunt.primo
casu locū habet lex cōtraria.secundo casu distinguit.aut ob
ueniebat ab ipso patre ꝛ hoc casu delictū patris nocet filio
aut obueniebat a genere vlteriori aut a ciuitate.vel a rerum
natura.ꝛ his casibus non nocet.ff de inter.ꝛ rele.l.iij.de ia-
re pa.diui fratres.ꝛ per h̄ dicit solutam qōnem de filio an ꝑ
pter delictū patris priuetur feudo.ꝛ dicit qr sic si erat pater
nū.si vero a rerum nature vel genere vlteriori nō.per dictaʒ
.l.iij.de interdic.ꝛ rele.ꝛ de hoc.ff de in ius vo.adoptiuum i
fi.ꝛ ī.de feu.c.ij.in glo.fi. Prīa glo.ponit exempla.secūdo
obijcit de tribus iuribus.r̄ndet remittit ꝛ dat similia. Ite-
rū successiue format qnqʒ obiectiōes quas soluit.tertio dat
simile ad regulam ꝛ continuat infra proximā.
¶ In prima glo.ibi sancimus.propinqui noti ꝛ familiares
no puniunt̄ si socij non fuerunt.ꝛ ibi ꝓcuratoris sequitur sci
entiā ꝛ dolum dn̄o nocere debē nec pōponius dubitat nec
nos dubitamus ꝛ ibi.§.ceterū in fi.si proscripsi nec cum in-
stitore contrahatur sed illud a pluuia vel aliter deletum est
ꝛ institor tecū cōtraxit ad te decipiendum teneor nisi frau-
dis particeps fuerim.ꝛ ibi obseruare.§.j.si quid vxores pro
consulū in prouincia deliquūt a procōsulibus rō ꝛ vindicta
exigitur. ¶ In prima glo.ibi per totū.dicebat Jo.mo.vn°
delictū quādoqʒ causat defectū in alio vnde esse non legitī
me natum non est nota delicti sed defectus de par.ca.acce-
dens.ꝛ secundum eum intelligitur regula qr non īpingitur
in toto licet in tanto.illegitimi tamen alieno vitio laborant
ꝛ ideo digni sunt venia.C.de na.li.l.legem.

Ec regula

facit ad q̄stionē quā ple-
ne scripsi supra eo.li.ď sē.
excom.si sētentia in glo.quo casu.s.an interdi
cto laro in consiliarios vel vniuersitate cōtradi-
centes alij vel absentes sint interdicti.ꝛ ideo illa pretermissa prosequar questionē represaliarum disputatas hic per
guido.demū mutin.ꝛ nūc cordien.quo querebat si bonon.
spoliatus i diocesi floren. qui post requisitione plurieꝰ per
cōmune bonon.ad cōe floren.ꝛ eius rectores vt iusticiā de
predonibus

predonib⁹ faciat ciui suo spoliato q̄d neglexerūt obtinuit
a cōi bonoꝝ. represaliam ꝯ̄ ciues floreñ ⁊ demū cepit vnum
ex illis ciuibus floreñ a quo exegit estimatione integra sue
prede an saltem in foro cōsciētie restituere teneatur.
¶ Primo ad negatiuā inducitur quattuor copiose rōnes
secūdo totidē in ꝯ̄riū. tertio ponit triplex solutio. ⁊ q̄d nō
teneat̄ sic ostendit̄. cōstat quod pena temporali ⁊ corporali
licet ⁊ spirituali p̄ter excōicatione certis casibus punitur
vnus p̄ alio etiā lege diuina. sufficiat remittere ad exempla
que habent̄ i. q. iiij § ij e peccato ⁊ xxiij. q. iiij. § ⁊. mā vrobi
q̄z no. in summis q̄statū questionū ⁊ vide quod h̄ in glo. no
tatur p q̄d videbis q̄ hec regula p̄p id non vitiat̄ q̄ punit̄
aliq̄s q̄ alienā culpā facit ꝓpriā. nā quādo ciuitas domin⁹
vel populus negligit de subditoꝝ iustitiā facē vt in casu nr̄o
delicto consentire vi. ij. q. vii. negligere. lxxxvi. di. facientis
facit. xlv. di. sed illud de sentē. exco. quāte ⁊ eo ti. dilecti. li.
vi. p que infra patet quod etiā nō improbātis approbare vr̄
ad idē. ff. furti aduersus. l. i § vlt. ⁊ de noxa. l. ij. ⁊. iij. ideo
canon p̄mittit bellū ꝯ̄ tales moueri quod isto casu iustū di.
xxiij. q. ij. dñs. ⁊ facit quod ibi no. de pileo ꝯ̄ nuncios regis
anglie cū z sufficiēte necessitas ad id cōpellat ca. cā. q. j. noli. ⁊
quod in iusto bello quis acquirit suū est. xxiij. q. v. dicat. ff. de
acq. re. do. l. naturalē in fi. ergo talis restituē nō tenet̄. ⁊ de
mā vide q̄d plene scripsi post Inn. ⁊ Hostī. de resti. spo. oli.
i. sup ver. duxeritis ⁊ maxime post p̄ncipiū ver. auctoritate
⁊ in fi. ver. ⁊ si nō sit. ⁊ quod scripsi post eosdē de ap. dilecti
in glo. no. appellationē ver. hocāūt dubiū. ⁊ p has remissio
nes plura de questiōe decidā. ¶ Secūdo sic. vt dicit canō
quod iure possidet̄ nō est alienū. illud aūt iure possidet̄ q̄d
iuste. xiiij. q. iiij. q̄d dicā ⁊. ff. de ver. sig. ius dictū. iuste āt pos
sidet q̄ auctore p̄tore possidet ff d acqr. pos. l. iuste. talis est
iste possidens auctoritate cōis boñ ergo ⁊c. xxiij. q. v. dixit.
q̄ aūt cōe boñ. isto casu sit p̄tor ⁊ cōpetens iudex p̄bat̄. ff d
ince. ru. na. l. ne q̄d vbi naufragio danū passus inferente vr̄
possessionis domin⁹ que nauis declinauit petit p loci p̄fe
ctū ad p̄side mitti p qua lege dixit dy. iustificari statuta ⁊
ꝯ̄suetudines italie q̄bus etiā Guil. dicit se fecisse in patrimo
nio vide in spe. de rapto. post p̄n per que illi de villa vel ca
stro tenent̄ emēdare predam factā in suo territorio sic ergo
teneat̄ ⁊ ciuitas ad preda facta in suo districtu ad idem. C.
li. xi. de naufra. per totū. glo. tamē in p̄n. l. ne q̄d. sub dubio
forte dicit ignorātem nō teneri q̄ si extraneus derobauit nō
mirū ergo si boñ. est cōgruus iudex cū p̄pter negligētiā flo
rentinus mercat̄ iurisdictiōe priuari. ff. de offi. ordi. significa
uit. xi. q. iij. ipse ligandi. ⁊ auferi dz regnū ⁊ dari genti facie
ti iusticiā. Eccle. x. in p̄n. ⁊ mathe xxi. in fi. ⁊. xxiij. q. vij. c. ij.
item nō mirū si negligētia rectoꝝ nocet ciuibus cū etiā ne
gligētia ꝓcuratoris noceat dño. ⁊. e. li. de ele. si cōpromissa
rius. ⁊ imputent sibi q̄ tales elegerūt. ff de minor. cū man da
to. item p̄pter delictū singulariū ciuiū z reliqui ⁊ ciuitas p̄
uantur dignitate episcopali. xxv. q. ij. ita nos. ⁊ sortius p̄p̄
delictū rectoꝝ. ⁊eo li. de elec. vbi piculū. §. ciuitas ⁊ de pe.
felicis in fi. ergo ⁊c. ¶ Tertio adducit̄ q̄ sententia lata ꝯ̄ ci
uitate vel populū ligat singulos p̄pter iuris īpossibilitatē.
⁊. eo. li. de sen. exco si sentētia ergo idē hic propter īpo
tentiam facti cū ista duo equiparent̄. ⁊. de rescri. sciscitatus
nec mirū q̄ ex delicto singulariū dicit̄ vniuersitas delinque
re. f. cū id agunt maiores vel maior pars vniuersitatis ff ad
munic. quod maior. ⁊ ff eo. ti. aliud § refert̄ in vul j vt iud.
sine quoq̄. suffrag § eos. ⁊ vide q̄d no. de simo. dilectus. i. ⁊
cap ⁊ membra eodē iure censent̄. xij. di. e j. j. q. iij. si q̄s episco
pus. de p̄scrip. cū no liceat ⁊ p̄dicta maxime vera in corpo
re q̄d h̄z partes distātes de hoc de exces. p̄la. dilecta singu
laris ergo florentinus detineri potuit ⁊ ad satisfactione co
gi ex culpa regentiū sicut alias liber inuitus detinet̄ p debi
to pecuniario de iureiu. ex rescripto. xxiij. q. viij vt p̄idem.
¶ Quarto inducit̄. ff de his que in frau. cred. ait p̄tor §. si
debitorē vbi p̄p̄ia auctoritate q̄ capit debitorē fugientē
si iudicis copia habē nō pōt. fortius ergo per at. a minori h̄
captio h̄ qua loquitur questio fieri potuit de auctoritate iudi
cis nō p̄imescat ergo crimen q̄ scit violentis arbitrium sibi
fuisse ꝯcessū. C. de metallis deuotū li xij. vbi no. ⁊. C. de iu
di. l. nullus. alīq cau q̄bus quis sibi ius dicit s̄z vide. xx. ca
sus plenius collectos in spe. de acto. § i de ⁊ Item q̄ vult
ex quibus etiā vel quoꝝ aliquibus posset materia dilatari.
¶ Item p̄ra ꝯ̄rio predicte l nullus C de iudi. nam si. vbi
vigor iudiciarius ⁊ tutela publici iudicij habetur cessat vl
tio ergo vbi predicta no habētur nō cessat vltio cū cessante
ratiōe vel causa cesset ꝯstitutio prohibēs vel p̄mittens. xxv.
q. ij § vlti. xvi. q. j. gn̄aliter que est lex. C de episco. ⁊ cle de
ver. sig. abbate in fi. ff de offi. eius cui man. est iurisdi. l. i. de
his que fiunt a p̄la. cū ap̄lica. in fi. ¶ In ꝯ̄riū inducit̄ re
gula peccatū hoc eo. ti cum ꝯcor. suis ⁊ q̄d ex oīum per re
presalias fit male ablatū p̄bat̄ lege diuina s̄m qua etia filiu⁹
nō portabit iniquitatem patris. Ezech. xviij. j q iiij. iudei.
xxiiij. q. iij. §. i. est etia id cōtra naturale equitate s̄m qua cū
aliena iactura quis locupletari no dz. hoc eo. ti. locupletari
cum cōcor Item ꝯ̄ rationē legis que potius vult nocentē ez
absolui q̄ innocentē dānari. ff. de pen. absente. in p̄n. Item
ꝯtra hanc regulā cū suis exemplis. ꝯstat aūt istuz floren. ex
facto ꝓprio nō teneri q̄ nec spoliauit nec mādauit nec suo
nomine factā spoliatione ratam habuit. ergo no tenetur de
resti. spo cū ad sede. In denegatione iustitie no peccauit q̄a
iudex nō erat. si fuit de iudices vel ꝯsules ex gentibus eiuz
nō tenet̄ q̄ nō videt̄ mandasse quod iniustitiā faciant ff. de
procu. qui ꝓprio. § itē ꝯtra Nec dici pōt q̄ tacēdo ꝯsense
rit. cū ille florentinus p suā ꝯtradictiōez iniustitiā remouere
nō pōt. sup quo vide q̄d no de presumpti. nonne. ⁊ hoc eo. ti.
is q̄ tacet. Et si dicatur l̄z singuli non possent. vniuersitas tñ
poterat. Respōdet̄ q̄ vniuersitas que di in culpa fuisse ip
sa punitur. cū sit obligata ex quasi maleficio p pteallegatū
.c. domin⁹. xxiij. q. ij. s̄z obligatio vniuersitatis nō afficit sin
gulos q̄ sicut debitū vniuersitati nō dēbet̄ singulis. ita q̄ dz
vniuersitas nō debent singuli. ff q̄ cuiusq̄z vniuer. l. sicut. ⁊.
eo. li. de sen. exco. romana in fi xij q. ij q̄ manumittitur. ⁊ fa
cit q̄d not. ea. q episcopus qui mancipiū. d simo. dilectus. ⁊
optime facit quod post Inno. scripsi de sen. exco. grauez in
glo. caue. Item ꝯstat q̄ in his in q̄bus detrahit̄ iuri singu
loꝝ requirit̄ omniū ꝯsensus iuxta notata de ꝯstitu. io. cū dca
¶ Secundo ostendunt represalias esse ꝯ̄ dia iura. Et primo
cōtra iura que tuitione dant peregrinis negociatoribus ⁊
viatorib⁹. xxiiij. q. iij. si q̄s romipetas de treuga ⁊ pace. c. ij.
⁊ dicit lex. quod vti via publica nemo recte p̄hibetur. C de
seru. pegrum. ⁊ vie publice deseruiūt vsibus priuatoꝝ. ff
ne q̄d in lo. pu. l. ij. § j facit de his q̄ de ele. l j § j. Itē sunt cō
trarie legi que liberū hominē p̄hibet p debito detineri. ⁊. d
pigno. c. ij C. que res pig. ob. pos. q filios. C. de ac. ⁊ ob. i. ob
es ⁊ aut j. imo. Itez iuribus que precipiūt iudiciariū ordinē
obseruari. j. q. j p totū vt lit nō ꝯtesta. p tot ū. C. d senten. ⁊
iter l p̄olatū. in aut j. de here. ⁊ fal. §. inordinatū. Item cuz
lus p̄hibeat sequestratione bonoꝝ fieri etiā ꝯ̄ verū debito
rem. C de p̄hibi. seque l j. multo minus licebit ꝯtra no ob
tore fieri apprehensione. Itez iuri prohibēt̄ que ligari suis
vel licentia nō sui iudicis. de iudi. at si clerici. de ꝯsuetu. ad
nostrā. C. si a nō cope. iudi p totū. Item iuri p̄hibeti rē etiā
sua auctoritate ꝓpria auferri. vel que sibi dicē. C. ne quis in
sua ca. l. j ff q̄d metus ca extat C. vñ vi. si quis in tanta. na ⁊
iudex ꝓpria iniuriā punire nō dz xxiij. q. iiij. inter querelas ⁊
q v. de occidēdis multo minus priuatus. Et si dicat̄ q̄ iste ñ
fecit auctoritate ꝓpria s̄z cōmunis boñ Respondet̄ q̄ cō
mune no erat iudex ꝯpetens vt dicet̄ j Itē etiā īperator nō
posset hoc facē. q̄ alter alterius debitū soluat. C de preca. i
pe. offe. l quotiens ⁊. l. nec dānosa ⁊. l. rescripta cass. xxv. q.
ij. multo minus poterit hoc iudex inferior. Item vt notatur
xxxiij. q. ij. inter h. ciuilis lex nō posset p se sine p̄missione ca
nonis dare imunitatē a culpa. tamē dare posset imunitate a
pena. multo min⁹ hoc poterit municipalis. peccauit ergo iste
⁊ sic in foro ꝯscientie ad restitutione tenet̄ Tertio est ꝯtra
spoliatū. q̄ nō fecit quod debuit debebat eni spoliatū cō
uenire corā iudice florenti. qui si neglexisset facere iusticiā

facit litem suam. insti. de obli. que ex quasi delic. in prin. quia de iudicem et vniuersitatem tunc coram cōpetenti iudice poterit conuenire sz qr comune boñ. nō sit tunc cōpetens iudex pz qr qr ɔtra ſpoliātem nō qz in ea ſpoliatiōia nō deuoluit iurisdictio ppter iudicis negligentiā ad aliū minorē vel parē. nisi vbi ius exprimit. de iudi. qualiter. ȝ. e. li. de ſupple. ne. p. la. c. j. nō obſt. de offi. or. ſignificauit vbi ſpecialē ppter periculuz anime. Item ɔ iudice denegante nō qr ſpectat ad eiꝰ ſuperiorē punire illius negligentiā et nō ad parez. xxiij. q. v. adminiſtratores ð elect. innotuit. Nō obſt. ff de ince rui. nau. l. ne quid. qr illud ſpalē vt ibi nō cōpetens ergo iudex illius eſſet preſes vel pnceps. nec obſtat ſi dicant florentinos nō recognoſcere principē nec ei parere. qr ſaltē p ipſum militarī manū debuit ɔſequi tē ſuū. xj. q. j. petimus vbi de hoc et ff. de rei ven. q reſtituere. et ſic vz itelligi. c. dominus. xxiij. q. ij. et quod iſte ſit verus itellectus colligit ex no. p Inno. et Hoſtien. de iniur. ſi cut. j. et deficiēte principe adiri pōt papa ð fo. compe. licz ex ſuſcepto. et diocesanus etiā ex negligentia ſecularis. eo. ti. ex tenore. Ad premiſſa facit qð no. Hoſtiē. in ſumma de treuga et pace ȝ qd ſit iuſtuz belliū. ɔcludit ergo commune boñ. nō habuiſſe iuſtum belluz quod ad ſpolia incrada oz ex edicto ſupioris geri. xxiij. q. ij. quid culpat ibi legitimo imperio iubēte et. q. ij. c. j. ¶ Ultimo vº queſtio ſi dubia cū expreſſe et cū pene adiectione phibite ſint repſalie a lege in autē. vt nō ſi. pig. ȝ j. coll. v. vnde ſumpta eſt autē. oīno C. ne vxor p ma. et ȝ. eo. li. de iniur. et tali ra. c. j. Soluendo recitat gui. opi. arch. in pre. decre. j. de iniur. qr pignorationes p quas innocens puniat p nocente dari nō phit p ȝ. prime allegata. putat tamē qr ɔtra dominū et ciuitate negligentē dari poſſunt pmiſſa monitiōe et pcedēte ſententia iudicis ipſius ſpoliati ſup negligentia et defectu iudicis ipſius ſpolietis vt in c. itelligi. et. c. dñs. et hoc habuit a Gui. ſpeculatore q ſic notauit in pre. c. de iniur. ſz ipſe guido non putat quod iudex ſpoliati pignorationes poſſit ɔcedere ɔ illos qui ſue iuriſdictiōis nō ſunt cū nō ſit iudex ipſorū. imo nec ſpoliatoris nec iudicis negligētis vt dixi ſupra parte. ij. in tertia ratione. et hoc verū niſi ſpoliatus nullū omnino ſuperiorē inuenire pōt corā quo iudicem ſpoliatis conueniat quod raro poterit euenire. cū in tali defectu ſecularis iudicis eccleſiaſticus iudex pōt adiri vt. ȝ. dixi vbi omnino nullum inueniret iudicē locus ſit opinioni Archi. c. ergo dominus. quod dicat gente vel ciuitatē plectēdā intelligatur auctoritate ſui iudicis vt intellexit Jo. ſab. et tūc ſi rebellis fuerit ſuo iudici belliū et repreſalias indicere poterit ɔtra illos. ſed alius hoc non poterit niſi in defectu vt. ȝ. et ſic intelligit no. p Inno. in. c. ð effectu de appella. ¶ Eſt ſciendū qr Jo. de belui. diſputauit etiā hanc queſtionez quā poſuit in pdi. auten. vt nō ſi pig. et tenuit qr vbi p iuſticia pōt ad ſupiorez haberi recurſus nō eſt locus repreſalijs in auten. vt diſſe. iu. di. ȝ. j. et. ij. et. ȝ ſi tame cōtingit. et in auten. de queſto. ȝ ſi vero. alias ɔcedi poſſunt et reipublice ppter iniuriam vel iniuſticiam ſibi factā. et ppter eande cauſam et priuate pſone. allega. c. dominus. nam ſi vt oſ licet eo caſu pugnare multo fortius ergo p viam repreſaliarū ɔcedeſ tamē ſolū ɔ delinquentes. ſ. ɔ magiſtratus officiales et ɔſiliarios iuſticiaz denegantes. allegat. ȝ. eo. li. de ſenten. excō. romana in ſiū qð quiſqz iur. l. j. ff de dolo ſed ſi ex dolo. ȝ j. vbi de hoc. Itez cōtra vniuerſitatē iuſticiā denegantē. ff. qð metus cauſa metum. ȝ. aī aduertendū. et qð cuiuſqz vniuerſi. ȝ. j. et ff c. ciu. aliud ȝ. referatur. Et ɔtra dominū et eius ſubditos ſibi auxiliū pbentes ad iniuſticiā. ȝ. e. li. de ſen. ex. ſi ſentētia. ȝ. j. C. ð hereti. auten. ſi vero dominus. et ɔ pncipale debitorez et eius ǫ res detinet. ff de his que in frau. credi. aī pretor. ȝ. ſi debitorem eū ɔcor. et vbi decu. vel coar. eō. l. j. et de decu. l. generaliter. li. x. et his caſibus nō ſolū in res vt in ȝ. ſi debitorē ſed et in perſonas ɔcedi poſſunt eū iuſticia denegantes habeantur p cōdemnatis quod pz qr pōt eis indici belliū et ipſorū res apprehēdi. vt predicto. c. dominus et ff. de rei vend. qui reſtituere ne vis fiat ei. l. ſi qs miſſus in pn. C. de epiſ. et cle. l. raptores. et cōdemnatus capi et in carcere detrudi poſſit. C.

qui bo. ce. poſ l. j. et idē in debitore q patrimoniū diſpergit. vt creditor ad ſibi debitū peruenire nō poſſit ff de his que in fraude cre. l ſi. ȝ. vl. ergo hoc caſu etiā pſone capi poterunt dixit autez nullo modo repreſalias poſſe ɔcedi ɔ perſonas ſingulares que nō delinquerūt cuz p delicto vniuerſitatis vel domini nō teneant ſingulares pſone allegat decr. romana et ſibi ſequētia que poſt ipſum ſuperius allegaui. et not. p Inno. de ſen. exco. grauē de reſti. ſpo. olīz et de iniur. ſicut de fo. compe. poſtulaſti. de appel. dilectis. ¶ Subdit autē qr licz repreſalie priuate pſone certis caſibus ɔcedi poſſint vt eſt dictū. nō tamē illi ɔcedendū eſt qr pſonas vi detinere vel in vinculis ponere poſſit. et de rebus ſibi ſatiſfacere. ſed vt poſſit pſonas et iudici preſentare. vt in publico carcere cuſtodiant. et vt ſibi de rebus auctoritate iudicis ſatiſfaciant. qr nō eſt ſingulis ɔcedendū quod magiſtratibꝰ cōpetit. ff. eo. ti. nō eſt ſingulis. et hoc ppter vitādos tumultus vt ibi et ne fiant exactiōes illicite ff de offi. preſi. illicitas in pn. et. ȝ. j. et. ȝ. ne potentiores cū ſequentibus. et ne detur occaſio iniuriarum vñ iura naſcunt. ȝ. ð accu. qualiter. j ff vñ vi. meminerit et ð caſu poſſunt itelligi gl C. cōm. vel epi. l. iudex. ff ð acq. poſ. iuſte et ſacit. l ob es et autē. immo. C. de acti. et ob. et ipſa auten. vt non ſi. pig. in prin. et. ȝ j.

On eſt in mora
n

lx. Jo. mo. dicit ponē dum caſuz p. l ff de cōpē cū alter et. l ſequentem de iudi. nō vſ. ff de re iudi. cōtumacia. ȝ. vlt. ff de vſuris cū quidam ȝ ſi pupillo.

¶ Prima glo. dicit vſ ſumpta et ponit exempla. Secūdo reddit rationem et ponderat quod dicit legitima.

¶ In prima glo. ibi nulla itelligitur ſequit mora vbi nulla eſt petitio. et ibi nihil intereſt ſequtur ipſo iure qs actionē nō habeat an p exceptione inſtruetur. ¶ In prima glo. ibi nō eſt in mora. ita qr put dicit Dy. ab oibꝰ effectibus more qs poſt eū ſcripſi in regula mora ſup prima gloſ. exemptus erit et indēnis. et ibi nō ſolū tantū vt p nudū pactū quod ſm reges actione vel obligationē nō parit. ff de pac. iuriſgentium. ȝ. igit. qr verū regulariter ſz cāliter fallit vt ibi no. ſz ſequēdo ius ciuile opponit Dy. ad regulam de. l. ſi pacto. C. de pac. vbi pmiſi penā p ſtipulatione ſi non facerē qð nudo pacto pmiſerā. et tamē ibi agit ex ſtipulatu nec pcedit mora. ſz rp ſe qr ibi nō agit ad id qð debet ex pacto nudo. ſz ad id qð ð betur ex ſtipulatu. cuius occaſione forte ɔſequeret qð ðbet ex pacto. et eſt ſpāle quod agit ex ſtipulatione penali aſi moram nec ɔctꝰ omnino ſit inutilis fatet qr hoc nō pcedit de iure can. de pac. c. j. et in ſi. Jde Dy. ad hoc. ff. c. l. nihil et. ff. ð excep. l. ſi. de replicatione plene ſcripſi. ȝ. de excep. a nobis.

Ex regula
b

inducit ad queſtionez ſa cti diſputatā p do. Jo. de montemur. que talis fuit. impoſita fuit p papaz kalende Junij decima trienalis ſolnēda p prelatos et clericos eccl'iarū de annis ipſarū puētibus de menſe Martij ſingulis annis ſub certis penis et datis collectoribus vt eſt mos. et tūc dñs Jo. preerat eccleſie paduane et ille anni puetꝰ pcepit q demū traſlatus fuit ad eccleſiā boſi. kalende Januarij et do. O. tunc fuit platus eccleſie paduane et vterqz ſuā eccleſia ſtatiz poſſidet. neuter ipſoz de mēſe Martij pximū ſequētis decimā ſoluit. querebaſ qs ipſorū incideret in penā. et qs ex illis ſoluē tenebaſ. Pro vtroqz inducunt quattuor rōnes. Tertio ponit quedā opinio ſolutio et ad ɔtra riſio. Pro vtroqz inducebaſ hec regula. Primo qr ipſe dñs. O. ſi fuiſſet moroſus cū defenſione legitimā haberet. qr illa decima debebaſ de fructibus et ſz qtitatē ipſorum in illis ptibus vbi nō eſt taxatio. ſz do. Jo. fuit collector fructuū et ſciebat qtitatē ipſoz. ipſe igit ſoluē debebat decima cū ad illum teneaſ pceptor fructuū. de deci. tua nobis et. c. a nobis eā ſuerat ipſi traſeunt cū onere ſuo. eo. ti. paſtoralis et. c. cū nō ſit cū ɔcor. et huic ɔuenit regula hoc. c. ti. q ſentit. et lex dicit illū nō fere dā q lucrū amplectit et nō vult onus ſubire. C. de cadu. toll. l. vni. ȝ. pro ſecundo in ſi.

¶ Secūdo

¶ Secundo si perceptio fructuum est causa solutionis ut ponit thema et dictum est supra cessante causa cessare debet exactio ab ipso do. M. et fieri debet ab illo in quo causa perdurat de ap. cum cessante causa cum contra. ¶ Tertio cum plati equiparent usufructuariis. ut no. ff. de pecul. cleri. c. vl. et Ho. li. de offi. or. prin. ut usufructuarius tenetur ad onera et tributa ff. de usufruc. hactenus et l. si pendentes. ergo bon. qui de facto et de iure usufructuarius fuit illorum fructuum decimam soluat ¶ Quarto ipse bon. maiore parte anni possedit et administrauit ecclesiam paduanam et sic toto anno administrasse vi. Ho. li. de testi. spon. frequens. ff. de execu. tu. pp lite ar. C. ubi sena. vel cla. l. senatores. ff. ad muni. l. assumptio ipse ergo illius primi anni ex tribus decimam soluat. ¶ E contra do. Jo. allegat pro se quod non fuit morosus nec tenebatur ad decimam cum de mense Marcij non esset epus paduanus prelatis autem imposita erat soluto ut patet in themate do. M. igitur quod platus erat soluere tenebatur tempore suo sue administrationis ipse do. Jo. non soluere tenebatur. cum dies solutionis non venisset immo petitum fuisset plus tempore si dum administrabat petitum fuisset. de plus peti. c. vno ff. de condi. indebiti l. in diem. do. M. igitur quod fuit successor et heres illius conuenitur et soluat. de solu. c. j. ff. de diuer. et tempo. pre l. cum heres et facit de imu. ec. aduersus. ¶ Secundo do. Jo. quo ad paduanam ecclesiam per translationem censetur mortuus. vi. q. j. § ecce in quibus deb. nisi. ergo quod necessario pro ecclesia est soluendum soluat successor sicut si mortuo successisset ut in pre decre. i. et de solu. de fo. compe. dilecti. ¶ Tertio tales decime reales sunt non personales. unde rem sequuntur et possessor ad illas tenetur ff. de public. et vec. l. imperatores de mu. et ho. l. vl. ¶ Quarto constat quod decima illa non fuerat imposita do. Jo. epo paduano sed dignitati et ecclesie sine nominis expressione et sic respicit successorem in offi. vele. quam abbas ¶ Solutio ut dicit quibusdam videbatur quod deberet fieri pro rata temporis diuisio inter eos ar. in loca. pp sterilitate de testa. rc latam in ij. in si. ff solu. ma. l. de diuisione et l. diuortio. § de decime. a nobis et c. tua nobis et quod e. il. ad ap. sic et c. xvi. q. j. § quas latores hic facit. Ho. e. li. de sepul. cum quod. ij. eri. ipse autem soluit quod do. M. epo paduano incubat soluende decime onus. et sic non soluendo incidit in processum allegatum. c. si quis iam translatus. xxi. q. ij. et pre. dec. i. de solu. et de reli. do. constitutus ratione reddit quod debitum est reale. dicit autem quod iura contraria loquuntur in casibus personalibus vel in diuersis possessoribus qui faciunt fructus suos epi autem non faciunt fructus suos quod non sunt domini. sed procuratores de dona. c. ij. et usuarius no usufructuariis comparentur in morte. l. cum dimittunt ecclesias ut no. in pre. decr. presenti. faceret tamen quod si ipse do. Jo. exportasset fructus vel malo modo consumpsisset conueniri posset per successorem. decimam autem non habet soluere pro ecclesia paduana. satis enim est sibi quod illa habet soluere pro ecclesia bon. ¶ Ad contraria etiam respondetur quod procedunt quando quis facit fructus suos. et suo nomine ex illis tenetur ad decimam et quando unus non succedit in locum alterius. nec censetur eadem persona primus et secundus sicut est videre in marito et uxore domino et colono proprietario et usufructuario et pluribus sociis quibus casibus quilibet tenetur pro rata ut in iuribus allegatis in principio solutionis.

a

On est obligatorium. l. vlti. bonos mores. loquitur ergo regula in prohibitis per sui turpitudinem in prohibitis de fauore persone iuramentum illius cuius fauorem respicit facit valere quod non valebat secundum vg. ut in autentico sacramenta C. si aduer. ven. Ho. e. li. de pac. c. ij. de iureiur. c. ij. cum contra ¶ Prima glos. dicit ut sumptra et ponit exempla. Secundo dicit fallere regula decr. sit vo. Tertio istius regule dat contra. et assignat duplicem rationem ¶ In prima glo. ibi excepto sequitur eo quod celsus putat non valere si puenerit ne dolus prestet. hic enim bone fidei iudicio contrarium est et ita venimus. ¶ In prima glo. ibi. Ho. in malis facit etiam Ho. co. li. de elec. ubi periculum. § quod autem et c. qui sepe de te. ec. si alie. c. ij § contra. et ibi nemo pot. ut ibi dixi hoc est impossibile moris vel iuris et ut hic dicit Dy. que contra bonos mores sunt impossibilia dicuntur de iur. e. ff. de pdi. insti. l. filius et l. conditiones et l. quidam ergo etc.

b

Ex regula inducebatur ad questionem fratris Alberti quam sic proponebat abbas cum conuentu causa vitandi murmurationis et scandali fecerunt statutum iuramento firmatum ut singulis monachis darentur x. annuatim pro vestimentis. Queritur utrum abbas propria voluntate possit illud tollere ipsis monachis pecuniam denegando. et quia quod fuit prima que disputauit satis fuit in illa pluries ad cuius decurrationem intendo et allegando primo pro abbate discutiendum dicebat an statutum fuerit licitum. ¶ Et quod sit illicitum inducebat quattuor. primo statum monachorum. secundo subiectionem ipsorum ad abbatem. tertio abbatis officium. quarto quia contra regulis quod agit. secundo infra patebit in fine solut. ¶ Circa primum constat quod status monachi non permittit eum proprium habere vel aliquid possidere. xij. q. i. nolo et c. non dicatis. xviij. q. j. c. j. de sta. mo. c. ij. et c. cum ad monasterium ergo statutum illicitum quod facit eum proprietarium nec enim est vna via prohibitum palam concedendum ut hoc tit. cum quod vna. de procura. tue. Item cum speciale sit quod monachus possit habere peculium pro iniuncta sibi administratione de sta. mo. c. ij. et tamen certum est quod ille licet administrator non habet illud proprium et si abbas esset vel episcopus. liij. di. abbati. de test. et ij. xviij. q. j. c. vni. de priui. cum olim. pp quod conceditur illi administratori concedi detestationem tamen ex quo sequitur quod non administratori etiam detestatio per abbatem concedi non potest facit de priui. sane. ergo nec secundum id per statutum obligare fraudando lege ibi ad p. quanto. ¶ Circa secundum constat quod monachi abbati in omnibus obedire tenentur in sta. mo. cum ad monasterium. § abbas. xviij. q. ij. abbates. lviij. di. c. j. et ij. et sicut obedientia in exhibendo inest monacho sic et in recipiendo inest abbati. et hinc abbas renunciare non potest quod monachum manentem suum monachum non potest absoluere ab obedientia in renun. c. pe. sed istud statutum quodammodo absoluit si ab iusto abbate quem vice dei habent super caput suum. Ho. co. li. de electi. si religiosus. possint illa. x. petere et ipse teneatur dare ergo illicitum. Item si conceditur hoc pro vestibus fieri posse. ergo pari ratione pro victu. ut tantum pro pane pro vino et pro piscibus. ne dicamus carnibus recipere debeant et sic ex vi statuti haberent prebendas distinctas vel saltem portiones priuilegiatas. contra id quod scripsi de preben. dilectus. i. et cellas priuatas contra id. xx. q. vlti. monachum. xij. q. j. necessaria de sta. mo. cum ad monasterium. ¶ Circa tertium certum est quod ad abbatem pertinet tota potestas monasterij. xviij. q. ij. nullam et debet esse discretus in regimine. eo. q. si quis abbas. et de omnibus diligentem sollicitudinem gerere debet ut pre. c. cum ad monasterium. et secundum qualitates personarum eis prouidere ut ibi vet. quod si quis facit de preben. de multa in fi. ff de usufruc. sed et si quid. § j. exemplo apostolorum qui non equaliter omnibus sed singulis diuidebant. prout singulis opus erat. actuum. iiij. xij. q. j. dilectissimis. sed si pro pro senum vel aliam causam illa. x. non sufficiant. sequeretur ex statuto quod plus dare non teneretur. ¶ Item si superabundat sequeretur quod nihilominus illa dare teneretur. hoc ergo esset contra abbatis distributionis officium et sic illicitum cum equale vitium sit negare necessaria et dare superflua. xli. di. quisquis de off. custo. c. j. et cleme. in intepa. c. j. ergo statutum iniquum quod aufert abbatis officium in prouidendo et distribuendo et per consequens non obligat iuramentum quod est contra supradicta facit de iureiur. sicut c. ij. ubi non valet statutum etiam iuratum in preiudicium iuris superioris vel ipsius officij. pro quo patere potest quod statutum non habet honestatem que conseruat bonorum statum sed hoc confundit facit. xxiij. q. v. si apud. non habet iustitiam quia dissoluit obedientiam ut dictum est nec habet iuris possibilitatem xxij. q. ij. si ciat. nec necessitatem cum aliter secundum regulam possit monachis prouideri non conuenit nature negocij immo est contra illam facit de con. appo. c. fi. et c. cum ad monasterium in fi. nec est pro communi vtilitate. sed pro priuata singularium monachorum. et sic in hoc statuto deficiunt omnia illa que concurrere debent in. l. condenda. iiij. di. erit autem. ad ide. i. di. consuetudo. ubi dicit quod lex debet esse talis que congruat religioni. discipline conueniat. et saluti proficiat. sed pro superiora patet contrarium in hoc statuto. ergo statutum non valet. et iuramentum de ipso seruando non obligat. maxime quia non valet iuramentum quod frangat professionis fidem de iureiur sicut. 4. ¶ Quarto cum regula monachorum sit per sedem apostolicam

approbata et cōfirmata de reli. do. c. fin. et sic lex priuata quo ad con. sed de re ex certa sciētia ↄfirmata p papā vel ipsius priuilegijs non lz alicui iudicare vel illa mutare. de ↄfir. vti. vel inuti. c. i. et ij. ne iudi. cu venissent supra de ma. et obe. cuz inferior. et cle. de elec. c. ne romani. sz regula dicit visum ētiā nō pecuniā monachis dari. ergo abbas et cōuentus ↄtra regulā statuere nō potuerūt. ↄcludit ergo abbatē posse reuocare posse statutū quod sine salutis interitu seruari nō pōt. vt pbatuz est et sic iuramentū nō obligat p hāc regulā et regulā in ma. lis. co. ti. cū ↄcor. ¶ In ↄtriū p monachis allegat statutū licitū ex pte cause efficiētis. scdo materialis. tertio ḟalis siue et finalis. qr de formali nō dubitaṫ ↄcludēs ide ēt si eēt illicitū. ¶ De primo abbas et monachi cū faciant licitū collegium statuta in pprio monasterio facere pñt facit. l. vi. ma cause. xi. di. catholica de con di. iij. c. i. ō cōsti. cū accessissent et c. ex litteris de cle. nō resi. cū dilectus et c. ad audiētiā ergo est licitum ex faciētibus. ¶ De secūdo pecunia daṫ p vestibus et in eas est ↄuertēda cū illis ergo censeṫ eodē vt lite pendēte ecclesia. xij. q. ij. § de his reb⁹. ff. e. is qr in ius sz monachis detur vestitus et victus qbus dz esset cōtentus. xij. q. i. clericus q. xvj. q. i. si cupis ergo licite recipit qd daṫ p vestibus. Inducit ad idē q cleri. vel vo. insinuāte. et qd ibi no. et. xxvij. q. i. ō viduis. i. per que pz q monachus in domo quōda sua cū oībus bonis quōda suis remanere pōt et illa admīstrare et in suos vsus cōuertere de abbatis licētia fortius ergo abbas cū caplo poterit facere monachum administratore certe pecunie in certū vsum necessariū cōuertēde per argumētuz a minori. de quo de elec. c. cū in cunctis. et de toto ad ptem ne offi. dele. pestoralis. nā et q totā cāz nō delegat certū articulum delegare pōt. de ap. cu cām de reli. cū Bertoldus de offic. delegati sup qōnum ¶ Ad idē pbaṫ q monachus de licentia abbatis pōt aliqd possidere. lz nō vt pprius. facit. xij. q. i. no dicatis. et ibi no. in tex. ibi dicit q nil possidere pñt sine abbatis licentia ergo de licentia abbatis pñt de his que fi. a pla. cum aplica in fi. vnde talibus spoliatus restitutione petit. de rescrip. cuz dilecta de accu. olim. Item ↄstat q pñt hēre peculiū p admīstratione sibi iniuncta. de sta. mo. c. ij. si ergo cuilibet monacho daṫ admīstratio illius summe. licite illam tz. ergo statutū nā no est in qua. nec pp id debērē proprium cū ad in monacho sit ppriū. qd celat abbati. lz hoc nō est tale. ergo ↄcludit vt. s. ¶ De tertio. s. impulsiua cā vl'. fi. no. qd in themate dī p p vitāda murmuratione et scādulum hoc statutū. que maxime in religiosis vitāda sunt. quōs decet esse getos. xvj. q. i. q vere. xviij. q. ij. quaz fit de sindico. e. vno. valuit ergo ↄstitutio respectu cause pdicte. cū p vitando scādalo possit fieri et omitti qd alias nō liceret ō no. op. nūci. c. ij. fortius ergo pseruādū est iaz factū qr turpius eīcitur de iureiur. quēadmoduz. fortiter facit de preben. nisi essent. vbi pro bono pacis absolute dari pmitiṫ monacho annua pecunia. fortius ergo dari pōt ad certū vsum necessariū. vt in terminis questionis sic et pp scādalū nō recipiṫ monasteriū als recipiēdus de regul. c. fi. bonū ergo fuit statutū murmurationē et scādulū tollens que sepius in moñ obueniunt ex vestiū distributiōe. qñqz etiā no discreta et que p gere religiose cōuersatiois ordinata sunt turbari vel violari no dñt. xxv. q. ij. cū p. e. et. q. i. que ad ppetuā cā igiṫ pbatū sit ex causis efficienti mali et fi statutū licitū hñs. sequit q cū sit edictū ab abbate et ↄuentu p solū abbate non poterit reuocari supra. e. ti. oīs res cu ↄcor. co aduuat regule. ff. co. qd semel et. c. mutare. Ite ēz ↄcludiṫ idē p locū a diuisione. nam aut dictū statutū. licitū aut illicitum si licitū. solus abbas no reuocat vt pxi. dixi. si illicitū ob sibi factū ppriū ↄ qd venire nō pōt ō cle. piu. diuersis. et ibi ↄcor. hinc ē qd iudex q tulit iniquā suiam illaz no reuocat. ff ō re iudi. iudex et. l. paulus. statutū aūt hz vt isīc de sen. ex. a nobis si ℏ i statuto no iurato forti⁹ in iurato p eū cu possit iuramentū seruari sine interitu salutis ō iureiur. si vo et c. cū cōtingat de pac. ↄñis. iuīt et si dubium est an teneat no dz abbas ↄuenire auctoritate ppria de elec. venerabilē. plus dico q si ↄfiaret iuramentū illicitū ex parte recipietis ex quo nō est illicitū ex parte iurātis ser

nandū est. hoc pz in iuramēto de soluēdis vsuris de iureiur. debitores cuz ergo ista datio sit licita ex parte abbatis. xij. q. i. non dicatis de sta. mo. c. ij. q pōt dare pecunia monachis sicut dñs et pater seruo et filio ff de pecul' depositi in prin. et §. peculiū. dato q ipsius receptio quo ad monachos esset illicita pp iuramentū tamē dare teneṫ. pz ergo ↄclusio huius partis q abbas statutū tollē vel pecunia denegare nō pōt. ¶ Soluebat q nisi certa cā subsit p qua statutū trahaṫ ad nor̄ i abbas ppria tātum volūtate nō dz denegare pecuniā sed dz seruare iuramētū cū possit seruari sine interitu salutis eterne p. c. debitores et c. si vero ne iureiur. verūtamē si ipse denegat monachi aduersus eum ad hoc petitione vel actione si hent imo volūtati sue obedire tenētur hoc dixit per. c. xxxiij. q. v. mālifestū. et sic loquēdo sunt soluta ↄtria. et vide qd dixi de sta. mo. cum ad monasterium in fi. glo. dicebat.

a

Non est sine

.xix. non ptinet dicit Jo. mo. tōe facti vel modi ad pmū allegat de homici. ↄtinebatur ad fin e. tit. ad audiētiā. ff ad. l. aqli. si et si. §. si cū. l. se. scīniscet. tractat ℏ Hy. an teneaṫ q impedire potuit iniuriā fieri et nō ipediuit et dicit ℏ planū de iure canonico supra. eo. ti. de sen. ex. dilecti. et facit ad hoc ff. de noxalib⁹. l. ij. in pñ. et ff ō remissi. oē delictū. §. q ppositum vt dicit ↄtrium no. ff e. ti. l. culpa tamē vt dicit tex. ult⁹. l. facit p a ↄtrio item facit ad sil' l. j § eode aūt. p gl. facit eadē lex l § in eo de hoc. ff. de sen. ex. quante. ¶ Prima gl. dicit vnde sumpta. et ponit exempla in prin. et in fi. ex qbus infert hunc de casu teneri in medio obijcit et soluit. ¶ In prima glos. ibi culpa est. sese imiscere rei ad se nō ptinenti. et ibi fin⁹ interest hoīs hoīem beneficio iuuari. ¶ In prima glo. ibi officiū. C de neg. gest. officio vbi de ℏ et. e. ti. l. j. ff ō offi. test. l. ij. et ibi iudice et assessore. ff qd qsqz iuris. l. ij. et ibi. no.

b

Ec regula

facit ad qōez ō clerico q patrocinaṫ i cā sanguinis corā iudice seculari. q sit irregularis mō te secuta. quā plene scripsi post Hostie. de postulā. c. f. sup glo. Item facit ad qōez qua disputaui de teste q nō iuratus se imiscuit fere do testimonio. et falsuz dixit quā sic pponebaz Aequinus vocatus ad testimoniū obliuione vl' alia de causa iurauit. et falsuz deposuit. qriṫ an teneaṫ pena falsi testis. ¶ Primo de qualitate pene remittit ad negatiuaz alleganṫ. vt. rōnes. et totidez in ↄtrium. vltimo soluit duos inducens q solutioni ↄcordant et ↄria soluit. ¶ Qualis ergo sit pena de qua queriṫ videat studiosus. l. vi. si eps. ij. q. iij. i sūma. v. q. vlt. psbyter. ij. iij. q. i. q cūqz. xxij. q. v. si qs ↄuict⁹. xxij. q. v. tex dz. xxxiij. q. v. hec imago. de cri. fals. c. i ff ad. l. cor. de fal'. l. j §. vlt. de testi. q falso C eo l nulliū. C de epi. et cle. autē. presbyteri et in corpe de sanctis. epis. vñ sūpta e st. §. reuerendissimus coll'. ix. ¶ Quod nō teneaṫ sic pbo. iuramentū est de substātia formali ipsius testimonij vt pz. iij. q. ij. iurisiurādi. que est lex. C. de testi. ij. q. iiij. nullaz ibi primo ād sacra xpi euāgellia. ij. q. ix. hortamur ibi tactis sa. san. euāgelijs prestito legaliter sacramēto. ff. de testi. fraternitatis i fi. eo. ti. de testibus et c. nup C de testi l testiū ibi bi qui cuz sacramēti religione deposuerīt et l si qñ ibi sicut eni p toto litis certamie. iureiur. et c. sed vbi desinit substantialis forma desinit esse rei sine deficiat qr numqz fuit siue qr fuit et desijt. primum pz. i. q. i. detrahe. ff. de bap e pe. de spon. tua in fi. de sum. tri. c. vno in cle. ff ad l. fal. si is quadringēta. § quedaz. ibi neqz balneū neqz theatrū neqz stadiū fecisse itelligiṫ qui nō dedit ppriā formā q ex ↄsumatiōe ↄtingit. ¶ Secūdū pz. xvj. q. vij. et hoc dicimus de. no op. nūci. c. ij. ff de. v. sign. mulieris. § i. et. l. se. ad exhibe. iul'. scribit si qs hoīem. §. sed si quis de aur. et ar. le. l. seya. dicā ergo cū. l. q deficiēte rei essentia vel origine absurdū est imaginē derelinq. C de lati. liber. tol'. vna. i rñ. in fi. cū ergo hic essentialis forma deficiat. vt primo dixi. cuius defect⁹ qñqz plus afficit ℏ defect⁹ mãe. vt pz ex notatis. xij. q. ij. in forma et c. sine exemptione. ff. de constitu.

constitu. que in ecclesiarũ in glo. fi. dicã nec testimoniũ nec testimonij imaginẽ hec fuisse. ₇ sicut iurãs cantũ de falso teneri nõ põt sic nec deponẽs eñ cũ ex iuramẽto ₇ dicto resoltet testimoniũ sĩle de eo q nuxit in ma. c. fi. deficiet igr̃ primo bẽat ꝓ infecto ₇ medatr̃ satis qd no de testi. cũ cãm in fi. vlt. glo. ¶ Secũdo sic ꝓbo. iura que puniũt falsuz testẽ intelligunt de piuro. Exo. xxiij. in prin. ne iungas manũ tuã vt ꝓ impio dicas falsuz testimoniũ. falsuz est ergo in illo qui manum libro iungit vel iurauit ad idẽ. xxij. q. v. ex dz. xxij. q. siquis cõuictus in fi. ẽ. de testi. cũ tu. ₇ bñ de ꝓcur. in ufa. ibi iuramẽti religione cotempta falsum testimoniũ dixerint ff. ad. l. cor. de fal qd sit falsum. vñ salomon ꝓuer. vj. ponẽs vij. odibilia ponit linguã mendacẽ ₇ testez fallacẽ vt diuersa cui bñ cõcor. de ꝓsump. lr̃as supra de accu inq̃sitiõis. §. ij. in fi. vbi mendax admittit ad testimoniũ qd nõ ꝓcedit in falso teste etiã emedato de testi. testimoniũ. ꝯstat aute impossible deierare illũ qui nõ iurat. xxij. q. v. ille ẽ incruta. ₇ si christus. sicut mori nõ põt qui nõ vixit. xxij. q. ij. qd nõ. ₇ de filibus ibi vide no. ₇ ẽ despon. ipu. ad dissoluẽdũ de ec. edi. ad audientiã. iste igr̃ cũ nõ iurauerit lz mẽdax dici posset non tamẽ falsus testis ₇ sic cũ de pena tractemus que restringẽda est. e. ti. in penis cum ꝯcor. illa pena non tenebitur.

¶ Tertio sic ꝓbo. eade cẽn nõ põt opari diuersos effectus. xj. q. ij. cognouimus de dec. cũ in tua de priuil. q̃ circa. ff. de vsuca. cũ q edes in fi. multomin⁹ ergo opabit̃ ꝯtios. xxiij. q. vij. qd aũt de ap. sollicitudinez in fi C. de fur. l. j. cũ ꝯcor. Sz cõstat q nõ hetur ꝓ teste quo ad fidẽ i ei geste ꝓ iura in ꝑn. allegata. ergo nec quo ad penã fal. siue ĩ ꝯdictoriũ icidam⁹ vt sit testis ₇ nõ testis vl' ꝑ testis ₇ ꝑtim nõ sicut quis si ꝑt eẽ sanctus ₇ peccator. j. q. j. si cucchristus. dignus ₇ indign⁹ lxxiij. di. c. ij. legitimus ₇ illegitimus de ciade. despon. c. fi. vbi no. liber ₇ suus. ff. de libe. ca duobus. sicut dicit lex q ci diculũ est eãdẽ femina vt nuptã ₇ nõ nuptã admitti. ff. ẽ cõdi. ₇ de. siñe. si ergo careat nomine testis careat ₇ effectu ₇ sicut caret fidẽ sic careat penã. xxv. q. ij. §. fi. de ver. sig. abbate in fi. C. ẽ fer. anullo. ¶ Quarto sic iudicis accusatoris ₇ testis actus equant̃ in mox ꝓbat̃ optime. xxiij. q. j. §. his auctoribus de testi. c. fi. de accusa. sup his de hereti. excõicamus. §. credẽtes ₇ ꝓbat̃ bñ. ff. de his q. vt indig. l. post legatuz in ꝑn. ₇ §. se. vbi q accusat testiñ ẽ falo testificat vel iudicat legatũ ꝑdit. Item in liberto q patronũ ledit accusatiõe vel testimonio. xij. q. ij. eps q mancipiũ. ne fois nõ ordinandis de familia ff. de bo. li. q ẽn maior. §. j. Sed actus iudicis nõ effectiue statuens sibi nõ obstat de pe. di j. hic aũt de ṽ sig. in his ibi cũ effectu ff quod q̃sq3 iuris. l. j. in fi. qd eni obstat ₇c. ff. de iniur. Item apud §. si curauerit cũ ꝯcor. Item actus accusatoris de facto tñ accusantis nõ afficit quod pz in muliere ₇ minore q de facto accusantes ₇ sine abolitõe desistentes nõ incidunt in turpilli. ff. ad turpillianũ l. j. §. accusatione in fi Item falsitas partis ponetis vel rñdentis ꝯtra punitur cũ hoc fuerit post iuramentũ nõ tamẽ prius de iur etiur. cũ in positionibus li. vj. ad idẽ. eo. li. de ꝯfessis si post. sic ergo dicã in teste vt sic in ipso nõ puniat̃ dolus q nõ nocuit. ff. de dolo l. j. §. idem ponponius ait. ¶ Quinto sic. aut iste accusat̃ ab illo ꝯ que deposuit ₇ cuius interest aut ab alio. a primo nõ põt q̃ illius verũ dictũ nõ recipet ꝯ se ex defectu iuramẽti. ergo nec de falso hz ꝯqueri q̃ nõ dz id petere cui⁹ ꝯtrium nõ peteret. ff. de emp. ₇ ven c. ij. vbi de h de in gl. ij. C. de solu l. pe. de rescin. ven. ratas. Itẽ alia cõne. q̃ fuit in culpa. q nõ fuit curiosus vt ille iuraret sine sit ꝓducens. sine is ꝯtra quẽ ꝓducit̃. q ad id citat̃ de testi. c. ij. imputet ergo sibi. ij. q vj. biduũ in fi. si ergo repellit illũ cuius interest. fortius extraneũ cũ ex accusatoribus preferendus sit idoneor. ff. de accusa. si plures ₇ ille magis idoneus cuius plus interest vt ibi. ff. de collu. dete. l. fi. in fi. ergo iuxta regula no. ẽ. de elec. cũ in cunctis. si non inest de quo magis vĩ nec inerit de quo minus. ₇ si vinco vincentẽ te ₇c. de quo no. xxiiij q. j. ꝯ gamus de ꝯcessi preben. auctoritate li. vj. ₇ ff ẽ diuer. ₇ tpa. pre l. de accessionibus. ¶ Sexto adducit̃ lex si qs legatuz in. ẽi. ff ad. l. cor. de fal. ₇ cõ q̃ dicimus in nõ atrocibus nõ

puniri eũ qui nõ ꝑfecit lz aliud egerit iuxta ea que recitant̃. C. de rpi. ₇ cle. si q nõ dicã. ₇ dixi in qõe sup ꝯ eq̃uiã in pe. nis. sed sepe ꝓ crimine falsi pena pecuniaria debet̃ etiã ꝯ leges ff de fal l. j. in fi ₇ no C. de transac. trãsigẽ. cuz ergo hec ex iuramẽti defectu nõ fuerit verũ vl' ꝑfectũ falsuz lz abusiue vt no. si. ff. de ver. sig. paulus ẽ ver. ob. ita stipulatus ₇ fi. ꝯcludit̃ istum nõ teneri. ¶ In ꝯtrium q iste teneat̃ pena falsi sic ꝓbo nego iuramẽtum esse de substantia testimonij sed inductũ est in fauore ꝑtium cuius iniuriat̃ testis decedo vel cecedo. j. q. vj. quisq̃s de cri. fal. c. j. C de fal l penult. ₇ vlti. bonũ vtrũq3 pz q iuramentuz istud ꝓ partes remitti põt. ẽ testi. tuis ₇ no. ff. de fer. l. j. ₇ C. de testi. iurisiuradi si remitti põt ergo nõ est de substantia sine qua esse nõ posset cũ conueniẽ quod ẽ iuramẽto qd ꝑstat excõicatus cũ absoluit̃ no. de sen. ex. cũ desideres in glos. fi. cũ eni certis casibus fiat absolo sine illo ergo nõ ꝑt dici ẽ substãtia sit ergo forma lz nõ substantialis forma sine qua deesse rmã de cele. missa. in quadaz post ꝑn. de sum. tri. c. vni in cle. si ergo duplex est forma depositõis ₇ vtraq3 ꝑfecta in se sicut duplex est forma testãdi iure coi ₇ militari ₇ vtraq3 in se ꝑfecta ₇ sibi asscribens ẽ testõ nedũ cõi lz etiã militari tenet̃ de falso. ff ad. l. cor. ẽ fal. l. j. §. ad testã ₇ C. de his qui sibi asscribunt l. pe. sic dicã de isto q imperfecta forma singulari deposuit vt ex quo testis ẽ ter alios apparuit beatus rans. xx. q. j. quẽ progenitorem. ẽ. de regula. vidua C. de lati. liber l. vna. §. lz ₇ qui dñi. ₇ sic cũ vt prius ꝓbaui fauore partiũ sit iuramentũ inductũ ₇ parti nocet falsuz dicẽdo hoc qd sit iuratũ non redũdet in parti lesionẽ ꝯ regulã qd ob grãm. j. eo. cũ ꝯcor. ₇ i qd fauore. C. de legi. sic ergo puniret̃ q iurasset C de testi. nullũ. ff. eo. qui falso sic ₇ iste. ¶ Secũdo q iuramentum nõ sit de substãtia falsi sic ꝓbo. lex cor. de falsis induxit penã falsi teste vel testimonij vel accusatoris vt pz. ff. ad l. cor. de fal. l. j. in prin. ₇ pluribus legibus ipsius ti. lz nulla lex. ff. ox induxit iuramentum testis lz postea inductũ fuit ꝑ l. Codicis ₇ Constantini C. ẽ testi. iurisiurandi. ergo fateri oz ꝑ legis cornelie penam falsi testis locũ habuisse in nõ iurãte ex quo ꝯcludit̃ iuramentũ nõ esse de substantia falsi testimonij. ₇ est huic sĩle quod hetur de presby. nõ bap. c. fi. ₇ qd no t. de elec. ꝑpetuo li eo. glo. fi. nõ ob l theopõpus. ff de dote prel. q̃ ibi factũ narrat̃. vel exponit̃ iucatus. i. adiuratus vt ibi no. Item certũ ẽ q ibi nõ loq̃t de teste in iudicio deponẽte. Item licz glo. i. l. iurius. ff de infa. ₇ in. l. iij. §. sabino. ff. de testi. intelligat illos testes iuratos. tex. tamẽ id nõ exprimunt. ₇ si dicas primã cõpilatiõnẽ Codicis fuisse ante copilatione ff ox vt in ꝑe. insti. in ꝑn. ₇ secunda post ₇ facta ꝑ legũ decisiones ₇ sic cõcludas l. C. preter legũ decisiones fuisse ante copil. ff ox. ₇ iferas ꝑ id l iurisiurandi que nõ fuit de legũ decisionibus ꝑcessisse copil ff ox. dato q fateat q copilatione ff ox. vltima ꝑcesserit nõ fateor q lex illa. l. ff ox ₇. l. cornelia precesserit imo ꝓut ex cronicis patere ꝑt cũ illa lex iurisiurandi fuerit costantini primi. necesse est fateri q lex cornelia ꝑcesserit illã. qd si cõcedo. ꝯstat q leges Codicis ordinate sũt sub titulis collocate situr ₇ decretales. i. vt leges diuersoruz imperatorũ in vno titulo descripte sic ordinate locent̃ q ex ipsarũ ordine pateat ordo auctorũ. C. de nouo. C. compo. in ꝑn. ꝯstitu. ver. ita tamẽ lz in ti. de testi. prima. l fuit Alex. q cepit imperare annis dñi. ccxxiij. Secunda fuit Valeciani ₇ Galieni ipsius filij ₇ hi regnare ceperunt. cclvj. Tertia fuit Kar. ₇ filiox Karini ₇ Numeriani ₇ hi regnare ceperunt. cclxv. Quarta cuz tribus seq̃ntibus fuerunt Diocletiani ₇ Maximiani ₇ hi regnare ceperũt. cclxxxviij. lex iurisiurãdi fuit Constantini q si fuit ꝑmus imperiũ suũ inchoauit. ccc. ix. si secundus. ccc. xi. ₇ de aliis eo amplius. ₇ vt ꝑficia leges illius tituli ex quo ichoauit lex oĩbus fuit Valerij Gratiani ₇ Valentiniani quox imperiũ inchoauit in. ccc. lxvij. lex q̃ liberi ₇ seq̃ns fuerunt Honorij ₇ Theodosij iunioris ₇ cepit ipsorũ impiũ in. cccc j. lex nullu fuit zenonis q cepit iperare. cccc. lxxiij. lex si qs cũ seq̃ntibus fuerũt Iustiniani cuius imperiũ inchoauit in. ccccc xxvij. quod ergo lex cornelia de falsis precesserit. l iurisiurandi dupliciter probatur.

Primo quia oēs leges in ti. ad l. cor. de fal. i. c. vsq3 ad l. si qs decurio que fuit Constantini pcessecūt legē iurisfirmādi qd pz ex supradictis. ¶ Secūdo quia si dicamus quod Marcus auctor prime legis co. ti. ff fuerit imperator ille cepit iperare i. c. lxij. et sic v litra c. et xl. annos pcessit Constantinū et eius leges tñ gitr ex his pcedat superior pclusio et hoc nostri tēporis legiste nō ponderat nec iperatorū noīa in modernis codicibus describunt. ¶ Tertio idem sic pbo. Pstat pena falsi teneri q corrumpit teste. xxij. q. v. si qs se et c. si qs pnct facit eo. ti. ad falsariorū ibi q p se vel alios. pz ff ad l. cor. de fal. l. j. et l. lege cor. § j. et l. falsi pena. Item pstat testē puniri de falso q falsum testamētū signauit. eo. ti. l. ij. et l. paulus § j. cū ergo isti nō iurent pcludit quod iuramētū nō est de substantia falsi nec mirū quia mentiendo cōmisit falsuz. est enim mēdaciū falsa significatio vocis cū volūtate fallendi. xxij. q. j. § ille. ad idem. ca. q. cum humilitatis in fi. et c. omne genus in autē. de instru. cau. in pn. colla. vj. et tallis prodic veritate. x. q. iij. nolite. ij. et testis dī quis anteq3 iurec de capel. mo. dilectus. ver. cūq3. cū ergo nō desit h nome falsi testis nec falsi testimonij nec false testatois ergo nec deerit pena d pmo Prover. xix. q metit testis est fraudulētus et. xix. falsus testis non erit impunitus. Mathei. xxvj. nouissime venerunt duo falsi testes et dixerūt et c. ad idez xj. q. iij. inter verba et c. estimant in fine. pz idem de v. signi. forus vbi testes dicunt q supersiatu cae pferunt. de secūdo. iiij. q. iij. alia que est l. iij. § iij. ff de testi. ā. de cohabi. cle. et mu. vnde periuriū et falsuz testimoniū ponunt vt diuersa de temp. or. c. fi. d vtroq3 ibi ad cor. xv. inuenimur falsi testes qui falsuz testimoniū diximus et c. et tamē apostoli nō erat iurati de tertio xxviij. di. de syracusane idez pz. l. j ff ad. l. cor. de fal. et l. lege cor § j. et l. eos in pn. duplicāt testimonia et attestatōes ac si itedat falsū cōmitti i testimonijs nō iuratorum et attestacoib iuratorum d qb i Rica. ā. de testi. et attesta. sic ergo testametū est metis testatio. xxiiij. q. ij. sz aliud ist. d testa. in pn. ff c. l. j et no. ā d testa. c. ij. sic testimoniū ē mentis vel rei note testatio qua sine iuramento p depositōem fieri pstat ergo et c. ¶ Quarto sic ad esse falsi testimonij et eius pena no reqrit quod illud valeat vel fructū afferat alias falsuz no esset pz Marci. xiiij. ibi multe falsuz testimoniū dicebat aduersus eū et cōuenietia testimonia nō erant sicut nec ad cē matrimonij carnalis in quo sufficit psensus et quo ad impedimentum publice honestatis de spon. c. vnic. li. eo. et quo ad penā. xxv. q. ij. c. ij. et in cle. de sponsos. qui ff de insa. qd ergo § cū aūt et ad idē. C. l. i. xij. q. iii. a pol eis qb cō pcor. sic in electōe que lic3 no valeat ex vitio materie vel defectu forme tamē locus est penis decr. cum in cūctis de ele. quia ppter. eo. ti. Item nō valet electio sepulture et puniunt eligēs de sepul. c. j. e. li. nō valet pactū future successionis de pces. pre. c. ij. C. de pac. l. fi. tamē puniunt paciscentes ff de his qui vt indi. l. ij. de dona. l. quidā in fi. et hoc cōe in penis ad id. C. de sepul. vio. l. j. ¶ Quinto sic. aut iste deliquit iurādo aut nō deliquit. pmo casu ex accumulatōe dlicti ipsius pditō nō dz ee melior sz deterior. vj. q. j. iudicare d penis. c. j. ff d penis relegati. et l. capitaliū § in exulibus nec fit quis melior delinquēdo. vj. q. j. lege in pn de preben. cum q. ā eo. li. ff ad l. falci. l. precia. Item committit falsitas in exprimendo et supprimēdo. xxij. q. ij. ne quis. xj. q. iij. qsquis de crimine fal. c. j. C. si pt iuf l. pscriptoe C. de testa. iubemus in fi. sz ate sic fecit in duobus delinquēdo quia suppressit iuramētū et falsuz dixit ergo et c. Secūdo casu quādo nō deliquit no iurando aut hoc fuit quia remissum et tūc eo fortius de falso puniri debz quia multo maiori pena sunt digni qbus cū plurimū honoris delatū est depeniunt in crimine. C. de epi. et cle. l. presbyteri cañ. v. q. vlti. presbyteri j. facit supra de vita et hone. cle. vt clericorū in fi. si per obliuione vel dolū iudicis vel tabellionis p id ius partis qua dolose ledere voluit minus nō debz facit de conuer. pio. audiū et qd notat de rescri. ad audiētiam j. et C. de fideiu. l. fi. in fi. de magist. con. l. fi. in fi. d testa. l. consulta in fi. et sic concludatur dicasu illum teneri.

¶ Sed inducit ff ad l. cor. de fal. l. si qs legatu. ij. et i. Rñ. Item quia hoc est de atrocitatibus in qb sufficit attemptasse vt in l. si quis nō dicā C. de epi. et cle. et de pe. di. l. cogitatio.

¶ Solutio dico illū de quo querit de falso teneri p legem diuina. Dan. xiij. canonicā. ā. de biga. nup. ciuilez dicta. l. si quis legatu ff ad l. cor. de fal. In pmo pz quod illi duo seniores q falsum testificati fuerat sine iuramento ā Susanna dānati sunt de falso et pena mortis. in decre. nup. pz quod pp intētiōis affectū cū ope secuto pena bigamie teneret q tamē vere bigamus nō est. ergo si carens nomine pprio affectū et opus patit penā forti iste q nec nomine caret vt est pbatū tertio articulo. In. l. si qs legatū in pn. dī quod qui sibi asscribit legatum in testo lz legatū sit inutile puta rei sacre tenet l. cor. de fal. Item in eo qui sibi asscribit in testō qd nō bz esse a principio quia falsum vel quia filius pteritus tamē bz figurā et est pfectum exteriori et visibili forma ve ibi. ij. rñ. sz vt ibi dicit in. iij. rñ. si testm̄ no bz esse nec figura vt quia nec pfectuz visibili vel exteriori forma tūc nō teneat asscribēs pena falsi et p h satisfiat aliqbus ptrarijs et sic in hac qōe inducebat hāc. l. pfunde scientie doctor Ricardus malūbra. dicebat eni quod ex quo testimoniū bz suā figurā quia inter acta ipposuit et put iurati deponunt locus sit pene. deficiente vero esse et figura vt quia posatim extra acta tabellio dictū suū acceperit cessz pena. Sed querebat an hoc vltimo casu aliter puniret. Et soluebat quod si deposuit in priuata cedula vt poneret in actis et sic factu est punit nō vt falsus testis sz vt ex genere de falso. ff. de fal. l. j. § q in rationibus. si vero nō fecit ad id sed dolose mendatio voluit aliū ledere tūc ciuiliter tenet illi de dolo. ff. de fur. falsus. § si qs in psona. criminaliter tenet stellionatus ff de crimine stelio. l. iij. ibi. Idem si qs impostura. sz si neminem ledere voluit nullomodo tenet vel punit. ff d dolo. qd venditor ve sic sm leges nō ponit dolus qui no nocet ff de euic. fundū cum. ss. § fi. de inter. ac. de etate. post principiū de tabellione dicebat quod si p negligentiā omisit remoueri debet et allegat. l. si quos C de offi. pre. pto. et vide qd no. de offi. archi. ea que si per dolū tenet falsi quia pretermittens solenia falsi tenet. C. de testa. iubemus in fi. et pte l. j § q in rōnibus. ff de falsis et pena vnius nō liberabit aliū ff ad. l. aquil. Itē mela. § si plures p pdicta pz quod cū questio loqtur de vocato ad testimoniū qui dolose falsuz deposuit et sic dictū habuit suū esse et forma figurā specificam et sic pfirmatō sm regulas et dispōem iuris cōis locutus est pene falsi et hoc ptē p pre. dec. et p l. tenui hic in sua disputatiōe dñs Aluarous hispanus nūc frater minor. ¶ Ad pria rñsum est quia negat iuramentū substātialis forma vt pbatū est primo et secūdo argumento secūde ptis. ¶ Ad id qd scdo dicebat in pria primo de auctoritate. Ego Rñdeo quod no intendit id ad qd inducit sz hoc intēdit qd nō sit p fidei datione iungenda manus impio vt ad ipsius defensione dicat falsum testimoniū ad idē d testi. c. j. et c. intimauit de testi. co. pueni. Ad celiqua dico quod bene est differentia inter lingua mendace que nō assumit formā testimonij et testē fallace. s. q assumit formā testis quod pot cū iurameto et sine vt supra dixi. ¶ Ad tertiū responsaz est p dicta in quarto argumēto huius ptis. celiq et sunt soluta p abi dicta et p distinctionē forme figurate et specifice ad non specificam.

n On firmatur

xviij. non subsistit contra ff de aqua co. et esti l. hoc iure § ductus aque. Solutio hic pstabat de initio iure nō subsistente ibi nō cū origo facti memoriā excessisset Jo. mo. ¶ Prima glos. dicit vñ sumpta et ponit exempla et remissiones d initio spectando et quod in annullandis no loqtur regula. Secūdo allegat in priuum duos canones. v. vetre. et duas leges. et dat vna solutione speciale. secūdo generalez. cui solutioi opponit de. c. cura et tripliciter soluit. Item opponit de dec. secūda de eo q du. et soluit et pncipale solutiones declarat. ¶ In prima glo. ibi quod ab initio segtur vitiosum est nō pot tractu temporis conualescere. et ibi si qs in senatorio. si senator q cū libertina prie dignitatē amittit incipit matrimoniū. et ibi et si p matrimoniū per administratorē

inde

inde nõ oriundũ cũ subdita ꝫtum incipit valere deposito officio. ⁊ ibi si certis annis si nudo pacto cõuentũ sine stipulatione ego certis annis solui nõ sũ ꝑ id in posterũ obligatus. ⁊ ibi si minor. si minor. xx. seruũ tibi tradidit vt manumitteres. nulla est traditio ꝗ̃uis tradiderit manumittẽduꝫ cũ. xx. annos cõplesset lex eni ꝯsilio eius quasi patũ firmo resistit. ⁊ ibi. l. ij. loquitur cu maior factũ expresse ꝯsentit ei ꝙ curator destinauerat vel fecerat. vt in. l. ij. ⁊ ibi obseruare. vidẽ. s. e. ratihabitione circa mediũ gl. ¶ Jn. j. gl. ibi fiat fu⁹. vt rei sacre. lꝫ fiat ꝓbata ⁊ ibi vt sane mentis. Dy. q multũ instat i exẽplis hui⁹ regule dixit idẽ de suo si postea fiat lib. de filiofa. si postea fiat sui iuris. ꝺ capto ab hostib⁹ si postea redeat vt dicã ꝓbaẽ. ff de testa. l. si fili⁹. ⁊. l. ei⁹ de le. iij. l. j. §. j. Jdẽ si erat inc his ꝑ ꝑsonã bẽdis scripti q̃r si erat capax lꝫ postea fiat capax. ff eo. l pe. Jtem testiũ ⁊ oĩs voluntas a ꝓncipio falsa tractu temporis nõ firmaẽ. C de fal. l sicut. Jtem sunt exempla de casib⁹ regule catbonianae de qb⁹ vide in gl. sup Rica ante mediũ ⁊ ibi ꝫ a nullã dũ. ⁊ q eqd nitat b Jo. mo. sic nõ obstat qd dr̃ de sñia p appellatione suspensa que cõualescit p negligentiã appellantis. ⁊ ibi si qs in senatore dicit Jo. mo. ꝙ ibi vitiũ qualitatis qua sublata ꝫ qd est actum b vitiũ in facto ⁊ ibi ⁊ si ꝯ Dy. allegat. C. de ꝫctib⁹ iudi. l. vna vbi donatio in officiale inutiliter collata tractu tpis ꝯfirmaẽ ff ꝺ le. iij. l. j. §. ꝫ si filius. vbi tractu tpis firmaẽ legatum a ꝓn. inutile ⁊ de institutiõe ꝓbaẽ ide ff de here. insti. q soluẽdo. ⁊ de mãumissione ff de ꝯdi. insti. mulier. § j. ⁊ ibi vt ꝑ ꝯria ꝓbaẽ vnde Dy. distinguit aut durat cã impedies: aut cessauit ⁊ nulla supuenit ꝯfirmãs aut cessauit ⁊ supuenit cõfirmans. pomo ⁊ secũdo casu locũ bꝫ regula in tertio vero casu non hoc cadit in idem quod glo. dicit.

b **Ec regula** fac ad qõnes duas posuit co. ti. ratũ. ⁊ fac ꝯ solutionem dñi Jo. de monte mur. f. q. tali qua disputauit archipresbyter si valeas hẽre copiã epi renũciauit in mortis articulo in manib⁹ ꝑsbyteri recipientis noĩe epi ⁊ statim canonici elegerũt tuũ post duos dies mortuo archipresbytero epũ veritate cognita electione ꝯfirmauit ꝙrebat an valeret electio ⁊ ꝯfirmatio. ¶ Allegabat ad negatiuã tria. Secũdo ad affirmatiuã alia tria. Tertio ponitur ꝓpria solutio ⁊ illius reprobatio ⁊ ad ꝯria rñsio. ¶ Ad primum ꝯstat ꝙ nõ pot qs renunciare ecclesie sine supiorẽ licentia de renũci. admonet. nec valet renũciatio aliter facta. vij. q. iij deniqꝫ. vij. q. prima si q vero. xvij. q. ij. gonsaldus. ex quo sequiẽ ꝙ nõ vacauit ⁊ sic nec alter eligi potuit in locum viuẽtis de con. preben. c. j. ⁊. ij. ex his ꝯcludiẽ ꝙ non valuit electio. vij q. j. factus est ⁊. c. se. ⁊ videẽ casus de renũci. c. si. hoc asit posito ꝙ nõ valuerit electio ꝯfirmatio etiã accessoria ad ꝑncipale inualidũ nõ valuit vt hoc eo. ti. accessorium cũ ꝯcor. allegabat ꝺ fide instrumẽtorũ iter dilectos ad fi. C. de legi. nõ dubiũ. ⁊ in hoc vide qd no. de cã pos. cum sup in glo. j ⁊. s. co li. de elec. quã sit in fi. vlt. glo. ⁊. c. quorũdam in vlt. glos. ⁊ quod scripsi in e si tu in fi. bñ facit. ff ꝺ vul. sub. l. pupillari vbi p accessoriũ ai̅e validuꝫ nõ ꝯfirmaẽ ꝑncipale nõ validũ ¶ Secũdo certu est ꝙ sñia lata a nõ suo iudice vel ꝯfessio corã illo facta nõ valet de iudi. at si clerici ⁊ ibi cõcordantie. ita igiẽ dicã ꝙ nec valuit illa ꝯfessio facta p archipres. in manibus presbyteri ad instar ꝯfessionis. nec ipsi⁹ renũciationis acceptatio ad instar sñie ꝺ ꝯsuetudine ad nostrã. facit ad ꝓdicta de renũci. qd in dubijs ⁊ cle. de pe. multorũ ad fi. vbi etiã ꝑꝫ ꝙ ratihabitio epi nõ ꝯfirmat renũciationẽ ꝙ nulla est. est eni speciale in papa ꝙ ꝯfirmat qd e nullum. ij. q. j in primis. iij. q. vt hoc qppe de accu. ad petitionẽ vbi de hoc no. in glo ij. ⁊. ix. q. ij. c. j. cu ꝑlati inferiores non ꝑticipant p hac regulã. ¶ Tertio vt hic no. speciale est in electione ꝙ a ꝑncipio nulla cõualescat de ele. auditis ⁊ nos de electione tractamus ergo ⁊c. Dato ergo ꝙ epus potuisset ratificare qd circa renũciatione suo noĩe factu erat. s. eo. ratũ cũ ꝯcor. illa tamẽ ratificatio ꝑcedere debebat electionem erat ergo tpe electionis in pendenti an p renũciationẽ illa vacatura esset ecclesia ⁊ p ꝯñs pendebat electio qd esse nõ pot. s. eo. li. de elec. c. ij. ¶ Jn ꝯtrium inducebat q̃r iste p renũciationẽ ꝑdidit de iure ꝑlature qd habebat in ecclesia vij. q. j. quã ꝑiculosũ de renũci. in ꝑsentia ꝺ preben. dilecti ergo vacauit ecclesia ⁊ canõici potuerunt eligere valet ergo ꝯfirmatio electiõis cũ careret vitio ꝑsone vel forme ⁊ sic cõfirmari debebat de ele. postꝗ̃ declarãdo sciẽduꝫ ꝙ lꝫ renũciatio facta nõ in manibus supioris nõ valeat quo ad supiorẽ q illã reuocare pot ⁊ sic loqtur. c. admonet de renũci. lꝫ tamẽ quo ad renũciantẽ vt no. eo. ti. qd in dubijs ⁊ vj. q. iij. deniqꝫ facit de ap cũ appellatiõibus. s. eo. li. ¶ Secũdo ꝑ hac parte est ꝑsumptio. s. ꝙ in mortis articulo id fecerit ꝑ ꝑscientiã remordẽte. q̃re sine peccato id facẽ potuit ex quo epi copiã hẽre nõ potuit vt ponit thema nec salutẽ tũc presumetur imemor sue salutis. j. q. vij sancimus de bonici. significasti. ij. necessitas ergo que de aĩs illicito faci qd licitũ de obserua. ieiu. c. ij. iii fi. eo. ti qd nõ est hoc facit qd licite sine licẽtia renũciauit cũ hoc nõ faceret ex ꝯtemptu facit qd no. de renũci. nisi. § ꝑ ꝑscientiã ⁊ iste q spiritu dei ducebaẽ nõ suberat legi. de regula. lꝫ. Jtẽ in istis letaliter infirmis ꝑsbyter ꝑ absentiam epi pot qd ad epm spectat vt reconciliare solenniter penitẽtes. xxvj. q. vj. c. vlt ergo ⁊ hoc potuit ꝯcurrẽtibus his duobus. s. mortis periculo ⁊ absentia epi.

¶ Tertio ꝑ sñia ⁊ ꝯfirmatione epi ꝑsumedã est de renũci. i ꝑsentia ꝺ elec. bone. j. ⁊ cũ thema ponat ꝙ epus ex certa scientia electione ꝯfirmauit quo casu sufficit tacita approbatio vel patientia vt no. Jnno. ⁊ Hostien. ꝺ renũci. admonet ⁊ ꝺ preben. ꝺ multa. vt ꝙ eius ratihabitio retrotrahaẽ ex ꝗ ipsi⁹ noĩe fuit recepta ⁊ tale fuit factũ qd a ꝑncipio potuit demãdari. s. eo. ratũ qs ⁊. c. ratihabitionẽ. ⁊ si hoc est ꝙ ratihabitio trahaẽ ad ipm actũ renũciationis ⁊ horã eius. ergo reputue statim tũc ecclesie vacasse ⁊ sic ad dignitate vacante facta fuit electio valuit ⁊ p ꝯñs ꝯfirmatio ⁊ sic rñdeẽ ad ꝑus allegata in ꝯtrium. Jtem nec fuit ex sui forma electio in pendenti imo pure ⁊ simpliciter fuit facta. fateor tamen ꝙ pendebat ex facto supioris approbãtis vel reprobantis lꝫ hoc approbatur a iure de elec. qd sicut clarius. s. eo. li. eo. ti. ꝗ̃ sit.

¶ Soluẽdo dixit ꝙ renũciatio valuit ⁊ electio ⁊ ꝯfirmatio p vltima iura nec ob dec. vltimo de renũci. ꝑncipaliter ꝑ tria. primũ q̃r ibi nõ fuit aliqs noĩe supioris renũciationem recipiẽs ⁊ admittens sicut h. Secundo q̃r nõ fuit postmodum approbata sicut ista. Jtem ibi nõ iminebat necessitas lꝫ poterat supior adiri hic secus. Ad alia iura respõdet ꝙ loquunẽ in nullis a ꝑncipio lꝫ ista electio a ꝑncipio p vlt. allegata. ¶ Hec solutio nõ placet nec fuit in disputatione tẽpore cui interfui coiẽ approbata ⁊ diuersitates qs põit ad dec. vlt. de renũci. vbi est casus parũ valet. Prima q̃r littera nõ dicit. quo noĩe receperint an pape vl ꝓprio lꝫ ⁊ si recepissẽt noĩe ꝓprio si factũ in se hẽret licitã formaꝫ papa q est supra lege vt dixi i prima pte poterat ratu hẽre nõ suo noĩe gestũ. Secũda diuersitas nõ valet q̃r ibi nõ fuit approbata q̃r nõ erat approbanda. Tertia minus valet quia nulla necessitas erat in morituro j bidoꝺ ꝙ p renũciationẽ vacaret ecclesia statim vacatura lꝫ dec. vltima vere erat necessitas vt. s. ecclesia forte ad multos annos nõ vacatura vacaret p renũciationẽ insufficientis prelati tũc ad id dispositi forsan eius penitẽtia. eo. ti c pe facit qd dixi de spon. tua nos sup i. glo. bñ facit ad hoc de renũ. c. c. j. s. e. li. Jtem illa diuersitas tolliẽ p. c. cõsaldus vbi etiã timore mortis fuit bñficiũ renũciatũ nec valuit renũciatio. dico ergo electione fuisse irritã ⁊ p ꝯñs ꝯfirmationẽ nõ valuisse. ⁊ cu in electionibus expectemus initiũ de elec. auditis ⁊. c. dudũ. j. ⁊. ij. fallit in eis regula ratihabitionem vt ibi no in illis ergo non pot ratihabitio trahi retro lꝫ possit approbare gesta vt ex nuc lꝫ nõ vt ex tũc vt hic not. ⁊ qd dixi spectari initiũ verũ qñ electio e nulla secus si annullanda vt. eo. ti. qd sicut vbi de hoc. ista sũt ve nulla q̃r facta ad ecclesiam nõ vacantẽ ⁊ sic in locũ viuentis vt prius dixi. nec vr̃ vera glo. in dec. ꝙ in dubijs. cũ sit apte ꝯ tex. ibi dicẽtem ꝙ nulla obtinet firmitatẽ. ⁊ glo. dicit ꝙ obtinet aliꝗ̃ ꝯ illud vr̃ negatiuũ. ⁊ de hoc ibi scripsi sup i. glo. lꝫ ⁊ dato ꝙ

illa opinio esset vera sicut presumptionis fuit firmare coniugium ita eius est dissoluere iuxta regula .co.iur.oia re a sempe ergo durat donec superior renunciatione acceptando dissoluat. ¶ Ad secundum dico qz si plenitudo vrgebat ad id bene fecit emmittendo quem in se erat. ¶ Ad tertium respondeo dico illud pp salutem aie quo casu posset sacerdos etiam id qd ad papam ptinet de sepul.c.sin.vel ad eius delegatum de offi or. pastoralis ad id qd di presumi p sna fateor in dubio lz hoc factum est certum.ad id qd di de tacita approbatione fateor sz p hoc non tollit nullitas electionis in dec.q si t.no pedet electio simpliciter et pure facta de religioso lz plenitudo electi bn cosistit in volutate superioris sine cuius licentia preberi no pot.co. ti. si religiosus.in dec.quod sicut electio est pura et valet tn contemptus sua inutia psequendo petere pot tnssar illa qd aliis non posset.c.co.li.de preben.cum in ecclesiis.

n **On licet** xxxiij. Prima glo.dicit vnde sumpta et ponit exempla. Secundo ibi qre sic formatur regula. Tertio ponit quasdam differentias ¶ In prima gl. ibi no dz actor sequitur licere qd reo non pmittit et ibi in sacris adversarij militantium in sacris scrinesis circa sportulas et exactiones a litium eo puilegio vtutur quo illi.et ibi l pe. in capitalib^9 tres dilationes dant reo et vno actori et ibi habita. que dat scholari electione magistri vel epi loci. et ibi circa si dico libertum illuz q est in possessione ingenuitatis heo pbare. ipse tamen pot onus pbandi suscipere. ¶ In prima glo.ibi in sacris Dy. ponit exempla.si reus post publicatione attestationum non pducit testes. ite post litis ptestatione no reuocatur pcurator ergo nec actor in aut de te sti.§.illud coll.vij. ff.de pcur.post litem.et ibi vnum eligendo.vel delegatum impetrando recusat ordinarium tamen et qncz reus ipetrat supra de rescrip.ceterum et ibi dedi pcor.in pnci.et no pot reus: et sic eo casu fallit regula ff eo.ois diffinitio Dyn et in fi.vbi sia ctore no pbante vult pbare se dominum putat Dy.q audiettur.interest eni sua qz eo pbato psequitur ius agendi q als deberet solum ius excipiendi ff de iureiur.l sz et si possessori. si vterqz.s. actor et reus vult pbare se dominum primo audit actor scdm Dy.vedi deb de remissione ad spe.de proba.ex litteris.

b **Ic ex** superioribus patuit qnqz licere reo qd no lz actori qre queritur solutio qonis satis vsitatis Guil. de petra lata q sic pponebat accusatus p homicidio cora iudice seculari allegat se clericum ad qd pbandum cora ecclesiastico iudice pducit lram papale qua nominat clericus et canonicus parisiensis querit an sufficiat hec pbatio isto casu. ¶ Ad ipte negatiua inducit.v.roes. Scdo ad affirmatiua qttuor et vna gl. Tertio soluit distinguendo. Ultimo solutio declarat. Et q talis littera no sufficiat inducebat qz res inter alios acta et c. de re iudi.c.pe.et ibi pcor.ista aut littera ad aliud dirigebatur forte ad delegatione cae sue alteri faciendam vel alteri^9 fienda sibi saluo qd in solutiole dicit nec sup clericatu fundabatur ergo no pbat.facit eo.li.de privil.si papa in pn. facit de psump.illud. Item nominatio ista no tribuit vel lz qs nominet filius no pp hoc habet p filio. de pba.p tuas vbi de hoc in.j.gl.et circa noiatione vide qd no.lxxxiij.di. dne.xj.q.j.sacerdotib^9.xxxij.q.iiij.dicat aliqs et q si.sint le p tuas in fin.ij.glo.et no ois vox inducit hz vi sinie de psump.c.afferte vbi d h in gl.et facit.ij.q.vij.no ois.vn beata Maria noiabatur vxor et no erat.xxvij.q.ij.inuenta.Item lz papa ignoranter salutet excoicatu non pp hoc habet pro absoluto de sen.ex.si aliqs imo nec si id scienter faciat vt in cle.e.ti. si summus i.rn.et multum facit ea. dec.ij.i n.vbi vi casus na nominando aliquem in dignitate illu p hoc no approbat in illa nec sibi ius tribuit psitai aut qz clericatus est dignitas.iij. di. vqz in pn.et.j.q.j.reperiunt.Ite si qs noiat fornicator vel ebriosus no p hoc talis puincit.ij.q.j. omnis sic nec statim dicimus accusatum esse reum nisi puincat.xv.q.vlt.c.vl.in fi nec demus et nimis creduli.lxxxvj.di.si qd.xj.q.iij.in cunctis de accu.qlitter.ij.q.e per surreptionem multa pueniunt.iij q.iij.inducie de vo.et ptu.cu olim.potuisset ad hunc fine talia litteram impetrari que de facili heri potuit et talibus fraudibus et surreptiones pcidendum est de dinor.quato in fi.et de elec. cu dilecti.v. nos vo.et io de his mgri iubet.xxiiij.di qn epus d cle.pegri. c.j lxxxviij.di p totu. Item vi expressum.xiij.di. qescamus in pncipio si i clero electum se dicat. si sacerdote se noiet scrutare ostendat ergo lras ordinationis sue qs secum hre dz.ij.q.j. legi et clare pz in extrauag. Bonifa.iniuncte.v.si iter et. v. se quentibus.imputet ergo sibi si tales lras no habuit vel habitas no seruauit cu ex culpa sua pcedat hoc eo.ti. damnum cum pcor.Item iste q de clericatu excipit in hoc fingit actor ff d pba.l.ij.sz actor id qd asseuerat clare pbare dz .vj.q.vlt.ac fortiste aut no probat se clericum vt excipit sz pbat se nominatum clericum succubit ergo qz no pbat ad quod se astrixit de pba.lz.nec pbat hoc esse et c.de offi.dele.cu ptingat facit de te sti.cu cam. ¶ In 3cium inducit.j.q.vij. lanceamus vbi dicitur q no psumit qs imemor sue salutis et sic non psumitur mentiri cu qlibz psumat bonus de seru.c.vno d psump.c.si.et psumit etia p litteris aplicis.qz careant falsitate cu p multas manus trascant de rescrip.cu adeo et c.ad audientiam.j. vbi de hoc.xxiij.di.comunis filius.xxxv.q.ix.aplice cu ergo credat littera inferior.xj.q.iij.cure de pba. post cessione d fide instru.cu dilectus de fideius.puenit.forti^9 dz credi lris papalibus ad h de testi.in nostra et c. cu a nobis.lxxxv. di. illud.habeat ergo plenissima auctoritatem quod scientia papa ptinet.C.de testa.l.oium. Item dicebat qz videbat causa p accusato.xj.q.j.christiani et c.siluester.ite cu reos sanguis defendat ecclesia.xxiij.q.v. reos. et valens hominem liberare a morte et id no faciens illu occidat de homic.sicut dignum.v. illi et in h saltem dubio i q via tutior eligenda e de spo.iuuenis defendendus est iste et sibi vita seruanda et p iure ecclesie psumendum potissime qz in talibus qb^9 alteri nullum vel modicum pviudicium obuenit sufficiunt argumenta de cleri.pere.c.ij. et fac supra de pba.cu causam et qd ibi notatur in prima glo.et.iij.q.vij. postulatum.xxiiij.q.ij.sane.ij.in.j.glo. nec de modico pviudicio est curandum de verb si qd p nouale. Item cu psumptio q oritur ex dicto vnius testis impediat matrimonium phendum de spon.preterea.ij. fortius psumptio que orit ex tali lra impedire dz iurisditione iudicis secularis facit de cleri. excoi. ministrando illud de rescrip.cu ptingat Inducit etia glo.pe in dec. nonnulli de rescrip.v.ad hoc dicit. ¶ Ioan solucbat distinguendo inter agentem et excipiente inducens simile de excep.cu inter.qz si iste agit vendicando beneficium vel aliud qd clerico pcertit vel petit admitti ad celebrandu populo vel similia talis lra non sufficiet p pre.c qescamus.xlij.di. ij q.j. legum et p extrauag iniuncte supius allata.xviij.di. p totum et de cleri.pere c.j.et seq. ¶ Si autem excipit ad defensione sui vt in causa isto vel similibus sufficiat talis lra vel si lris oritur suspitiõe earce qd quod inducit tris presumptiones littere autentice. fauorem clericalis ordinis.et nullum vel modicum preiudicium alterius Ad primum repetit quod predixi in princi. secunde partis scilicet lras papales per multas manus transire et io pro illis presumi. dicit etiam qz presumit qz papa ipm examinauerit vel examinari fecerit sibi beneficium coferendo eoz alijs hoc fiendum precipiat.xxiiij.di.quando epus de elec.nihil est.si ergo pro inferioribus iudicibus presumitur d renu. c.j.in presentia.fortius pro papa.xl.di.non nos.hec Ioa. et videtur per predicta verba disputans questionem intellexisse qz litera de qua querit fuit collatrix beneficij.et hoc casu nullum dubium qz si esset alia littera pmo delegationis ad eum vel per eum impetrata. ¶ Ad 3m inducebat qz Phatao clericos honorabat et libertate ditauit.xxiij.q.vlti. Quis de imuni.ec.l.non minus et Constantinus ipsoz accusationes recipere recusauit.xj.q.j. sacerdotibus.xij.q.j.futura et Theodosius statuit quod hetur.xj.q.j.quicunqz de indi. nouit. Item omnes cae etiaz laicorum olim tractabant in synodo clericorum.xj.q.j.relatum.nimirum ergo si facile res ad sua natura reuertatur qua de ca ecclesiasticus iudex supplet negligentia secularis no econuerso de iudi. qlit de fo.cope.lz.

¶ Ad tertium

¶ Ad tertiū inducit q̄ sufficiūt argumēta vbi nō fit ꝓiudicium de cle. pere. c. ij. ꝛ pp hoc semiplene discussi negociuꝫ vt lu. nō ꝓstā. qm̄. §. q̄ si sup. facit de peni. ex isinuatione ꝛ xxx. q. ij. rescripta. ꝛ facit qd̄ no. ī dcīa teste ad iudicē. ij. q. v. c. j. ꝛ de offi. dele isinuāre in. j gl. ꝛ pena delicti nō tollit per id sed eius spes ꝛ qd̄ differt nō aufert. xxxij. q. ij. ancillā. ꝭ. de voto nō ex. puto q̄ si Gul. tpe disputationis vidisset dec. si iudex de sen. ex. li. vi. de ipa arguēdo vel soluēdo mentionē fecisset. cū aūt ꝑ illā vt ibi p3 post ꝑn. sola fama de clericatu faciat fieri remissione satis videret q̄ illa lrā min⁹ valere debeat q̄ fama in h̄ casu. Idē dico in illo q̄ cōiter hebatur pro clerico. ꝛ idē in deꝑhēso in clericali habitu q̄ ꝑus nō habebat pro layco vt ibi p3 q̄ ꝑdicti sine tali lrā remittunt. remanet ergo qd̄ dubia in vltio casu qn̄ ꝑaius habebat pro layco ꝛ cū eo casu teneat facē fide de titulo clericali vt in ca ipsa dec. in §. si. nō videret lrā talis sufficē ꝛ h̄ iducit ꝑsumptio isurgens ex ꝑcedēti delatiōe habitus laycalis vt ibi q̄ cūcunqꝫ se defendēdo lrām ꝑducat. Itē q̄ non sufficiat lrā etiā bn̄ficialis q̄ nosatur clericum multū probat decr. ex litteris de transac. nā si bn̄ficiales sunt surrepticie eo nō existe clerico. satis ergo p3 q̄ clericatus per tale lrām nō ꝑbat cū possit talis lrā de facto per nō clericū impetrari.

ON prestat

a lib. Jo mo. allegat ꝑ exēplis mixta iura. ff. de le. j. l. si seruus legatus §. si seruus. ff. de acqui. here. si qs hēs ad vel. aliqn̄. §. si. de ꝯdi. ꝛ demō. h̄ ꝯditio de iure pa. illud. ꝛ c. fi. ꝭ. e. li. de elec. ꝑpetuo. de con. ꝑbē. ne capitāde signat ꝯtrariū. ff. pro donato. qui pro donato. So. nullitas manumissionis facte ꝑ illū q̄ vsucapiebat seruū nō est id qd̄ ꝑstat impedimentū vsucapiōis ne curret sed id facit mētio manumittentis ꝑ quā possessionē ꝑdit. Itē ꝯtra fm̄ Dy. ff. de le. j plane. ꝛ de adi. le. legatū. §. ꝑr. vbi pro legatario legatū non debet qd̄ ato adimēdi relictū est scdo lꝫ nō capaci. sed illud q̄ tacita volūtate legatū adimit. ff. de adi. le. l. iij. § fi. ꝛ l. j. ex pte. illa ergo tacita de q̄ apparet sortit būc effectū fm̄ Dy. ꝑcor qd̄ no. ꝭ. eo. li. de ꝑcur. si duo in glo. ij. ¶ Pria glo. ponit exēpla. Scda. v. casus exceptos sed qntū nō approbat. Tertio notat in maleficijs regulā nō loq. ¶ In. j glo. ibi si dari stipulet. vide de con. ꝑbē. cū nostris in q̄rta glo. ¶ In prima glo. ibi si dari stipulet. Dy ponit exemplū cū legata est mihi optio serui ꝛ ego elegi sed electio nō babuit effectū iterum eligam ff. de op. le. l. ij. iij. ꝛ iiij. Itē ponit ꝑ l. qd̄ pupille. ff. qn̄ di. le. ce. de ꝯdi. ꝛ demō. h̄ ꝯditio. vbi si legatē fuit pupille si mr̄imoniū ꝯberet sed pubes pot ꝯtrahere ꝛ ꝯditionēꝫ implere lꝫ añ pubertatē ꝯtraxisset qd̄ q̄r non tenuit impedimētum nō prestat. ꝛ ibi Gof. q̄ hoc. i. hos quatuor casus q̄s premisi. ꝛ ibi in fine. vide quod ibi dixi ꝛ de hoc in pre. decr. cum nostris de ꝯcel. ꝑbe. in. iij. glo.

HEc regula facit ad

b qōnem quā padue disputaui qua sic ꝑposui est mr̄imonium solutū pp ꝯsanguinitate vl̄ q̄r mulier nō cognita religionē ꝑfitet q̄rit an rupat sponsalia d̄ futuro ꝑus a viro cōtracta. ¶ Et ꝑmo solōne ad vtrūqꝫ mebrū ponet gl. Jo. Scdo ad vtrūqꝫ fient due inductiones affirmatiue qbus in quātū solōni ꝯtradicūt singlr̄ rn̄det. Tertio diuisꝫ ad mēbra arguit negatiue. ꝛ pmo ad pmū ꝛ id ꝑcedit. scdo ad secudū ꝛ oibus q̄ inducant singlr̄ rn̄det. ¶ Soluendo igit dico q̄ Jo. notauit in tertia copil. d̄ spō. sicut q̄ mr̄imoniū solutū pp ꝯsanguinitatē nō rūpit ꝑora sponsalia d̄ futero ad qd̄ inducit decre. cū in aplica. e. ti. si vo soluit ꝑ ingressū religionis nihilominus rupit ꝑora sponsalia. ad qd̄ inducit de couer. ꝯiu. qdā. ꝛ q̄r actio semel extincta nō reuiuiscit de cō. di. iiij. q̄ris. hec gl. Jo. Ber. vel eius ꝯteporanei. s. Tanc. in secūdo apparatu. Gof ꝛ Phy. nō posuerunt nec aliq moderniores ea tractauerūt q̄ sim memor ad pn̄e ad lrām tn̄ illa videri poterit in nouella. ¶ Ordīe vo turbato ꝑcedit solutio argumento vt mixti qōnes istas tractando fiat simul positio ꝛ rn̄sio argumētoꝝ q̄ solōni ꝯtraria viderent.

¶ Ad vtrāqꝫ ergo qōnem primo arguit affirmatiue. s. q̄ vtroqꝫ casu sint rupta spōsalia ꝛ rōe: certū est q̄ inter multos casus qbus rumpānt spōsalia de futuro iste est potētissimus casus. s. cū alter ipsorū ꝯtrabit scda sponsalia de p̄nti de spon. sicē. ꝛ c. si inter. ꝛ rn̄. de spō. duo c j potētissimus. io dixi q̄r fm̄. T. q̄ h̄ no de spon. de illis cū in alijs casibus dissoluant per sniam in h̄ casu ꝛ cū alter spōsoꝝ religionē īgreditur soluunt ipso iure. sed certū est q̄ sponsalia de presenti quo ad v̄ba accipio te ꝛc. ꝛ quo ad cōsensum in vtroqꝫ casu interuenerūt ꝛ iteruenire potuerūt ergo dicenda sūr rupta priora spōsalia. q̄ v̄ba interuenire potuerunt ꝑ le p3. q̄ consensus interuenire potuerit satis p3 de spon. c. vno. e. lib. vbi sposalia nulla q̄r cū ꝯsanguinea cōtracta si tenent ex ꝯsensu inducūt publicā honestatē. inspicimus eni in mr̄imonijs plus animum q̄ intū effectum de biga. nup. cūꝫ sula ꝑcor. multos eni effectus ꝯseqt mr̄imoniū lꝫ sit nullū. inducit eniꝫ bigamiam vel pena bigamie vt ibi q̄ sine mr̄imonio qs nō pt incurrē de biga. q̄r circa facit ꝑlem legitima seruata forma cōstitutionis cū inhibitio de cla. despō. qua ꝑle legitimā ꝑducere nō posset fornicarius coitus. ꝑmū ꝑbat de clan. despon. c. vl. ꝛ q̄ si sint le. cū inter. ꝛ c. ex tenore. Itē iducit publicam honestatē vt est dictū ꝛ iterdictū inducit adulteriū ꝛ adulterij penam. qd̄ dic vt no. de dona. iter vi. ꝛ vx. c. plerūqꝫ. cum ergo multos effectus alios ꝯsequat mr̄imoniūꝫ lꝫ nullum non mirum si conseq potest hunc effectum rumpēdi ꝑora sponsalia de futuro quasi sufficiat cōsensus cum forma verborū. ꝛ est sile vbi sufficit aliqd valere ex forma lꝫ ex effectu vel ex cā nō valeat. de elec. si postq̄ li. eo sic. ꝛ in denūciatione noui operis dicitur. ff de no. oper. nunc. l. j. ꝛ eu. ti. c. j. ꝛ. h. ꝛ in sen. ex. xj. q. iij. sine. ¶ Sed ad ista inq̄tum quo ad ꝑmū pūctuꝫ solutioni contradicunt. Respondetur q̄ solutio sponsaliorum de futuro per sequens matrimoniū procedit ex vinculo ꝯiugali qd̄ non inducit solus cōsensus sed legitimus ꝯsensus sed publica honestas nō procedit ex vinculo coniugali sed ex sponsalioꝝ consensu qui sufficit ad illud impedimetum inducenduꝫ sicut etiam affinitas ex nō legitimo coitu sed fornicario surgit ꝛ sufficit ibi coitus d̄ eo qui cog. consang. discretionem. ¶ Ad illud quod d̄r pena bigamie ꝯtrahi ex mr̄imonio qd̄ nō tꝫ. h̄ solum contrahentis illegitimū mr̄imonium versat odiū. vn̄ fateor eū ex fcō suo posse penam incurrere ꝑpter affectū en opere sed nō sic se pōt ab alterius obligatōe liberare per ꝯtractum per quem alteri nō ligat ꝑ que sibi nō pot ꝑiudicare sed nō sic se pot ab alterius oblōne liberare nisi alteri liget. eodem mō tolli pōt q̄ arguit ex dec. cū q̄. de ꝑbē. li. eo. vbi ligatus ecclesie parochiali ab illo vinculo soluit recipiēdo etiā iniuste secūdam pochialē ecclesiā. illud eni est inductū in odiū iniuste recipiētis ꝛ nō in ipsius fauorē. vn̄ nō posset dici fꝫ opi. Jo. quā dixi de ꝑbē. de multa. sup. ver. ꝑuatus. ꝛ ipe not. vij. q. j. si q. ꝛ. xxj. q. ij. si qs ta trāslatus q̄ tūc sit priuatus q̄ ad se nō quo ad ecclesiā vel plati si superiorē q̄ eū et inuitū cetinere possit in locū suū. qd̄ d̄r de prole. illud in eius fauorem inductum est ꝑpter ignorātias parentū amborū vel alteri⁹ q̄ p3 q̄r q̄si ūcunqꝫ in facie ecclesie ꝯtractu sit matrimoniū si ambo parentes scīuerunt ipedimetū proles est illegitima vt in ꝑcederi dec. vlt. de clā. despō. qd̄ d̄r in dec. postq̄ d̄ electio. spāle est in cathedralibus ꝛ regularib⁹ ecclesijs. vt ibi p3. alio eniꝫ nō sufficit appellatione esse iustā ex forma d̄ ap. vt debitus. e. ti. nō solū li. eo. qd̄ de denūciatiōe d̄r spāle propter contēptum ꝑtoris sicut qd̄ dicit de sen. ex. spāle ne potestas clauium contenat. ¶ Adhuc ꝑ hac parte sic arguitur. actus ille q̄ ad aliquid efficiēdū requirit sufficit q̄ de facto fiat ꝛ si de iure nō teneat hinc est q̄ istituitus si seruō hereditariū manumittat manumittē nō pot nisi adeat adire nō pōt nisi manumittat dic lex q̄ vt adeat sufficit q̄ de fcō manumittat lꝫ manumissio nō valeat ff. de co. isti. mulier. § j. Itē si qs manumissio sit si. x. hedi ꝑmittat sufficit q̄ d̄ fcō ꝑmittat lꝫ ꝑmissio fca ab ipo adhuc fn̄o nō teneat. ff. d̄ sta. li. l. pe.

¶ Item manumissio testo. si iurat. x. epos filio dare ivrãdo libertatẽ psequi lz nõ teneat iuramẽtũ ff õ ma. te. l. fuũ testo. ad idẽ. ff de con. z de. l. meuius. Et testm̃ ex quo non adit hẽditas rumpit codicillos qui tñ tenuissent si testm̃ factũ nõ fuisset ff de hẽdi. istĩ. l. pr̃ filio. z insti. qui. mo. te. infr. §. posteriore. p qõ ẽt notam de procur. si vno li. eo. in glo. ij. q oẽs fm̃ pcur. reuocat pmũ etiã si eius nõ suscipiat madatuz. ad idẽ ff de inin. rup. z ir. testa. l. uj. § sed si sitate. vbi fz testm̃ qõ rũpit per postbumũ rũpit pmũ testm̃. ad idẽ de prebe. c. pe li. eo. vbi scda grã cũ prerogatiua lz postea reuocet rumpit pmã. ad idẽ ff de testa. mili. l. militis codicill. §. si. vbi scdm testm̃ iure militari factũ lz nõ valent milite. s. decedẽte post annũ militie, rũpit tñ pmũz qõ ipse fecerat iure cõi. ad idẽ de sepul. c. j. li. eo. vbi electio sepulture lz nõ teneat ipedit alia sepulturã eligi ac si teneret ad idẽ ff õ adime. le. legatũ sub õditiõe vbi si quis donet vxori qõ legauerat si ñe in eligis ademisse lz donatio vxori fca nõ teneat.

¶ Ad hoc rñdet q m. l. mulier. §. j. in. l. pe. õ sta. lib. l. fuũ de testa. z. l. meuius sufficit factũ lz nõ hẽat iuris effectũ qz satisfit voluntati testatoris qui factum inspexit ac si dixisset si saltauerit vel lapide in flumẽ piecerit vñ sufficit ibi scm̃ sine iuris effectu ad idẽ ff de sta. li. sticbus si. z pterea facit ibi qõ põt z iuxta iuris regula ad ipossibile nõ dz astringi. e. ti. nemo pot cũ suis pcor. ¶ Ad. l. th. §. si ff de codicil. cũ. vij. iurib' in pmo allegatis nõ expedit rñderi qz faciunt pro solutione quo ad scdm pũctuz. pbat eni illa iure q ex q̃ testm̃ a pncipio tz lz postea cumpat idem rupti est pmũ z id sive in pcur. z gratijs sic ex quo mrimoniũ tenuit lz postea rũpat sufficit ad hoc vt rũpat pora spõsalia. ad qõ facit qõ dr acto nem semel extinctã nõ reuiuiscẽ de pse. dist. iij. q̃ris. xxiij. q. iiij. si illic ff de solu. qui res. §. area. ff de ver. ob. iter stipulãtem. §. nã z cũ quis. Ad dec. de sepul. rñdet illud nõ esse ex virtute electõis q nõ tz sed in penã eligẽtis. ¶ Ad l. legatum rñdet q qz testm̃ pendet ex vnius nõ ex pluriũ volũtate sufficit q appateat ibi testatorẽ legantis mutata voluntas lz volũtas legatarij nõ itercedat q̃ nec requirit: nõ sic i casu nrõ cũ sposalia pedeãt ex volũtate duoꝝ. facit qõ not. ĩ. de pst. c. j. li. eo. ¶ Ad negatiuã vo. s. q ĩ neutro pdictorum casuũ rupanť spõsalia. arguit pmo quo ad pmũ q matrimoniũ cõtractũ cũ psanguinea cũ sit nullũ nõ dz rũpere sposalia. ad hoc eni vt mrimoniũ illa rũpat dz ee tale q teneat. nõ eni pstat impedimentũ qõ de iure nõ sortit effectũ vt ĩ cũ suis pcor. z q̃ z ĩa fiũt dnt pro ifectis beri. e. ti. q z sus. z. C. de legi. nõ dubiũ. si igit istud mrimoniũ psanguinee dz beri pro nõ facto satis pz qõ nõ rũpit spõsalia ad instar eius qõ dicimus electione q̃ nulla est alicui electioni nõ pstare ipedimetũ iuxta ea q̃ plene no. de elect. auditis.

¶ Ad hũc casuz facit. ff de õdi. z demõ. l. ĩ õditio. vbi cõditioi nuptiarũ dĩ nõ puisse q nuptias iterdictas õtri. õdẽnatũ et. a sic accipe debem' vt õdenatio teneat. ff õ re iudi. l. iij. §. õdẽnatũ. z. l. si cũ nulla. ad idẽ. ff de penis. l. rei capitalis. in fi. ff ad tertul. l. j § fin. z tutores testo datos accipe dz q iure dati sũt de test. tu. l. iij. z falsus tutor nõ est tutor z falsum testm̃ nõ est testm̃ ff de ver. sig. paulus. Idẽ dicã de mrimonio. Idẽ q satisdare pmisit dando eũ q non obligat vel exceptioe vtil satisdare nõ dr ff de fideiu l. iij. z q̃ p exceptione pimi pũt in cõpensatione nõ veniunt. ff de cõpen. quecũqz. z. l qõ in oĩe. z veritas reuelata dz opinioi vl scrmonib' pualẽ. viij. di. veritate. lxxxj. di. qcũqz de re iudi. cum inter. ex quo ergo appet mrimoniũ nõ fuisse pp psanguinitate veritatẽ opinioi pferẽdo dicem' nõ rumpi spõsalia maxime cũ pnunciet mrimoniũ nõ fuisse in autẽ. de nup. §. si vo ab initio coll. iiij. spõsalia pora q̃ tenuerũt p mrimoniũ qõ nõ tenuit solui nõ debet ad ĩ. ff de rescin. ve. si id qõ in pnc. §. j. nã z si pfiteat q religione nõ approbatam ista pfessio nõ dissoluit ei sequens mrimoniũ de voto. c. vno li. eo. z facit qõ ibi notam de ordinatis ab eo q nõ poterat ordinare z lex vñ dicẽ q mrimoniũ õtrũ cũ psangoinea nõ dissoluit spõsalia pus cũ eade pracata: ergo nec cũ altera. ff de dona. inter vi. z vxo. cũ ĩ status. §. pe. quid vltra vĩ ĩ expssum de spon. c. vno li. eo. vbi qui cũ psanguinea ptraxit ad ptrabendum cũ spõsa remanet obligatus seqret eni ex ptrario absurditas magna qz. s. ille qui cũ muliere sponsalia ptraxisset se ipm posset ptrahẽdo cũ cõsanguinea liberare z pseqret pmiũ vñ pena sibi deberet de heret. cũ fm. li. e. eñ ergo fortius vinculũ ĩ cãu hẽat sponsalia. ĩ vo nullu sit vinculũ qõ pz qz põt illo durãte vl p ecclesiã nõ soluto cotrahere cũ alia ergo dicã pora spõsalia nõ eẽ soluta de spon. cũ in aplicã de eo qui du. c. ij. pbat ĩ lex dicẽs q scdz testm̃ in quo filius fuit ptẽritus nõ rũpit pmũ ff de lib. z postbu. l. si filius. testm̃ vo in quo ptẽritus ẽ postbumus bñ rũpit pmuz lz postea rũpat p postbumũ qz potuit postbumus nõ nasci z sic a pncipio tenuit z sic loquit lex supius allegata de iniusto rup. z ir. § sed si sitate. z sic lz testm̃ qõ a pncipio tenuit z ex q̃ quis potuit hẽs esse q̃uis postea rũpat. illõ tñ qõ a pncipio nõ tenuit z ex q̃ a pncipio nõ potuit hẽs eẽ quis nõ rũpit pmũ vt in l. si filius qõ satisfacit ad vtriusqz mebri solutionẽ. z his nõ est rñdedũ qz sorori cõcordãt ad quã ẽt fac de spon. veniẽs. ij ¶ Quo ad scdm sicut guit mrimoniũ solutũ p religionis pfessionẽ añ copulã ex quo nõ durauit fingitur nõ fuisse de ver. sig. nã z ego cu suis cõcor. z cũ mrimoniũ sit sacm̃ z q sacramẽtaliter hẽat designare vt di. de bigã. debuit. mrimoniũ vo nõ cõsumatũ p copulã nõ hz oẽm huius sacramẽti significationẽ vt ibi. z. xxvij. disti. valeri lo. ergo nõ dicem' p illõ dissolui spõsalia. pfici eni z cõfirmari vr mrimoniũ ex copula de trãsla c vlt. ¶ Sz ad istõ rñdet vt ibi no. z. xj. q. iij. qõ pdecessor ¶ Preterea vt. s. dcm̃ ẽ cã p p quã mrimoniũ posterius soluit pora spõsalia est fortius vinculũ qõ vinculũ nõ deest in mrimonio nõ cõsumato alĩ seqret q qui cõtraxit cũ vna añ copulã cũ alia cõtrahere posset qõ est falsum. Itẽ seqret q spõsa de pñti nõ cognita cũ alio coeũdo non posset violare sacm̃ mrimonij sinõdum eet. z hoc est falsum. cõmittit eni adulteriuz sicut z vxor vt de eo qui duxit in ma. c. ij. z vlt. de eo qui cognouit cõsang. discretione. ij. q. j. si peccauerit. lz igit inter pnuttẽte illud vinculũ soluat p religiõis igressuz añ copulã. xxvij. q. ij. despõsatã. z e se. õ cõuer. cõiu. veru. z. c. ex publico. eñ cũ cat vinculũ fz quoddã. vl verius soluit vinculũ q̃dã iurisdictione q̃ pfessum fingimus mũdo mortuũ. xvj. q. j. placuit. z facit qõ no. de voto c. vno. li. eo. sic ergo oblĩo spõsalioꝝ extincta p seqñs mrimoniũ nõ renascet moriẽte nũtũ secũdo vxore. sic nec ea pñtẽte religionem. ¶ Nec obstat qõ dea oblĩone iterdũ reuiuiscere de sen. ex. c. eos. li. e. ff quẽad. ser. amit. si locus. ff. de serui. vr. pre. Suitieo. §. si sublatũ. C õ in offi te. si maritus. C. de pac. debitori. i dec. eni eos reuiuiscit prior excõica. snia nõ ex virib' poris oblĩone vel snie sed ex viribus ipsius cõstitutiõis qõ pbat ita ibi decernimus non dixit declaramus vt ibi no. z est illud statutũ in odiũ contẽnetis z fauore clauiũ. ¶ Ad l si locus. z. §. si sublatũ dico q nõ erat in totũ oblĩo extincta sed pp casuz ipedita. in. l. si maritus puidet iuste ignorãtie hẽdis z e sĩe ad id qõ hẽs ee prebe. si beneficia lib. eo. ¶ In. l. debitori reuiuiscit nõ ex vi poris obligationis sed ex vi pacti subsecuti. vnde z ĩ posset obligatio reuiuiscere isto de nouo contrahente sponsalia cum eadem ad hoc bñ faciat. ff de serui. vr. pred. si quis edes. j. rñ. de renuncia. ex transmissa. de simo. ex insinuatiõe de rescrip. quãuis li. eo. nec obstat qõ dicitur obligationem non extinctam suspensam ad instar eius quod no. Joan. de voto simplici. s. q talis vouens si contrahat mortua vxore continere debebit hoc no. xxvij. q. j. nuptiarum. z. q. ij. agathosa. matrimonium eni non dissoluit votum continentie lz ipsius executionẽ suspẽdat pro ptesalti reddẽtis quod pz quia etiã vxore viua quo ad sui obligationẽ continentiã vouere posset z p illud votũ sine cõiugis piudicio se deo obligare sed post mrimoniũ spõsalia cũ alia nõ posset ptrahere cũ igit votũ fiat oblĩo deo ĩ. s. p spõsalia sit homini. Itez cũ per votum z matrimoniũ fm ea que dixi se cõpatiant ad inucẽ mrimoniu cũ vna z spõsalia cũ alia nõ se cõpatiant nõ est mirũ si mrimoniu in totũ soluit spõsalia: votũ vo suspendit: fateor tñ q votum simplẽ z mrimonium z eius vsus se. nõ cõpatiunt

nō cōpatiunt. ⁊ facit qđ dixi post Inno. de puer. ꝓin. ꝑtz ī fi.
¶ Licet autem tel ponderum ad predictam opinione Jo.
proximo inductam non tamen precise fateor eam veram qđ
tamen bien non tracto sed tractam qui cle. vel vo. rursus in
vlti. glo. Ex predictis allegatis ⁊ contrarijs solutis conclu
do ꝙ in sol. superius dictum est.

Nullus ex Consilio. lxij. ¶ Pꝛia
glo dicit vn̄ sumpta po-
a nit rōnez regule ⁊ exempla regule ⁊ exceptiu
ma. Secūdo distinguit. Tertio ondit ꝙ dif
fert cōsiliu a mādato. ¶ In glo. j. ibi consi
lij sequit nō fraudulētū nulla ē oblō. ceteru ſi dolus vł calli
ditas ſ. ercessit de dolo actio competit. ⁊ ibi l. ij. in fi. post ca
sum de illo q ꝯsuluit pecunia potius locādam in emptionez
prediorū quā fenerādam vel ecōuerso ⁊ ibi ꝙ ſi cum sciret
j. sequit in glo. ⁊ ibi ⁊ elegant in fi. cōsulēs mutuari debitori
non idoneo nō tenet̄ de dolo. ⁊ ibi l. ij. ꝓsonet q dolo ⁊ cal
liditate debitorē circūuenit de dolo tenet̄. ⁊ ibi no solum te
netur iniuriarū nō solum faciēs sed ⁊ is cuius dolo facta ē
iniuria vel q curauit vt fieret. In pma glo. ibi ⁊ ibi de hoc. ⁊
ff. de ver. sig. sepe lu fi. ⁊ insti. de obli. que ex delicto. §. ope. ⁊
ibi subdistingue ſm Dy. h subdistictio locū hz in al̄s ꝯctū
ro al̄s tenet̄ ꝯsulēs ff ma. ſi remunerādi §. ſi tibi. sed. §. logt̄
ī mandato no in cōsilio ⁊ facit ſm glo. ⁊ ibi cōsulens h̄ er
distinguit Dy an foret al̄s facturus ⁊ tñ casu vtroqz fatet̄
eum teneri. distinctio ista satis placet quoad quātitate pe-
ne de homici. secat dignū. ipe aut dicebat ꝙ q consuluit al̄s
facturo aut ꝓbuit cōsiliū tñ aut ope tñ. aut ꝯsiliu ⁊ opez.
Primo casu tenet̄ qz nō oz laudādo maliciā augeri. ff de ser
uo cor l. j. §. persuadere. ⁊ C. de fur. ſi qs seruo. ſi opez tñ ſi
ne cōsilio ꝓncipali vł secūdario nō tenet̄. ff de fur. ſi pigno-
re. §. qui ferramēta ſi ꝯsiliū ⁊ opem nō est dubium ꝙ tene
tur ff de ver. sig. sepe. §. ita dubitarū. ⁊ insti. de ob. q ex delic.
§. ope. ⁊ ibi tenet̄ furti. nō tñ ꝯdictiōe furtiua. ff. de ꝯdi. fur.
proinde. qđ dic vt ibi nota. in pre. l. sepe.

b Et regula loqtur de dante ꝯsiliū. ⁊
glo. in pn. ⁊ sine pro rōne
regule ponit ꝙ id cui dat̄ nō tenet̄ illō seq. ⁊ cir
ca hoc instemus ꝑ iudices ecclesiasticos ⁊ se-
culares q ad ferēdas ſnias et īterlocutorias recipiūt ꝯsul
tores iurisperitos de more italico quoꝝ tñ ꝯsiliu ſi ꝯtus est
seq no tenetur etsi de ꝯsensu partium illos assumpserint iꝫ h̄
casu qdam ꝯ. de hoc vide in spec. de requisitiōe cōsilij ver. qd
ſi iudex. ex hoc incidit qo disputata Padue ꝑ dn̄z Nicho
laum de matarellis q̄ querebat ſi iudex assumpsit tres ꝯsul
tores sup diffinitiua quoꝝ duo ꝯsuluerunt reū ꝯdēnaduz ⁊
tertius absoluedum ⁊ iudex absoluit an valeat ſnia cū statu
tum hēat nō valere ſnias nisi late ſint cū ꝯsilio sapientū.
¶ Et huic qōni ꝑmittā aliā qonem dñi mei in legibus dñi
Martini qua querebat ſi ordinarius trib᷒ ꝯsultoribus as-
sumpsit ita ꝓnūciauit de ꝯsilio talis ꝯdeno. ⁊ de ꝯsilio taliū
absoluo ⁊ lapso. x. diebus actor petit ſniam executioi man-
dari an sit exequēda. ¶ Breuissime ad vtraqz partē sunt
tres allegatioēs ⁊ soluit per quatuor rones. ¶ Dicebat mul-
tis videri ꝙ sic qz cū dixit ꝯdenno functus fuit officio suo
ꝯ. de offi. deleg. in literis. ff de re iudi. iudex C de pen l. pe-
na. nec potuit ſniam corrigere ff de arbi. l. arbiter. ¶ Idē
statim fuit ius acquisitū qđ ibi nō potuit auferri. hn facit
ꝯ. eo. li. de elec. ab eo. ⁊ cle eo. ti. ꝯstonem. §. pe. in ſi allega-
bat ipse ff de stip. ser. l. j. §. ſi seruus cois nec potuit mutare
tenore ſnie ff de re iudi. l. actorum. ¶ Jte fuerunt due ora-
tiones ⁊ sic due ſnie arg. ff qñ di leg. ce. l. ex his. ergo ꝓnūs
sio rōnib᷒ valuit pma. ¶ Refert ipe ꝙ multis videbat̄ cō
trarium qz iudex se correxisse vr dicēdo statim post absoluo
ff. de ma. te. l. ſi rebus. Jte cū de ꝯsilio duoꝝ absoluerit fuit
standum de ꝯsilio maioris partis ff de arbi. Jte ſi §. pncipa
liter. facit ff de re iud. duo ex tribus. facit regula. e. ti. in ob-
scuris pōderando ꝙ absolutio sit minimū sequendu in ob-
scuro. ¶ Soluēdo ipe tenuit ſniam ꝓlatam nullā. quatuor re
spectibus qz nō imponit finē liti. ff de re iudi. l. ꝯ ff de arbi. l.
dicē. Jtē qz sup vno articulo ꝯtinē oz absolutione tm̄ vł cō
dēnatione vt pre l. j. ¶ Sup hoc in vide qđ scripsi ꝯ re iu
di. cu iter in vlt. glo. Jte qz debuit ee certa. ff de act. §. curis
te. ⁊ qz ꝯtinet ꝯtrietatē ff eo. ti. vbi repugnantia de testi. qui
falso C. de fi. instru. scripture. ꝯ. de fi. instru impunari. ⁊ circa h̄
vide qđ no. xj. q. iij. §. cū ergo subdit. ⁊ dixi de offi. or. ſi sacer
dos sup glo pe. ¶ Nūc ad qone ꝓpositam redeundo ad
negatiuā pmo ⁊ scđo ad affirmatiua allegat tria subdēs ter
tij rōnem ¶ Tertio saluā ⁊ solutio declarat̄. ¶ Quarto
de ꝓpositionib᷒ cum ⁊ de plene tractabo. ¶ Ad partez
ꝙ ſnia non valeat allegat̄ ꝙ maior ꝑ sapientum repntat oes
ff. eo. aliud. §. refert ad munic. qđ maior de vetre insp. l. j.
§. j. qđ ergo sine ꝯsilio maioris partis ⁊ qđ plus est ꝯ ꝯsiliu
factū est nō valet ex forma statuti sunt ad h̄ silia ff de acqr.
here. ſi quis mihi bōa. § ſi cora. de adm. tu. l. tutu in pn. de
instito l. sed ⁊ ſi pupillus § cōditio. de exercito. l. j. §. ſi plu
res. ¶ Scđo sic eo statutu dicat ſniam ferēdam cu cōsilio
itelligēdū est de ꝯsilio ꝯsonate ſnie vt verba hēant effectū
ſnā. ff. qđ qsqz iur. l. j. in fi. ne quis eum qui in ius vo. l. pe. §.
doc᷒. ꝯ. de cle. no resi relatū. sic enim intelligit lex ꝯsiliuz. C. ꝯ
legi. humanu de ap notationes. C de lega. l pe. li. x. ⁊ ar. C.
de pdi. cur. l fi. ꝯ suscep. ⁊ archa. l. exactiores. e. li. sic etia in
telligit lex ꝯsiliū cu dicit factū furtum alterius ꝯsilio. s. ꝯso
nāte ff de ver. sig. sepe. insti. de obli. ex delic. § ope. ⁊ de fur.
l. in furt. §. cōsiliū. ¶ Tertio qcūqz lex ordinauit cōsilium
haberi illud seruari voluit in aute. de iudi § ſi. ⁊ in medio li
tis §. j. ibi ſi vo aliqua dubitato. C. de ap l iubemus ibi. ⁊ ꝯ
dispō ⁊c. ad ide. ꝯ. de os. dele. venerabili vbi ꝯsiliū ponit̄ ꝑ
consensu de offi. archipſ. c. ij. de iura. calū. c. j. ver veru ōim-
mu. ec. aduersus. ad ide de fo. cope. c. j. de hiis q fi. a ꝓla. no
iut. ⁊ c quāto. ⁊ forsan huius rō est ne cōsiliū sit elusoriū vł
lex q̄ mādat illud haberi. C de bonisqz li. l. ſi § vbi. ff de iu-
di. ſi pior. facit ꝯ de infimo. ꝯcto ꝯ interdictuz. c. j. ꝯ. e. li. de
elec. cōmissa. §. porro. In ꝯtrariū ꝙ iudex possit minoris ptis
consequi cōsiliu ſi sibi iustius videat̄ sicut de testibus dr̄. ꝯ.
de testi in nostra. ff e. ob carme in fi. vbi vna pars pot ee ma
ior rone numeri alia rōne auctoritatis vt no in. l ſi vnı. ff de
re iudi. de elec. ecclesia nostra. ij. ¶ Ad idē inducit̄ secūdo
ꝙ iudex videt̄ ꝯputādus in numero ꝯsultoꝝ sic ⁊ tabellio
de numero testiuz. C. qui te. fa. pos. hac ꝯsultissima in aut. ꝯ
fide instru. §. opz. ⁊ pncipes iter cōmitiones. ff de testa. in
li l. j. ⁊ facit de ver. sig. familie. ⁊ vide qđ no. de concef. pbe.
post electionē in. iij gl. ⁊ ff qđ cuiusqz vniuer. no l plane. ⁊
sic cu essent pares puelet ſnia absolutoria. ff de re iudi. iter
pares. ¶ Tertio satisfacit qz nō videt̄ inde astrictus ad cō
silium sequēdu vt in glo. ⁊ sic ponet̄ ꝯsiliu ꝓ deliberatio
ne. ff de exerci l. j. in pn. ⁊ hac iterptatione suadet iuramen-
tū iudicis in aute. iusiura. qđ ꝓsta. §. ⁊ equus ero ibi ſm qđ
mihi visum ⁊c. ⁊ de iudi. circa pn. ꝯ. illi aut. ⁊ ff de arbi. Jte
ſi vnus. §. Jde popo. Jde cū voluit assessores assistē iudici-
bus vt per eos q sunt iuris explicent̄ C de asses. l j ff de of.
asses. cōsiliarijs in aute. de iudi. in pn. non tame voluit iudi-
ces teneri ad ipoꝝ consilium seruādū qđ patet ex forma sa-
cramenti predicti. ⁊ alloꝝ etiam ꝯsiliū requiri vult C de sen.
ex peri. re. l ij. qđ tame est necesse seruari. ſi nō videt̄ sibi iu
stum fuisse. simile de rescripto ꝓncipis in aute. de iudi. §. om
nes ⁊ in medio litis. § ſi vo. ⁊ qđ no ſit necesse cōsiliū sequi
videt̄ expressum. C de sen. ⁊ inter. nemo in pn. ibi cōsultatio
nes ⁊c. ꝯ. de arbi. cum olim de elec. cum in veteri. ⁊ pot ee ro
habendi consilij que no in pae. dec. cum olim in glo. ij. ⁊ fa-
cit eo. ti. dilecti. ibi consilio roboratus nez qđ a plurib᷒ que
rit ⁊c. xx. di. de quib᷒. ꝯ de offi deleg. prudentiā ff. de arbi. l.
ſi. in tres. ⁊ optie qđ scripsi de consue. ad nr̄am sup. j. glo.
¶ Soluebat Nicholaus ꝙ ex forma statuti tenebat̄ habē
cōsiliū ⁊ ſi no beter nō valēt ſnia: sed ex quo habuit satisfa-
ctum sit statuto: ⁊ ſi fuerit inique pronunciatum locum ha-
beant communia remedia. s. appellatio ⁊ ꝙ iudex teneat̄ q
fecit lite suā ⁊ ſilia al̄ar. ff de iudi. eo que teme. §. a. in aut. j. de

indi.§.fina.in medio litis §.j.ibi si vero aliquin dubitatio cū adiunctione pre l. nemo.C.de senten.ꝛ inter.ꝛ per predic. decre.cum olim.ꝛ cum in veteri.

¶ Est aduertēdum ꝙ qnqꝫ statuta hoc habēt ꝙ iudex teneatur sequi in pronunciando consilium sapientuꝫ quos assumpsit nō de numero suspectorū ꝛ tunc non ꝓcederet solutio Nicholai.sed locū haberet argumētatio prime partis.

¶ Remanet ergo mō vnū antiquuꝫ dubium an sit dr̄ia in hac mā vel sit̄ has ꝓpositiones cū ꝛ de.s.an cū consilio vel de cōsilio sint diuersa in effectu.exempli grā habet̄ pmū de elec.ne pro defectu.Scdm de hereti.vt commissi.§.ꝓadl. Ubi dixit in decre.pe.de consti.ꝛ Compo.ibi recitat eī obiectum.ꝛ Archi.ā.eo.li.ne se.va.c.vni.qd est differentia:qꝛ primo casu sufficit requirere nec ē necesse sequi.super quo etiā vide qd no.de elec ne pro defectu in glo.pe.Scdo vo casu necesse sit sequi ad pmū de arbi cum olim.ā.de regula.lꝫ.ff. man.idemqꝫ.§.si quis ca.vbi si madaui geri negocia mea p procuratores cōsilio sempronij ꝛ sunt male gesta.ꝛ ipsi tenētur ꝛ nō sempronius qui non fuit adhibitus nisi vt cōsulat ꝛ admoneat vide qd de hac.l.statim subdaꝫ ꝛ sic iudex assessorꝫ ꝛ peritorū cōsiliū requirit qd tn̄ sequi nō tenet̄ qꝛ suo nō assessore periculo iudicat.C.de pena iudi.qui male iudi.l.ij. ¶ Ad secūduꝫ inducit ꝙ plus videt̄ artatus mādatarius p prepositionē de q̄si consultoris industria sit electa.ā.de offi.dele.c.vlt.qd de tali virtute prepositiōis nil pbat dat si tē sicut aliud est rē esse in bonis q̄ꝫ esse ex bonis in sti.vi bo.rap.§.sane.facit de pe.di.iiij.si ex bono.subdebat se putare consilium sequedū cū ꝓponet̄ negatiua puta hoc non facias sine ꝯsilio epi.ā.de offi.dele.venerabili.sic etiam posset intelligi.ff de suspec.tu.impuberis in pn̄.vbi adolescēti pmittitur durāte cura accusare curatorem dūmodo ex cōsilio necessarioꝝ id faciat quasi nō pmittit̄ nisi illud cōsilium accedat.vel illud ex̄ide sonat qd de.hn̄ facit de elect. cum in iure ibi:ex se vl̄ alijs de gremio ecclesie.nā ita dicere poterat de se vel alijs ꝛ sic etiam faciat pro scdo dicto vl̄ procedit id ex illa dictōe dūmodo cui ꝯcor.ā.de vsupal.exuarū in fine cū cōcor.quas ibi posui vt p̄dixi.allegata non probāt qd dr̄ de ꝓpositione de.videt̄ tn̄ ibi ꝓbari de eta.ꝛ quali.ad aures in fi.vbi ꝯsiliū cū prepositione de artat. Sꝫ dic ꝙ absqꝫ illis v̄bis ille i edictis erat artat⁹ ita ꝙ illa verba nō artāt sed artatū declarāt.Est ēt sciēdū ꝙ qdā legiste qd predixi de ꝓpositiōe de.ꝓbat per pre.l.idemqꝫ.§.si quis ca.vbi tn̄ neutra prepositio ponit̄ nec etiā ibi ponitur verbum ꝯsilij:sed dicit tex.ita demū rata haberi mādauit si interuētu sempronij gesta essent per qd vides etiam ꝯditionaliter verba fuisse ꝓlata.idē dico de l.j.§.si plures.ff de exerci.que ēt nō facit qꝛ nec de propositionib⁹ illis nec de consilio ibi fit mentio sed dicit tex.ꝙ q sic duos ꝓposuit nec alt̄ sine altero gereret q cum vno ꝯtraxit sibi imputanū cui cocor.de testa.c.ij.in fi.ā.eo.li.fateor ꝙ in l.ticium ꝛ meuiū.ff de admi.tu.in pn̄ ponit̄ verbū cū ꝯsilio.Item sine aliq̄ prepositione ponit̄.c.ti.qdā decedēs.§.j.ibi pr̄ tutela filiorum consilio matris gerēdam mādauit nō minus officiū tutoris integrum erit:dicunt legiste illud ideo qꝛ mater iure veteri non erat nec esse poterat particeps tutelaris officij.ff de testa.tu.iure nostro ¶ Satis videt̄ mirandū ꝙ de his prepositionibus q̄n adijciunt̄ ꝯsilio disputamus sed nō si adijciant̄ ꝯsensui voluntati auctoritati vel alteri actui.nō curamus enī an dicat̄ cū ꝯsensu vl̄ de ꝯsensu pmā habes de offi. custo.c.ij.de iudi.cām.de his q̄ fi.a prela.cum apostolica.ꝛ c.se.de iorepa.nobis de ec.edi.ad audietiam.j.cum auctoritate habes ā.eo.li.de iudi.c.fi.secundam.s.de ꝯsensu.de ele. in causis.v̄ qꝛ vo.ꝛ.c.per inquisitionem.ꝛ.c.sacrosancta de offi.delega.super questionum post pn̄.de iureiurā.sicut.ij. de instit.cum venissent de his que fi.a prela.ea noscit̄.alibi dicitur de voluntate de elec.qd sicut in fi.ꝛ vide qd scripsi d preben pro illorum super verbo magistrum.vide etiam circa hoc qd no.in spe.de arbi §.fi.versi.sed qd si dicatur.ꝛ qd scripsi de of.delega.si pro debilitatem glo.putat Inno.d. redeundo.Item aduertēdum ꝙ papa quandoqꝫ dicit habita deliberatiōe cū fratrib⁹.ā.eo.li.de imu.ec.c.j. Sed cū requirit fratꝝ ꝯsiliū cōiter dicit de fratrū nostroꝝ ꝯsilio pꝫ ā elec.licet de vitanda.ꝛ.c.dudum.ij ꝛ.c in genesi de of.le.lꝫ d dis̄.exposuit de fide instru.cū Joānes.ꝛ li.eo.de elec.fundamēta.§.vt ergo.de regl̄a.no solum de hereti.sup eo.ꝛ c cū sꝫ de scisma.c.j.ver.videlicet ꝛ ꝓpe fine de pu̇i.ne aliqui. ꝛ.c.vt apostolice de penis c.vlt.in pn̄.ad idē cle.de elec.ne romana.§ qꝛ ergo de iureiurā.romani.§.qꝛ igit̄ de re iudic. pastoralis in fi.de sepul.dudum.ver.nos aūt de immu.ec.c. j.de sen.ex.c.j.cum ergo in dec.j.de renūci.li eo.dicit d fratrum nostrorū ꝯsilio ꝛ assensu.ꝛ idem in dec.gloriosus in fi. de reliqui.ꝛ ve.sanc.pater ꝙ dictio de consilio nō denotat consensum alꝫ illud superflue fuisset additū cū hn̄ concor. ā.e.li.de pac.c.vlt.ꝛ de cle.egro.c.vni.§.j.de cēsibus romana.§.qd si.eo.li.ad idem pre.dec.vna ne se.vac.§.j.vbi dicit consilio vel assensu Itē interdum papa dicit solum de consensu ā.de ꝯsue.cum inter.per qd pꝫ ista diuersa.C.de codi.si idem de deci.ad andreiam.ad predicta facit de sta.mo.c. ij.in fi.cointucra dec.si religiosus.ij.ā..ā.eo.li.de elec.per que pꝫ ꝙ illud de consilio positum in fine predicte dec.seruet de non artabit nisi ad requisitionē. ¶ Item circa prepositionem de prono sciendum ꝙ quandoqꝫ auget.ff depo.l.j. in pn̄.Item interdum ponitur pro e ff.de fur.si is qui.ij.in fi.vbi si stipulatus de te.i.a te.ꝛ eo.titu l.fullo.ij ibi.fullo si actione locati de domino liberatus est.i.a dn̄o. Quādoqꝫ ponitur de.i.pro.in auté.col.ix.vt nulli iudicū.§.necessariū. ibi nulla mulier de qualibet includatur de.i.pro.dicūt etiāꝫ grāmatici ꝙ hec prepositio de:signat māꝫ vt hec vestis est de lana linoqꝫ ꝯtexta de elec.cum eim.quandoqꝫ originem ducit de rescrip.eam te.ad idem de spon.c.j.quādoqꝫ originem ꝓmotionis vnde diaconi de se eligant archidiaconum ꝓcii.di.legimus.quandoqꝫ locum sermo Helie ignē de celo deposuit de conse.di.ij.reuera.circa finē.ad idem per totum capl̄m. ¶ De prepositione cum etiam sciēduꝫ ꝙ quādoqꝫ ponitur pro quando quandoqꝫ pro qꝛ vtrunqꝫ pꝫ de commo.c.viij.ad pmū.ff depos.l.publia.in pn̄.ibi cum venero.ꝛ C.eo.si quis.vbi gl.ad fm̄.ff qui satisda.cog.l si ab arbitro in pn̄.in iis vo.vt eant l.pe.quandoqꝫ sonat in pro ff.de dolo rem quādam quandoqꝫ ponitur pro ꝯtius.C.de epi.ꝛ cle.cum clericus in pn̄c.quandoqꝫ pro in.ff de condi. indebi l idebiti in fi.sic potest poni.ff depo.l.j.§.que deposita.ibi equus cum capistro ꝛ de mor.infe.l negat.ibi cum grauida.i.in grauida.quandoqꝫ etiam ponit̄ pro e satio vl̄ ꝓ.de cele.mis.cum marthe.ver.alij vo.vbi inuenitur dictum Jaco.qui dixit ꝙ prepositio cuꝫ sapit vim copulatiue vt ponatur pro ꝛ quoties ponitur inter illas res quarum vna nō est accessio alterius vt insti.de legatis.§ quis ancillas.alijs coniungit si vna ad alteram accedit vt ibi.ꝛ.ff de pecu.leg. in quatuor pmis legibus ꝛ potest reddi rō quia prepositio cum designat varietatem rerum ꝛ coniunctionem personaꝝ sed copula ꝛ licet copulet ostendit tamen diuersitatem personarum ꝛ rerum ꝛ singula vt principalia comprehēdit.ff. de vsufruc l.si ticio.patent exempla de electi.quia diligentia.ꝛ.c.cum in cunctis in pn̄cipio.ꝛ post pn̄ci.ꝛ.§.inferiora. ꝛ propter talem varietatem habent quandoqꝫ vim disiunctiue de hoc de rescrip.c.ij.

n

Ullus pluribus

ꝑ.ō sensionibus quid de actionibus ꝛ an plures ciuiliter proponi possunt ꝛ tractatum cumulationis que tunc est quando primo iudicio pendente eadem res petitur ex alia causa vel petitur alia res ex eadem causa plenissime prosequit̄ hic Dy.solas autem regulas aliquantulum declaratas hic describā ꝛ ad alia remittam cuꝫ in pn̄cipio huius ti.dixi.ad scripta Dy.decidēda non intēdam.dicit autem ꝙ regula cumulationis permittende sic tradi debet copulatiue vbi sunt plures actiones nō contrarie ꝛ que electione non tolluntur ꝛ in prima quarum absolutoria nō parit exceptionē rei iudicate.in scda ibi admittit̄ accumulatio

accumulatio cū vo tractat de accūlatiōe ipediēda tradit regula osī anctiue ⁊ hoc modo vbi plures sunt ꝯrie actiones vel que electione tolluntur. vel in quarū pma absolutoria lata parit exceptionē rei iudicate in scda ibi repellit cumulatio declarat pmā p illud gnāle nō oꝫ expectari casus cuius nil operatur euētus ff de fideius. l. pen ad vel. l. aliqñ. Sed certū est ꝙ mutata psona vel re vl' ca petēdi absolutoria pie petitiōis nō parit exceptionē rei iudicate vt no. ē. de excep. c. pe. vbi vide in fi. vlt. gl. ergo ipedi nō oꝫ scda pedēte pma. ¶ Scdo sic exple i spe dubia nō oꝫ ee melioris ꝯditionis ꝙ is qui ē in spe certa allegat ff de copen. l. vlt. de acquiren. he. cū qui duobus de le. iij. l. j. in pn sed absolutus in prima est in spe certa. nō absolutus est in dubia sed si diceremus cōtrariū pme regule quā pmisso. melioris ꝯditiōis eēt nō absolutus ꝙ absolutus. qḋ eē nō oꝫ vt pmisi maxie qꝛ non solet actor lite ꝯtestādo suā cōditionē facere deteriore. ff. e. ti. nō solet quā vide ifra sub hac lra. ⁊ ff de nouati. l. aliā ergo ⁊c. ¶ Item equipendo lti pēdentia pncipalis ⁊ cause appellatiōis facit cle. de testi. c. testibus cū in cā appellationis interiecte a diffinitiua liceat plures causas ostēdē vl' cumulate ex quibus probet iniustia appellationis. ff de appel. scio. ⁊ sane no. de ap. cū cām in vlt. glo. sic ergo licebat ⁊ in cā pncipali plures causas cumulare ex quibus oib' vel ipsarum aliq̄ appeat locū hre cōdenatiōeꝫ. hoc tñ itelligas vt dicit. ē. eo. li. de re iudi. abbate sane. adhuc eadem posse probari p §. si minus isti. de act. textū itelligēdo put iacet ⁊ de do. ex. apud celsum. ꝯte querit ai ē per l. vlt. C de app. ⁊ per l. si añ ff de excep. ⁊ p. l. j § qui aūt ff quoꝫ leg. ¶ Ad secūdam regula pbādam adducit certū eē ꝙ vbi sūt actiones ꝯrie posita vna intelligat altera remota. C. de furt. l. j. si seruus exte l. j C de codi. l. fi. itē si electiōe tollunt vna electa tollit altera. ē. eo. li. de elec. vt q̄ is duas vbi de h ⁊ ō post. c. vn. ¶ Tertio cōstat ꝙ qñ sunt duerū quaꝫ pma lata s ia parit exceptionē rei iudicate. in scda repellitur cumulatio. ff de excep l. fundū. ⁊ l. fundi. ex quib' pꝫ p dictas duas regulas quaꝫ altera permittit cumulationeꝫ altera vetat veras eē. ¶ Demū solutis in utis ꝯtrarijs materiā specialius distinguēdo psequitur ⁊ hoc omitto. ¶ Pma gl. dicit vñ sumpta ⁊ ponit exempla. Scdo exponit regulaꝫ ēt de exceptiōib' ꝯtrarijs ⁊. xj. casus excipit. Tertio interserit de electiōibus ⁊ actiōibus ⁊ remittit. Quarto obijcit ad id qḋ dixit de ꝯtrarijs ⁊ ponit q̄tuor solones ⁊ quālibet impugnat. demū soluit distinguēdo subdēs aliā solutionē quam nō approbat. quinto no remittit ⁊ cōcor. allegat. ¶ In prima glo. ibi nemo ex his sequitur q negat se debē phibet alia defensione vti nisi lex impediat qḋ ⁊c. ⁊ ibi nemo sequitur phibetur plurib' exceptionibus vti quauis diuerse sint ⁊ ibi de compe l. vlt. negās debitū p testes ꝯuictus no cumpesat. ⁊ ibi §. studiū. ponit casus aut. ꝯtra q propriā. ⁊ ibi. §. alio negans rē fuisse in bonis debitoris ꝯuictus de mēdacio possessionē perdit nec alr aliquo ipsius iure vti poterit ⁊ ibi cū res. frustra donatarius ab herede donatoris rem emit. cum rei propie emptio nō ꝯsistat. ⁊ ibi. l. j. vide in pre. c. si qs duas in vlti. glo. ⁊ ibi sed nec ipuberis substitutus directe filio impuberi eo mortuo contra matrem impuberis agenteꝫ de inofficioso dicit illud testamētum fuisse paternum cotra fratrem testatoris dicit illud fuisse filij. ¶ In prima glo. ibi se soluisse de hoc vide in Spe de excep. §. viso. versi. sed qd si debitor. ⁊ ibi in ver. se. tractat de creditore q negat se numerasse ⁊ pignus recepisse cum ab eo pignus repetit. ⁊ ibi. §. illud. dicunt communiter doctores ꝙ in his omnibus est rō spalitatis vt puniatur mendacium. sed sm id in omnib' exceptionibus cōtrarijs erit reperiri mendaciuꝫ. quare distinguit Hyn aut exceptiones que videat contrarie pponunt conditionalr qḋ licet vt in glo. aut sim plr: ⁊ tunc aut est possibile pma assertionem rei cōcurrere cum secunda. i. qḋ la vtraqꝫ contineat simul potest verum esse ⁊ simul ⁊ diuersis temporibus proponi possunt vt hic ⁊ in concor. aut non est possibile pmā cōcurrere cu secūda. i. vtraqꝫ veram esse simul: tunc no audiet vt in ꝯtrarijs. ⁊ ibi. §. eligere. nec valet

si dicas idem debere dici in exceptionibus in qbus reus est actor. ff de excep l. j. qḋ in actionibus. ⁊ est rō qꝛ rei fauorabiliores. ratio rōnis quia in potestate actorum est agere sꝫ conueniri nō est in potestate reorum ff de do. ex. l. pure. §. sina. Hy. ⁊ ibi sic intelligunt decre. vide quod ibi dixi super §. antepenulti. glo.

b **Hic formatur** breuis qḋ quaꝫ olim disputaui de accusato vel inquisito de homicidio q negaūt se homicidium cōmisisse quo ꝯtra cum probato dicit se id fecisse ad sui defensionem querebam an debeat audiri. ¶ Ad affirmatiuā. vj. allegantur ⁊ dicit esse casus in ꝯtrarium alia. vj. Tertio dat solutionem distinguēs. ¶ Qḋ audiri debeat videtur ex eo ꝙ rei fauorabiliores sunt ꝙ actores ⁊ promptiores esse debem' in absoluendo ꝙ in condemnando. ē. de probat. ex litteris. ff de actio. ⁊ ob l. arrianus hoc. e. ti. cum sunt partiū. ite pene sūt molliende potius ꝙ laxande eo. ti. in penis. ⁊ ibi cōcor. ¶ Scdo qꝛ pbationum facultas nō est angustanda de testi. co. c. fi. ē. eo. li. de heret. in fidei. ⁊ C de heret. l. qm. qḋ h fieret si innocentia pbari nō posset ꝯtra illud de simo. licꝫ. ⁊ c. per tuas. ¶ Tertio videt esse casus ff de noxa. electio. §. neqꝫ heredi. vbi dicit ꝙ nec heredi nec in heredem denda ē actio. in eo qḋ defunctus mentitus est vbi etiam dicit ꝙ qui negauit seruum in sua potestate esse poterit postea illud fateri si lis contestata non est etiam post litem si minor esset. ¶ Quarto cōstat ꝙ reo regulr lꝫ vti contrarijs vt h in gl. itē regulr erroneam ꝯfessionē reuocare lꝫ negocio nondum finito. ē. de confes. c. vlt C de iur. ⁊ fac. igno. l. error. ē. eo. li. de testi. in reg c. ij. hic aūt nō est finitū negociuꝫ ergo reuocare vel contrarium dicere lꝫ. ¶ Quinto qui negauit de se vel alijs veritatem coram inquisitoribus heresis negationem illā reuocare potest. ē. e. li. de hereticis. accusatus. §. lꝫ. Itē accusatus qui negauit postea audit confitendo de eo q cogno. con. veniens. ij. ergo ⁊c. ¶ Sexto cum talis propositio expresse non sit iure prohibita ergo intelligitur permissa xxvij. q. j. iam nunc post pn. xxx. q. iij. c. si. ⁊ q. iiij. c. vlt. C de coll. illam. ⁊ dato ꝙ iste esset periurus nullo tñ iure prohibetur se defendere immo defendit ēt ecclesiam suam de excep. dilecti. ꝯsigēda est etiam hec pars qꝛ humanior saltez vbi nō est ius expressum de transa. c. fi. facit C. q bon. ce. pos. l. fi. ¶ Ultimo pro hac parte videt casus. ē. de solu. c. vl. ff. de proba. cū de indebito in pn. ¶ In cōtrarium inducebatur tūc. x. argumēta de. x. casibus quibus etiam reus audit allegans contrarium quos non prosequor qꝛ notati sunt h post pn. glo. ⁊ ff eo. nemo ex his. ¶ Secūdo ad hāc partē faciunt oia q̄ phibet audiri allegātem ꝯria de ap. sollicitudinē in fi. vbi videas in vlt. glo. C. de fur. l. j ff quando app. sit. l. ij. cum similibus ⁊ qḋ quisqꝫ sua voce ⁊c ē de proba. per tuas C. de non nume. pec l. generaliter. ¶ Tertio publica vtilitas suadet puniri maleficia. ē. de sent. excommu. vt fame cum concor. ibi in quartam glo. ⁊ statim puniendi sunt cum reis negantibus claruerint. xxiiij. q. iij. ecce. de peni. di. j. adam ergo ⁊c. ¶ Quarto multuꝫ facit ad hac pre de accu. cum dilecti. vbi pꝫ ꝙ excusationes inquisiti que cōfessionem eius perimant admitti non debēt eade rōne non admittentur excusationes que perimant negationem qualis est ista de qua queritur. lꝫ aute arguere de confessiōe ad negationē cum quo ad cōtestationem litis ⁊ sitam validandam harum sit idem effectus. de hoc de elec. dudum. versi. lꝫ de litis contesta. c. vni. ¶ Quinto responsiones iste que in delictis excusandis cōtrarietatē inserūt nō solum nō recipiuntur sed etiam illas facientes puniunt de tempo. or. dilect' facit vt ec. hñi. c. vnj de penis super his. ¶ Sexto contrarietas non recipitur in teste nisi quod dixit per errorē in cōtinenti correxit de testi. co preterea. sed iste in continenti no correxit: sed probationes criminis expectauit vt ponitur in themate in quo nō modicū interest aduersarij vl' iudicis inquirentis. ē. de dolo finē. de pactis. audita.

¶ Solutio vt tunc dixi inueni doctores varios. s. pro et cõtra tenentes et pro vtrisqz facit equas. Mihi videt qꝫ si accusatio vel inqsitio fuit formata de illo qꝫ aggressus fuit ticium et occidit. et ipe negauit qꝫ potuit. ix. di. si ad sacras. ff. de re. du. si is qui ducẽta. §. vtrum. et no. s. eo. li. de ꝯfessio. c. ij. in glo. pura. licite postea dicere poterit se ad sui defensionem occidisse cũ cesset cõtrarietas. sꝫ sibi caueat qꝫ añ publicationem testiũ hoc ꝓbet si intẽdit id ꝓbare p testes. et hoc dico si articoli sibi tradit vl' publicati fuerunt de homicidio facto per insultũ vel aggressurã. nã post publicatiõez super directe cõtrario qle est istud no audiret qcquid tunc allegaret patet hodie in cle. de testi. c. testibus. sed si capitu in ignorasset sine culpa sua tunc seruus vt scripsi post Inno. de testi. ex tenore. vbi vo simplr negauit homicidiũ aut fec hoc lite cõtestãdo vel respondẽdo accusatiõi vl' inqsitioni aut id dixit excipiẽdo. ꝓmo cãn nõ vl' audiendus postea qꝫ ad sui defensione occiderit p iura scõo allegata et p decre. vlti. s. eo. li. de iureiurã. nõ ob. §. neqꝫ heredi. sed facit ꝓ ga loqtur de negãte añ lite cõtesta. q euadit penã confitendo qr als teneret insolidũ vt eo. ti. l. qnotiẽs §. ptor. quam allegat glo. et l. si seruus depositus in si. an hoc ergo qꝺ post lit. cõtest. nõ euadat facit pro. ¶ In dec. is q. et in. l. cũ de ideo puniẽ negans et prouidet actori ex falsa negatione grauato. sꝫ in casu isto si admittat q negauit nulla ipsius rei punitio et nulla actoris ꝓuisio. ¶ Ite ibi si negas solonẽ sibi factã statim illa ꝓbata cogeret reddẽ certu est qꝫ postea debitũ petẽ posset. expedictius ergo est negociũ tali cõpẽdio expediri. s. eo. li. de re iudi. abbate ad si. in dec. vlt. de ꝯfessio tractat de reuocãda ꝯfessione pp ꝓbabilẽ errore facti sꝫ de reuocãda negatiõe in q nõ cadit error ꝓbabilis de rescrip. ab excõicato. qꝫ vo qnto negantẽ ꝯfiteri posse fateor qr illõ est ꝯtra se et pro aduersario vl' iudice facit de elec. dudũ. §. ad si. qꝺ vo sexto puttũ se defendere posse fateor. sed nõ repellit eo capite vl' ex crimine: sed pp ꝯnetate vt dixi. alioꝝ cõtrarioꝝ solo pꝫ p allegata scõo. ¶ Secũdo vo casu. s. cũ id negauit excipiẽdo puta qr forũ declinãdo negabat se in iudicis territorio occidisse qꝺ fieri põt sup quo iudice qꝺ scripsi post Inno. de rescrip. sup lfes in vlt. glo. versi. querit Inno. et s. eo. li. de fo. cõpe. romana. §. ꝯhentes in glo. si ergo. et de hoc is spec. de cõpe. iudi. adi. §. j. ver. sed pone aliqs tunc dico qꝫ lꝫ ad fundandã iurisditionẽ sit ꝓbatũ eũ occidisse ibi audiet in pncipali excipies qꝫ ad sui defensione id fecit p hanc regula exceptionem. e. ti. et p vtrobi. qꝫ no. et sic concordat qꝫ dicebat. ait. et sustinemus hanc humaniore viã vt dicebatur sexto suffragante iure quod permittit excipiẽtem vti contrariis.

¶ Regule ffoꝝ huius littere. N. sunt he.

On vult hẽs eẽ q ad aliũ trãsferre voluerit hẽditatẽ.
On videt cepisse q exceptiõe remouet a petitione.
On oꝫ cui qꝺ plus est lꝫ qꝺ minus est non licere.
Ec ex proprio nec ex solem iure puatoꝝ ꝯuẽtiõe qcꝗ inmutadũ est ꝗuis obliõnũ cause pactiõe possint mutari et ipo iure et per pacti ꝯueti exceptionem: qr actionũ modus vel a lege vl' a pretore introductus puatoꝝ pactiõibus non infirmat nisi tũc cũ inchoaret pactio inter eos conuenit.
Uptias nõ ꝯcubitus sed consensus facit.
Ihil tã nale eꝗ eo genere quodqꝫ dissoluere quo colligatum est: ideo verboꝝ obligatio verbis tollit nudi cõsensus obligatio ꝯtrario ꝯsensu dissoluitur.
Emo qui ꝯdemnare nõ põt absoluere potest.
On oꝫ actori licẽ qꝺ reo nõ pmittit. ¶ In re obscura melius est fauere repetitioni ꝗ aduẽticio lucro.
Emo ex his q negat se debẽ ꝓhibet et alia defensiõe vti nisi lex impediat. ¶ Quoties cõcurrũt plures actiões eiusdẽ rei nomine vna oꝫ experiri.
Ecꝫ pignus neqꝫ depositũ neqꝫ pcariũ neqꝫ emptio neqꝫ locatio rei sue consistere potest. ¶ Priuatorum conuentio iuri publico non derogat.

On videt quisqꝫ id capere quod ei necesse est alteri restituere.
On defendẽ videtur nõ tm̃ qui latitat: sed et is q negat pñs se defendere aut nõ vult suscipere actiones.
Emo plus iuris ad aliũ trãsferre põt quã ipe hꝫ.
Ullus videt dolo facẽ qui suo iure vtitur.
Emo põt gladij potestatẽ sibi datã vel cuiusqꝫ alterius coertionis ad alium transferre.
On oꝫ alteri per alterũ iniqua conditio inferri.
Emo potest mutare consiliũ suũ in alterius iniuriã.
On videtur rem amittere cuius propria nõ fuit.
On solet deterior fieri conditio eoꝝ qui litem contestati sunt ꝗ si non essent sed plerunqꝫ melior.
Emo eni in persequẽdo deteriorẽ cãm: sed meliorem facit deniqꝫ post litẽ ꝯtestatam hẽdi quoqꝫ prospicit et hares tenetur ex omnibus causis.
Ulla intelligitur mora fieri vbi nulla petitio est.
On solẽt que superabundant vitiare scripturas.
Emo dubitat soluẽdo videri eũ qui defenditur.
On põt videri improbos qui ignorat quantum soluere debeat.
Emo de domo sua extrahi debet.
Ullũ crimẽ patit is q nõ ꝓhibet cũ ꝓhibẽ nõ possit.
Ihil interest ipso iure quis actionem non habeat an p exceptionem infirmetur.
Ihil ꝯsensui tã ꝯtrarium est q ex bona fide iudicia sustinet ꝗuis vis atqꝫ metꝰ q cõprobare ꝯ bonos mores est.
On capitur qui ius publicum sequitur.
On videntur qui errant consentire.
On vt ex pluribus causis deberi nobis idẽ põt ita ex pluribus causis idem possit esse nostrum.
On videt data que eo tempore quo dantur acciplẽtis non fiunt. ¶ Qui iussu iudicis aliquid facit non videt dolo malo facere qr parere necesse habet.
Emo lõ obligat qr recepturus ẽ ab alio qꝺ ꝓstiterat.
On est singulis ꝯcedẽdũ qꝺ p magratum publice fieri possit ne occasione sit maioris tumultus faciendi. ¶ Infinita estimatio est libertatis et necessitudinis.
Ihil peti potest ante id tẽpus quo per rerũ nãm ꝓsolui possit et cum soluẽdi tempus obligationi additur nisi eo preterito peti non potest.
Eratius ꝯsultus an qꝺ bñficium dare se quasi viuenti cesat rescripserat iam defuncto dedisse estimaret. Respõdit nõ videri sibi pncipẽ qꝺ ei quẽ viuere estimabat cõcessisset defuncto cõcessisse que tñ modum esse bñficij sui vellet ipsius estimationem esse.
Ecꝫ interdicto neqꝫ in ceteris causis pupillo nocere opꝫ. dolum tutoris siue soluẽdo est siue nõ est.
On potest dolo carere qui imperio magistratus non obtemperat.
On alienat qui dũtaxat omittit petitionem.
Emo plus cõmodi heredi suo relinquit ꝗ ipse habuit
Emo alieno nomine lege agere potest. ¶ Temporalis ꝑmotatio ius prouincie non innouat.
Emo ꝑdo est qui precium numerauit. ¶ Locupletior qui libertum acquisiuit nõ est factus. ¶ Cũ de lucro duoꝝ queriẽ melior est ca possidentis.
Ihil dolo creditor facit qui suum recipit. ¶ Cũ principalis causa non consistit nec ea quidem que sequũtur locum habent.
Unquã actiones presertim penales de eadem re concurrentes alia aliam consumit.
On fraudant creditores cum quid nõ acquirit a debitore: sed cum quid de bonis diminuitur.
Emo ex suo delicto meliorẽ suã ꝯditionẽ facẽ põt.
On omne qꝺ lꝫ honestũ est. ¶ In stipulationibꝰ id tẽpus spectatur quo contrahimus.
Emo videt fraudare eos qui sciunt et consentiũt.
Emo dãnũ facẽ nisi qui id facit qꝺ facere ius nõ hꝫ.
On põt videri desijsse habere qui nunꝗ habuit.

Via restringi

a xv. Jo. an. mo. ponit exemplum per id quod post eum de vacatione beneficij dixi. s. eo. li. de sen. exc. si cuiuis in fi. j. rñ. Item per. l. ff de le. j. q filius. §. j. Dy. ponit per dec. statuti. s. e. li. de elec.
¶ Item pactum liberatorium de non petendo ipso iure tollit nālē ff de solu. stichū §. naturalis. sed pactum de petendo qd est obligatoriū nō tollit illa ipso iure. ff de pac. si vnus. §. pactus ne peteret. et hoc inducit rō huius regule. ¶ Prem glo. ponit exempla et ꝓsequit illa. Scdo adducit regulam ad solonē vnius ꝯtri. Tertio ad qōnem. ¶ In. j. gl. ibi eius qd si illa forma recipit in vlti~uedo q nō recipit in exhēdādo vt i fūdo hēs esto i fūdo exhēs esto. et ibi. et si pf in fi. ibi de macedonianū statutū i pena creditor. ¶ In. j. gl. ibi cū qdez ꝯ. ff de his q no. infa. l. ij §. exercitum. vbi odiū āpliatur. Solū aut ex vtraqz pte fauoris et odij versat ius publicum aut ex vtraqz ꝓuatū. aut ex altera publicū. ex altera ꝓuatū. pmo et scdo cām locū hz regula. in tertio ꝓferi ius publicum siue versef ex pte odij siue ex pte fauoris vt in ꝯtrio. sed Dy. solebat dicere illud spāle fauore rei publice e ne miles militiam deserāt. ro Dy. est qz fauor publicus ꝓfertur vtilitatib singulor. C. de pri. l. vtilitas publica. et in auté. de resti. et ea que pa §. qz ob rem. col. iiij. Sed ad solonē opponit. in maleficijs puniedis vsaf fauor publicus ꝯ sen. ex. vt fame cū ꝯcor. et tñ dlictor penas bēigne iterpratō emolliuntur vt i regula i penis cū ꝯcor. Rñdet Dy. qz fauor publicus vult puniri maleficiū qd ꝯstat esse cōmissum. sed in dubio vel cū incerta est criminis qualitas locus est regule cōtrarie vt ibi dixi. potius eni clemētie qz seueritati iudicātes pronos ee oz ff. de pe. respiciēdū circa pncipiū. id idē. xvj. q. vij. alligant. et peudē modū soluit lex hec eni. §. j ff de suspect. tut. nā lz fauor publicus suadeat remoueri tutores qui suspecti sunt eo. ti. l. j. §. pño. vbi tñ de remotōis nō facte cā dubitamus recipimus minorē et h nō ledit ius publicū.

Ex regula facit ad

b qōnem quā visputam sic ꝓpositā. mutinēsis cano. scienter eligit in suū epm quēdam mutilatū vl bigamū vl excōicatū. Queritur an ex eo penas ꝯcilij lateran. ꝓuationis. s. et suspensiōis incurrat. ¶ Ad affirmatiuā i iducā. vij. rōnes et duas glo. Scdo in ꝯtrā alias. vj. Tertio duo pma media solutam dicēs qui ꝯcordant. In tertio distinguā et ꝯsiis rñdebo. ¶ Pro rgis assumā affirmatiua cuius fauorabilior est ꝓbat o de pba ad nrām. et qz penas incurrat sic pbo. bigamus ꝓhibet ab apto. j. ad Timoth. iij. et ad Titū. pmo prohibet a cañ. xxvj. di. per totum. de biga. p totū. et a lege in auté. de sanc. epi. in pn. col. ix. mutilatus et corpore vitiatus ꝓhibenf l. veteris testamēti Leuit. xxj. et canon. lv. dis. per totū de corpore viti. p totū. et pre. l p approbatiunē sed illegitimus et minor. xxx. ꝓhibētur lege positiua tñ. si ergo infringēs legē positiuā icurrit illas penas fortius incurrere dz veniens ꝯ lege diuinam et positiuam sac qd notaui post Hosti. de ꝯsan. et affi qz sup his durū eni est oēm legē infringere. qui si sint leg. p venerabile in fi. Scdo pena ꝓuatiōis debef etiā ex minori delicto vt pz s. eo. li. de elec. c. ij. eo. ti. quisqs ex negligetia c. ti. ne pro defectu. sed in maiorib delictis maiores pene debenf. xxiiij. q. j. non afferamus de sta. re. ea que cum suis ꝯcordan. Itē fortius puniri dz dolus qz negligētia de elec. nihil. de rescrip sup lris. de cri. fal. ad falsari orū in fi. arg. a sit a minori in delicta que ad eūdem finez tendunt videf ꝓbabile et necessarium vt in l. si qs nō dicam canoñ. de pe. di. j. Et si fateri noles qz in casibus qōnis eēt maius delictuz saltē fatearis qz est equale. ex idētitate ergo rōnis eiusdē que subest in casibus qōnis sicut in casibus in concilio expressis dices in his idē iuris qd in illis maxie cū simul et ab eodē manatent ꝓhibitio bigami criminosi et illegitimi. qd ergo de vno dictum est et de ꝯsti. translata. ad h de transla. inter. de consir. vti. vl inuti. cū dilecta. ff. ad. l. aq.

illud cum ꝯcor. ¶ Tertio ꝓbatur etiā sic. certū est qz iterpretatio pncipis necessaria est. iterpratio vō magror ꝓbabilis de hoc satis. xj. q. j §. ex his. de postul. c. j. C de legi. l. j. sed lz ꝯcilium cum in cunctis. certas dignitates exprimat iura postea gnāliter de omni dignitate loquunf qd pz de elec. scriptum ad h. e. ti. ꝑpetuo. et c. quāqz. et c. si cōpromissarius h eo. magr alis vō interpretatio pz maxie ex glo. viti. dec. cum inana de elec. ex no. p Inno. et Host. de postula. gratū. vbi dant regula qz quoties electio est nulla ex vitio ꝓsone scienter electe puati sūt eligētes ¶ Quarto nō vl qd dubiū cū etiam patronus ad regime capelle ꝓhibitū p sacras regulas eliges sit ꝓuatus. fortius ergo canonicus iste ꝯ sacras regulas eligēs epm pmū ꝓbaf in aute. de san. epi. §. si qs ora torium. de hoc no. de offi. or. cū vos. ¶ Quinto si pene debenf eligenti idignū. s. patente defectu scie. ergo et patietem defectu ꝓsone cū h mo equipenf de elec. si forte. et c. ab eo. li. eo. de ver. sig. ꝯstōnez. facit ad hoc. l. v. vi. ꝓuscis. nā ꝯciliū punit eligētē illū q nō est vita cōmēdabilis. sed incomedabilis vita dr bigamus et mutilatus qd ꝓbat ille canon. ergo locus est pene. ¶ Sexto facit pro hac pte decr. j. bone. ibi enim ex casus dec. cū in cūctis vl qs ex delicto puatus potestate eligēdi. multū facit dec. audi. j. eo. ti. na certum est qz de defectu ordinū nō facit ꝯciliū mentione et tñ talem eligens puatus est ꝑtāte eligēdi et transij ad pauciores vt ibi probaf ergo in aliis defectibus nō exꝑssis maxie cū illud finimus et facilius possit tolli de ꝑsh. c ij. de prebe. si pro pauperibus li. eo ¶ Septio multū et facit dec. si postqz de elec. §. fi. li. eo. vbi per modū declarationis dr ꝯstonē penale. s. eo. ti. cupietes locū habere in casibus in ꝯstōne non exꝑssis vbi subest eade ro. ¶ Facit et qd no. de cleri. ex. mi. si celebrat de eo qui sciēter eligit excōicatū minori. et qd no. Ann. de illo q elegit furiosum de spon. dilectus. vt ibi scripsi post pmi. ex qbus ꝯcludif hūc canonicū penas ꝯcilij incurrisse. ¶ In ꝯtrariū inducif qz cū certi casus et certe ꝓsone in cōcilio exprimanf quor. s. pp quas scienter electas locus est penis illis. in aliis casibus nō exꝑssis cessabunt pene cū nō excedat casus exꝑssos nec in illis que i po iure infligant sit ꝯgnedum ad si ia de pe. di. j. § pene. ff de pe. l. pe. de elec. statutum. et de sen. ex. as qui in ecclesia eo. li. sunt de hoc regule vtroqz iure tradite eo. ti. in penis. ff eo. ti. factū cuiqz. §. fi. h dictū multū corroborat dec. si cōpromissarius de elec. li. eo. §. restringif. per quod pz qz no solū in penalibus fit stricta interpretatio vt. s. pene locū nō habeat in casibus nō exꝑssis sed etiā ne ta late sumāf sicut lre possz significatio verborum cū eni ꝯciliū dicat delinquētem suspēsū a bñficijs. simpliciter §. ille determinat illō intelligēdū de bñficijs ipsius ecclesie. ¶ Scdo pro hac parte satis faciunt dec. sup eo. de biga. vbi ordinās bigamū ꝓuaf p snīaz decre. i sin lra de testi. vbi qui elegerat bigamū post cassationē electionis iterū eligit decre. postulastis de ele. exc. vbi ꝯferēs bñficium excōicato per snīam videf ꝓuādus potestate ꝯferendi.
¶ Tertio multū faciunt iura vetera post ꝯciliū edita q tractant de hac pena loquunf solum in casibus in ꝯcilio expressis. nā. c. cū Wintr. et c. inotuit de illegitime loquunf. c. cōgregato. de illiterato. c. p inqsitionē. de criminoso quos casus dcā exprimit ꝯcilium. ¶ Quarto istud idē satis ꝓbant quo ad platos inferiores de elec. cū inter. R. ad fi. et qd ibi no. et de ꝯsue. cū dilectus. p que pz qz eligēs suspēsuz nō est priuatus ꝑtate eligendi. sed iterum eligit ad hoc idem ꝯ postula. c. j. in fi. vbi h tollif glo. et no inferaf vis lre pz eligentes vel postulātes illos puādos p snīam ꝑtate eligendi.
¶ Quinto hñ facit ad idē de elec. cū inter canonicos vbi eligētes epilēticum et videf qz sciēter nō sunt his penis puniti dec ꝑtā minori adiudicata fuit ꝑtās eligēdi ea vice.
¶ Sexto fas est dicē qz isto mo posset intelligi dec. cū terra de elec. lz alios itellectus ibi ponat glo vt dicamus qz si in ꝓsona fuerit vl electōis mō peccatū vt. s. loqf cū fuit peccatū i ꝓsona electa i digna i dignitate i ꝯcilio no exꝑssa ac si dica qz si eligif idign' tūc sūt puati eligētes si idignitas est de exꝑssis in ꝯcilio. si no ē de exꝑssis tūc ꝑ snīam puabanf

& eligēt nisi primo puiventur. facit ad idē dec. vlt. de postu. la. prout patet ex antiquis vbi illi qui postolandū elegerūt iterum eligunt ex quo casus non erat de expressis in cōcilio facit ad idem qd no. Inno. de pcēs pben. cū nostris. in prin. & decre. venerabilem de elec. vbi si eligatur indignus in imperatorem non tamē ocnoiatur ad papam electio iz illum papa non ɔfirmet. ¶ Septimo fortiter facit pro hac parte de regula. ɔstitutionem li. eo. vbi patet q constitutio de p̄dicatoribus & minoribus loquens locū nō habebat in aliis mendicantibus lz subesset eadez rō: prorogata tamen ē ad alios propter ydemptitatē rōnis sic & hic lz in aliis indignitatibus subsit eadem rō non tamen in illis locum hz cōstitutio nisi ad illas prorogetur per que concludit hunc canonicum non incurrisse penas. ¶ Solutio per hec vltimo allegata & ea que in pncipio huius scde partis allegata sūt supra puto saluo qd infra dicaz de excommunicato electo q canonicus iste non incurrit ipso iure penas ipsas ɔcilij lateran. Et puto q papa de iure cōsultus sic declarādo responderet equum tamen eēt q illas penas prorogaret ad alias indignitates etiam ibi non expressas propter rōnis ydētitatem. & sic soluuntur multa ɔtraria. hanc partem tenet Dama. in qōnibus suis de electione in. iiij. q. hoc idē tenet Vincen. in dec. bone. i. de elec. reddens ibi ronem q quia homines in casibus ibi expressis delinquere consueuerāt: ideo in illis casibus statute fuerunt pene. & eius glo. videre ibi posterius super ver. indignos in nouella. in antiqua vero ipsius dec. bone. erat talis littera ibi post litteram reddiderunt se indignos. vnde cū in lateran. ɔcilio de his qui quasdā psonas inhibitas eligunt sit statutum vt eligēdi tūc ptate priuatas & ab ecclesiasticis beneficijs trienio nouerint se suspensas illis pro longe minori delicto ab electionis potestate cadētibus &c. Dicebat Vince. rñdēdo q erat partis allegatio. dicere possis qd facit pro in quatum dicit & quasdā psonas &c. & hanc mām per ipsos & Jo. & Phy. tactam glosator & moderniores omittere non debuissent. predicta vero sint vera in electione mutilati vel bigami. in electione vo excōmunicati secus si est excommunicatus a iure vl iuste ab homine qz tunc includitur in prohibitione ɔcilij sub verbis vita & moribus &c. vbi vo excommunicatus esset ab homine iniuste forte ne eligeret vt iam factum vidi ex iniquibus illius excommunicationis non erit locus penis & sic possūt intelligi decr. cum dilectus & cuz inter. R. ¶ Ad allegata in ɔtrarium rñdetur. ad pmo dicta respondeo q lz sit eadem rō non sequitur q cadet in penam vbi de pena ipso iure inflicta tractatur in qua non arguimus ad sīlia. & facit quod dixi hoc ti. in regula in penis. Itez ad allegata scdo dico q gnalia verba nouorum iurium vel doctorum restringenda sunt ad casus ɔcilij. Ad id quod dicitur de patrono layco dico q. §. allegatus non probat id ad quod inducit vt dixi super decr. cum vos ibi allegata. sup glo. ij Ad id quod vz equipari defectum scie & psone. Respondet id verum in casu expresso. Ad cap. lm pascis dico q ibi dicit de vita respicit solum qd pximo sequit de infecto facinore. Ad dec. bone dicu q ibi nō ē locus pene virtute ɔcilij lateran. Ad decre. ou dum. facilis est rñsio sequēti op. Jnno. & Hostien. & Compo. no. co. ti. ɔgregato. i. q ɔfirmetur electio minoris partis facta de digno vbi maior pars codē ɔtextu eligit indignum lz ignoranter sz tenēti ɔriom vt ibi dicē soleo. & i decre. qz p.p. videt insolubile nisi dicas ibi quo ad ordines sumi disiunctiuum pro ɔiunctiua. ff de ver si. sepe C e. l. pe. vl pro defectu ordinum spaliter incurrerat pena quia de ordinibus sacris dictum fuerat in pn. c. acsi sit mēs ɔcilij eaz in promouēdo ad sacros requirant ibi expressa fortius in promouēdo ad epatuz q vz etiam eē in sacris vel qz errori sūt ish intellectus pot dici q penam incurrit eo casu non ex viribus ɔcilij sed illius ɔstitutionis vt h nouum iducat ad excusationem canonum. lz. di. per totum. vl equius lz ambas penas ɔcilij puatois. l. & suspēsionis non incurrat. incurrit tamē alterā. l. puationis & sic possent etiaz intelligi iura nostra ad que aliter rñsum est supra. & glo. etiam modernorum & saū hz h eqtur vt puniat quo deliqt & in eo tm̄. Ad dec. si postq̄ dico. q qz pena proprie est circa diminutionez patrimonij sicut & damnum & cum illa priuet iure ad rem non in re non dr ppe penalis. vl aliter ɔfirmatio est de ɔsecutiuis electionē & puisio icludit electionē. qd iuris ergo in electione & in istis vel alr §. ille loquit progatiue & non declaratiue qd sonat verbum ibi ɔuenit & facit qd dixi in h. pxie partis. Ad glo. dec. si debiat rñdetur q nō probatur nec est vera nisi forsan loquat de communiōe que iducit mortale q quādo procedat dixi quod metus cā. sacris. vel loquitur ō prima pena tm̄ vt predixi. O pi. vo Vincē. superius allegata facit pro & contra. Joan. and.

¶ Regule iuris ciuilis siue ffor huius lre. O. sunt he.

Onia que cuiuscumqz cause cognitionem designāt per bellum experiri non possunt.

Onia que iure ɔtrahunt: ɔtrario iure pereunt.

Onia fere iura heredis pinde habent ac si cōtinuo sub tpe mortis heredis extitissent.

Onis hereditas qu iuis postea adeatur tamen cum mortis tempore continuatur nunqz ex postfacto crescat preteriti delecti estimatio.

Ones actiones que morte aut tpe pereūt semel īclusē iudicio salue permanet. ¶ Nō videt pfecte cuiuscunqz id esse qd ex cā auferri potest.

Onia que ex testamēto proficiunt ita statim euētus capiūt si initium sine vitio ceperint.

Ois diffinitio in iure ciuili periculosa ē. paruū enī est vt no subuerti possit.

p **Ossessor** .ij. nō pscribit. rō fm Jo. mo. qz peccat & ex eo meretur penā. ergo nō pmiū de trāsla. c. ij.

¶ Prima glo ponit exempla. Secūdo dicit regulam non procedere fm leges nisi dicantur correcte. circa qd ponit duas opiniones ɔtrarias & tertiam que distingiut. Tertio ponit aliud diuersum iter leges & nos. Quarto dat remissionē de mala fide que prescriptionē seqtur. Quinto subdit etiam titulum requiri. Subdit ɔtrarium & soluit. Sexto remittit de pscriptione vsucapione & interruptione. ¶ Scda glo. de significationibus rel remitt t. ¶ Tertia ponit duas lecturas. ¶ Vltima signat ɔtrarium & dupl'r soluit. Secūdo signat aliud in quo remittit. Tertio querit & remittit. ¶ In. j. glo. ibi male fidei. sequitur possessore aliemāte cessat logi tpis pscriptio & ibi nō in xu. ɔ nām cuf. vj. ibi in pn. dicit Impator q omne sibi studium est vt sibi a deo creditū bn̄ viuant. & ibi. §. si vo ecclesiasticum. e. cof. vbi dicit crimen ecclesiasticum puniri fm sacras & diuinas regulas quas sequi leges nō dedignantur.

¶ In vltima glo. nemo. ij. ibi punit officiuz quod admittit infidelē aduocationis. Item punitur ibi attēptatio. Itē iudex relegat qnquennio & punit dimidia parte bonor.

¶ In. j. glo. ibi. r. vl. xx. habita dsinctione iter psites & absentes & qui quo ad h dicant psites & qd de illo q nullu hz domicilium vl hz plura no. C. de prescrip. lon. tē po. l fi. & vide in Spe. de pscrip. verb. & quado aliquis & ibi agnouisse q melius dicant leges videt cum ɔpncipio legitime factuz vitiari non debeat per illud superueniēs a quo non poterat inchoari. ɔ eo. factum lrime. ff e. ti. in ābiguis. §. nō est nouū. So. vt dicit h Dy regule ille loqu. vnt in actibus perfectis secus in inchoatis tm̄ vt h & pbat solutio fm com ff de verbor ob. si sub vna. § j. & l. pluribus. & de seruit l. pro parte. & de ser. ru. pre. l. via. §. qcunqz. & ibi sed etiam titulus de hoc & an sit necesse saltim allegare titulum & an in prescribendo vsufructum vl libertate alterius seruitutis sit titulus necessarius hic per Dy. ¶ Circa titulum tenet de iure ciuili necessario non allegādū per l. si qs diutur. so. ff. si serui. vendi. Ad l. cum de in rem verso. ff de vsur. respondet q ibi agebat de psona astringēda vel obligāda ad aliquā pstationez

& ppter

et pp id necessaria e allegatio tituli cu ad psonā e obligatio deinducenda sit necessaria cū ea vel presupta. ff. de doli ex. l. ii. §. circa de probatiōibus cū d indebito §. si. pro rōne sic qz in illis maius piculū vertitur. ff. eo. li. de elec. vbi piculum.
¶ Circa pscriptionē vsufructus dicit de iure ciuili titulū re quiri sicut in prescribēdo dnio eu vsufructus sit pa dnij. ff. de vsufru. l. iij. de iure co. dicit secus p dec. i. de pscrip. li. eo. li. cū vsufructus de iure coi possideri possit. ff. de acq. pos. nā liter et l. possessor et de vi et vi ar. l. iij. §. vi. et vi. de prescriptione vero libertatis tz in illa titulū nō requiri cū nō requirat i p scribenda seruitute p l. pre. si quis diuturno multo minus in prescribēda ipius libertate et dicit hō qsi expssuz. ff. de ser. vr. pre. l. ideo in prin. vbi hō no. et ibi vsucapio. tz hō Wy. qz in rebus mobilibus ecclārū pcedit vsucapio p § p teporalibus in aut. de ec. ti. vbi idē tenet accur. et in aut. d nō alie. § si mi nus de hoc. xvi q. iii §. qs actiones. Hos. tz idē in su. de prescrip §. itē queritur. Hosti. idē tenet in sum. de prescrip. sub Rica. de vsuca. §. qui nō. ver. qdam ēt voluerūt dicere. illud tū vtū corrigit dicēs sibi placere cōtrarium de testi. in inte. c. i. vbi scripsit super. iij. glo. ¶ In gl. pe. in fi. idem Wy.
¶ In glo. vltia in fi. et hō pēt Wy. repeterē quo ad hō qd ibi no. tractat ēt de illo q errauit in facto vel in iure vel i vtroqz an censeatur bone fidei de pri° tz qz sic si error facti sit pbabilis p. l. ff. de vsuc. iusto errore § filius et l. nō solū. § qz vulgo. et pro empto. l. qz vulgo. de secundo dicit qz censet bone fidei quo ad fructus ne ad ipsorū restitutionem teneat ff de peti. here. sz et si lege. §. scire tamē ad pscriptionē hr p malefi dei possessore errans in iure facti. §. eo. q ptra et ff de vsuca. si fur. §. l. Juris. n. ignorantia in vsucapione nō tolleratur. ff. de vsuca. l. nunqz i pn. et de iur. et fac. igno. l. iuris ignorantia. de tertio dicit qz pp pbabilē errorē facti admixtū reputet bone fidei et pscribere possit vt plene no ff. d donat. l. si vir vxori ad. l. ff. ex q. cau. in pos. ea. l. fulcinius. §. qd ergo si duas et ff. ad sill. si quis in graui. §. vlti. et l. per posthumos. respondet qz ibi constabat de mala fide que veritas non tollitur p aliam cām concurrentem que est bone fidei. in incertis enim non in certis locus est coniecturis. ff de verbo. obligatio. cōtinuus. §. cum ita.

Anc regulam et duas sequētes hō ordine alphabeti pcepi fauere theologis vt sicut qōnes aliquas legistarū sub hoc titulo p canonistarū vtilitate d scribo sic pp idem certas qōnes vtriqz iuri pgruas p fratrē Gerardum de senis ordinis heremitarū pulchre copiose et vtiliter traditas hō inseram lz pluras cū fortiter decertatas cū. n. pplexus eēz an ipas pp laboriōis reuerētiā ad iras de scribere an vero decidere prelegi scdz. nouit aūt vita cōez decisionum pfectum voluiss insistendi circa vltimū huius qōnis articulū. lz trinū pponebat aūt sic qōnē ex q sex alias formabat q huic regule pgruūt.
¶ Utrū ticius pscribens re sepronij mala fide spacio. xxx. annorū vl. xl. an possit dictā re defendere sine peccato p sempronū q ea repetit. Et argumt qz sic. qz pscriptio e introducta a iure canonico et ciuili q nō possunt pstare fauore alicui peccato. xxiij. q. iiij. qui peccat in pn. et pstat qz saltē fm ius ciuile nō requirit bōa fides in prescriptione. xxx. vl. xl. annorū vt pz. C. de pscrip. xxx. an. l. omnes et i cū notissimi. et. xvi. q. iiij. l. pōt. q propter poterit ticius iure prescriptionis dictam rē tenere et defendere ptra sempronū sine omni peccato.
¶ Ad oppositū videt. xiiij. q vi. si res et habetur in regula peccatum q stati seqtur per q pcludit qz si necesse est restituī nō petenti multominus illam defendere poterit p repetentē. Respondet in fine qz illā defender e nō pōt ipse ticius sine peccato p sempronū repetentē. Et ad pmum rndet verū esse qz id qd fit iure prescriptionis fit sine peccato si prescriptio nō hz peccatum ānexū nec p hō d fm ius ciuile fouere peccatum qz in quantū pscriptio respicit odium negligentis iducta fuit a iure ciuili. sz inquātū respicit pscribentē fuit pmissa non inducta vt dicet infra tertio articulo premittebat aūt huic solutioni qz in ista qstione sex erāt videnda. Primo qd sit prescriptio. Secudo vtrū pscriptio sit p ius cōmuniter. Tertio vtrum pscriptio iuris canōici debuerit ee alia et distīcta a pscriptione iuris ciuil. Quarto vtrū in prescriptione acquirat dominiu. Quinto vtrū prescribens malafide sit censendus cū raptore vel in q alia specie peccati locat et vtrū teneatur ad restitutionē sicut raptor et p hoc patebit qd sit dicendū ad illud qd in ista rōne pncipaliter est quesitū. Sexto erit videndū vtrū mala fides adueniens pscriptione cōpleta obliget ad restitutionez ¶ Est ergo pmo videndum quid sit pscriptio. pscriptio āt vno mō cōsueuit sic describi. prescriptio est exceptio ex tēpore substantiam capiens q quidem descriptio ponitur p Jo. xvi. q. iij. in summa in qua descriptiōe duo ponūtur ex qbus pscriptio notificari videtur. Primū est effectus que prescriptio efficit. Scdm est cā que pscriptiōe iducit. effectus quē pscriptio efficit tangit cum pmittit prescriptio est exceptio causalis et nō essentialis. i. est cā exceptiōis quēadmodū si diceremus fumalis euaporatō poni e odor nō qz sit essentialiter odor sz qz est cā odoris et quāuis prescriptio possit habere aliū effectū vtpote acquisitionem dominij fm quosdam. qz tamen dictus effectus nō e necessario ānexus cum possit ee aliqua pscriptio sine acquisitione dnij. l. pscriptio malefidei vt predicto. §. pōt. ergo talis effectus non debuit poni in sua descriptione. nam vbi causa describitur oz qz defectus q ponitur in eius descriptione sit ei semper et necessario annexus. Exceptio autez est talis effectus qui semper et necessario annectitur ipsi prescriptioni qd patz per rōnem et inductione. per rōnem quidem. qz nisi prescriptio haberet ad hūc necessario ānexū istū effectū sequeretur qz eēt sine omni effectu. nā vbi tollitur ab eu exceptio tollit et dominij acqsitio et qcūqz alius effectus acp consequens frustra fuisset inducta quia nullam haberet efficatiā quod nullus diceret. ¶ Secundo pz hoc idē per inductionem nā si inducamus in singulis spetiebus pscriptionis semper inueniamus qz ipse prescribens habet exceptionem excludente acqsitionē que cōtra se fieret in re prescripta. dabat tria exempla de decēdio per cursus lapsum prescribitur ptra nō appellante. ij. q. vi. biduum. de tpe trimestri quo prescribitur ptra nō eligentē de elec. ne p defectu et d casu dec. ptie de prescrip. piuncto. c. placuit. ij. xv. q. iij. per que duo capitula pz trāscurso spacio triū anorū et sex mensiuz qbus precessit ammonitio nō hz eps negligēs vlterius actione ad recuperadū plebem q ad suā cathedram ptinebat et ita sit verum dicere qz semp acqritur ipsi pscribenti exceptio excludēs actionē quapp bene dicebat superius qz pmū qd ponitur i descriptione pscripcionis est effect° quez prescriptio efficit: et ille effectus est exceptio excludens actionem vt est ostensum. Secudo quod ponitur in eius descriptione est causa que prescriptionem inducit et ista tangitur cum i dicta descriptiōe additur ex tempore substātiā capiens. nam secundū istā clausula vr qz tpz tps sit cā iducēs pscriptionez. qz ēt videtur posse pbari rōne. illud nāqz qd expectat temporis determinationez et tpis impletionē vr capere suā sbam ex tpe. prescriptio ē hmōdi qz videmus qz prescriptio nulla esset nisi fit pria tpis determinatio facta per legem. vlterius videmus qz prescriptio nō hz vim nisi ipleto illo tepore qd est per lege determinatum quapp bene dictū ē qz expectat tpis determiatione et temporis impletionez et per pseques videtur qz ex tepore capiat suam sbam ex quibus omnibus apparet qz diffinitio vel descriptio supius data de prescriptione sit satis rōnabilis tū qz tāgit effectum quem prescriptio efficit tum ēt qz tangit cām q prescriptione inducit. Opponit aūt huic descriptioni qz sit diminuta et isufficiēs pp tria. Primo qz videt pretendere qz tempus sit cā ex qua prescriptiō suam efficaciā capit qd potest esse falsuz. nā cū tempus sit quid nāle sequeretur qz prescriptio haberet causam naturalem ac per pñs ipsa et sua virtus esset quid naturale et a natura qd nullus diceret. ¶ Secundo qz premittit causas pncipale ex qua prescriptio suā efficatiam capit. s. legum auctoritate. ¶ Tertio qz pretermittit cām finalem pp quā fuit i

uenta prescriptio que tamen cã finalis maxime debet accipi in diffinitione vel prescriptione cuiuslibet rei eo q̃ per eam maxime res quecunq̃ res innotescẽ et notificari et ideo propter ista videtur dande alia descriptio prescriptionis q̃ talis sit q̃ tangat modũ sm̃ que tempus ad prescriptione concurrit tangat etiam cam efficientem q̃ prescriptioni efficacia tribuit tangat insuper cam finale propter qua prescriptio adinuenta fuerit ad que tria explicada videtur q̃ prescriptio sic possit diffiniri vel describi ¶ Prescriptio est ius quodda ex tempore 9gruẽs legum auctoritate vim capiens negligentibus inferes et finẽ litibus impone͂s. In hac ergo descriptione tan guntur illa tria q̃ superius sunt prefata. Primo 9gruum tempus lege limitatũ sine qua limitatione rexcusabilis negligẽtia non potuisset haberi. ¶ Scdo legũ auctoritas ex tali negligentia prescriptione inducẽs p qua saltem cõtra sic negligente exceptione pati in eius pena. pmũ sibi ita ex tpe con gruẽ. no. n. t epus dat efficatiaz vt volebat pria descriptõ. sz 9gruitatez scdm ibi legũ auctoritate vi capiens et h dat efficatiã. ¶ Tertio in eadem descriptione tãgit cã finalis propter quã prescriptio adinuenta fuit. s. vt pena negligentibus inferret et finem litibus imponeret quẽadmodũ et vsucapio vt p3 ff de vsuca. l. j. dicit. n. ibi q̃ vsucapio est introducta ne quarundaz rerum dñia diu et fere semper incerta essent. ex h aut sequitur duplex prefatus finis q̃ tã vsucapio q̃ et prescriptio dominia distinguedo pena negligentibus infligit et fine litibus imponit. iste vero duplex finis tangitur in tertia pticula prefate descriptionis cũ dicitur q̃ prescriptio est ius penã negligẽtibus inferens et finez litibus imponens. Sub dit q̃ papias ponit tria significata de prescriptione que predictis bene conueniunt et correspondent. s. predicere 9dicere et diffinire. pcedit n. cũ tẽpus statuit. 9tradicit repetenti qd prescriptũ est. diffinit pp id lites. ex qbus dicibus apparet qd sit prescriptio. apparet et vlterius q̃ diffinitio vel descriptõ superius data de ea sit bene assignata.

¶ Uidendũ e scdo vtrũ prescriptio sit cõtra ius nature. vbi sciedũ q̃ iurisperiti videntur cõmuniter dicere q̃ ipsa sit cõtra ius nature q̃ 9 naturalem equitatẽ vt dicunt et hec opi. manifeste no de vsucapione q̃ prescriptio est. ff de vsuca. l. i. in. i. glo. et. xvj. q. iij. q̃ dicit q̃ etia in glo i. fundamentũ autem dicte opi sumitur ex regula que habetur. ff de regu. iuris in iure naturali qua. ff. vide sub littera pria in fi. et hoc co. ti. locupletari. constat autem q̃ prescriptio e sit prescribens locupletior cũ alterius detrimento et iniuria ac per 9sequẽs videtur q̃ prescriptio sit 9tra ius nature. ¶ His tamẽ non obstãtibus tenet contrarium p euidentiã dicens inquirendum quid intelligatur p ius naturale et qd per ius legale.

¶ Sciendũ ergo q̃ omne ius 9sistit in rectitudine quedam. n. a ideo ius dicta e st vt habeẽ. i. di. ius generale. iustitia aute nil est aliud q̃ quedaz rectitudo. omne ergo ius siue naturale siue legale sit ex quadam rectitudie 9sistat. intelligendum tamen q̃ q̃uis ius naturale et ius legale sint distincta no tñ eorum rectitudo est diuersa imo est eadem rectitudo aliter et aliter sumpta. nã si bene 9sideremus ius legale non addit super ius naturale aliã rectitudinem. sed specificat illã eadem. ita vt verum sit dicere q̃ ius legale e st quedã specificatio naturalis rectitudis expressiua habet. n. ius legale specificare et explicare naturalis iuris rectitudine tripliciter. s. quandoq̃ determinando ea per 9gruos modos. qñq̃ vero eam applicando ad varios actus qñq̃ eam declarando per omnes istos tres modos. Exemplũ de primo ius naturale vult delinquentẽ puniri. sed modos punitionis non determinat qd facit ius legale vtendo rectitudine iuris natis. s. secũdu qualitatem delicti. Exemplũ de scdo rectitudo iuris naturalis vult nemini sbtrahi quod suum est. ius legale distinguit actus ab illa rectitudine deuiates. s. actus furandi rapiendi fenerandi et similes. vltra id ostendit quo vnus illorum actuũ plus deuiat a rectitudine iuris natur et secundum id maiores et minores penas statuit et per merũ penarũ prauerat hominibus rectitudine iuris naturalis et sic no addit rectitud. ne. sed illã specificat. sic in scientiis speculatiuis que

veritatẽ confusam et indeterminatam in gñalibus pñcipiis specificant. in specialibus 9clusionibus recte sic p ius positiuum determinat rectitudo iuris naturalis 9fusa et indeterminata. nũc ad ppositũ videmus tertio q̃ ius legale qñq̃ assumit rectitudinem iuris nãlis et eã specificat declarando p quosdam euentus. verbi gratia assumit iure naturali qd recius est neminẽ cũ alterius detrimento et iniuria fieri locupletiorẽ nõ tñ potest haberi a dicto iure vtrũ sit possibilis aliquis euentus vel casus in quo qs possit locupletari cum alterius detrimento et sine eius iniuria et ideo postea specificat et declarat intellectũ dicte regule in quibusdam casibus in quibus aliqs potest locupletari cum alterius detrimento et sine eius iniuria sicut in prescriptionibus et vsucapionibus eo q̃ in eis infertur alicui dãnũ et tñ no irrogatur ei iniuria. nam videmus manifeste q̃ ille cõtra quẽ currit prescriptio q̃uis patiatur dãnum non tamen patit iniuriaz q̃ ipse propter suam negligentiam meret pati dãnũ et idcirco i tali casu quãuis videatur recedi ab intellectu que regula pretendit secũdum literam nõ tñ receditur ab intellectu que regula iuris habuit. nam si illa omni casu ad litteram seruaretur a quibusdam aliis que sunt de iure nature expresse recederetur et q̃ ita sit apparet. non eñi pot dicta regula in oĩ casu ad litteram seruari nisi prescriptio et vsucapio tollantur. si aut prescriptio et vsucapio tolluntur peccatũ negligentie quod est cõtra bonum publicũ non punit et per 9sequẽs receditur ab illa regula iuris nature que dicit quod rectũ est peccatũ puniri et maxime peccatũ cõtra bonũ publicũ quod dat materiam litiũ et rixarũ. Ulterius etiã si prescriptio et vsucapio tolluntur receditur ab illa regula iuris nature que dicit q̃ bonũ publicũ et commune est preferendum cuicũq̃ bono speciali et pprio in remotione aut prescriptiõis et vsucapionis sit totũ cõtrarium q̃ preeligitur bonũ proprium illius qui negligẽs fuit et dat materiam litium et rixarum et per cõsequens postmittit bonũ commune quod 9sistit i pacifico comunitatis cõiunctu nam data materia litium et rixarum per remotionem prescriptionis et vsucapionis coniunctus cõmunitatis pacificus perturbatur. et ideo pp oĩa h est notabiliter attendendum q̃ ius naturale habet diuersas regulas que ita sũt intelligẽde q̃ vna alteri nõ contrarietur. ita et sunt seruande q̃ cum vna seruatur cõtra aliam nõ eat. et licet illud satis appateat per ea que dicta sunt iam e possunt ad hoc alia induci exempla. videmus enĩ q̃ de iure rectũ e q̃ depositum reddatur vt p3. i. di. ius naturale. et tamen gladius depositus furioso non redditur. q̃ per id vitiarentur regule de nõ occidendo et de pace inter homines seruãda quorũ vtruq̃ ex restitutione posset violari in seipso vel in alio. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. et si propter rectitudinez iuris nature recederet a littera iuris naturalis quã sequẽdo incideretur in culpa et h fac circũstantia eueniens: ex quibus omnibus apparet q̃ ius legale no addit supra ius naturale quãda specialem et nouam rectitudinẽ sed specificat et declarat illam eandẽ per quosdã casus in quibus et si non obseruetur rectitudo iuris naturalis sm̃ vnam regulam seruat tamẽ sm̃ aliam vt supra ostẽsũ est. vel possumus dicere q̃ in talibus casibus licet non seruetur sensus que pretendunt secũdam litteraz seruatur tamen quem eade regule intẽdit secundũ veram intelligentiam. propter que omnia videtur bene dictum illud quod supra dicebatur. scilicet q̃ rectitudo iuris naturalis et legalis non est alia et alia. sz est vna et eadem aliter et alr sumpta.

¶ Poi autem hoc totum quod dictum est cõfirmari per vnam l. que habeẽ ff de iusti. et iure l. ius ciuile. dicit enim illa lex q̃ ius ciuile quod nec in totum a iure naturali vel a iure gentium recedit nec per omnia ei seruit. itaq̃ cum vel addimus vel detrahimus iuri cõmuni ius proprium. i. ciuile efficimus. ¶ Ex verbis autẽ istius legis statim apparet q̃ rectitudo iuris naturalis no est alia et alia sed vna et eadem aliter et aliter sumpta. nam si eet alia et alia tunc ius legale esset rectum ex sua ppria rectitudine iuris naturalis ac per cõsequens in totum recederet a iure naturali cuius contrarium dicit lex prefata. qua propter imaginari potest q̃ ideo ius legale

gale recedere non dicitur in totum a iure naturali qꝛ ab eo
sumit suam rectitudinē. ideo vero dicitur non per omnia ei
seruire qꝛ illam rectitudinem videtur mutare. quandoq̄ per
additionē. quandoq̄ per detractionē. p additionem quidē
quādo addit varios actus ad quos habet applicari vel con
gruos modos per quos determinat. p detractionē vero qꝛ i
aliquo casu videtur ei subtrahere rectitudinem secundum
vnam regulā. quā tamen sibi ꝯseruat ſm aliam. nec per hoc
ꝙ dicit quod eadem rectitudo vtriusq̄ iuris sequitur quod
vtrunq̄ ius sit idem. vel ſm quod ius naturale sit sui ipsius
mensura qꝛ quo ad primū q̄uis rectitudo sit eadem. sunt ta
men iura diuersa propter duas causas. ❡ Prima qꝛ illa vni
ca rectitudo habet duplicem vim dirigēdi in humanis vna est
indeterminata q̄ntum pertinet ad ius nāle. alia distincta ⁊ de
terminata quātum pertinet ad ius legale vt. s. dixi de puniē
do delinquentes. ⁊ sic qꝛ aliter ⁊ aliter sumpta habet aliam
vim directiua ergo creare pōt iura distincta qꝛ ius non dicit
rectitudinem absolute. sed put habet vim directiuam in hu
manis. Scd̄a causa qꝛ rectitudo iuris naturalis omnibus est
no. sed iuris legalis paucis peritis ⁊ sic respectu noticie sunt
vnius rectitudinis iura distincta. De secūdo etiam dicit nō
inconueniens ꝙ vnum ⁊ idē diuersimode sumptū sit sui mē
sura nam habens maiorem rectitudine vno modo q̄ alio est
seipso notius ⁊ certius ⁊ sic sui ipsius est mensura. cum ergo
vt nunc dixi vno modo sit notius q̄ alio. Ite vno modo di
stinctius q̄ alio nullum incōueniens ꝙ diuerso respectu ha
beat rationē regule ⁊ mensure. Item regulati ⁊ mensurati.
❡ Declarat ergo his omnibus ꝙ prescriptio cocordet iu
ri nature. pbat quattuor rationibus quarum prima talis est
illa iura que habent eadem rectitudinem vnum eorū non pōt
alteri contrariari. sed ius naturale ⁊ ius legale de prescripti
onibus habent eandē rectitudinē. ergo ⁊c. maior patet per
se. minor apparet ex dictis. ❡ Scd̄a ratio ad idem potest es
se talis. illud ius quod habet cōgruam ⁊ rationabilē causam cō
cordat iuri naturali sed ius de pscriptionibus est huiusmōi
ergo ⁊c. maior videt satis no. qꝛ quicquid cōgruū est ⁊ rati
onabile ꝯcordat naturali rationi ⁊ per consequēns naturali
iuri. minore vero probo p id quod dicebat superius i primo
articulo vbi ostendebat ꝙ longitudo determinati tempōis
a legibus prebet cōgruā ⁊ rationabilem causam pscribēdi.
❡ Tertia rō ad idem est talis illud ius legale qd̄ punit pec
catum negligentie quod ē cōtra bonū publicū cocordat iuri
naturali. ius de prescriptione est huiusmodi ergo ⁊c. maior
no. qꝛ regula iuris nature est ꝙ peccans puniatur. ⁊ maxime
peccans contra bonū publicum. minor etiā apparet qꝛ ille q
negligit repetere rem suam tā longo tempore maxime pec
cat cōtra bonū publicū qꝛ prebet materiam litium ⁊ iurgiorū
que non possunt facile terminari ⁊ per cōsequēs de iure na
ture equum est ꝙ puniatur. ius aūt prescriptionis punit sic ne
gligentes vt patet in descriptione superius data secūdo.
❡ Quarta rō ad idē est talis ꝙ illud ius legale qd̄ impōit
fine litibus que nō videntur possibiles terminari maxie cō
cordet iuri naturali. ius legale d̄ prescriptione ē huiusmōi er
go ⁊c. maior videtur no. qꝛ bonū publicū maxime impedit
per lites que nō facile terminant. ⁊ ideo illud ius legale qd̄
imponit finem litibus talibus maxime congruit bono publi
co ac per ꝯsequens maxime concordat iuri naturali. minor
etiam apparet tā ex descriptione superius data de prescri
one que dicit ꝙ est ius finem litibus imponēs tam ēt ex. l. il
la superius allegata. ff de vsuca. l. i. que dicit ꝙ vsucapio est
introducta propter bonum publicū ⁊ pari ratione etiam p̄
scriptio. ❡ Ex istis autem vltimis duabus rationibus appa
ret ꝙ q̄uis prescriptio videatur deuiare a iure nature ſm il
lā regulam que dicit ꝙ nullus debet locupletari cum alteri
us detrimento ⁊ iniuria. reuocatur tñ ad ius naturale secun
dum duas alias regulas quarum vna dicit ꝙ qui peccat de
bet puniri. Alia vō dicit ꝙ dz finis litibus imponi. ppter qd̄
etiā patet vlterius quomodo tollitur fundamentum cōtra
rie opinionis q̄ glo. tenet nam lz sit equum simpliciter ne
minem ditari cum alterius detrimeto in tali tñ casu quo cur
rit prescriptio nō est equū qꝛ iretur cōtra duas alias regu
las iuris naturalis nec valet illo quod inducebatur in cōtra
rium de l. hac lege C de pac. conuen. que dicere videtur ꝙ
aliud est bonum aliud est equum. qꝛ nō est itelligēdo dicere lex
ꝙ aliquid sit bonū ⁊ non sit equū nam quanto aliquid rece
dit ab equitate tanto etiā recedit a bonitate. quapropter est
dicta lex intelligenda hoc modo s. qꝛ aliquid ē quod appa
ret bonū ſm vnā regulam quod tñ non apparet equū secun
dū aliā. Uel potest dici alio modo ꝙ aliqd est ꝙ apparet
bonum ſm aliquā regulam iuxta veram intelligentiā quod
tñ non apparet equū secundum regulam eandem intellectam
apparentē ad litteram. Intelligendum est tamen ꝙ circa to
tum qd̄ dictum est. s. sic distinguere possumus ꝙ prescripti
onem concordare iuri nature potest intelligi dupliciter.
Uno modo ꝙ ita concordet iuri nature ꝙ sit directe ab eo
exorta ⁊ iste itellectus est falsus qꝛ tūc nulla regula iuris na
ture ei obuiaret aliquo modo cuius tñ ꝯtrarium est ostensū
superius qꝛ obuiat ei illa regula iuris que dicit iure nature
equum est neminem cum alterius detrimento ⁊ iniuria fieri
locupletiorē. Ista n. regula obuiat prescriptioni saltē quā
tum ad sensū que pretendit ſm litterā. ⁊ hoc est forte quod
mouet iuristas ad dicendū ꝙ prescriptio sit cōtra ius naturē
ꝙ si intelligant eam eē cōtra ius nature qꝛ non directe ē ab
eo exorta potest tollerari eorum opinio q̄uis simpliciter lo
quēdo nō sit bene dictum qꝛ magis est verum eā cōcordare
iuri nature q̄ eā ee contra ius concordat enim iuri nature
secundū intellectum qui ponet modo. ❡ Dico ergo ꝙ se
cundo mō potest itelligi prescriptionē ꝯcordare iuri nature
qꝛ licet no sit directe ab eo exorta est tamē ad ipm indirecte
reducta. ⁊ iste intellectus est verus qꝛ ostēsum est. s. ꝙ licet
pscriptio videat directe obuiare a iure nature ſm vna regulā
reducitur tñ ad ipsum indirecte per duas alias regulas imo
ꝙ plus est ista reductio pōt fieri ſm vnam ⁊ eandem regu
lam vt superius est ostensum ppter q̄ omnia simpliciter de
bemus dicere ꝙ ipsa non sit cōtra ius nature imo magis ꝙ
concordet iuri nature. ⁊ ita patet qd̄ sit dicendū quantum ad
scd̄m articulū. ❡ Tertio querebatur vtrum prescriptio iu
ris canonici debuerit esse alia ⁊ distincta a prescriptione iu
ris ciuilis vbi sciendum est ꝙ in isto articulo est aliquid cer
tum ⁊ aliqd dubium. nam certū est ꝙ prescriptio q̄ currit se
cundum ius canonicum qꝛ requirit bona fidem in pscriben
te vt in ista regula cum ꝯcor. est alia a prescriptione q̄ currit
secundum ius ciuile que non requirit necessario bonam fidē
in prescribente vt patet. C de prescrip. xxx. an. l. i. ⁊ l. omnes
⁊ l. cū notissimi. Aliud autem est dubium in isto articulo s.
vtrum ista diuersitas pscriptionis inter dicta iura sit ratio
nabilis siue vtrum fuit rōnabiliter posita. illd̄ aūt qd̄ facit h̄
aliquā difficultatem est ꝙ si pscriptio male fidei concordat
equitati iuris nat. videtur ꝙ ambo dicta iura debuerit con
cordare in eam statuēdo si vō dicta pscriptio sit iniqua ⁊
contra equitatem iuris nāe. videt ꝙ nullū ius legale debu
erit eam statuere ac per consequēs dicta pscriptio sicut non
currit ſm iura can. ita etiā nō curreret ſm ciuilia. nec esset hic ali
q̄ diuersitas inter dicta iura. ❡ Sciedū ergo ē ꝙ dicta pre
scriptio ꝯsiderata in iure iuris ciuilis ea statuentis est equa.
qꝛ concordat equitati iuris nāe. ⁊ alio modo ꝯsiderata men
te pscribentis est iniqua. qꝛ ab eius eqtate recedit. ⁊ ꝙ ita sit
apparet. intendit enim ius ciuile per prescriptionem male fi
dei duplicem finem. s. negligentes punire ⁊ finem litibus im
ponere. ⁊ vterq̄ dictorū finium iuri naturali cōcordat. vt su
perius fuit visum ⁊ ideo ex ista parte merito est dicenda eq̄
⁊ iusta talis pscriptio. ⁊ ipse prescribens p eandē prescripti
onem intēdit rem alienam vsurpare. ppter qd̄ merito ex ista
parte est dicenda iniqua ⁊ iniusta qꝛ discordat ab illa regu
la iuris nature que dicit qd̄ tibi non vis fieri alteri ne feceris
que regula in. l. ⁊ in euangelio continetur vt in prin decre
torū. ⁊ hic apparet que fuit causa ꝙ prescriptio male fidei ē
a iure ciuili inducta. Remanet tñ dubium q̄re ius canonicū
in predicta prescriptione a iure ciuili discordat. Sciēdū est
ergo ꝙ ꝙ pscriptio male fidei partis est a iure ciuili iducta ⁊ d

hoc nunc dictũ ẽ partim pmissa.s.ꝯsiderata iniquitate ꝓscri
bẽtis quo respectu ẽ iniusta vt predixi nec ẽ ꝗ̃ a iure ciui
li inducta sed solũ permissa qꝛ ius ciuile ꝫ quodlibet aliud
ius.quia non possit aliquid iniquũ ꝫ iniustum inducere il
lud tamen quandoqꝫ permittit propter aliquod bonum ꝫ
iustum qḋ inde pot elicere.ꝫ qꝛ ad ipsum tale ius magis spe
ctat intendere sicut i proposito.nam pmittitur ꝙ prescriptõ
istius ex mala fide ꝫ iniquitate ꝓcedat vt per eã duplicẽ pre
fatum finẽ efficiat.hoc autẽ ideo facit qꝛ ius ciuile cum intẽ
dat pro vltimo fine ꝯseruare ciuilem societatez cui fini maxi
me deseruit negligentiũ punitio ꝫ litium determinatio ideo
eo magis debet intendere ad hoc vt negligentes puniat ꝫ fi
nem litibus imponat quam vt iniquitatem ꝓscribentĩ corri
gat vel remoueat.nam magis ad ipsum spectat illius dupli
cis finis equitas ꝓsequeda ꝙ̃ ipsius prescribẽtis iniquitas
corrigenda ex quibus omnibus apparet immediate quare
in ꝓscriptione male fidei ius canonicũ a iurẽ ciuili discordat.
ꝫ assignat̃ hic hoc quattuor rationes.❡Prima qꝛ ista duo iu
ra sibi mutuo subueniunt cũ sint fundata super eodẽ iure na
turali.nam si vnum eorũ alteri nõ subueniret sequeretur ꝙ
vnũ eorum in omnibus sufficeret ꝫ per ꝯsequens alterũ sup
flueret cõtingit enim sepe ad vnum ꝫ eundẽ effectũ vnũ eo
rum sine altero non sufficere.verbi gratia i puniendo clericũ
tradendum ad mortem non sufficit ius ciuile sine canonico
qꝛ nõ pot ipsum degradare nec etiã sufficit canõ. sine ciuili qꝛ
iudex canonicus non pot ipsũ occidere. quapropter dicta
iura sibi mutuo subueniũt in dicto casu qꝛ quodlibet eorum
exequitur illud qḋ ad ipsum ptinet.Ita ergo suo mõ est imu
giñadu in prescriptione male fidei qꝛ in ea ẽ aliquid iustum
ꝫ prosequendum ꝫ aliquid iniustum ꝫ prohibendum.que
duo satis patent per superiora. hec duo non possunt fieri ꝑ
idem ius ꝫ ideo oportet ꝙ sit aliquod ius quod dictam pre
scriptionẽ propter illum duplicem finem instituat ꝫ aliud
ius qḋ eandẽ prescriptionem ꝓpter malã fidem prescriben
tis ꝓhibeat ꝫ isto mõ dicta iura sibi mutuo subuenient nec
erit ꝯtradictio inter ea sicut melius declaraui in questione
de vsuris vbi ostẽdit ꝙ vnũ ius non potest obuiare alteri ꝑ
cõtradictione sꝫ per omissionẽ qꝛ illḋ qḋ omittit̃ ab vno sepe
assumit̃ ab altero sicut vtiqꝫ nũc ẽ in proposito.nã qḋ mala
fide ꝓscribentis debeat prescriptionẽ infringere hoc a iure
ciuili omittit̃ qꝛ ad ipsuꝫ non spectat eã propter dictã causaꝫ
infringere.hoc aũ a iure canonico assumitur qꝛ ad ipsum spe
ctat eã ꝑꝑ dictã causam infringere ꝫ ideo non ẽ ꝯtradictio
cũ ius ciuile dicit talem ꝓscriptionẽ equã ꝫ iustã esse ac per
consequens instituenda.Ius vero can. dicit eandẽ prescri
ptionem esse iniquã ꝫ iniustam ac per cõsequens prohiben
dam qꝛ in sic dicendo nõ attendit ad eande causam nec ad
eundem finẽ.vbi aũt est cõtradictio oportet ꝙ accipiat̃ secun
dum idẽ ꝫ respectu eiusdeꝫ.Ex his omnibus possumus ad
propositũ formare vnã rationẽ talez.Illud qḋ est prohibi
bẽdũ ꝫ a iure ciuili omittit̃ debet a iure can. assumi qꝛ.Costẽ
sum est ꝙ dicta iura sibi mutuo subueniũt.sed ꝓscriptio ma
le fidei est prohibẽda qꝛ iniqua ꝫ iniusta ex parte ꝓscribentĩ
ꝫ sic eius prohibitio dꝫ assumi a iure can. ac per consequens
in dicto casu vnum ius discordabit ab altero nec tñ ꝓpter hꝫ
talis discordia erit cõtradictio vt.s.ostensum est. ❡Secun
da rõ ad idẽ est talis.Illud qḋ sequitur legẽ euangelicaꝫ debet
discordare ab omni eo a quo discordat lex euangelica.sꝫ ius
can.sequitur legẽ euangelicã ꝫ ei subalternatur q̃ lex euãge
lica iuri ciuili discordat in rectificando actum interiorẽ sicut
patet Math.v.vbi dicit̃ ois qui viderit mulierez ad cõcu
piscendũ eã iam mechatus est in corde suo. Ius aũt ciuile ni
tit̃ur solũ ad rectificandũ actũ exteriorẽ qui ẽ ad alterũ per
que possit ciuilis societas impediri ergo ꝫ ius con. debet in
hoc discordare seu potius superabundat a iure ciuili.qꝛ ĩbꝫ
nitit̃ ad rectificandum etiã actũ interiorẽ ꝑ que possit a deo
deuiari ac per cõsequens debet ꝓscriptionẽ male fidei peni
tus prohiber̃.per quã actus interior obliquat̃ ex quo etiã
relinqĩ ꝙ in dicto casu a iure ciuili discordabit. ❡Tertia ad
idem est talis illa iura debent in ꝓscriptiõe male fidei neces

sario discordare quorũ vnum intendit ꝯseruare iusticiã pro
pter litigia terminare.alterũ vero econuerso intendit termi
nare litigia ꝑꝑ iusticiã seruare sed ius ciuile ꝫ canonicũ ita
se habent.qꝛ ciuile intendit conseruare iusticiam propter ter
minare litigia. nã suus finis pricipalis est ꝯseruare ciuilẽ so
cietatẽ que seruari non pot nisi litigia terminent̃.Ius aũt
canonicũ econuerso itendit terminare litigia propter conser
uare iusticiã qꝛ finis suus pricipalis ẽ ordinare in deũ ꝫ i legẽ
euangelicam.vt homo gloriam assequatur.q̃ quidem ordo
in deũ non habetur nisi iusticia ꝯseruetur vt per eã actus in
terior quo ordinatur in deũ regulet̃.Hinc est ꝙ vna regula
iuris can dicit ꝙ vtilius scandalũ nasci permittit̃ ꝙ̃ veritas
relinquitur ꝙ dicta duo iura debuerunt in prescriptione ma
le fidei discordare ꝑõderato fine cuiusqꝫ ꝙ pꝫ in superiora.
❡Quarta rõ ad idẽ est talis illa iura que ita se habent ꝙ
vnũ eorum ita itedit de foro litigiĩ ꝙ tñ finaliter remittit ad
forũ cõscietie.alterũ vero sistit solum in foro litigiĩ nõ pos
sunt in ꝓscriptione male fidei cocordare qꝛ dicta prescriptio
male fidei ꝑm forũ cõsciẽtie est danãda ꝑm vero forũ liti
giĩ inducenda sed ius can. ꝫ ciuile ita se habent ꝙ ius ciui
le solum sistit in foro litigiĩ qḋ finaliter remittit ad forũ con
sciẽtie vt patet de pe. ꝫ re.c.omnis.ergo necessario debue
runt in prescriptione male fidei discordare ꝙ̃uis talis di
scordia nõ sit ꝯtradictio vt superius ostensuꝫ est qꝛ nõ ẽ re
spectu eiusdẽ cãe vel eiusdẽ finis.ꝫ sic patet qd sit dicẽdum
quantũ ad istum articulũ qꝛ prescriptio iuris canonici ẽ alia
ꝫ debuit esse alia a ꝓscriptione iuris ciuilis ꝫ hec sufficiant
quantum ad ipsam.❡Quarto ꝓponebatur vtruꝫ i prescri
ptiõe acquirat̃ur dominiũ.ad cuius euidentiã est intelligen
dũ ꝙ quantũ ad prescriptionẽ male fidei q̃ currit spacio.xxx.
annorum nõ videtur esse aliqua discordia inter doctores iu
ris.nã oẽs cõcorditer dicunt ꝙ in ea nõ acqritur dominiuꝫ.
sed sola exceptio qꝛ si in ea acqreretur dominiũ tũc non solũ
fuisset inducta in odium negligentiũ sed etiã in fauorem ma
la fide possidentium contrarium apparet.xvj.q.iij.§ potest.
❡De prescriptione bone fidei videntur ꝙ̃ plures ad inui
cem discordare nã qdam antiq doctores iuris dicũt ꝙ in ꝓ
scriptione bone fidei habeat qs dominiũ vtile ꝫ nõ directũ
dominiũ.qḋ probant per illũ textũ q habet̃.C.de prescrip.
xxx.vel.xl.an.l.si qs emptionis in ꝑnci.lꝫ.in.ꝫ ff de iureiur.l.si
duo §.Iulia ibi enim dr̃ qḋ ꝓscribens habet vtilem actionẽ
in re ꝫ habet exceptionẽ cõtra dominũ.si aũte prescribẽs ha
bet exceptionẽ cõtra dominũ ergo dominus cõtra quẽ fuit
prescriptũ habebat actionẽ qꝛ exceptio non habet locum ni
si vbi est possibilis actio.Est.n.exceptio actionis exclusio vt
pꝫ ff.de excep. l.ij.si aũte dominus cõtra quẽ ẽ prescriptum
habeat actionem nõ pót habe nisi directam qꝛ actionẽ vti
lem habet ipse prescribens ratione vtilis dominiĩ ꝫ duo nõ
possunt esse simul domini insolidũ vno respectu vt pꝫ.ff cõ
mo.l.si vt certo.§ si duobus.si ergo actio directa ac per con
sequens dñiuꝫ directum remansit apud illũ cõtra quẽ est pre
scriptũ relinqtur ꝙ ipse ꝓscribens acqsiuerit ꝑ prescriptio
nẽ solam actionẽ vtilẽ ꝫ ꝑ cõsequens solum dominium vtile
ꝫ hanc opinionem sequunt̃ ꝙ̃ plures moderni doctores iu
ris ꝫ de hoc aliqd no.xvj.q.iij.in ꝯ̃ summe.ꝫ.c.qcunqꝫ in.i. gl.
ꝫ.§.potest ꝑ Hostiẽ in sum.de prescrip.rerũ immo.i vltima co
lũ.❡Sꝫ hec opinio vr̃ dubia ꝫ ñ rationabilis propter tria.
❡Primo qꝛ homo nõ ẽ dominus rerũ exteriorũ nisi pro
quanto possunt venire in suũ vsum ꝫ vtilitatẽ hoĩs secundũ
ipsius arbitriũ ꝫ voluntatẽ.ꝫ ideo videmus ꝙ ille res q̃ nũ
ꝙ̃ possunt venire in vsum ꝫ vtilitatem hominis secũdũ ipsi
us arbitriũ ꝫ volũtatẽ nunꝙ̃ possunt cadere sub eius domi
nio sicut patet de corporibus celestib⁹.videmus vlterius ꝙ
si aliq̃ res apte nate cadere sub vsu ꝫ vtilitate hoĩs ꝫ tamẽ
copertum nõ est ꝙ venerit in vsuꝫ ꝫ vtilitatẽ alicuius eo ip
so ab ipsa lege decernuntur eẽ nullius ꝫ naturali rõe conce
dunt̃ ꝫ subijciuntur dominio ꝑmi occupantis.vt pꝫ.ff.de acq.
re.do.l.i.ꝫ.l.qḋ enim nullius. hoc autem nõ videt̃ cotinge
re.qꝛ dominium qḋ habet homo i exterioribus rebus ꝓuenit
ex earũ vsu ꝫ vtilitatẽ.cõstat autẽ qḋ ille ꝯtra quẽ ꝓcessit pre
scriptio

scriptio bone fidei nullo mō pōt assumere rem pscriptā in suū vsum & vtilitatē. ergo nullo mō est dñs ac per ɔsequens nō remāsit apud eū directum dominium vt dicebat prefata opinio. ¶ Scdo pȝ hoc idem. qz videmus ꝙ prescribens aliquā rem bona fide potest trāsferre dominiū directum ipsius ad aliū vt pote si vēdat re illā alicui dño & postea recipiat eā in feudū ab eo dr̄ trastulisse dictā re illum dñiuȝ ꝗntū ad directū dñiuȝ & eaȝ sibi resumpsisse quātū ad dominiū vtile. constat āt ꝙ vnusquisqȝ dr̄ tale dominiū de re quacūqȝ ad aliuȝ transferre quale apud se habet vt pȝ ff de acq. re. do. l. traditio. si ergo pscribens tale dominiū transferre potuit vr̄ ꝙ ipsuȝ apud se habuerit ac per ɔsequēs dictum tale dominium per pscriptionē acqsierit. ¶ Tertio pȝ hoc idez qz videmꝰ ꝙ ille q habet soluȝ dominiū vtile. nō habet dominiū totale vtile & ideo semper exhibet aliqd domino directo vtpote vel partē vtilitatis vel homagium vel qd tale per qḋ datur intelligi ꝙ ipse nō est dominus directus. sȝ ille cui sit ista exhibitio vel recognitio ac per cōsequēs eo ipso ꝙ ille q habet solum vtile dominiū regnoscit aliū dominū videtr̄ ipse totale nō habere dominiuȝ. si ergo pscribens bona fide acqsiuisset per prescriptionē solū dominiū vtile ñ haberet totale dominium sȝ necessario recognosceret aliū dominum. puta illum contra quē prescripsisset quod patet euidenter esse falsuȝ. ¶ Ad rationez vero istius opinionis potest responderi ꝙ exceptio ē facti & ꝙ hoc casu elidit actionē & intentione agentis & facit qḋ no. Leo. li. de iurȝ ɔtesta. c. l. in fi. in gl. ¶ Et iō est alia opinio quorūdā doctorū dicentiū ꝙ in prescriptione acquirat̄ nō solū dominiū vtile sȝ directū qḋ pbāt p textū pluriuȝ legū in quibus habet̄ qḋ prescribens bona fide spacio. xxx. an. efficit̄ dominus. si āt p prescriptionē acquireret̄ solum dominiū vtile nō diceret̄ pscribens simplr̄ effici dominus cū qdā determinatiōe adiūcta & diminutioe. ¶ Cōfirmat̄ hī idē per tres rōnes pcipue. ¶ Prima est qz fortior est possessio in rebus imobilibus que acquirūtur p prescriptione ꝗ̄ in rebus mobilibus q acquirūt̄ p vsucapione. sȝ p vsucapionē acqrit̄ nō solū dominiū vtile sȝ et directū ergo multo magis dȝ hī idem acqri p prescriptionez. ¶ Scda rō ad idez qz si p pscriptionē nō acqreret̄ dñiū directū iā videtur ꝙ dñiū directū eēt iprescriptibile ꝙ pȝ ee falsum. nā & ipsa iure psonalia de qbus minus vr̄ sint ośibus nr̄is infixa prescribunt̄ spacio. xxx. an. vt pȝ ff de p socio. l. iii. & ff de pecul. l. qs ergo & C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. l. sicut. ¶ Tertia rō ad idez qz ille q tacuit tāto tpe presumit̄ ɔsentire. ff de v. sig. l. alienationis v̄bū. ɔstat āt ꝙ p cōsensuȝ trāsfertur vtile dominiū & directū vt insti. de reruȝ diui. § p traditionē ac p cōsequēs vr̄ ꝙ p tps prescriptionis acqratur vtrūqȝ dñiū. s. tā vtile ꝗ̄ directū. Hec āt opi. nō videtur robilis propter duo. Primo qz videtur ponē ꝙ in prescriptione acquirat̄ necessario dñiuȝ directu queadmodū in vsucapione cuius ɔ̄riuȝ euidenter apparet. nā videmus ꝙ posset aliquis pscribere ɔ̄ feudatariuȝ nō prescribendo ɔtra dominū feudi in quo casu acquireretur p prescriptione solū dñiūȝ vtile & nō directū & econuerso. ¶ Scdo non videt̄ rōnabilis qz nō cōuenienter distinguit inter dñiū directū & vtile. accipit. n. directum & vtile ꝗ̄si duo dñia distincta cuius oppositū stati ondetur & quātū ad istā partez ista opinio vr̄ defecisse sicut & ista ɔ̄pter que oīa vr̄ esse aliter ɔcedendū in isto. ¶ Sciendum ergo ꝙ dñiū directū & dñiū vtile qñqȝ distinguūt̄ sicut duo diuersa dñia. quādoqȝ vero sicut duo diuersi mōi habendi idē dominiuȝ. debemus. n. imaginari ꝙ vtile & directū qñqȝ capiunt distinctionez penes aliuȝ & aliū modū vtendi qñqȝ vero penes aliū & aliū modū habēdi. primū pȝ qz videmus ꝙ alio mō vtit̄ re feudata feudatarius q colit & fructu recipit ꝗ̄ dñs qui recip̄ t seruituȝ sine labore & ita suo mō dicendū est de ephiteota & dño ɔ̄ncipali. ¶ In tali ergo casu dominiū directuȝ & vtile distinguūt̄ penes aliū & aliū modū vtendi. quādoqȝ vero distinguuntur penes alium & aliū modum acquirendi idē dominiū. debemus nāqȝ ɔ̄supponē ꝙ acquisitio dñij ē a iure gētiū vt pȝ ff de iusti. & iure. l. ex hoc iure. ius autē gētiū soli homini cōpetit & ē quedā rō naturalis ꝗ̄ sic ē hominī ɔ̄pria ꝙ sibi oibus hoībus ē collata que quidē rō nālis est ꝗ̄si qdā lex tacita vt pȝ. ff de bo. dam. l. cū ratio. & in qua lex tacita qz in corde hominis diuinitus & naturaliter scripta & non mandato ipsius pretoris exterius ɔ̄mulgata. huius ergo legis & huius iuris naturalis equitati dȝ ꝙ oīs dominij acqsitio imitat̄ qñqȝ directe qñqȝ indirecte verbi gratia de vtroqȝ si enim occupemus aliqua rez penitꝰ derelictaȝ vel que nūquā extitit alicuius acquisitio dominij in illa re directe cōcordat & imitatur iuri naturali vt pȝ per illa. l. superius allegatā ff de acqui. re do. l. qḋ. n. nullius. naȝ dicit̄ in illa. l. ꝙ illa res que nullius ē naturali ratione occupanti conceditur ac per ɔsequens acqsitio dominij in illa re naturali rōi directe imitatur qz nulla est regula iuris nālis sine rōnis naturalis q acquisitioni huius dominij valeat obuiare. idē per oīa si acquiramus dominiū i aliqua re p liberam traditione illius cuius est illa res & hoc etiā potest haberi. ff. de acqui. re. do. l. qua ratiōe. §. hoc quoqȝ. vbi dicitur ꝙ ille res q per traditionē nostre fiūt iure gētiū nobis acquirunt̄ cuius rō redditur in sequēti § vbi dicitur ꝙ nihil est tā conueniens nāli equitati ꝗ̄ voluntatē dñi volentis re suam in aliū trāsferre ratā haberi. pȝ ergo ex istis duobus exemplis quomodo acquisitio dominij i aliqua re qñqȝ imitatur equitati iuris nālis directe. restat videre de indirecta. ¶ Euenit. n. quādoqȝ ꝙ acqramus dominiū in aliqua re per exactionem illius rei a debitore nro nomine pene. qz iura ciuilia volunt ꝙ illud qḋ exigitur a debitore nomine pene lucro dȝ cedere creditoris vt patet ff de solu. & libera. l. id qḋ pene acqsitio ergo dñij isto mō imitat̄ & concordat equitati iuris naturalis nō quidē directe quod pȝ ex duobus. Primo. qz illō cōcordat equitati iuris nālis directe cui nō inuenitur aliqua regula iuris naturalis obuiare. hūc autē huic acquisitioi dominij obuiat illa regula iuris que supra fuit allegata in secūdo articulo & habet̄ eo. titu. locupletari cō concor. qz fit cuȝ iactura debitoris & sic deuiat ab eqtate iuris naturalis qa dicta regula ei obuiat euidenter. Reuocatur tñ ad eiusdē iuris naturalis equitatē per aliaȝ regulā que dicit ꝙ pro quolibet peccato debet pena exigi vt nullū malū remaneat impunitum. ex quibus omnibus apparet ꝙ acquisitio dominij in isto casu ɔcordat equitati iuris nature nō quidē totaliter ac per cōsequens nō directe. sed indirecte. qz non concordat directe equitati ꝗ̄si directe originē ab ea trahendo. immo quasi idirecte ad eam redeundo. ¶ Secundo patet hoc idē quia acquisitio illius dominij q totaliter & directe imitatur equitati iuris nature hȝ suā efficiam & vigorez sine omni fauore iuris legalis vt pȝ in acquisitione dominij sumpta prio mō. nā dato ꝙ nullū eēt ius legale adhuc pmus modus acquirendi dominiū hȝ locū. secundus vō modus acqrēdi dominiū qui imediate est dictus nō hȝ efficatiā & vigorem nisi supposito fauore iuris legalis. sȝ p quādam reductionem indirectam quā reductione facit ius legale qz ad ipm spectat nālis iuris regulas cōcordare vt pōt patere ex his q dicta sunt in secundo articulo & ideo talis modus acquirēdi dominij locum non haberet si ius ciuile ñ essȝ. apparet igitur ex omnibus his ɔ̄positū. Sciēduȝ tamē e ꝙ lȝ sint duo modi acquirendi tamē idē est dominiū per quecūqȝ istorū acquisitum. eundē eniȝ vsum & modum vtendi habet vterqȝ acquirens. & sic pȝ illud qḋ superius dicebatur. s. ꝙ dominium directū & vtile qñqȝ distinguūtur penes aliū & aliū modū vtendi & sic faciunt duo particularia & distīcta dominia qñqȝ vō penes aliū & alium modum habendi & acquirendi & tunc sunt vnū dominium sibi possibile acquiri per ɔ̄fatos duos modos. Sciēdū vlterius ē ꝙ ex processu superius habito possumus colligere duplicē rationez q̄re dominium directū dicatur oībus nostris infixum & a nobis inseparabile vt habetur. ff. pro socio. l. iii. & ff de pecul. quis ergo. Una quidem ratio est q̄a tale dominium directe imitat̄ iuri natura lisiue rōni naturali vt patet ex dictis. rō autez generalis est cordi nostro infixa & a nobis iseparabilis vt ait Augustinus .ii. cōfes. sic inuens. lex iquā scripta i cordibus hominū quā nec vlla qdez delet iniquitas. dominium ergo directū dicit̄

omnibus insitum quod inicitur nisi sit quod nobis est insitum et a nobis inseparabile. ¶ Secunda ratio est quia ius naturale est fortius et efficacius quam ius legale et naturalis ratio fortior et efficacior quam sit humana voluntas. sed ergo illud quod est nobis unitum naturali iure et naturali ratione non potest a nobis separari iure legali et humana voluntate. dominium ergo directum est nobis unitum naturali iure et naturali ratione ergo non potest a nobis separari iure legali vel humana voluntate et per consequens dicetur inseparabiliter omnibus nostris insitum et a nobis inseparabile. ¶ His ergo omnibus declaratis facile expeditur quod querebatur in hoc articulo utrum prescriptione acquiratur dominium. dicendum itaque est quod ius est et per eam uno modo acquiritur dominium utile et directum et alio modo dominium tantum utile et non directum. nam si accipiamus dominium utile et directum prout distinguuntur ex modo utendi prescribens est simpliciter habet omnem modum utendi ergo habet utrumque dominium utile et directum alias non haberet dominium totale sed speciale recipiendo directum quod directe descendit a iure naturali tale directum non habetur per prescriptionem sicut habetur res nullius occupata vel a vero domino tradita. illis enim assistit naturalis equitas et huic resistit tamen ad illam indirecte reducitur ut est dictum. formabat autem super his duas rationes quarum prima erat per quod habemus totalem usum et utilitatem de re prescripta. sed per prescriptionem id euenit ergo etc. Secunda aliud dominium acquiritur indirecte quod ab equitate iuris naturalis non directe exoritur tamen ad illam indirecte reducitur sed dominium per prescriptionem acquisitum est tale ergo etc. prolixe enim prosequitur istas conclusiones. ¶ Quinto erat verum prescribens mala fide debeat censeri cum raptore vel in qua specie peccati sit locandus. Ad huius ergo questionis evidentiam est primo attendendum que differentia sit inter furtum rapinam et usuram. Sciendum igitur quod prefata tria se habent per ordinem quia furtum se habet in plus quam rapina et rapina in plus quam usura. nam diligenter considerati patebit quod de ratione furti sunt duo scilicet quod per ipsum usurpetur res aliena et hoc primum. secundum est quod dicta usurpatio sit occulta. per primum autem istorum duorum ratio furti extenditur ad rapinam. xiiii. q. v. penultima. per secundum vero distinguitur ab ea. facit supra de furtis c. ii. De ratione autem rapine sunt tria. Primum est quod per ipsam usurpetur res aliena et per hoc collocatur sub furto. Secundum est quod dicta usurpatio sit manifesta. et per hoc ratio rapine distinguitur a furto et extenditur ad usuram. xiiii. q. si quis usuram accipit rapinam facit. tertium est quod illa usurpatio sit penitus violenta. et per hoc distinguitur ab usura. De ratione autem usure sunt tria: primum est quod per ipsam usurpetur res aliena. secundum est quod dicta usurpatio sit manifesta tertium est quod illa usurpatio fiat per consensum coactum et extorsum ratione mutui quo volens tamen carere ac per consequens nec penitus voluntaria nec penitus violenta. xiiii. q. i. mentio quitur et per hoc distinguitur a rapina. ¶ Visis autem his possumus faciliter respondere ad illud quod in isto articulo est quesitum. nam cum queritur utrum prescribens mala fide debeat censeri cum fure vel cum raptore vel in qua alia specie peccati locandus sit apparet quod volendo loqui proprie non potest censeri cum fure nec etiam cum raptore quia peccatum furis vel raptoris consistit principaliter in rei aliene usurpatione et non in rei aliene detentione. nam dato quod fur vel raptor in ipso actu usurpationis deprehendantur furtis vel raptoris nomine censebuntur et uterque eorum tanquam fur vel raptor a iudice punietur non obstante quod rem alienam habuerit solum actum indebite usurpationis et nullum actum adhuc indebite usus vel detentionis. ipsa vero rei aliene detentio magis concurrit ibi ut circumstantia aggravans peccatum et ideo videmus quod quanto maiori tempore res aliena ab eis detinetur tanto plus a legibus puniuntur quare apparet immediate quod prescribens mala fide non potest proprie et directe censeri cum fure vel raptore. quia peccatum ipsius totaliter vel saltem principaliter in rei aliene detentione consistit. nam dato quod a principio possessionis bona fide haberet si tamen postea ante tempus finite prescriptionis mala fides adveniat possessor et prescriptor male fidei est censendus. nec eius prescriptio curret secundum iura canonica licet

curreret secundum iura civilia ut patuit in iii articulo. illud ergo quod est solum circumstantia aggravans peccatum in fure et raptore. scilicet rei aliene detentio ipsa quidem est peccatum consistens in male fidei possessore et prescriptore ex quo etiam apparet ulterius quod non debet per legem pena infligi prescribentibus mala fide quemadmodum furibus et raptoribus. nam leges furibus et latronibus penam infligunt. quia eorum peccatum non solum inficit conscientiam et ledit rem publicam ad cuius conservationem totus conatus legis insistit si enim fures et raptores non punirentur civilis societas passim totaliter tolleretur quia pauci vel nulli possent res suas pacifice possidere peccatum autem possidentis et prescribentis mala fide quamvis conscientiam inficiat rem tamen publicam non conturbat. quia nullius hominis pax ex hoc rationabiliter perturbatur. nam et ille qui per prescriptionem rem suam perdidit turbari non debet contra illum qui prescripsit. quia perditio sue rei magis debet ascribi suo proprio defectui ex eo quod rem suam repetere neglexerit quam defectui et peccato ipsius possidentis mala fide. et ideo pro tali peccato non debet a lege pena infligi sed amo debet divine providentie puniendum relinqui quia et multa sunt talia peccata que lex humana dimittit et divine providentie punienda relinquit teste beato August. in i de libero arbitrio ubi sic ait. lex ista que regendis civitatibus fertur multa concedit et impunita relinquit que per divinam providentiam vindicantur. intelligendum tamen ulterius quod quamvis male fide possidens vel prescribens non possit proprie et directe censeri cum fure vel raptore interpretative tamen et indirecte potest et debet censeri cum utroque. quia et si rem publicam non ledit sicut fur vel raptor quantum ad actum exteriorem suam tamen conscientiam non minus coram deo inficit. nam veraciter est fur et raptor quantum ad interiorem affectum licet non quantum ad exteriorem actum et iuxta istum sensum videtur loqui. xiiii. q. v. si quid invenisti et non reddidisti rapuisti etc. ille enim qui invenit rem alienam et eam non reddidit licet non sit raptor directe et proprie quantum ad actum exteriorem quia rem alienam non videtur per violentiam usurpare est tamen raptor interpretative et indirecte quantum ad actum interiorem quia rem alienam admodum raptoris sibi appetit vendicare et ita coram deo ita habet infectam conscientiam sicut raptor quia deus plus ad affectum respicit quam ad actum et hoc est quod dicitur in eodem decreto ibidem qui alienum inquit negat si posset et tolleret. deus enim cor interrogat et non manum. ¶ Concludo ergo quantum ad illud quod in isto articulo principaliter est quesitum quod prescribens mala fide quamvis proprie et directe non possit locari in eadem specie peccati cum fure et raptore interpretative tamen et indirecte. est et debet in eadem specie peccati cum eis locari ex hoc apparet immediate quod prescribens mala fide quantum ad peccatum conscientie equipollet furi et raptori ac per consequens indiget suam conscientiam rectificare et purgare quemadmodum fur vel raptor non possunt suas conscientias purgare et rectificare nisi per restitutionem quia non dimittitur peccatum etc. ergo eodem modo prescribens mala fide non poterit suam conscientiam rectificare et purgare nisi per restitutionem et ex hoc apparet immediate responsio ad questionem principalem. nam prescribens mala fide tenetur ad restitutionem quemadmodum fur et raptor ut nunc est ostensum. relinquitur necessario quod sicut fur vel raptor non potest tenere vel defendere furtum vel rapinam contra illum cui furatus est sine peccato et ita etiam nec ipse prescribens mala fide potest tenere vel defendere rem prescriptam sine peccato contra illum cuius fuit res illa prescripta. Ad argumentum autem contrarium responsum debitur in fine articuli. ¶ Sexto querebatur utrum mala fides adveniens prescriptione completa tollat ipsam prescriptionem et utrum obliget prescribentem ad restitutionem quemadmodum mala fides preveniens. ¶ Ad hoc autem concurrendum videntur tria. Primo quia si completur prescriptio bona fide durante tutus videtur reddi prescribens non solum secundum ius civile. sed et secundum ius canonicum ut patet extra de prescriptionibus. quarta et c. ad aures et. xvi. q. iii. c. ii. et. iii. et c. dilectio. Secundo probatur hoc idem quia si compleatur prescriptio bona fide durante iam factum est meum quod erat alienum utriusque iuris auctoritate non obstante quacunque mala fide postea superveniente. sed igitur supposito potest tale ad restitutionem non teneri. Tertio probatur hoc idem quia nullus tenetur restituere illud quod possidet iuste et bene. sed ipse prescribens possidet rem prescriptam iuste et bene non obstante mala

fide

fide superueniente ergo eam restituere non tenetur. maior est euidens. minor probatur quia illud quod habetur de iure possidetur iuste et bene ac per consequens non est aliena vt patet. xiiij. q. iiij. quod dicas. ipse autem prescribens habet et possidet rem prescriptam de iure ergo iuste et bene et ita non videtur rem possidere alienam. sed suam ac per consequens non teneri ad restitutionem. ¶ Istis tamen non obstantibus secundum fratrem Gerardum est quod tenetur qui sic prescripsit in foro conscientie restituere rem prescriptam. et ad superiores rationes respondet quod et si concludant in foro contentioso non tamen concludunt in foro conscientie de quo nunc agitur. nec obstat quod dictum fuit. s. in ij. articulo in fi. quod ius canonicum intendit ad vtrumque forum litigij. s. et conscientie et sic in vtroque potest facere que tamen quia illud verum secundum eum in his que ad vtrumque forum reduci possunt. sed in illis que non possunt reduci ad forum litigij vt in casu nostro relinquit eos deo sententiandos in foro conscientie. poterat exemplum ponere de occultis. xxxij. di. erubescet. probat autem solutionem suam tribus rationibus quarum mente solam assumam fundatur autem prima super hoc quod contra intentionem iuris dantis efficaciam prescriptioni bone fidei esset si superueniens mala fides non noceret prescribenti. quia secundum id mala fides esset fauorata precedenti prescriptione cuius contrarium statuens intendebat. s. quod eius cursus nullum fauorem preberet male fidei. ergo nec tunc nec post fauere poterat. induce re poterat. l. i. q. i. eos in fi. et c. q. ij. si quis obiecerit et c. fin.

¶ Secunda ratio in hoc consistit bona fides est fundamentum prescriptionis et illi dat efficaciam cessante autem fundamento etiam post prescriptionem completam cessat prescriptio et ipsius effectus inducere poterat sic est in domo nondum completa. dicat autem quod licet prescriptio compleuerit cursum suum tamen quo ad dominium acquisitum eget illo fundamento pro toto tempore durationis vt sic acquisitum sic et duratio conueniat iuri nature et rationi. ¶ Tertia ratio vult quod cum semper veritas sit erroris correctio correcta fide erronea per superuenientem fidem veram de secutum ex illa erronea est et corrigendum et sic prescriptum mutabitur in non prescriptum per quod restituere compellitur secundum fratrem Gerar. Moderatis quidem infra dica perpendes quod nimis pertinax fuit in hac opinione tamen ad hanc primam ad tres suas rationes adduntur potissime tres tex. s. c. si virgo. xxxiiij. q. ij. c. vigilanti de prescrip. et regula peccatum que sequitur. ¶ Illa que allegatur ad contrarium vide no. in pre. c. vigilanti vbi etiam no. tres opi. quarum prima dicit theologorum quod teneatur. secunda iuristarum quod non tenetur. tertia aliam distinguentis causam lucratiuam a non lucratiua qua distinctione dicit hosti. colli. per dec. apostolice de don. vet. viri cum graue et C. de prescri. lon. tem. l. pe. vt dixi in pre. qonis. articulus iste satis est tritus. Jo. no. xiiij. q. vj. si res et in pre. c. vigilanti et eo. ti. c. fi. in prin. vl. glo. casu summiste Ray. s. in sum. de prescrip. ver. Item pone quod est completa. gof. eo. ti. i fi. hosti. ibi plene sub rubrica de prescri. rerum immo. §. que exigatur sed §. verum quicquid. ver. sed quid iam completa. Ray. autem sic dicebat si habet prescribens conscientiam remordentem satisfaciat conscientie si dicit se de peritorum consilio conscientiam non habere vel si quam habuit post prescriptionem completam dicit se illam ad predictorum consilium deposuisse consulit adhuc eligendam tutiorem viam. s. vt restituat propter duplicitatis ambiguum et maxime quia non facile omnia que debent in prescriptione concurrunt. si non egesit non audet illum ponere inter saluandos propter superiores rationes: nec inter damnatos per iura contraria maxime quia per vniuersum quo se extendit potestas ecclesie. sic seruari vr. Gof. autem vbi supra dicit opi. theologorum esse consilium et necessario non sequendum. xiiij. q. i. quod percipitur hosti. vbi supra deridet opi. contractam. tenet tamen quod si conscientia remordet nec informatur ad dictum peritorum sequenda est licet erronea de sen. ex. inquisitioni de symo. per tuas. ij. dicit tamen illum non theologum sed scrupulosum timentem quod timendum non est de lyno. et si qones cum concor. dicit autem se de illis non esse poderato quod prescribens iuris auctoritate dominium non acquisiuit. Indicat etiam leui. xxv. circa medium vbi prescribitur vedenti domum intra vrbem quam redimere poterat infra annum quo elapso non poterit etiam in anno iubilei quo regulariter venditio reuertebatur ad pristinum dominum. et vt dicit falsum est quod post prescriptionem completam habeat prescribens conscientiam rei aliene cum illa sit sua. et sic soluuntur contraria. Inducit etiam quod

propter necessitatem famis rem alienam occupare licet. s. de fur. si quis per necessitatem. et equum possum in alieno pabulo reficere per qonem Fred. de pace tuenda. §. vlt. et rem alienam per donationem principis licere tenere ff. ad. l. ro. de iac. deprecatio. et de eui. l. lucius. Item scias quod hanc opi. iuristarum tenuit etiam Thomas in suo. xij. quolibet articulo. vj. vbi cum tractaret principalem qonem huius thematis de prescribente cum mala fide dixit vr. ... eum ad restitutionem teneri subdens sic sed qui bona fide prescripsit ad restitutionem non tenetur licet sciat post prescriptionem illud fuisse alienum hoc ponit et nil plus. Damasus in. q. li. de prescriptione nil eligit sed dixit theologos dicere quod tenetur. iuristas tenere contrarium. Concludo ergo quod opi. quod restituere si tenetur tenet Jo. et Ber. vbi s. Ta. et Vi. in dec. vigilanti. Inno. in dec. vlt. de prescrip. Gof. et Thomas vbi. s. et hos sequor saluo quod post Ray. et Hosti. dixi de conscientia remordente. vltra superiora adduco consensum saltem sicut illius contra quem prescribat per legem alienationis verbum ff. de ver. sig. et vide quod dixi. s. eo. articulo ver. tertia ratio ad idem est. facit regula quod tacet eo. ti. cum concor. sicut assentit infra quod infra limitatum tempus negligit appellare de re iudi. quod ad consultationes et certe fortiter facit hec ratio saltem quando domino rei sciente res ipsa prescribitur. Secundo induco de prescrip. de quarta. et c. ad aures et c. auditis et apertius dec. prima eo. ti. li. vj. per quem iura probatur rem quod de iure eoi spectat ad eum contra quem prescribitur prescribi spatio xl. an. cum aliquali titulo vel sine titulo per tempus cuius non est memoria per quod concludo aut opi. contrariam aut hec iura fore delenda. certissimum est. n. quod eo casu completa prescriptione constat prescribentem ad alium pertinuisse rem quam prescripsit et tamen textus approbat sibi illius iuris vel rei dominium competere per quod consilio dictum doctorum esse textus distinctionem no simpliciter opi. nec opponas titulum ibi requiri quia constat per illum non competiuisse dominium. nec dicas specialem in tempore cuius de contrario non est memoria quia contrarie opi. ratio locum habet post omne tempus quantumcumque longissimum. Tertio fortiter facit regula factum legitime cum concor. per quam dilatari possem. ¶ Ad iura contraria respondetur quod c. si virgo loquitur de illo qui scit se alienum possidere et sic nil ad propositum. Idem dico de dec. vigilanti. quod dicit quod non iuuat possessorem alieni predij aliqua antiqua possessio cum mala fide. hic autem queritur de possessore predij proprij. regula peccatum presupponit peccatum cum de eius dimissione loquatur. dimitti autem non posset quod non fuit de despo. impu. ad dissoluendum cum concor. quare patet quod ad prescriptionem inchoatam et perfectam cum bona fide non facit regula cum ibi nullum peccatum. concedo autem regulam facere vbi cum peccato inchoasset vel perfecisset prescriptio.

¶ Ad rones fratris Gera. respondetur primo ad primam quod cum finis sit terminus extremus eorum que geruntur ius dans efficaciam prescriptioni bone fidei. et intentionem suam non porrexit vltra eius fines vel terminum extremum: nec etiam est verum quod scientia superueniens quod res fuerit aliena dicatur proprie male fidei sicut in emptore donatorio et similibus est videre. Secunda ipsius ratio impugnatur ex dictis per eum super articulo primo vbi in descriptione prescriptionis de bona fide nil dixit. sed efficaciam eius constare dixit in legum auctoritate. fundamentum autem huius auctoritatis interponende motiuum dixit negligentiam non potentis tempore limitato vt ibi. illo ergo finito hec duo non possunt plus esse ergo nec prescriptio deficere preteritum enim nequit non fuisse ff. de capti. et postli. re. l. i. § bello. §. facti. et si velis me fateri bonam fide fuisse partem fundamenti dico vt. s. quod illa que fuit non quod desisset fuisse et sic numquam prescriptio illo fundamento carebit in rebus corporalibus non sic quia facile destruuntur de transla. c. ij. in principio. Eodem modo respondetur ad tertiam rationem. quia numquam veritas superueniens potest operari quin prescriptio habuerit sua comitantia sibi necessaria que numquam quo ad vires prescriptionis corrigi possunt. alias eque diceres quod qui neglexit posset purgare negligentiam post prescriptionem completam quod patet esse falsum. ¶ Ad fortificationem etiam predictorum est sciendum quod etiam hi qui fateri nolunt quod precepsre

vnius possit alteri concedere ꝛ sic nec eius lex sim eos illi tñ fatentur ꝙ modi acquirendi ꝛ distrahendi dominia sunt de iure positiuo ꝛ si dominia sint de iure naturali vel gentiu. cũ ergo iste sint vnus modus transferendi p p̄scriptionem ꝛ licitus ex quo est cum bona fide q̃re non erit qui prescripsit tutus sicut qui emit ꝛ maxime deuoluta in fiscum. si enim p ius positiuũ illi tutus est quare non iste precipue cum negligentia aliquid nãle idest cõsensum includit vt. ſ. di. xi. Jo an.

Eccatum iiij. dicit Jo mo. ꝙ equitas huius regule pbatur p doctrinaꝫ q̃ datur de resolutiõe cõtractus C. q̃n ab ep̃. re. l. i. ꝛ. ij nisi õ hac dictiõe. dic b dy. ꝙ post negatiuam ponit post affirmatiuam ꝑuat de h p ar ch. ſ. eo. li. de consti. c. i. plenius per Cy. C de transac. l. iiij. ad primũ ꝙ post negatiuã ponat alle. Dy. h. c. ꝛ sequens ff de ventre in pos. mit. l. extraneo. ff de fer. l. si feriatis õ custo. ꝛ exhi. re. l. ij. §. vi. ꝛ de an. ꝛ ar. le. l. ticia. ad scđm induci. ff eo. ti. quo tutela in pñ de diuer. ꝛ tẽ. pre l. accessio. § vi. ad tui l. i. §. pe. de iure fis l. §. murorum ꝛ. §. vi. alle. contra hoc. ff ro. l. nemo ex his in pñ. vbi priuat ꝛ non ponit ꝛ tamẽ negatiua pcedit. Rñdet ꝙ illa negatiua eqpollet affirmatiue. ꝛ iõ dictio nisi ꝑuat sicut si affirmatiua precederet vide textum illũ sub littera. M. Jtẽ cõtra ff de ma. te. ticia. § vi. vbi precedere videt negatiua ꝛ tñ dictio nisi nõ ponit. Rñdet ꝙ ibi non precessit negatiua. sed secuta fuit ꝛ iõ no videtur habuisse animũ concedendi libertatem sed potius impediendi ꝛ propter presumptioneꝫ animi ipedientis ipeditur datio libertatis ar ff de adi. le. l legata inutiliter ꝛ de cõ. ꝛ de. cum tale. §. vi. Archi. in pre decre. concordat distinctioni predicte. dicit autem ꝙ quãdoqꝫ tenetur improprie allegat. ij. q. j. notum. vii. q. i. j. arroldus. de accu. ꝛ quadoqꝫ ponitur pro sed. xxxviij. di. si dnio or pe. di. i sicut primi vbi no. ad idem de pe. di. vj. c. i. q̃n qꝫ nisi facit adiectionem. ff de le. ij. fidei cõmissa. §. sic fidei. ꝛ facit q̃stionẽ de illo qui promisit no vẽdere alij domũ nisi mihi õ qua: si ge cau. si eũ in fi. ꝛ vide qđ no. in spe. de spon. in pñ. ꝛ ibi dicaꝫ restituatur lꝫ requiratur restitutio tñ nec illa sola sine prima sufficit vt. j. proxima regula. licet Dy hic notat cõtrarium per cõtrarium huius littere super quo vide qđ no in cle. de vsuris ex grandi in glo. in te pe. ¶ Prima gl. ponit exempla scđo distiguit tria nomina. tertio tractat quid si restitui non possit. Sa glo. primo ponit casum exceptu. scđo dicit cui sit fienda restitutio. tertio querit remittit ꝛ soluit. vi. gl. querit ꝛ soluit. ¶ Jn prima glo. ibi ꝙ autem res furtiua non vsucapitur nisi i potestatẽ domini reuertatur ꝛ ibi subtracto periculo raptoris ꝛ furis res perit ẽt naturaliter. ¶ Jn gl. ij ibi cõ pretor sequitur dicat vt opus factum restituat ꝛ damnũ datum actum consequi bꝫ. nam restitutionis verbo vtilitas actoris cõtinetur. ꝛ ibi plus est sequitur in restitutione q̃m in exhibitione ꝛ ibi restituere intelligitur restituere qui ponit actorem in pristinam cãm. ꝛ ibi inuito si inuito vel ignorante creditore alteri solũ non libero: secus si ipso mãdante vel ratum habere ꝛ ibi si vero si constituisti te soluturũ mihi ꝛ ticio ꝛ postea hoc cõstituisti mihi soli si postea soluis ticio nihilominus mihi teneris. ꝛ ibi. l. ij. emphiteota q domino suscipere nolente consignat ꝛ deponit non timet deiectionis periculum. ¶ Jn gl. vi. ibi l. vi. videm decr. o prima proximo ollega. in. i. glo.

¶ Jn prima glo. ibi si peccatum ꝛ dist. iij. ille rex ad fi. ꝛ de hoc C. si aduersus delictum super Rica also l. i. ꝛ ibi dimittitur peccatum in tantum ꝙ etiã de iure ciuili absolueretur secũdum dy. nõ obstãte ꝙ persone difficultas non excusat debitorem. ff de. ver. ob. cõtinuus. § illud. ꝛ no. õ inreu. breui. in. i. glo vbi videas. nẽ illud verum vbi datio est in obligatione sed vbi est in obligatiõe contractus vel iudicij facit psone casus contingens in persona debitorem excusat. de contractu pꝫ. ff. ad l. ro. de iac. l. vi. §. pe. de iud ff si quis cau l ij. ab si is §. si quis. cum ergo rem restituere sit factum sicut rẽ tradere ff de ver. ob. vbi autem non apparet. §. q id ꝛ. l. stipulationes. §. idem puto. impedimẽtum ergo superueniens in personam debitoris quod restitutionem impossibileꝫ facit debitorẽ excusat nisi culpa precederet casũ ff so ma. fr. §. licet vel nisi delinqueret sub spe venie. ff cõmo. i rebus. §. ꝙ aũt ꝛ facit de cle. ex. illud. ver. illud autem in glo ij. ꝛ ibi liberasset remitteret hoc intelligit Dy. cum res est restõni parata quasi tc fingatur restituta ꝛ postea restituenti donata at ff õ dona. inter vi. ꝛ vx l ij. in fi. de iu. do l. vir ab eo si cer. pe. singularia circa fi. ꝛ de so l proca l ꝛ. ff de rei ven hoc si res aliena non remittitur peccatum ei qui restituere pt propter rationem que sequitur in glo. ¶ Multum puto in his animũ ponderandum nec tutum puto illum qui gerit in tuente nõ restituere missione non facta.

Uic regule ꝛ sequenti coaptabitur alia qđ ipsius filius Gerardi q̃ q̃rebat an cõtractus vsurarius sit permissibilis aliq̃ iure ꝛ ꝙ sit q: vnusquisqꝫ licite pt accipere quod sibi voluntarie est donatuꝫ. sed illud qđ recipit fenerator per contractũ vsurarũ est sibi voluntarie donatũ ergo potest ipsum licite recipere ꝛ per consequens contractus vsurarius erit licitus ꝛ õ iure permissibilis. maior patet minor probatur q: datio vsurarum est per voluntarium pactum. ¶ Ad oppositũ est q: rapina nullo modo est permissibilis sed vsura ẽ rapina ergo ꝛc maior pꝫ. minor probatur. xiiij. q. iiij. si quis vsura accipit rapinam facit ꝛc. Presciendum est ꝙ huius questionis dubitatio quattuor vijs potest oriri. Prima cum quedam sint peccata q: prohibita ꝛ quedam prohibita quia peccata cuius simile de symonia no. de offi. del rga. ex parte. i. cum suis remissionibus. De primis exemplum õ peccato primorũ parentum circa esum ligni vetiti quod non fuit peccatuꝫ q: ex sui natura haberet malitieꝫ conuolutam sed solum q: prohibitum ꝛ de hoc. xi. q. iij. quid ergo De secundis exemplum de preceptis decalogi. Exo. xx. que transgredi prohibitum est q: peccatum ꝛ ideo peccatum q: ex sui natura vitiosum ꝛ habet malitiam conuolutam. contrariatur enim virtuti ꝛ ex sui natura a deo diuertit ꝛ agentem deordinat. Dubitari autem posset an inter prima an inter secunda computetur peccatum vsure. na si inter prima scilicet peccata quia prohibita minus videtur inconueniens vsuram aliquo casu peremissibilem q̃m si prohibituꝫ esset quia vitiosuꝫ ꝛ malitia cõuolutum. Secunda via quia videmus aliqua mala permitti ꝛ tollerari propter aliquod bonũ quod inde sequitur vel propter maius malũ vitãdu. de prima exemplum de tollerantia iudeorum ꝛ suorum rituum. xlv. di. qui sincera. quod licet in eis sit morale tollerat ecclesia propter bonum quod inde oritur q: nostre fidei veritas in libris ipsoruꝫ velata ꝛ in ritibus figurata nostris oculis lucide demonstratur ꝛ sic fidei nostre testimonium roboratur vt dicit aug. xiij. de ciuitate dei. c. xlv. De scđo habetur exemplum. iiij. di. denique. cum ergo contractus vsurarius quandoqꝫ possit vtilis esse rei publice ꝛ partibus gratus ꝛ vtilis. Jtem per ipsum quandoqꝫ vitari posset magnum malum vel periculum ergo videtur i illis terminis permissibil. Tertia via est q: vtrũqꝫ ius canonicum ꝛ ciuile certis casibus permittunt aliquid recipi vltra sortem vt in fructibus rei pignorate genero pro dote. ff. de do. exce. l. pñ. ſ. de vsur. salubriter facit ad idem eodem titu. c. i. ꝛ. ij. ꝛ c. cõquestus. Quarta via surgit ex dubio an ius ciuile obuiare possit iuri canonico de quo. x. di. c. i. quia si posset diceretur vsurarius contractus de iure ciuili permissibilis. Ad veritatem ergo questionis ꝛ solutionis habendam primo declarabitur qđ sit vsura ꝛ in quibus rebus committi valeat. Secundo inquiretur vtrum contractus vsurarius sit ex natura rei vitio suo ꝛ malitia conuolutus vt per hec tollatur illa via que ingerebat dubium primo loco. Tertio inquiretur vtrum iura debeant cõcedere contractum vsurarium propter aliquod bonum qđ inde oriatur vel ꝑpter maius malũ qđ ide vitet vt pp hoc tollat illa via igerebat dubiũ scđo loco. Quarto ingret vtrũ iura ꝯcedãt vl ꝯcedere valeãt vsurã i aliquo casu ve

sū vt per hoc tollatur via illa que ingerebat dubiū tertio loco. Quinto inquiret vtrū ius ciuile possit iuri canonico obuiare vel vtrum dicta iura habeat ad inuicē tantā ꝯcordantiam ꝙ quicqd sit contra vnum necessario sit contra alterū et ꝑ consequēs vtrum ꝯtractus vsurarius eo ipso ꝙ ꝓhibitus est in iure canonico necessario sit prohibitus in iure ciuili. Sexto soluent argumenta et dubia que fuerūt inducta ad questionē dn̄ disputabat. Est ergo pmo videndū quid sit vsura et in qbus rebus cōmitti valeat. vbi sciedū ꝙ due descriptiones inueniūtur de vsura que videntur satis ronabiles qr ex natura rei sunt sumpte quarū vna talis e. Vsura est lucrum ex mutuo pacto debitū vel exactū in qua descriptione duo tangunt que videt de rōne vsure esse. s. vnū mālē et alterū formale māle quidē in vsura est ip̄suz mutuū qr vsura nō gignitur mālr nisi ō mutuo. rō aūt huius assignabitur in sequēti articulo. Formale vō in vsura est ipsa exactio lucri ex pacto siue obligatio in pactū deducta qr vbi nullum est pactum et nulla obligatio ibi mutuans non pōt aliquid vltra sortē petere. et ideo si vltra sortem aliquid offert sibi pōt illud recipere tanꝗ̄ gratis oblatū qr illa oblatio vl' donatio ꝓsumitur esse gratuita et libera quā nō ꝓcessit petitio vel obligans pactio et per ꝯñs illi' oblati licita est receptio nam possum' licite recipe que tñ ꝓhibemur petere sicut pz j. q. ij. sicut episcopū. vbi dicit ꝙ ꝓ ingressu ecclesie nō licet pecuniā exigere sed sponte oblatā lʒ recipe cuius ratio redditur ibidē auctoritate gregorij dicētis et oblatio nulla culpe maculā ingerit que nō ex ambiēris petitiōe ꝓcessit ꝙ de hoc pz simile arg. ibidē in. c. quam pio. et. xvij. ni. de eulogijs. xiij. q. ij. questa est. ex quib' oībus colligit ꝙ formale ipsi' vsure sit ipsa petitio vel exactio rei obligate. ¶ Ex quo etiā vlteri' apparet ꝙ descriptio ꝑhabita de vsura sit bona qr cōprehēdit totū qd ē de rōne vsure māle et formale. Ponitur insup alia descriptio de vsura que talis est vsura est quicqd sorti accedit et ponit. xiiij. q. iij. plerūqz. ista tamen descriptio nō videt completa nisi aliqd aliud addatur. et iō Hos. dicit ꝙ debet ibi addi ex pacto vel ex intētione ꝓcedere qr sola intētione et spe lucri videt cōmitti crimen vsure scilʒ ꝙ ipse dicit et habet extra de vsur. ꝯsuluit. Hec aūt descriptio si cōpleat hoc mō incidit in idem cū pma qr comphendit illud qd est māle scilʒ lucruz accidēs sorti. i. mutuo. et per hʒ qd ibi additur ex pacto vel ex intētione comphendit illud quod est formale in vsura. nam dicebat superi' ꝙ formale in ea e ipsa exactio lucri ex pacto obligante et hoc respectu dictum est ꝙ vsura est legalis latro ꝓdicens quod intendit.

¶ Occurrit tamen dubium de eo qd dictum est statim scʒ vtrum sola intentio siue spes lucri cōstituat hoīe vsurarium non interueniente ibi aliquo pacto obligante. Ad hoc aūt videntur cōiter respondere omnes iurisperiti qr vbi sola intentio et sola spes lucri est pncipalis causa mutuandi ex sola intentione et spe lucri constituitur homo vsurarius et tenetur ad restitutionem in foro pecunie coram deo et confirmatur ꝑ illam decr. superius allegatā de vsuris consuluit vbi scripsi et super illud ibi inductum Luce. vj mutuum date nihil inde sperantes et super auctoritatibus sanctorum Augustini Ambros. et Hieronymi que ponūtur. xiiij. qōne. iij. et videntur omnes in hoc concordare ꝙ vbi mutuans expectat aliquid vltra illud quod dedit vsuram committit e per cōsequens ad restituendum tenetur. Sed disputanti hec opinio non videtur rationabilis ꝓpter tria que tamen nō vrgent vt infra dicam in singulis. pmo qr sicut patuit superius formale in vsura est exactio ex pactu obligāte vel aliqd equipolens et ideo vbi nō est exactio lucri ex pacto obligāte vel aliquid ei equipolens ibi nō potest esse vsura ad restitutionem obligans qūuis possit ibi esse vsura vitians. illi ergo qui tenent istam opinio. nullo modo possunt saluare illam pmā descriptione vsure que dicebat ꝙ vsura est lucrū ex mutuo pacto debitum vel exactum.

¶ Sed ad hoc respondeo ꝙ nec ipse disputans illam saluat dicendo infra de intentione nota debitori. Item nec saluat auctoritatem euangelicam supra positam ad cuius rigorem temperandum fit illa distinctio. Scdo apparet idez per simile quod videmus de furto nam si aliquis gratis et liberaliter in domo recipiat quod furari intendebat et affectabat qūuis sit fur mere non tñ in opere ita ꝙ teneatur ad restituenduz. ergo a simili si quis lucrari intendit ex mutuo quod concedit et tamen a suo debitore nihil exigit nec ipm per aliquod pactum cōpellit sed gratis e liberaliter ab eo aliquid recipit qūuis sit vsurarius mente non tamen est censendus vsurarius in opere ita ꝙ teneatur ad restitutionem. Respondeo casum valde difficilem quia licet donatari' habuit intentionē corruptā ad furandum donatio tamen non causatur ab eius facto nec est annexa illi intentioi corrupte cuius contrariū in mutuo ꝙ cū ex charitatis bono deberet fieri gratis fiebat pncipaliter ob spem lucri. et hoc etiā ipse disputans concessit esse vitiosum cuius spei vitiose sequatur effectus consequendo lucrum.

¶ Tertio scdm eum patet hoc idez quia ratio tota per me negat. ꝙ vsurarius tenetur ad restitutionem est qr illud qd recipit vltra sortem nō fuit ei gratis et liberaliter donatum sed cum quadam exactione et pacto indebite vsurpatum. sʒ vbi ē sola spes lucri et itentio corrupta ex parte recipientis dūmodo illa non sit nota debitori ibi quicquid debitor donat gratis et libere donat et per consequens nihil est indebite vsurpatum. et ideo ipse recipiens qūuis fuerit in intentiōe deprauatus nō tamen videtur teneri ad restitutionem. Respondeo ꝙ spes creditoris ꝓhibita est et hoc de significatione vt ibi nō requirit alterius noticiam. ex quo igitur contra bonum charitatis alias mutuaturus nō fuisset ꝙ per debitorem alias nō donaturus donare videtur accedit huic spei vitiose ergo astrictum vitio et restitutioni. per quod patet nō valere responsionem quā disputans dabat ad decr. consuluit scilicet ꝙ illa intelligebat cum corrupta intētio creditoris innotuit debitori quasi tunc videatur quoddā pactuz implicitum quod habet vim expliciti scdm eum quod inde eliciat nō apparet. et textus ibi dicit omni cōuentiōe cessante illud omni videtur excludere etiam implicitū. dicebat aūt ipse ꝙ duplex est vsura quarum vna simpliciter est mentalis et solum vitians sed nō obligans ad restituendū ex eo ꝙ fit sine omni exactione et pacto explicito vel implicito. Alia vero est vitians et obligans ad restituendū ex eo ꝙ fit exactione e pacto explicito vel implicite scilicet ꝓpter quod subdiuiditur qr si fiat cum exactione et pacto iplicito sic est vsura mentis. si vero fiat cū exactione et pacto explicito sic est vsura vocalis. ¶ Apparet vlterius ex dictis ꝙ duo sunt de ratione vsure qualitercūqz accipiatur quorū vnum est materiale scilicet lucrum ꝓueniens e genitum materialiter ex mutuo. alterum vero formale vsura quod gignitur ex mutuo tali modo vel per solam prauam intentione vel per pactum et exactionem. Sed si queratur vlterius in quib' rebus vsura cōmittitur quod etiam ad istum articulū pertinere videtur. Dicendum est ꝙ cōmittitur in his rebus circa quas consistit mutuum vt cōcorditer omnes domini. res autem circa quas consistit mutuuz sunt triplicis generis. quia quedaz sunt res que mutuantur sub certo numero sicut pecunia. quedam vero mutuantur sub certo pondere sicut aurum e argentuz quedam vero sub certa mensura sicut granum et vinum et huiusmodi et ideo solum in his tribus generibus rerum vsura committitur tamen Hostī. obijciens contra Ray. in sūma de vsuris versic. dicitur aūt. dicit ꝙ vsura potest committi etiam in alijs rebus. nam si pro pecunia mutuata capiam equum prediuz vestem vel aliquid tale vltra sortem vsura est sicut patet xiiij. q. iij. plerūqz sed distingue inter vsuram que ab vsurario exigitur et rem illam in qua vsura committitur. nam ista que ab vsurario exigitur ꝓprie loquēdo est illud lucrum quod exigitur vltra sortem siue mutuū. res vero illa in qua dicta vsura cōmittitur est ipsum mutuum de quo dictum lucrum gignitur. quāuis ergo quelibet res possit accidere feneratori tanꝗ̄ lucrum vsurarium dictum tamen lucrum gignitur nisi de solis illis tribus in quibus committitur.

¶ Occurrunt tamen circa predictam duo dubia. Primū est
quare mutuū consistit solū circa tria dicta genera rerū. Se
cundū est quare vsura committitur solum in rebus illis circa
quas ↄsistit mutuū. ¶ Ad primū dico qꝫ in mutuo nō tene
tur debitor restituere rē mutuatā sub identitate substātie qꝛ
hoc sepius est īpossibile nec ad illū finem recipit̄ vnde dicit
lex mutuū dici qꝛ ex meo tuū ꝫ. ff. si cer. pe. l. mutuū. §. appel
lata sed tenet̄ ea restituere sub certitudine eiusdē valoris sꝫ
ne equalis valoris si debeat saluari vera iusticia inter mutuā
tem ꝛ illū cui fit mutuū. certitudo autē equalis valoris nō
inuenit̄ ex natura rei nisi in illis rebus quarū valor pensat̄ ex
numero pondere vel mensura quapropter certitudinē rei
sui valoris numerari ponderari vel mensurari possunt ꝛ sic
pꝫ quid dicendū sit ad primū dubiū qd̄ vo dicendū sit ad
scdm̄ patebit in sequēti articulo. ¶ Scdo querebat̄ vtrū
actus vsurari⁹ sit ex nā rei vitiosus ꝛ malicia ↄuolut⁹. Con
clusio qn̄tum ad istum articulū nō vꝫ mihi dubia qm̄ credo
scdm̄ veritate ꝛ scdm̄ intētionē oīum quide ista mā aliquid
senserūt fore dicendū qꝫ actus vsurarius ex nā rei sit vitio
sus ꝛ malitia ↄuolutus qd̄ pꝫ ex tribus qꝛ videmus qꝫ ipse
Aristoteles nulla lege scripta artatus vel edoctus sed sola
naturali rōne ductus lucrū vsurarū est detestat⁹ vt pꝫ pmo
Poli. qd̄ nō fecisset nisi actus vsurari⁹ fuisset ex nā rei viti
osus ꝛ malitia ↄuolutus. Scdo pꝫ hoc idē qꝛ certum est qꝫ
in rapina est actus ex nā rei vitiosus ꝛ malicia ↄuolutus q
aūt accipit vsurā facit rapinā xiiij. q. iiij. si quis ergo. vt. ꝫ.
Tertio pꝫ hoc idem qꝛ illud qd̄ est phibitū nō solū in lege
mosayca sed etiam in lege euangelica ex nā rei vꝫ esse vitio
sum ꝛ malitia ↄuolutū. sed actus vsurarius est hmōi ergo
ꝛc. maior pꝫ qꝛ videmus qꝫ illa que in lege mosayca fuerūt
phibita ꝛ tn̄ ex natura rei nō erant vitiosa postea in l. euan
gelica sunt ↄcessa minor etiā pꝫ per tex. vtriusqꝫ legis scilꝫ
mosayce ꝛ euangelice ꝛ habet̄ extra de vsuris sup eo. vbi pa
pa Alex. dicit qꝫ cum vsurarū crimen vtriusqꝫ testamenti pa
gina detestet̄ sup hoc dispensationē aliquā posse fieri nō vi
demus. ¶ Dico ergo qꝫ conclusio istius articuli nō videt̄
mihi dubia qꝛ oīno videt̄ esse dicendū qꝫ actus vsurari⁹ est
ex natura rei vitiosus ꝛ malitia ↄuolutus. assignare de hoc
cām per quā euidenter demōstratur qd̄ dictus actus hꝫ ex
natura rei vitiositatē ꝛ malitiā ↄuolutā nō puto oīno fa
cile eo qꝫ rōnes aliorū que sup hoc ponunt̄ vident̄ mihi pe
nitus debiles qd̄ pꝫ si per eas discurram⁹. vna eni rō quam te
nent cōiter iuriste ꝛ ponit̄ in glo. xiiij. q. iij. c. j. est qꝫ in con
tractu vsurario recipit creditor lucrū de eo qꝫ nō est suū. exi
git eni lucrum de mutuo qd̄ non est suum īmo transit in do
miniū ipsius debitoris qꝛ mutuum est qd̄ de meo fit tuū. ff.
de re. cre. ꝛ si cer. pet. l. mutuū. §. appellata est. sed hec ratio
videt̄ sibi oīno falsa. cum eni dicit̄ qꝫ fenerator exigit lucrū
de re nō sua pōt dici qꝫ falsum est mediate qꝛ pecunia quā
mutuat qn̄is transeat in dn̄ium debitoris qo ad identitatē
substantie. qꝛ debitor nō tenet̄ restituere eandē pecuniā scdm̄
substātiā remanet tn̄ dicta pecunia in dn̄io feneratoris quo
ad identitatē ꝛ equalitatē valoris ꝛ hoc videt̄ sufficē qꝛ ip
se fenerator nō exigit lucrū de pecunia quā mutuat inqn̄tū
talis substantia est scdm̄ quē modū ad eum nō pertinet nec
potest illā repetere sed exigit lucrū de ipsa inqn̄tū tanti va
loris est scdm̄ quē modū ad eū ptinet qꝛ sic remanet in suo
dn̄io. ¶ Eo dic qꝫ bñ nō bñ aduertit disputans qꝛ si de
bitor haberet vnum seruū nōmorꝫ nō est dare qꝫ creditor
vnius ex illis sit dn̄s hꝫ aūt psonale actionē ↄ debitorem.
Confirmat̄ etiā supradicta rō qꝛ pecunia mutuata transit
in debitorē cum suo piculo ꝛ ideo iniustū videt̄ qꝫ de ea am
plius grauet̄ vltra sortē sed nec ista cōfirmatio placet dispu
tanti ppter duo pmo qꝛ videm⁹ sepe qꝫ nō solū res mutua
ta sed comodata remanet apud illū cui comodat̄ in suo pe
riculo sicut pꝫ in equo cōmodato ad ostentationē qui etiā
manet in periculo ipsi⁹ cui comodat̄ ꝛ tn̄ hoc non obstante
conceditur qꝫ licite exigit̄ lucrum de rebus comodatis.
¶ Hoc etiā nō bñ aduertit disputans qꝛ pro cōmodato qd̄
de sui nā oportet esse gratuitū nō recipit̄ merces tunc enim
esset locatio vt no. de vsur. conquestus in gl. ij. vltra mediū
Scdm̄ quod eum mouet est qꝛ non est absurdum ex duab⁹
causis grauare debitorem ad duo ad periculū ppter ↄsum
ptionem pecunie ad suum pfectu ꝛ ad lucrum dandū pro
pter seruitiū sibi impensū meo videre īseperabilia separat
ꝛ facit qd̄ sequitur. Subdit ipse rationē theologorū aliam.
dicūt enim qꝫ in dicto contractu venditor vsus rei cui⁹ vsus
est ipsa cōsumptio ex hoc sic arguitur cui⁹ vsus est ipsa con
sumptio ibi potest res seorsum cōputari vel separari a suo vsu
ꝛ econuerso ꝛ ideo eadem concessiōe qua conceditur res con
ceditur etiā vsus rei ꝛ econuerso qui ergo separatim vellet vē
dere vsum rei sine re tali cuius est cōsumptio ageret vitiose
ꝛ contra naturā rei facit extra vag. Jo. ad conditorē vbi sa
tis de hoc. sed fenerator vendit sup. vendere vult separatim
vsum rei quem mutuat ab ipsa re quā postmodū repetit cu
ius vsus est eius ↄsumptio ergo agit vitiose ꝛ cōtra naturā
maior patet minor pbatur qꝛ exigit lucrum de vsu pecunie
quam mutuat nō obstante qꝫ eam semp saluā eadem in qn̄
titate requirit. ista rō etiam videt̄ sibi dubia. posset enim ali
quis dicere qꝫ fenerator vendit vtrūqꝫ qꝛ alienat a se nō so
lum vsū rei sed etiā ipsā rem qn̄tum ad substantiā ꝛ idē in
dicium videtur de vtroqꝫ qꝛ eodē modo quo transfert rem
ꝛ vsum rei ꝛ econuerso quapropter nō separat vnum ab alte
ro sicut supponit dicta ratio videt̄ ergo qꝫ pfata ratio non
valeat vel qꝫ eam corrigere oporteat vt dicam scdm̄ eum in
fra versi. iij. dicebat. Tho. tamen scda scde. q. lxxviij. articu
lo j hanc tenet dicens qꝫ in rebus quarū vsus est ipsarū rerū
ↄsumptio volens seorsū vendere puta vinū ꝛ seorsū vsū
vini venderet illa bis vꝫ venderet id qd̄ nō est vnde p iniusticiā
manifeste peccaret. simili modo cōmittit iniusticiā qui mu
tuat vel triticum petens sibi duas recōpensiones vnam re
stitutione equalis rei aliam preciū vsus qꝫ vsura dicit̄. Re
spondeo ad verba disputātis qui dicit qꝫ ↄsueuit idem alia
rō ad ppositū que videt̄ trahi a philosopho pmo politico
rum cuius rōnis fundamentū stat in hoc. l. qꝫ cōtra nām vi
detur esse qꝫ artificialia habeāt partū ꝛ generationē p quā
se multiplicēt. In contrariū aūt vsurarius denari⁹ qui est qd̄
artificiale parit aliū denarium ꝛ seipsū multiplicat isto mo
do ergo ex natura rei talis contractus videt̄ cōtra naturā ꝛ
p ↄñs vitiosus. sed nec ista ratio vꝫ valere pp duo. Primo
qꝛ vsura cōmittit̄ nō solū in artificialib⁹. sed etiā in natura
libus vtputa in vino ꝛ oleo ꝛ similib⁹ ꝛ per cōsequēs dicta
ratio nō potest applicari tn̄ ad illa. Scdo qꝛ videmus qd̄
domus est quid artificiale ꝛ tn̄ vsqꝫ ad certū tēpus posset
quis per vnam domū lucrari aliam equiualentē ꝛ sic dom⁹
pareret domū. Consueuerūt etiam induci alie due rationes
ad ppositum que vident̄ omnino friuole quarū pma est qꝛ
dicunt quidam qꝫ ideo licet accipere pensionē ꝛ fructū de
vsu alicuius rei qꝛ res illa deterioratur per vsum suū. sed pecu
nia nō deterioratur per vsum suū ergo nō licet de ei⁹ vsu acci
pere aliquam pensionē vel fructū. ista tamen ratio si quis
consideret est digna derisione. qꝛ videm⁹ qꝫ res ille de qua
rum vsu accipimus pensionē ꝛ fructū sepe meliorant̄ per in
habitatione. Alia ratio quare contractus vsurari⁹ est vitio
sus qꝛ in eo vendit̄ tempus quod est oībus cōmune. sed nec
ista ratio potest stare. imo videtur oīno friuola qꝛ multi sūt
contractus liciti in quib⁹ interponit̄ tempus dilatio nec ta
men ppter hoc dicit̄ qꝫ in illis vendatur tempus ergo a simi
li nec in isto contractu ppter que oīa videtur sibi aliter pro
banda dicta conclusio. dicit ergo qꝫ contract⁹ vsurarius ex
natura rei est vitiosus ꝛ malitia ↄuolut⁹ ppter quatuor.
Primo quia facit rem naturalē superualere sue nature ꝛ
rem artificialem sue arti ꝛ maxime contra naturam. Secun
do qꝛ facit qꝫ res que nō parit fructū generat lucrum qꝫ est
contra naturam vt infra patebit. Tertio qꝛ facit qꝫ illa que
habent omnino eundem valorē vnum eorū excrescat in va
lore per alterū quod est contra naturam. Quarto qꝛ facit
qꝫ res mutata per abusum trahatur ad aliquid ad qd̄ non
est ordinata pncipaliter nec consequenter quod est etiā cō
tra naturam. ista vero quatuor valde plixe psequitur.
¶ Circa

¶ Circa primū intēdit q valorē artificialē vel naturam q mutuant sub numero pondere vel mēsura ꝯtctus vsurari⁹ fecit supualē sue nāe vel arti ꝑ eo q cu deus dederat nām numerabile ponderabilē vel mensurabile ⁊ sic dedit ex predictis ipsaꝝ valorē nāliter estimabile qd reb⁹ aliis nō e necessit q illaꝝ estimatio nō ꝑcedit ab aliquo intrinseco necessario sed fm diuersas circūstantias extrinsecas ⁊ ꝯtingentes ex loco tpe ꝯditiōibus ꝑsonaꝝ ⁊ silibus ⁊ crescūt ⁊ decrescunt. sed pōderabiles ⁊ mensurabiles ⁊ nūerabiles quamdiu ꝑsistunt in suo nūero pōdere vel mesura nō augent vel minoātur in valore ⁊ si videant minui vl augeri nō e ꝑ pmiutionē vel augmentū ipsaꝝ sed illaꝝ rerum in q ꝯmutant. Cōcludit ergo q vsurari⁹ cū exigat vltra valorē a nā pdictis reb⁹ taxatū certū ⁊ determinatū rē vitiosaꝫ facit ⁊ ꝯ ei nāꝫ Ego de plano ꝯcederē q facilior est haꝝ estimatio ⁊ maxime tpe que ꝯbit restringēdo ad illud sꝫ q a nā habeat certum ⁊ determinatū valorē durante pōdere nuero vel mensura nō alternandū in plus vel min⁹ nō capio. ¶ Scdo dicebat q vsura faciebat ꝯ nām germinare rē aliter nō germinās nulla eni res generat lucrū nisi inq̄ꝫtū fruct⁹ diceret locū. ꝯstat aūt q rē eo fructu generās crescu in valore cum fructu sꝫ hec excrescētia esse nō pot in reb⁹ nālibus q certū ⁊ determinatū habent valorē vt est dictū quas nō fructificāres vsura facit lucrificātes. vñ dicit cass. q vsore arte negligima ex auro aura nascit. xlvi. di. sicut hi. ergo sicut agens fecit ꝯ rei nāꝫ q ē vitiosū ⁊ malicia ꝯuolutu. ¶ Tertio dicebat q vsura faciebat q duoꝝ. i. rei ⁊ vsus ei⁹ q habent dio eundē valorē vnu excrescat in valore p alteru pꝫ aut discurrendo p singulas res mutabiles q ipse ⁊ ipsaꝝ vsus vna cōsumptiōe ꝯsumunt nec vnu sine altero ꝯsumi pōt qd in alijs rebus mutabilib⁹ oīa nō pōt in qbus rei vsus hꝫ distinctus valorē a re ⁊ pōt alienari solus vsus vt in domo vel equo ⁊ sola ꝓprietas retēta ad tpus vsu cū ergo ꝯtctus vsurari⁹ facit rē mutuatā excrescere in valore p suū vsum cū ipsorū cōiunctorū idē sit valor pꝫ id fieri ꝯ rei nām ⁊ sic vitiosuꝫ ⁊ in hoc differt hoc dictū ab eo quod mxi. ē. v. si c. subdit. qꝛ non dicit hic q vendat vsum separatū a re sed quod vsui attū facit vsum addere ad valorem rei mutuate cum tamen non habeat valorem distinctum.

¶ Quarto dicebat q vsurari⁹ abutit re mutuata nō vtendo illa suo vsu ꝑncipali vel scdario ad qd fit destinata declarat hoc sic. oīs res possessa hꝫ duplicē vsuꝫ ꝑncipale ⁊ scdariuꝫ vt zona hꝫ ꝑncipale vsum cingēdi. scdariuꝫ vendēdi vl cōmutandū qꝛ sic expedit possidēti. si aūt ipse vterēt ad alteri us lesionē. tūc abutit sic ⁊ ī mutabilib⁹. pone in vino principalis ei⁹ vsus dñi est ad potu secūdari⁹ ad mutanduꝫ in pecuniā vel aliud qd expedit dño. Si aūt ꝑpter cupiditatem trahit ad aliu vsum vt facit vsurarius recipiendo aliqd vltra sorte abutit. ⁊ sic vitiose agit. In pecunia idē cui⁹ principalis vsus est in emptionē rei expediētis. secūdari⁹ in cōmutatione pecunie que magis expedit. sed vbi p cupiditatē vsurarius illā dat vt plus recipiat abutit cu nec a nā decebat re cōperat denariu talis vsus vel talis pati⁹ vt dic ꝛ Aristo. ꝑmo politicoꝝ. ¶ Tertio querebat vtru iura debeant concedere ꝯtctum vsurariu ꝑpter aliqd bonū qd inde oriat vel ꝑpter aliqd malū qd inde vitet vt p hoc tollat illa via q scdo ingerebat dubitationē in ista qōne ¶ Ad istius ergo articuli euidentia sciendū e q cocessio pot e cepi trib⁹ modis. Uno mo pōt est simplex pmissio minuēs vel idulgēs penā fm que modu ꝑcedit canon. vt dictu fuit. xxiiij. di. de inqꝫ talis aūt pmissio fuit simplex qꝛ p sola indulgentia pene. vnde qd ibi dicit cū venia dicit gl. intelligendu est de venia pene nō culpe. Scdo mo pot accipi cocessio put est idē qd pmissio tollens ipedimentā scdm que modu iudei inter nos habitantes pmittunt ab eccl'ia in obseruantia sui ritus vt e dictu fuit. s. p canonē. xlv. di. qui sincera hec aūt pmissio ꝯuis glo. dicat q sit silis pme tn dissimilis est. ibi eni fola remissio pene. sed ista secūda pmissio plus facit qꝛ nō solaꝫ pmittit dictū malū scꝫ obseruantia ritus iudeoꝝ subtrahendo cominationē vel inflictionē pene sicut pma. sed etiā remouendo ipedimenta christianoꝝ qui vellent ipedire obseruantia dicti ritus ⁊ ꝯtum ad hoc se hꝫ p additione ad illam. ¶ Tertio mo pot accipi concessio put idē est qd permissio p stans iuuamentu scdm queꝫ modu ecclesia pmittit qñqꝫ clericu occidi a ptate seculari ⁊ hec pmissio se hꝫ ad secunda sicut scda ad pmā. nam in ista pmissione nō solu subtrahitur cōminatio pene que posset p occisione clerici infligi sicut fiebat in pma pmissione. sed et tollit illud ipedimentum p qd posset occisio clerici ipediri quēadmoduꝫ fiebat in scda pmissione. ⁊ vltra hec duo ꝑstatur iuuamentum ista tertia permissiōe que nō fiebat in aliqua illaꝝ. ꝑstat enim ecclesia iuuamentu in occisiōe clerici qui dignus est morte qꝛ ipsuꝫ degradat ⁊ ponit eum in manib⁹ potestatis secularis vt crucieẗ ⁊ occidat iuxta illud. i. ad corinth. v. tradere huiusmōi hoīem sathane in interitū carnis vt spūs eius saluus sit in die dñi iesu christi. ꝑdicta patent de verb. sig. nouim⁹ ⁊ de penis. c. ij. lib. vj. pꝫ ergo q tribus modis accipi pot cōcessio vel pmissio. ¶ Ulterius ad maiorē euidentiā isti⁹ articuli est sciendu q sicut tactū fuit sup⁹ circa pncipiu qōis malū pōt pmitti duobus de causis scꝫ vel ꝑpter bonū qd inde oritur vel ꝑpter maius malu qd inde vitat. Mai⁹ aūt malū vitat ⁊ pmittit tribus modis. Primo qñ vitat malū spirituale in anima qd est maius ꝑpter malu corpale in corpore qd est min⁹. Scdo qñ vitatur vnū malu spirituale qd est maius ꝑpter min⁹ malū spuale sicut sepe pmittit minus pctm vt videt maius. Tertio qn vitatur vnū maluꝫ corporale maius ꝑpter aliud corpale qd est minus ⁊ de his nō. ne cle. vel mo. c. iij. in. j. glo. ¶ Ad ꝑpositum ergo descendo cum querit vtrum debeant concedere contractu vsurariuꝫ propter aliquod bonuꝫ qd inde oriatur vel ꝑpter aliqd maius malum quod inde vitetur. Dicenduꝫ est statim q si ista questiu fit per ius naturale nō debet esse dubium q dictum ius nullo modo debet vel potest concedere contractu vsurarium qꝛ illud qd simpliciter est contra aliquod ius nullo modo potest concedi ab eodem iure alioquin simias esset contra ipsuꝫ ⁊ nō contra ipsum inquātum ab ipso concessum contract⁹ aut vsurarius est simpliciter contra ius naturale cum sit vitiosus ex natura rei vt patuit in p̄cedenti articulo ergo ⁊c. si ergo simpliciter est contra ius naturale relinquit vlterius q simpliciter sit contra ius diuinum qꝛ ius naturale est a iure diuino deriuatū ergo quicqd est contra ius naturale necessario est cōtra ius diuinū. Si aūt fiat dicta questio per ius ciuile Dicendo est q dictū ius pot ꝯcedere ⁊ ꝯcedit prefatū contractu concessiōe accepta pmo modo put est idem qd simplex pmissio per indulgentiaꝫ pene ⁊ q ita sit ꝓbo tali rōne. Illud ius qd nō cōminatur nec infligit aliquā penā pp ꝯtctu vsurariū videt ipsum cōcedere ⁊ pmittere cocessiōe accepta isto mo que est simplex pmissio per indulgentia pene. sed ius ciuile nullā penaꝫ cōminatur vel infligit ꝑpter dictum contractu ergo ⁊c. Subdit aūt quod scdo vl tertio genere pmissionis ius ciuile nō permittit vsuras. qꝛ nō ꝓhibet ipedimenta fieri volētibus fenerari nec fenerantibus dat aliqua iuuamenta. Hoc dictum non video posse defendi nisi dicatur leges veteres per autē. esse correctas. vt dicetur in quinto articulo. nam certum est leges statuere modum vsurarum. vt. C. de vsur. l. eos permittit vsuras peti in iudicio permittet ꝑ illis non stipulatis pignora retineri quod plus est statuunt certis casibus illas ex mora deberi ⁊ his similia. ¶ Sed si fiat vlterius questio de iure canonico. vtrum scilicet debeat concedere vel permittere contractum vsurarium propter aliquod bonum quod inde videatur oriri vel propter aliquod maluꝫ q inde videatur vitari. Dicendum est simpliciter quod non. quia videmus de facto q nullo p̄dictorum modorum ipsoruꝫ concedit vel permittit. quia penaꝫ cominatur vel infligit vsurarijs facientibus dictum contractu vt patet extra de vsur. c. quia in omnibus co. ti. q̄ꝰ lib. vj. nec mirum si non permittit quia nec permittere posset contra vetus ⁊ nouum testamentuꝫ cod. ti. sup eo. na vt ibi dī sacra scriptura ꝓhibuit ꝑ alteri⁹ vita mentiri vt habet. xxij. q. ij. ne quis ergo multomagis sicut

concluditur ibidem ꝓhibendus est quilibet ne ꝑ redimenda vita captiui vsurarum crimini inuoluatur cum tamen illud videatur potissimū bonum qḋ possit de vsuris ꝓuenire. vlterius nō potest dici ꝙ in dicto ꝯtractu cadat dispensatio vt vitetur ꝑ ipsum maius malū spūale ꝗ̄ sit illud malum qḋ incurrit in dicto contractu. videtur enim illud malū quod incurrit vsurarius per dictū contractū ꝯtum ad aliquid maximū peccatū ꝓpter quatuor. pmo qꝛ continet deum audacius. scḋo qꝛ contēnit naturā expressius. tertio qꝛ contēnit scripturā deterius. quarto qꝛ contēnit iura diutius. Contēnit namq̄ ipse vsurarius deū audatius: qꝛ cū in oībus peccatis que sunt expresse contra diuina mandata homo verecundetur ⁊ erubescat in isto tñ peccato ꝯtumcūq̄ sit expsse ꝯ diuinū mandatū nō videtur verecūdari. sed potius gloriari. ꝯ ne vsur. qꝛ in oībus. Vlterius contēnit naturā expressius: qꝛ nō solū contēnit eam in vno genere rerū. sed etiā in pluribus scꝫ in tribus vult enim ꝯ natura qḋ numerabilia sicut denarij supualeāt suo numero. ⁊ ponderabilia sicut aurū supualeāt suo ponderi. ⁊ mensurabilia sicut est vinum supualeant sue mensure quapropter bene dictū est ꝙ contēnit naturā expressius. Vlterius contēnit scripturā deterius qꝛ vł eam contēnere ꝑ infidelitate que est opposita fidei quā in baptismo ꝓfessus est nā si pfecte crederet ipossibile esset ꝙ cōtra deū ⁊ eius scripturā sic apte ⁊ inuerecūde ꝓcederet. Item contra vtriusq̄ testamenti scripturas solēt tales ꝑtinaciter asserē ꝙ vsura nō sit pctm̄ ꝯ quos emanauit clemen. ia de vsur. ex grandi. Vlterius contēnit iura diutius qꝛ nō obstante ꝓhibitione cum scū qꝛ iuo in dicto peccato adhuc cōtinue ꝑseuerat in statū ꝙ ad ipꝫ relinquēdū vsq̄ ad mortē sepius se retardat ꝓpter qḋ cōueniēter sibi accidit sepe qḋ dicit Augustinus in sermone de inocētibus. ꝑcutitur hac animaduersiōe peccator vt moriēs obliuiscatur sui qui dū viuer et oblitus est dei. nā sepius videmus ꝙ vsurarij decedūt sine restitutiōe sine sacramentis ⁊ sine aliqua bona spe vite eterne ⁊ cōtra eos manauit ꝓpter hoc decr. ꝯꝗ̄ de vsuris li. vj. ⁊ facit palea ejiciens lxxxviij. dis. ꝓpter que omnia cōcludo ꝙ ius canonicū nullo modo dꝫ concedere vel pmittere ꝯtꝛ vsurariū ꝓpter maius malum vitandū qꝛ regulariter loquēdo nō apparet aliqḋ maius in ipso ꝓpter ꝙ ipsū valeat euitari pꝫ ergo quid dicendū sit ꝯtum ad istū articulū qꝛ dicendū est ꝙ ꝯtrꝰ vsurarius nullo mō potest pmitti. Vna tñ dubitatio hic occurrit que tangetur ⁊ soluetur in quinto articulo. ꝑ ea vō que dicta sunt sublata est via que īgerebat dubiū scḋo loco qꝛ nō est simile qḋ ibi inducebatur ꝓ simili. nam ⁊ si ibi pmittitur obseruātia ritus iudeorū hoc est ꝓpter magnū bonū spūale qḋ īde nos scimꝰ ꝓuenire. s. attestatio fidei nostre veritatis. vlterius ⁊ si pmisit Grego. imoderatū esum carniū hoc est ꝓpter maius malū vitandū ⁊ ideo dicebat ꝙ relinquēdi erant suo arbitrio ne deteriores fierent. nihil aūt talium apparet in cōtractu vsuratio ꝓpter qḋ videatur debere cōmitti ergo ⁊c.

¶ Quarto querebatur vtrū in aliquo casu de facto ꝯtractꝰ vsurarius sit cōcessus vel pmissus a iure vt ꝑ hoc tollatur tertia via que ingerebat dubitationē tertio loco. Ad hoc aūt ē dicendū est simpliciter ꝙ nō nisi forte loquamur de pmissione pmo modo dicta que est scꝫ ius ciuile fm quē modū in oi casu permittitur vsura a iure ciuili qꝛ nullus est casus in quo ius ciuile se intromittat cōminando vel infligendo penā pro vsura ⁊ sicut ius ciuile se hꝫ vniformiter ad oēs casus affirmatiue ita ius diuinū ⁊ canonicū se hꝫ ad oēs casus negatiue qꝛ nullo mō eā pmittunt aliquo mō pmissionis nā pari rone qua ꝓhibent ea in vno casu debent eā ꝓhibere in quolibet. qꝛ in oī casu hꝫ maliciā cōuolutā. ⁊ ꝑ consequēs pari rōne qua eā concederet in vno casu possent eā ꝯcedere vel pmittere in quolibet qḋ pꝫ esse falsū ex his que dicta sunt. ꝯ ¶ Sciendū tñ ꝙ illud qḋ facit dubiū in isto articulo est ille spālis casus qui fuit tactus circa pn. questionis de genero q lucratur fructus pignoris sibi dati ꝓ dote lꝫ ibi nō ꝑpterea vsura esset si fructꝰ illius possessiōis perperentur a genero intuitu pecunie detente a socero sed hoc ē falsū qꝛ nō intuitu pecunie dotalis quā socer detinet. sed onerū matrimonij itaque gener sustinet vt pꝫ de vsuris salubriter. vel pōt dici ꝙ dicti fructꝰ ꝑcipiunt a genero in recōpensatione dāni qḋ inde sequitur ꝓpter pecuniā dotale que sibi soluenda differtur incaute dictū est hoc. ex qbus verbis statim appet ꝙ valde īpropie dictū est qñ dicitur ꝙ vsura pmittitur in isto casu vel in illo qꝛ breuiter in nullo casu est pmissa. ⁊ ideo qñ aliqui talis a iuristis excipitur nō est intelligendū ꝙ in dictis casibꝰ vsura pmittatur sed qꝛ in eis pmo facie est aliqd sile vsure vsura vł. Sic ergo pꝫ qualiter est sublata via q̄ īgerebat dubium in ista qone tertio loco. ¶ Quinto q̄rebatur vtrū ius ciuile possit iuri canonico obuiare vel vtrū dicta iura habeāt ad se inuicē tantā ꝯcordiā ꝙ quicqd est ꝯ vnū necessario sit ꝯ alterum et per ꝯns vtrū ꝯtrꝰ vsurarius eo ipso ꝙ ꝓhibitus est in iure canonico sit necessario ꝓhibitꝰ in iure ciuili vt ꝑ hoc tollatur illa via q̄ ingerebat dubiū q̄nto loco. ⁊ ad litteram deinceps ꝓsequitur dubitantē qui dicit ꝙ tria sunt q̄ faciunt dubitatione in isto articulo. ¶ Primū est qꝛ ius ciuile ⁊ canonicū presupponūt ius nāle tanq̄ fundamentū a quo sumūt originē quapropter qcqd est ꝯ ius nāle. videtur necessario esse cōtra ius canonicū ⁊ ciuile. sed contractus vsurariꝰ est contra ius nāle nec aliquo mō est pmissibilis in dicto iure vt patuit. ꝯ ergo nec pmissibilis aliquo mō in iure ciuili cuiꝰ contrariū supius dictū est. ¶ Scḋm qḋ hic facit dubiū est qꝛ ius ciuile ⁊ canonicū subalternantur iuri diuino ⁊ per ꝯns nō possunt ei in aliquo obuiare. sed si ꝯtractꝰ vsurariꝰ esset pmissibilis aliquo modo in iure ciuili cū nullo modo sit permissibilis in iure diuino sequeretur ꝙ ius ciuile opponeret se iuri diuino qḋ esset absurdū qꝛ iperator nō potest tollere legem dei arg. ad hoc. ff. de ar. l. nā ⁊ magistratꝰ. ¶ Tertiū qḋ facit hic dubiū est qꝛ iperator mandauit seruari ea q statuta sunt in ꝯcil. niceñ. no. sed nice. ꝯcil. ꝓhibet vsuras vt xlvij di. qm̄ ergo. ⁊ ius ciuile dꝫ eas ꝓhibere ac ꝑ ꝯns contractus vsurariꝰ non erit permissibilis in iure ciuili aliquo modo cuius cōtrariū superiꝰ est ostensū. ꝓpter ista ergo ⁊ illa que dicta fuerūt in quarto articulo ꝓsurgit dubitatio nūc in isto articulo vtrū ius ciuile possit in aliquo obuiare iuri canonico vel vtrū habeant ad inuicē tanta cōcordiam ꝙ qcqd est cōtra vnum necessario sit cōtra reliquum. ¶ Ad euidentiā ergo istius q̄siti intelligendū est ꝙ lꝫ ius positiuū sit fundatū super ius nāle. tamen alia est ꝓhibitio iuris naturalis ⁊ alia iuris positiui nam prohibitio iuris naturalis fit per solā vitij cognitione ⁊ eiusdē detestationem qꝛ docet vbi sit vitiū cognoscendū ⁊ inclinat ad ipsū detestandum. prohibitio vō iuris positiui fit per pene cōminationem nam sicut prefatū ius positiuū se hꝫ per additionem ad ius naturale ita oportet ꝙ prohibitio ipsius se habeat ꝑ additione ad prohibitionē illius. ¶ Vlterius est sciendū ꝙ ista duo iura positiua. s. ciuile ⁊ canonicū lꝫ conueniant quia fundatur super ius naturale ⁊ ab ipso etiam sumūt originem ꝯtꝰ etiam conueniat quia intendunt homines inducere ad bonum cōmune differant tamen in modo inducendi. nam ius ciuile intendit dirigere in bonum cōmune scḋm quod congruit humane societati ciuiliter viuenti scḋm quē modum bonum cōmune habet nutriri conseruari ⁊ promoueri per legalem iusticia ⁊ per ciuilem amicitiam. Jus vero canonicum intendit dirigere in bonū cōmune fm ꝙ ꝯgruit humane societati que nō solum viuit ciuiliter sed etiam regulariter scḋm fidem in deum tēdendo ⁊ vitam aliam expectando. nam cum ius canonicū sit quedam explicatio iuris diuini oportet ꝙ idem finis intendatur ab vtroq̄. bonū autē comune isto modo acceptum scilꝫ scḋm ꝙ congruit humane societati non solum viuenti ciuiliter. sed etiam regulariter scḋm fidem in deum tendendo non potest nutriri conseruari vel promoueri per solam legalem iusticiam vel ciuilē amicitiam sed vltra hoc requiritur quedam celestis amicitia sine qua est impossibile aliquem hoiem in deum tendere quapropter sicut potissima virtus ad quam conatur inducere ius ciuile est ipa legalis iusticia siue ciuilis amicitia ita potissima virtus ad quam conatur ius canonicū est illa celestis amicitia quam charitatem vocamus.

¶ Ad

¶ Ad ppositum igitur applicando primū dictū. s. de phibitione iuris naturalis et positiui dico q non est inconueniens q aliquid sit phibitū in iure naturali qd nō est phibitū in iure ciuili: q phibitio iuris ciuilis se habz p additionem ad phibitionem iuris naturalis non tñ p hoc oz censeri tet p dicta iura ɔtractus sz alterius modi phibedi diuersitas. ¶ Ulteri⁹ possum⁹ colligere ex scdo dco q nō est inconueniens q aliqd permit sit phibitu in iure canonico qd tñ nō e phibitu in iure ciuili. phibet ōe que sit p cominationē pene ɔ̄tinuis nullu sit peccatū phibitū in iure ciuili qd nō sit etiā phibitu in iure canonico. Ratio nō hui⁹ diuersitatis pōt accipi ex dictis. nā qz ius ciuile intedit cōseruare bonū cōe multitudinis ppter iusticiā legalē quā tñ est īpossibile attingi a tota multitudine vel et a maiori pte ideirco sufficit dicto iuri q possit pmouere et conseruare bonū coe p via ciuilis amicicie na fm Aris. viij. ethi co⁊ amicitia videt ciuitates continere immo fm q ipse dicit sūde legis positores magis circa ipsaz studeat ɔ̄ circa iusticiā q pot cōtingere dupliciter ca. Una est qz facili⁹ homines ducunt ad amicitia ɔ̄ ad legale iusticia. Scda est qz habētes legale iusticiā indiget amicitia eo q in vita ciuili et domestica maxime sit necessaria quapropter vr q a iure ciuili maxime sit mota et ideo vr q ius ciuile pmo et p se debeat phibere p cōminatione pene illa vitia que possunt dicitam amicitiā īpedire scdario tñ et ex ɔsequēti pot phibere queccūqz alia vitia altero duo⁊ modo⁊. s. vel qz p phibitione iuri diuino et canonico obsequit vel qz p illo⁊ phibitionē amicitia nō ledit et bonū iusticie et virtutis fauont. vbi aūt p phibitione aliquo⁊ vitio⁊ ciuilis societas et amicitia lederet a tali phibitiōe se pseruat et ea relinqt diuino iudicio puniēda testante beato Augustino pmo de libero arbitrio vbi ait. lex ista que regēdis ciuitatib⁹ fert multa concedit ac īpunita relinqt que p diuinā prudentia vindicantur. Applicando ergo hoc ad ppositu appet statim q ɔ̄ct⁹ vsurari⁹ nō ē necessario phibit⁹ a iure ciuili: qz nō hz ciuilē societate et amicitiā īpedire et tñ est necessario phibit⁹ in iure canonico qz ius canonicū ex fine quē intedit hz necessario oīa vitia phibere. intēdit eni dirigere multitudine fideliū in deū q nō pōt fieri nisi p charitate. et qz oīa peccata mortalia sunt opposita charitati et habēt eā tollere io ius canonicū hz oīa talia merito phibere. quapropt si ɔtingeret q ius ciuile in aliquo casu vel p aliqd tpus de futuro ɔ̄ctuz vsurariū phiberet p cōmīatione pene hoc faceret in obsequiū iuris cañ. s. vr qz pena cominata p ius canonicu nō sufficet vl qz nō possz p iudice ecclīasticū sufficienter executoi mādari. ¶ Ex qbus oībus appet q ɔtrouersia que est inter iuristas de pmissiōe ɔ̄ctus vsurarij nō vr esse ronabilis qz vtra q pars pōt dicere verū. nā illi qui dicūt q talis ɔ̄ctus sit pmissus et debeat pmitti in iure ciuili si intelligāt de pmissione nō cominante vel infligēte penā ve⁊ dicunt. si aūt itelligāt de pmissiōe tollente īpedimentū a facienb⁹ vsuras vel pstāte eis iuramentū falsuz dicūt. et eode modo dicendū est de aliis ex alia pte. nam si dicit glo. et illi q eā sequunt q ɔ̄ctus vsurari⁹ nō est pmissus in iure ciuili. e intelligunt de scdo vl tertio mō pmissiōis ve⁊ dicūt si vo intelligāt de pmo falsū dicūt. ¶ Ulteri⁹ etiā p h appet qd sit dicendū ad illa dubia supius īntroducta. Ad pmū namqz dicendū est q nō obstante q ius ciuile sit fundatū sup iure nāle pōt tñ aliqd esse phibitū in iure nāli qd nō est phibitū in iure ciuili qz phibitio iuris ciuilis addit supra phibitiōe iuris naturalis vt supi⁹ patuit. ¶ Ad scdm dicendū q nō sequit pp hoc q ius ciuile se opponat iuri diuino qz talis pmissio nō est p oppositu sed p omissione quasi negatiue nō cominādo pena eo q omittit et relinqt tale ɔ̄ctum phibendū et puniendū iuri canonico et diuino qbus magis vr ɔgruere. ¶ Ad tertiū dicendū q īperator mandat seruari ea q statuta sunt in concil. niceñ. qz nō vult q ea q̄ sunt in dicto ɔcil̄ phibita sint a iure ciuili pmissa p amotionē alicui⁹ īpedimenti vel p ɔcessione alicui⁹ auxilij nō tñ pp hoc intēdit q quecūqz ibi phibita sunt sint phibita a iure ciuili p pene cōminationē vel pōt dici q īperator mandauit seruari p approbatione qz eu ap

probauit tanqz rite facta nō aūt mandauit seruari quecūqz ibi statuta sunt p pene cōminatione. ¶ Appet ulup ex oībus istis quid dicendū sit ɔ̄tum ad istū articulū. nā rñ querittur vtrū ius ciuile valeat iuri canonico obulare vel vtrū habeāt adinuicē tanta cōcordia q quicqd est ɔ̄ vnū necessario sit ɔ̄ alterum. Dicendū est statim q duob⁹ mod s pōt itelligi ista obuiatio. vno mō p ɔ̄dictione. et sic dico q nō qz vbi lex ciuilis ɔ̄dicit iuri canonico nulli⁹ est momenti. vt pz in decretis. x di ɔ̄stōnes. alio p omissione siue dereliccōne vt ita dicā. qz certe omittit phibere aliqd cui⁹ phibitionē et punitionē relinqt iuri canonico et diuino qbus magis hoc ɔgruit. et isto mō vr dicendū q sic. et ita pz quid sit dicendū ɔ̄tum ad totā qōnez qz ostensuz est quo ɔ̄ctus vsurarius sit aliquo mō pmissibilis in iure ciuili. s. pmissione indulgente penā. nō aūt pmissione tollente īpedimentu vl pstante iuramentū. ¶ Restat ergo nunc vltimo soluere rōnes que in actu disputationis allegate videnf esse ad oppositum. ¶ Ad pmū ergo pncipale dico q vbi aliqd donaf vno pūo pacto vitioso et malicia conuoluto illud vtiqz pot licite recipi. et sic maior est vera sub isto itellectu. sed minor erat falsa. qz in ɔ̄ctu vsurario lucrū donaf pūio pacto explicito vel saltez īplicito vt pōt patere ex eis q dicta fuerūt in pmo articulo qñ quesitū fuit qd esset vsura et in qbus reb⁹ cōmitteref. ¶ Ad scdm cū dicebaf q ɔ̄ctus vsurari⁹ non erat ɔ̄ charitatē qz vergebat in vtilitate vtriusqz ptis dicendū q lz qñqz nō sit ɔ̄ caritatē tanqz aliquid inutile est tñ ɔ̄ eam tanqz aliqd inhonestū et vitiosuz. vt ostēsum fuit. s. in secundo articulo q ɔ̄ctus vsurarius est ex nā rei. vi. et mali. cō ū0. et hoc ipso necessario cōtra charitate. ¶ Ad tertiuz vo cū dicebaf q licebat accipere lucrū de re sua res aūt mutuata est ipsi⁹ mutuātis nā ɔ̄uis transferat ea ɔ̄tuz ad substātiam retinet tñ sibi ptātem ɔ̄tum ad valore. dicendū est ad illud qd vnusquisqz licite pot recipe lucrū de re sua dūmō res illa sit apta nata lucrificare. sed res mutuata nō est talis imo qd lucrificet est oīo cōtra nātā vt patuit in scdo articulo ¶ Ad quartū vo cū dicebaf q dom⁹ est qd artificiale nec est apta nata parere domū et tamen videm⁹ q per licitum ɔ̄ctuz vna domus posset parere plures alias. nam possz aliquis p pensione domus vsqz ad certū tps recipere alia domū et iterū vsqz ad quoddā tps aliā et sic deinceps et per cōsequēs isto mō vna domus peret multas. ergo eode modo nō dicebaf ɔ̄trumcūqz pecunia sit artificiale qd pot parere pecuniā p licitum ɔ̄tum et sic ɔ̄ctus vsurari⁹ no videbatur illicit⁹. Dicendū ad istā rōnem q cā quare pecunia no parat pecuniā no est qz sit artificiale sed qz hz sibi pstitu determinatū valorē ab ipsa arte eude vt patuit. s. in. ij. articulo et ideo no potest excrescere in suo valore ita q recipiat p ea vltra sortē nisi p cupiditatē et maliciā ipsi⁹ mutuātis. hoc aūt dici nō potest de domo qz ɔ̄uis sit qd artificiale nō tñ hz sibi pstitum determinatū valorē ab arte et ideo pot excrescere aliū in suo valore ita q recipiat p ea aliqd lucru sine oī vicio. Ad. v. vo cuz dicebaf q ɔ̄ctus vsurari⁹ deberet pmitti qz p ipm vitanf multa mala vt pote danū in reb⁹ periculū in persona. Item qz per ipm sequebanf bona. s. pauperuz sustentatio et mercantia⁊ saluatio. Dicendū ad istā rōnez q ista mala que possunt vitari per contractū vsurariu vt plurimū sunt corporalia sed malū spūale nunqz oz permitti p peer aliquod malū corpale vitadū nec etiā ppter quodcūqz bonum corporale ɔsequedū vt patuit. s. in. iij. articulo. et dato etiā q per ɔ̄ctum vsurariū aliquod male spūale vitaretur aliquo casu illud tamen regulariter loquendo nō videtur posse esse maius ɔ̄ istud peccatum quod in dicto cōtractu committitur vt patuit. s. in eod. arg. maius aūt malū nunqz debet permitti propter minus vitandum.

¶ Ad. vj. vero cum dicebatur q iuriste excipiūt aliquos casus in qbus vsura permittif. ergo videf permissibilis. Dicendum q cum iuriste hoc dicunt talis modus dicendi nullo modo est verus vel omnino impropriꝰ. nam dicti casus non excipiunf quasi in eis sit vsura sed quia videtur in eis aliquid simile vsure vt patuit. s. in quarto articulo.

¶ Ad .vij. vo cum dicebat ꝙ si vsura non esset ꝑmissibilis saltē in iure ciuili nō videret ius ciuile in aliquo obuiare iuri canō. cuius ꝯtrium videt haberi in decretis. x. di. lege impera toꝝ. ad istam rōne ꝑꝫ solutio ꝑ qd̄ dictū est imediate in isto articulo qꝛ verū est ꝙ ꝑ ius ciuile nō obuiat iuri canō. vt vi deo per ꝯdictione qꝛ tunc nullius esset momenti vt .s. dicebatur pōt tn̄ ei obuiare ꝑ simplicē permissione indulgentie pe nam vt .s. est ostēsuꝫ. nā talis obuiatio nō est ꝯtrietas vel ꝯdi ctio. sꝫ solū quedā omissio si eni obuiaret ei per ꝯdictionē sequeret ꝙ ius ciuile esset cōtra deum. ¶ Ad .viij. cū argu ebatur ꝑ illud qd̄ habet in auct. de ec. ti. § j. col. ix. ibi impe rator mandat seruari quatuor ꝯcil. ꝛ tn̄ cōstat ꝙ in niceno ꝯcil. vsure ꝓhibite fuerūt. ꝛ ita videt ꝓsumi ꝙ in iure ciuili debeant esse ꝓhibite. Dicēdū sic dicebat .s. ꝙ impator mā dat seruari ea que statuta sunt in dictis cōcil. ꝑ approbatio nem nō ꝯdicendo. s. nō ꝑ ꝓhibitionē quātū ad malorꝫ penā cōminādo. ¶ Ad ix. qn̄ arguebat ꝙ duobus malis cōcurre tibus sēꝑ minus ē eligendū qd̄ ꝓbat ꝑ ius diuinū ꝛ ciuile ꝑ ius diuinuꝫ ꝓ qꝛ inuenim̄ in lege mosayca. s. Gen. xviij. ꝙ loth tradidit filias suas fornicatiōi vt vitaret maius malū. s. so domiticū. Jte videmus de iure ciuili ꝙ minor restituitur ex cōtractu regist̄ quē ipse facit ꝛ tn̄ ius ciuile vult ꝙ nō ex eo ꝯtractu qꝛ tunc nullus secū cōtraheret ꝛ sic minus malū eligit ff. de mino. l. x. si sine § j. ergo eodē modo vsura fieri euꝫ sit minus malū ꝙ̄ ipsaꝫ nō fieri videt ꝙ de iure sit eligendū ꝛ ꝑmittendū ipsaꝫ fieri. qd̄ aūt ipsaꝫ fieri sit minus malum ꝙ̄ ipsam nō fieri ꝓbat. qꝛ si nullus ꝑstaret ad vsuras paupes se pe morerent fame. Dicendū ergo ad hoc qd̄ vbi duo mala cōcurrerūt sēꝑ min⁹ est eligendū ab illo q necesse hꝫ inci dere in alterū de duobus. ꝛ io pauper poti⁹ dꝫ eligere reci pere mutuū ad vsura ꝙ̄ mori fame. ipse aūt vsurarius nō in cidit necessario in alterū illoꝝ duoruꝫ maloꝝ qꝛ pōt mutua re sine vsura. ꝛ isto modo vitabit fame ꝛ morte paupis. ꝛ ꝑ ꝯsequens non incidit in aliqd̄ illoruꝫ maloꝝ ꝛ ex hoc appa ret imediate ꝙ vnus ꝛ idē actus pōt esse vitiosus respectu vni⁹ qui tn̄ nō est vitiosus respectu alteri⁹. ꝯtus ergo vsu rarius ꝙ̄uis sit vitiosus respectu eius qui mutuū prestat tn̄ nō respectu eius qui recipit sicut ꝛ pōt poni exemplū in pas sione christi q fuit vitiosa respectu iudeoꝝ qui ea intulerūt nō aūt ex pte christi quē eā recipit imo valde virtuosa. Vel possum⁹ nos de isto argumēto breuiter expedire dicēdo ꝙ de duob⁹ malis sēꝑ minus malū est eligendū illi qui esset cā vtriusꝙ̄ mali qd̄ nō pōt dici in ꝓposito. nā dato ꝙ paup moriat fame ex eo ꝙ nō inueniat pecunia ad vsura alie tn̄ q potuit ea prestare nō fuit cā sue mortis. fuisset tn̄ cā illi⁹ pec cati qd̄ cōmittit in vsura si sua pecunia ad vsuram pstaret. ꝛ iō potius debuit velle vitare illud peccatū cui⁹ cā ipse fuis set ꝙ̄ aliud in quo nulla culpa habuisset ꝛ de hoc de. xiij. di. in summa. ꝛ ix. di. c. j. ¶ Ad .x. cuꝫ dicebat ꝙ ea q̄ ꝑificatur in effectu debet ꝑificari in iuris dispone. ff de verb. oblig. l. a titio ꝛ ff ad l. aqui. l. illud. sed pecunia ꝛ opa ꝑificant ff. ꝓ socio l. societates § j. ergo idem ius statuendū in vtro ꝙ qꝛ de similibus ad similia ꝓcedit sicut ergo in casu vbi ex opa mea ꝑciperes cum de lucro ꝙ̄tum tu pecunia ponis sic ꝛ vbi pecunia mea dabo etiā sine opa tua potero de ea lici te lucrū recipere. Ad hoc dicendū ꝙ nō est simile. qꝛ opera sine pecunia pōt fructificare nec hꝫ determinatū valorē a na tura vel ab arte. ꝛ ideo de ipsa possum⁹ licite lucrū recipere pecuniam aūt sine opa nō est apta nata ad fructificandū. ꝛ habet determinatū valoreꝫ ab arte quapropter nullus pōt de ea sola licite exigere lucrū. ¶ Ad .xj. vo cum dicebat ꝙ illud qd̄ est licitū in vno casu ꝑsumit sēꝑ licitū. vsura aūt videt licita in quodā casu. vt verbi grā. ego qui habeo mo lendinū do pecuniā titio. vt magis veniat ad molendinum meū ꝙ̄ vicinoꝝ ꝛ tn̄ si alibi iuisset tn̄ de labore habuisset ꝛ tn̄ de pensione soluisset nec obstante hoc tenet cōiter ꝙ re ceptio talis pecunie sit licita cū tn̄ videatur vsuraria qꝛ reci pitur vltra sortē ꝛ laborē. Dicendū ad hoc ꝙ sicut patuit. s. in quarto articulo vsura in nullo casu ꝑmissibilis est nisi eo modo quo declaratum fuit. s. in .iij. articulo. in casu ergo nunc habito si esset vsura nullo mō esset licita receptio dicte pecunie: quapropter dicendū ꝙ nulla est ibi vsura. nā cum vsura generet materialiter de ipso mutuo vt patuit. s. in pri mo articulo ꝛ in dicto casu nullū sit mutuū relinquit simplr ꝙ in eo nulla sit vsura. ¶ Ad .xij. vo cum dicebat ꝙ si ho mo pecunia nō permutaret esset deperdita ꝛ nō multiplica retur nec ex eo cōis vtilitas resultaret ꝛ ꝑ ꝯsequēs videbat ꝙ vsura esset licita ꝛ ꝑmissibilis qꝛ illud ex quo aliqd̄ bonū vtile multiplicat videtur licitū ꝛ ꝑmissibile. ad hoc ergo di cendū ꝙ illud ex quo bonū vtile multiplicat saluato bono honesto licitum est ꝛ permissibile. sed in ꝓposito non est ita nam ꝙ̄uis per ꝯtum vsurarii multiplicaret sepi⁹ bonū vti le nō tamen saluat ibi bonum honestū ꝛ virtuosuꝫ cum ha beat malitia ꝯuolutaꝫ vt patuit. s. in scd̄o articulo.

¶ Ad .xiij. vo cum dicebat ꝙ vsure essent ꝑmissibiles om ni iure qꝛ sancte vt probat per hoc qꝛ illius nature est causa tum cuius est causa sed vsure sunt permisse a legib⁹ ciuili bus que sunt sancte ergo ꝛc. Dicendū ꝙ si leges ciuiles ꝑ mitterent vsuras ꝙ essent causa earū tunc argumentū ꝯclu deret nunc aūt ita permittūt ꝙ nō sunt eaꝝ causa qꝛ nō per mittunt eas tanꝙ̄ eas fieri ꝑcipientes vel eis auxiliū prestā tes. sed solū tanꝙ̄ pena nō infligentes vt sepius dictum est ¶ Ad .xiiij. cum dicebat ꝙ vsura est fīs mutui qd̄ est bonū ergo ꝛ ipsa bona ꝛ licita. Dicendū est ad istā rōnem ꝙ vbi vsura est finis mutui ibi tale mutuū nō est bonū ꝛ iō melius est a tali mutuo ꝓseruare. ¶ Ad .xv. cū dicebat ꝙ si vsura nō est licita tūc alienatio rei acquisite ꝑ vsurā nō esset licita qd̄ videt esse falsum. Dicendū ꝙ alienatio talis rei nō est li cita qꝛ si aliqd̄ licitū ex ea oꝛit illud nō ꝓuenit ex sola pecu nia vsuraria. sed ex opa illius alienātis simul cum pecunia. ¶ Ad .xvj. cum dicebat de illo q habuit molendinū ꝙ pōt ꝑstare pecuniā titio vt magis vadat ad molendū suū ꝙ̄ ali orum ꝛ tamen dicit ꝙ in dicto casu nō sit vsura lꝫ ꝓpter di ctū mutuū recipiat lucrū qd̄ tn̄ si recepisset si mutuū non ꝓ stasset. ꝛ ita vr̄ scd̄m iusta iura ꝙ iste casus nō sit oino alius ab illo qui fuit posit⁹ in .xj. articulo. Ad hoc ergo dicenduꝫ ꝙ habens molendinū si prestat pecunia titio cū ista inten tione ꝙ ipse magis vadat ad molendinū suū ꝙ̄ vicinoꝝ ex hoc ipse debet iudicari vsurari⁹ in mēte qꝛ vbicūꝙ aliquis intuitu mutui intēdit recipere aliqd̄ cōmodū vltra sorte qd̄ quidē cōmodum pōt per pecuniā emi tantū valet ac si reci peret pecuniā vltra sorte. ꝛ ꝑ ꝯsequens eodē modo est cē sendus vsurari⁹. Si tn̄ queraṫ vlterius vtrū teneat ad resti tutione. Dico ꝙ si sua intentio fit nota titio tunc ad molē dinum tenet ad restitutione ꝓpter causaꝫ superi⁹ assignatā in pmo articulo qn̄ arguebat de vsura mentali. Si aūt que retur vlterius vtrum teneat restituere totuꝫ qd̄ a titio rece pit ꝑ pensione sui molendini. Dico ꝙ nō. sed tenetur resti tuere tantū ꝙ̄tū reputat sibi valuisse illud comodū qd̄ reci pit ꝓpter hoc ꝙ titius iuit ad molendinuꝫ suum ad qd̄ non iuisset si pecuniam nō ꝑstitisset. intelligo per illud cōmodū ꝯcursum gentiū vel noticia qua ꝯsequit suum molendi num ex hoc ꝙ titius iuit ad ipsum ꝛ ideo tantū debet resti tuere ꝙ̄tum reputat sibi valere illud tale cōmodum qd̄ con secutus est per ꝑciuꝫ dato ꝙ deberet ipsuꝫ emere. Si tamē queraṫ vlteri⁹ cui debeat fieri illa restitutio. Dico ꝙ nō dꝫ fieri titio qꝛ ad istud lucrū qd̄ ꝯtulit illi cui⁹ est molendinū obligat ex solo ꝑuitio qd̄ habuit de molēdino circūscripto oī seruitio mutui ꝛ ista duo bn̄ stāt siṁl. s. ꝙ ille cui⁹ est molē dinuꝫ teneat restituere. ꝛ tn̄ ille q iuit ad molēdinū nō dꝫ at recipe qꝛ ille cuius est molendinū recipit aliqd̄ bn̄ficiū vel lucrū intuitu mutui qd̄ aūt nō recepisset. ille vo q iuit ad mo lendinū nō ꝯtulit aliqd̄ lucrū intuitu mutui qd̄ antea nō cō tulisset sed solū cui nō contulisset ꝛ ideo in nullo pōt se pu tare grauatū ergo nulla dꝫ sibi fieri restitutiō. ex qbus oib⁹ pōt rationabiliter ꝯcludi ꝙ restitutio prefata fieri dꝫ eodē modo quo fit restitutio que est de vsura incerta. Sciēduꝫ ꝙ si ille qui iuit ad molendinū fuissꝫ ex hoc ꝯsecutus aliqd̄ danum qd̄ fuisset ꝯsecutus eundo ad molendinū alteri⁹ dꝫ ei dicta restitutio fieri ad ꝙ̄titatem illius damni.

Peccati

p **Eccati venia.** v. dicit Jo. mo. q venia quandoque sumitur pro lima Eccle. xxvj non des mulieri neque veniam prodeundi idest licentiam vel libertatem et fa. C. de in ius vo. l. venia. quandoque sumitur pro indulgentia vel remissione vt hic et in. l. manicheos quam al leg. glo. et dicitur a veniendo quia venit a licentiante vel indulgente. ¶ Glo prima facit iiij. exemplificat regula secundo declarat illam distinguendo duplicem offensam. tertio successiue signat et soluit duo contraria. quarto exemplificat contrarium regule.

¶ In glo. j. ibi manicheos ibi dicitur peccati venia penitentibus indulgemus et ibi quid sit fugitiuus. Fugitiuus est qui ea mente discedit ne ad dominum redeat etiam si mutato consilio ad eum reuertatur. nemo enim tali peccato penitentia sua nocens esse desinit ¶ In glo. j. ibi in deum dicit Jo. mo. omne peccatum committitur in deum vt in psal. tibi soli peccaui. propter quod primo necessaria est ipsius remissio. et etiam necessaria peccantis dispositio. quia actus actiuorum secundum philosophum sit in patiente et disposito. dicimus ergo in venia peccati principaliter est agens instrumentale in hoc bona penitentia que gratia diuina preueniente fit adiutor dei secundum apostolum. j. ad Corin. iij. inducit illud augustini. qui fecit te sine te non saluabit te sine te. et sic soli contrito datur venia. et ibi quid sit fugitiuus. et sic soluitur contrarium quod signatur ad contrarium huius regule et regule. §. proxime. de. iniu. et de. l. qui ea mente ff de fur. et de. l. penul. ff de bo. rap. per quod probatur quod correctio vel ei qui rem restituit non remittitur pena venia. aliud enim est remittere culpam quam penam vt sequitur in Dy. ¶ c. primo dixi illud de iure ciuili hoc de benignitate canonica. hic videtur dicit quod quia facilius ligatur de iure diuino. s. per cogitationem cum firmo proposito quam de iure ciuili vbi requiritur actus ita facilius soluitur. ¶ Questio huius regule posita est super regula prima.

p **Luralis.** gl. dixit contrarium quod sit contenta vno. ff de codi. et de. falsa. §. si. vbi si lego sticho et pamphilo si mei erunt cum moriar vnus tantum qui meus erat tempore mortis cedit legato. Hic et Dy. quod ibi non dicitur quod pluralis locutio sit vno contenta sed quod non geminat significationem singularis exponendo. s. quod duos singulares faceret ad idem. ff. de lega. iij. l. concubinam. §. stichus C. de impu. et al. substi. l. Guis. ¶ Prima glo. ponit exempla secundo obiicit de vna. l. et dupliciter soluit. tertio dicit in testibus regula procedere vbi numerus non adiicitur ponens. xvj. casus. vbi plures quam duo requiruntur. quarto dicit in pronominibus regulam non loqui. ¶ In glo. prima ibi principaliter vide in pre. decr. j. et in j. glo. et ibi vnicuique. di. xcj. recepti vltra numerum militantium in sacris scrinesis per ordinem quem sortiti sunt ponuntur in locis deficientium nisi posterior per. xv. testes primatu scrinneo dignior forte probetur. ¶ In prima glo. ibi si cer. pe. l. vlti. hec lex. C. requirit tres testes. sed aute. sed nouo. ibi posita requirit. v. et dicit quinque in l. pe. dic vt ibi no. et ibi psal. et c. se. vide plenius de hiis in spe. de testi. §. restat de numero.

b **Ec regula** facit pro opi. Inno. quam sequor vt plene scripsi in stru. cum Jo. in glo. magna et sup gl. et ita. s. quod per duos testes reprobetur instrumentum cum enim l. optimam in fi. C. de contra. et com. stipu. dicat per testes reprobari intelligatur de duobus. dec. et §. de proba. dicit per tres domus reprobatum intelligatur de duobus et quia vbi. s. plene scripsi hic non insisto. Sciendum autem quod sicut pluralis locutio est contenta duobus sic et singularis contenta est vno et duos abhorret maxime in materia restringibili huic conuenit questio. xliiij. Gof. que talis fuit. aliquis ab eodem et coram eodem iudice conuenitur diuersis tamen libellis et sup diuersis rebus iudex in actione condenat et demum eodem contextu condenat in altera condenatus appellat et impetrat sup appellatione rescriptum huius forme. conquestus est talis quod talis iudex iniqua tulit diffinitiuam sententiam contra ipsum a cuius omnia ad sedem apostolicam appellauit. et sequitur generalis conclusio petit impetrans per hoc rescriptum vtramque sententiam reuocari. Ex aduerso excipitur quod non fuit appellatum ab vtraque. sed ab vltima tantum que rebat ad sic excipi possit quod possit allegat v. et quatuor in contrarium. tertio sol. et contrarium videbo.

¶ Quod sic excipi possit probatur per l. cum in vna ff de ap. vbi dicitur quod si duplex sententia fertur in causa vna sortis et alia vsurarum duplex appellatio necessaria est ne alteram agnouisse et ex altera prouocasse videatur. ¶ Secundo qui non appellat sine contra primam latam egisse vr. ij. q. vj. biduum circa fi. ff quando appellandum sit l. j. cum igitur a prima sententia non appellauerit. non est illius executio differenda ij. q. vj. si quis ex pluribus. cum ergo diuersis libellis sup diuersis rebus agetur tot sunt sententie quot sunt res l. s vno verborum contextu omnes sententie proferantur sicut et in stipulationibus dicitur ff de verb. obli. quod dicitur et l. scire et l. pluribus. et vide quod dixi in tertio membro sup regula delictum. plures ergo appellationes sunt necessarie sicut et plures denunciationes vbi plura sunt opera ff de no. ope nunc de pupillo §. si in pluribus sicut de appellatione dicitur ij. q. iij §. notandum. vsic. si plura. sic et exordiatus per pluribus causis omnes debet exprimere in absolutione. §. de sent. ex. cum pro cau. et c. officij de offi. or. ex parte ¶ Tertio facit ad questionem de ap. sup eo. j. vbi per appellationem sup exceptione non dicitur appellatum in principali quod sine illa terminari pot. hec enim sunt talia eius vna cum altero nihil habeat commune ergo et c. ¶ Quarto hic facit de prebe. is cui. j. respon. in fi. §. eo. li. vbi patet quod singulare nomen beneficij vnum solum comprehendit et non duo facit etiam. §. eo. li. de testa di. c. pe. j. respon. vbi si ponatur singulare vbi requiritur plurale vitiatur quod agitur ¶ Quinto etiam constat quod si duo diuersi iudices alias condenationes fecissent non satis fuisset ab vna appellare ergo nec quando per vnum ff si cer pe l singularia. facit viij. q. j. in scripturis de pe. dis. iij adhuc instant. ¶ In contrarium appellatio respicit omnia preterita de appel. secundo requiris. et c. sing sitiori. et vna petitio multas actiones includit C. de an. excep. si ex multis vna appellatio plures releuat. ij. q. vj. §. fi. quandoque et C. si vnus ex pluribus l. ij. et iij. ¶ Secundo cum non separatim facte sunt condenationes ergo sufficit vna sententia et sic vna appellatio ff de appel. si qui seperati. j. respon. nam cum arbiter pronunciat simul de pluribus controuersijs se non contingentibus dicitur vna sententia ff de arbi. quid tamen. §. fa. de capel. mo dilectus de prescrip. auditis. et c. veniens. ¶ Tertio vna verborum conceptio facit vnam stipulationem super annuis prestationibus ff de dona. causa mortis l. senarius censuit. §. vltimo.

¶ Item plurium rerum donatio vna intelligitur et si excedat condonatio omnium summam quingentorum aureorum vna fit insinuatio. C de do. sancimus in fi. l. s fit arg. contra ff de iurisdi om iu. si ide j respon. ¶ Quarto plures summe condunate vnum constituunt creditorem ff de pact l maiorem et l. si plures et C qui bo. ced. pos. l. vlti. et sic per omnia hec probatur quod ex quo vno verborum contextu vtraque sententia est prolata sufficit vnica appellatio. ¶ Soluit quod ex quo in rescripto dicitur de sententia in singulari cum negari non possit plures fuisse sententias quamuis vno verborum contextu prolatas non audietur nisi contra vnam s. contra vltimam vel contra duriorem. facit ff de solu. in primis. v. leges. nec etiam ante rescriptum dicetur ab vtraque sententia appellatum per pre. l. cum in vna. Ad contraria non respondet. tu dicas quod due decretales primo allegate non loquuntur de appellatione iter posita sed de clausula que illam remouet circa quam ponderatur intentio scribentis. Jtem ibi de vnico rescripto cuius contrarium esset in duobus hic autem de duobus libellis et duabus instantijs et duabus sententijs. ¶ Ad secundum fateor quod plures actiones vno libello potuissent intentari sed ex quo contrarium est factum duplex dicitur instantia. ¶ Ad tertium fateor quod appellatio vnius ex condenatis socios releuat in casu illorum iurium cum distinctione decre pe. §. de ap. sed hoc non contingit casum nostrum. ¶ Lex si quis separatim facit pro eis hic fuerit separatim diffinitum et sic fit tantum ad reliqua. Dicemus ergo quod licet sup omnibus vna lis et instantia fieri potuisset sic vna sententia diffiniri de qua l. cum olim ij. ex quo tamen fuerunt due in facto et due sententie ab vtraque fuit appellandum sicut et diuisio pietatis facit duo cimiteria que poterant esse vnum §. eo. li. de conse. ecc. vel alta. c. vno. et duas domos et aliquis diuisio fundos vt patet ff. com. predi. si quis duas §. j de leg. j l. plane in fi. et de vna prebenda duas de preben. tue. vbi de hoc et c. vacante. et de vna prouincia duas. ff de offic. assess. si eadem sic et in proposito diuisio pro libellos et instantias facit duas causas vel lites.

p **Lus semper.** xxv. dy. ponit exeplū p leges qui quarti. ff de leg. j. vbi si testor itendes legare quartā legauit dimidiū debet quarta q̄ inest. ⁊ si intendes legare quinquaginta legat centū idē. Item p l. de verb. obl. l. j. § si stipulanti. vbi si stipulanti qui iterrogat de. xx. rndet de. x. tꝫ stipulatio de. x. sꝫ ꝫ eod. ti. iter stipulantē. j. rn̄. vbi si dicat pmittis stichū aut pamphilū ⁊ de pāphilo rndet stipulatio est iutilis q̄si iterrogato nō pcesserit. ergo min⁹ no ptinet in plu. dicit Dy. q̄ nō est illa rō q̄ nō ptineat sed querēdo de duob⁹ stipulari vult verū qꝫ sub conditiōe si alterū nō det. rn̄sio de altero ē pura ⁊ sic e diuersitas in qualitate q̄ stipulationem reddit inutilē ff de vb. obli. l. j § si qs simplr ⁊ de hoc in fi. gl. ⁊ dicebat Jo. mo. idē in casu ꝯuerso si stipulanti de sticho rndetur de sticho aut pāphilo de fideiuss. grece §. si qs stichum. ¶ Si quis vo stipularet stichū ⁊ pāphilū ⁊ rnderet d sticho tm̄ bn̄ valet in sticho. nam vt dicit ois copulatiua ē plures ff de vb. obli. qd di valet ergo in spē vel sūma. q̄ cum stipulatione ꝯcurrit ff de vb. obli. l. j § sꝫ si mihi ⁊ l. iter stipulante. §. diuersa. ¶ Prima gl. dicit vn̄ sumpta ⁊ ponit exepla ⁊ ꝯiungit alias duas regulas. scdo signat successiue ꝯtraria ⁊ soluit. tertio ponit casuz exceptum ⁊ exponit de quo pn̄ loquat regula. ¶ In. j. glo. ibi in eo qd plus loquit cuz semp inest min⁹ ⁊ ibi. § si plures. casuz habes in. c. pxio all. ¶ In. j. glo. ibi min⁹ qualitate ⁊ sic soluit ꝯtrium de. l. solemus. ff de iudi. § latrūculator vbi cōcedit meru iperiū ⁊ denegat cognitio ciuiliū. nā ille sunt spēs distincte vt no. ff de iurisdi. om. iud. l. imperiū. ⁊ sic vna cocessa nolatim denegata sit altera. arg. C. de p cur. maritus Dy.

b **Vic regule** coaptat q̄stio dnicalis xxiij. qua q̄rit si ecclia dꝫ alteri ecclie annua. xx. ⁊ p. xl. annos soluit sola. x. an postea petere possit ecclesia integra. xx. allegat tria q̄ possit. scdo q̄tuor q̄ nō possit. tertio dat solutio Bar. distinguēs subdit demū Accur. ⁊ remissio Guil. ⁊ Dy. distinctio in fi. sup duob⁹ dubijs fit remissio. ¶ Quod petē possit allegat ff de serui. ru. p re. vnus ē via ⁊ de serui. vt pomuz §. j. ⁊ quēad. serui. amit. stillicidij in fi. qd dicat iste tres leges vide in suffra. de pscri. auditis sup gl. pe. ⁊ illis ꝯcor. ff. si serui. ven. si eo loco § fi. si ergo p partes retinet seruit⁹ vt ibi ita ⁊ hic p partē debiti soluēdo ius in toto retineo ⁊ facit ff. de fur. vulgaris casu. de p e. di j. ¶ Scdo publice factiones vel ciuiles cau. pscribi nō possunt xvj. q. iij. in. l. iubem⁹. C de pscri. xxx. vel. xl. an. l. cōpetit. circa fi. ergo nec ista pestio cū ecclia eqparet reipublice. xvj. q. j. § pōt. xxiij. q. iiij. quid ergo. ¶ Tertio ecclia nō soluēdo totū ⁊ soluēdo ptem habuit malā fidē. ⁊ sic pscribere nō potuit de pscript. q̄m oē. ⁊ eod. possessore. In ꝯtrium ius epale p pte pscribit de pscrip. auditis. ⁊ c. cū olim sic ergo ⁊ pestio ista p pte pscribi potuit p ecclesia soluente. Scdo p hac pte facit ff q. mo. vsufruct. amit. l. placet vel certe ptis vel p indiuiso vsufru. nō vtendo amitti. ⁊ l. is q vsufr. hꝫ. qd dicat videbis in solutione facit ēt ff de vsu. qui semisses. §. aduersus. ff de aq. co. ⁊ esti. l. j. §. treban⁹. ⁊ qd de sepabilib⁹ dicam j. eo. vtile. ¶ Tertio videt ecclia suo iuri renūciasse tanto tpe medietatē recipiēdo de pnile. si de tertia. Item si totū pscribi pōt ergo ⁊ pars de offic dele. pastoralis. §. j. de de nar. iter vir. ⁊ vxo. nup. ff. de rei ven. que de tota. ¶ Quarto si spāle est in tributis q̄ soluēs min⁹ q̄ debeat nō pscribit C. de pscript. xxx. an. l. cōpetit ergo in alijs secus ⁊ vr exp̄ssiuꝫ de cēsi. ol. Soluit Bar. q̄ si. x. que soluebant ex vna cā debebant ⁊ illa que nō soluebant debebant ex alia in illis. x. vr pscriptuz sed si ex eadē cā debebant vr ecclia soluēs parte agnoscere totū debitū. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. cū notissimi. § penal. Accur. ibi in fi j. glos. simplr tenuit nō pscribi allegat C de nō nu. pe. l. cū fidem vbi soluēs parte debiti vel vsurarū amplius nō opponit pecuniā nō numeratā. Ad idē inducit pōe qd dicit lex de pte q soluit partē debiti a filio sen q̄ cessat macedonianū ff ad mace. Itē si fili⁹ aio sed iulianus. § fina. ¶ Ad glo. p dictā tenuit Guil. in spe. de pscrip. vsic. qd si cuꝫ debere sed alibi. s. de locato. §. nūc aliqua. vsi. xliij ad litam ponit p dictā solutione Bar. ¶ Scd Dy. cui⁹ dictū ponit Cy. in p dicta. l. distingunt aut est vna pstatio aut sunt plures pmo casu aut ego q recipiebā. x. tm̄ sciebā eū teneri ad. xx. ⁊ tunc retineo ius in alijs. x. ⁊ eo casu accedat hec regula q̄ cum min⁹ ꝯtineat in plurali recipiendo sciēter ptēz retineo possessione tot⁹ per p̄us allegata si aūt credebam eū teneri ad. x. tm̄ tūc mihi pindicat sic distingunt lex in vsufructuario qui tm̄ vtit ⁊ no fruit. ff qui. mo. vsufr. amit. l. is qui vsufructu ⁊ rō scdm eū q̄ no videor habuisse animū mihi obligandi vel retinēdi seruitutē quā ignoro. ff quēadmodū serui. amit. si cōem. ⁊ l. vna est via. Scdo casu q̄n erant plures pstationes tūc p vnā pstatione alias nō retineo sed eas perdo. ff de aqua plu. l. si p̄us in pn. vbi di q̄ si mihi habenti seruitutē aque nocturne ducende post eā cedit duct⁹ diurne. ⁊ ego per cōstitutū tps vtor tm̄ nocturna perdo seruitute diurne cuꝫ plures sunt seruitutes ⁊ diuersaꝝ causaꝝ. ⁊ vide qd dixi in p dicta dec. auditis de pscript. sup glo. pe. ¶ Ex p dictis autē incidunt duo dubia an si ecclia illa. xx. soluebat p emphiteosi soluēdo partē eā post tpus iuris p dat rez tota vel parte vel nihil de quo vide in spec. de loca. §. nūc aliqua vsic. xxix. saluo semp qd dixi de reli. do. constitutus sup glo. hoc iō scdm an. debēs annua. xx pmo anno q̄ cessauit incipiebat pscribere p annis sequentib⁹. an quolibet anno inchoetur illius anni prescriptio de quo satis. C. d prescript. xxx. cum notissimi. §. fina. ⁊ in specu. de locato. pre alleg. §. vsic. xij. ⁊ vide quod dixi post Gof. de pscrip. auditis super vsic. solutionem.

p **Otest quis.** lxviij. dicit Dy. regula restringendaꝫ ad ea que possunt per alios explicari alle. qd no ff de vi ⁊ vi ar. l. j § quotiēs. Jo. mo. dicebat hic tenendū casuz p. l. j. de p cura. quā alleg. glo tamen scdm distinctionē legis pme. ff an per alium op. cau. exer. pos. que distinguit inter pecuniaria etiam ex q̄ irroget ignominia ⁊ capitale vr ex qua pena debet vsq ad relegationē. pma per p curatorē debet tractari. scda no. de hoc vide qd scripsi de accus. veniens super pma glo.

¶ Prima glo. ponit exempla. ⁊ xvj. casus exceptos. scdo ponit. v. casus exceptos a regula conuersa ⁊ rōnem ipsoruz reddens adiungit duo similia ⁊ dicit regulā qui facit no eē supflua in fine arguit ⁊ remittit. ¶ In pma glo. ibi l. j. § ij. vsus p curatoꝝ per qua necessari⁹ est vt qui rebus suis supesse possunt vel nolūt per alios id possunt. ⁊ ibi arctibus. si mulier cui libertas relicta ē si. x. titio dederit in momēto q̄ parit illa det titio per aliū p les est libera. ⁊ ibi. § ne autem. vide de offic. deleg c. vlt. in. iij. glo. ⁊ ibi inter artifices vide de prescrip. cum dilecta in glo. iij. ⁊ ibi in fi. in casu scꝫ nō necessario habet abesse vult l. j. ⁊ ibi imperator pꝑter partuz differt matris dānate supplicꝫ. ⁊ ibi Aristo. per primum creditore hꝫ posterior ius distrahendi qd ex sui persona nō haberet. ⁊ ibi. §. si tutor qui legatū pupillo per ipsi⁹ tutoris patrē accepit vt tutor nihilomin⁹ agit de inoffi. ⁊ ibi questiū vide eo. ti. q̄ alicui suo in gl. ¶ In j. glo. ibi. l. j. §. ij. ⁊ ibi de hoc ⁊ ff de adm. ⁊ ea. ad ei. perti. l. ij. in j. glo. ⁊ ibi. l. vlt. §. pe. Item violentū statī pōt de possessiōe expellere per se i n̄ nō per p curatorē. ff de vi ⁊ vi ar. l. cū fundū Dy. ⁊ ibi nō pme vt dixi de sen. ex. sacro. sup fi. v. glo. vbi etia allegat ff de neg. gest. at qui natura §. cū me ⁊ ibi. q. iij c. vlt. ⁊ idem in fi Instit. C. de p cur. l. pe. Dy. ⁊ ibi q̄situ. multa exēpla qbus lꝫ alieno noīe qd no lꝫ pprio vi de. j. eo. quod alicui suo in scda parte qonia ⁊ ibi de effectu iam facti idem ibi Dy.

b **Ec regula** facit ad questionē quam disputaui post dominum meū do. Marsi. quam sic pponebam queritur an compaternitas contrahat per p curatorem. ¶ Et pmo pro affirmatiua

pro affirmatiua allegat quinq; coniuncti z tria diuisim. secundo p negatiua ecōuerso tria ɔiūctim z.v.diuisim.tertio ponet solo. Itē ɔria opi. z eius approbatio alterius opinio solo z ɔriorū rñsio. ¶ Videt ꝙ sic qr edictū de pcuratore ɔstituēdo phibitoriū est.⁊co.li.de p.c.c.j.in pn.ff de pcur. mutus §.j.z pcurator ad oia negocia ɔstitui pōt ff de proc.l.j.ergo ad ɔpīntatē qr dicens oia nil excludit.xix.di.c.i.z hoc iure bñficiū de ptūre ɔstituēdi nulli dz auferri.c.ti. indultū.z ibi pcor. Itē pōt qs p aliū; qd p se.vt hic z.c.q p aliū. sicut qs p aliū possidet z tuetur de prescrip.si diligenti de preben.accedens z spūale z carnale matrimoniū p procuratorē ɔhit de patno de elec. qr pp scriptum z.c.ɔgregato de secūdo.⁊co.li.de pcur.c.fi.fm Marsi. ¶ Fortificat hoc vltimū qr carnale matrimoniū est vnū ex septē sacramētis. si igit sacramenta p pcuratore ɔtrahunt fortius sacramentalis qualis est hec cognatio. ¶ Ad premissa adducit tria. Primū ꝙ lz cōpīntas regrar actuz z vbū vt.j.pbat h nō ipedit veri p pcuratorē.na z iuramētū regrit actū corporalis tacture z verbū z tamē p pcuratore pstatur.primū pz.j.q.vij.que tiēs j.de cōse.di.ij.ego deutetur. ego enīz z de elec.vt circa.li.vj. Item pz ex priuilegio epoꝝ q certis casibus nō tangūt.xj.q.j.non flagitet de iur. calu.c.fin C de epi.z cle.aure lz inder.fm pbat.lxiij.di.tibi dño.c.ei. optūtum.xvij.q.iij.metuētes.⁊co.lib.de elec.pcurator de iur.calū.c fi.de iureiur.c.fi.de sta.re.c.vno § verū. ¶ Secūdo pz idem in ɔsecratōe epoꝝ z ordinatōe clericoꝝ in qbus lz regrat verbū z actus tunc demandat. primu pz.lxxv.di.ordinatōes z.c.qd dic de sacra vnc.c.vno z ti.se.c.j.z vi.scōm probat.lxiij.di.c.iij.lxxj.di.p totū de offi.or. ꝙ sedē ō elec. suffraganeis de cōse.ec.vel alta.aqua. ¶ Tertiō ɔstat ꝙ ex facto viri acqrit vxori cōpaternitas ignorāti imo etia ɔdicenti vt vi.xxx.q.iij.si qs vnus.eo.ti.martinus z.c.j.⁊co.li. fortius ergo p pcuratorē acqri dz dño volēti z mandāti ad hoc de spon.sicut tuis de bapti.maiores de homi. petrus z qd no.⁊c in g tacet. ¶ In ɔtrū pstia z tact' regrit vt pbatū ē z leuatio xxx.q.iij.c.vi. Itē parificant carnalis ɔnātio z spūalis de bap.debitū.sz in carnali regrit act' pste.ergo i spūali act' pīmi. Itē in arduis z arduis nō dat pcurator ō pcu.tue.de accu.veniēs de elec.cupietes.ergo nec hic cum circa maiora cautius sit agendū pp maius piculum de elec. vbi periculū in pn.cū pcor.fz Marsiliū. pbat hoc fortius ex descriptōe cognatōis que dr fm oes attinētia pueniens ex sacramēti datoe vel ad id detentōe z no. de cogna. spūa. ⁊.co.li.c.j.ergo q non detinet vel leuat nō pōt esse cōpt.vñ canones antiq de h vtunt his vbis.suscipit accipit:tz leuat. xxx.q.j.in primis.z.capitulis z.c.oēs z.q.iij.c.j.ij.z.iij. z.c. post susceptū z.q.iiij.si qs vnus.bīde verbis vtunt dec.co.ti.c.ij.z c.martinus z.c.ɔcto.c.cōueniens.eo.ti c.j.z vi.lib. c.interdū geminat sic accedāt z suscipit vt p di.c.vi. z de cō. di.iiij nō plures. Itē canones āntiq dicūt ꝙ pīmus offert rñdet gestat pfitet de cōse.di.iiij.illud z.c se z.c bi q z.c.q tis vitra mediū z.c.mater ecclesia.p que pbat conuincta ꝙ ɔpria psona maioꝝ oblatio z rñsio regrunt ergo pcurator non dat vel p aliū nō expedit ad hoc de sp.cū parati de heretī.c.ij.j.fi.li.eo.de elec.cupiētes.c.ii.C de testa. hac ɔsultissima z.l.cū antiqtes.C de iure deli.sancimus.§ finaūt. ¶ Secūdo ɔstat ꝙ in baptismo regrit personalis imersio batizandi hec est ꝙ adultus nō posset p pcuratore recipere baptismū.eque ergo requirit psonalis detentio patrini. primū pbat ex forma baptismi.de bap.c.j.ibi ego te batizo z c. te quasi nō aliū in psona cui benefacit qr adultus q baptizatur p se respondet nō p aliū. sic ergo patrinus puuli p se teneat z rñdeat primū pz de cose di.iiij.cu puulis ad ide.ff. de admi.tu lij post principiū. ¶ Tertio pbat sic; cognationis tres sunt spēs carnalis legalis z spūalis prima diuiditur in ɔsanguitatē z affinitatē.secūda in adoptionez z arrogationē.tertia in pīnitatē z ɔpīntatē z affinitatē vt scripsi sup Rica.e.tit.sz prima quo ad neutrā sui spēm ɔhi pōt per pcuratore quod pz p se z ex descriptiōibus cōsanguinitatz z affinitatis quas vedi sup arbore. Itez nec secūda quo ad aliquā sui spēm ff de adop.l.neqz z l.post mortē §.neqz ergo nec hec tertia also turpis esset hec pars vniuerso cognationi non congruens.viij.di. que ɔ de spon.dudum.c.fi. ¶ Quarto certū est ꝙ cognatō spūalis hz inducere ipedimentū matrimonii dirimēs lz ex ɔstōne ecclie.nec ob xxx.q.j.nō oz vt ibi no.sed hec ipedimēta vltra casus expressos iure nō sunt inducēda pp indissolubilitate matrimonij de qua de voto.c.vno.li.eo.ad hoc de testi.lz ex quadam. ¶ Quinto ad hec inducōtur illa spālia notata hic in glos. non cōfiteor sacerdoti p aliū de pe.di.j.quē penitet no adit hereditas p pcuratorē.ff de acq.here.si pupillus.§.paulus rñ.nec p aliū petit masculus veniā etatis.C de his q ve.e.l.ij.nec substituit datus ad certū misteriū vl matrimoniū ɔhendum ɔmū de offi.dele.c.fi.C de cadu.tol.l.vna § ne aūt.fz de pcu c fi.li.eo.ex qbus sic ɔcludit ad casuz nostrum facit ad idem C de vni.libe.l.iij ff de admi.tu. obligari.§.fi. ¶ Puto ɔpīntatē per pcuratores ɔhi posse p pma iura. ¶ Arch.no.ɔrium.eo.tit.c.j.li.eo.p iura que vtunt verbo susceptōis z p.c.oēs.xxx.q.j.ibi nobis suscipiētibus vel immergētibus z p l ɔ ado.⁊ allegata. Ego approbata sol de ɔsti mei hac scōam approbo p.c.de his.xxx.q.j.ibi exponit tex qd sit tenere poerū in sacro dicens ꝙ tenere est supra se sustinere ad ide.c.ad limina.qd ibi segtur dū dicit ɔpriis manib' retinē du suscepit. sz qr ibi vr factū narrare melī' pal mū capiō Idem dico p ea que.⁊ dixi de cognatōe cōīli legalis ideo nō fiat p aliū qr nāz imitat eade rōne nec spūalis p que dico pcuratorē ipm z nō ɔstituetē ɔpatre esse nō obstāte ꝙ forsan hoc nō ītedebat qd tollit p.c.xxx.q.j.c.j z p dec.ij.eo.ti.ex qbus pz ꝙ si intedēs fieri copater meus credens filiū meū leuare leuat filiū tuū nō meus sz tuus ɔpater est.sepe eī ex id qd agit z c ff cōmo.si is q ad fi. de despon. impu.c.vno li.eo.z sic soluta sit qd fm aliuz intellectū ei' q est an procurator leuans nomine alieno sit compater. ¶ Ad ɔria rñdet z dici posset ad primū ꝙ lz phibitoriū sit edictū quo ad psonas.Lɔstituentes z cōstituēdas.nō tñ quo ad casus qd pbant iura alle.vel aīt ad id z ad q̄tuor q sequunt z ad id qd dictū est de iuramēto dic ꝙ illa regularia fallūt in hoc casu pp imitatiōez quā hz spūalis cognatio ad carnalē vt dictū e. ¶ Ad id qd de mrimonio dr rñdet ꝙ lz sit sacramentū tame est ɔct' q consensu pficit qua rōne p pcuratorē ɔtrahit. Item magis est in eo oportunū pcuratoris officiū q̄ hic. posui exemplū de rege fracie q nup p pcuratore ɔxit cū dña clemētia pone in studere q vult in ptibus ɔhere.nec vult studiū exire z in fiīb9. sz hoc nō est necessariū pcuratoris offīm qr alius esse poterit patrinus nec etiā est de sba sacramēti aliquē esse patrinū in leuādo. Item nego pfectionē sacramēti matrimonialis fieri p aliuz qr nō ē pfectū sacramētū vel ipsius significatū ante cōsumationez vt satis pz.⁊ de biga.debitū que cōsumatio p pcuratorē nō fieret qr non cōmiscerent corpora cōiugū qd regrit vt pz. ad id qd di de cōsecratōe epoꝝ z ordinatōe clericoꝝ dic ꝙ epē ɔsecrans vel ordinās non recipit hoīm pcāte a mandāte qr illā prius habebat ex ordine qd dic vt in pre.dec. qd sedem z.c.aqua z de trāsa.c.j. ¶ Ad id qd dr copaternitatē acqri ɔiugi ignorāti. Rñdet ꝙ p id iducit ipossibilitas pp carnis vnitatē sicut eñ illa cognatio nō ɔsistit in sola manu q tetigit vel leuauit sic nec in solo corpe viri q ɔiugi est vna caro de ɔuer.ɔio.ad apostolicaz. Seqtur.c. presumitur z c.

Resumitur. xlvij.vt dic Hy.ad ignorātia facti restringunt hec rña.z fm eū pōt poni exemplū ō in p tore qui psumit ignorasse se tutore datū.ff de admi.tu.hoc aūt.signat ɔrium ꝙ non psumatur ignorātia facti qr si defunctus sciebat rez alienā heres psumit scire.ff de diuer.z tem.pscri.l.cū heres de publi.si ego § partus. dicut quidā ꝙ qr heres repñtat psonā defuncti scia illius cōtinuat psona heredis. Hy. dicit ꝙ si heres p ignorātiā quā alleg. contendit lucra captare psumit scia ɔtinuata vt in ɔtrio. si tractat de dāno vitādo

secus.eo.ti. cū gs sic q̄n alteri⁹ ⁊ pp hoc remittit ad distin
ctiones qua posuit .§.eo.ignorantis. ¶ Prima glo. ponit
exempla secūdo c̄tria ⁊ soluit remittēdo. tertio dicit regulā
cessare i his que gs scire vel indagare tenet ⁊ in his que sūt
rationalis sūt remittentes de virtute huius psumptionis ⁊ de
triplici mō pbandi ignorātiā. ¶ In .i. glo. ibi verius presu
mitur testatori ignorasse re aliena ⁊ io legatarius pbat illuz
sciuisse ⁊ ibi in .i. ij. nālir ōne patronos i porū parētibus ⁊ li
beris debet reuerētia. ⁊ sō i ustiorati vocatio i ius non pcit
¶ In glo. i i verius qd dicat .§. oiri. sic ⁊ dñs psumit igno
rasse cū seruus suscepit militiā. C qui mi. no pos. super seruo
Dy. ⁊ ibi p totū ad idem .s. de cri. fal. ad fallarioꝝ in pnc. ⁊
ibi necessario ad hoc exemplum ⁊ sequens facit. ff. de his q
sui vel alie. iur. sunt. l filiom.

b **Ec regula** facit ad qōnem quā dispu
taui post Jo. can. bon. quē
no vidi qōn sic pponebā. iudex recepit testes c̄
absente ad domū citatū s; non inuētū querit an
receptio valeat ad affirmatiua allegant tria quoꝝ vltimum
adinuēdo p̄ iura glosas opiniones ⁊ euitanone absurdita
tis. secūdo in c̄trium allegant tria iura piunctim que iuribus
glosis ⁊ opinionibus fortifico. tertio ponit obscura so Jo.
quā determinado mām psequor distinguēdo opponendo
⁊ rñdēdo qōne solūā distinguēdo. ¶ Quod valeat pbat
p auctoritatē iudicis q illos admisit. ff. de mino. ait ptor .§.
qd tamē. C. q admit. ad bo. pos. l bonoꝝ qbus iunges decr.
cū iter in fi. de re iudi. ⁊ eo. ti. sicut Secūdo qꝛ p aduersariū
factū ē quominus co pñte C de iudi. pperandū .§. cū ai i
autē. vt oes obe in .§. si qd col. v. videt eni post litem motam
absentia maliciosa de offi. dele. cōsultationibus ¶ Tertio
qꝛ pbant multa iura q sufficiat citatio ad domū de cle. non
resi. ex tue. de do. ⁊ ptu. cāz cū olim ⁊ c. si de eo q mit. in pos.
c. si. ff de dam. infec. l iiij. .§. pto. ⁊ .§. totiens. ff de li. agno. l .i.
in pnc. sm Ja. ad idē ff qō vi aut clā l aut qualiter .§. i. C de
an. ex. vt pfectius. C de iudi. pperadū .§. finaūt ex gestis. ff.
de no. op. nu. de pupil. .§. nūciatione facit qu no. ff qn a p sit.
l. j. in fi. ff que sen. sine p no resci. l j .§. Itez cū ex edco de test. i
inte l fi. in fi. mage glo. de in. ⁊ post edictū in fi. ma. gl. iij q.
ix. caueāt de exces. prela. ex his in glo no qō apte facit. ff de
ex c. ru. scire. .§. j. ibi vel in facie vel ad domū p qō etiā fertur
Dy. hoc tenisse q ex vtilius alternatiue sufficiat alteruz qō
cunq; sit ex illis hoc eo. ti. in alternatiuis cū pcoz. Ad idez
qō no. Guil. in spe de ap. .§. sequit ver cautus etiā sic ⁊ de ci
ta. .§. sequitur v. s; nūquid suffici alio sequeret q latitās modo
mo no poss; citari cū nō possit citās domū ingredi. ff. ō i ius
vo. plerisq; ⁊ l se. nec minutaz de domo extrahē de re. iur. ne
mo de domo facit etiā ad hanc pte vt lit. no pte. qm in pri.
ibi si nō sit absens absq; malitia ⁊c. per que pcludit q vale
at receptio Quod non valeat pbat de testi. c. ij. cū sit facto
ptra solitū ordinē iudiciorum. C. de sen. ⁊ iter. l platuz nec
auctoritas iudicis excusat in illicitis C de ap. qm. ⁊ q a nec
videt cōtumax qui voce pconis nō audit ff que sen. sine ap.
resciu l j .§. item cū sm Jac. ¶ Adde. ⁊ ff de in integ. resti.
l pe. C quo ⁊ quādo iu. aute. qui semel. primū sortificat lex i
coz. aut j. de testi. col. vij .§. pe. vbi notat lex volūtate p trinā
recusatione ⁊ audacia citati nō venietis que oio no videtur
cognitere citationi facte ad domū s; psonali. ignorās eni nō
posset dici nolens p teruus recusans vel audax ad hoc ff de
re. iur. non pōt videri improbus q ignorat ad idem eo. tit. q
in ius v .§. j. ad idē inducit de fo. cōpe. romana .§. cōtrahētes
ibi ptenat. ⁊ ibi quominus pueniat ad eosdē satis etiā facit
vt lit. no pte. qm .§. si aūt. vbi etiā in ca matrimoniali no pce
ditur p absente q cōtumax no est ⁊ que non apprehendit ci
tatio ad idem inducit glo. palle .§. pe. in cor. que incipit. i. di
cere que videt velle q receptoi facte ptra vocatū q no erat
in ciuitate opponit absentia. plus vi velle glo ante pe. p ōc.
ie cū de testi. q dato q fuerit vocatus si iuste impedit nō
valeat receptio Aliud p iura decretales ⁊ quattuor leges pri
me. sm c̄trium alle. in. vtr. iij. faciūt pro hac pte ⁊ plane pro
bant citationē ad domū fieri in defectū qō etiā tz Hostien.
in pte. dec. cūm quoꝝ iuriū tex. causa breuitatis hic nō inse
ro sed videat studiosus ex quibus pcluditur hic c̄trium.
¶ Dic q ex quo fuit legitime requisit⁹ valet receptio p iu
ra prius alle. sm Ja nescio qd intendat Ja an q pcedēte
legitima requisitōe valeat citatio ad domū qō de plano cō
cedo an q ipsa citatio ad domū sit legitima requisitio ⁊ suffi
ciat ⁊ hoc est quod querimus. Et sciendū q Inno. satis in
cōfuse tractauit de citatōe ad domū de eo q mit. in pos. c. si.
ex cui⁹ verbis colligit q citatio ad domū sufficit quo ad mis
sionem tediale. Item q post lit. pte. sufficit talis citatio etiā
quo ad diffinitiuā ferendā ⁊ idem quando maliciosa est ab
sentia vt post satisdatione iudicio sisti vel post cōparitionē
vel citationē vel ante citatione tamē dolose vel est talis qui
d; adesse vt clericus in ecclesia: piunx p in quibus casib⁹ va
lebit citatio ad domū tamē solū ad illuz finē ad quē valeret
psonalis. ille ergo pcessus q fieri non posset pp ter cotuma
ciam psonaliter inuenti etiā fieri non poterit pp ter cōtuma
ciam ad domū citati alias non sufficiat sm eu citatio ad do
mū Item in dec. ad petitione de accu. no. q ptra ficte vt in
terpretatiue cōtumacia potest fieri testiū pductio s; in dec.
de testi. significauit. ipse not. q si te c̄ que fit ibi pductio te
stiuz absens est si fieri potest sine piculo expectabit donec p
sonaliter citet alle. pte .§. Itez cū ex edicto. dicēs ibi q iura
que dicūt sufficere citatiōez ad domū ponūt casus spales. s;
hoc vltimū dcm̄ Inn. itelligo in cāu ipsius dec. s. in pductōe
testiū que fit ante lit. ptest. in casu publicationis quo casu re
quireret vera ptumacia ⁊ sic loquat .§. pe. in aut j. de testi. ⁊
aut .§. s; ⁊ si quis. C. eo. ti. nisi immineret piculū puta mortis te
stiū ⁊ sic loqtur dec. qm frequēter post pnc. al. in cāu quo
⁊ similibus vbi post litē motā fit pductio sufficit etiā ficta ⁊
sit pates diuersitatis rō qꝛ fortius presumi pōt cōtumacia li
te cepta q̄ non cepta vt ibi in aut j. ō exhi. reis .§. si vero qui
dam iuret. ⁊ sic intelligat .§. sinaūt ex gestis ⁊ l pperādū ⁊
hanc distinctionē tz Dy. in l iiij .§. totiens ff de dam. infec.
tamen in pte male vz et iudicaz. ⁊ Cy. in pte. auten. s; ⁊ si qs.
¶ Sed pōt hec distinctio sic infringi. certū est q c̄ Ste
phanū eps de quo loqt dec. ij. de testi nō recipiebant testes
in casu publicationis. s; sup accusatione probanda vt pz ex
casu cuius p9 est pte. dec ij q. j in primis. ver. qꝛ igit ⁊ cir
ca fi. ⁊ tamē ex alia aut j. papa diffinit casū Stephani ibi ec
ce admonēdus ⁊c. ⁊ sic aut dicet legem aut j non loq in cāu
publicationis qō etiā qdam tenent exponentes ibi verbum
publicabunt vt no. s. de testi. significauit. aut dices ō vtroq;
quo ad requisitione absentis cū ex non facta requisitiōe qua ia
bet aut fieri papa vitiet ibi pductioez. ¶ Sed rñderi pot
q lex illa dicit duo s. aduersariū citandū ⁊ sub certa forma.
facit de testi. spo c. si. papa vero isert ex primo tm̄ qō pz ibi
in. v. ecce. vbi facit generale pclusione ō aduersario citādo
ex qua gnali postea inserit ad cām. ¶ S; ad pdictoꝝ decla
ratione sciendū est de ptumacia q communiter diuidit in du
as spes in verā ⁊ fictā de quo satis Guil. in Specu. de cōtu
macia .§. j. aliq in tres in verissimā verā ⁊ fictā ō ceteos veraz
in psonalr inuēto q no venit. verissimā in illo q se nō vrnitu
rum rñdit. vel posset distingui iter verā manifestā ⁊ verā
nō manifestā p decre. venerabilē de sen. ex. li. eo. ⁊ de his pri
cipr querit vt sciat quo casu possit cōtumax appellare de q
plene vide no. in cle. de do. ⁊ ptu. si ante in vlt. glo. ficta aūt
dicimus facta ad domū habitationis que nec puenit in noti
ciā citati qō verū itelligo in his casibus in qbus in pncipio
determinat dixi citatione ad domū sufficere. vide no sa
teor q glo. in prima pte allegate inuant sufficere citatiōem
ad domū s; inuūt eo casu quo sufficit eam pstituere fictū cō
tumace etiā si nō pueniat i citati noticiā nec valet opi. Dy.
alle. in fine prime ptis que fundat sup alternatiua qꝛ l; regu
lariter alternatiue sint prestat oīa dicā illa esse ordinis sicut
⁊ illa. .§. Co. li. de preben. mandato ff de le. ij. cū pater .§. penul.
vt sic illa terminet p alia iura pcalle. vt dixi in fi. ferude ptj.
In solone igit qōnis proposite de sic sparsis pcludedo ali
quid certū dico q testiū receptio sit q̄iq; ante lit. contesta.

quādoq₃ p̄t ſt primo caſu ſiue fiat in caſu publicationis ſiue de teſtibus pituris dixit Dy. in pre. §. totiens reqri verā cōtumacia. hoc fateor in primo caſu. ſ. publicatiōis p pre. auti. que pductio regulariter fit ex pte rei ptra quē agi poſſet im poſterū ſ₃ etiā interdū fiat ex pte actoris vt ſatiſ ſcripſi vt lit. nō pteſta. q̄ſti. ſ₃ ſecūdo caſu quo timeť pemptio teſtiū morte receſſu vel aliter quo caſu pducuntur etiā actor nego reqri vecam ptumacia qō eſt expreſſu₃ in p̄dicta dec. q̄ſti poſt pn. ꝛ ꝙ ius ſcriptu₃ nō eſſet rō naľis ſatis oñdiť ꝙ male puidere tūc periculo ſi in receptiōe taliū neceſſaria eſſet vera ptumacia facit. v di. baptizari nec in hoc aliqd deperit aduerſario cū ibi de ſua nā pſigneť ꝛ ſit ſibi ſalua exceptio i pſonas teſtium ꝛ dicta vt ibi ſeqtur ſ₃ ſit etiā pductio teſtiū añ lit. pt. ꝑ actore q actione mouerat q̄ſti₃ ſup pncipali q̄ſiq₃ ſup dilatoria qua reus pppoſuit ꝛ bis caſibus pp iuꝛe inchoatā puto ſufficere fictā ptumaciā p citatione ad domū vt in dec. ca de do. ꝛ ptu. ꝛ in. l. pperandū. §. finali ex geſtis ꝛ C. quō ꝛ q̄ñ index. l. cōſentaneū ꝛ auté. q ſemel. ꝛ eade rōe idē puto de teſtibus quos pduceret actor ptra reū ſup replicatōe quā₃ proponit ptra ipſius dilatoriā. Si vero pducit actor lit. nō cōte. teſtes ſup principali tūc illa cōtumaciā verā reqri in productōe q̄ reqriť in tali pceſſu. ſ. p citatiōe₃ pſonalē vľ occultatiōe₃ vľ ipedimētū doloſū p ſoāē citeť vt p. dec. q̄ſti §. porro. Ꝟ circa p̄mū caſu₃ cū pducunť añ lit. pte. ſcdo cau. ſ. cū pducunť poſt lit. pte. rōne ſepius dicta ſiue pducat actor ſup pncipali ſiue reus ſup exceptōe. dico ſufficere fictam cōtumaciā. ꝛ ita ſeruať. ꝛ ſic t₃ Pileus. q. lxx. dico tñ ꝙ ſiť fictus ptumax ſm verā opinione audiť appellans. C quō ꝛ q̄ñ iudex. l. ab eo. ita ꝛ Ꝟ audiceť ad id ad qō pductōis tpe fuiſſet auditus. ſ. ptra pſonas teſtiū in q etiā audireť is q pſonaliter citatus venire nō potuit ꝛ ſic intellecta ſit ꝟa pdicta glo. dec. ij. de teſti. ſ. ꝙ receptio nō ſit nulla ſ₃ qō pillā reſtituť ad id ad qō a pncipio fuiſſet admiſſus etiā pter cāus dec. p̄ſtitu eo. ti. p̄dicta regulariter vera nō ptingit illā formā citandi de qua loqtur extrauagans Bonifa. tem nō nouam ꝛ cle. dudum bonifa. de iudi.

p **Priuilegium** .vij. ſequiť hñ fac ꝶ. e. li. de puil. c. j. §. vl. ibi vbicūq₃ illi fuerint vt ibi ſcripſi extiguiť an reſuſcitatus illa puilegia recupet vñ qō ſcripſi. ꝶ. de frigi. fraternitatis ſup ꝟ. miraculam. vbi inuenies q̄ōnem dominicalem Bar. brixi.

C̄ Prima glo. dicit vnde ſumpta ꝛ ponit exempla ſecūdo dicit regula nō pcedere in iure coi ſ₃ hñ cōuenit Xpti pactum ꝛ ppromiſſu₃ pſonale. tertio diſtinguit duplex pſonale puilegiū dicēs ꝙ eſt de ceaſi. q̄rto dicit et extiguiť q̄ñq₃ ꝛ remittit. q̄nto ſucceſſiue ſignat duo ꝯria ꝛ vtrūq₃ duplr ſoluit. C̄ In. j. gloſ. ibi puilegia quedā. vide. j. ſub hac lra ꝛ ibi in oībus cauſis. n. vio. ꝶ. ſub lra. l. ꝛ ibi leges in fi. pceſſa ſpāliter pncipis ciuitatibus vel corporib⁹ nō ſunt gnālia ꝛ ibi l. j. in fi. ꝙ pnceps ob meritū indulſit pſona non egrediť ꝛ ibi etate in fi. imūitas data pſonis ea₃ pſonis extiguiť data ꝟo reb⁹ nō. ꝛ ibi regľa. §. vl. ſ₃ facta ſit metio ò mūcipib⁹ in q̄bus pſona id locū h₃. ꝛ ibi ſi vſufructus. ſi ciuitas diſtructa eſt aratro. perit ei⁹ vſufructus. ꝛ ibi. ede. ſeqtur ſacra terre motu diruta locus edificij nō eſt pphanus. ꝛ ideo venire nō pōt ꝛ ibi l. vl. procōſul poſtā rome ingreſſus deponit impatium. ꝛ ibi. l. penul. ſi furioſus h₃ dilucida iteruālla curator eius h₃ nomē tm̄ q̄ñ eſt ſane mentis. C̄ In. j. glo. ibi ne ege ac de hoc. ꝶ. ò dona. inter vi. ꝛ vxo. c. j. ꝛ ibi pſone pceſſo. ita ꝙ pſona ſit p̄xima cā puilegij. vt in dictl exemplis. ꝛ ſic ſol. quod op. de reſti. in inte. minoris que trāſit ad heredes. ff ò in inte. reſti. l. nō ſolū. ff. de mino. l. iterdū. ꝛ de velleiano qō etiā trāſit ad heredes. C de velľ. heredes in his eni pſona ſi eſt p̄xima ꝛ imediata cā puilegij ſ₃ leſio qō p₃. ꝛ nō ſufficit pbare etate ſine leſione nō eſt ergo mirū ſi ceſſat vbi pſona eſt cā finalis vbi nō eſt finalis nō ceſſat. demū dicit Dy. aut puilegiū pcediť pſone vel rebus: aut generi pſonarū aut ciuitati aut loco aut cet. in primo caſu ſubdiſtinguit vt predixi ſecūdo caſu trāſit ad ſucceſſorē rei etiā ſingularē ff de aq quoti. ꝛ eſt. l. j. §. p̄mum ff de ceſi. etatē. §. rebus. certo cāſ q̄ñ pcediť generi pſonarū hoc expreſſo vľ itellecto ꝙ ad poſteros tranſeat ad deſcedentes p lineā maſculinā in ptinet. ff. de iu. imu. l. j. in fi. ꝛ l. imunitatē ꝛ de mu. ꝛ ho. l. vacatio. in q̄rto caſu eō ſucceſſiue ſp ſit idē p pls ff de iu. pponebať habitatores ciuitati vel loci ppetuo reſpiciet ff ò ceſi. forma. §. ꝶ. in quinto caſu pceſſu₃ cēe puta de poſiti vľ his ſi l. ad ſucceſſores tranſit vt in reguľ. alle. in prin. glo.

b **Hic regule** hñ adaptareť qō de qua dixi in tex. Item ꝛ qō q̄ ſ riť an puilegiū vel gēa nō ſcripta in ſolita litterarum forma vel ſcripta ſ₃ nō bullata expiret morte pape ſ₃ q̄ de hoc ſatis ſcripſi. ꝶ. eo. li. ſup proemio. §. vit. ſup ver. traſmittimus hāc omitto. Sed quero qō plus adaptať regule an puilegiū papale exprimens plati nome eū tamen tenor reſpiciat eccleſiā vel ecōtra nō exprimens nome plati ſ₃ dignitete tanta cū tamē tenor reſpiciat pſonā itelligať pſonale vel reale. C̄ Premittā quatuor in quorꝫ tertio pſequar q̄ōnem venerialē₃ breuiter allegans pro ꝛ ptra. ponā duas ſoľones ꝯrias q̄ꝙ ſcdam approbabo ꝛ ꝯrijs idebo. In principali q̄ōne p realitate allegabo v. in ꝯrium tria ſoluā iducēdo multa iura ꝛ ſpecifice api̇ēdo ſolutiōis ꝟnate. C̄ Dubium iſtarū q̄ōnū fundať ſup dec. q̄ñ abbas de offi. ò le. que diſtinguit an lra exprimat pprium nome plati an exprimat ſolum nome dignitatis. C̄ Secūdo ſciedū ꝙ gloſella quā poſui. ꝶ. de vſu pall'. ex tunc i ſi. qua tracto an cōpoſteľ. archiepis habeat illius dec. puilegiū ſatis ſufficere videtur ad hanc q̄ōne quā tamē ꝯ pſequar. C̄ Tertio ſciendu₃ ꝙ Bar. in decl. q. xxi. ꝛ Damaſus ò offi. vica. q. j. querebat an p hec verba reſcripti apoſtolici vices noſtras tibi in tali prouincia duximus cōmittendas. fiat cōmiſſo realis vel pſonalis ꝙ ſit pſonalis allegat Dama. ꝙ ſcribendo epō expreſſo noīe epi ꝛ cōmittedo illi vices ſuas iniūgit ei neceſſitate iudicādi. neceſſitas iudicādi eſt munus pſonale. ff ò mu. ꝛ ho. l. munerū. §. iudicādi ergo legatio erit pſonalis ex quo in ꝯrium papa nō expreſſit. Item ſi debitori meo cōceſſi vendeť pignus ꝛ ob id corpoſſeſſionē pignoris p dat ꝛ alius eā adeptus rē vendat durabit ius pignoris q cōceſſio illa debitori facta intelligiť pſonalis. ff qb⁹ mo pig. vel ipo. ſol. l. ſicut re corporali. §. ſi debitor. C̄ In ꝯrium adduciť de pſump. mādata ibi eni papa pteſtať ꝙ nō loco ſ₃ pſone legatione cōmittit. proteſtatiō ante illa neceſſaria nō fuiſſet niſi cōmiſſio facta ſimplr itelligereť realis. ꝛ notandū ꝙ ibi erat nomen pprium expreſſu₃. Item vt expreſſu₃ de inſti. cu₃ veniſſent ꝙ pceſſio realis itelligiť niſi probeť fuiſſe pſonalis. Ite₃ dicit lex ꝙ pceſſio facta p creditore debitori de vendēdo pignore in tm̄ realis eſt ꝙ trāſit ad herede vt pal. l. ſicut ce. §. ſi debitor. ꝶ. oī₃ de extraneo. C̄ Soluit Dama. p dec. pre. cum veniſſent cōceſſione reale ꝛ Ten. ꝛ Bar. ptra ꝛ hoc ſeqtur Guil. in ſpe. ò inſtr. edi. §. nūc aut ver. qd ſi papa. ꝛ hoc pl₃ vbi ex verbis Xpti aliud nō ſumať vt in p̄xima. q. in decre. mandata ſit iuris declaratio. ꝛ ad cautelā decr. cū veniſſent ponit verbū donatōis ꝛ pſenſū capitali p que duo no. realitas. ad qō etiā ſatis facit qō ibi ſcripſi ſup ꝟ. donauit. aliud ꝯrium eſt ſoluēū. C̄ Quarto ſciendū ꝙ Hoſti. in ſum. de puil. §. quot ſunt ſpēs. diſtiguit ꝙ puilegiorꝫ gnālium ꝛ ſpāliū aliud ſingulariter pſonale aliud coīter pſonale. aliud ſingulariter ꝛ coīter corporale. aliud tm̄ coīter corporale. ꝛ ne de penultimo ꝛ vltimo dubiteť vocat coīter ꝛ ſingulariter corporale cōceſſū corpori cui ſinguli pticipant vt de ſen. ex. cōtingit de ſo. cope. ſi diligenti tm̄. ergo coīter corporale quo ſolū corpus nō ſinguli de corpore duuanť. xij q ij. q manumittiť. pſecutionē hoꝝ ibi videas vide etiā qō dixi in ꝯgula in iudicijs in fi q̄ōnis. C̄ Ad q̄ōnem breuiter veniēdo ꝙ expreſſio noīs non faciat puilegiū pſonale adduciť. ff de anm. le. l. annua. §. j. vbi legatū factū ſacerdoti templi etiā expſſo ipſius noīe debeť ſucceſſori. C̄ Secūdo cū ò priuilegio tractemus qō eſt iex puata. ꝛ d₃ aliqd cōferre vltra ius coē ꝛ large interpretari. ij di. priuilegia. de ꝟ. ſig. abbate. v. hoc

anté.c.ti.olim.J.de puil.in bis iterpretabit ergo large. vt sit reale z ppetuū ne sit stricta iterptatio z amara dicē q̄ ipa le sit psonale. z maxime procedit hec argumentatio qñ pri uilegiū est de mā fauorabili.r.c.ti.odia cū ɔcor. ❡ Tertio vi demus in pactis q̄ expressio nois vel psone nō facit pactuz psonale lz oñdat cū qua psona factū fuit.ff de pac. iurisgen tiu.§.pactoꝝ z.l tale pactū. ❡ Quarto expressio nominis ɔcedentis semp ponit in puilegijs nec p id dr̄ puilegium p sonale ex pte cōcedēti.nisi aliud exprimaf in illo equa rōne dicemus q̄ expssione psone illi⁹ cui ɔcedit̄ nō fit psonale ex pte ipsi⁹.vbi aliud nō exprimit̄ vt sic de his ɔcessis sit idē iu diciū de psti.translato.ō accu.ad petitione z ibi ɔcor.i gl.pe. ❡ Quinto banc pte coadiuuat iura que volūt puilegia eē ppetua.xxv.q.ij.c.j.z.ij.quasi p totū. ❡ In ɔtrium pte dec. qñ de offi.dele.secūdo si ɔcedēs voluisset puilegiū esse rea le suppressisset nomē ppriū qd̄ expressit.facit de deci.ad au dientia.vbi vide ɔcor.in vi.glo.ɔstat etiā q̄ verba in puile gijs dñt aliqd opari de paui.si papa.li.vi.eo.sz asserētes puile giuz esse reale dicunt ɔtrium.s. expressionē nois nihil opari. ❡ Tertio nō loquimur simplr̄ de bñficio pncipis in quo lar gissima sit iterpretatio.de dona.cū dilecti.in fi.z.C.ō bo.va. l.ij.li.x sz loquimur de puilegio quod pprie daf ɔtra ius cōe z hoc inqñtum respicit alioꝝ piudiciuz respicit stricta inter pretationē dūmodo aliqd cōferat bepraut pastoral.z.c in his ff de legi.quod vō.z de hoc satis scripsi de v sig.olī sup vir.glo.sz hic iterpretādo puilegiuz esse nō reale sz psonale minus ledit z aliqd ɔfert ergo hoc puilegiū z hoc argumē tuz ide ɔcludit qñ nome non est expressuz.soluēdo dico nō semp curandū de noie an sit expressuz vel non sz tota virtus cōsistit in tenore z verbis puilegij satis pbaf de psti.por ro.z.c.recepimus.e.ti.cū olim.j.z.ij.z.c.ex ore eo.ti. cum z plantare in fi.z.c.dilecti de fide instru.accepimus z.c. cōtin git z c.quod sup his de prescrip.veniens de cōfir.vti.vel inu ti.cū dilecte.de vēr.sig.abbate.ad idē.§.eo.li.de puile.abba tes.z.c vt apostolice.in fi.z.c.cū persone z.c. si papa.eo.li. de offi or.c.iij j.rā.z§.ij.z.§an ɔferēdis.hñ ergo dicit.l.q̄ de his cōtrouersijs q ex testo pficiscūtur neqz transigi neqz exquiri veritas aliter pōt qz inspectis cognitisqz verbis te stamenti.ff de trāsac.de his facit C.eo.ti.vt responsuz. z do cet experietia q̄ oīa quasi antiqua puilegia papalia z impe rialia exprimebat nome plati tūc regentis ecclesiam cui da batur puilegiū.verū est q̄ papalia si dabanf loco religioso subdebant eiusqz fratribus regularē vitā zc.si erat ecclesie seculares nō ponebaf ibi regulare zc.z vbi hodie dicif salu tem z apostolica benedictione tūc dicebaf in ppetuū qd er go dubitat expressionē nominis nō impedire realitatē z per petuitatē talis puilegij. Idem si exprimaf in puilegio ō suc cessoribus sicut vt lite pen.c j. ❡ Item qd si priuilegiū das exemptioē dicat prelato nominatoꝝ z ecclesiam ei⁹ ex̄tum⁹ qo dubitat successore exempti ū de pui.pet exemptoꝝ volue casum qd si nō exprimaf nome ppriū nec aliud singularif habens vim pprij nois tamē exprimit gratia qua facit esse psonale vt in.d.dec.mādata de psump.facit de ɔcesſ prebe. ɔsiciui⁹.vel apparet q̄ pp̄ter labores quos p romana ec clēia sustinuit vel pp̄ter eminentē ipsi⁹ sciam vel sanguis no bilitatem aliqd puilegiū concedif.vel alias gratia est talis in se q̄ psonam respicit puta quod possit abesse ab ecclia pp̄
sere iōi nō cognū vel capitales inimicitias z sup hoc vid quod dixi.eo.ti. is qui in ius in ɔtrein ea parte qua tracto qn rescriptū non respiat successore his z similibus dici nō pt quod suppressio pprij nois faciat puilegiū reale.vbi tamen ex tenore puilegij nō pōt colligi intentio ɔcedētis circa rea litatē z psonalitate z couenire pōt successori.satis dico stan dum dec.qñ abbas de offi.dele.hoc saluo q̄ si ex aliquibus v bis puilegij dubitaref an cocedens illud voluerit esse pso nale vel reale ad cocedendū recurraf vt dclaret que modū sui beneficij esse velit de offi.or.c iij.§ si vero.§.eo.li. z.ff de reg.iur.nec alius.Salf tamē in Spec.de instru.edi.§ nunc aūt ver. Item qd fuit cocessuz.dicit q̄ si superior haberi nō pōt intelligef realif nisi ɔtra probetur p iura que dicunt

beneficia large sumēda per hec sic dclarata puto cessare cō traria p responsione tamē ad.l.annua §j.z ceteras leges se cūdū iniqñtu solutōi cōtradicere viderenf vide qd̄ scripsi in dec.qñ abbas super.ij.glo.

p Ro possessore xxvj. habef qd suuz da nūz nō quo ad cōmodū vnde possessori cave tur nō ei q dolo desijt ff de rei vendi.l.hoc si res z.l ia q dolo.hic aut plene tractat Dyn. an ei q dolo desijt possidere z cōuentus extimatione soluit debeat de euictōe caueri. Itez in eo casu quo non cavef pos sit re euicta agi ɔtra actorē cui soluta est extimatio. Itez an p actorē debeat cedi actio ei q dolo desijt possidere. Ite an taliter estimatione soluens habeat actione in rez saltē vtile sine cessione. Item an talis qui estimatione soluit repetens rem reuersaz ad actorē repellatur actore parato estimationez illam restituere. Item an ille cui cedif vel vendif actio in re habeat dominiū vtile ❡ Prima glo.dicit vnde sumpta z pouit exempla.secūdo dicit regulā itelligi nō taliter sz in tā tum.tertio dat simile subdens de fictione.quarto notat tria pmo hoc casu qñqz in litē iurari secūdo regulā etiā in ɔtra rio locuz habere.tamē qo ad ppias rōn.tertio notat ɔtrium regule z de pbatione remittens.dicit illud verū in illo q pn cipio sine dolo possidet ❡ In.ij.glo ibi q dolo desierit. seq tur possidere.p possidēre danaf qz in possessione dolus est. ❡ In.iij.glo. ibi electio.§.j.z qz iste nō differunt in substan tia ff de nego.ge.actio.ideo effectualiter habef p possesso re.Dy.z vide qd̄ nō in Specu.de interro.§ ij v.qd ergo si egi.z ibi aduersario.ibi dicit Ber q̄ si possidebat tpe litis cōtest.presumif dolo desijsse nisi ɔtrium pbet Dy. plus dic hic.sadem si post libellū receptū vel si denūciaverat sibi ac torē daturū libelluz alleg ff ex q.cau.in pos.ea.l ij. z quod tio.eo.ti.fulcinius.§.qd sit latitare alleg.etiam.l. funduz.ff. de rei vendi z de eden l quedam.§ nihil.an ille qui vendi dit post denunciationē sibi factā ne venderet per hoc intel ligatur dolo desijsse possidere z quale sit eius ɔsiliū vt ven dere possit vide in spec.de emp.z ven.§ nūc dicēdū.ij.ver.sz nunquid idem z ver.sequenti.

b Oc certum quod aut p interpreta tōez aut p extensionez est q̄ nō possidens habeaf p possessore vidi du bitari an statutū loques de possessore itelligaf de illo q desijt dolo possidere z pp̄ter hoc tractemus qonē que trita est an statuta sinodalia vel municipalia recipiāt in terpretationē vel extensionem. ❡ Ex premissis duobus evi dentialibus ad negatiuā allegātur quattuor z totide ad af firmatiuā tertio recitātur solōnes diuerse z vltima plenior. ❡ Et ante oīa qd sit extēsio ɔz.sz vt alias dixi in pn.cle.sup pri.glo.i.interpretatio quedā cōsistit in varietate linguarū vt theos grece latine deus de vtero grece latine sz nomina grece latine lex.§.qui si.sint legi.per venerabilem.v ers. sane z de hac ff de ver.ob.l j.in fi.z de hac Hiero.in ,plogo pen tateuchi dicit q̄ in hac eruditio z verboruz copia transfert que intelligit.z de hac non dubitaf qn bene competat etiaz circa statuta z z alia que ɔsistit.in obscuritate littere vl̄ sen sus de qua df interpretatione esse condentis de sen.ex. cum inter cū ɔcor.p quod videf solū cōdētez interpretari posse vt sic se habeat lex spāl ad suū cōditorez sicut gnālis ad suū C.de legi l j.z vlt.cū iñ lex dicat q̄ etiā magistri debēt esse subtiles in interpretādo.C de psef.q in vr l vna lib.xij. de tali iterpretatione querimus z de ea nō ff de ori.iu l j.in princ.z ff de iur.z fac igno.l ij vt enim dicit lex cum in ver bis nulla est ambiguitas nō dz admitti qō voluntatis.ff de le.iij ille aut ille.§ j. ❡ Secūdo sciendū q̄ dicitur cōdito rem statuti habere illud declarare vel interpretari nō itelli git de officialibus assumptis ad illa condenda post deposicū officium sed de illis quorū auctoritate sunt condita vt scrip si de ver.sign.ex parte.j. in vltima glo.

❡ In qōne

¶ In q̄ōne ad negatiuã inducit̃ q̄ in his que stricti iuris sunt quod non est expressũ habet̃ p̄ omisso. ff. de ver. ob. q̄ quid est ingende. i. rñ. ꝛ. l. si ita stipulatus. §. grisogonus ꝓ ꝯdi. ob tur. cau. l. vlt. ad fi. ff. de iniur. Item apud. §. aut pro. facit ff. e. l. expressa. q̄ aut sunt stricti iuris ꝓbant legiste q̄ ex eis datur cōditio ex l. ff. de ꝯdi. ex le. l. vna cũ aũt talis cō ditio nō sit numerata inter actiones bone fidei. insti. de ac. §. actionũ ꝛ no. ĩ. de excep. cũ venerabilis in. iij. gl. testat̃ q̄ est stricti iuris ꝛ sic sterilis vt predixi. est aũt ꝯtra nām q̄ sterilis non peat ff. de ac. emp. si sterilis in ꝑnci. de edi. quare. §. muliere. recipientur ergo iuxta rudē ꝛ grãmaticale ꝓpria ꝛ absolutã verboꝝ significationē. l3 ergo sit durũ seruet̃ vt est scriptũ. xix. di. in memoriã. vj. q. iij. scriptũ. ff. qui ꝛ a q. l. prospexit que q̄d dicat vide ĩ. de ser. c. ij. sup. j. glo. ff. de exerci. l. j. § si is. ff. de manumiss. te. q̄ ꝯstitutio. ¶ Secũdo legit̃ q̄ verbis edicti standũ est. ff. de le. iij. nō aliter que debet aliqd oparī. ĩ. eo. li. de puls. si papa facit. ff. ad exhibendũ. l. pe. de ver. ob. si q̄s arbitratu de insti. l3 ꝛ si pupillus. §. ꝓscribere. deficientib⁹ ergo verbis nec eq̄tas nec mēs seruãda est. ff. so. ma. si vero. § pe. ff. man. si ꝑ te. ¶ Tertio ꝯstat q̄ in oi ambiguitate orationis ꝓferēti ꝛ nō alteri dat̃ declaratio ꝛ interpretatio. ff. eo. ti. in ambiguis. ¶ Quarto hec maxime ꝓcedant q̄ñ ꝑ statuentes ordinatũ est ipa statuta nō licere interpretari. s3 itelligi debere ruditer ꝛ ſm litterale itellectũ. vt cōiter habet statuta ciuitatũ italie. s3 constat q̄ iterpretatio est cũ a verbis receditur. ĩ. de ver. sign. in his ergo fieri nō pot ꝛ si fiat nō valet. C. de legi. nō dubiũ. verba etiã simplr ꝛ gnāliter ꝓlata ad certã spēm artare nō l3. ĩ. de ver. sig. cũ in ꝑtibus de deci. ad audientiã. ff. de of. pref. l. iij. ff. de pub. l. de ꝑcio. Item si ꝓroget̃ corrigat̃ vel artet̃ statutũ cũ illud sit emēdare fieri nō pot nisi ꝑ eũ q̄ statuere pot. ar. ff. de vec. l. vectigalia in ꝑn. ꝛ de sponsa. si puelle. ¶ In ꝯtrium inducit̃ patens absurditas pone statutũ dicit q̄ faciens homicidiũ decapitet̃ vl̃ nō trahens ad igne cōdenet̃ in. x. ꝓmũ si sine iterpretatōe seruet̃ ad litterã infans furiosus vel se defendēdo occides decapitabit̃. qd̄ est ꝯtra iura vt in cle. de hom. si furiosus. ff. de mur. l. illud caũ. xv. q. j. ff. ad l. cor. de sic. l. qd̄ infans de iusti. ꝛ iur. l. vt vi. C. vñ vi. l. j. ff. de offi. ꝓ. l. diuus. ¶ Ex secũdo etiã cōdēnaret̃ infirmus infans ꝛ his silēs. ꝓmũ ergo statutũ iterpretabit̃ in eo q̄ dolo occidit. ꝛ ſm i eo q̄ dolo ꝑmisit. ꝯstat eni q̄ volũtas ꝛ ꝓpositũ distinguunt maleficia. ĩ. de sen. ex. cũ voluntate in ꝑn. ff. de fur. q̄ iniurie. ¶ Secũdo q̄ statuta ecclesiarũ ꝛ ciuitatũ iterpretationẽ recipiant ꝓ3 ĩ de cle. nō resi. cũ dilectus. de of. or. ꝑti. ĩ. eo. li. §. porro ĩ. de iniur. ꝛ dam. da. in nostra. ĩ. de. ver. sig. ex ꝑte. iij. ff. de mu. ꝛ ho. vt gradatim §. s3 ꝛ si lege vbi statutum quod ꝓfert in honore certe cōditionis holes iterpretamur si sint idōei ad idem ff. ad. l. aq. ita vulneratus. §. vlt. q̄d dicat vide. ĩ. ne clerici vel monachi. c. j. sup. j. glos. ad idem. ff. d le. iij. seruitus ꝛ. l. sermos auten. ꝛ. l. fideicomissa § hec verba. ¶ Tertio ꝯstat q̄ ꝯtrãm mutui q̄ est stricti iuris iterpretatur l3 vt ꝓ3. ff. ad mace. l. s3 iulianos. §. mutui. que vide de pu. ꝗsto in glo. vl. ad idem. ff. de v. ob. stipulatio. §. stipulatorib⁹ ꝛ. l. q̄c q̄d. ij. rñ. Item cũ leges ꝑncipum ꝛ ipoꝝ beneficia recipiant iterpretatione. ff. de iurepa. l. adigere. § q̄uis d pae. l. quod dictu ꝛ ff. de peti. here. Item veniut. §. aptanda. ff. d legi. l. benignius. ꝛ de consti. ꝑn. l. vlt. ĩ. de pul. in his. de. v. sig. olim multo fortius ꝛ statuta. In his ergo mens ꝛ rō preponēda est sicut in illis. ꝛ hoc sit ꝑ iterpretatione ꝓ3 ꝑmũ3. ĩ. de preben. c. ĩ. de ver. signi. itelligentia. ff. de iurisd. om. iu. si q̄s id de in ius vo. l. q̄uis. l. d ri. nup. l. pe. §. j. C. de fur. si q̄s seruus. Idem dico de ca. de accu. cũ dilecti. alias nisi fieret interpretatio sepe incideret turpis itellectus facit. ĩ. eo. li. de iureiur. c. j. ꝛ pre decr. §. porro de iu. f. or. ꝛ in pre. § s3 ꝛ si lege in. l. vt gradatim. C. de ꝯdi. inser. l. ij. ꝛ ff. de con. insti. l. conditiones ꝛ. l. filius. facit ergo tacitus itellectus per iterpretationem qd̄ faceret expressus. ff. de legi. de q̄bus ad idem ff. si cer. pe. l. cũ q̄d. ff. d v. ob. l. triticũ ꝛ ꝓcedat etsi sit expressio rñ iusta. ff. d ꝯsti. ꝑn. l. si duo. §. si. cũ legib⁹ se. ꝛ de v. sig. l. iusta. ¶ Quarto cum nō solũ i ꝯstitutionibus ꝑncipũ ꝛ ipoꝝ hñ

sicis ꝛ mutuo vt ꝓbatũ est. ĩ. s3 etiã in stipulationibus pretoris fiat iterpretatio ff. de preto stip. l. in ꝓrogis. ꝛ in alijs. ff. so. ma. l. totus ꝛ in rescriptis de rescrip. cum de postu. pre. c. j. ꝛ in sententiis ꝛ laudis de ver. sig. in his de ai bi cũ olim ff. d ap. ab executore. § j. ꝛ in ambiguis intentionibus ꝛ orationibus. ff. de iudi. si q̄s intentiōe ꝛ in ꝯtractibus ꝛ vltimis volũtatibus. ĩ de don. cũ dilecti. in si ff. de pac. veteribus. C. de inoff. te. l. iij. ꝛ faciũt no. in regula ꝯtra cũ hoc eo. ti. quare ergo non admittetur in statutis videret̃ absurdum.

¶ So. fert̃ dos. dixisse sup. l. vt gradatim. alĩs sup. l. ꝑ ce. ff. de mu. ꝛ ho statutã posse ꝑ iudicem iterpretari per leges quas allegaui. ĩ. parte. ij. §. h. in si. Ja. de are. dixit q̄ cōis ꝛ vera doctoꝝ opi. habuit statuta iterpretari posse s3 ius cōe. ff. de ven. inspi. l. j. §. q̄uis ꝛ in pre §. s3 ꝛ si lege. ꝛ Ricard⁹ malum. ꝓbabat hoc ꝑ l. secundã. C. de noxa. ac. attenta ij. lectura quã ibi ponit glo. vt ibi etiã dicit Cy. dy. sup. l. j. ff. d ver. sig. dum tractaret an in statutis femininũ comprehēdit̃ sub masculino dicebat q̄ est quedam iterpretatio que sumitur ꝑ apta expositione. C. de legi. l. fi. ff. de re. iu. pactus. ꝛ de li. ꝛ posth. l. gallus §. nunc de lege. ꝛ hac hñ recipit statutũ per pre. l. vt gradatim. § j. sumit̃ etiam iterpretatio ꝑ extensione vel ꝓrogatione ff. de ori. iur. l. ij. ꝛ no. ff. ad tertul. l. j. §. q operas. ꝛ q̄d dicat vide de offi. dele. sup q̄onum sup. iij. gl. ꝛ hac nō recipit statutũ iduxit rōne quã dixi i ꝑn. j. ꝓ3 Guido de suza. in suis q̄onibus statutoꝝ expresse no eligit. videt̃ tamē ad hoc accedere qd̄ ꝓrimo dixi. Ja. de bel. in. v. sua q̄ōne q̄ loq̄tur de percutiēte hoiē manu cũ ense inseruit hunc articulũ. s3 in solutōe non sic expresse ꝓseq̄tur de statuto sicut ꝓposuerat. loq̄tur eni soluēdo de. l. s3 itelligat̃ de municipali. dicens q̄ si lex ꝓhibet expresse iterpretatōē3 aut est ambiguitas in. i. ꝓp multiplice sensũ verboꝝ aut ꝓp legis mente. ꝑmo casu l3 doctori iterpretari ꝑ. l. vni. C. de ꝓfes. li. xij. ꝛ. ff. si cer. pe. i. l. distinguit tamē aut oēs itellect⁹ sunt honesti aut inhonesti aut q̄dam honesti alij inhonesti. ꝑmo casu oēs sunt seq̄ndi siue genus siue spēs comprehēdant dummodo absq̄ vitio verbis ꝛ voluntati conueniant. ff. de le. scite ꝛ. l. benignius nisi consuetudine aliud sit seruatum. ꝛ. ti. l. minime ꝛ. l. si de iterpretatione. ĩ. de consue. cũ dilectus. sed si absq̄ vitio sensus omnes ꝯuenire non possint accipietur magis ꝓprius verbis ꝛ voluntati legis ꝛ benignior per predicta iura. ff. eo. semper in dubijs ꝛ de sta lib. l. labeo. Secũdo casu videretur nullum itellectum seq̄ndũ ij. di. erit ff. de iusti. ꝛ iur. l. j. circa ꝑin. ꝛ. C. de ve. iur. enu. l. j §. j putat tamē sequendum minus inhonestum qui magis congruit ff. eo. quotiens nihil cum ꝯcor. In tertio casu idem vt recipiatur honestus ꝛ benignus per. ꝛ. l. ꝛ per leges al. ĩ. ver. iij. ver. alias nisi ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. conuenticulum ꝛ de iurisd. om. iu. l. nemo. ꝛ. ff. de. ver. ob. l. si seruus. § sequitur.

¶ Quando autem est ambiguitas propter legis mentem dicta a verbis nō recedendum mente seruata non corrigendo artando nec extendendo per legem prospexit in ꝑinc. allegatam cum ꝯcor. si tamen penitus essent obscura. recurratur ad condentem vt in ꝑinc. huius questionis. vbi vero lex iterpretationem expresse non prohibet aut queritur de iterpretatione que corrigat ꝓroget vel artet aut que verbi significatum tradat. Primo casu correctionem facere nō potest nisi legislator. ꝓrogare vero vel extēdere potest doctor vbi est eadem ratio ꝛ omnimoda similitudo si tamē cooperatur i d verbis ꝛ menti. ff. ad mace. filium. ꝛ de ver signi. l. iusta interpretatione. alias secus. ff. solu. matrimo. l. si vero §. penultimo. ꝛ. d. l. prospexit. artari etiam potest ad vitandum prauum intellectum qui alias insurgeret ex verbis vt ꝓ3 al. l. vt gradatim in. § j. de ri. nup. l. pe. §. j. ꝛ de verboꝝ ob. si seruum. l. sequitur ꝛ. C. de testa. cum antiquas alias secus cum artatio tunc esset legis correctio. Secundo casu si v̄ba sunt ambigua propter diuersos intellectus dicũt. ĩ. si ꝓpter mentem non licet interpretari corrigendo ꝓrogando vel artando nisi vt superius dictum est vel nisi mens legis esset scripta vt not. C. de legi. non dubium. si autem oio sint obscura ꝛ incerta recurritur ad eius latorem vt ꝛ. dictũ

est et no ff de legi. non possunt.

¶ Regule iuris ciuilis huius littere. R. sunt he.

Rus cautionis in rem est qz in personam.

Pupillus qui proximus pubertati sit capacem esse et furandi et iniurie faciende. ¶ In heredes non solent actiones transire que penales sunt ex maleficio veluti furti damni iniurie vi bonorum rap. et iniuriarum.

Recte bonorum possessorem heredis loco in omni causa haber.

Penalia iudicia semel accepta in heredes trasmitti possunt.

Pupillus nec velle nec nolle in ea etate nisi apposita tutoris auctoritate creditur. nam quod animi iudicio fit in eo tutoris auctoritas necessaria est.

Priuilegia quedam cause sunt quedam persone. et ideo quedam ad heredem transmittuntur que cause sunt. que persone sunt ad heredem non transeunt.

Reum esse conditionem oportet eius qui quod possideat vel habeat atqz eius cuius dolo malo factum sit quo minus possideret vel haberet.

Rerum qz vt etiam ea que a nobis abire possunt perinde in eo statu sint atqz si non essent eius conditionis vt abire possint. et ideo quod fisco obligamus et vendicare iterdum et alienare et seruitutem predio imponere possumus.

Ue a iure exorbitant qui deuiant vel discordant. et idem verbum in dec. j. de fi. presby. § e. li. qua alie. gl. trahenda et in hoc differunt qua iuri com. conueniunt ex quibus iudicamus circa filios ff de legi. li. possunt. ¶ refert tiet cetera Jo. mo. ¶ Gl. j. dicit vim sumpta et ponit exempla. sc̄do dicit idem ampliado. tertio soluit qone. ¶ In j glo. ibi quod contra rone sequitur iuris receptum est non producendum ad consequentia et ibi. l. j. in fi. si princeps ob meritum indulsit priuilegium vel remisit penam. vel minore irrogauit hec personam non egrediuntur. ¶ In j. glo. ibi quod consequentiis. ad viros in quibus esset eadem facilitas que in mulieribus. et ibi in glo. in fi. p quam ponebat hic Hy. exemplum sz improprie vt pz ex glos. et licentia paru proprie psequitur hec qui late vel stricte interpretandum sit principis beneficium dicens quod aut conceditur contra iuris communis permissione aut secundum illa. primo casu si conceduntur capaci de iure com. videtur ad ius com. aliquid supadditur ff de bo. lib. l. etia § j. et ad munici. l. j. in fi. si no capaci reducuntur ad ius com. C. de inoffi. te. si qui. et si verba sunt ambigua restringuntur vt hic et in. c. j. de fi. presby. iterferunt tamen quod priuilegio dispensationem con. iuris concedi videatur sz conditione illius persone cui conceduntur militi. s. vt militi clerico vt clerico laico vt laico ff. de inius. rup. et ir. te. si qis exheredato. §. sed et si qis et de testa. mili. l. ex militari. qui vero conceduntur secundum iuris permissionem latissime fit iterpretatio ff de consti. prin. l. vl. de sen. pa. l. j. et de bo. va. l. si qui. tamen sine alterius iniuria nisi contrium exprimatur ff ne quid in lo. pu. l. ij. § si qis a principe. et vide quod dixi de ver. sig. olim sup vi. glo. et ibi constitutione. vbi de hoc. i. iii. glo. et in pre. cle. dudum. §. huiusmodi in glo. vt pz.

b Ec regula facit ad qonem quam disputauit quod facit ordo non dirimat sponsalia de presenti lz id faciat professio quia hoc exorbitat a iure. de hoc no. Fe. o. li. de voto. c. vno. sed quia sic est terminatum per extra Jo. antiq. cocertatori io illa dimissa prosequar alia qone hic disputatam per fratre Ja. an possit epus dispensare cu monacho trasflato ad ecclesiam pochialem quod here possit cu illa beneficium no curatu. ipam autem me te seruaturum verbis omissis multum decurtabo et ornabo. ¶ Allegabatur. vj ad affirmatiuam. v. ad negatiuam. tertio dabitur solo et contrarijs ridebitur. ¶ Et primo sic allegabatur dispensatione fieri posse constat quod per dispensatoez epi vnus preesse pot diuersis ecclesijs. ixx. di. sanctorum nec distinguitur ibi inter secularem et religiosum ergo nec nos distinguamus. ij. q. v. consuluisti. xxxj. q. j quod si dormierit. xvj. q. j. sunt nonnulli. cum igitur ecclesie oes sint in dispensatione epi. x. q. j regenda. xvj. q. vij. oes ergo dispensatione tale facere poterit. ¶ Secundo probatur idem p dec. cum singula. de preben. li. eo. li in prin. na cum ibi prohibeatur epo dispensatio cu religioso in pluribus curatis datur intelligi quod in curato et simplici hoc poterit. xxv. di. qlis. et de psump. none de his que fi. a p la. cu apostolica. fi. alias papa hoc expressisset de deci. ad audientiam. cu ergo non sit prohibitum hoc epo et ipe sit preordinator in cunctis. xxv. di. perlectis. et dispenset in non phibitis de prebe. gi ane. de sen ex. nup. de B. o. iudi. at si clerici. cu concor. ergo et c. ¶ Tertio ad idem inducitur quod monacho trasflato ad ecclesiam parochiale epo cesset abbas. xvj. q. j. sic viue cu capitulis se. et ratione abbatie est obedientia absolutus xxj. q. ij. si qis iaz in. vj. q. j. ne p cuiuslibet. xviij q. j. c. vnico. li. de pui. cu oliz. ij. sz prior abbas poterat illi committere administratione ecclesie no curate. de vtrisqz casim intelligitur de sta. mo. cu ad monasterium. ver. taica facit cle. eo. ti. ne in agro. § cetera u. et quod no. xvj. q. j. de monachis. et p Hosti. in dec. quod de timore. facit etiaz p dec. cu singula ergo et epus hoc poterit. ¶ Quarto sic probatur etia circa monachum conceduntur epo que maiora videntur et monacho magis prohibita. fortius ergo licebit talis dispensatio velut minor vt probatur. eo. tit. cu lz cu cocor. exemplificatur primum quia monachus quieti et contemplationi deditus est nec debet seculares actiones recipe. xvj. q. j. de prim. de postulando ex parte. et tamen ex dispensatione epi hoc pot. ea. q. q vere. et tamen illud fortius videtur contra pfessione monasticham qz habere bnficium non curatum. ergo et hoc poterit. xvj. q. j. monachi.

¶ Quinto dato quod concedatur epm dispesare no posse cu claustrali vt instituatur in sclari bnficio no curato. ne pp tale bnficium frangatur stabilitas claustri et religionis silentiu ex quo tamen translatus est ad curatu in hoc priuilegiatu de sta. mo. quod de nihil hz cu mon. coe. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet. et cessat ro silentij et claustri de qua supra. cesset ergo et prohibitio de remu. post traslatione cu cocor. vt sic p sone statu mutato cesset prohibitio. liiij. di. fraternitate. et c. quicunqz de ser. no ordi. c. j. facit li. eo. li. de iure pa. c. vno. et de imu. ec. c. j. et sic conueniunt argumenta de tanqz. iij. q. vij. si contra patre. li. de elec. cuz iter vniuersas in fi. et c. cu inter cani. circa mediu cu cocor. dispensat ergo tanqz cu seculari clerico cuius iure censetur. xvj. q. j. sic viue. et c. alia est ca. facit xij. di. sila de sta. mo. recolentes quod ergo de secularibus clericis ei conceditur iuxta no de lec. duds ij de pben. de multis xxj. q. j in summa concedatur etia in tali monacho qui iure clerici censetur ex identitate rois. ¶ Hosti. in sum. ¶ Sexto fortificatur hoc p equparatione monachi ad suuz. liiij. di. multos. qui nec pot habere propriu sicut nec suus de sta. mo. c. ij. et c. cu ad monasteriu. xij q. j. no dicatis lz constat quod seruus manumissus p redeptione pot hre propriu sicut et clericus p dispensat. ome ecclesie parochialis bnficiu non curatu here poterit quod prius no poterat. Uel si dicatur ista est suis ius debita claustro quod monachus bnficiu non curatu hic non possit ex quo tame cura adeptus est ab hac seruitute liberu istud ad instar pdij liberi intermedij impediet illam seruitute. ff de ser. ru pre. q sella § in rusticis sic et media psona tollit impedimentu de elect. c. pe. de fi. presby. ex trasmissa et sic no curatu conseq poterit vt p illud mediu consequatur quod p se si posset facit. li. e. li. de cocess. preben. auctoritate. sicut quisqz accidit p adminiculu de sepul. sacris de iure pa. ex lris. ¶ In contrarium adducitur hec regula multipliciter. et primo sic quod monachus instituatur in eccia seculari hoc prohibent iura quia contrarium est officio monachali alle xvj. q. j. monachus et c. si cupis et c placuit miror quod non allegauit disputans. c. sup eo. de regula. vbi est expressiz. sz ab hoc iure exorbitat ius quod ex ca concedit eum prefici eccie seculari pochiali. lv. di. priscis. xvj. q. j. sic viue cu capitulis se. illud ergo no habilitabitur nec ad consimilz vel casum aliu protrahetur vt hic et in cocor. q eni eligit vita cotemplatiuam pp officiu pdicandi et cura aiaru trasire pmittitur ad actiuam que dicitur magis fructifera de rea a. nisi ad fi. et pp maiorem vtilitate facilius qd conceditur de trasac. c fi. facit de postu. prela. bone. j. que ro cessat in beneficio no curato: fortius at

conceditur

procedunt predicta si teneat epi qd etiam ad pochialem non pmouet monachus nisi ex dispensatione domini sui de quo satis no. xvi q. i. in sum. de sta. mo. c. ii. et c. qd dei. ¶ Secundo inducitur qd dispensatio pluralitatis circa beneficia est odiosa cum ipa pluralitas sup cupiditate et ambitione fundet de cle. non resi. qz nonnulli de preben. qz in tantu. § e li. de rescrip. c. si. et hec in monachis precipue reprobat de preben. auaritie in decisa. sic etia dissolutio et vagatio que ex pluralitate procedunt. § eo li. de preben. cu singula. in prin. cesset ergo talis dispensatio cu ois pdicta teneant rpe a monachis extirpare et puniri debz no facientes. xxvii. q. i. si do. et c. si custos. nec facere debz id a que debz alios phibere de na. ex lib. ven. c. vno de elec. dudum. i. qd prohibere debeat pz de cle. non resi. qz nonnulli. ¶ Tertio dat qd pcedat epm cum seculari clerico dispensare posse in simplici et curato vi hz comunis opi. vt dixi. § in. v. ar. tn no sequtur qd dispensare possit cu monacho qa in primo sola pluralitas est impedimento. hic vero vltra pluralitatem occurrit inhabilitas psone ex monachali pfessione quare ad tale bnficiu iudicat inhabilis et no sic facile tollunt duo impedimenta vel due fruates vt vna. § de visupall. ex tuaru. et no. in cle. de preben. c. vno sup verbo momenti. nec iuuat qd allegabat cu traslacu qz nihilominus monachus est: lz ab abbatis obedentia sit solutus nec ptra ipsius monachatus substantia dispensare posset. de sta. mo. cu ad monasteriu in fi. et vide quod no. § eo. li. de elec. quorudam in glo. pe. vn et in abbate eligi possz xvi. q. i. presbiteros vbi de h. Jtez qd translatio vel mutatio status vel officij no proficiat pbat de elec. auaritie. § eo. li. vbi no administrans vt electus necadministrat sindicus vel procurator. Jtem phibitus vt pz no administrat vt tutor ff de tuto. et curat. da. ab his. l. scire. § si mater als eet dare vna via phibitu alia via pmitti ptra regula eo. tit. cum quid. ¶ Quarto certu est dispensatioes odiosas quae sunt ptra ius coe vt hec et sic sunt restringende. § eo. ti. odia. et § eo. li. de fi presby. c. i. et ii. de elec. dudu. et hoc dicimus qd quid sit i criminibus qd episcopi ptra ieiunio dispesant nisi vbi eis pmittitur vt est expressu de tempo. or. dilectus. xxv. q. ii. amputato: hoc aut non est permissum ergo id non poterit. ¶ Vltro pstat qd iffirmari vl vituperi pot peanert debere xxiii. di. i. noie dni de ser. no or. c. i. de p cu. c. i. lz si pcederet talis dispensatio cuenire posset monachu renunciare ecclesie parochiali vel illa puari et sic in simplici bnficio ex claustro remaneret sine cura et officio pdicandi. qd abhorret iura vt est pbatum. ¶ Soluit frater Ja. p hec pre p has vltimas rationes inducens pncipaliter. xvi. q. i. c. de monachis et c. de pptiu et no. ea. q. monachi i de sta. mo. qd dei et c. cu ad monasterium. ¶ Allegatis primo in ptrariu no ob. qz no sequtur si epa pot hoc ergo id pt cu monacho vt patuit p superiora. qd de secudo de decr. cu singula. no pcedit qz cessat argumetu a corrario vbi illius ptrium exprimit in iure de quo vide quod scripsi de elec. publicato sup vltima glo. Jtem ex illo modo arguendi sequeret qd in duobus no curatis dispensare possz episcopus cu monacho quod falsissimu est vt pz p superiora. ad id quod ibi sequtur qd dispensat in no phibitis responsuz est supra in. iii. arg. huius ptis. Ad alle. tertio fateor abbatem monacho suo comittere posse admistra. mon. no curatam qz p id stabilitas claustri no frangitur cu ibi maneat vt obedientiarius ad abbatis nutu ad claustru reuocadus et p tanto debz habere sociu sui ordinis vt no. de sta. monachorum ne in agro § ad hec. Jtem mihi plus placet qd etia si tales administrationes sunt curate cum debeat potius p seculares clericos qm p monachos exerceri. vt sic claustralis illa no gerat de capel. mo. c. i. faci. cle. de sta. mo. ne in agro. § ceterum. Ad alle. quarto respondet no arguedu hoc casu de permissis admissio ad no permissa et si sint minora facit qd scripsi de transla. c. vlt. sup gl. pe. Ad. v. et vi. responsuz est i. iii. arg. huius ptis vn monachus no liberat a monachatu p pochiale ecclesia sicut fui a seruitute p manumissione qd p se pz nec tracta nus hic de purgatoe vitij sicut in cas decre. pe. de elec. nec est hic difficilis separatio vt in decre. sacris de sepul. cum curatum beneficium separabile sit a non curato.

q **De contra** ius. lxiii. Post Dy. exemplu in re ecclesie vel pupilli ptra forma et phibitione iuris alienatam que alienatio habet p infecta. § eo. li. de re. ec. no alie. c. ii. C. de sa. san. ec. l. iubemus de admi. tu. l. ptra tutores de pdi. mi. l. i. vn nec dominiu trasfert nec parat titulus pscribendi. C. de pdi. mi. l. si pdiu de auc. prestan. l. eu q de vsuc. p emp. l. fi. et in pre. dec. ii de re. ec. no alie. ¶ Glo. i. tenuerit ad exempla et ponit alia et de mu remittit secudo obijcit in spe et in genere de phibitis que facta tenet vel confirmat et tripliciter soluit. ponit etia quarta solutionem qua improbat. tertio obijcit de maleficijs et soluit. ¶ In. i. gl. ibi facta tenent dat Dy exemplu de. l. ff de iter. et re. l. relegatoru. § ad tps. vbi relegatis non debent admi bona tamen si adimant tz ademptio ad idem ff de fer. l. i. vbi phibet ferri snia tpe feriato fauore dominu si tamen ferat p tibus psitibus tenet et ibi tollent vl ad annullandu certa actio vel exceptio pates vt in his que fiunt dolo vl metu. Dy. qz factu tz lz non tenent cosiderato effectu. ff eo. ti. nihil iter est. et ibi itelligunt ptria. et de hoc in spe. de dispu. et alle. § p bec. ver. vl illud tu hz caz. dicebat Dy. qsi lex vltra progreditur statim debz clausule spali generali relictis ff de. ver. ob. l. vo li clausula C. de pe. sancto legiz ff de ali. le. l. alimeta. § pe. et § stichus Abbas in distictoibus de testi. c. i. in fi. dat alia solutione qua attribuit odof. aut expedit facienti ad haberi p infecto et tuc habet pro facto vt in maleficijs. et sequtur in gl. qz delictu non prebet imunitate ff de iterdic. l. relegatorum in fi. aut illi expedit haberi p facto. et tuc habet pro infecto vel ipo iure. pone exemplu de elec. cu in cunctis. vl ope exceptois. eo ti. qd sicut. ne ex improbitate comodu reportz ff de fur. itaqz fullo. et ibi formunt. i. alias fortiri possunt. nec Dy. regula loqtur in prohibitis a iure. tame illoz quedam sunt quoru effectus retractari pot et ad pmu statu reduci vt in ptrib electionibus et testametis et in his loqtur regula quedam sunt q tractari vel ad primu statu reduci no possunt. vt mortuus ad vitam et in his cessat effectus regule.

b **Ec regula** facit ad qone trita. s. vtru aliqualem postea disputata p fratre Jac. et Guido. postea epm mutinen. que sic pponebat p vltimu sponsus sponsaz de psti ingressaz monasteriu et pfiteri volente violenter rapit et corrupit que postea pfitet sponsus ipam repetit qrit an possit. ¶ Quod possit allego. v. et vi. in ptrium. tertio ponitur so. Hostien. et Jo. ptra Bar. et Guid. rndetu ad roes prima cu vltimo de. q. excludo iiij. etiam no dubios et secdos sequor Pro actore si allegabat possent eius abbreuiando pstat qd matrimonio cosumato alter altero inuito religione ingredi non pot § iter istos erat matrimoniu psumatu ergo et maior pz de conce. pm. p totu et. xxvii. q. ii. sunt q dnt et c. agatha sa cum sequetibus. Declaro minore ad cosumatione matrimonij requirunt duo cosensus aioru et comixtio corporu que firmat et pficit. xxvii. q. ii. in di. sed iter istos vtruq interuenisse pponit ergo et c. nec obstat violentia qz etia illicitus coitus affinitatem inducit et efficit viru et mulierem vna carnez et vnu corpus pz primu de co q co. cosan. discretione § xxxii. q. iiii. in eo fornicator si ergo hec copula lz illicita fecit sponsos vnu corpus. pars no pot religione itrare parte reliqua in seculo remanente. xxvii. q. i. qi agathosa. de conuer. piu. ad apostolica. et ponderat hic factu quod semel factuz nequit no fuisse ff de cap. et postli. re. in bello § facte pcipue in hoc casu quo virgo post ruina suscitari no pot xxxii. q. v. si paulus eis pcor. l. C. de rap. vir. vna. et precipue qz in corruptione etia inuita presumit aliquatis fuisse psensus qui ma. ac. poss. insup. et facit quod scripsi post Hosti de desponsa. ipu. cotinebatur. cu aut coacta voluntas includat voluntate. xv. q. i. merito ergo talis volens profiteri no potuit. Jtem dei o qd nullus fuerit psensus lz absoluta coactio sicut tame corrupta iter virgines reputari vel consecrari no debz. xxxii. q. v. ille qui lz ptrum ad gratia suscipiatur vt virgo. secus qui tm ad. l. q

voluntatem nō ponderat sed opus. e. q. c. si. quia rōne igitur consecrari non pōt. qr cognita eadem non poterit profiteri. nam iura non distinguunt qualiter matrimonium fuerit consumatum. ergo nec nos distinguamus. ii. q. v. psuluisti. cuz cō cor. ergo pfessio siue cum voluntate siue inuita fuerit consumatum. sic̃ quod de illo qui caret vno oculo dicitur. lv. dis. c. vi. ꝛ vide quod ibi no. ad qōnem. ℂ Secūdo qꝛ talis coitus fuerit sine culpa probat̃ qr nullo iure ponitur vt pz a cōtrario. xxxvi. q. ii. si quis virginem vnde no. Jo. ca. ca. q. i. c. ii. qꝛ talis non incidit in constitutionem. qr vtitur iure suo ꝛ sua possessione quā habz ex sponsalibus vnde primus coitus ex debito est ꝛ nō gratuitus de hoc. xxvii. q. ii. coniuges nulli ergo fecit iniuriam vtendo iure suo de elec. cuz ecclesia. ꝛ si dicat eum deliquisse bonū precedentis matrimonij illum excusat. xxxij. q. i. quicquid. ℂ Tertio cū fauores amplientur ꝛ odia restringant̃. de. odia cū concor. matrimonia aut sint fauorabilia de ap. directe in fi. ꝛ sic constitutiones illa dissoluentes sunt odiose ergo restringende. viii. q. i. sciendū constitutiones ergo puniētes eos ante carnalem copulam dissolutiones matrimonij de oī copula intelligant̃ siue sponte siue per vim exacta. ꝛ in dubio iudicat̃ pro matrimonio de re iudi. c. fi. ꝛ est fauorabilius q̃ religio quod pbant duo dec. de rap. cuz cā de eo qui cog. con. super eo. non ergo debemus in veritate corruptam cōtra matrimonium fingere virginem cuz regulariter veritas preiudicet opinioni de biga. nuper. viii. di. veritate. ꝛ pōt esse rō maioris fauoris matrimonij qr ibi publica versat̃ vtilitas ampliatōis generis humani ad restitutionem lapsus angelor. xxxij. q. ii. §. hlsita de conse. di. i. hi duo in religiōe versatur priuata de regula. lz. ꝛ publica ē preferenda. vii. q. i. scias de postu. prela. bone. i.

ℂ Quarto nō solum est fauorabilius sed etiā fortius vnde matrimoniū cōsumatum sortitur effectuz iure diuino ꝛ indissolubilitate. xxv. di. deinde. §. e. li. de voto. c. vno. sz ingressus religionis q permittitur sponsis est de iure humano qꝺ cedit diuino. viii. di. §. ii. cū. capitulis sequentibus vincat ergo matrimoniū vt fortius. ℂ Quinto licz dicatur voluisse sponsam pfiteri nō sufficit voluntas vbi requirebatur factū vel effectus ad dissolutionem de eo q mit. in pos. c. i. facit de pe. di. i. §. cogitatio cū capitulis se. de pe. di. ii. §. Item illud. ꝛ in ali. casū. ꝛ. vii. q. i. nihil ꝛ. c. sunt pluresꝺ bap. maiores ℂ In ꝯrium constat ante consumationem matrimonij licere alteri coniugum altero inuito religione ingredi patet hoc de conuer. coniu. c. ii. ꝛ. c. ex publico vbi secundum quosdam ad profitendū vel consumandum dant̃ duo menses vel secūdum alios tempus arbitrariuz vt ibi no. sed hic nō fuit matrimonium cōsumatum quod fit per carnis corruptionem de biga. debitū que non interuenit nec pcedat nisi per corruptione mētis. xxxii. q. v. c. ii. ꝛ. c. proposito cū ergo incorrupta possit ingredi. ꝛ ista fit talis ergo ingredi potuit.

ℂ Secūdo oꝫ quod est sacramentuz vel alterius rei signū illius debet esse sic̃ de conse. di. ii. signū. ꝛ. c. species. sed cōsumatio matrimonij carnalis est sacramētū commixtionis xpi ꝛ ecclie. xxvij. q. ii. cum societas ꝛ pre. c. debituz vt ergo hec illius similitudinē gerat debet esse voluntaria sicut fuit illa cum nō legamus xpm vel ipsos traxisse violenter gentiles ad fidem ꝛ habetur ꝯrium. xxij. q. v. ad fidem. xlv. di. qui sincera. ℂ Tertio coactio etiā conditionalis impedit consumationem matrimonij spūalis. xx. q. i. sicut ꝛ. q. iij. prius ꝛ quod me cau. c. i. fortius impedire dꝫ cōsumationem carnalis. in quo cessare dꝫ omnis coactio de spon. cum locus ꝛ nō tō qꝛ non impediret conditionalis saltez impediret absoluta que impedit a baptizato ꝛ ordinato impressionē caracteris. xlv. di. de iudeis. de bap. maiores de secundo not. lxxiii. di. gesta. ꝛ qꝛ impediat cōsumationem matrimonij pz a contrario qui ma. ac. pos. insuper qr si requiratur quod semel cōsenserit vbi non consenserit cesset consumatio de despon. impu. continebat. ibi de suo assensu desponsato ꝛ cognito.

ℂ Quarto sponso repetenti obstat fauor duplex oppressi scilicet ꝛ religionis. Item odiū opprimentis de primo constat qꝛ per violentiā factum non imputantur quo ad huma

nom vel diuinū iudiciū. xv. q. vi. c. i. xxxi. q. ii. lotharius. i. q. i. cōstat. i. di. puberos factū. v. di. ad eius cum ꝯcor. vnde ꝛ si muliere hec passa fuisset tertio maritus sibi id imputare non posset ff ad adul. l. pe. etiā si culpa in talē incidisset vt not. xxxij. q. v. ꝓposito ꝛ multo minus ipse vir cogēs sibi hoc poterit imputare ad hoc de eo q. cog. co. discretione. ꝺ secūdo fauore religiōis ꝛ cōtinentie cuius summa est rō. ff de reli. ꝛ sump. fu. sunt pro nec pbatur qꝛ est maior q̃ matrimoniū ꝛ qꝛ preferē fecūditati prolis. xxxij. q. iiij. hīs ita bene fact. xxvij. q. i. nuptiarū. xxxij. q. i. nuptie. ꝛ quod ibi no. ꝛ in aut. i. ꝺ nona §. sancimus de tertio pz de odio opprimentis ne ex ꝺ licitu fiat melior ipsi᷒ cōditio. ff de reg. iur. nō fraudat̃. §. nemo. xij. dis̃ nos ꝯsuetudinē ne ꝑ pena qua meruit cōsequat̃ premiū de sen. ex. si vere. qꝛ deliquerit ꝛ penaz meret̃ pꝫ qꝛ spōsa si nō suissz oppressa suo iure poterat debitū denegare siue dicam᷒ pmū coitū gratuitū siue dicam᷒ exceptorē tpis ꝯpetere iuxta no. xxvij. q. ii. ꝯiuges deliquit ergo sponsus priuando illa priuilegijs virginitatis ꝛ ꝑ ꝯsa cōsecrationis ꝛ aureole vt no. xxxi. q. v. reuera ꝛ. c. ille. item deliqt petendo plus cā vel tempore sm superius dicta de plus pe. c. vno. ꝛ fuit amator ardentior in vxorem. xxxij. q. iiii. origo.

ℂ Item sacrilegus ꝛ excoicatus opprimendo religiosam lz nō pfessam de sen. ex. religioso li. co. Item excommunicandus impediendo religiōis ꝛ castitatis ꝓpositum. xxxii. q. ii. c. si. ad hoc. liiii. di. multos. Item qr ius sibi dixit in re ꝓpria cōtra id. xvi. q. vi. C. de iudi. nullus ꝛ lz nō puniatur vt raptor nec vt incidens in cōstitutionem si quis in tanta vt nor. xxxvi. q. i. c. ii. punietur tamē vt trangressor legis ꝓhibentis ne quis rapiat sponsam propriā. C. de rapin. l. i. vna. nam sic est in matrimonio spirituale qꝛ nō debet sponsus sua sponsam vel beneficium rapere violenter de preben. cum qui lib. ea ergo si multipliciter deliquit est ꝓpter sui odium repellendus alias daretur occasio malignādi cōtra. xvi. q. i. legi. de diuor. quāto in fine. ꝛ consequeretur indirecte quod directe nō posset cōtra id de procuratoribus in c ꝛ hoc eo. tit. cuz quidam. ꝛ audiret̃ suā turpitudinem allegans cōtra il lud. de concel. preben. cum super de donatio. inter dilectos.

ℂ Quinto vir ꝛ vxor nō iudicantur ad imparia. xxxii. q. i. si quis de diuor. gaudemus. sed dicēdo qꝛ oppressa nō possit ꝓfiteri erit imparitas cum oppressionem ꝛ absolutam coactionem possit vir inferre sponse nō econuerso vt scripsi quod me. cau. sacris in. q. ii. ꝛ de spon. is qui. ꝛ est si. qꝺ not. de voto. c. vno. §. eo. li. in ii. glos. ℂ Sexto ex quo sponsa voluit ꝓfiteri iam videtur ꝓfessa ad hoc de voto litteraturaz ꝛ ex hoc videt̃ vitam voluisse mutare ꝛ sic iam esse professam. §. eo. li. de regula. nō soluz ꝛ. c. bñficiū cū in bonis voluntas ꝓ ope habeat̃ de pe. di. i. magna ver. votū eni. ꝛ. xlv. di. due sunt ꝛ maxime ex quo ꝑ volere nō stat sed ꝑ aduersariū quo minus voluntas impleatur. de eo. ꝛ coiu. ꝯtingit. ℂ So. recedendo a verbis disputantis sciendum qꝛ Hosti. in sum. ꝺ cō. coiu. ad fiuer. qd si virgo tenet qꝛ reddeda ē viro. pmo qr visus est iure suo vt. §. secūdo qr negari nō pot qn lz sponsa prima nocte inuita sit cognita sint facti spōsi vna caro sacramento matrimonij pcedente. co. ti. ad apostolicā. tertio qr cognita presumit̃ cōsensisse. qui ma. ac. pos. insuper. fatet̃ qꝛ secus si post tempus ꝓfessionis illam cognosceret qꝛ tunc si vteretur iure suo soluto vinculo. eo. ti. c. ii. ꝛ. c. ex publico. immo puniendus eēt pena de qua. xxvii. q. i. si quis rapuerit. ꝛ xxxvi. q. ii. si quis non dicam. ℂ Circa qōnem frater Jaco. disputans tenuit idem eisdem rationibus. sed Barto. brix. in questiōe sua dominicali. lxxx. tenet ꝯrium rone superius dicta. ne scilicet melioris conditionis sit delinquens q̃ non delinquens de preben. cum qui li. e. cū ꝯcor. hanc partē tenuit Guido per vit. alle. ꝛ ad tres Hostien. rn̄. primo qd primia per id quod dixi in princi. secūde partis. ꝛ ver. de tertio ad secūdam respondet qꝛ sponsa traducta licz inuita prima nocte cognita venisse pre̾sumitur vt consumet matrimoniuz sed in themate nostro contra vbi apparet de contraria volūtate. scilicet qꝛ ꝯsumationi resistebat religione eligēdo. Ad tertiā rn̄det ex dec. insup sum. contrariū. dixi. §. parte. ii. ꝺ itē

coactio

coactio ad iura que dicunt non distingui vbi canon nõ distinguit. Respondeř per c. xxxiij. q. ij. quos deus. ꝛ de con. dist. ex publico. ꝛ ſi Iura vo q dicũ facta ari cõi ſoluũt ꝙ ponũt ſpãles casus pp defectu sacramẽti vl progatiuã ordinis de pres. xxxij. q. v. ille. de ſecũdo impe. c. vlt. ſed ille cauſe h ceſſant q[ui]a lz oppreſſe nõ poſſit ↄſecrari poř ↄfiteri de quo loquimur. ꝛ regulař in penalibus volũtas attendiř potius q̃ ſcꝫm. Ad id qd oř p illicita copula ĩduci vnionẽ carnis no ſeq[ui] p ad m[at]rimoniũ ↄſomari. C Ad veritate huius habedam excludě casus no dubios ſi ſpoſa in ingreſſu vl poſt aſi oppreſſione feciſſet a cruzali q̃ p que dici poſſet tacite ↄfeſſa qd nõ eſt dubia ꝛ ſic dilato verba Hoſti. que ſupra poſui. ꝛ declaro qd dixi in fine ſecũde partis. Jł e ſi ſpoſa lz inuita conſenſiſſet in copula. Jł e nõ eſt dubia qñ ſpoſus lz oppreſſiſſet nõ tñ ſemen emiſiſſet ſup quo vide qd ſcripſi de ſpon. c. ſi. & eo q cog. co. fraternitati qd h non itero: q[uia] materia nõ delectat. Poſſet dici er qd indubia qñ poſt aſſignatione duorũ menſium vl tẽporis arbitrarij fieret talis oppreſſio an omne profeſſione quaſi tũc licite potuerit ſpoſus copula exigẽ ab inuita p ſupius alle. Sed dicas ꝙ ſatis eſt ꝙ traſierit ad religione vt iſta de qua quert cu rex. dec. ex publico dicař ad religionẽ traſire: ſed vt ibi no. in. ij. glo. in fi. ille termin[us] dař ad ↄſulendũ nõ ſimpř ad ingreſſum aĩs male eẽt prouiſum ſponſo ſi annu pbationis expectare deberet. eſt ergo qd dubia qñ ſpoſa etiã tacite nõ ↄfeſſa infra duos meſes aſſignatos vl aliud tepus arbitrarium oppreſſa fuit ꝛ cognita nec cõſenſit in copula. in his aũt termis teneo cũ Bar. ꝛ Guidone p ſupius alleg. faciť hec regula. ꝛ ff q ſatiſd. cog. quotiens vitioſe cauto vl ſatiſdatũ eſt nõ vř cautũ cu ergo ↄtra ſua ꝛ vitioſe oppreſſa fuerit vt pbatum eſt ſupra parte ij. v. de tertio quo ad faciente habeař pro no fcõ vt dixi ſupra. j. glo. J em iuſtia bñficiũ mulieri que no ſolũ vbo ſed fcõ ſuã voluntatě ↄſiderat auferri nõ debuit. ꝛ e. indultam. cũ concoř. multũ mouet ↄſenſus q potiſſime in m[at]rimonio reqritur ſed m[at]rimoniũ no eſt pfectũ niſi per copulam ergo copula requirit ↄſenſum ſaltem incluſuz in coactione ↄditionali vt eſt dictum. xv. q. i. merito. patiens aũt tam coactionem abſolutã nil agit qd me. ca. ſacris ergo nec conſentit.

q Ui ad agendum lxxi. C Bi.

pria dicit vñ ſumpta. ſecũdo ponit ronem regule. tertio dicit regulã pcedere in eiſdẽ pſonis. quarto dicit eã fallere in poſſeſſorijs.

C In pria glo. ibi §. cui damus ſeqtur actione fortius exceptione ꝛ ibi i pe tolliř vt de dolo. ꝛ ibi ordinarij. vide. ff. co. dolo facit. C In pria glo. ibi cui lz. Dy. dicit de regula favorabiliora. ff. co. ti. ꝛ ſic ad ide. & eod. cu ſunt. ꝛ c. no lz. ꝛ ibi poſſeſſionẽ reſtituet. eet em ſpes ſpoliationis poſſeſſionẽ denegare locatori ff. de pecar. l. vlt. ꝛ id ſup dño no audiř nĩ ſi facia reſtone. ff ſi per vim vel alio mõ. l. i. Dy. ꝛ ibi agẽte poſſeſſorio ſ. iterdicio vñ vi. ꝛ lz ff. i. l. ſi d vi. ff d iudi. dicat ꝙ exceptio dñij exclud[it] iterdictũ recupã de alibi no. ↄtrũ ꝛ verius. ff de vi ꝛ vi ar. l. i. §. i. ꝛ de ver. ſi. mulieris §. i. ꝛ de viuc. ſeqtur. §. ſi vñs. de hñte poſſeſſionẽ cladeſtinam dubitabatur an excipiat d dñio ꝛ videř ꝙ no: cu lex eqparet violẽtã ꝛ cladeſtinã ff qd vi aut clã l. i. §. i. ꝛ ad l. fau. de pla. eo qui fugitiuum Dy. lz ↄtrariũ cũ longe improbior ſit habens violẽtam q̃ hñs cladeſtinam. ar. ff de fur. ſi vendidero § cu raptor. induciť l. C de probatioĩbus ettã. tenet etiam B Dy. ꝙ ſententia lata in petitorio parat exceptionem rei iudicate in poſſeſſorio adipiſcende vel retinende ſed non in poſſeſſorio recuperãde ipſius. ro quia pmo duo poſſeſſoria excludunř per exceptionem dominij. tertiũ non ꝛ p hũc modum concordari poſſunt ſm eum glo. que videntur contrarie. ff de interdic. l. i § quedam. ꝛ C. de interdict. incerti. in fi. dicebat ergo h Jo. mo. in additiõe ſua ꝙ regula ceſſat quandoq[ue] ex malitia partis ff de reſcin. ven. l. ſi. in fi. in autẽ. de int. ꝛ ſe. §. illõ qq[ue] coll. ij. ſeu ex puilegio cãe. & reſti ſpo. in lr̃a. ꝛ ſ. aut pp̃ter fragilitatẽ ſexus. ff. e. li. de elec. in dẽnitatibus §. verum. ꝛ ne mera executio impediař vt in pre.

decre. accedẽs alle. de offi oř irrefragabili. ꝛ vide qd dixi & ex. pla. iter dilectos in glo. no ſolu. vbi Inno. ꝛ Hoſti. dixerũt regula loca hre qñ de eodě ad idě agiř ꝛ excipiř.

b Uic regule contrariař qd quã diſputaui paulopoſt doctoratum meum q̃ querebã an eccleſia pſcribat ex layci ſpacio. x. an. ita ꝙ ex tali preſcriptione agere ꝛ excipere poſſit. poſito tamen pmo ſequitur ſecundum per hanc regulam. C Pro eccleſia alle. quatuor ꝛ rondeꝫ contra ipſam. tertio pmiſſa opi. ſolutioni contraria queſtio ſoluiř ꝛ contrarium reſpondetur. Et pmo videtur ꝙ no pſcribat nam qd ſibi no vult fieri. ſ. pſcribi decenio no debet alijs facere. Math. vi j. ꝛ in pn. decretorũ. xxxij. q. vj. ſi du ctum. ff. de maio. ꝛ obe. dilecti. pmũ pꝫ xvi. q. iij. §. poř ad ff. ꝛ aute. quas actiones. ꝛ ff. de preſcrip. illud. ad idem vẽt quod dicimus quelibet iure quod in alterum ſtatuit vti debere de conſti. cum omnes ff qd quiſq[ue] iuris. l. i. ꝛ in rubro. ꝛ qd in ſui perſona quis refutat in alijs velle vl proferre nõ debet de homi. cum iuramẽto. ff manda. ſi negocia. nec pro me inducere poſſum qd reprobo vř econuerſo. xix. di. c. i.

C Secundo videmus ꝙ ſi ſeruus in dominum no torquetur ſic nec econuerſo. C de queſtio. l. pndem. ꝛ ſicut iudeus in ſabbato non conuenitur ita nec conuenit. C de iudeis. l. die ſabbati. C Tertio ↄſtat ꝙ fauor ledit. vnde ſi emi vinũ exceptis acidis ꝛ mucidis etiam ſi expediret mihi ꝛ vellez illa habere. non poſſum ex illo contractu ff de peri. ꝛ como. rei ven. ſi vina. ff. eo. h. de preben. cu de no. ꝛ vide circa hoc quod no. ff. eo. titu. quod ob gratiam. vbi extendere poteris per decre. prudentiam. de mu. pe. ꝛ p alia iura. C Quarto facit ad hanc partem xvi. q. iij. placuit. j quod ibi no. fac. ff. eo. ex eo per cuius regule concordantias potes extendere hanc partem ex qbus ↄcladitur ↄtra eccleſiam ꝙ non preſcribat decenio cum tale tempus non recipiat contra ſe.

C In contrarium induc i ut pre. regula qd ob gratiam. cuꝫ concor. cum ergo vtroq[ue] iure in fauorem eccleſie quadragenaria preſcriptio ſit inducta de caũ. xvi. ff. de ciuili pꝫ C de ſac. ſan ec. l. ſi ꝛ aute. quas actiones. ꝛ in cor. de eccle. tit. §. pro temporalibus hoc in eius leſionem retorqueri non debet vt in minori tempore rem layci non preſcribat ne in illa preſcribenda ſit deterioris conditionis quam laycus fac C. de procur. non eo minus. C Secundo ſpe. ecclĩa induci ↄ ſe quod non recipit contra ſe. x. diſtin. c. i. xxxvij. diſtin. ſi qd vert. ꝛ aliter iudicamus res eccleſie q̃ res priuatorum. vnde emphitheota eccleſie ceſſans in ſolutione canonis bienniũ cadit a iure ſuo emphiteoꝛ e priuati datur triennium ſupra de loca. ꝛ con. potuit C. de iure emphi. l. ij.

C Tertio multas libertates ꝛ priuilegia habent res eccleſie. quibus non participant res priuatorum vt patet ex legibus canonizatis. xvi q. i. §. nouarum que habentur C de ſa. ſan. eccle. l. placet. ꝛ C. de epi ꝛ cle. l. i. ff. & li. de ceſi. queq[ue] ꝛ de immu. ec. c. i. C Quarto attenta ratione contraria ſeqtur ꝙ eccleſia romana aduerſus eccleſiam minorem non preſcriberet minori ſpacio q̃ centum annorum cum contra ipſaz minori tempore in ſenor eccleſia no preſcribat qd eẽt abſurdum ad hoc de preſcrip. ad audientiam. ꝛ facit de cle. non reſi. cum dilectus C Quibuſdam tamen videř ꝙ cuꝫ omnes eccleſie ſint eccleſie romane ipſa eccleſia romana cõtra inferiores nõ preſcribat de quo vide. xvi. q. iij. volum[us]. ꝛ in Spe. de preſcrip. § illud etiam queritur immo qd plus eſt video ꝙ pupillus pſcribit ↄtra alios. lz no alius ↄtra ipſũ. C. de an. ex. vt pfectius. ergo no ſequitur ide eſſe ius in preſcribẽte ꝛ eo ↄtra que pſcribiř ex qb[us] coclud[it] re layci pſcribi decenio p eccleſia ſicut p laycu. C Scdo ſciedu e ꝙ Jo. xiij. q. ij. c. i. ꝛ Ber. de pſcri. illud in. ij. gl. oñi eccleſia pſcribere re layci ſpacio xxx. an. ꝛ pp illas glo. diſputaui hac q. ꝛ Hug. xii. q. ii. in prin. exprimebat ꝙ non minori cum decenalis vel vicenalis in eccſia locũ no hea[t]. C Jte ſciedu ꝙ glo. pal. Ber in. c. illud ad lr̃am ſunt Lau. qua ei poſuerũt Uinc. ꝛ Gof. ſed to quam induciť illa glos. de. l. qd fauore

nō cōcludit illud dictum sed potius cōtrariū. et idē dico de eo qd̄ no. Jo. mo. de prescrip. c. j. v'ētes eadē rōne ¶ Soluē do teneo cū Dama. qui hoc no. in sum. de prescrip. in fine. et Accur. qui no. in aut. quas actiōes C de sa. ec. et in aut. de ec. ti. §. pro temporalibus q̄ ecclesia re priuati p̄scribit vl' p̄l datum spacio x. vel. xx. an. p̄ rōne. l. qd̄ fauore qua alle. Lau. et seq̄ces. istud tz ēr Hosti. in sum. de p̄scrip. §. q̄ requirant. ver. nūquid ergo eccl'ia. dicens cū Accur. q̄ titulus qd̄ q̄sq; iuris nō ob. q2 p̄p̄rio motu nō p̄ impetratione princeps illō tēpus. xl. an. p̄cessit ecclesijs ff. qd̄ quisq; iuris l. ij. Hi vero qui tenebāt illā opi. mouebant vt saluaret. c. sanctoꝝ de p̄scrip. et alia iura que de prescrip. xxx. annoꝝ loquunt̄: sed vt scripsi in pre. c. illud. et de priuile. accedentibus. lz conari de beamus ad correctionē iurium eūtādam de elec. cū expedi at. §. eo. li. vt tñ de correctione p̄stat vel in mā ista falsas solu tiones nō debemus ingerere vl'tra hoc q̄ prescriptio legalis triginta annoꝝ nullo mō p̄cedit in ecclesia vel ecclesiastico foro. illa eni currit cum mala fide qd̄ canones abhorrēt de prescrip. vigilā. et c. vlt. §. eo. possessor Ex p̄dictis aūt seq̄t q̄ ecclesia hz rōnem ad rem petēdam si cadat a possessione et fortius exceptione ad illā defendēdam vt p3. xvj. q. iij. §. pōt C. de p̄scrip. xxx. vl. xl an. l. si q̄s emptionis. ¶ Ad id qd̄ dicit̄ qd̄ tibi nō vis fieri et c. exponit̄ nec velle debes sz ec clesia bñ d3 velle vti sua d̄fendēdo p̄uilegio sibi per vtrūq; ius p̄cesso et p̄tra nō sic p̄uilegiatos vt ipa est vti iure cōmu ni. aliōꝝ etiā rōnem collige per no. in pre. regula. §. e. qd̄ ob grām. et c. ex eo. nō ob. qd̄ dixi post Hy. §. eo. in iudicijs super. j. glo. nō eni vtit̄ h' ecclesia p̄uilegio circa lite sed iure cōi quo et laycus vteret̄ agendo et excipiēdo vt dixi.

q **Ut contra** iura. lxxxj. Hy. pōt exemplum in illo qui emit a pupillo: que sciebat talē sine auctori tate tutoris. C. de auc. pre. cum q̄ de vsuca. p̄ emp. l. vl. de p̄trahe. emp. qui a quolibet. et di cit q̄ huius iuris est rō q2 aut emptor sciebat a iure prohibi tū et sic fides mala p̄cludit̄ aperte. aut ignorabat: et tūc ma la fides p̄pter iuris errorem presumit̄. ff de vsuc. si fur. et vl cam super glo. ¶ Glo. j. ponit exempla. secundo successiue soluit duo contraria et ad ea remittit. tertio no. ¶ In p̄ma glo. ibi predictis iuribus. ad idē. §. eo. li. de re. ec. non alie. c. ij. et in fi. lz ergo presumatur bona fide cū vbi p̄trarium nō p̄ batur vt no. de prescrip. si diligenti. illud ignorantia facti q2 cuius allegationi iuris presumptio nō resistit: sed cū allega tur ignorantia iuris presumitur mala fides: q2 p̄sumptio iu ris allegationi resistit. Hy. alle. §. eo. ignorantia. ff pro emp. l. ij. §. si a pupillo. et si a furioso. et C de legi. leges sacratissi me. de iur. et fac. igno. l. constitutiones.

b **Et regula** facit pro solutiōe domini Guil' de petra lata in q̄ ne quam disputauit que fuit talis rectores paro chialis ecclesie quādā aliam parochialem cum suis fructibus tenuerunt vnitam et annexam nullo ibi insti tuto rectore. et hoc tanto tempore q̄ de contrario non ē me moria queritur an per id possit licite sic teneri qua ornabo et abbreuiabo. ¶ Ad'ō possit allegar quinq; et respōdet ad hanc regulam. secundo in contrarium allegat tria. tertio sol uit tres rōnes inducens et contrarijs respōdens demū sub dam dictum Hosti. et solutionis determinationem. ¶ Ut dixi p̄mo allegat q̄ possit q2 a iure cōmuni p̄hibita diutur nitate tanti temporis licite obtinentur hoc patet de verbo. significa. super quibusdam. § preterea. et c. per nouale et §. li. eo. eodem titu. veniens ij. q. vj. hoc quippe. lxv. dis. mos antiquus. et c. sequen. ix. q. iij. conquestus. xvj q ij. seruitu. vbi de hoc. et j. q. ij nullus episcopus ¶ Scd'o lz episcop' in sua diocesi sit ordinarius. xj. q j. de persona. in multis ta men per prescriptionem sue iurisditioni detrahitur. vide de foro compete cum contingat de offi. ordi. irrefragabili. de offi. archidi. c. fina. de restitu. spo. litteras. de consang. et affi.

c. j. de prescrip. auditis. et c. de quarta. igitur sicut ibi contra ius commune operatur prescriptio sic et h'. si de his vis exē pla collige ex his que scripsi. §. de consue. super Rubrica. et c. vlti. super glo. et qua. Tertio iste non debet cogi probare tī. ij. q. v. § j C de peti. heredi. l. cogi. et patet de prescrip. j. c. j. §. eo. lib. nam longinquitate temporis sepe fit q̄ apparere nō potest conditio originis. xij. q. ij. longinquitate. ergo suf ficiat sibi possessio que sufficit presentanti eligēti et prouidē ti. de in. repa. consultationibus. de elec. querelam. de cau. pos sessio. cū3 olim. ¶ Quarto cū visitent archiepiscopus et pa archidiaconus archip̄res' de cens. cū3 apostolus. et c. rōna. §. eodē lib. et de offi. archidi. mandamus. presumendum est q̄ a p̄ncipio inq̄siuerint et inuenerint has duas simul iuste teneri. et sic dicitur in litteris pape non posse cadere falsita tem quia per multas manus incedunt vt no. de rescript. ad audientiam de fide instrumē. ex parte cum concor.
¶ Quinto facit. C de donatō. in donationibus. et. C. arbit. tu l. fina. Item facit de presump. illud. et q̄ scripsi post In nocen. et Hosti. de presby. nō bap. c. fina ad fi. de eo qui fur. ordi. re. c. vlti. vbi no. q̄ qui longo tempore fuit in possessio ne sacerdotij et maxime si episcopus suus eum vt sacerdotē admisit. non cogitur ostendere litteras ad quod alias tene retur. ij. q. i. legum. et in extrauag. Boni. muneris. nec ob. hec regula cum suis concordan. quia patientia tanti tēporis de fendit prescribentes. vel lz primus possidens prescribē non potuerit qui habebat facti notitiā. successores tamen inue nientes ecclesiam in possessione habere potuerūt bonā fidē §. eo. cum quis in ius. et super his vide qd̄ no. de in. repa. cu ta in glo. ij. ¶ In contrarium certum est q̄ quelibet eccl'ia saltem parochialis suum debet habere rectorē de p̄ben. cū3 nō ignotes. vij. q. j. sicut alterius. Item pluralitas b̄nficioꝝ maxi e taliū est inimica canonū. lxx. di. sanctoꝝ. de p̄bē. q2 in tantū nec in duobus collegijs q̄s numerari d3 de cleri. vo. ne nimia. et si vtrūq; collegiū p̄senserit de ele. p̄stitutus. nec p̄t q̄s duobus dn̄is seruire. xxvij. dis. acutius ij. q j. c. j. de ele. cō. diuersis. et singula officia singularitate personarū3 exigunt. lxxxix. di. singula. Consuetudo at de q̄ qo loq̄t̄ ē p̄ista: et sic dicēda est corruptela de consue. cū3 venerabilis. cū diutur nitas tēporis sine veritate sit vetustas erroris. viij. di. veri tate. et q̄to diuturnior tāto culpa grauior. xxxij q. vij. flagi tia de p̄sue. c. vlt. cū p̄cor. p̄cludit̄ ergo q̄ nō iuuat talis diu turnitas tp̄is. ¶ Secūdo nō iuuat taciturnitas vl' patien tia ep̄i immo ipsius culpe ascribendum est q ipsas ecclesias sic esse permisit de elec. cū cām. de testa. q2 i gredientibus. fac lxxxj. di. ad reatum. et expresse prohibet̄ ep̄is ne aliquem pre sbyterum p̄mittant duas ecclesias tenere de excess. p̄tela. c. j. sed d3 illū cogē ad alterā dimittedam. de eta. et quali. cū te. vl' sufficientem dispēsatione ōsidendā de offi. or. in p̄rin. §. eo. l. p̄tra talez ergo p̄hibitione et tale p̄ceptū ex cuius trāsgres sione puniendi sunt patientia nō sufficit et cū ep̄s mereat̄ penā sacerdos nō d3 p̄seq̄ p̄miū. facit de dona. iter vi. et vxo. et si necesse cū p̄cor. ¶ Tertio iducit̄ id de quo q̄rit̄ ip̄rescri ptibile cum publice functionei et illa que ad publicā vtilita tē pertinēt prescribi non possint. xvj. q iij. § pōt ad fi. et l iu bemus. facit. xxv. q. i. que ad perpetua. de p̄bē. rō. cum enim sacerdotes populi peccata comedant et suis p̄cibus ea de leant et consumant. iij. q. i. nulli. x. q. j. q2 sacerdotes. Detra ctio ergo sacerdotum ledit ius publicū cum q̄to sunt plu res tanto melius deleant. cum multitudo facilius exaudiat̄ a deo de pe. dist. j. scot ŭ. amat eni vt pro vno multi rogent. hinc est q̄ apostoli dicebāt messem multam operarios pau cos: petebant dominū3 rogari vt mitteret operarios in mes sem suam. Math ix. et Luce. x. xxi. di. in nouo. ergo opera riorum ordinatorum diminutio est p̄tra bonum publicum. nam si in qualibet parochia infirmarent̄ parochiani nō pos set simul ad vtrūq; suffragari cū sacramentis potissime si pa rochie sunt remote. et si alter sine p̄fessione decedēt teneret̄ anime decedētis. xxvj. q. vj. si presbyter. et c. cognouimus. fa cit de pe. et re. c. vlt. Ex quibus concluditur possessionem ēt tanti temporis vt ponit questio non prodesse.

¶ Soluendo

¶ Soluendo dicebat talem vnionē ex diuturnitate tēporis non acquiri ⁊ ex ea no posse rectorem vtranq; ecclesiaz regere nullo ibi instituto rectore. fatetur tamē q̄ bn̄ potest vna ecclesia prescribere institutionem rectoris in alia. de prescrip. audito. sed q̄ vnus rector regat duas curas hoc esse non potest ¶ Ad solutionem adducit. Primū q̄ consuetudo onerosa que priuat ecclesiā iure ⁊ honore suo sine culpa. necesse casus est de numero illorum quibus hoc contingit no. xxij. di. renouantes de consti. cognoscentes de priuil. antiqua. ex quo granosa ergo tollēda de consue. c. j. de consti. in ecclesiarum de ma. ⁊ obe. dilecti. secunda rō est periculum animarum per modum quem dixi in fi. secunde partis ver. iam fi. tertia quia per hoc sine ca detrahit iuri eporum quorum est ex iusta causa ecclesias diuidere vel vnire. de preben. vacante. de exces. prela. sicut vnire. extirpanda ergo est cum careat rōne. xij. distin omnia. lxviij. dist. corepi.

¶ Ad contraria rn̄detur ad primū de dec. super quibusdā cum sequentibus q̄ de temporalibus loquuntur in quibus diuturnitas temporis ius prestet ff de aqua quoti. ⁊ esti. l. h. iure § ductus aque secus in spiritualibus de insti. ex frequentibus. nam vbi maius periculum ⁊c. ē eo. li. de elec. vbi periculum. ¶ Ad alleg. secundo respondet q̄ lz quandoq; iura episcopalia prescribebant̄ vt ibi no. tamē ibi nō veniet piculum animarum sed rerum. nam ⁊ si prescribatur cognitio causarum matrimonialium tn̄ fm̄ iura procedere habet prescribens de ꝓsang. ⁊ affi. ex litteris. anime autem preciosiores sunt corporibus. xij. q. j. precipimus. facilius est etiam prescribere institutionem in aliqua ecclesia quā ipsius retentionem. de insti. c. fina. de iure patrona. per nostras. vnde decr. de multa voluit per receptionē secunde vacare primā.

¶ Hoc scias q̄ pro solutione sua allegare potuisset Guil. quod no. Hostie. in sum. de sup. ne. prelat. § quot modis. v. suppletur etiam. vbi dicit q̄ temporis diuturnitas no probat vnionem vel annexionem licz ex causa annexio fieri possit suo tamen modo ⁊ seruata forma de prebē. extirpande. ⁊ c. sequen. ⁊ c. exposuisti de exces. prela. sicut vnire tñ. c. ti. §. in fi. querendo an ad probandam annexionez sufficiat patientia temporis. cuius initij non est memoria dat duas remissiones vnam ad summaz de censi. § qd census. ⁊ ibi in. § qd ergo. tenet sensum solutuz tanto tempore q̄ de initio non est memoria deberi licz etiam causa non appareat alia ad sum. ⁊ de exces. prela § qualiter excedant. v. excedunt etiam detrahendo. ⁊ ibi nil ad propositum. ¶ Ad solutionez et Guil. bene facit qd̄ scripsi post Hosti. de cle. nō resi. quia nonnulli in glo. magna versi. quid si semper. ⁊ de his que fi. a prela. cum apostolica in fi. ver. vide. ¶ Ubi videt̄ sic determināda predicta solutio q̄ verum sit vnionem vel annexionē prescribi eo tempore de cuius initio non est memoria. ē. eo. lib. de prescrip. c. j. duz tamen sic possessa fuerit ecclesia. s. vt anneza vel vnita. ⁊ facit quod dixi in pre. decre. cum apostolica. in fi. nec erit necesse tunc in illa ecclesia rectorez instituere cum rector principalis sit rector vtriusq; sed no valebit consuetudo q̄ illa ecclesia non habeat proprium regentem curam vicarium s. perpetuum de prebēs. extirpande. ⁊ c. exposuisti de sup. neg. prela. c. ij. vel saltem temporalem vt in cle. de exces. prela. frequens ver. quidam etiam ecclesias vbi de hoc in glo. ij. ⁊ probat constitutio Jo. execrabilis ad fine super quo vide quod plene scripsi de pben. de monachis sup glo. ij. ⁊ de puile. pastoralis hoc tamē saluo q̄ si propt̄ paupertatem ecclesiarum vicinarum facta esset vnio i psaru inopia ⁊ possibilitas regendi vtranq; excusaret a vicario ponendo. x. q. iij. vnio. de etate ⁊ qualita. eaz te in fine. p hunc autem modum satisfactum est rationibus: quas in solutiōe sua induxit Guil.

q **Ui facit** lxxij. perinde hoc pcedit s quadam iuris interpretatione cum ē loquendo factum etiam ab eodem diuersis temporibus non presentat idē titatem eiusdem facti. ff de condi. inde. si non

sortem § libertus. ⁊ in auté. de fi. instru. circa prin. fm̄ Dyn. qui allegat ff de duo. reis. l. nemo. ⁊ qd̄ not ff de vi ⁊ vi ar. l. j. § deiecisse ⁊ § qd̄ dr. pbatur hoc. ē. eo lib. de elec. vt qui duas. ¶ Prima glo dicit vnde sumpta ⁊ pro exēplis materia ⁊ soluit obiectiones ⁊ remittit. ¶ In glo. j. ibi qd̄ iussu alterius sequitur alteri soluit̄ pro eo est quasi ipsius solutam esset. ¶ In glo. j. ibi pone exempla. Dy. ponit h̄ spa ia exempla. § per l. ff d admi. tu. ita in § gessisse. ⁊ l. i tes tutores § non solum. vbi tutor ita tenet̄ directa actiōe tutele administrata per aliu sicut si p se ministrasset idem in interdicto vnde vi ff de vi ⁊ vi ar. l. j § deiecisse. ⁊ de reg. iur. h. mere. § deiecor. idem in l. cor. de sic. qua tenet̄ occidēs p aliū sicut si per se C de accusa. non ideo. ff ad sil. si per cussor. ad tui pil l. j § pe. idem est in pena calumniatoris qui per aliū detulit ff de iure fis. l. iij § omnes plus. ⁊ l. non tñ dicit eta q̄ ad idem potest induci lex postulate ff de fideius. cu si.

b **Ec regula** ⁊ regula pōt qs. ē. eo. inducebant̄ in qone quam disputaui de legato ab alio q̄ a pncipe hñte speciale madatū subdelegādi an subdelegare possit ⁊ quere illam ē eo ti. de offi. delega. is cui in glo. vlt. ⁊ super ea. ¶ Faciūt etiam he due regule ad qonem de pñono an possit committere alteri pñtatione bñficij non vacantis de qua vide qd̄ scripsi de pces pbē c fi. ¶ Faciūt et he regule ad qonem dñicale. lxx. qua querit̄ de magrō q̄ puenit cerris scholaribus vno anno legere pro certo salario ⁊ ast finē anni vult substituere eque bonum scholaribus cotradicentibus an id possit ita q̄ etiam sibi salarium debeat̄.

¶ Pro magistro allegant̄. vij. ⁊ totidem ptra ipm̄. tertio ponit̄ Bar. solutio que placet post q sequunt̄ tres alie solutiones. Pro magrō igit̄ facit q̄ post Gof. scripsit. s. de summa tri. firmiter. § hec sancta sup ver. per moysen. pro quo etiam faciunt iste regule. Scdo allegat̄ pro ipo. ff de admi. tu. ita tamen § gessisse. vbi tutori licet administrare per alium. Item si grauamen aliquod sit impositum heredi vel legatario nō refert an per se an per alium impleat dummodo sit tale quod per alium possit impleri. C. de cad. tol. l. vna. § ne autem in fine. Idem in stipulatione in dando vel faciedo consistat. C de contrahen. ⁊ cōmit stip. l. veteris circa finez. Idem in libertate prestanda. ff de sta. ho. arethusa in fi.

¶ Tertio si societate cum aliqbus ptraxero ⁊ oporteat me abesse possum alium eque idoneū surrogare. ff pro so. idem q̄ erit circa mediū legis. ¶ Quarto votū quo qs obligat̄ deo personalit̄ per alium impleri potest. ē de voto lz. qd̄ intellige vt ibi scripsi in glo. fortius ergo videt̄ magrm̄ posse suum magisterium per alium exercere ¶ Quinto si bona fide locaui tibi domū que a me euicta est sufficit q̄ tibi cocedam aliā eq̄ bonā ff loca. si q's domū j rñ. in fi ¶ Sexto videt̄ scholares dolo agē q̄bus eque idoneū substituere vult. nec enim qz sibi consulere cuz alterius iniuria xxij q. ij. primū circa mediū ¶ Septimo ad questionez inducit̄ C. de epi. ⁊ cle. quisq. s. ⁊ l. ad similitudinem. ¶ In contrariū si qs domū vel naue p se facienda promiserit ⁊ ndeiussor lz implere no ꝑsentiat e stipulatore no liberatur reus q non fecit quod promisit. ff de solu. inter artifices. multo minꝰ ergo poterit iste suū magisteriū per aliū implē. ¶ Scdo si onus discipline vel picture fuerit iposit u hēdi vl legatario no poterit id implere per aliū vt in pre. l. vna § si vo talis.

¶ Tertio p magrm̄ stat quominus psonalit̄ deseruiat. ergo salariū petē no poterit ff loca. q opas. ⁊ l. sed addes. § vlt. de ra. ⁊ extraor co. l. j § diuus ¶ Quarto cū epa psonaliter visitat pcurat̄ also no. de censi. pcurat iones post pn. ⁊ pz. ē. e. li. de offi. or. si epa. ¶ Quīto cū pactu magistri fuerit psonale no egrediet̄ psonā detrāsac. veniēs. de preben. nisi in fi ff de pac. qd̄ in duobus. § psonale. item multa exepla possant adduci de his que per alios ipleri non pñt que notaui in regula pot qs ē. eo. ti ¶ Sexto cotra magrm̄ ē facit regula mutare c. ti. cum cōcor ¶ Septimo costat q̄ platꝰ no e dadus initie. lxx. in. quid pderit. ē. ō cle. c. j. ergo

nec magister qui preest. ꝫ. de sent. excommu. cum volunta
te. facit ꝫ. eo li. ne cle. vel mo. c. ij. ꝛ quod dixi post Hosti.
ꝛ Vinc. de magistris. c. pen. in glo. hoc casu. ¶ Soluebat
Bar. qd satis patet in terminis questionis se non credere
ꝙ posset salarium petere si vellet per alium docere per pre.
§. si vero talis in l. vna. C. de cadu. tol. facit ff. de lega. iij. fi
deicommissa in fi. ꝫ. de offi. delega. c. fina. ꝛ dicit idem in illo
qui promisit librum scribere ꝛ in potestate qui promisit ci
uitatem regere dicit tamen Hostie. dixisse. secus in illo qui
promisisset domum facere ¶ Guil. in spec. de sala. in fi. di
cit Godof. concordasse Bar. refert tamen pileum distinxisse
an iustaz causaz habeat. ꝛ tunc recedere ꝛ substituere potest
an non habeat ꝛ tunc non potest inducit ff. ad l. iul. repe. l. fi.
ff. si quis cau. l. quotiens. dicit tamen Guil. ꝙ leges quas al
leg. loquuntur in necessarijs obligationibus in quibus non
mirum si ex iusta causa substituit: secus in voluntarijs alleg.
C. de actio. ꝛ oblig. l. si certum in quibus sola impossibilitas non
difficultas obligationem immutat ff. de verb. ob. continuus
§. cum ita. facit. ꝫ. eo. lib. de offi. delega. ab arbitris. ꝛ qd ibi
no. parum placent hec verba Guil. questionem etiam Pil
lei non inuenio in doctore. verum de vasallo bene extat ipsi
us questio. lxxxiiij. in quo illud tenet non tamen allegabat
leges illas quas dicit Guil. sed allegabat. C. de decurio. l.
nullus lib. x. ꝛ ff. de solu. inter artifices subdebat ꝙ si seruj
tium vasalli consistebat in solutione pecunie quolibet solue
te liberabatur ff. de sta. lib. l. stichum. § fi. ¶ Cyn. in pre. l.
vna § ne autem recitat opi. dicentium ꝙ si consuetudo est
loci ꝙ subrogare possit. tunc scholares illo modo secum con
traxisse videntur. Idem si esset specialis consuetudo illius do
ctoris quam scholares sciebant. ff. de vsu ꝛ habita. l. plenum
§. equi ꝫ vt in doctoribus medicis ab olim ꝛ nunc etiam ma
xime in magistro Alberto sepe ipsorum scholares apud nos
experiuntur. si vero non erat consuetudo loci vel persone do
ctoris. tunc aut vult recedere ꝛ substituere propter pecunia
rum lucrum alibi captandum. ꝛ tunc non potest cum videa
tur promisisse legem secundum suam industriam vt ibi in pre. l. in
ter artifices cum sit impossibile vnius industriam esse indu
striam alterius in aute. de fide instrume. §. j. ff. de pdi. inde.
si non sortem. § libertus. aut recedere vult ad officium publi
cum exercendum vel ad seruitium ecclesie ꝛ tunc pot. C. de
epi. ꝛ cle. l. quisquis. ꝛ l. ad similitudinem. leges tamen ille meo
videre parum faciunt que loquuntur in illo qui mutat sta
tum persone. ¶ Refert ibi Pe. dixisse. § illum ne autem.
ꝛ ver. si vero. non facere ad casum cum loquatur de discente non
docente. ibi dicit tex. liberalibus studijs imbui quod certum
est per alium fieri non posse vt post Gof. dixi in glo. quam
in questionis prin. allegaui. doctrina vero per aliuz fundi po
test eodem cum profectu studentium vnde dicebat cum re
cedere posse subrogando meliorem vel eque idoneum. verum
est ꝙ casus istorum doctorum proponitur non in doctore q
promisit certo pro certo ꝛc. vt ponit thema sed in illo q ob
ligatus videtur inchoando ꝛ faciendo collecta in studio bon.
propter statuta studij vniuersitatum que doctores etiam seruare
iurant questio non esset dubia.

q Ui prior inij Dynus ponit exem
plum in creditoribus q
bus res sunt obligate vt potior sit iure qui p
or est tempore. ff. qui po. in pigno. habe. l. po
tior. ꝛ l. creditor. ꝛ. C. e. l. fundum. hoc verum
prioritate apparet si non apparet prioritas ꝛ communis est
par causa aut simul vtrique facta fuit obligatio ꝛ vterque ad
mitti pro diuidua aut separatim nec apparet cui primo tunc
contra extraneum possessorem potior erit conditio possesso
ris. ff. de pigno. si fundum § si duo. vbi autem apparet priori
tas locus est regule per prima iura que in multas hz instanti
as. ¶ Primo in mutuo ei in refectione in aute. de equa. do.
§ hi oes col. vij. ff. q po. in pigno. l. interdum. ¶ Secundo in
negante se possidere q postea conuictus pretendit hypothecam
. C. qui po. in pig. aute. item si possessor. ¶ Tertio in eo de

cuius pecunia res emitur ꝛ sibi obligatur expresse. C. eo. ti. l. ij.
¶ Quarto in muliere que pfert pro dotibus hbitibus tacitam
eo. ti. l. assiduis ¶ Quinto in illo cuius pecunia militia emi
tur. C. de pigno. l. fi. ꝛ aute. qd obtinet ¶ Sexto in habente
hypothecam ex instrumento priuato manu trium testium signato
si agit aduersus eum q non hz similem instrum vel publicum. C. q po.
l. scripturas. ¶ Septimo in fisco agente ex causa primipili C. q.
ex cau. pi. l. satis. ¶ Octauo in agente funeraria. ff. de reli.
ꝛ sump. fu. l. si quis. § si colonus. ꝛ l. impensam. ꝛ ibi no.
¶ Nono si vendens pignus priorem hz sibi eam cum cum po
steriore non pfert sed ambo concurrunt. ff. q po. in pi. ha. l. is cui
§. prior. ¶ Glo. dicit vsque supra. ꝛ ponit exempla ꝛ obijcit ad
vltimum exemplum ꝛ soluit. Secundo dicit regulam pcedere in his
que pendent a voluntate duorum non in legibus vel testamentis. so.
contrarium ꝛ remittit Ibi procedit cum par est ius vtriusque.
¶ In glo. j. ibi quotiens vtriusque sequitur causa lucri non vertit
is pretendus circa in lucro captum pcedit ꝛ ibi non est nouum
sequitur vt priores leges ad posteriorem trahantur. ꝛ si ibi ꝛ mihi
in legatis nouissime scripture valet. ¶ In gl. j. ibi prius or
dinarius. ꝛ ff. de maio. ꝛ ob. c. j. vbi de hoc Hy. alle. ff. de albo
scriben. l. iij. ꝛ. iij. ꝛ. C. de consul. l. j. lib. xij. ꝛ ibi spetrauit in
pari forma ꝛ de hoc plene. ꝫ. cu. li. de con. prebe. si solum vl.
glo. ꝛ ibi vt ibi. nisi prius se constituisset priore noie possidere
ve scripsi in spe. de emp. ꝛ ve. charta scda vbi glosatur verbum
constituit possidere. ꝛ ibi no est nouum. ꝛ ꝫ. eo. li. de consti. c. j. vbi
etiam ꝺ hoc. ꝛ ibi vltima volutas. ꝛ ꝫ. de cele. mis. c. cum marthe.
ꝛ in fi. sed longe plenius ꝺ p Hy. q distinguit aut oes credito
res pretendunt priuilegium reale aut oes psonale aut quida reale
quidam psonale aut qdam psonale: alij nullum nec oes nul
lum: que membra etiam subdistinguendo prosequitur in quibus
membris etiam inducit quod dixi in tex.

b Ec regula inducebatur ad questionem
quam disputaui de semi
natis porros que sic proponebatur seminati por
ros in parochia sancti Andree quos ibi natos
plantaui in parochia sancti Joannis queritur cui ecclesie d
his decime debeantur. ¶ In allegationibus procedam hoc or
dine quia primo probabo ꝙ ecclesie sancti Andree. secun
do ꝙ ecclesie sancti Joan. tertio ꝙ vtrique aut cuique integra
aut diuidenda. quarto ꝙ neutri. qualibet vero partem pro
babo. primo per ius diuinum secundo per positiuum canoni
cum. s. ꝛ ciuile. tertio per equitatem. quarto per opiniones
vel glo. quinto inducam vnam regulam deinde dabitur solutio ꝛ con
trarijs respondebitur. ¶ Primo ꝙ ecclesie sancti An. vbi
seminati fuerunt ꝛ nati debeatur de his decima. inducitur aucto
ritas Deut. xiiij. ibi decima parte separabis de oibus que na
scuntur in terra. Ite. ij. paralipo. xxxj. oium que gignit humus
decimas obtulerunt. ex his verbis nascuntur in terra ꝛ gignit hum9
pz generationis vel natiuitatis locum inspiciendum ꝛ illi decimam
soluendam ergo ꝛc. ¶ Secundo iure vtroque sic pbatur. qꝛ qd sint
ille porrine aut includentur sub appellatione fructuum aut fru
gum vel prouentuum vel palmorum vel lucri vel acquisiti. sed his
oibus verbis vtuntur iura percipienda de his decima solui. xvj.
q. j. reuertimini. ꝛ. c. decime. ꝛ. q. vij. c. ij. iij. ꝛ. v. ꝛ fi. de de
ci. c. j. ꝛ. c. cum hoies peruenit. commissum: nuncios. pastora
lis. ꝛ alia plura. plus videmur esse in tractatu hortorum de
quorum fructibus expresse loquitur canon. xvj. q. vij. quicunque. dec.
eo. ti. non est vltra hoc ꝙ iure seminis ipsa decima debeatur
expresse probat decre. ex parte. ij. eode ti. vbi pz ꝙ si diuersa
semina ponantur in eodem agro de cuiusque seminis fructu de
betur decima habet enim se predium sancti An. ad porros vt
originarium. predium sancti Joan. vt educatiuum. prima ergo cum
naturalis ꝛ sic perpetua. v. distin. §. i. insti. de iure natu. §. sz
ꝛ naturalis preponenda est ergo educatiue que temporalis
est ꝛ mutabilis: quod vero ipsum ius originis sit perpetuum
patet supra eodem lib. de tempo. ordi. cum nullus. ad idem
ff. de sena. l. penulti. queritur ergo de origine. xxviij. dist. quan
do. xcv. di. afros. ff. de edil. edic. ꝙ si noluit. §. q mancipia. ha
bent legiste textus expressos preponentes originarium causam
ff. ad muni.

ff. ad munici. assumptio in pn. et l. libertus. §. prescriptio. in fi. ibi cum simul vtrobiq3 deferentur potior est originis causa. et l. qui ex vico ortus est de decur. l. j. et de mu. et hono. at qui originem j respon. fm vnam lecturam. et C. de munici. et origi. l. origine. propria neminem posse voluntate sua eximi manifestum est. ad idem de tempo. ordi. c. j. vbi solum vltramontani originem inspicimus probat hoc idem lex dicens natum ex seruis vrbanis mittatur ad villam nutriendus vrbanum non rusticum censeri ff. de lega. iij. seruis vrbanis §. eius qui. et ff. de verbo. signifi. l. vrbana. j. et l. is qui natus. si ergo vrbana mancipia cognoscuntur a rusticis genere non loco educationis sic in proposito predium generans nō educans dicemus in decimarum solutione ponderari debere. probat hoc etiam per iura que docent principium expectandum cuiuscumq3 enim rei et contractus initium spectandum et tursa. ff. manda. si procuratorem in pn. ad macedo. si tamen. alias si autem. et super his veniunt iura de hoc no. de elect. dudum j. de censi. c. iij. et j. q. j. principatus. sed optime videt facere decre. litteras de rescrip. vbi factum p predecessorem inchoatum per successorem completum predecessori attribuit non successori. sic et hic dicendum est quare etc. Item is debet esse in re potior qui plus iuris in eam habet C. qui bo. ce. pos. l. fina. de dona. sancimus § ne autem. et illi quis plus tenetur a quo plus recepit de testa. cum in officijs. et quod notatur de iurepatrona. c. j. super prima glo. sed plus est aliquid de nouo facere quam creatum promouere de consecra. distin. j. tenetis pro et contra de iudeis iudei. j. et c. consuluit. et pro eo. C. de rei vxo. actio l. vna. circa principium. pater ergo porros decimandos ecclesie sancti An. cuius predium plus contulit. Item porrine euulse de primo predio transierunt cum suo onere. xvj. q. j. si quis laycus de pigno ex litteris. ff. de cōtrahe. emptio. alienatio. plus tex. expresse dicit fructus decimandos alienari non posse nisi cum onere decimarum eo. ti. pastoralis. et probatur eodem ti. cum non sit. et si dicatur melius rate sunt hoc placet ecclesie. et facit quod no. de conse. disti. j. solet. ff. de an lega. l. eum qui. per quos tex. rationes et argumenta concluditur ecclesie sancti An. de his porris decimam persoluendam. ¶ Tertio equitas hoc suadet: quia econtrario sequeretur quod dominus predij posset ecclesiam parochialem decima ipsius predij fraudare semper ibi seminando olera et alibi plantando. ¶ Quarto glo. Inno. quam posuit eo ti. cōmissum. souet hanc partem cum ibi dicat quod herba pratius auulsa a terra transit cum suo onere in bestiam auellentem vel dominum ipsius bestie et videas. ¶ Quinto regula ista prioritatis temporis iuuet hanc partem. ff. eo. titu. quotiens vtriusq3. et hoc videre potes in glo. argumenta per concordantias et exempla. ¶ Quod debeantur ecclesie sancti Jo. in cuius parochia fuere plantati inducit auctoritas apostoli j. ad Corinth. iij. ego plantaui et deus incrementum dedit. xix. distin. sm. et eadem epistola. ix. c. quis plantat vineam et de fructu eius non edit. et habetur. xiij. q. j §. ij. et xxviij. q. j. iam aute in fi. ponderanda est ergo plantatio plus quam primeua origo. est enim certum quid plantari non posse nisi prius sit ortum. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet. xviij. q. j. c. vno de consti. translato. xiij. q. ij. § quia ergo ff. ad munici. l. fi §. nj. ¶ Secundo ut esse probetur se parochia sancti Joan. ad porros vt parochia domicilij ad ibi larem constituentem et morantem. ex quo ergo ad istam fuit translatus nil commune habet cum prima ad hoc xxj. q. ij. si quis iā translatus xvj. q. j. ne pro cuiuslibet xviij. q. j. c. vno de consti. translato xiij. q. ij. §. quia ergo ff. ad municip. l. fina. § iij. C. de incol. l. fina. de episco. et cle. si quis ibi larem fouere ac degere etc. de vsuris quāq3. ibi testator habitat per quod patet quo ad istos porros sic translatos prima parochiam nullum ius habere. hoc idem probet in perseuerantia cuius cōtrarium comendatur vij. q. ij. suggestum. de pe. distin. iij. in casum si enim fuissent ex prima parochia ibi mansissent. sed quia nō manserunt dicunt ex illa nō fuisse j Jo. ij. de pe. dis. iij. si ex bono. quia nec dr venisse q no stetit. nec natus q statim desijt: nec versum qd nō durat versum: nec dr mertisse q statim reduxit et his similia decidi et j ff. de in rem verso si pro patre §. versum de ver. signifi. nam et ego de pe. di. j. diuortium. per que et similia cōcludit qd est dictum. ¶ Probat et ast deus nō nouit opus imperfectum de bap. maiores versi. sed adhuc. licet aute principium sit potentissima pars cuiusq3 rei vt. ff. de origi. iur. l. j. perfectum tamen cōsistit ex oibus suis partibus vt ibi. tempus ergo perfectionis spectādo quod fuit in parochia sancti Joan. dicam illi decimas deberi. verbum enim fructuum vel frugū vel his simile habet denotare rem perfectam ad quod optime faciat de pe. distin. ij. dum sancta. ibi plenum frumentum sicut et verbum statuto de pe. di. j §. hec autem de ver. sig. in his ff. qd quisq3 iuris. l. j. et faciat xxij. q. j. qd non formatū de homici. si aliqs. et quod ibi no. sicut libro legato intelligitur liber scriptura perfectus ff. de lega. iij. l. librorum §. quod ergo et verbo operis corpus perfectum de ver. sig. l. j. §. j. et soluendo dicitur qui potest soluere solidum eodem ti. soluedo. et edificium perfectū qd pot esse vsui eo. ti. l. edificia § perfecisse. nam etiam in iudicijs tempus perfectionis inspicimus. l. fine de re iudi. abbate lib. eo ff. de rei vendi. si autem ff. de po. l. j §. non tantū Item nō ei qui prius egit vel contestatus est lite. sed ei q prius ad sniam peruenit adiudicatur seruus ex noxa ff. de noxa. si qs a multis Itē in actiōe de peculio ff. de pecu. si no adhuc in fi. per que cōcludit pro parte sancti Jo. inspici debere statum perfectionis porrorum qui in eius parochia et ex eius humo peruenit originem nō inspecta sicut nec inspicitur qui fil sint legi. tanta institu. de nup §. fina. cum si. ¶ Ite quo iure petant decime dubitatur et no. xvj. q. j. moderamine. et de deci. tua. ij sed tollamus dubiore opi. et fingamus decimas vendicari posse et ecclesia et ante separationem esse ipsarum domina nihilominus tamen ex quo iste porrine translate sunt et radicate in parochia sancti Jo. et illi parochie decima debet qd sic probo fingamus quod iste porrine fuerunt euulse de proprio predio sancti An. ex quo tamen radicate essent in alio predio vel coaluissent perdidisset ipsa ecclesia dominium ipsarum et applicatum esset dominio posterioris predij inst. de re. di. § si ticius ff. de rei ven. l. v. §. de arbore. vbi de hoc. et ff. de acqui. re. do. l. adeo. §. fin. et l. si ex meis §. arbor nec ob. quod no. xij. q. ij. apostolicos quia glo. illa non probatur iure. et dato quod vera esset non habet locum in his que ponuntur predio euellenda vt in casu nostro. sicut ergo dominiū acquisitum esset predio vel domino predij secundi ita et ius decime esset acquisitum ecclesie in cuius parochia situm est predium nec dicas quod ecclesia sancti An. non vult decimas de porris stantibus. sed cū fuerint radicati. nam vt patet in pre. §. arbor post erradicationem prior dominus sibi ius non vendicat. sic ergo arguēdo de diuersis dominis prediorum duorum ad eunde dominum vtriusq3 qd l3. viij q. j. in scripturis de pe. di. iij adhuc instant. Ceo. lib. de preben. cum de beneficio ff. si cer. peta. l. singularia. dicam ipsi domino respectu secundi predij ius et non primi porrorum dominium competere quod p3 qui vendito primo predio et tradito desineret esse dominus porrorum ff. de rei vendi. fructus pendens. et sic dicam de porris secude ecclesie dandū decimā et nō prime. nec mirū cū et vno carnis qua h3 vxor ad virū faciat illa ceseri iuris viri vltimi etiā tam mortui vt p3. Ceo. li. de sepul. is q in situ sula pcoz. Ite no mirū si hoc h3 vnio realis p radice vel coalitionē. nā video quod sola vbalis annexio pponit scdm expectanti e pma qd pbat dec. quia sepe de pbe ex vbali ni annexioe pbende ad dignitatē secūdus canonicus expectās dignitate et prebendam in psecutione prebe de preferi primo multomagis vel saltem pariter ex radicali annexioe scda ecclia pferēda ē pme. et faceria ō pbe sup eo. li. c. Qd at plus sit sco q3 vbo annectere probet de penis degradatio. li. eo. et qd ibi no. in fi. vel salte par de ap dilecti. vbi de hoc. ff. de legi. de qbus ad finem. ex quibus probat parte concludunt ecclesie sancti Joannis decimam hanc deberi. Nec curandum an ibi nati sint vel aliter percepti ad hoc ff. de vsufru. l. arbores. § j. vbi dicit quicquid in fundo nascitur vel quicquid inde percipitur ad fructuarium pertinet.

¶ Tertio equitas que supra propris ecclesiis inducta est cō uertitur pro secūda pari modo. Item fingamus potitas il las emptas per plantantem no fieri unde in solutione decie illius sumptus deductio de deci. tua. z. c. cum ḃoica. Item si iste ecclesie essent in diuersis diocesibus nonne absurdū eet qꝫ pris pciperet decimas in parochia secūde eo. ti. cum sint homines ad fi. Item per id sequi videretur qꝫ de toto vino mundi vel saltem de vitibus illi soli ecclesie in cuius parochia erat lābrusca quam plantauit Noe Geñ. xiiij. z. xxv. di. vj. dic. deberetur decima si sola prima origo z no plantatio inspicienda esset. ¶ Quarto glo. pro hec parte faciunt Uin. U. z Phy. de quibus infra dicam. z qd no. Inno. de stagno vel reclusorio piscium vel ferarum. e. ti. nō est. vbi videtur velle qꝫ si pisces clauduntur in stagno vel aliquo reclusorio lz de alio flumine vel loco hec sumpta fuerint illi ecclesie debeatur decima in cuius parochia viuūt illius pochie aque vel terre remedio. facit etiā qd notaui de rescriptj stacutum. §. cum vero in glo. olim dicebamus. ¶ Quinto pro hec parte faciat regula. ff de reg. iur. in pari. z eo. lib. z eod. ti. in pari. z ibi cōcor. z exemplis ad hāc parte. qd vo vtriqꝫ debeatur inducitur auctoritas Pau. j. ad Corinth iij. ibi qui plantat z qui rigat vnū sunt. dei enī sumus adiutores vnusquisqꝫ propriā mercede accipiet. conueniūt ergo he ecclesie. z dicit pma secunde tu ex planta z ego ex semine vnum fuimus operatione videlicet eiusdem fructus z fuimus coadiutores dei cuius manus z potentia in his pncipaliter est operata. accipiamus ergo mercedem nostram ad quod facit eodem titulo cum non sit in pn. Quod autem simul habeant vnā decimam diuidendam probatur. xij. q. iij. c. j. cū suis concor. de testa. relatum ad fi. de sepul. cum quis. ij responsi. vt sicut ibi diuiditur canonica qꝫ vtraqꝫ ecclesia operata est id propter quod debetur. sic diuidatur hec predialis decima cum prediū vtriusqꝫ parochie operatum sit ad perfectionem huius fructus. sicut enim simul in duobus pdijs haberet arbor communiter radices diceretur commune vt in predicto §. insti. de re. di. §. si ticus. ff. de acqren. re. do. adeo. §. fi. in fi. sic videtur cum diuersis temporibus in vtraqꝫ parochia fuerit radicata qꝫ vtriqꝫ debeatur decima. ad idem insti. eo. titu. §. si duorum. z faciat pro hac parte etiam sensuata equitas. z qd dixi fm. L. Hos. Phy. z Inno. de sepul. de his. s. qꝫ si quis audit diuina in vna capella z in baptismali ecclesia percipit sacramentum inter illas duas diuidit canonica z quod no. de maio. z obe. omnes de personalib' decimis. z illud idem Inno. de deci. nouum. z quod no. Joan. xiij. q. j. §. ij. z. C. de deci. ad apostolice de grege qui pascitur in duabus parochijs. z qd no. Hostien. de stagno piscium z de lignis portatis ad portum vbi carius venduntur eo. ti. non est vbi tenet decimā esse partim predialem partim personalem. sic ergo ista potest esse partim predialis vnius ecclesie z partim alterius qd autem vtraqꝫ ecclesia habeat integrā probatur si aliquis habet primo vsum rei z aliquis secundo vsufructum. primus primo detrahit vsum z secundus quod residuum est in fructu rei. ff de vsufru. si alij vsus. j. rū. de vsu z ha. per seruū in fi. z. l. se in fine. sic potitas primo decimet pris ecclesie residuum decimet secunda ad instar hereditatis de qua filius primo detrahit debitam iure nature here de residuo trebellianicam vel falcidiam sic z debitas ex fidei commissi primo detrahitur z de residuo falcidia. C. ad l. fal. l. irritum de testa. raynaldus. z. c. raynutius vbi satis de hoc ad idem faciat quod hab. eodem titulo officij. z. c. requisiti. equiparando igitur debitam iure nature ad ppositum ratione naturalis originis dicemus illam prius detrahendam reliquam vo de residuo. Item certum est qꝫ fructus non debentur rōne seminis sed corporis ex quo percipiuntur. ff de vsur. qui si fundum in pn. Idem de planta. C. de rei vend. si quis sciens. equiparando igitur sata z plantata z merito vt insti. de re. di. §. qua rone. z de deci. non est. dicemus ex prediis fructus z ex fructibus decimas simpliciter ex corporū iure deberi z sic vtriqꝫ ecclesie ad quod bene faciant leges ff ad muni. filij. §. ij. z. l. ordie in fi. z. l. incola. z. l. de iure. §.

ij. C. de munici. z origi. l. j. z oppie vltima in fi. preterea istud quod est patrimoniale munus agnoscatur vbicunqꝫ est patrimonium. C. de mul. z vbi mu. sexus congru. l. ticia. Preterea fingamus ista duo predia duos parentes potitatis sicut ergo filius vtriusqꝫ parentem integraliter alere cogitur. ff de libe. agno. si quis a liberis circa pn sic z de his potitis dicam quo ad ecclesiam. ¶ Tertio equitas facit pro hac parte. quid enim si potitas non fuissent plantate. Ite in se sunt fructus z ad vsum z ad precium percipiendum. z pro secūda facit qꝫ si potitas fuissent empte zc. vt supra dixi.

¶ Quarto opi. Jo. pro his facit de qua dicam infra.

¶ Quinto facit regula fm naturam. ff de reg. iur. z hoc. e. ti. qui sentit onus cum suis concor. j. ¶ Contrariū. s. qꝫ neutri debeantur sic probatur. dicitur Numeri. xviij. decimarū oblatione contenti nil amplius possideretis z Mala. iij. vt cibus sit in domo domini. z. xvj. q. vij. c. j. sed iure positiuo ecclesia non construitur sine dote. ergo cum clerici non sint illis contenti nec illis indigeant. ergo nec illis debetur. qꝫ vero sine dote non sit ecclesia constituenda patet de conse. di. j. nemo de conse. eccle. vel alta. cum sint vbi de hoc in auté. vt nullus edifi. ora. do §. j. coll. v. ex quo ergo ponimus ecclesiam ponimus eam dotatam. ipsi ue ergo rector z clerici viuant de fructibus ipsius dotis z decimas non querant. facit ad hoc illarum partium consuetudo in quibus decime non soluuntur que videtur de iure valere. s. de paroch. c. fina. de deci. commissum ibi solebant z. c. in aliquibus in fi. potest etiam consuetudo qd princeps. s. legem condere interpretari z abrogare z dixi de hoc de consue. c. fina. sed papa certis personis decimas remittit vt patet de deci. ex parte. i. quod intellige vt no. xvj. q. j. §. si ergo. z de deci. a nobis. ergo z hoc potest consuetudo. nec debemus presumere deum velle tantam multitudinem non soluentium decimas perire de bap. maiores ver. absit. Item pro maiori parte theologi precipue mendicantes hoc tenent z predicant vt notaui de deci. c. j. lib. co. Et respondent ad auctoritatem veteris testamēti preceptum de soluendo esse morale sed de quota soluenda dicunt esse cerimoniale vel iudiciale sed communius dicūt esse iudiciale cum cerimonialia veteris legis tempore noue non debebat ad litteram seruari. iudicialia vero sic licet non obliget ex precepto. Ad auctoritates noui testamēti Math. xxiij z Luc. xj. z. xviij. respondent qꝫ in eis dicitur. ve quid decimatis zc. ibi hoc oportuit fieri scilicet in veteri lege. illa vero verba decimas dominium que possideo non fuerūt preceptiua christi vel euangeliste sed quedam ostentatiua narratio pharisei. potest autem preceptum de decimis aliqd figurare. cum enim denarius numerus quodammodo sit perfectus ad quod de conse. distin. v. denarium. cum sit primus limes numerorum. illo enim finito inchoamus ab illo quod per se patet habet idem designare quādā perfectionez quā illi tunc decimas soluentes habituri erant per aduentū christi. Innocen. vero per multas auctoritates probat super rubrica de deci. alias est glo. in vj. c. de paroch. cōtrarium z reprehendit hos nouos doctores attemptantes docere contraria doctrine quatuor principalium doctorū ecclesie. Ad dec. vero allegatas responde vt in eis notaui. Nos vero in ista tenemus decimas z integras sed deberi saltem ppter concursum dicemus neutri deberi vt sic inuicem se impediant. argumen. ff de vsufruc. quotiens. quibus modis vsufr. amit. l. ij. in fi. de lega. j. §. fina. z plura exempla de hoc habētur. ff. de re. iu. l. si fuerit. j. respon. faciat quod no. de elec. c. penulti. z. co. li. pro hac parte facit regula que in obscuritate iuriam reum absoluit eodem titulo cum sunt partium. z ff. co. fauorabiliores. posset etiaz allegari qꝫ locus esset gratificationi. ff de le. ij. si qs seruū. §. si inter duos de pdi. tide. l. plane. ff loca. in nou. ad sill. §. si qs in graui. §. si cū omnes de rescrip. c. pe. de elec. c. pen. lib. co. ¶ Solutio huius qōnis colligi potest ex notatis per Uinc. U. Ua. Phy. z Ja. de deca. cum non sit vbi Uincen. ex verbo incremētū ibi in pn. c. arguit secunde ecclesie decimā deberi. z illud ibi tenet is sentie ipse Uinc. z Phy. Jac. vo tenet vtriqꝫ deberi z ex

verbis

verbis suis videt utriusque deberi integrā ipsorū glo. sibi posuit per predicta p3 Uincen. arguendo τ alios asserendo concordes q secūde debeant qd puto verū Sed est secūdū q ex porris plātatis duplex fructus habet alter est in semine p̄ductum per porrū τ de hoc fructu nō proponitur qd quasi non dubia cum illud semen non solum nutriatur immo etiam nascatur ex humo huius predij vbi fuerunt secundo plātati τ sic fructus omnino alteratus τ sic idem de eo qd de grano vel alio fructu. S. e. ex parte. ij. τ. c. tua ij τ. c. pastoralis. Sz proponitur questio de ipsa substantia porrorum quam sumimus in fructum ad olus quod est optimum in augusto cum carnibus porcinis vel ad ipm crudum comedendum quod multis placet vel ad his similia puto autem sequendo p̄dictos de his integram decimā secūde ecclesie deberi. vbi fuerunt plantati per ea que dicta sunt supra in parte secūda p̄cipue in ver. ité q iure. nā τ si ille porrine fuissent fortiue tū pochialis ecclesia que in predialibus prosequitur q suu est exigeret decimā. τ quod plus est etiam ab inuasore predij vt no. eo ti. ex transmissa in si. prie glo. τ. xvi. q. i. decimas dico autem q prima ecclesia ab ipso domino porrinarum τ portis fundi exigit decimā ad estimationem ipsarum porrinarum estimatio autem debebitur quasi quo ad primū predium τ ipsius dominium per eadicationem secundi sint consumpte pro consumptis aūt bene soluitur estimatio. xvi q. vij. quicunq3 de transac. veniens. τ no. de re. permu e si. de re. ecc. non alie vt super. τ per hoc qd dicam de estimatione porrinarum deberi prie ecclesie soluta sint quasi omnia iura inducta in p̄ia parte. ad id autem quod ibi allegabat de ea originaria que prefertur etiam in eadem reuocatiue vel nutritiue. Et q mancipia distinguunt genere non loco eiuscemodi facile respondetur. locus enim vbi larem habet τ nutritur homo liber vel seruus non eradicat sibi ipm hominem sic huius porrorum que illud sibi incorporat radices potestas humorem infundit τ qualitatem mutuat. l. vibi. nasci. cibus etiam τ potus non irradicant sibi hominem sed irradicat ab hoie per quod etiam ipsius cibi τ potus mutatur substantia τ sic facit pro. τ sic etiam respondetur ad argumenta do. Milā tie coniugia dilecte. arguebat enim pro me super hac qone consulta ad instar p̄cipiis in autē. vt iudi sine quo. suff. § hoc apud nos cogi coll. ij potiorem esse cū3 priorie. dicebat enim absurdum q si filium suum alia mulier lactat τ nutrit illius nutricis eē potior dicatur in filio respondē filius ille non irradicatur nec coaluit corpori nutricis sicut porrū humo vn̄ si natura hoc operaret q filius ille corpus nutricis reingrederet ibi generatiua resumēs principia diceremus eū filium secunde τ non p̄ime Ad dec litteris respondetur negari non posse illum clericum receptum auctoritate illius q perfecit maxime q certum est p primas monitorias nullū q fuit acquisitum quod afficeretur sed hoc solum excludit ne ecclesia illa dicatur grauata per illū quasi grauamen attribuendum sit inobuati. p. ro leq̄ens eni non potuit dici grauasse faciendo ad qd tenebatur ex quodam debito honestatis. Ad glo. Inno dico q concor. solutioni quia illius herbe paste licet transiuerit cum onere debetur decima in estimatione non in re consumpta τ sic etiam satissit dec. pastoralis τ dec cū3 non sit. ❡ Ad iura vō inducta pro ea parte q diuidatur decima facile respondetur si enim diuidit prediū de communi pecunia emptum quid miri. Idē3 de bonis cōmuniter acquisitis. Idem in decima pastus pecorū τ de decima personali Idem in canonica in his enim τ similibus ratio potior nec appet ratio quare plus vnicam alteri vel quare vtriq3 integra debeatur. eodē modo responde ad ea que inducta sunt de cursu militis enim certum est duob' nō deberi. sed vni nec apparet cui τ de hoc de iure pa cum autē de rescrip c penult. lib. eo Si dicatur q per predicta deterior sit conditio coloni q̄ si in p̄mo predio plantasset fateor τ sua voluntate subijt ad l̄ pre l vl. in si. C de munici. τ orig. lib. x. τ ad hoc de offi dele. ab arbitris lib. vi τ quod ibi no. τ forte etiam eradicatis porrinis al ud ibi seminauit vel plantauit ex quo fructum percepit vel satis sit q hoc facere potuit sicut τ alias sufficit q hereditas poterat eē damnosa insti. de auc. tu. § i Hec sic proposita allegata soluta τ responsa quisq3 studiosus precipue doctor suppienda τ corrigenda suscipiat. mest enim actori libentius discere quam docere.

Ui sentit lr. τ econtra vnus intellectus est qui sentit commodum sentiat onus τ hunc glo. prosequit. alius sensus est qui non sentit onus non sentiat commodum. τ pro hoc. xxxi distin preter hec. ff. eodem lib. de elec. generali § illos. τ inquantum affirmatio τ negatio sunt contraria sic sensus plus conuenit litere econtra iuxta primum ponitur pro econuerso. non enim est contrarium sed idem vel simile per conuersum ꝑ premissi vt aptius ingrediar verba Dyni qui obijcit non procedere illud generale quod hic colligitur scilicet q contrariorum sit eadem disciplina immo generaliter debebat dici contrarium quod de vno contrariorum predicatur affirmando de reliquo predicatur negando quod est oppositum vel quod idē est si de vno disponitur affirmatio de altero negatio ff de his qui sui vel alie. iur sunt. l. i. institu. de tuto. τ cura §. q accusare. τ patet. xxxij distin hospitalium in fine. vbi de hoc. τ facit quod dixi. s. eo nemo potest super pma gl. Itez dicimus ad positionem vnius contrariorum sequi remotionem alterius. ff de verbo signifi. l hec verba ille. τ de institio l. sed τ si pupillus § τ instirtoria. dicit Dy. q vbi de quolibet contrariorum respondetur affirmando vel de quolibet negando simpliciter verum esse eandem esse disciplinam contrariorum institu. de contrahen. empt. § cum autem de ea. colleti l. vna. §. pro secūdo de fur. l. fina § sed cum in secūda. ff de vulga. τ pu. sub. τ si contra tabu. de lega. j. si ex toto in principio. τ de lega. ij l fina tūc enim est eadem in genere τ eadem in specie τ eadem quo ad numerum eum scilicet eadē3 verborum conceptio vtrunq3 contrariorum disponit sed illo respectu quia diuersa disponit potest ratione affectus vel effectus in plura particularia diuidi τ sic diuersa iudicari sed vbi de altero est affirmatio τ de altero negatio non est eadē sed contraria dispositio sed pro tanto dicitur eadem disciplina quia vno cognito habetur cognitio alterius vt in iuribus allegatis ꝫ ver. vt qd idem. τ. ff de preto. stipulatio l i. §. stipulationum. bene ergo dicitur eadem disciplina vel doctrina sed non bene tunc diceretur eadē3 dispositio vide qd scripsi de simio nemo super vlt glo. ❡ Prima glo. dicit vn̄ sumpta τ ponit exempla in vtroq3 dicto secundo ponit quatuor casus quibus facit regula. ❡ In prima glo. ibi sm naturam est commoda cuiusq3 rei sequitur eum sequi quem sequuntur incommoda: τ ibi id quod post sicut post perfectā vendit onem emptori accedit commodum rei vendite sic incommodum: τ ibi cum dos filie post datum dotem a patre filia paciscendo meliorem conditionez patris facere potest deteriorem non: τ ibi licet per pactum diuisionis heredum actio creditoris non mutatur ipsi tamen ex stipulatu vel p̄scriptis verbis tenentur ad pacta implenda ❡ In prima glo. ibi j eo. ron l. τ. s̄. eo. li. de electi. cum non deceat τ ibi id quod post vbi sicut post perfectam venditione emptori cōmodum accedit rei vendite sic τ incommodum. Item sicut diminuta parte heredis scripti per contrata. diminuit onus legatorum sic ea aucta augetur ff de vulg τ pu. substi l. τ si contra ta. τ de le iij l si. τ ibi ob lucrū vide qd no. de nego. gest. l. si negocia absentis.

Ec regula facit ad qōnem de familia mon p̄uilegiati in hoc q tempore interdicti abbas τ conuentus familiares suos possint admittere ad diuina q etiam familiares post p̄uilegiū3 recepti possint admitti vt sentiant commodum qui sentiunt onus per hanc regula. ❡ Ultra id allegantur quatuor ad hāc partem totidem ad cōtrariam datur solutio distingues

t contrarium respondetur. Egidius cremon. qui hanc questionem disputauit allegabat ad hanc partem q privilegium indeterminate loquebatur non distinguendo futuros familiares a presentibus, sic ergo indeterminate formatur. l. v. xiiii. fi. euangelica. ii. q. v. consuluisti. xxxi. q. i. q si conce. t. in his de hoc t de pugio lepro quem inapte. q latissime interpretantur beneficia de dona. cum dilectus in fi. t latius quam contractus vt ibi. cum in contractibus verbum indefinitum respicit futura. vnde grege obligato veniunt etiam post nata in obligatione. ff de pigno. l. grege C. que res pigno. ob. pos. l. fin. sic t pactum de nõ officiendo luminibus etiam futura luminaria comprehendit. ff de ser. vr. pre. si seruitus. Idem in edicto quod quisque iuris. quod q plane fortius restringendum t tamen trahitur ad futura ff quod quisque iuris. l. iii. §. illud. ¶ Secundo non potest dici hoc privilegium personale sed reale q concessum est monachis vel personis propter locum facit ff de te. du. l. cuibus. t no. de testa. requisiti. t xii. q. iii. pontifices. vnde t familiares qui nunc sunt videntur esse qui olim erant vt. q. i. denique. ff de iudi. proponebat. t probatur optime. ff. de censi. l. forma §. quod. ¶ Tertio quod videtur casus decr. ga circa de pauit. facit quod no. eo. ti. c. capella. xvi. q. i. frater Item bene facit. ff de li. lega. l. vlt § gaio. vbi si testator mihi legauit quod debebam q post diem testamenti accedit debito legatum intelligitur. facit ad idem. ff de fun. instruc. t instru. lega. si mancipia. vbi legato fundo cum mancipiis cedunt legato mancipia que post testamentum coledi fundi causa ibi testator induxit. ¶ Quarto pro hac parte multum facit absurditas insurgens ex contrario sm q mortuis familiaribus existentibus tempore date extinctum esset privilegium contra id. s. e. o. decet cum concor. t. xxv. q. ii. c. i. t. ii. ¶ In contrarium facit euitatio infinitatis que posset incidere sic omnes admittendo ad illam aute vitandam inteduntura s. eo. l. i. de rescrip. cum in multis. vbi videas concordantias. ¶ Secundo si vendidi tibi fundum exceptis lapidicinis intelligitur de tunc apparentibus non post. ff. de contrahenda empt. l. in lege. t ibi no. in glo. fi. infinitatem vel innumerabilitatem vitandam sic t hic. ad idem. ff. de auro t argen. lega. l. si ita. t l medico suo vbi si testator legat argentum suum vel vestem suam intelligitur de his que sua erant tempore testamenti non de postea acquisitis. ad idem. ff de le. iii. vxori. i. t. l. cum quis in fi. vbi in legato facto vxori de donatis vel eius vsibus comparatis nõ intelligitur de donatis comparatis post testamentum. Item si stipulor quicquid te dare vel facere oportet no includitur nisi q ea die debet. ff de ver. ob. cum stipulamur. t. l. si a colono. t est sic ff de dam. infec. l. damni. §. si ita. ¶ Tertio ex contrario sequeretur absurdum q daretur privilegium his qui in rerum natura non sunt contra dec. o ec. edi. ad audientiam. ii. t que ibi no. ¶ Quarto illud privilegium est contra ius comune t redit ad enerationem censure ecclesiastice. ergo restringendum de priul. vt privilegio.

¶ Solutio aut noui familiares in loca priorum deficientium vel recedentium sunt assumpti post datam privilegii. aut sunt adiuncti prioribus adhuc manentibus. primo casu putat illos gaudere privilegio cum videantur illi idem. nec privilegium fit simpliciter personale vt predixi induxit. ff de mino. l. minor esse. §. no solum. t. l. se. vbi patet q privilegium persone concessum sit tamen potius propter rem datam sit ad successorem transit sic t res que succedit in locum alterius iure t privilegio illius censetur. s. vt lite pen. cum ecclesia sancte Marie cum concordantiis glose. ¶ Secundo casu subdistingue aut adiunctio facta est ex iusta causa aut ex nuda voluntate. primo casu vt q auctum est collegium monachorum t aucte sunt facultates ita q maior familia necessaria est tunc adiuncti gaudebunt privilegio per inducta pro hac parte facit de post. cum. M. t quod scripsi de censi. quanto super ver mesuram. sed secundo casu no gaudebunt ne censura eneruetur vt in fi. dixi t q fictio t falsa causa reprobatur in talibus. s. ti. pri. eo. l. i. c. vlt. facit de priuilegiis iuarum. t. c. cum t plantare. §. de confratribus. ad hoc de deci. suggestum cum glo. i. in fi. Ad iura que videntur obstare ei quod dictum est privilegium locum habere in his qui rationabiliter sunt assumpti respondetur q procedunt in testamentis t contractibus quorum tempus regulariter inspicitur precipue vbi apponitur pronomen meum tuum vel suum t si qua videntur contraria soluuntur in l. si ita t in l. fin C. que res pigno. ob. pos. vide quod scripsi de iureiura. c. pe. nec ob. l. si mancipia de fun. instru. q ibi dixerat fundum cum instrumento adiciens cum mancipiis vt ibi no. nec lex. ff de pecu. le. ei quoque. non enim dicit q legato peculio debeatur futurum sed q legari potest futurum peculium. vel aliud esset dicere peculium indeterminate t aliud cum pronomine suum vel meum. In hoc autem privilegio pronomen suos nõ impedit futuros q privilegium erat reale t propter eos datum quibus conceditur vt admittantur. Item propter mentem verisimilem concedentis per qua cum debeat esse perpetuum oportet pronomen suos contra propriam significationem que se habet ad nunc trahi ad tunc vt coaptetur ei cui annectitur. s. perpetuitati. hoc probatur. ff loca. si vno. anno est. §. sub i ex conducto. t. ff pro socio si adiciatur cum pecor. vide quod scripsi. s. eo. privilegium sup. i. glo. quod satis facit ad questionem.

q **Qui tacet** xliii. vt dicit Joan. mo. ad hanc regulam facit. ff eodem ti. semper qui nõ prohibet. t faci. s. de exces. prela. ex litteris. t. ff quod set. l. i. ¶ Glo. prima ponit exempla. secundo vii effectus taciturnitatis t remittit. In prima glo. ibi non est ista decre. melius adaptatur ad exceptiones proximeas qui tacet que loquitur de concessione t negatione. ista vero de consensu t vide quod ibi dixi in prin. Ad hanc ergo regulam bene competit exemplum de cre. secunde. s. eo. li. de accu. vbi taciturnitas illius contra quem inquiritur inducit consensum. Dy. etiam ponebat exemplum in patre quo presciente filius creatur decurio. ff ad munici. l. quotiens. t de decu. l. honores. §. pater. in fideiussore notato per tutorem qui patitur nomen suum in actis describi. ff. de fideius. tu. l. iii. §. fi. istos autem casus excipimus pp fauorem rei publice t pupillorum a solutione que datur in regula is qui tacet. vt ibi dixi super gl. t facit hec regula ad questiones quas posui super illa.

b **Hoc notandum** q si tacens consentit fortius ali quid agens quod sonet in consensum t sic faciat regula ad questionem hic disputatam per d. Guidonem postea mutinensem quam pluram decuttabo. querebatur enim si constitutio episcopi bonon. precipit nullam alienationem immobilium rerum ecclesiarum fieri per clericos sine licentia episcopi vitians contractum t addens penam arbitrariam t capitulum bonon. premisso tractatu ipsi episcopo vendat aliquas terrulas sine alia licentia. an locus sit statuti penis. ¶ Pro canonicis inducit tria pregnantia. secundo contra eos alia tria primis correspondentia. tertio soluit contra episcopum per locum a diuisione. ¶ Primo probatur constitutionem hoc casu locum non habere ratione triplici. s. ipsius rei vendite t ementis t vendentis. ¶ Ad primum si statutum deuiat a iure communi in dubio interpretationem recipit secundum ius commune patet hoc de consti. ex litteris t procedit hoc etiam si sit iuratum vt ibi. ad idem de iureiuran. ad nostram. ii. de ver. sig. super quibusdam sed de iure terrule sine solennitate alienantur t per episcopum sine capitulo. xii. q. ii. terrulas. t vide quod no. ea. q. abbatibus. t facit ea. q. bone rei de dona. ceterum de testa. relatum. §. licet aute. de re ergo modica non debet intelligi statutum. sed de his que sine solennitate nõ licet alienari. xii. q. ii. sine exceptione. de his que fi. a prela. c. i. t. c. tua. concordat opinio que hic casus licitos alienationis non includi in pacto apposito in traditione de re non alienanda quod vide no. x. q. ii. hoc ius. de condi. appo. verum in vlt. glo. ¶ Scdo probatur idem ex persona ementis que in generali sermone comprehendi nõ vs de iureiuran. petitio. t quod ibi no. xxii. q. v. de forma. ff. loca. qui insulam. §. fi. C. de solu. inquisitio maxime q nec talis videtur fuisse statuentis intentio ad quam recurrendum est

de precura.

de peni. petitio de deci. ex multiplici. desicii etiam rō cōstitutiōis que est vt epus prudeat contra dispendia ecclesiarum quarum & clericorum pater di. lxxiij. di. quorum vices xcvj di. in scripturis imo si diceret de se intellexisse inane esset prohibitio cum in sua ptate foret ꝯsentire & dare licentia & p ꝯñ to nullus pot sibi imperare ff de arbit l penult. ¶ Tertio dicit idem ex psonis vendētiū posito enī nō comphendi episcopū qui est caput sequet nō ꝯphēdi suos canonicos qui sunt sua mēbra de his q̄ si a pla nō mut. vlt. q. j. scire ad hoc faciunt. xij. di. c. j. h. q iij. si quis eps qd no. ixj. di. nullus inittis in glo. magna & pcedat hoc tum ppter honorē ecclesie cathedralis de pben. q̄uis lib. eod. tum ppter cōnexitatem facit ff que ad. serui. amit. si cōem & qd no. de iurepat. c. vno eo. lib. & vide qd no. de his que fi. a prela. cum apostolica in glo ideo no. qd facit satis ad casuz. cōcludit ergo ex his tribus cōstitutione in casu pposito locū nō habere vt sic p canonicis fiat benigna interpretatio ꝯ episcopū qui lege debuit apertius dicere hoc eo tit. cōtra eum cū concor. p hoc etia facit qd scripsi de resti. spo. cum venisset ad fi. p solutione contrarij de decr. pastoralis de pnil. ¶ Scdm pncipale qd respicit ad defensionē canonicorum est q epus sic emendo licentia dedisse videt cū enī emptio a consensu pcedat ist. de obli. que ex cōtrac. epus emendo verbo & facto cōsensit de his que fi a ma. pac. ca. c. ex ore. lxiij. di. adrian' de pben. dilecto de praul. cū olim. nā si scriptū testem esse sapit ꝯsensum ppter quē etiā qui iuri suo renūciat de transac. ex lfis fortius vbi qui a pncipalis est auctor ꝯctus vt hic si ꝯsensit licentiā dedisse videt cum iure pmisceant ita duo de elect. quorūdā. §. rñ. lib. vj. facit eo. ti. q̄ sit & c si religiosus ꝯiuncta cum decr post translationē in pñ. de renūc. ad idē. lxj. di c. j. & c. hortamur. ꝯiuncta cū. c. si quis epor xvj. q. v. sicut epus dispēsando sup pluralitate bñficiorum dicit dedisse licentia nō residendi in altero vt no. vij. q. j. si quis in clero ꝯ prebe. q. in tñ. Item facit qd no. xcv. di. ecce ego in glo. cū epus. Item verbū licentie in iure q̄q; sumit p licentia generali. xvj. q. j. cunctis. nisi addat verbū spāli de elec. fundamenta & de temp. or c j. Item lz ancilla ꝯhente dño ignorāte vel ꝯdicente nō piudicet dño de ꝯiug. ser. c. j. si tñ dñs eā vt libera tradat libero in vxore illam manumisisse censet in autē. de nup §. si vo ab initio. for. lz si cum ea ꝯbat sicut patronus ꝯhendo cū liberta remittit operas. ff de op. lz. libert & C. eo. ti. liberte ad hoc facit q vbi requirit iudicis auctoritas iter partes si altera partiū iudex est ipsius ꝯsensu gerit auctoritate iudicis hui' pz in adoptionib' & emancipatōibus ff de adop. si cōsul. & l. seq. ad idem qd de manumissione dicit. ff de manu. vin. l. 4. & l. apud filiū. ad idē due leges ꝯiunete. ff qui. mo. plg. si consenserit & eod. ti. l. tici' si ne ꝯsensu eni creditoris nō vendo sibi rem obligatā. sed si obligata erit duob' & illā eis vendo valet venditio. ad idem eod. ti. l. titius titius vbi vxor cū viro tradens rem in dot e renunciat ypothece quā habebat in illa. Item electus cōpromissarius ꝯsentiendo electioni auget numerū & videt elegisse de elect. cum in iure. Idem si elect' erat cōsiliarius eo. tit. cum in veteri. Item sicut se hz ꝯstitutio pncipis ad pncipem sic ꝯstitutio epi ad epm sed testiū qd pncipis ꝯscientiam tz omniū testamentorum solēnitate supat. C de testa. omnium ergo &c. cōcludamus ergo interptandu vt res valeat de ver. sig. abbate & large in fauore ꝯctus de dona. cum dilectus.

¶ Tertium pncipale p canonicis est pbare q dato q pre dicta duo cessarent nō possit epus venire ꝯ contractū nec canonicos punire pmo p decr. venies de transac. vbi quo ad transigente valet ꝯctus lz nō interuenerit supioris auctoritas que requirebat regulariter nō lz alicui venire contra factum suū etiā improbatū a iure de fi. p iby. veniēs de cle. ꝯiug diuersis nec mutare ꝯsilium hoc eo. ti. mutare. & in regula qd semel. & si dicat hoc fallere cum agit de renūciatiōe rerum alienatarū ab ecclesia. xxxv. q. ix. q quia & no. in. c. diuersis. rñdetur illud pcedere cū reuocat alienans sz hic reuocare vult emens qui emere nō phibetur sine ꝯsensu epi. sed vendere. vide qd circa hoc dicam in sa parte ij. cū casum

Item q condēnare nō possit pbatur absurdū est. n. ex eodē facto vnum reportare cōmodum & alterū incōmodu. xxxij. q. vij. nihil iniquius de adulteris. c. pe. & vlt. & de hoc de excep. dilecti. sed hoc hic eueniret epo rehabente preciū & canonicorum penā subrsando de offic or. dilectus ergo &c. nam istos par facinus inquinat &c. xvj. q. iij sane nec fieri dz epi conditio melior delinquēdo. xvj. q. 4 legi. de pben. eu qui h. eod. & si deliquerūt canonici adiuuit epus ad peccandū. ij. q j notū. excipient ergo canonici q pari crimine infect' illos iudicare nō dz iij. q. vij. qui sine & c. postulat' & e iudicet & facit qd no. Accur C de libe. cā. l si filiū. & si dicat illū exceptiōe criminis repelli nō posse saltē ei' auctoritas illos excusare dz. vij. q. j cū q vbi de B. lxiij. di. lolōitūe xxviij di. ota com p q̄ ꝯcludit illos per epm puniri nō posse ¶ In fiuz correspondēdo pdictis q cōstitutio cōprehendat casuz rōne rei pbatur sic noua lex ptinere nō videt ad casus puisos ff de pe. sanctio leguz in magnis sūt rebus puisuz est a iure intelligat ergo constitutio de paruis q etia notat vniuersale negatiuū ibi. nullam alienationē &c. facit. xlx di. c. j. de decr. ad audientiā cuz cōcor. & dato q dicat reduci ad iue coe nō ob. eū etiā terrulas minores plati sine ꝯsensu epi nō alienant. xij. q. ij. abbatib' vbi hoc tz et hi. & facit. xvij. q. iiij. in venditiōib' lz sine ꝯsensu capituli id possit epus vt in. c. terrulas qd cōprehendat etia rōne psone ementis pz q in generali sermone includit psona loquētis arg. xxxiij. q. v. si nō lz. vbi de hoc ff de p g. paulus & vt no. in dec. petitio de iure iur. ꝯria sunt spālia. datur ergo qd p hac parte stat regula qd pz enī q hec pars conuenit pprie significatiōi verborum a quā recedere nō debem' nisi ex cā. xxij. q. j. his autem. de spon. ex litteris. generale aūt vel indefinitū verbū de se olā cōprehendit de pnil. q circa cū concor. epus ergo statuēs in generali sermone seipsuz includit ne qd alijs phibet sibi liceat. ix. di iustum imo id facere nō dz a quo alios phibet de na. ex li. ven. c. vno. Item de vendētib' canonicis pz q enī canonici cathedralis ecclie bene intelligunt noie clericorum de verb. sig. cum tibi de puil. p exemptione lib. vj. sicut ipsa cathedralis regulariter continet noie ecclesiarū de vb. signi. cum clerici lz in mā beneficiali & odiosa sit secus de preben. q̄uis lib. eo. ¶ Scdo q emendo nō videat dedisse licentiam pz. q alius est auctorizabilis ꝯsensus quē dz pbere platus a ꝯsensu ꝯhentiū q pmus dz pberi causa cognita & approbata. x. q. ij. casellas versi. q si necessitas qd hic non fuit simplr ꝯhendo & constat q contraxit vt quia ali' & venuit argumenta de tenēs de elect. cū inter cañ. & c cum siet vniuersas. & si dicas q saltē tacite cōsensisse videat. Rñdetur hic requiri licentiā & ꝯsensuz nec de iure sufficit tacitus in ppetuis alienatiōib' de his que fi. a prela. c. ij. sed requirit expressus & subscriptio eo. ti. c. j xij q. ij sine. xcvj di. bñ quidē ¶ Tertio posito q dicat epm ꝯhendo ꝯsensisse vel licentiam dedisse ita q constitutioni locus nō sit aut etiā cōi vult aretur contractus q in facto suo epus auctorizare nō potuit sufficit hodie cle. de re. ec. nō alie. si vna. & vide qd ibi no. debuit ergo superior adiri in hoc ꝯctu sicut & adit in iudicijs iter prelatū & capitulū vt no. de rescrip. edoceri & v. q. iij c. vlti. & in iudicijs quasi ꝯhimus. ff de pecul lz. §. sed si filius. pter eo frequēter videm' q cōe officij phibetur quis ꝯhere vt iudex cum subdito. C. de cōtrac. iudicū. l. j ff de cōtrahen emp. nō lz iconom' cū vel cuius cognatis res ecclie vendi nō pōt. C de sa. san. eccle. aūtē quibuscūqz. x. q. ij. nec vsus nec aduocatus cū cliente do. iij. q. vij. si quis adeo & C. de postu l quisqz idem in medico quo ad infirmū ff de vari. & extra cog. l medicus & tutor cū pupilla C. de inter matrimo l. ij. tutor & facit. vij q j. cōstitueri & qd ibi not. sic & in pposito. ¶ Quod possit punire canonicos videt q quotiens factū improbat a iure licitū est alicui venire ꝯ factum suū. lv. di penitentes & de hoc de elect. nosti. & potissime cum agit de reb' ecclesie male alienatis reuocādis. nō obstat qd dixi. ꝯ ante finē pmē partis q hic epus nō impugnat ꝯctum vt emptor. sed vt epus cui' licentia nō fuit habita qd facere potuit vt vēdentib'. xij. di. si quas de rebus & c. pcarie. nec

veniẽ contra factum suũ q2 hoc facit vt alius cõtraxit enim vt pauet⁹ ⁊ reuocat vt ep o.iij.q.si cõtra patre ⁊ facit quod no. Hosti. de psumpt litteraũ ⁊ vide qd ibi scripsi sup .j.gl. de delegato q reuocat sniam quã tulit v carbiter. Item ipse ꝯbendo nõ est transgessus ꝯstitutione que ipm nõ ligabat nec ligare poterat vt .s. dixi. Non est aũt nouũ q in eodem factu duoꝝ vnus solus peccet. xxxij.q.v. pposito ⁊ si dicas deliquit hoc nõ cepellit a iudicando ordinariũ tolleratum. viij.q.iiij. nõne. nec est ve q multando canonicos sit melior conditio epi. q2 peni illam iniuriare nõ dz vt no. de p. ben. psbyteri ⁊ vide qd ibi dixi. ¶ Soluedo dixit Guido epm nõ audiendũ ⁊ penae statuti locũ nõ esse q2 si dicit contractũ nõ tenere ex iurib⁹ cõstitutiõis ꝯbendo ꝯsensisse ⁊ licentiã dedisse dicẽ per pmaiũ. Nec dicaẽ de auctorizatõne in facto pprio hoc nõ est curandũ vbi de ꝯstitutione tantum querit q nõ ledebat data licentia qualitercuq3 verbo vel facto expsse vel tacite in scriptis vel sine. facit ad ista cle. de cõcessi p ben. c. vno. vẽsi. qd etiã. Si vo ex viribus iuris cois dicat ꝯtcum nõ tenere hoc nõ pcedit. q2 sic ꝯ3 no. xij.q. ij. abbatib⁹ inferiores in minutis nõ habẽt necesse hẽre cõsensum epi ⁊ si diceret ꝯria opi. vera adhuc venditio eo fieri potuit. Nõ obstat qd dicit in facto suo auctorizare nõ põt q2 capitulũ q̃si. xvj.q.iiij. ⁊ qd no. in. ℣. ibi pcedenti loquit q̃si platus ꝯtrahit cum alijs ecclesijs nõ cũ ecclesia cathedrali ⁊ sic etia loquat cle. de reb. ec. nõ alie. si vna ⁊ vide qd ibi no. in glo. ante pe. ad distinctione facit de testa. cq si ita ad fi. ⁊ est simile qd scripsi de pba. ex lr̃is sup vecti. egressus quo aliud q̃i canonicus agit sup pdio pbende ꝯ canonicum aliud quãdo contra extraneum.

q **Uod alicui.** lxxiiij. gratiose B solunt ꝯtlu3 d. l. j. ad fi. C. de no. co. cõ. scd3 Hy. q hic ponit qd ibi no. ⁊ .s. de puileg. sane in .j. glo. ⁊ bñ facit xxvj. q.ij. nõ exẽplo vbi dicit tex. q puilegia singuloꝝ scd3 hieronymũ nõ faciũt legẽ cõem. ¶ Prima glo. remittit p exemplis ⁊ p materia ⁊ dat concordantiam ¶ In .j. glo. ibi exẽpla Hy. ponit exemplũ si pcedaẽ alicui q subire non teneaẽ munera publica forsan q2 in te pspera virtuose habuit in alijs ius cõe seruabaẽ al ff de cõsti. pn. l. j. versic. plane ex his ⁊ .C. de decur. l. neq3 dorotheũ ⁊ l. nullus lib. x. ⁊ .C. de epis. ⁊ cle. q̃si. idem dicas in puilegio decimarum de quo .s. de deci. ex parte.

b **Ec regula** vel ipsius rõ fundat opinione que h3 parochianũ ñ posse pscribẽ psentatione rectoris sue pochialis ecclesie cum illud sit solis patronis gratiose ꝯcessu3 per nullũ aliu3 laicũ vsucapandũ. Ideo hanc q̃ones sic psequar pmo ponẽdo glo. quã posui de elec. q̃i clã. scdo ponã motiuum meũ ⁊ formã cuiusdã snie papalis. tertio tollam rñsionem q̃ fit ad decr. q̃relã quarto fortificabo solutione meam qnq3 egiatibus. quinto tollã rõnes q̃ fundat opinione ꝯtiam sexto rñdebo ad duas glo. vnã etiã decre. inducẽs. septimo ostendã solutione meã verissimã p locũ a diuisione. ¶ Primo sciendũ me sic scripsisse in dec. q̃relã de elec. sup v̓si. populus p hac litterã tenebat dñs me⁹ Marsilius noĩe q parochiani vel populus possidere ⁊ pscribere possunt ius presentãdi in sua pochiali ecclesia facit. xvj.q .j. sic vive ⁊ .c. si qs monach⁹ in fi. ⁊ qd ibi no. Hug. ⁊ qd not. lxiii. di. in sũma ⁊ c. reatina ⁊ qd no Inno Leo quisqs vbi vide sup v̓si. abusũ ⁊ Copo. de rescrip. capl̃m vbi dixi post glo. in v̓sic. q̃ci põt vbi in hoc patronos ⁊ pochianos equparat. p eunde modũ inducit qo. xxx. Jo. de deo q̃ fundaẽ sup psentatiõe populi ad idẽ Leo gnali li. vi. do. Jo. de mocemuclo disputãdo terminauit ꝯ ꝯrium rñdens ad hac decr. q hic ppl̃s psidebat patronatũ nõ actũ psentandi rñ pbans ad p v̓siculũ salua q sequiẽ ⁊ hoc etia t3 Archi. q plenissime de hoc no. lxxi. di. hortamur cũ ꝯcoꝛ. qd no .i. eo. sacrosancta ⁊ vide q dixi de except. cũ venerabilis ad fi. in gl. no. q pmã sequor qd hic

non psequor ⁊c. ⁊ hic remitto. nõ displiceat illa iteratio q decurtatio dicendoꝝ dabit auxiliũ quis enim de cã que alle. Archi. ad hanc partẽ hic nõ reperiẽ. ⁊ q2 vt dicit hierony. super hieremiã nõ est vt quis genitale diligat solũ ⁊ nil habeat dulci⁹ patria hui⁹ pñe cõsuetudine ⁊ mei magistri opinione defendã iuriscõsultũ cassiũ imitando de quo ff de ar. dicere aut ℣. j. ppter que duo ⁊ tertiũ qd dicã in fin. excuseẽ austera locutio qua submittã. Est aũt psciendũ q tpe Nicholai. iiij. questio fuit in curia ꝯ psentatos a pplo scte Cecilie de florentia cũ diocesanus psentatione ipsa3 noluisset admittere appellauit ad papa ⁊ fuit snia lata p ipso quam papa cõfirmauit inserto tenore snie ⁊ ꝯfirmationis executore dedit quas litteras penes me habeo insinuatas quaru3 verba respicientia pposituũ sunt h. Nicholaus ⁊c. dilecto filio M psbytero ⁊ rectori ecclesie sancte Cecilie flor. salutẽ ⁊c. q̃ in iudicio ⁊c. sane petitio tua nobis exhibita ꝯtinebat q cum tu ad ecclesiã scẽ Cecilie floren. tũc vacantẽ p morte ⁊c. a pochianis ipsi⁹ ecclesie ad qd ẽ antiq ⁊ approbata ⁊ hactenus pacifice obseruata ꝯsuetudine psentatio ad eandem ecclesiã cum vacare ꝯtingit ptinet venerabili frĩ nr̃o. A. epo floren. fuisse canonice psentatus idẽ epus te ad eandẽ ecclesiã admitteẽ cõtra iusticiã recusauit ppter qd tu ad sedẽ apostolicã appellasti. narrat demũ quõ duo auditores successiue dati fuerũt ad cãm ⁊ quõ scdus p ipso tulit sniam quã ꝯfirmat ipsius inserto tenore ⁊ fuit hoc apud vrbẽ veterẽ pontificat⁹ sui anno. iij. Ad executores aũt facta eadẽ narratiõe ꝯcludit q ipsi vel alter pfatã sniam auctoritate aplica exequãtur inducẽtes ⁊c. Et attestor q in lr̃is illis nihil inserit qd pdictũ intellectũ mutet ⁊ lic3 istud sufficeret ad robur opi. illi⁹ de re iudi in causis adductã opinionẽ ⁊ sniam adiuuabo. ¶ Et pmo si tollaẽ rñsio que fit ad decr. querelã ibi habem⁹ casu3 ⁊ ppter rñsione illã videre volui antiqua que tñ nõ auxit intellectũ. dico aũt q nulla necessitas cogit illũ v̓sicu. salua id sonare qd dicũt sed c ei⁹ mẽs q cũ littera nõ dicat pplm pscripsisse. sed solũ possedisse actũ psentãdi eccl̃ie sancte agathe que se dicebat patronã si ita erat euincere poterat ex iure pronatus illum actũ psentandi a possessore. ⁊ tũ cesset qd sup iure patronatus ex quo iure ageret ⁊ qd forsan p populu negaret cu3 ergo populus ibi nõ fuerit in cã l3 obtinuerit ppter sue possessiõis comodu3 psentatus ab illo ad cautelã vel ꝯsolatione succũbentium papa pfesat⁹ est q de suo iure patronat⁹ agere possent ꝯ populũ ⁊ sic habem⁹ de q̃one casu3. Item snia supaicta ipta hec aut fortificat egras. nam ⁊ si dicaẽ ꝯtiam opi. in laicis nõ pochianis pcedere cesset tñ in pochianis ⁊ hoc triplici respectu. Primo q2 participãt ex iure pochiali pnationi rectoris: possunt ergo pticipare creatoi facit de offi. archi. ad h in fi. in autẽ. de desen. ci. ℣. nõ habente col. iij ⁊ p ꝯuersum regula. j. .s. eo. li ff eo. t. nihil ta3 ad pmũ de simo. fuã ⁊ qd no. offi deleg. venerabili in fi. a ij. glo. de reb. ec. nõ alie. si qs in glo. pe. ⁊ in decr. vt circa pnc. de elec. li. eo. Scdo q2 ipsis incubit ab illo audire diuia ⁊ pcipere sacra ppter qd equũ est q illoꝝ pposito ꝯgruat de postu. p. c. j. ad fin. ⁊ experientia docet q efficatius laborant ad habendũ idoneũ qua3 alij patroni qui pochiani nõ sunt. Tertio q2 pticipant dotationi. na3 sicut rector alimentaẽ ex datis p patronũ sic etiã ex obuentiõib⁹ quas a pochianis recipit ⁊ in qbus ꝯsistant vide qd dixi de pochi sup Rica qua3 ꝯsideratio habeẽ etia3 interdũ in fundatiõe ⁊ dotatiõe de ec. edi. ad audientia3. i. ⁊ dixi de pie. ec. cum sicut sup. j. glo. ⁊ ꝯstat certas ecclesias oi alia dote carere qd miri ergo si ad psentatiõe actu possidendũ ⁊ pscribendũ habiles esse dicanẽ absq3 e o q iura vetera hoc pmittebant eisdẽ etiã in ecclesijs collegiatis. xxxix. di. petrus. lxvij. di. de petro. lx. di. si qdi. lxiij. di. plebs diotrensis ⁊ c. reatina ¶ Item ꝯclusionẽ arch. que distinguit psentatione a petitõe dicendo q simplex petitio possit cõpetere pplo de sta. mo. qd dei timore fateor cũ nõ possidet psentationis actũ secus in possidete alias cu petitionẽ illa3 sine vlla possessione vna vetula de pochia facere posset absurdum esset nõ plus dare pscribenti q̃i illi ⁊ non plus toci

parochie

parochie q̃ vni pochiano. ¶ Item ad aertendũ ꝙ hi qui tenent opi. ꝯtriam concedũt ꝙ parochiani hĩ possunt ꝑscribere patronatũ ⁊ tũc licebit eis ꝑsentare ⁊ sic vitiant regulas que pot totũ ⁊ parte de offi. deleg. pastoralis. §. j. cu cõcor. ⁊ cui licꝫ plus ⁊ minus. ⁊e. eo. cui lꝫ. Concedũt eni ꝙ bonorum ꝑcessionis ⁊ ius alimentoꝝ in casuꝫ inopie vna cũ actu ꝑsentationis ꝑscribere possint. sed tertiũ solũ nõ cum tamen ex his tribus ꝯiũctis ⁊ potissime ex scdo plus grauet ecclia ex hoc pꝫ ꝙ illi rigori multũ resistit equitas. ¶ Et si opponatur hoc q̃si qꝫ ꝯtingere vt in exẽplis que posui de transac. c. fi. sup glo. sed nõne rñdet ꝑ id qđ no de ver. sig. ꝓpterea in fi. vlti. glo. sicut ergo nõ canonici ꝑscribunt actũ electionis plati sine ꝑscriptiõe canonicatꝰ de elec. cum ana de cau. pos. cum ecclia ⁊ pochiani sine ꝑscriptiõe ꝑronatus ꝑscribant ius ꝑsentandi quasi ad id habiles ꝑrones ꝓxime dictas sic ⁊ sine ꝑscriptione epatus nõ epe ꝑscribit aliqua que de iure ad solos epos pertinet de ꝑscript. auditis ⁊ c. cum olim. ¶ Restat tollere tria sup quibꝰ fundat archid opi. ꝯtriam quã tanta opositate visus est ꝑsuadendi quãta falsitas indiget vt vera videat vt in hiero. ad marcella. xj. Primũ est qꝛ dicit liberã institutione sacerdotũ de iure ad epum ꝑtinere alleg. vij iura. s. x. q. j. c. j. ⁊ ij. xvj. q. vij. nullus oino de offic. arch. cum satis de capel. mo. c. j. vbi dicit expressuꝫ de hẽ. cũ ex iniũcto in fi. de reli. do. de xenodochijs. huic dicto resisto ⁊ dico nullũ de capl̃is allegatis ꝓbare id ad qđ inducit. pal mũ dicit ꝙ patronꝰ nõ eximit ecclesia a lege diocesana. scdꝫ ꝙ nõ eximit e dotẽ a ꝑtãte episcopi tertiũ ⁊ quartũ dicit ꝙ episcopoꝝ nõ inferioꝝ est cõmittere curã animaꝝ coniunga sextũ quo dicit ꝙ epoꝝ est instituere ⁊ destituere hec duo cõfiteor ꝙ curã animarũ cõmittunt ⁊ instituũt ꝑsentatos a patronis de insti. c. j. lib. eo. sed nullo illoꝝ lariũ ꝓbat ꝙ habeant liberã institutionẽ vt libere quẽ volũt instituant aũs sequeret cũ illa capl̃a nõ distinguant ꝙ etia in collegiatꝫ ecclesijs libere institueret epus que vellet ꝯ decr. j. de elect. ⁊ eo. ti. post q̃ lꝫ fatear ꝙ episcopi in ꝑmitiua ecclia ad regẽda loca transmissi oĩa ꝓuideant ⁊ sic itelligit qđ no. de elec. q̃q̃ li. eo. ante mediũ magne gl. vt sup ea scripsi. Ite si dec. cũ ex iniũcto itelligeret de libera istitutiõe ergo ⁊ libere dstitnẽt qđ est falsuꝫ. xvj. q. vij. iuentũ cũ ꝑcoꝛ. vltimaꝫ ꝓo c. dic epos dẽre eẽ solicitos vt in hospitalibꝰ fuet hospitalitas. Redeo ad. c. j. de capel. mo. vbi dicit expressuꝫ certe non sic asseruisset si ponderasset ibi textũ ꝑ consiliũ monachoꝛuꝫ ⁊ decr. vnicã eo. ti. li. eo. ꝑ q̃ pꝫ intellectꝰ illius. ¶ Scdm sup quo fundat opinionẽ illa est ex. c. nouerit. x. q. j. per qđ dicit archidiaconꝰ glo c. pie mẽte. xvj. q. vij. patronos sm antiqua tpa nil iuris in ipsis ecclesijs habuisse sed ipe eccle sie ad ordinationẽ epi ꝑtinebãt qđ fuit post modũ mutatũ ⁊ gratiose ꝯcessuꝫ ꝙ haberet ꝑsentationẽ rectoris. xvj. q. vij. decernimꝰ hoc est patẽter falsuꝫ qđ patꝫ ex eo qꝛ illa duo capl̃a nouerint ⁊ decernimꝰ. simul manarunt in quarto ꝯcilio toletano vt ex ipsoꝝ subscriptoibꝰ pꝫ per qđ. c. decernimus ibi offerant epo ordinãdos. ostẽdit qualiter itelligatur l̃ra illa ad ordinatione epi quã ponit c. nouerit qꝛ. s. ordinabit a patrono oblatũ id est ꝑsentatuꝫ fateor ergo ꝙ nec olĩ nec hodie habuit vel hꝫ patronꝰ dñiũ eccl'ie vel sue dotis vt in. c. nouerint. ꝑsentatione ꝯo ⁊ alia iura tũc habuit sicut nũc vt in. c. decernimꝰ ⁊ si qua capl̃a dicant ꝙ no hꝫ nisi ꝯcessione ponit illa ꝯcessio ꝓ ꝑronatu vt no. i. c. pie mẽtis. ¶ Tertiũ sup quo fundat illa opi. est ꝙ laici patroni de gr̃a sustinet in hoc iure. xvj. q. v. c. j. de iurepat. q̃m qđ est etiã annexũ spũalitati. aliꝰ ergo laicus nõ patronꝰ illius iuris nõ est capax. ⁊ exaltat voce in hoc ꝑ. c. sane de ꝑuile. ad qđ cocordat hec regula. De hoc dicto satis miroꝛ sicut eni nõ cõcludit h' ꝓposito rem alienã vsurpare nõ possuꝫ ergo nec ꝑhscribere ita nec sequit si qd per ꝑuilegiu est alicui cõcessuꝫ p aliũ vsurpari nõ põt ergo nec ꝑscribi cu certum sit ꝙ ꝯ ꝑuilegia ꝑscribit de ꝑuil. accedentibꝰ ⁊ c. si de terra ⁊ faciliꝰ q̃ ꝯtra coe vt no. de ꝑscript. c. j. li. eo. circa fi. magne glo. ⁊ dixi de offi. or. cõquerẽte in glo. ꝑ hec circa medium. Item cõstat ꝙ qualia certia ꝑ ꝑuilegia cõcedunt talia per alios ꝑscribunt pꝫ exemplũ in exẽptione de reli. do. cũ dilectus de ꝑuileg. cũ ꝑsone eo. li. in libera receptiõe ordinu de ꝑscrip. veniens ꝯiuncto cũ. c. cũ olim eo. ti. sic ⁊ in simibꝰ. qđ inserit de annexiõe spũalitati nõ mouet cum certũ sit h' ius vt tpale transire in heredes ⁊ ꝑ vniuersos ꝯtes a transit etiã in extraneos vt no. de iurepa. cum seculũ. ⁊ certũ est ꝑ illos modos laicũ ipsius iuris esse capace ita ergo erit ⁊ isto. posset etiã ad id qđ de gr̃a dicit rñderi ꝑ decre. cu inter vniuersas de elec. a si ꝑiuncta cum decre. post q̃ eo. ti. ⁊ de postu. hone j. ⁊ de rescrip. nõnulli in ꝑn. ⁊ c. sedes ⁊ qđ ibi no. in. j. glo ¶ Per hoc aũt sit rñsum ad glo. Inno. in decr. cũ venerabilis de except. q dixit nullo iure caueri ꝙ desiciẽte patrono ꝓprius ꝑsentet ꝯcedat de ꝓprio qui no possedit nec ꝑscripsit presentatiõis actũ. Glo. decre. sacrosancta nõ ꝓbat qđ asserit ⁊ tex. ibi a ꝯrio apte facit ꝯ gl. ¶ Hec. gñalissima lis gratibꝰ archi. facit ꝓ opi. ꝑdicta. nam ⁊ si ꝯcederemꝰ ꝑ ut ipse vult ꝙ de ꝑronatu nõ loquat pꝫ tñ ibi ꝙ antiqua cõsuetudo dat laico id qđ de iure nõ cadit in laicũ ⁊ ꝑ hoc sit rñsum ad multa ex allegatis que ꝯcludũt laicis nullã potestatẽ in ecclesias ipsa ꝑtura vel bona ꝯcessam. ¶ Ex ꝑdictis ꝯcludo ꝙ aut cõstat ecclesiã habere ꝑronos aut no cõstat. ꝑmo casu aut pochiani ꝑsentauerũt cuꝫ ꝑronis aut sine vtroqꝫ casu ꝓprie ꝑscribit ꝯ ꝑronos de capel. mo. c. ij. ⁊ no. de prescrip. ad audientia ⁊ ipsoꝝ patientia facit parochianos hũꝰ iuris possessores institutiõe secuta ad presentatione ipsoꝝ iuxta ea que satis dixi de resti. in integ. c. ij. ⁊ his casibꝰ talis patientia iũgat ad tẽpus dictas sup ꝯst. hoc aũt Si vo nõ ꝯstat qđ põt esse dupliciter aut qꝛ ꝯstat alios nõ esse patronos aut qꝛ nescit ⁊ hoc qđ nescit dĩ nõ esse de ꝑsc. di. j. solẽnitates cum certũ sit ecclesiã habuisse hoies fundatores nisi miraculose ꝯstructa fuisset ꝑsumemꝰ eã per ꝑpl'm fuisse fundatã potissime qꝛ hoc dissimile ⁊ fieri ꝯsueuit. s. eo. inspicimus. ⁊ scdm hoc ꝯcluda ꝙ exercitiũ vniꝰ actus cõpetẽtis ꝑrono erit possessio ꝑronatus qđ est regulare vbi ꝑfes actꝰ ab aliquo iure dependet de reli. do. c. j. ⁊ hoc ex quo reliq actus nõ appent possessi ꝑ aliũ nec eius cõe circa ius aliõ fundat intentionẽ alteriꝰ vt ibi dixi sup glo. pe. ⁊ sic soluit ꝯriũ de decr. auditis de ꝑscrip. vt ibi dixi sup pe. glo. ⁊ de capel. mo. dilectꝰ vt ibi dixi sup vlti. glo. ⁊ scdꝫ h' saltẽ his vltimis casibꝰ cõcedere oꝫ tenẽtes opi. ꝯtriam cui ꝓ tanto sie restiti curiose qꝛ cum dñs meꝰ tpe quo familiaris ⁊ ꝯsitanꝰ suus eram hãc opi. sic vt videbat plene ꝓbatã. ⁊ ꝑ ipsius cancellariũ maxime factũ epm approbata iudicia estimãs me clamante ꝯtriuꝫ hic se. uaret tandẽ multoꝝ annũ in hoc se ledi putantium fuit ab ipso chartis segregata.

Schafsq d. ab. m... relig. dom.

Quod aliqui suo. lxvj. cle. de regula. vt ꝓfessores dat nouũ exemplũ huic regule alieno si dicis. ⁊ ꝑ submissaꝫ ꝑsonaꝫ pone exẽpla sꝫ dy. ff de aut. tu. pupillus §. lꝫ sit ꝑ iterposita vbi ꝑ submissaꝫ ꝑsonã nõ lꝫ tutori emere e pupilli ad idẽ ff de adm. ⁊ e. ad ci. perti. l. ij §. j. vbi sicut no lꝫ decurioi ꝑ se colere pdia publica ita nec ꝑ ꝑsonã submissã ⁊ dicit ꝙ ad ꝑdictoꝝ ꝯfirmatione vẽ nit. ff de ꝯhe. emp. nõ lꝫ. C de hẽd. insti. l. neqꝫ. ff de vsuca. l. labeo. §. si eũ cuꝫ si. Glo. j. ponit exẽpla. scda dicit in maleficijs regulã loq a so eiꝰ falsitas pateret iu delegato liberto ⁊ laico. Ite locu hꝫ in his q sunt ordinis. In. j. glo. ibi si qs id in fi. Dy. ponit ꝑ autẽ vbi q ob. se ha. ꝑ. reo m̃ §. si qs vt siue tutor nõ ingerat pupillũ noie ꝓprio ita nec alieno vt ex iure cesso. ⁊ ibi l. quesitũ ad euitandũ hoc ꝯtrariũ Dy. dic regulã loq cũ faciendũ noie alieno hꝫ eundẽ effectũ quem heret si factũ esset noie ꝓprio ⁊ in fi. signat ẽt Dy ꝯtruꝫ ꝯ l. j §. Idẽ q̃rimꝰ. ff de acqr. pos. vbi furiosus q no pot ꝑ se q̃rere. q̃rit ꝑ aliu Dy. dicit q̃ sicꝰ gñalis triplex dat solutio ꝑma ꝙ hoc regulare ꝯria spalia. scda ꝙ regula intelligit ꝯ ꝑsona submissa vt dixi in text. ⁊ hec duo notant ff de fur. l. his duobꝰ. tertia ꝙ aut ipedit ꝑ se rõne delicti a ꝑsona commissi aut rõne ei aut mixta rone ꝑsone aut rone intelligẽte ꝑmis tribꝰ casibus locũ hꝫ regula. in quarto locꝰ ẽ ꝯtrio sic soluit ff de vsuca. l. labeo de acq. hẽd. l. annisus. §. vltimo.

b **Ex regula** facit ad q̄onē an habens gr̃as cū bn̄ficio acceptan di possit laicū pcuratorē cōstituere ad acceptandum de q̄ vide q̄d scripsi de pben. accedens pp q̄d. ꝛ q̄r q̄d ff. ꝛ Uberti in argumētis ꝛ solutione satis hunc cōcutit p̄mo omissa illa quasi ad l̄ras p̄sequar q̄ sic ꝓponebat q̄ritur vtrū is q̄ ex defectu ordinis vel ex alia cā vocē non h̄z in capitulo noīe suo eā hēre possit vel dēat noīe alieno si cōstituat pcurator habens. ¶ Ad negatiuā nouē rōes īducit. scd̄o ad affirmatiuā q̄nq̄ quaꝝ scd̄a multos casus īcludit. tertio simplr̄ soluit ꝛ vnū mēbroꝝ q̄onis in alio distinguit ꝛ subdistinguit. Alleg. ergo .i. q̄ nō p hanc regulā cui cōcordant cā. xlvj. di. sicut nō suo ꝛ. xxiij. q. viij. his a q̄bus. sed vt p̄mittit in themate q̄onis ille vocē nō h̄z noīe suo ergo nec alieno hēre poterit vel debit. p̄terea di in themate vł ex alia cā. Sz pone q̄ pp excōicatione aliq̄s excludat nūq̄d alteri⁹ noīe admitteret nō q̄r sicut excōicat⁹ ꝓpria negocia tractare nō pōt maxime spūalia siue in iudicio siue extra de iudi. intellexim⁹ de excep. exceptiōe. eo. li. ꝛ eo. ti. pia de ap pastoral in fi. de sen. ex soler eo li. ij. q. iij. nullus. iij. q. i. c. i. ꝛ. ij. xi. q. iij. cū excōicato. sic nec pcurator alteri⁹ pōt institui extra ꝯ pba post cessionē ꝛ idē forte possz dici cōtruz ad mām l̄raz de suspēso ꝛ irregulari maxime in actu electiōis q̄ lz nō sit in eis periculū colonis tñ ab actu eligendi penit⁹ excludun tur de cōsue. cū dilect⁹ de sen ex is q̄ insi eo. li. ergo tales nec p se nec p alios admittent. ¶ Scd̄o si ex defectu ordinis sacri vł alias debiti aliq̄s excludat de etā. ꝛ qua. in cōsti. cle. et hic q. nullo mō admitti poterit noīe alieno q̄d sic pbat. cā q̄ sunt ordinis nō habenti ordinē cōmitti nō possunt saltem ab alio q̄ a papa. vt hic in glo. sed vocē hēre vł est ordinis et in pal. c. vt hi quin pn. ergo ꝛc. Sz si dicat q̄ vocē hēre nō est ordinis sz nō hēre in pena nō ordinati vt hn̄ appet in p. dec. vt h q. ij. añ. dicta q̄ ex hoc adhuc magis ꝯcludit talē nullo mō dere admitti nā si cōmissio sibi ab alio facta hoc operet sequeret q̄ puat⁹ q̄libet penā ordinariā iuris possz effectualiter remouere. hoc aūt est icōueniēs cū nec iudex videat h posse ff de aboli. l. j. canonizata. ij. q iij. § notandum vbi de h nisi forte p dispēsatione vbi piātez heret dispēsandi de iu. at si clerici de sesma. frmitatis. ix. q. i ab excōicatj ꝛ q. ij. lugdunēsis cū silib⁹. ergo nō ē dicendū q̄ p talē cōmissione admittat ad capl̄m a quo ī penā excludit. ¶ Tertio queda sunt q̄ lz sint iurisditiōis adminiculo tñ ordinis exercent vt de ca epi criminali cognoscere. xxiij. di. illō. ij. q. vj. h q̄ppe ꝛ. q. viij. c. j. ꝛ ij. Itē clericū deponere. xvj. q. v j. si q̄s cū duob⁹ capl̄is se. Itē clericū cā disciplīe vberare lxxxi. di. nō licent ꝛ no. xlv. di. in suma. h aut ꝛ silia q̄ lz iurisd. sint adminiculo tñ ordinis exercent demādari vel cōmitti si possunt ordinē nō hn̄ti nisi sicut ꝛ illa q̄ vere sunt ordinis vt supra dictū est ad q̄d hn̄ facit pal. c nō liceat lxxxvj. di. ꝛ not. expsse. xcv di. c j. et ca si. vlt gl. sz negari nō pōt q̄ ius vocis capitli ꝛ si nō sit ordinis ꝓprie sz iurisditiōis ordinis tñ adminiculo saltē q̄ñocūq̄ habitū exercet vt in. c vt hi q. ergo demādari nō pōt ordinē nō hn̄ti ex quo hn̄ ꝯcludit q̄ si q̄s noīe suo pp defectū sacri ordinis saltē nō habiti vocē nō h̄z eā ex hēre nō poterit noīe alieno. ¶ Quarto si iste excluditur noīe ꝓprio multo forti⁹ excludi dz noīe alieno q̄ sic ꝓbat. certū est q̄ sicut ad bn̄ficia q̄ de ꝯtate charitatis ꝓcedūt sicut ad actus iure ciuili ꝓhibitos siue ꝛ poti⁹ admittit q̄s p se q̄ p alio p̄mūz pbat ex eo q̄ p̄mo dz q̄s sibi subuenire q̄ alteri cū formā dilectiōis p̄xīmi sumere deat q̄libet a seipso xxuj. q v si nō lz ō pe. di ij. charitas. ꝛ di. iij q vult ꝛ no xlij. di. q̄escam⁹. sꝫ satis pz nā si aliq̄s ꝓhibet postulare nihilomin⁹ p se admittunt iij q. vij § verū ꝛ legit ꝛ no. de pe. di j. nemo q̄ est lex posita. C de postu. hn̄ facit ad h de in ieiurā. pertito. Item illi q̄ alias accusare ꝓhibent p se admittūtur ꝓprias cās ꝓsequēdo ij. q. j. ꝓhibent. iij. q. vlt. oībus bene ergo sequit q̄ vbi q̄s p se nō admittit nec p alio ergo cum act⁹ iste de quo agit sit ꝓhibitus a iure ciuili ꝛ canonico pō sitiuo vt not. j. di. ius aūt vbi q̄s p se nō admittit multo forti⁹ p alio nō recipiet. ¶ Quinto si diceret talem admitti debere vel posse sequeret q̄ cōcederet ei vna via id q̄d alia ꝓhibet h aūt est incōueniens ergo ꝛ p̄mū. i. cōuenientia cōsequentis appet de pcuratoribus. hoc eod. ti. cū q̄d vna via cū no. ibi de maxime in ꝓhibitiōe ista legistr or respectū habuerit ad ie ꝓhibitā tantū nō ad modū vel via ꝓhibēdi vt in p̄dicta regula no. p̄ña satis pz pax enī referet istū admitti p se vel p alio dūmō admittat ꝛ maxime vbi simplr̄ ꝯstitutus est pcurator nō data sibi certa spāli forma vtpote ꝯ certa eligēda psona. tuc. n. cū simplr̄ ꝯstituit liberū h̄z arbitriū ac si iure ꝓprio iteresset de elect. si q̄s iusto § porro. eo. li. ¶ Sexto dicit illa decr. q̄ nō heat vocē etiā si hac sibi ab alijs libere ꝯcedat ex cui⁹ verbis sic arguo. si id de quo vł magis inesse nō inest ergo nec id de quo min⁹. sed magis vł q̄ totū capl̄m possit h sibi ꝯcedere ꝛ nō pōt. ergo multo minus vn⁹ p suā cōmissione pōt hoc facere. maior ꝓbat. xxxiij. q. v. si paulus. viij. q. i. si ergo ꝛ. c. moyses. vij. q. j imitare. q̄ aūt capl̄m plus possit q̄ vnus solus satis ꝓbat de his q̄ si. a ma. par. ca. c. i. ꝛ ad h. lxiij. di c. vlt. nō ergo vn⁹ poterit sibi h ꝯcedē q̄d totū capl̄m nō posset ꝛ h est q̄d voluit dicere illa dec. ij. rñ. ibi nullo mō in caplo habeāt ꝛc q̄si dicat nullo q̄sito colore nulla via p se vel p alio. ¶ Septimo cū q̄d ꝓhibet ꝓhibent oīa que sequunt ex illo de ꝯsti. nā ꝯtra piscenā hoc eo ti. cū q̄d cū sua ma. Itē ꝓhibent oīa p que pōt puenir ad illud de vi ꝛ ho. cle. cū ab oī h eo. ti. cū q̄d vna via etiā si illud alias esset bonū. xxi. di. denicq̄. l. iij. di. §. verū. sz debere admitti vt pcuratorē alteri⁹ sequit ex hoc q̄d est habere vocē noīe suo. q̄d sic pbat dicit decr. q̄ absens in loco de quo dz vocari ipedit⁹ cōmittat vni de collegio vice suam de elec. q̄r pp. §. aliud alias aūt nisi eēt de collegio nō tenerent canonici illū admittere. eo. li. de elec si q̄s iusto. §. absens q̄ itelligo de collegio q̄tuz ad actū capituli etiā si illus nō sit de gremio de ꝯsue. cū dilect⁹ de elec. scriptū est ergo si pcurator absentis ad h vt ex debito admittat: dz esse de collegio. i. vocē hēre ergo admitti ex debito noīe alteri⁹ hn̄ sequit ex hoc q̄ dz admitti noīe ꝓprio vel saltē ex h pertinent ad illud maxime vbi simplr̄ ꝯstituit pcurator vt supra dictū est. p ꝓhibitionē ergo q̄ nō h̄z vocē noīe suo oīa p̄dicta ꝛ silia intelligunt esse ꝓhibita. ¶ Octauo certū est q̄ ipubes nō admittit cū alijs ad eligendū de elec. cū ex eo. ꝛ est rō q̄r discretione in talib⁹ debita caret vt ibi dī nūq̄d ergo admittet vt pcurator alteri⁹ certe nō pp eandē rōnem. nā pcuratorū nō datei discretione quā aliter cū hēre nō posse ꝓsumit. Itez ex alia rōne q̄r aut esset iste pcurator ad lites. aut ad negocia si ad lites requirit etas. xxv. an. si ad negocia q̄d magis vł et de pcur. c. vlt eo. li. requirit etas. xvij. an vt eo. ti. q̄ galliter. §. si. sed iste dicat ipubes. i. infra. xiiij. an. ad neutrū pcuratorū sufficiente h̄z etatez vn̄ pcurator alteri⁹ nec potuit institui nec debebit admitti ꝛ q̄d de ipubere dictū est rōne discretiōis qua caret idē itelligendū est de furioso cū eadez rō sit ad hoc. iij. q. vij § tria. xv. q. i. §. vt itaq̄ de succes. ab inte. cū dilect⁹ de spō. dilect⁹. xxxij. q. vij. neq̄ furiosus ꝛ no. in p̄ c. ex eo. ¶ Nono iura ꝓhibentia nō distinguūt p se vel p alio sed simplr̄ dicūt q̄ vocē nō hēat ergo nec nos distinguere debem⁹. sz simplr̄ dictū simplr̄ intelligem⁹. ij. q. v. ꝯsuluisti. lv. di. si euangelica. xxiij. q. vlt. nō solū in fi. ergo indistincte nec p se nec p alio admittet. quos enī p̄tor ꝓhibet in totū ꝓhibet ff de postulā. quos p̄tor. ex q̄bus satis ꝯcludit q̄ qui nō h̄z vocē suo noīe alieno habē nō poterit vel saltē nō debebit. imo si ꝯtrum fiat nō valebit ꝛ talis vox nō auget numerū q̄r ꝯ legis ꝓhibitionē factum est eo ti. q̄ ꝯtra. c. vl. vide cū sua ma. ¶ In ꝯtriuz vł q̄ ꝛ si admitti nō debebit noīe ꝓprio tñ debebit vel poterit noīe alieno tanq̄ pcurator ꝛ hoc sic edictū de pcuratorib⁹ ꝓhibitorū est vt is ꝯuseat idone⁹ q̄ expsse non ꝓhibet de procur. c. j eo. li. ff eod l. mut⁹. §. j. vbi de hoc insti p q̄s p sonas nobis acq̄rit §. vlt. sicut ꝛ de teste. vł ff de testi. l j. ꝛ de matrimonio ꝯtrahendo de spon. cū apud. xxx. q. iiij. q̄ spōalez. sz hec de quo agit nullo iure expsse a pcuratione ꝓhibet. ꝛ si tacite forte dici valeat ꝓhiberi vt ꝓbo⁹ ergo tanq̄ idone⁹ pcurator alio nō obstante poterit ꝛ debebit admitti. ¶ Scd̄o

habere

habere vocē in cap̄lo nec est maleficiū nec est de sui nā illicitum de q̄bus tn̄ loq̄ū habere vt ħ regula q̄d alicui xvj. dis. sicut nō suo. ⁊ ideo lȝ aliq̄s certa legis rōne nō habeat vocē suo noīe nō ꝓpter eam min⁹ admitti poterit ⁊ debit noīe alieno nisi ei exp̄sse ꝓhibitū fuerit vt est dictū. nā certū est q̄ hi q̄ nō sunt de collegio nō habent vocē ibi suo noīe imo ⁊ tacite a ɔ̄rio sensu videt̄ ꝓhiberi ne fiant ꝓcuratores aliorū ⁊ sic ꝓ aliis nō admittant̄ de elect. q̄r pp. ħ. illud ibi de ipso collegio ⁊c. q̄a ɔ̄rio nō aliis ⁊ tn̄ q̄r exp̄sse nō est ꝓhibitum si instituat̄ ꝓcurator poterit admitti vt ibi no. ⁊ est exp̄ssuz eo. ti. si qs iuste. ħ. vlti. eo. li. q̄ aūt in aliis q̄ȝ maleficiis non hēat locū p̄sens regula imo veri⁹ in talibus possit qs alieno noīe q̄d suo nō posset ꝓbat̄ multis iurib⁹ ⁊ exēplis. filiusfamilias regl̄r ꝓ se agere nō pōt sine p̄ris ɔsensu ⁊ tn̄ vt ꝓcurator ꝓ alio nō iniuste admitti ad agendū de procur. nō iniuste nec in hoc requirit̄ p̄ris licētia vt eod. tit. q. gnāl̄r. ħ. nedum. li. eo. li. Itē minor. xvj. an. rem suā alienare vel aliter se obligare regl̄r nō pōt ⁊ tn̄. ħ. xvij. an. vt alteri⁹ gerēdo negocia valebit alienatio vel obligatio facta ab eo ꝓ illo cui⁹ negocia gerit vt eo. ti. q. gnāl̄r. ħ. vlt. Itē laicus spūalia ꝓ se tractare nō pōt cū talia hēre vel possidere nō possit de iudi. decernim⁹. ⁊ tn̄ tam agēdo q̄ȝ defendēdo in spūalib⁹ poterit esse ꝓcurator alteri⁹ eo. ti. c. j. eo. li. Itē m̄rimoniū carnale p ꝓcuratorē ɔ̄hit̄. xxxij. q. ij. honorant̄. li. eod. li. de ꝓcur. c. vlt. Sed pone q̄ inhabilis ad ɔ̄hendū ꝓ se instituit̄ ꝓcurator vt ɔ̄hat ꝓ alio vtpote solēni voto astrict⁹ vel vxorem habens vel ɔsanguine⁹ vel affinis illius cū quo vel eaȝ qua ɔ̄hi dȝ nūquid dicem⁹ q̄r iste ex causis p̄dictis vel silibus ꝓ se ɔ̄here nō possit q̄d ꝓ alio nō possit ad hoc de ꝓcur. istitui nō certe eū hoc nō sit exp̄ssuz vt. s. dictū est. sic ergo a simili ꝓhibit⁹ cōtrahere ꝓ se m̄rimoniuz spūale eligēdo poterit nihilomin⁹ ɔ̄here ꝓ alio silitudo aūt ista bn̄ ꝓcedit de translatio. iter. vij. q. i. sicut vir ⁊ c. sicut alterius. Itē inferior suo iure siue noīe supiorez iudicare nō pōt de ma. ⁊ obe. cū inferior. xxi. di. inferior. nec ei ꝓponi dȝ. xciij. di. a subdiacono ⁊ tn̄ alterius noīe cuius vice fungit̄ iudicabit eū ⁊ p̄ponet̄ ei lxxxiij. di. honorat⁹. xcij. di c. vlti. xciij. di. c. i. de offi. delega. studuisti de offic. deleg. c. i. ⁊ c. sane cū silibus. Itē si habeo seruitute eundi p fundū tuū nō potes me ꝓhibere euntem, aliū aūt ius nō habentē ꝓhibere posses nisi in casib⁹ cōcessis. i. di. oēs leges. xxiij. q. ij. dn̄a nr̄. ¶ Sed pone q̄ aliquis vadit noīe meo q̄ alias ꝓprio noīe nō posset nūq̄d euz ꝓhibere poteris. dicit lex q̄ nō q̄r si ei non liceat noīe suo. lȝ tn̄ noīe meo hic est casus. ff. de ver. ob. si stipulat⁹ alie. xcij. di. c. vlt. Itē ep̄us noīe ꝓprio clericos alteri⁹ ordinare nō pōt ix. q. ij. nullus ꝓmas. ⁊ tn̄ noīe ꝓprij ep̄i hoc mandātis eos poterit ordinare. ea cā. ⁊ q. lugdunēsis. lxxi. di. p totum de tēp. or. c. j. eo. li. de ꝓben. si ep̄us. Itē certū est q̄ libert⁹ non pōt p̄ronum in ius vocare suo noīe. xij. q. ij. si sine ⁊ c. q̄ manumittit̄. q̄ sunt leges posite ff. ō in ius vo. ⁊ tn̄ hoc poterit licite noīe alieno. ff. eo. ti. quesitū ⁊ not. in p̄e. c. q manumittuntur. xij. q. ij. ⁊ ēt no. ij. q. i. ꝓhibent̄ in glo. ii si atrocem ⁊c. Item gnāl̄r vbicūq̄ licite alteri delegat̄ vel cōmittit̄ q̄d si ne delegatiōe vel sibi facta cōmissiōe exercere non poterat vt apparet allegatis ⁊ de elec. cāmq̄ȝ ⁊ c. cū iter canonicos cū silibus ex q̄bus oībus pat; q̄ ɔ̄rium regule p̄sentis. s. q̄ possit qs ꝓ alio q̄d nō pōt ꝓ se hȝ locū in his q̄ nō sunt mala vel illicita. ⁊ nō solū in his que nullo mō sunt illicita vt in mitis exepl̄ ꝓmissis sȝ i his q̄ q̄uis de sui nā nō sint de genere maloȝ applicata tn̄ ad certā psonā q̄ȝtum ad illā illicita sunt vt apparet in ep̄o ordināte liberto vocāte q̄uis ordinare vel in ius vocare de sui nā no sint mala. i. de genere malorū applicata tn̄ ad ep̄m alienū ⁊ libertuȝ illis mala ⁊ illicita sunt q̄d bn̄ appet in penis statutis in iurib⁹ allegatis illō ꝓhibentib⁹. nisi eni illis essent illicita nō adiceret̄ pena de cōstit. cognoscētes cuȝ sua mā. arg. de pe. di. j. ħ. opponit̄ q̄si. q̄d nulli leue ⁊c. xxiiij. q. i. nō auferam⁹. xxiij. q. iiij. q peccat ⁊ tn̄ in eis nō hȝ locū regula. sed ei⁹ ɔ̄rium vt. s. ꝓbatū est ⁊ vr̄ esse eō in oībus p dictis q̄r plus cōfert spālis cōmissio facta ab hoīe q̄ȝ gnālis p̄tās data a lege q̄d dic vt. s. eo. li. de offic. deleg. ꝗ is cui. p̄dicta igit̄ ad casuz nr̄m applicando certum est q̄ hēre vocē nullo mō est illicitū vel saltē de sui natura de genere maloȝ. Et si forte vellet aliq̄s dicere q̄ p̄sonis ꝓhibitis ɔ̄traria ꝓhibitione se ingerenib⁹ h̄ sit illicitum ⁊ sic talia lȝ nō admittant̄ ꝓ se nō tn̄ repellunt̄ ꝓ aliis vnde iterpretabimur iura ꝓhibentia q̄ nō hēant voce in capi̇lo scȝ noīe suo hēre tn̄ poterūt noīe alieno. ¶ Tertio regula ista q̄d alicui ⁊c. itelligit̄ q̄n id q̄d ē faciedū noīe alieno tendit ad eundē effectū ⁊ eundē ɔsequitur sicut si fieret noīe suo vt in. c. sicut nō suo. alias si de effect⁹ nō sequit̄ hȝ locuz ɔ̄rium regule sic intelligit eam do. Dy. vt no. Jo. An. in si. glo. sed certū ē q̄ nō hȝ eūdē effectū si ē in cap̄lo noīe alieno sicut si esset noīe ꝓprio maxime si hȝ nō simplex ⁊ liberū. sȝ certum ⁊ limitatū mandatū vtpote de certa p̄sona eligenda vt de elect. si quis iuste. ħ. porro. nam tūc nō hȝ liberū arbitriū nec pōt quē vellet eligere. q̄d haberet ⁊ posset si interesset noīe ꝓprio ꝓpter q̄d p̄dicta regula nō obstante saltē eū sic litato mādato ad certū articulū admitti poterit ⁊ debebit. ¶ Quarto de nō ordinatis ad sacros vel ad ordinē debitum infra annū dicit dec. q̄ nō habeāt vocē in cap̄lo de etate ⁊ q̄li. in ɔsti. Clem. vt hi q̄. i. ⁊. ii. rn̄. q̄d in penā talis est statutum sed lȝ aliq̄s taliū admittat̄ ꝓ alio nō dȝ ꝓpterea vocez habere in cap̄lo ⁊ sic ipsa dec. nō obuiat nec ɔ̄ ea aliq̄d per hoc fieri dicit̄ q̄d ꝓbat̄ ex verbi ꝓpria significatiōe. habere eni est ꝓprie esse dn̄m rei vel saltē possidere ff. de vb sig. hre ⁊ no. xxiij. q. vij. c. q̄ aūt. sed hic certū est q̄ ille q̄ itet est pro alio nec est dn̄s talis iuris nec possidet illud imo ille cui⁹ no mine interest de resti. spo. cū venisset de p̄scrip. si diligēti cū suis silibus ergo ipsa decr. nō obstante ⁊ nullo alio iure alit̄ ꝓhibente talis ⁊ si nō ꝓ se ꝓ alio poterit ⁊ debebit admitti q̄ aūt s̄m verbi ꝓprietatē restringere debem⁹ potius q̄ȝ ɔ̄ eā ampliare itellectū pȝ ex gnāli rōne penaȝ q̄ de sui nā restringēde sunt nō laxāde de pe. di. i. ħ. pene eo. ti. in penis cū sua mā. ¶ Quinto nō pōt dici q̄ iste ɔ̄ mentē decr. honoret̄ in voce capl̄i imo poti⁹ onerat̄ officiū eni ꝓcuratoris nō est honor. sȝ onus ⁊ ideo lȝ sit actus legitim⁹ ⁊ a lege approbatus tn̄ infami cōmitti pōt cui alias dignitatū vel honoꝝ porte patere nō debēt de excep. p̄ia. iter dilectos q̄d indubitatum vr̄ p iura ciuilia. insti. de excep. ħ. vlti. ⁊ no. de iura. calū. impatorū in glo. vlti. Idē est de iure canonico nisi in ꝓcuratore ep̄i. v. q. iii. q̄r ep̄o ⁊ legit̄ ⁊ no. l. di. accedens in si. ⁊ hoc maxime q̄n hȝ limitatū mandatū q̄r tūc nō hȝ honorem liberi arbitrij. sed onus tantū certi ministerij iniūcti vt s. dictū est. ex q̄bus bn̄ concludit̄ q̄ admitti debebit vt procurator vel saltē poterit. ¶ Sol. due ponunt̄ q̄ones vtruȝ exclusus aliq̄ua cā noīe suo admitti debeat vel possit noīe alieno quoȝ vnū. s. verbū debeat. i. ponat necessitate ex pte admittentiū. siue admittere debentiū. ⁊ est sensus vtrum canonici talez ꝓcuratorē institutū iuris necessitate cōpellant̄ admittere s̄m aūtē. s. verbū possit denotat habilitate ex pte admittendi h̄ est an talis sit habilis ⁊ idoneus ꝓcurator. ita q̄ canonicis volētib⁹ valeat admitti de iure. ¶ Ad p̄mū ergo necessitatis dico distincte q̄ nō compellunt̄ canonici admittere quēq̄uā taliū si nolūt. ⁊ est rō q̄r cū ille qui nō hȝ vocē in cap̄lo q̄ȝtum ad actū incūbente non censeat̄ esse de collegio etiā si alias sit de ecclīa sicut eȝ de collegio censet̄ is qui ēt nō est de ecclesia tn̄ de ɔsuetudine voce hȝ d ɔsue. cū dilect⁹ de elect. scriptū est. tale ergo nō habentē voce institutū ꝓcuratorē alteri⁹ nolentes canonici nō admittut. ⁊ maxime in actu electiōis vt pal. c. si q̄s iusto de electiōe. nec ēt in aliis cū nō teneant̄ caōnici pādere secreta sua aliis nec extraneo liceat se ingerere vel canonicoȝ archana scrutari. C. de cōmer. ⁊ mer. l. iiii. vi. q. i. ex merito. ¶ Ad scdm aūt possibilitatis. s. vtrū volētes possint diligno q̄aut ipedimētum est tale q̄d ipedit nā̄r illō in talib⁹ p maxime regrit̄. s. discretione seu iudiciū vt etas ⁊ furor seu est ɔ̄ nām ei⁹ d quo agit̄ vt laicalis status q nō est apt⁹ ad tractandū spūalia. vel ecclīastica aut nō est tale. p̄mo casu etiā volētib⁹ admitti nō poterit vt p̄ c. ex eo q̄ iij q. vij. ħ. tria. xcvj. di. bene quidē cū cūcoz. sed si nō est tale aut ipsuȝ ipedimentū non

solum impeditū ī pedit ⁊ eū afficit. sed ēt alios pōt inficere vt excoīcatio q̄ coīcantib⁹ inducit lepra pctī. aut ipsum solū afficit ꝑmo casu admitti non poterit ⁊ si admittif̄ vitiat qḋ factū est de elect. illa ⁊. c. cū iter ℞ de ꝓbati post cessionē. iij. q. iij. nullus. xj. q. iij. cū excoīcato si ipm solū afficit aut ipedimentū ipm statutū est in penā ipsi⁹ vt qz eligit scieter indignū de elec. cū in cūctis ⁊ in casib⁹. decr. cle. vt hi qui ⁊ in eisdē cle de regula vt ꝓfessorꝫ. aut nō in pena sed alios. vt qz nullo mō est de collegio ꝑmo casu subdistīguo quia aut est talis pena quā canonici possunt remittere aut nō. si possunt vt in eligente indignū q̄ ea vice ꝓuatus est voce nō solū in odiū sui vt vr̄ sed et in fauorē nō delinquentiū de elec. cū vintoñ. ēt si nō parcūt sibi vt iterfit suo noīe. possunt tn̄ eū admittere vt ꝓcuratorē alteri⁹ vt ibi cū nō copellantur facere maiorē grāz q̄ȝ velint. x. q. ij. ꝓcar le. si aūt tale penā nō possunt remittere. tūc etiā volētes tale nō possūt admittere q̄ oīno in penā eius excludi dꝫ a voce capl̄i. sicut apte dicit decr. illa vt hi qui ⁊ rn̄ ⁊ melius ꝓn̄ sibi nullo mō ⁊c. verū in hoc vltimo casu forte ꝓbabiliter posset dici hoc locum here q̄si libere ⁊ simplr̄ ꝯstitut⁹ est ꝓcurator qz tūc q̄si idē ē vel paru differēs effectualr̄ sic si admittaf̄ noīe ꝓprio cū eodē mō liberū hēat arbitriū sec⁹ si heat litatū mādatū vt de certa eligēda ꝑsona vt dictū est qz tunc cū videaf̄ esse tm̄mō quoddā īstrm̄ siue organū ꝑ qḋ loquif̄ is cui⁹ ꝓcurator ē quasi sī nihil hꝫ arbitrij. ⁊ ideo sic possit admitti. qḋ oñt min⁹ sit admittere certū articulū quā simplr̄ negocium legif̄ ⁊ no. de offi. dele. sup q̄onꝫ de re iudi. cū Bertol. rutinus tn̄ credo qḋ nullo mō admittaf̄ ꝑp expressione verborum decr. vt hi q ar ꝑ. c. vt ꝓfessores ibi nec ꝑ se possunt ⁊c. si tn̄ ꝯ̄ illa aliquis admittaf̄. nō credo vitiari qḋ ab alijs factum est. sed vox talis numeꝝ nō augebit de elec. eccl̄ia. ij. si aūt nō in penā sꝫ qz nullo mō est de collegio tūc possunt si volūt vt in pre. c. si q̄s iusto. cū ēt possent ei dare vocē noīe ꝓprio de post. prela. bone. ij. lxiij. di. obeuntibus.

q **Uod ob**gratiā. lxj. dispendiū vide. ℞ eo. li. de rescrip. dispendia in ꝓnci. ℭ Glos. j. ponit exēpla. scḋo successiue signat. vij. ꝯ̄ria ⁊ soluit tertio ꝯuertit regulā ℭ In glo. j. ibi qḋ fauor. hec lex ⁊ lex nulla. q̄ sequif̄ ide dicut q̄ h regula ⁊ ibi. l. j. vide. ℞eo. li. de elec. vt quis duas in vlti. gl. ⁊ ibi q̄d ergo si ꝑ iniuriā ꝓnunciatū est ꝯ̄ heredē ⁊ nō appellauit h nō nocet legatarijs. ℭ In glo. j. ibi si iudex. dat Dy. aliud exēplū p. l. iij. ℌ. diue ff ad car bonianū vbi in fauore pupilli eius de statu ⁊ bonis mouef̄ qḋ introductū est q̄ differetur qḋ vsq̄ȝ ad tpa pubertatis sed si hꝫ ꝓbatiōes in ꝓmptu nō differef̄ ne qḋ in ei⁹ fauore ⁊c. Dicit ēt q̄ ꝯfirmaf̄ hec regula ⁊ ipsius exēpla tradunf̄ ff de lege cō. l. ij. de in diē adiec. fabinus de fide instru. l. plures. de scḋis nup. grāter. ℌ in his ⁊ ibi finib⁹ ꝓprij ꝓpter equalitatē in iudicijs seruandam. Dy. ⁊ ibi ꝯ̄ria cōe ide hic Dy. reprobās solutione dicētiū regulā locū habere cū fauor induciē iure coīr vl̄ p̄uilegio. lege. ꝯ̄riaꝫ cū inducif̄ ꝑ pcm̄ ⁊ hoc reprobat p. l. ea lege. ℌ. locati ff de lege cōmisso. l. ij. ⁊. iij. ⁊ ibi premiū. signat Dy. cōtrariū de. l. decreto. ff de suspect. tu. vbi suspect⁹ a tutela remotus de piculo admiīstratiōis no tenef̄ ad ide ff de ex cu. tu. sed ⁊ milites. ℌ. sed ignominia. soluit q̄ ide actus non est imediata cā pene ⁊ pmij. sed pōt esse med lata ⁊ remota delictū eni est ca pene. pena cā inhabilitatis ad actū. habilitas cā remotōis ab actu. remotio est ca exēptionis ab onere hoc ꝯ̄rium tangit glo. ⁊ nō soluit ff de neg. ges. siue hēditaria. Ad solutionē obijcit de l. a. ff de his qui. vt idigne. vide qḋ dixi. de fideius. ꝓuenit sup h. aj. glo. ⁊ in fi. Dy. et alle. ff. de inter. ⁊ reie. l. relegator ℌ vlti. ⁊. l. se. ⁊ qḋ no. in autē. de here. ⁊ fal. ℌ. si vero.

b **Ic est** sciendū q̄ Jo. mo. in decre. ℞ eo. li. de elec. gn̄ali in addi. ꝑ hāc regulā soluebat q̄ōnē ꝫ tale. papa transtulit epm̄ absentem ⁊ absoluit eū a vinculo ꝓori vt est moris ⁊ iuris de translatio c. ij. ℌ. sicut ergo de postul. bono ij. in fin. querebat q̄ñ vacatet ꝓor cathedralis ecclesia ⁊ hoc ibi q̄rebat vt sciref̄ de habēte regalia in partis ecclesia cū vacat q̄ñ incipiat illa vti. qḋ statim vacet inducit absolutione ꝓoris vinculi quaꝫ ponit thema. ꝯ̄rium tꝫ qz absolutio nō est pura sed cōditionalis. s. si ꝯsenserit qḋ ꝓbat ꝑ multa iura vno soluēdo cōtrarium ⁊ dicit si ē in curia declaratū nisi cōster papa aliud voluisse. subdif̄ qḋ egidij ad negatiua habens tres roēs ⁊ tres glo. in ꝯ̄rium quatuor rōnes ⁊ vna glo. tertio ponif̄ solutio ⁊ ipsi⁹ declaratio. ℭ Primo ergo alle. q̄ m̄rimoniū spūale sicut ⁊ carnale inciaf̄ firmaf̄ ⁊ ꝯsumaf̄ de trāslac. lꝫ inicaf̄ aūt ex cōsensu eligentiū ⁊ electi vt ibi in tantū q̄ tūs electo acquirif̄ non tn̄ illi⁹ iuris executio regl'r tribuif̄ vt no. ixiij. di. quāto. ℞eo. nosti. ⁊. c. qualif̄. eo mō soluif̄ ex dissensu. C qū li. ab erupt. dis l. a. ⁊. lj. nō soluef̄ ergo iste a vinculo ꝓme nec ꝯiungef̄ scḋe nisi post ꝯsensum prestitū ad scḋam ⁊ dic se pluries vidisse sic in curia declarari. sit rō qz nemo inuit⁹ crescere cogif̄ nec ꝯtrahit nec ꝯ̄tum dissoluit ꝓmuꝫ. lxxiij. di. vbi ista reliqua C de acti. ⁊ obli. sicut. C de ꝯ̄hen. em ꝑ. anditū sp ergo intelligif̄ ꝯditio si sic sibi placuerit seu cōsenserit. ℞ eod. lib. de ꝓben. si tibi absenti. Item vt dicit sicut dos nō pōt esse sine m̄rimonio. C de iure do. l. iij. sic nec acq̄sitio scḋe sponse spūalis nisi libertat⁹ sit a ꝑma. ad id. ℞. de scḋis nup. c. a. ⁊. iiij. sꝫ in ꝑmo casu q̄tumcūq̄ȝ sit pura ꝓmissio intelligif̄ ꝯditio si secute fuerit nuptie ff de iure do. stipulationem ⁊. l. plerūq̄ȝ. ℌ. si aūt ff de testa. mili. l. ex eo. xcij. di. si q̄ epi. sic translatio q̄tumcūq̄ȝ pura dꝫ intelligi si nuptie secūde fuerint secute ar ff de leg. i. l. legatario. ij. rn̄. ℭ In ꝯ̄trarium alleg ff de bo. pos. ex te. mili. l. j. in fi sed dicit illa intelligi sub ꝑdicta coditione de ꝯsensu translati vide qḋ not. ꝓ pm̄l. c pe. in. i. glo. ⁊ qḋ sup ea dixi dat simile q̄ res donata acquirif̄ donatario reuocabilif̄ tn̄. s. si respuerit vt pre. decr. si tibi. sic legatū speciei mortuo testatore transferef̄ in legatariū ff de fur. a ticio ff de leg. ij. cū pr̄ ℌ. sui do sub ꝯditione tn̄ si voluerit ff de le. a si ita legatū ℌ. si volet. hinc est q̄ hac pendēte etiā pendet factū heredis in aliū transferētis ꝓdictum legatū vt legatario respuente firmef̄ factū hēdis ⁊ eo legatū agnoscente infirmef̄ ff si cer. pe. l. ꝓinde ꝑ qḋ cōcludit habente regulis nihil ꝑcipere de ꝑma sicut de nō vacante ante ꝯsensum trasla. j. ad scḋam maxime qz iste pugnat ꝯ̄ius cōe qḋ vult ꝯseruari fruct⁹ futuro successori. ℞. de offic. or. cum vos. ℞eo. li. de elec qz sepe. stet ergo firmū qḋ ꝑuilegio vel ꝑscriptione mutatū nō apparet. C. de ap. ꝓcipimus in fi. fateᵣ tn̄ ꝑ papa ex cā posset transferre epm̄ inuitū saltē quo ad hoc vt careat ꝑma. sit rō qz tota eccl'ia ē vnū corp⁹ misticum in Canticis vna est columba mea. ℞ de sūma tri. firmiter ℌ. vna. vij. q. j. nouatian⁹. xxiiij. q. i loquif̄. spōsus aūt huius colūbe ⁊ caput hui⁹ corporis sicut papa videns vnū mēbrū ipsi⁹ corporis inutile ꝑp ꝑsecutione iminente ex ipsius ꝑsona qui possidet vel ꝓpter aliā iustam cām vt corpus senetur pōt ⁊ dꝫ ex officij debito huic morbo antidotū ꝑparare alleg. vij. q i. pastoralis. ⁊ qḋ no. Innoc. de renūcia nisi. ℌ. f. qḋ ex eo pꝫ qz platura tn̄ ad finē vt ꝓsit si finis iste frustraf̄ pastor hꝫ sanare qḋ est eger vt. d c nisi ℌ. ꝓpter. sed si papa ꝓpter sua merita volēs epm̄ honorare intendit sibi placere si displiceat ille remanebit in statu ꝓori ne retorqueaf̄ in ei⁹ lesione. qḋ fiebat ob eius gratiā per hanc regula cū corōr. ℭ Sciendū est q̄ Egidius cremon. in sua disputatiōe de qua stetim subda. visus est tenere contrariū dicens q̄ si bonoñ epus ad postulatione capituli rauen. etiā hoc ignorās transferaf̄ ad ecclesia rauen nō expectato ipsius ꝯsensu desijt esse bonoñ. ⁊ si hoc de illo intelligaf̄ qui lꝫ ignoret translationē sciat tn̄ postulationē cui lꝫ nō consenserit submisit tamen se voluntati papali. iuxta no. de elect. cupientes ℌ. denīq̄ȝ in gl. sed ex quo. cūe cessaret ꝯ̄dicto. ℭ Sciendū est q̄ Egidius ponebat in q̄ōne ꝑdicta ꝓ dubio an valeret electio facta ad ecclesiā boñ ꝑ capl'm boñ. postq̄ȝ audiuit nō tn̄ certitudinaliter ipsaꝫ translationē factā fore cum tamen ipse epus adhuc regeret boñ. eccl'iam. ⁊ q̄ nō valeat īducere cōem opi. qua adhuc habebaf̄ epus q̄ sicut inualidum facit validum

validum.iij.q.vij.§.verū de iurepat.ꝯsultetiōibus de biga. nup eade rone de aliās valido facit inuali dū arguendo a si mili p ꝯtrium de pe.di.ij §.ex ꝯrio. Item nō dicit translatus nisi possessione habuerit.xxj.q.ij.si quis ia. Item nō dz mulier ꝯbere que audiuit maritū mortuū nisi de hoc sit certificata de spon.in p̄sentia.idem in.c.facit.ff.de acqui.re.do.l. res ex mandato ꝛ de acqr.here.l.qui hereditate ꝛ.l.heres nā ex quo p certo nesciunt ecclesiā vacare nō debent eligere p iura pac.facit qđ not.ij.q.vj q̄sito de cle.excō.mini.ap̄l ce p legē qui absens.ff.de acqr̄.poss.inducit eni qđ scripsi post Hosti.de elec.q2 ppter in p̄nc.sup versi. celebrandam ad ꝯtrium inducebat opinionē cedere v̄itati manifeste.viij. di.veritate.ꝛ legatū recta via transit ad legatariū ignorantem ff.quead.serui.amit.si partē.§.viti.ꝛ de leg.ij.l.legatū. Item iste ex quo translat⁹ est dr quo ad ecclesiā defunctus vij.q.j §.ecce in qbus.nubat ergo eccl'ia cui vult.vij.q.j.sic alter⁹. ¶ Itez quicqd sit in opinione sufficit in carnali matrimonio q ꝯhi possit de spon.tua.de eo qui du.in ma.c.ij. sic ergo a simili in sp̄uali inducit etia qđ not Gof.in sūma d̄ ꝯcess p̄ben.in p̄nci. ¶ Soluebat ipse q lz inhonesse fecerit cap̄l'm tñ tenuit electio cum p translatione statim fuerit tā vennas ꝛ desiierit esse hosi.nō expectato eius ꝯsensu qui ex voluntate pape pendebat.sed si hoc esset verū ergo dignitas vacaret in curia ꝛ sic electio cap̄l'i nō valeret p decre.ij. de p̄ben.li.vj.nisi dicas illā in ep̄atibus locum no h̄re vt ibi no in glo.ij. ¶ Ad allegata in ꝯtrium r̄ndebat ad p̄rimū q vbi fieret alicui preiudiciū ex veritate prelata cum erat in ꝯrium cōis opinio tunc p̄cedit argumentatio sed hic in veritate p̄ferenda nulli fit p̄iudicium. ad decre.in p̄sentia r̄ndet q si mulier contrahat tz de scōm nup.vbi.s.ad id q de hereditate dicit r̄ndet illud speciale.vt no in.l.heres in vit.glo. in.l.qui absenti apparet de intentiōe scribentis glo. Hosti. faret verum tñ si cōtra eam fiat tz.facit de p̄ben.lz.ij.li.eod. curia per reseruatiōes. imo dicit p constitutione no sinu et minora beneficia vacantia per p̄motionē in curia per alios conferri dato tamen q hec solutio procederet locum habere in casu de quo predixi videas etiā q no.in cle.vt lite pē. c.vno post p̄nc.

Uod omnes.

xxix. dy. ponit exeplū per.l. receptum.ff de serui.rusti.pre.vbi in ꝯstituenda seruitute in fundo coi oium dominorū cōsensus requirit ꝛ vnius defectus constitutionem reddit inutilē approbari ꝛ sufficit singularis ꝛ successiua approbatio in extraiudicialib⁹ vel his que sunt cois vt singulis scdm Ju.mo.vide qđ no.Feo.li.de reb.ec.no alie. dudū in glo.scdm qđ. ¶ Glo.j.ponit exempla ꝛ in fi.reassumit p̄rimū exemplū.scđo soluit ꝯrium ꝛ remittit determinat incidens ꝯrium ꝛ ponit ius nouum.tertio arguit ad qđnem ponit opiniones ꝯrias ꝛ scđam reprobat. ¶ In p̄ma glo.ibi.l.viti. in actu per quē tutela dissoluit vt in arrogatione pupilli oium tutorū cōsensus exigit.ꝛ ibi qđ maior: se quit pars curie efficit perinde habetur ac si omnes egerint. ¶ In.j.glo.ibi solutio idem Dy.ꝛ ibi in eod. ad idem.ff de reli.si plures fallit etiā.ff de pact.maiore.ff de cura.furi.cōsilio.§.fin.vbi sufficit alteri⁹ auctoritas Dy.ꝛ ibi subaudit. vt ibi no.in viti.glos.ibi cū similib⁹.Feod.lib.de cler.egro. c.vno cū cōcor.ꝛ ibi sup eo.arg.ꝯ.lxxiiij.di.c.ij.vbi de hoc.

Ec regula

facit ad qōnem dn̄icalez lxxv.q qr solutio non placet hic laserit ꝛ est talis consuetudo erat in quadam ecclesia q canonici absentes tñ perciperent q̄tum presentes sed ep̄us loci ex canonicis p̄sentibus statuit q absentes nihil haberent querit an p̄iudicet aliis etiam scholis absentibus. ¶ Breuiter allegat quinqz p ꝛ totidē ꝯ.tertio ponit solutio que reprobat certo casu ꝛ contrariis r̄ndetur ¶ Allegat ergo q p̄iudicetur.qr constitutio fuit honesta vt nō seruiētes nihil perciperent.xij q.ij.caritatē.ꝯ.de appel. peruenit.ij.de cler.no resi.c.ij Item valet statutū factum a maiori parte capituli de his que si.a ma.part.c.j.ꝛ qui vult emolumentū sentiat onus.ff de reg.iur scdm nr̄m ꝛ Feo. qui sentit cum cōcor. Item vtilitas cois p̄fert̄ur p̄uate.ꝯ.de postul.pla.c.iij.ꝛ ibi cum concor.ꝛ vij.q.j.scias Item sufficit in statuendo duas partes fuisse p̄sentes.ff de decr.ab or.fa. l.ij.qđ cunsqz vniuer.l.plane.nec absentes extra p̄uinciaz fuerant vocandi ad statutū faciendū de elect.coram ¶ In ꝯrium qr de alieno statuere non poterunt de consti.que in ecclesiarū ꝛ res inter alios acta ꝛc C.res inter alios acta.l.j. ꝯ.de offici.deleg.sup eo de re iudi.c penulti.nec iure suo sine ipsorū facto p̄uari debuerunt.lvj.di.satis puersum. facit de cle nō resi.ad audientiā ꝛ in re cōi melior est conditio p̄hibentis eod.ti.in re cōi.cum concor. Item in scholis beneficium habere debent.ꝯ.de magis.sup specula ꝛ C.li.xij.de ero.mili.anno.his scholarib⁹ facit.Feo.lib.de p̄uile.c.ij.ad hanc parte facit hec regula cum suis cōcord. ꝛ vt casus de consti.oēs. ¶ Sol.dicit Bar.brix.cū aliqua fiunt a cap̄l'o de necessitate vt electiones alienatiōes ꝛ institutiones tunc valer q fit a maiori parte.ꝯ.de elec.c.lz.nisi aliquis contenas eod.ti.q sicut.sed in his que fiunt nō necessitate requiritur consensus oium vt in pre.c.cum oes ꝛ ff de serui.ru pre.per fundū vnde hic nō p̄iudicat absentis scdm Tan.ꝛ Vin.sic dixit Bar.brix. ¶ Eadem verba ꝛ plenius no.Ber.in decre.cum oēs que tamen ad casum qōnis reducta no placēt grate etenim mihi videt hoc iniquū ꝛ cōtra vtilitate ecclesiarum ꝛ huius solutiōis ꝯrium sumit ex his que scripsi p⁹ Inn.Hosti.ꝛ Cōpos.in pre.dec.cum oes sup.j.glo.facit de cler.nō resi.c.vno lib.vj.p̄cederet aūt solutio si constitutio specialis fuisset contra tāc absentes notatos vel non ita q nō ligaret statuētes.sed tō inducta nō sonat q sic intellexerint.credo igit̄ q dūmodo constitutio liget ipsos statuentes si se absentauerit valeat quasi istud sit de necessario expediendis vel saltē vtiliter vt optime p̄batur de rescript.c.vlti. lib.eod.ꝛ p̄iudicabit absentib⁹ alias nō p̄uilegiatis qđ dico p tanto qr tale possit esse p̄uilegiū q lz in se valeret cōstitutio ea tamen nō obstante perciperet p̄uilegiatus prebendam quale est p̄ modo p̄uilegium hui⁹ studij. ¶ Ad ꝯria respondet q nō constituūt de alieno qr non respicit preterita nec est hec cōis singulariū ꝛ p hoc respondet ad alia argumenta.nec pōt allegari iniuria.vbi sublata onerosa consuetudine res redit ad sui naturaz.xxxv.di.ab exordio ꝛ quod ibi no. Ad dec.cum oes dic q vbi constitutio nō fuit communis nec interuenit consensus episcopi.p̄cederet eo.aūt fortius hec solutio qñ ppter consuetudinē illam pareret ecclesia ministrorū defectum.ꝯ.de cler.nō resi.c.pe.ꝛ facit qđ ibi scripsi sup v̄sic.deseruiri.nam si eo casu solus ep̄s subtrahere pōt fructus multo fortius episcopus cum capitulo.

Uod quis.

xxiiij.facit hec regula ad questioez debitoris qui de mandato iudicis vel curie ei soluit qđ debebat creditori quā vide in spec. de solu.§.nūc aliqua v̄si.illud aūt quahter ecce

Prima glo.dicit vnde sumpta.ꝛ ponit exempla.scđo exponit regulā ꝛ rationes reddit. tertio illam conuertit. Scđa glos.not.a contrario dat similia arguit ad questiones ꝛ remittit. ¶ In p̄ma gl.ibi.§ qui iussu.sequitur iudicis aliqd facit nō videtur dolo facere qr parere necesse est ꝛ ibi cum pretor sequitur causa cognita per errorem vel ambitiose iuberet hereditatem ex fideicōmisso restitui etiam publice interest restitui ppter rerum iudicatarum auctoritatem. ꝛ ibi generaliter.sequitur eas personas quib⁹ reuerentia exhibenda est sine iussu pretoris in ius vocare non possumus. ꝛ ibi quoniam pūnit officium pertinaciter nō resistens iudici nō recipienti appellationē.ꝛ ibi ad ea.ignoscitur seruo in non atrocibus parenti domino.vel in eum qui habetur loco domini vt tutori vel curatori. ¶ In glo.ij.ibi.§.cum in eadez

naui. cibaria in naui in cōmune cōferant. ꝛ ibi illud canon. xv. q. j. In pīma glo. ibi. § doli mali. Dy. ponit etiam exempla per l. ff. de aqua plu. arcen. l. j. §. q̄s in pncip. vbi excusat̄ qui iudicis auctoritate destruxit sepulchrū quod nocere poterat aqua pluuie ꝛ per l. ff. de solut. si stipulatus. § si lancē. vbi excusat̄ depositarius restituens auctoritate iudicis depositum vni ex pluribus heredibus deponentis. ꝛ ibi exercendo distinguit hic Dy. vt notat. §. de temp. ord. ad aures in glo. ij. ꝛ ibi. §. iudices apertius eod. lib. de pena felicis ad finem.

b **Ec regula** excusat eum qui facit mādato iudicis. sed disputatum hic fuit per duos canonistas. s. do. Egidium eremon. ꝛ Gualterū de gangereto. quid de illo qui occidit permissione iudicis vel statuti clericum bānitū qui laycus putabatur an excuset̄ dolo ꝛ pena cades questio ab olim fuerat disputata per do. Nicholaum de matarell. in studio paduano. Jo. an. de deo. q. xxxij. lib. iij. tractat de percutiente clericum qui cancellari de bano petebat ¶ Ad negatiuam allegant̄ quatuor ꝛ sub tertio duab⁹ obiectiōibus respondet̄. scd̄o in cōtrariū alia quatuor. tertio datur duplex solutio ꝛ secūdo dupliciter distinguit. pmo ad questionem secundo generaliter ad materiā. ¶ Et ad partē quod nō excuset̄ si disputando an statutū nō valeat quasi ꝯ legē diuinā nō occides Exo. xx. ꝛ tenendo ꝓ nūc q̄ valeat vt scripsi in spec. de constitu. ad si allegatur q̄ cum statutū permittat bānitum ꝓ homicidio licite occidi. sed bānitum intelligere debemus iure bānitum sicut de condēnato vicit. ff de re iud. l. nu. §. condēnatū fact. ff de pen. l. ij § fina. de ꝯtra ta. l. nō putauit. §. nō queris. vt verba cum effectu intelligantur. de cler. nō residen. relatum cum concord. ff quod cuiusq̄ vniuer. l. j § hec autem canō de pe. di. j hec aute. nam aliquid nō esse ꝛ minus perfectū esse equiperant̄ in iure instit. qui. mo. te. aperia. §. ex imperfecto. facit de transla. c ij. cum concor. nec valet iudicis auctoritas que non excusat in delictis. xvij. di. multis. xj. q. ij. quicūq̄ de temp. or. dilectis ꝛ ꝓcipue in casu nostro quo iste index non erat. xj. q. j. nullus iudicium de fo. compe c. ij. ꝛ sic nec bānum nec statutū quo ad illum tenebat q̄ contra legem factum. C. de epis. ꝛ cler. auē. statuimus. ¶ Scd̄o sic ꝓbatur vbi scriptura a veritate discordat veritas attendit̄ nō scriptura. ff de reg. iur. si librari⁹. C. de erro. aduo. l. ij. plus valeret q̄ agit̄ l. j. s; h̄ scriptus bani⁹ nō ē bani⁹ ergo ꝛc. ¶ Tertio sic scriptura facta in meū ꝓiudiciū nō de mea voluntate mihi nō ꝓiudicat. C. de dona. censualis ff de acq. re. do. l. q̄s. sed hec scriptura facta in libro bānitorum talis est ergo ꝛc. ꝛ si forte dicat̄ ad hoc eum fuisse citatum. Respondet̄ q̄ cū citatio facta fuerit ab illo quem constabat suum iudicē nō esse sibi non ꝓiudicabit ff de iur. om. iudi. l. fina. Item si dicat̄ occisorem id ignorasse Respondet̄ hoc non iuuare. nam qui cum alio contrahit debet esse certus de conditione illius ff de reg. iur. qui cū alio. multo magis qui contra alium delinquit naz vbi maius periculū ꝛc. §. eod lib. de elect. vbi periculum in pncip. cum concor. Itē cum ignorantia nō excuset in minoribus delictis instit. vi bo. rapto. §. sed nedum. multo minus in maioribus. Item regulariter nō excusat̄ ignorans quod scire debuit vel potuit ff si certum pe. quod te. quod vi aut clam. l. seruus de iur. ꝛ fac. ignorātia nec supina. ꝛ l. regula § j de elect. c. ingnit ꝛ cle. de cō. pre. c. vno in fine. sed iste scire debuit volens enī hoc maleficiū preiudiciū facere debuit inquirere vt ꝓbatur C. de exercito. l. si. ꝛ l. j. post pnci. nec sua imprudentia debet cedere in alterius preiudiciū. ff. de offic. presi. l. illicitas § sicuti ad. l. aquil. adem iaris in fi. Item iste voluit esse executor statuti ꝛ executor inquirit C. si contra ius vel vti. pub. ꝛ si non cognitio canon. xxv. q ij. Itē dato q̄ ignorantia excusaret in aliquo no tamen in toto sicut mitatur de iusto dolore C. de adul. l. gracchus. ff de sicca. l. j. in fin. ꝛ de iusto metu. §. quod metus causa factu.

¶ Quarto videtur casus ff de iniuriis. eum qui. § si iniuria vbi iniuriarū mihi tenetur qui no me sed aliū iniuriari intendebat facit quod no. de sen. exco. si vero ꝛ ff ad l. aquil. scientiam §. sed si defendendi. ¶ In ꝯtrium q̄ excuset bānitum ꝛ forma eius ꝓpter auctoritatē iudicis qui in delictis excusare videt̄ xij q. ij. de rebus. xxviij di. diaconi. lxiij. di. salonitane. quod dictum est contra potest intelligi quādo superior auctoritatem prestare no potest. sed hic iusto errore motus est iudex ad bānandū illud vt laycum Item statutum in se valet quare iste videns illum bānitum no fuit in dolo quare non tenet̄ cum lex cornelia requirat doluz. ff ad l. cornel. de sicca. l. in lege. ¶ Scd̄o debuit credere per iudicem bene factum cū pro ipso presumit̄. ij q. vj. hoc etiam placuit de reuēcia in presentia facit qui si. fint legiti. per venerabilem vbi cū preterea alias ex facto iudicis paratet̄ laqueus contra id. xxvij. q. j. de viduis. C. de his qui ve. etatē pe l. j. non ergo fuit in culpa credens qd̄ iudex ꝛ alij credebant ꝛ faciens quod cōmuni opinione licitū erat cū publicus ꝛ cōmunis error habeat̄ ꝓ iure saltem ad executionem eorum que interim fiunt ff de offic. preto. barbarius de supel. le. l. iij. in fi. C. de testa. l. j. C. de sen. ꝛ inter. l. in fin. sicut nō delinquit nec in fugitiuoꝝ numero computatur qui facit quod publice arbitrabat̄ fieri licere ff de edi. edict. quid sit fugitiuus §. apud labeonem. multū enī operatur cōmunis opinio vnde si mulier cōmuni opinione putat̄ pregnans ꝓximus heres a posthumo hereditate adire nō potest etiam si ipse putet illam nō pregnantē secus si cōmunis opinio est in contrariū ff de acquir. hered. cum quida. §. quod putetur facit quod no. de elect. cū dum. ij in glo. q̄ cum iaz. imo qd̄ plus est ꝓpria ignorantia sola excusare videtur ff de admi. tuto. cirographus § adeo Item ignorantia ꝓbabilis excusat a sententia excōmunicationis de sen. exco. si vero. ꝛ adulterio ff de adul. l. penul. xxxiij. q. ij. in lectū. Itē videtur esse casus ff. de iniur. illud canon. xv q. j. illud ad idem ff de arbi l. j. cum glo. ibi posita. ¶ Tertio qui publice citatus edicto nō paret consentire intelligit̄ in sui preiudiciū. C. de remi. pigno. & eo. qui accus. non possunt. l. si ea de inge. ma. diffamari. iste ergo voluntate sua quo ad sui preiudiciū in libris bānitorū descriptus intelligit̄. sed qui se scribi patitur in alio ordine videtur ipso facto renūciasse maiori ff de iure imu. l. v. §. fina. ꝛ de decur. l. fina. iste igitur patiendo se scribi in libris bānitoꝝ videtur renunciasse ordini clericoꝝ de vi. ꝛ hone. cler. c. fina. de sentē. excō. contingit. ꝛ illius status quem quis publice portat quis esse censet. C. de lati. li. tol. l. vna §. sed ꝛ qui pileati. iste autē sic patiendo accepit statuz bāniti talis ergo esse censebitur naz qui patitur aliquid in publicis libris scribi in suum preiudiciū quod ille scribitur habetur ꝓ vero nec recipitur ꝓbatio in contrariū. C. de dona. censualis in fine C arbi. tu. l. fina. ꝛ de heredi. tu. l. cū ostendimus. ibi in acta publica passi sunt. ꝛ hic est talis ergo ꝛc. ad idem. ff. de probati. l. census. ¶ Quarto ipse clericus qui a pncipio non venerat allegaturus ꝓuilegium vt debuit de quo satis dicam sup regula scienti. ad finem questionis. saltem postea debebat publice petere bānoꝝ canzellari. vel publice ꝓtestari coram ipso iudice vel coraz suo taliter q̄ in publicam notionē peruenire posset argu. ff man. si fideiussor. §. j. ꝛ. ij. ꝛ per hoc omissū videtur dedisse causam ignorantie occisoris ꝛ ista ignorantia excusat in criminib⁹ vt i furto instit. vi bo. rap. § q̄ tū ff de adul. l. adulteriū §. fīca C. de plagia. l. plagij crimina. ff de abige. l. j. §. si. ꝛ ꝓferti cū no dim̄ q̄ s; iure agere intēdebat vt h̄ ꝛ fac. pre. l. pe. de adul. ꝛ l. illū de iniur. ꝛ clarior cāus vt̄ ē. ff ad l. aql. q̄ actoe. §. si q̄s i colluctatōe. ibi aut si fi i certamine. ¶ Soluit egi. occisor e imunē ꝓ legē vitio alias ꝛ p. l. si ignorās ff. locati cū solo circa purū sem fuerit h̄ ignorātia iuuat cū ꝓsūptio q̄ ꝓsumim⁹ aliquē laycū ꝛ cōis opi. ꝛ sic nō fuit in dolo cl'pa vt̄ neglig̃etia. ꝯtra loq̄t̄ vbi p dcōꝝ aliqd̄ affuit vt̄ qn̄ voluit iniuriari l; erraret i psona vt i §. si iniuria h̄ āt defuit culpa ergo cesset pena de ꝯsti. c. ij. ¶ Ite gualteri⁹ ex quo

ex quo ille ignorabat eū iniuste bānitū vltra pal. ó sen. excō. si vero z in dubio presumatur ignorans in facto alieno. ff. de proba. verius. ¶ Nicolaus distinguebat aut iste sciuit bānū de iure non tenere z tunc puniri debet quasi dolo fecerit. ff. de adul. l. pfe. in fi. aut ignorauit bānum non tenere z illū clericum esse z tunc absoluetur cum iustam habeat ignorantie cām. alle. pre l. pfe. in prin. z leges alle. in fi. secunde partis. aut sciuit illum clericum sed ignorauit bānū non tenere z tunc etiam absoluetur si erat talis persona in qua verisimiliter cadat error ille vt quibus. ff. de probe. cum de indebito. §. finaūt ro qui alias dicit illuz puniri quasi dolose cōmiserit vt ff. de falsis l. diuus z de adul. si adulterium cum incestu. §. j. z sequentibus z. C. de incestu. nup. qui contra quod dixit illum certis casibus excusari maxime in eo procedat qr causaz erroris videtur dedisse princeps idest res publica que iure principis censetur. vnde ipsius error quiuis facit subditorū errore excusat ff de suppell. le. l. iij. § fi. Subdebat ante Nicolaus hac de causa doctrinam z distinctionem talem cū quis committit homicidium sine dolo. aut aggreditur factum nolosum ex quo sequit illud delictuz aut non dolosum. primo casu de illo tenetur quasi dolose commisso q̄uis in illo dolum non cōmiserit ff de vi pu. vel priua. l. quoniaz. ff de iniu. l. cū §. si iniuria ff de seruo cor. si quis seruum. § fi. z. l. fe. secūdo casu aut sequitur delictum in aliam personā q̄ contra quaz factum aggressus est aut in eadem. primo casu tenetur ó culpa ff ad l. aquil. scientia §. sed si defendendi. minor tamē imponitur pena q̄ si dolo fecisset. ff. de sicca. l. i. § sed si clauis. fal. lit. si aduersarius sua culpa dedit causam illi delicto. ff ad. l. aquil. Item obstetrix. § pfe. z l. Item mela in prin. in secūdo casu aut delictum habet rationabilem z probabilem excusationem aut non. secundo casu punitur minori tamē pena q̄ si dolus interuenisset ff. ó sicca. l. iij. §. ex senatus z. l. i. i lege pu. in primo casu excusat in totum per. l. pfe. ff. de adul. z alias leges allegatas in fi. secunde partis.

Quod semel xxi. Jo. mo. dicit exempla ponenda per. c. ó libro. i. ad fi. ó. de spon. impu. per. l ff. de offi. recta. l. si ff de aqua plu. ar. in tiem de vaca. mu. l. pretor. ff si post ibi semel agnoscendo iudicium excusatioi renūciat. Hy. ponit exemplum in diffinitiua que p proferentem non reuocatur de hoc tricam super glo. Item in cōfessione ferronea sui iudicio etiam sine causa facta ff ne inter ac. l. i. vel extra iuditium tū cum legitima causa. C de non nu. pe. l. generaliter alias indiscreta est z non obligatoria. ff de proba. cū de indebito de doli excep. l. iij. §. circa. ad hoc oppōitur ó. l. tale pactum in princip. ff de pactis.

¶ Solutio ibi fuit cōfessio ad liberandū. Item opponitur solutio z promissio sunt paria. C. ad l. fal. l. vi. sed solutio indebiti inducit presumptionem donationis sic ergo z promissio primum patet. ff eodē causa per errorem. solutio si vterq; scit causam non subesse non inducitur. z regula in pari soluit ob. qr nec ibi agens auditur nec in debito soluto ét vtro q; sciente auditur repetens qr semper in pari causa melior est conditio conuenti z deterior agentis si autem creditor scit causam subesse z reus sciret nō subesse tūc procedit cōtrarium vt videat ex donationis causa confiteri z efficaciter obliget ff de ope. liber. cāpanius z no. i pre. §. circa. tertio ponit exemplum in cōtractu C de actio. z ob. si cat. ad hoc signat cōtrariū de. l. si pecunia. ff. de cōdi. causa da. remittit ad ibi no. vbi etiam remittit z hic glo. vltra medium. Quarto ponit exemplum in electione de hoc in prin glo. signat contrarium ff de. le. ij. vnuz ex familia. z l. cū ipse. §. a filia. soluit q; illius ius eligendi nō competebat de presenti qr totaliter collatum erat in tempore mortis vnde per primā electionem non cōsumit. quinto permiscet exēpla de aditione hereditatis. C de repu. here. si quis maior de dilatione iuramenti. C de iureiur. si quis iusiurandum de cōsensu cōfirmātis factū alterius. ff de aqua plu. ar. in diē de diuer. z tep. pre. l. de ac-

cessionibus in quibus non licet penitere vt ibi signat etiā cōtrariū de mutatione testamenti quo ad institutiones z legata de quo dicā super glos non potest. Jo. mo. signat contrariū de l. i. §. qd ait pretor ff quorū legatorū. soluit qd ibi heredi ante aditam hereditate non erat ius volendi z e simile de iureiur. sicut nostris vbi de hoc in gl. vlt. Prima gl. ponit exēpla secūda ponit. xxiij. casus q plures includūt in quibus fallit regula. tertio dicit aliud generale incidere in regulam de quo remittit. quarto ponit quattuor que requiruntur ad regulam scilicet quod placitum non sit i probatum quod scienter placeat quod non sola mente z qd alterius intersit. In gl. i. ibi si vxor in fi. vxoris mores per cōtractu vel reconciliatione probatos reprobare non possum. z ibi l penul. q sed cōsensit nō audit dicens ñecarionem nō recte creatu. z ibi a prīssimi. non recusatur iudex post litē cōtesta. z ibi pōponit si pbaui negotiū a te gestū licet minus bene vltra mihi non teneris. z ibi ex causa ponit casum de illo q rñdit se heredē. z pdicto testameto apparet exheredatus. vel apparet aliud testamentū. z ibi qd iussit z vetuit ne pretor contrario iperio tollere z remittere l3 de sen. contra. z ibi recte in mandato penitē licet re integra. z ibi §. vlt. societatis intempestiua renūciatio in extimatione venit. z ibi §. pen. qui deposuit vt reddatur post morte suaz vel depositariu volūtatē mutat z per ius agit. z ibi si p errorez nil ta ptrariu psensui sicut error In gl. i. ibi sanitatem dicit Jo. mo. ne vniuersi tatis mēbra malo medico corrūpātur. z ibi variare p accumulando. z ibi z si quis in prin. ly plene tractat Hy. an faciens secūdu testamētū habeat necesse spāliter reuocare primū in quo erāt verba derogatoria. scdo an sufficiat solū gnālis reuocatio. z dicit qd forte nō erraret qui diceret scdz valere. per §. z si quidē in aute de testa. in prin. vbi sufficere videtur expressa reuocatio nec requiritur spālis. tamē ipse tenet cōtrariū. s. quod requiritur spālis per hāc l. ibi nisi spāliter dixerit zc. si vero spāliter reuocat. certū est valere scdz vt ibi nisi transisset ad naturā contractus excedens fines vltie voluntatis ff de don. cā mortis. l vbi ita donatur. z qd illud in testameto fieri possit quod i contractu patet. ff de assi. liber l. assignare z no. ff. de testa. heredes palā. §. vlt. si igitur vendit vel donat hēdē presenti vel alteri pro eo recipienti eo absente sub ea cōditione si testamentuz reuocari contingat habebit venditio z donatio effectuz irreuocabile in casum reuocationis testamenti. Ja. de bel. tz valere testamentū scdz nō faciens mentionē de verbis derogatorijs primi. vt dixi. Ze. li. de consti. c. i. super vi. gl. an ó testamētū iuratū reuocari possz statz subdaz. z ibi interlocutoriū z diffinitiuam interdum. quod dic vt dixi de accusa. qualiter super. l gl. de quo hic Hy. cōcordans et qd ibi dixi post Hosti. z ibi iprobant a iure vnde dixit Jo. mo. q malū caipe remitti z ordinari pōt in bonū pene. vel vt dicit homo ruens in peccatū non resurgit nec ex se nec a se. sz a gratia preueniēte. vnde dicit Augustinus super illud pe. lxxvij. cū caro mediū caro est spiritus vadens. s. ex se i peccatū z no rediēs ex se sed ex gratia facit quod scripsi. ó. eo. peccatū z ibi tecedere possunt expone z remitte vt dixi de arbi. cū dilectus super si. vlt. glo. z ibi vel facto. ó. de spon. tue.

Ec regula facit ad questione quā disputaui ó testamēto iurato quā sic pponebā. Mat cus fecit testamētū z iurauit non contrauenire vel illud nō mutare demū fecit secūdū testamentū z mortuus est queritur q testamētū valeat. ¶ Primo inducaz. vi. rationes pro scdo. iij. tertio ponam duas opiniones contrarias primaz tenens cum certa determinatione z contrarijs respondebo. ¶ Primo igit q valeat primū seruādū est. n. iuramentum q̄ diu seruari pot sine piculo anime de iureiur. si vero qd me cau. cum dilecti. Est enī iuramentū de iure naturali z obligat ex precepto. xxij. q. i. si peccatuz ó iureiur. z si xpo. de voto magne ergo penitus seruandum ex quo nihil in primo illicitum. quo casu secus vt si paganos vel hereticos instituisset in primo de

bereti.si qo. tūc enim iuramentum non obligat de iure iur. quanto eod. ti. non est obligatorium cum suo concor.

¶ Secundo video qꝫ verba derogatoria primi testamenti faciunt secūdum non valere nisi de illis testator in secūdo fecerit mentionem. ff de le. i. si mihi ꝛ tibi § interdum ꝛ de leg. iij. si quis in princ. testamenti. ꝛ de hoc. s. dixi post Dy. idem de testamento inter liberos facto. C. de testa. aūt. hoc iter liberos ꝛ not. Reo. li. ꝫ costi. c. i. si hoc primū testamentū fortificauit multo fortius iuramentū. xxij. q. i. de qꝫ magnificū per id obligatur deo facit quod dixi de spon. l. ij. sed interdum papa vitiat testamentū de vsur. quiaꝫ in fi. de pen. felicis li. eo. fortius ergo hoc faciat interdictum dei. ¶ Tertio sic pbo sicut licet testamentum suū cuiqꝫ rumpere qꝛ ambulatoria est voluntas defuncti ꝛc. xiij. q. ij. vltima volūtas de cele. miss. cū marthe. ff de adi. le. l. iiij. sic licet minorē venire cōtra alienationē rei sue vxoris cōtra alienationem fundi dotalis filie contra pactū quo renunciauit successioni paterne primū ps. ff de rebus eorum l. i. fin est. ff de fundo do. l. lex iul. C ꝺ rei vxo. actio l. vnica ꝛ §. cū lex tertium C de pac. pactū dotale ꝛ C. de coll. pactum. sed per iuramentū predicta omnia cōfirmātur ita qꝫ non licet postea cōtrauenire C. si aduer. vendi. l. i. ꝛ aute sacramēta de iureiur. cum cōtigat ꝛ c ij. eo. li. de pactis q̄uis. ergo idem i testamento vt iuramento firmetur ꝛ tollatur per id contrauenienda potēs lꝫ n. arguere de contractibus ad testamēta ff de le. iij. q cirographum. ¶ Quarto multū videt facere pro hac parte de sepul. c. i. eo. li. vbi qui sepulturam elegit ꝛ iurauit non cōtrauenire vlterius aliam eligere non pōt dicit ibi Archi. per id hāc questionē decidi. Itē p iuramētū impeditur futura accusatio sic ꝛ futura testamenti factio primū probat de accu. venerū de iureiur. quēadmodū. ¶ Quinto video qꝺ si post primū testamentum quis profitet primū testamentū tollere nō pōt nec plus testari. xix. q. iij. nūc at de testa. qꝛ gredientibus C. ꝺ sacrosan. ec. autē. ingressi. qꝺ ergo facit professio hoc facere potuit iuramentū que sunt vinculi eiusdē devoto. magne ꝛ in pre. c. i. de sepul. ¶ Sexto patet quod faciendo secundū testamētum deterat primi ante sunt īfames. vj. q. i. infames ꝛ c. se, vbi de h. ꝛ. ij. q. v. cōstituimus ad hoc de iureiur. querelā. C. de transac. si quis maior. ꝛ actus legitimi sunt infamibus interdicti de testi. licet. ij. testari vero ē actus legitimus. sic it qꝺ no. ff eo. ti. actus in prin. ergo testamētum scdm non valeat. In contrarium videt. s. qꝺ valeat secundum testamentum ambulatoria enim est volūtas defuncti ꝛc. vt supra in secundo articulo. ꝛ sola mors est confirmatio testamenti vt ibi ꝛ nil est quod tantū debeat hominibus sicut quod vltime voluntatis ꝛc. C. de sacro. ec. l. i. C. de testa. quoniam indignum ꝛ libertatem supremi iudicij quis sibi auferre non potest. ff pro socio cum duobus. § idem papa. als. § se. in fi. nec sibi legem imponere a qua non liceat recedere vt in pre. l. si quis in prin. maxime qꝛ factio testamenti est iuris publici ff de testa. l. iij. qꝺ p priuatorū pactū nō tollitur ff de reg. iur. neqꝫ pignus. § priuatorū ꝺ fo. cōpe. si diligenti. Probat secūdo ꝛ sic equiparamus hec duo iuramentū ꝛ confirmatione principis vt patet de preben. dilecto de rescript. cum aliquibus eo. li de elec qꝛ sepe cū similibus. sed testamētū per principē ꝯfirmatum lꝫ imutat testāti. C de testa l. omniū ergo ꝛ testamentū per se iuratū. ad quod facit qꝛ siue numerus canonicorū sit iuratus siue p principe confirmatus licet ab illo recedere eo casu quo ius permittit. s. propter excrescentiam facultatum de consti. cū. M. ꝛ facit qꝺ no. in dec. pre. dilecto in glo. immo. Item in his equiparamus iuramētū ꝛ penarū obligationem de elec. vbi periculum ad fi. eo. li. de offi. or. qꝛ plerīqꝫ. sed pactum future successionis etiā cum pene obligatione non valet. non enim licet testamentū inducere in contractum. probentur hec. ff. de verbo. obliga. stipulatio hoc modo cōcepta. ff de don. quidā. §. i. de acqui. heredi. qui hereditate C de pac. l. fi. C. de muti. fi. l. i. ex eo. sient ergo ex his non obligaret pena sic nec iuramētū. ꝛ facit ad predicta de cōces. preben. c. ij. eo. li. est. n. regula qꝺ si principale nō tenꝫ ꝛc. hoc eo. ti. accessoriū cum cōcor. cum ergo testamentum lꝫ iuratum non possit me alteri obligare vt est probatum. Itē nec mihi ipsi vt patet. ff ꝺ le. i. cum filio ꝛ l. si mihi ꝛ tibi. ꝛ fac. ff ꝺ arbi. l. pſt. testat per locum a diuisione qꝫ iuramentū illud nō potest impedire secundam testamenti factionem.

¶ Probatur tertio sic testari ꝛ cōtrahere matrimonium licet cuiqꝫ nō prohibito. ꝛ prohibiti non testari habentur insti. quibus no est per. fa. te. per. totum ff ꝛ. C qui testa. fa po. ꝛ in spe. de instru. edi § compendiose i princ. prohibitos contrahere vide i summa. iiij l. i. sed si iuro nō ꝯhere vl ꝯher cū ticia vel non contrahere cum seia omni casu. si cum seia contraho valet matrimonium probatur primum de voto. c. vno eo li. secundum ꝛ tertium de spon. sicut ꝛ c. si inter de spon. duorū. c. i. periurus tamē sum ꝛ ꝺ eo penitentia imponit vt ibi sic in testatore dicamus valere secundum testamentum lꝫ periurus sit ꝛ propterea puniendus vt ibi. ¶ Quarto patet idem i alijs iuramentis vt in eo qui iurauit certam religione ingredi si ingredit aliā tenet igressus de regula. qui post votum eo. li. Item iuraui librum non vendere vel non vendere ticio vel vēdere tibi si vedo ticio ꝛ trado ti transfert in eum dominium. C. de rei vendi. quotiens. ꝛ facit qꝺ dixi post Inn. de preben. dilecto. sup ver. iuramentum. si hoc in contractibus fortius in vltima voluntate que fauorabilior est. ꝺ don. cum dilecti. ad hoc de conces. preben. c. i. §. econtra. s. eo. li.

¶ Solutio hec questio no. xiij. q. ij. vltia volūtas. tamē qd sentiat in ea Io. per glo. illam non apparet. ꝛ Bar. brix. dicit se plene notasse in questionibus quod e falsum vt patꝫ in offic. xiij. de qloquitur q de materia e ab ista ꝛ ēt qd in illa sentiat non apparet no. etiam per cōmentum in visibus feudorū in cōsti. fre. hac edictali §. Item sacramenta in glo. hic quero vltra medium. ꝛ per Rofre. in lib. de se. con. clementiano. vbi glosa ante. sacrameta in glo. primo queritur in vi. q. ꝛ per Alb. galli. in materia de testa. ver. pone qꝫ quidam per Odofre Ja. de ra. Pet. de bel. ꝛ. d. Cy. C ꝺ sacro. ec. l. i. ꝛ hi tenent secundum testamentum valere. Guil. cotra in spe. de instru. editione. §. compendiose. ver quid si quis iurauerit. facit ad questionē quod no. Ray. in summa de sepul. ꝛ plenius Host. eodem titu. §. ad licitum ver. quidam si quis eligat. ego credo per prima iura qꝫ is de quo queritur scdm testamentum facere non debeat ꝛ qꝫ illud faciendo vel primo immutado sine causa sit periurus dico tamē per iura secunda. ꝛ maxime vltimo allegata qꝫ si hoc fecerit valet secundum. Sciēdum qꝫ Bonatinus in scdo dicto concordat. sed non i primo quia dicit illum non periurum hac ratione quia iuramentum fuit temerarium quia iurauit melius non facere. nec enim secundum eum datum est homini tam bene facere quin possit etiam facere melius hoc autem dicit in prin. dec. cum marthe. procederet hoc dictum restrictum ad infra dicenda patet et ex solutione quā predixi fore responsum ad quedam argumenta prime partis scilicet primum ꝛ secundum. ¶ Ad solutionem multum facit quia ex cōtrario apperiet via iniquitati inducende. s. patresfamilias ad testandum ꝛ iurandum vt sic auferatur eis bonorum suorū dispositio qꝺ faciendum non est ad hoc de diuor. quanto ad fin. Item cadit i iniuriā prohibere alium testari C si quis ali. te. probi. l. j. ꝛ. ij. ꝛ ff eodē l. i. ergo multo fortius seipsum cum ordinata caritas cuiusqꝫ a seipso incipiat. xxiij. q. v. non licet. ideo āt dixi. s. sine causa qꝛ si ex iusta causa immutaret primū testamentum puta testatus fuerat inter liberos vel extraneos q mortui sunt vel in heresim lapsi vel instituerat ordinem templariorum qui nuper damnatus est vel his similibus tūc vi eo cum etiā a periurio excusari. ad hoc de iureiur. quēadmodum ꝛ pre. dec. sicut de spon. ꝛ qꝺ no. Host. in pre. ver. qd si qs. facit etiā ad solutionē quod no. de procur. c fin. li. eo. ad allegata tertio pro prima parte respondetur qꝫ sunt quedam que p se sortiunt effectū sine iudicis ministerio vt baptismus matrimonū, professio testamentum morte cōfirmatū ꝛ his similia ꝛ in his valent q̄ fiūt cōtra iuramentum vt est probatū. sūt alia q̄ requirunt ministeriū hominis vt reuocatio alienate rei

minoris

minoris vel dotalis q̄rela i officiosi ⁊ his similia ⁊ i his iudex denegat ministeriū suū nō aperiat via periurio de iureiurā. si vero ⁊ c. verū ⁊ c. mulieri. C si aduer. ve. i i de i dte. vidui. .l ij. ⁊ sic loqnatur Jo. an facit ad distinctione ō hap. maiores .v. Item queritur. vnde fateor q̄ argumenta illa concludūt sez q̄ si adiret iste iudicem ⁊ peteret sibi dari licentia secun do testandi q̄ nō audiref sic ⁊ in matrimonio de spō. ex litte ris. ij. ⁊ sic sit responsum ad id quod di q̄rto de eo qui iura uit nō accusare. Ad. vc. p̄ma de sepul. respōdeo illud spāle in odiū allicientiū ad sepulturā eligendam. Ite dico q̄ illa nō p̄cindit ad quod i ducit sed potius cocludit q̄ neutrū va let ⁊ q̄ illū oz decedere intestatū quod verū in casu expresso circa cimiteriū. n. suū potuit papa statuere quod voluit non sequit per hoc q̄ id ē potuisset in patrimonialibus facit qd̄ no. eo. ti in regula possessor Ite pōt esse ro q̄re que costat decessisse i mortali nō sepelitur i cimiterio ecclesie. xxiij. q. v. placuit de torneametis. c. i. ō rap. super eo. C Ad allegata quinto dico q̄ professus censet mūdo mortuus. xvj. q. i. pla cuit. ij quod no est in simpliciter iurāte ⁊ ille caret proprio ste nō. C Ad vltimo alle. rñdeo periuri no semper infamē probatur hoc de testi. testimoniū. i. rñ. ⁊ facit quod no. ff de his qui no. infa l lutius ⁊ qd̄ no. vj. q. i. c. ij. Item dec. lz. non oz intelligi de omnibus legitimis actibus sz de quibusdam alias nec vendere posset nec matrimoniu p̄trahere qd̄ ē fal sum ⁊ facit de heret excōicamus. §. credētes vbi infamia spā liter infligitur hoc in penā. ⁊ facit qd̄ dixi eo ti. actus ⁊ lz est talem expresse no prohibitum vt supra dixi Ite tunc solū ast periuriis cū perfectum ē testamentū quare factum vide tetur a nō periuro ⁊ facit qd̄ scripsi de regula. vidua de sen. exco. p̄tingit. i. hoc tñ dictum sic allegando per ea que dixi de conu. ser. c. si. super vlt. gl. C Est autē aduertendum q̄ in qd̄ dubitari posset an illud iuramentū habeat vim verbo rum derogatoriorum vt necesse sit de primo mentionem fie ri in secundo. Ite an sufficiat generalis an requiratur specia lis ⁊ expressa de primo pcto q̄ sic si iuramentum iteruenit in testamento. si vero postea ex interuallo non credo facit p̄ alle. l. si quis in prin. ⁊ quod ibi no. ff de le. ij cum pater. § fi lius matrez de le. iij. cum quis. §. codicil. ff de fideiu. l lutius in fi. cum si. de secundo dixi. § post Dy.

C Regule. ffo. um. huius littere. Q. sunt he.

Ui actiōez hz ad rē recuperādā ipsā rē habef videf.

Ue legant a mortuis nobis ad herede nostrū trāseūt eorum comodū per nos his quorum in ptāte sumus codez casu acquirimus aliter atq̄z cum stipulati sumus. nā ⁊ sub cōditione stipulantes omnimō eis acquirimus etiam liber tatem a nobis prestari a dominis condītē existat.

Ui cū alio p̄trahit vel est vel dz eē non ignorans con ditionis eius. heredi aūt ez h̄ imputari non potest cū nō spō te cū legatarijs contrahat. Non solet exceptio doli nocere his quibus voluntas testatoris non refragatur.

Uotiens dubia est interpretatio libertatis secundum libertatem respondendum erit.

Ua tenus cuius intersit in facto nō in iure cosistit.

Ui potest inuitus alienare multomagis ⁊ ignorantibus ⁊ absentibus potest.

Uod initio vitiosuz ē nō pōt tractu tp̄is conualescef.

Uod attinet ad ius ciuile fui p nullis habenf nō tñ a iure naturali q̄ ad ius naturale attinet omnes equales esse.

Ui in alterius. vide. Reo. cum quis in ius in suffra.

Uod a quoquam pene nomine exactum est id eidem restituere nemo cogitur.

Uicquid calore iracūdie vel fit vel dr nō prius ratum est q̄ si perseuerantia appuerit iudicium animi fuisse: ideoq̄z breui reuersa vxor nec diuertisse videtur.

Ui sine dolo malo ad iudiciū p̄uocat si vi mora facef.

Uotiens idem sermo duas sentetias exprimit ea po tissimū accipiatur que rei gerende aptior est.

Uo tutela redit eo hereditas p̄uenit nisi cum femine heredes intercedunt. C Nemo potest tutorem dare cui quam nisi ei quem in suis heredibus cum morif habuit ha biturusue esset si vixisset. C Ui factum id vf esse quod de te quis cum prohiberetur fecit. C Clam qd̄ quisq̄z cu contro uersiam haberet vel se habiturum putaret fecit.

Ue i testamēto ita sunt scripta vt intelligi nō possunt per inde sunt ac si scripta non essent nec paciscendo nec legē dicēdo nec stipulādo quisqua alteri cauere potest.

Ue dubitationis tollende ca contractibus inserūtur ius commune non ledunt.

Uam diu valere possit testamentum tādiu legitimus heres non admittitur.

Uotiens du plici iure defertur alicui successio repudi ato nouo iure qd̄ ante defertur supererit vetus.

Uotiens vtriusq̄z causa lucri rō vertitur is preferen dus est cuius in lucro causa in tempore precedit.

Ui vetate p̄tor fec si aduersus edictū fecisse p̄pēdif.

Ue propter necessitatem recepta sunt non debent in argumentum trahi.

Ui rem alienā d̄fendit nunq̄ȝ locuplex habetur.

Ui pōt facere vt possit cōditioni pere is posse pere vf

Uod q̄ si vellet habef nō pōt id repudiare no pot.

Ui in ius dominiuue alterius succedit iure ei⁹ vti dz

C Nemo vf dolo exequi q̄ cāz ignorat cū nō d̄beat petere.

Uod iusse alterius soluif p eo est quasi ipsi solutu eēt.

Uod nullius esse potest id vt alicuius fieret nulla ob ligatio valet efficere.

Uod euincitur i bonis non est.

Ui p successionem q̄ūis longissimam defuncto here des extiterunt non minus heredes itelligu ntur q̄ȝ qui prin cipaliter heredes extiterunt.

Ui in seruitute est vsucapere non potest nam cum pos sideatur possidere non videtur.

Ui si facit qd̄ facere d̄bet videtur facere aduersus ea que non facit. qui facit quod facere non debet non vf facere id quod iussus est facere.

Ui dolo desierit possidere pro possidente dānatur q̄r pro possessione dolus est.

Ui auctore iudice p̄parauit bone fidei possessor est.

Uod p̄ rōne iuris receptū ē non ē p̄ducedu ad p̄ñaz.

C Uni duo pro solido heredes esse non possunt.

Ui tacet si vtiq̄z fatef sz tñ verum est eum no negare.

Uod ipsis q̄ p̄traxerit obstat ⁊ successorib⁹ obstabit

Uod q̄s cu sui⁹ esse egit p̄ficere liberto facto nō p̄t.

Uotiens nihil sine captione inuestigari potest eligen dum est q̄ minimum habet iniquitatis.

Uod ex culpa sua quis damnum sentiret non intelligi tur damnum sentire.

Ue ab initio inutilis fuit institutio temporis tractu conualescere non potest.

Ationi lxxvij. Jo. mo. dicit exemplū po nendū per l. i. C. de fideiu. in one re non coherente persone. nam in illo secus ff. de admē. le l. legatū. ⁊ de almē. le. l. cais in p̄n. ⁊ de condi. ⁊ de. l legatum secundum dy. q̄ et soluendo con trariū de le. iz. ff de le. i. que vult q̄ substitutus in honore hē dita q̄ non succedat in onore legatorū. distinguit aūt cum sit substitutio legatis reperiuntur verbis testatoris expressis aut non. p̄io casu aut cum eiusdē diei vel conditionis adiectione expectatur illa ēt si legatum redderetur inutile ff de le. i. si q̄s a filio post p̄n. si vero simplr̄ tunc debenf non expectatis cō ditione vel die que in personam instituti i fuerunt adiecta: vt d. l siquis a filio ⁊. l si cui a filia. secundo p̄ncipali membro quado nō repertuntur verbis expressis legis prate tacite re petita intelliguntur cum eadem semper conditione ⁊ die. ff. de le. ij. cū pater. §. ab instituto. nisi talis eēz cōdiō que red deret legatum inutile. ff de verbo. ob l. titia. § idem respon dit. ⁊ de fideiusl. l. vlt. honore. hoc aspiratur onus non vt di gi. ⁊ eode li. de elec. si religiosus super. v. gl. C Glo. i. ponit exempla ⁊ dicit regulam posse reuoli.

¶ Jn a.glo.sol in prelato eque fm Dy.dici pot in quolibet substituto in hereditate que honor appellatur ff de le.prestandis.l.filium § si legato.propter quod succedit in onere legatorum que ab instituto relicta videntur tacite a substituto repetita.ff de.le.i.licet imperator & de le.ij si tacito & mentio § ulti.& l.cum pater.§.ab instituto.

Ex regula facit ad qstionē quā post nominatum meū.r.d.Palmerium disputauit quā sic proponebat.prima cā delegatur duobus secunda duobus vtrisqz simpliciter & sub nominibus dignitatum mortuo vno ex primis qui prelatus erat duarū ecclesiarum dissoluitur vnio & duo surrogantur. ¶ Itē mortuo vno ex secundis dignitas per papā dispensante super vtraqz tenenda collega confertur queritur de bis causis qui sint earum iudices. primū articulum huius questionis.d.Pal.querebat.disputauit tamē d.eo q citauit in altera illarum ecclesiarū virtute.secundū disputauit d.Marsi. ¶ In vtroqz membro post disputantium allegatiões pro & contra ponentur que addidi. demū in primo ponetur solutio disputatis que improbatur & quatuor opiniones addantur.demū ponitur solutio distinguens postq̄ eliciunt duo dubia.in secundo ponitur etiam disputantis solutio & eius approbatio & ad cōtraria responsio & aperiuntur duo dubia. ¶ Ad primum arguitur q ambo illi surrogati sint iudices.q; res peruenit ad casum a quo incipere potuit quia libentius papa delegasset tribus q̄ duobus eo.ti. prudentiam & verba rescripti conformāda sunt equitati.de rescrip.causam.ff de in inte resti.l.q̄uis.certi c.n. isti succedere i locum & dignitatem defuncti ergo &c.eo.ti. quoniā abbas. nec est nouum plures vni in iurisditione succedere vt patet in canonicis q succedūt episcopo.lxv di.ā.si nemo & obe.bisqz & plures filij patri in iure patronatus.de hoc.xvi.q.vij si plures.accedant verba illa sicut misit me pater &c.xxiiij.q.i.loquitur. Item si cui isti surrogati succedunt in bonis acquisitis.de testa.relatum.ij.in fi.sic & in iurisditione delega.argu.dec.pre.qm̄ abbas Palme. ¶ Ad hanc partem facit C de aduo.diuerso.iudi.l.hi ios.vbi duo aduocati fisci eisdē vtuntur iuribus & immunitatibus qbus vnus solus q prius erat adidem C.de metropo.l.vna li.xj.ibi duo metropoles facte de vna dignitate simili perfruūtur. Ite dicit lex q omnis numerus illorum qui substituūtur in locū vnius p singulari psona habendus est.ff de con.& demō.cui fundus in fi.neon ex diuersitate successorū debz mutari obligationis nā ff de ver.ob.l.ij.§.i.alias ex his & licet hodie maior sit numerus psonarum tn̄ idem ppl̄s.vij.q.i.denīqz.ff de iudi.pponebaf.facit ō censi.qst.facit satis pro hac pte qd̄ scripsit post Inno eo.ti. cum te consulente.s.de vno ex pluribus delegatis q subdelegare pōt pluribus.quod ergo posset subdelegario possit surrogatio de q̄ q̄ritur.ex quibus ꝯcluditur duos successores vnius vna cū collega iudices esse & adde qd̄ dica in articulo secūdo. ¶ In cōtrariū allegatur.intentio scribentis debet attēdi qui voluit duobus & non pluribus delegari.rescripta vero sunt stricti iuris nec extenduntur ad personas no expressas eo.ti.P.e.D. Item forma petitionis attendi dz in sua.ergo i processu sed hic interpretas petijt duos.ergo no habet tres.nec ob.c.qm̄ abbas quia ibi vnus succedit vni nec qd̄ de filijs dicitur succedentibus patri i patronatu qz istud iure sanguinis no electionis Palme. ¶ Pro hac pte facit eius tāto absurditatis pone q ad petitione partis vni⁹ datus fuerat ille prelatus fm hoc ille habebit duos iudices & collega vnū solū.Item si dicas istū tertium datū ex officio vitiabitur intentio delegantis q voluit pp numerū imparem pudentiam in casibus discordie sed hic erit dare numerū pare.eo.ti.c.si facit de arbi.c.i.ex qbus cōcluditur q aut alter solus aut neuter debet ee iudex.sed quod potius neuter videtur p dec.pe.de elec.li.eo.vbi plures dati ab vno non in solidū no admittuntur pp contrarietatem q̄ inter ipsos contingere posset Itē verū e neutrū istorum surrogatorū eē prelatū illarum duarum ecclesiarū ergo neuter in delegatione succedet facit.ff.

de re.du.si is qui ducenta.§.vtrum ex quo non est scriptum cōiter vel diuisim facit de pre.c.si.li.eo.sicut & nauis dissoluta ea mente vt fiant due vel vt in aliqui vsum assides conuertantur:desinit esse nauis.ff.de verbo obliga.in et stipulātem.§.sacram.facit quod no de collegio destructo superioris auctoritate.xvi.q.ii.& hoc diximus per Inno.de no.ope.nunc.c.ij & Leo te.priuilegium.dicemus ergo q sicut cū tutor est incertus neuter est tutor.ff de testa.tu.duo sunt.& de in pcuratoribus & arbitris ff de procur.l.ij.§.de arbi.notui.sic & propter incertitudinem neuter istorum sit delegatus.facit.ff de rescrip.ad hoc sicut & incerta sponsalia non inducunt honestatem.de spō c.vno li.eo. ¶ Palmerius qui vt dixi querebat de illo qui ad alteram ecclesiarum vnitarū citauerat dicebat q is qui succedit in illa debet ee iudex quasi videatur illam elegisse & vt illius prelatus velle procedere & altera prelatura preuēta dicebant vtrūqz admittendum.alij q ambo debebant vnum subdelegare.ar.ff fami.her.si familie.ad vltimū vide qd̄ no.de procura.non iniuste i glo.i.sūpe. ¶ Ista solutio nec rationem hz nec tangit dubium qōnis.Item pone q ad neutram citauit quare aliqui dicunt inspiciendā dignitatem principaliorem in illa vnione per ea que no.de se.va c.vno.alij primo nominatum in rescripto facit d elec c.pe.cū suis ꝯcor.e.li.alij q is quē elegerit impetrans alij delegantem psulendum iuxta ea que no.e.ti. quoniā abbas. Tu dicas q aut i rescripto exprimitur altera sola dignitas vel eccl̄ia aut vtraqz.& secundo casu aut altera sola ratione sui & loci est capax delegationis aut vtraqz.primo & secundo cāu.s.quando altera sola exprimitur vel vtraqz sed altera sola est capax delegationis dico illū solum qui succedit in dignitate expressa vel capace in delegatiōe succedere & est ratio qz certum est ratione dignitatis non expresse vel non capacis illum iudicem nō ee ergo nec in iurisditiōe succedet qui surrogatur in illa. De primo pōe exemplum i abbate sancti Stephani cui non expresso monasterio Sancti Bartholomei vnito quotidie cāe delegātur. De secūdo pone q simplex pochialis eccl̄ia vnita e dignitati soluta vnione rector pochie non succedet in iurisditione rōe loci finge q monasterium sancti proculi de boñ.sit vnitū monasterio sancti Petri de mutiñ.de rel.do.c.ij.actor & re⁹ sunt boñ.vel actor mutiñ.reus boñ.planum est q iste abbas rone loci respectu moñ.mutiñ.non potest esse iudex huius cause.ergo is qui illa abbatia soluta vnione succedit non erit iudex de rescrip.statutum li.eo.facit ad hoc ff de sti.ser.l.i.§.communis seruus.& l.proinde in fi.& l.se.ff de stic.tu.si cōis.per que iura patet q si cōis seruus simpliciter vel expressis dominus stipulatur id cuius alter illorum non est capax totum intelligitur alteri stipulatū.facit etiam qd̄ scripsi post Inno.de prescrip.cum ex officij. In tertio vero casu quādo vtraqz exprimitur & vtraqz est capax delegationis pono exemplum de ma.& obe.cū in ecclesijs in pri.de arbi.exposita.dico q cū actus iste delegationis sit talis q pluralitatem nō respuit.imo illam amplectitur vt in dec.prudentiam. vterqz in delegatione succedet & recipiet rescriptū dicens prior talium ecclesiarum ac si diceret prior talis ecclesie.itez prior talis ad qd̄ facit ff de condi.& demō.l.falsa in fi.distinctio soluit contraria. ¶ Ad equitatem allegatam rñdebitur in primo articulo. ¶ Sed hic incidūt duo fortia dubia.s.vtrum isti duo fungantur vice duorum pro quo facit pdicta rō an vnius tm̄ p quo decre.clementij de iurepatronat⁹.c.ij fm qd in actu qui respuit pluralitatem personarum vt in ordinatione acti uerel i pussi oe passiue.i.si oberet talis ordiare velō illo debetet prouideri vel hic sile.& h vbi per circunstantias non apparet alterum preferendum.satis est locus varietati opinionum premissarum. ¶ Circa secundum questionis articulum allegatur q iste solus non sit iudex quia prouisio cause habet potius causam delegate duobus q̄ vni quia integrum &c.eodem titu.prudentiam lxxiij.di.extra conscientiam.nā per ampliores homines perfectissima veritas reuelatur. C de fideiuss l final.& quod a pluribus queritur &c.xx.di.de quibus. pōderata igitur itentione delegātis & forma madati

mandati que attēdenda sunt de p̄ben.c.si de rescrip.eo dilecta.hūc apparet solū iudice nō esse cū nō deberet qs fungi vice plurīū personarū.lxxxix di.singula.de isti.c.si.fꝫ Mar. ¶ Ad hoc facit q̄ non sufficit in effectu adimpleri mandatum nisi adimpleatur per modum descriptum.ne resti. spo. pisanni.probatur de rescrip.suscepti a li.e.ꝛ bene facit quod no.de rescrip si p te.ex qbus concluditur q̄ lꝫ h̄ sit prelatꝰ vtriusqꝫ quia tñ nō per modum in rescripto expressum non erit iudex huius cause ad h̄ facit eqtas dicta in proximo membro.pone.n.q̄ iste superstes datus erat ad petitione vnius partis ꝛ defunctus ad petitionē alterius absurdū eēt q̄ iste solus iudex esset. ¶ In contrarium iste hꝫ illas duas dignitates ꝛ illorū duorum vice fungitur.ergo e iudex huius cause hoc enim ee pōt de elec.tū inter.i.e.ff.de adop.si consul. Itē si defunctus commisisset ꝛ ipse vii cepisset eo viuente planū esset q̄ eēt cōpetēs iudex de offi.dele.lꝫ.si ergo hoc facit subdelegatio ergo ꝛ surrogatio.cum enim hoc ad iura dignitateqꝫ pertineat ꝛ iste vtrāqꝫ administrat ergo iudex competens q̄ quod omnes ꝛc.eo.ti.qḋ omnes. Item si quis a quo appellatur efficitur iurisditioni a illius ad que est appellatū cognoscit de cā ff de iudi.si is qui de hoc de elec.querelam in prin.fm mar. ¶ Hoc vltimū fortificat certū est q̄ nunquam se patiuntur i vno subiecto iudex a quo appellatur ꝛ iudex ad que quā iudex ꝛ collega.primū probatur de consue.c.ij. li.e.ergo primo casu vnus p surrogationem gerit vices vtriusqꝫ:fortius in secundo. bene facit ad hanc partem lex dicēs q̄ id qḋ in duabus personis recipit in eade p̄sona recipiendū est.ff si ce.pe.l.singularia facit de pe.di.iij. adhuc i statu. viij.q.i.in scripturis.sicut econuerso.x.di.q̄m idem. xcvj. di. cum ad verū.hinc e q̄ non poderamus pluralitatem personarum in rescripto.vñ tm̄ iurisditionis habet vnus datus p vnum rescriptū q̄ntū tres dati per aliud.de rescrip.pastoralis. Ite ius multorū bene residet i vnū.ff qḋ cuiusqꝫ vniuer. sicut municipiū in fi.ꝛ no.de postul.gratum Ite ꝫ canonicꝰ gerit vices proprias ꝛ canonici impediti q dedit ipsum procuratorem ad actum electionis.de elec.q̄ pp ꝛ.c.pe.li.eo.ꝛ vnus diuerso respectu recipit stipē dia plurium de re iudi. cū oli facit l.aute.vt iudi.sine quoquo suffra.§.illḋ col.ij.ad hāc parte facit qḋ no.vij.q.i.si q̄s in clero.de cle.nō resi.q̄ in tm̄ facit et de testa.officij.vbi in eodem testamento episcopus gerit vices legatarij ꝛ epi.e.ii.raynūciꝰ ꝛ.c raynaldus vbi filius ōtrahit duas quartas vt filius ꝛ heres ꝛ hā facit.ff de his qui.vt indig.l.tutorem.discreta quidē sunt iura licet in eadē persona cōcurrant aliud quidem tutoris ꝛ aliud legatarij sicut ꝛ hic lꝫ diuerse sunt dignitates ex quo concurrunt in persona eiusdem competens iudex erit. ¶ Solutio iste solus procedere potest cum sit administrator legitimꝰ vtriusqꝫ dignitatis ꝛ hoc precipue probat dec.pre.lꝫ de leg. fm marsi ¶ Hec solutio.d.mei placet per eandē dec. anuitur cum iuri q̄ ex duobus delegatis vnus gerat vices suas ꝛ alterius.vt ibi ꝛ eodem ti.q̄uis ꝛ.c.super qōnum.§.si vero.si hoc potest per subdelegationem ergo ꝛ per surrogationem vt dixi.per h̄ respondetur ad primo alie.

¶ Ad equitatem allegatam respondetur q̄ imputet sibi q impetrauit dignitati comitti non persone.hinc.n.ꝛ si l'es casus euenire posse debuit puidere. Preterea lꝫ expediat habere iudicem gratiosum circa principale.tamē nil deperit p ti q̄ iudice grauante non deest sibi appellationis remediūꝫ sed vbi aliquid periret parti.bene inspiceretur primus statius.facit extrauā.Jo que incipit sedes apostolica sed aduerte quia potuisset questio ampliari in dignitate ōfuncti vnita dignitati superstitis.ꝛ omni casu dico q̄ siue per vnionē siue per dispensationem sit cōpetens iudex.ad primū.xvj.q. j.temporis ꝛ.c postq̄ de reli.do.c.ij.ibi cum omnibus iuribus ꝛc.ꝛ facit quod scripsi de fi.presby.ex transmissa.ad secundum iura primo allegata ꝛ.xxj.q.l.relatio

¶ Sed nunc incidit dubium vt in proximo articulo dixi.pone q̄ iste habebat tertium collegū nunquid fingetur vice duorum.vt primo casu non posset secundo posset. Item nunquid iure alterius dignitatis tātuꝫ poterit subdelegare.vel nūqd iur̄ vnius delegare vnū ꝛ iure alterius alterū.ex h̄ forte cogitur distingueretur inter vnionem ꝛ dispensationem.

Ratihabitionez

r. retrotrahi. lex non posuit hunc tex.super quo vide quod scripsi .Ro.li de sen.ex.cū quis ꝛ super glo.ex ratihabitiōe. ¶ Glo.i.dicit vñ sumpta.ꝛ ponit exempla.secundo dicit in ea duo debere cōcurrere.ꝛ ad secūdum obijcit cōtra.tertio successiue eximit quattuor casus exceptos ꝛ ipsorum rōne reddit.quarto ponit si'e.quinto soluit vnuꝫ dubium ¶ In prima glo.ibi §.delecit.vide hunc tex.ꝛ se.in sa lsta h̄ ꝛ S.ꝛ ibi licet iudicium habiri cum falso p̄curatore cōualescit p ratihabitionez domini.ꝛ ibi l. vlt.vide in regula ratum in gl.ꝛ ibi l.pe si petijt alius bonorum possessionem noīe meo debeo ratum habere infra centum dies infra quos petere poteram:ꝛ ibi l.i si iussu eius in cuius potestate es negocium gessisti agitur insolidum. alias si est verum agitur de in rem verso.si neutrum interuenit agitur de peculio ꝛ ibi quotiēs si p̄curator delecit cum vtroqꝫ agi pōt ꝛ vno soluente liberatur alter.ꝛ ibi tres tutores i pluribus tutoribus pena vnius no liberat alterum sicut nec in pluribus furibus.ꝛ ibi adeo si plures corruperūt omnes tenentur:nec pena vnius liberat aliū. ¶ In gl.i.ibi maleficijs que per alios fieri possunt:secus in his que persone coheret vt in adulterio ꝛ similibus vt no.m §.delecit.ꝛ h̄ per Hy.ꝛ ibi in contractibus hy.ponit in eo qui sine mandato emit rem nomine meo ꝛ per traditionem recipit p ratihabitionez acquiro dominiuꝫ ac si a p̄cipio mandassez.ff.d acquiren.pos. cōis §.procurator ad id ff de neg.gest.si ego. facit.ff de solu.si q̄s offeret ꝛ l.vero procuratori §.vlt.ꝛ.l.cum.ꝛ §.vlt. de violenta spoliatione patent exempla.ff de vi ꝛ vi ar l.i.§. ꝛ cuꝫ quis ꝛ §.quotiens ꝛ §.delecisse.ꝛ ibi renunciationis. idē h̄ Hy.alle.ff.si ta.testa.nul.ex l.i.§.ita autē.ꝛ in ante.de his qui ingre.ad ap §.si vero C de re cre.si quis vsuras de cōdi.inser.l.vlt.ꝛ ff qui satis.co l.ḋ die §.vlt.ꝛ ibi si tibi. ibi non loquitur de ratihabitione sed de consensu que prebere licet post terminū re integra.ꝛ ibi a ctio negociorum et q gessit pro absente.nam si pro p̄nte egisset daretur actio mandati vt no.in.l.semper que alle.in i.glo.ꝛ hic per Hy.ꝛ patet .ff.mādā.si remuneradi.§.si passus.ꝛ l.qui patitur ꝛ.l qui fidem.ꝛ ibi quo ad effectum si quod no.Jo.pro possessore ꝛ idem h̄ Hy qui etiam distinguit tria diuersa mādatum ratihabitionem ꝛ p̄hibitionē .primū parat actionem mādati.secundum negotiorum gestorum.tertium impedit vtrāqꝫ.de primo.ff.man.si pro te.de secunda C de neg gest.l.vlt. Tractat etiam hic Hy.an contra ratum habentez nascatur actiō ex administratione an ex ratihabitione secuta ꝛ an pendeat ex voluntate ratum habentis.in primo distinguit quattuor genera negociorum de quibus remissiones dedi in regula ratum ad l.si pupilli.§.quid ergo.primū quod est meum cura ꝛ sollicitudine.secundū quod est meum re ipsa.tertium ipo gestu.quartum ratihabitione.i primis tribus generibus dicit q̄ nascitur ex administratione precedenti mediante ratihabitiōe sequenti spōtanea vel coacta sicut dicitur in sim C. de rerum permu.ex placito.ꝛ absurdum esset dicere in illis tribus nasci ex ratihabitione actione que sine illa competeret ex quo vtiliter gestum est vt ff de neg.gest. pomponius scribit. In quarto vero genere bene nascitur ex ratihabitiōe vt l.si pupilli.§. Item queritur.ꝛ per hoc sit soluta secunda qō vt dicamus q̄ in primis tribus non pendeat ex eius voluntate.cum detur contra inuitum.in quarto sic vt.l.si pupilli.ꝛ si in quarto casu reprobatur gestum impedita est natiuitas actiōis ita q̄ i pluia per ratihabitionem non nasceretur sic dicit legem loqui.ff de solu.dispensatorem.si bene intelligatur.ꝛ ibi mutuo non potest idem Jo.mo.ꝛ in fi. idem hic Hy.qui etiam prolixe prosequitur.tractat etiā an absolutio delinquentis prosit madanti vel ratum habenti.ꝛ tenet q̄ sic si absoluitur pp delictum nō comissū.si ꝟo q̄ nō sint i culpa nō p̄dest alle.ff de iure iur.duobꝰ.§.a fideiussor ꝛ § si ei. Ad

iura que in contrarium facere videtur q res inter alios acta rc. C. res inter alios acta p totum ff de excep. modestinus. tradet q loquitur qn diversarum personarum iura sunt diversa et separata sed cum per omnia est eadem ca defensionis et ex eodem facto ambo suscipiunt originem. dicit non absurdum unius victoriam alteri prodesse ar. ff de ap. si qui separatim § ult. et C. de ap. una sententia et per ple. § a fideiussore.

Hac de causa

sciendum q Richardus malumbra disputavit hanc questionem padue formabat eam cum contra duo simul inquerebatur contra An. q occiderat. contra Jo. q mandaverat et contra utrumque fuerit prolatum. sed ille andreas probavit se die maleficii fuisse in loco remoto vel q illud fecit ad sui defensionem Jo. nil probavit querebatur an ex actis absolvendus esset ille Jo. et quia questio in suis terminis in ecclesiastico foro posset occurrere nec de illa sicut de scriptis Dy. habetur copia hic illam inseram abbreviatam. Pro Jo. inducuntur vi. rationes et tandem contra ipsum. sed sexta includit plura iura et unam glo. tertio unum membrum simpliciter solvitur et in alio distinguitur. ¶ Et primo ad primum q sit absolvendus inducit regula impossibilium. ff. et § eo. nemo pot cum concor. nam probata est impossibilitas illius an. q dicebatur occisor propter loci distantiam in q erat. C. de contra. et com. stipu. optimam ad fi. et § de testi. ex tenore ar. ff qui et a qui. prospexit ff. ad sil. l. i. § si qs nulla et § cum dsa et C. ad sil. l. fi. decreto igitur q factum occisoris est impossibile et mandatoris attento themate ex eo solo teneri possit qa ille fuit in loco et occidit. patet ex impossibilitate primi impossibilitas secundi. ergo venit absolvendus cum mandatum iudicis vel sententia super impossibili fundari non possit ff q satis. cog. si decesserit. ff de pe. mono. que sententia sine appel. rescin. l pe. et vide quod scripsi. § eo. li de sen. ex. romana ad fine.

¶ Secundo sicut confessio que est facti probatio fundata super impossibili non impedit quominus fiat absolutio. ut patet in confesso q occidit viventem. ff ad l. aql. inde neratius. § fi. cum l. se. sic et hic dato q de mandato probatum esset contra Joan. illa probatio super impossibili fundata non plus nocebit q confessio. facit quod no. ff de iureiur. sed et si. § ult. fieret ergo illius absolutio ¶ Tertio per eundem modum inducitur ro connexitatis quam ponit thema. et constat q in connexis de uno dictum de alio intelligatur. § de consti. translato ff. quemadmo. servi. amit. si commune in prin. de pac. do. inter. cum ergo pp legitimas defensiones absolvendus sit an ergo et Joa. cum absurdum sit origine rei sublate imaginem relinq. C. de la. li. tol. l. i. circa prin. p q videtur sententiam latam p prio q pro veritate accipitur sufficere secundo ar. C. de divet. instip. l. i. nam quotiens vitium ex una radice rc. C de nup. si libertam et de duobus rc. l. fi. vel q tutius est ut satisfiat ei q dicitur de qua re rc. § de cau. pos. cum super. ff de iudi. de qua re ipse Jo. dz absolvi. ¶ Quarto certum est q absolutio debitoris prodest fideiussori ff de iureiur. l. si ad fi. de pac. heredi § fi. sic et in proposito lz dici posset aliud in contractibus ubi discernitur principale ab accessorio et ubi uno solvente liberatur alter. ff de eo per que fac. est l i. § si plures de codi. furti pro fure. § furti. aliud i mere penalibus ubi uterque principalis delinquens et ubi uno solvente non liberatur alter ff ad l. aquil. Item mella § sed si plures. ¶ Quinto sicut confessio primi valeret contra eum que fatetur mandatarium quo ad presumptionem et indicium et de hoc. § de cofes. c. ii C de accu l. si. fortius dz illi prodesse defensio illius p quam patet utrumque innocentia q propitiores sumus ad absolvendum et q pene mollierde. et q sanctius rc. et qa favores ampliantur iura sunt nota ¶ Sexto multum videtur facere l. i. § si ff de questio. ubi a per inquisitiones contra eos quos crimine confessus dixerat coscios appareret illum et p confessum innocentem id sibi prodest Item faciunt ff de fur. si is q § et si tu tecluz et l si qs proferendum et ff de iniur. Item apud § si iurasset ¶ In contrarium certum est q diversitas causarum et personarum faciunt rem esse diversam. ff de excep. rei iudi. cum queritur. et l. cum de hoc et est tex. eo. ti. si cum una. sed hic est utrique ergo defensio unius alterum non relevat hinc est q faciens furtum ad mandatum alterius si deprehenditur tenetur furti manifesti. madans vero non ff de fur. is qui opem et econtra delinquit iterdum madans et non madatarius ff de eo per que fac. est l. i. in prin. et C de fur. si qs servo. hoc aute ideo qa cause sunt diverse ex quibus mandans et mandatarius obligantur ergo concluditur ut. § C. res inter alios acta rc. per totum: nam separatorium non est eadem ratio C de dona inter vi. et uxo. si marita a etiam si dicatur delictum fore. ¶ Secundo constat homicidium factum et probatum e mandasse Jo. sed si Jo. confessus fuisset se mandasse an. q occideret absolute teneretur lz non mandasset ff ad l. aquil. inde neratius ad fi. et de interro. ac l confessionibus. cum autem in criminibus confessionibus probationes comparentur C. quorum appel. l. ij. et de pen. qui sententii. concluditur quicquid sit de an. probationibus factis contra Jo. standum esse. ¶ Tertio sic. quotum facit absolutio tantum cum solutione condenatio ff de excep. rei iudi. si quis cum totum § plane et no. C. ad. l fa. de pia. l. j. sed si ille an. condenatus fuisset ad penam hoc non iuvaret illum Jo. ut. § dixi si ergo absolutio illius an. non liberat Jo. multo minus inducta probatio an. ad ipsius defensionem per predictum. § plane ¶ Quarto cum testes producerent et iuraverint super defensione an. nec intenderent deponere super defensione Jo. ergo dictum eorum Jo. non iuvat qr nemo censendus est dicere q mente non agitavit ff de supel. le. labeo. Idem si id dicere intenderent cum super eo deponerent non iurati C de testi. iusiurandum. § de testi. c. de testibus. et quod ibi no in a. glo ¶ Quinto lz in absolvendo sit favor tamen non minor in puniendis criminibus quod publicam utilitatem respicit. § de sen. ex. ut fame cum cocor. ¶ Sexto adducitur ad hanc partem casus legis denunciasse. § querit ff de adul. ubi absolutio adultere non tollit crimen adulterii et tamen idem erat germen utriusque ad id ff de libe. ca. qui usufruc. § fi. ubi si dico matrem ancillam et filium servum natum ex ea licet pronunciatur matrem liberam non per id filius pronunciatur liber facit C de libe. ca. l. aut paternitas fi. et l fi. alle. etiam quod no. C ad l. cor. de fal l. i. ubi dicit glo q sententia lata p muliere accusata de partu supposito non prodest partui q minus adhuc de illo queratur an suppositus fuerit et tamen utriusque questionis idem germen. Item pro hoc. C. quibus res iudi. si no l ij. ff de ap. sententia de le. ij cum filius in prin. ff de in offi testa l circa et C eo. ti. cum duobus et C de si istu l. ij. et § de preben. dilecto in fi. et quod ibi no. ¶ Solvendo per Ry. tenet q probatio an. quod ad sui defensione occidat non relevat Jo nam bona facientis non excusat maliciam mandatoris et hic per l de iuris omni. si quid id. § sed alius. ubi de hoc no. et de eo per quem fac. e l. ij ri. na voluntas et propositum rc. § de sen. ex. cum voluntate ¶ Cum vero probavit an se fuisse absentem si iudex testes illos pro veritate utriusque inquisitionis comunitter contra utrumque formate recepit q potuit quia latissimum eius officium est. C. de iuris om. iudi. l i. C. de eden. is apud quem. tunc p quas probationes an absolvitur: absolvetur et Jo ff de questio. l i. § si. facit de of. presi. illicitas § veritas. ibi ex fide rc. Si autem ad spalem defensionem an. rentum recepti sunt testes tunc Jo non proderunt per iura huius partis. hoc salvo quod lucidiores probationes contra ipsum requiruntur de madato propter presumptionem provenientem ex absolutione an. facit. e. de presump. qr veri simile. § eo. li. de heretic. filij. et facit quod not C de fal l. i. de fide instru. l. ij. Ex titulo autem super defensione formato sciri poterit an defensio contingat illum Joan. quia si generalis fuit titulus erunt etiam generalia que sequuntur. ff de iur. et fac. igno l penul § fin. Item si alias hoc ex actis precedentibus vel sequentibus constare potest ff de testa. heredes. § si quid ff de leg. i. si servus plurium. § fi. C de testa non codicillum et quod no. C de epi. audi l episcopale. dicit autem q si per modum accusationis negocium processisset non haberet locum predicta distinctio utrum communiter rc. cum acta habita inter accusatorem et accusatum quantum-

cunque

cū q̄ʒ generalia nō transcendāt personas ipsoꝝ. ff de pub. iudi. inter accusatorem de urbi. § cum dies § plenum.

r **Atum quis** ix. non est gestū. Queritur hic Dy. an heres possit habere ratum qđ factum est nomine defuncti cum q̄ non possit videtur per hāc regulam attenta veritate cum sit alia psona. inducit ff de bo pos. l. iii. §. acquirere in fi. § et ff rem ra. hab. si is cum et l. bonorum ꝑ quā probat q̄ bona fide petitam bonorū possessionem nomine defuncti heres ratum habere non potest. ℂ In contrarium facit si ponderetur fictio qua eadē psona censetur heres cum defuncto ff de vsuc. l. heres. et in auc. institutū qđ a mori. in pr. Item videtur expressum quod possit. ff rem ra. ha. si sine. §. si procurator soluit qđ si quęrat de eo iure quod etiā nō agnitum transmittit ad heredes pōt ratum habere. vt in. § si procurator alias nō pōt vt i pnte iuribus. Querit idē de successore prelati an possit ratum habere qđ gestū est nomine predecessoris distinguit an sit gestum cōtemplatione persone an ecclesie. primo casu nō pot habere ratum per verba huius regule et fit ita nisi eo casu quo ecclesia plato succederet qr tunc seruaretur qđ dixi primo in herede. scđo casu potest cū duret ecclesia que non morit. xii. q. ii. liberti. &c. li. de rescrip. si gratiose. Idem qñ dubitatur cū psumēdū sit cōtemplatione ecclesie gestum et solum insertum prelati ministerium ff de an. le. l. annua. § vlt. de cōdi. et demō. l. fi. Item quia quesita per prelatum indubio queruntur ecclesie in aute. de eccle. ti. § interdicimus. ℂ Glo. i. primo ponit exēpla. secundo allegat quinq̄ iura in cōtrarium. et prime ponit tres solutiones quarum primā reprobat et demū soluit. tertio signat cōtrarium de vna lege et soluit in fi. textus.

ℂ In prima glo ibi. l. vlt. incipit si filius et loquitur de credito quod recepit filiusfa. citra patris iussum mandatum vel voluntatem et postea pater ratum habuit et ibi. l. i. in fauorem parentū inductum est macedonianū. ℂ In. l. glo. ibi cōtinuatez per ulp. de hoc satis hic per Dy. per te videas qui etiam ponit exemplū de. l. si seruus. ff de preca. vbi filius meo suo nomine rogauit rem precario ratu habendo non plus teneor q̄ͬ prius. s. de peculio. opponit contra h̄ exempla de. l. ff quod cum eo qui in ali. po. l. i. § si rata et de in rē vso l. i. §. quod seruus et. l. si res. §. pe. vbi pater vel dominus ratū habens cōtractum celebratum a filio vel seruo obligatur insolidum non peculiotenus tantū et ponit et impugnat solutione finaliter distinguens q̄ aut ratū habet vt pater aut vt alius aut dubitat. primo casu tenet vt in cōtrarijs. i. scđo nil operatur ratihabitio vt ff quod cū eo q in ali. po. l. ii. § vlt. Idem in tertio per § si ego et per. l. si seruus. sic aibi distinguitur an tanq̄ pater an tanq̄ alius ff de adop. si pater. § qui duos. dicit et qđ ad predictā distinctionem firmandā bene facit. ff. solu. ma. si vero. §. Item quęqđ et de castren. pe. l. in hereditate in prin. et ibi soluitur dupliciter. de quattuor modis quibus negociorū gestoribus actio ꝯpetit et ad. ff. de ne. ge. si pupilli. § qđ ergo. vide libellos in spe de iudi. § ii. v. ex predictis. et vide quod dixi supra in regula ratihabitionem.

Vic regule conueniunt quattuor q̄stiones in quibus omissis allegationib⁹ remissiones dabo et solutiones ponā. Est aūt pria venerialis scda et venerialis. xliij. tertia do. Ja. ca. boñ. q̄rta domini Stephani poloni. Prima. s. venerialis querebat an si duo ex tribus delegatis datis simpliciter tertio irreq̄sito sniam ferant an valeat snia tertio ratū habente. Venerialis do scđa q̄ et Dama. pria in Rica de cōsue. pp dec. ad nostrā. querebat de snia excōicationis lata in boñ. clericum p epm mutiñ. an per epz boñ possit haberi tuta ita q̄ valeat Tertia Jacobi q̄rebat an si religiosus electus sine licentia superioris ꝯsensit et postea administrauit demū prelatus suus licentia sibi dedit vel factum eorum habuit an ille possit prelatur az renere. et hec hodie expedita p dec. si religiosus. a. vii. in fi. qr talis cōsensus nō tenet et electio ipso iure irrita ē. Quarta domini Stephani querebat d duobus cōpromissarijs. quorū vnus altero absente elegit illū in que ceteri erat absentē cōsensurus si presens fuisset. qui etiam postea consensit vel tacitum habuit querebat an valeret electio. forte questio incante formabatur dicēdo q̄ certum erat. cū. n. sm Boetiū cor hominis sit mobilius omi mobili. et sm Tuliū tuscul. pma. nulla celeritas ē que possit cū animi celeritate contendere. et h̄ et scripsi de sponsa. tua nos super i. gl. potius ergo verbo similitudinis q̄ͬ certitudinis videbatur vtendum. omnes istarum questionum allegationes omitto sed vltra no. hic et in regula ratihabitionem. et in regula non firmatur remitto de omnibus et potissime de pma et secunda. ix. q. i. c. i. vbi satis et de his que fi. a prela. cum nos. et i spe de cita. §. iam de citatiōe ver. hoc aūt ē et ver. seq. et de sen. prola. §. sequitur ver. quid si multa et de arbitro. §. si. et ver. sed pone lata. vbi de arbitro absente q ratificat idē tractatur: sed pricipaliter ad ea que plene scripsi post Inno. et Hosti. de offi dele. prudentiam super si. ii. glo. vbi inuenies plene materiam et responsum ad omnia contraria. et vide etiam quod post Inno. et Cōpo. scripsi de consue. cum consuetudinis post prin. ne tamen predictorū solutiones desine sciendum q̄ Bar simpliciter dixit in prima: sententiam que nulla fuit ratihabitione confirmari non posse.

ℂ Idem tenuit de secunda de qua tamen plus instans dicebat Lan. sibi respōdisse q̄ si lata fuisset sententia nomine boñ. epi. ipse boñ episcopus poterat eam ratam hēre alias si facit hec regula. sed sibi et Dama. hoc non placet cum excōicatio pure lata aut statim ligat aut stati est nulla cuz sua executionem secum trahat. de ap pastoralis ad. c. in primis. ij. q i. et. iij. q. vi. h̄ quippe respōdent sp̄ale in papa. Ad l. iij. falsus ff. re ra. ha. respondent q̄ sententia cum falso procuratore lata tenet quo ad illū ff de re iudi. l. iij. sed non quo ad dominum nisi ratum habeat quod potest vt ibi.

ℂ Ad tertiam respōdebat Jaco. q̄ cōsensus vel ratihabitio superueniens non iuuabat electum qa quod nullum fuit ratificari non potuit de elec. audiuis. et h̄ potissime in electionibus vbi spectatur initium vt ibi et eodem tit. studium.

ℂ Ad contrariū respondebat illa loqui in his que a prin. tenebant licet effectum plenum non haberent.

ℂ Ad quartum respondebat Stephanus electionem ab vno factam nō valuisse quia cuz potestas duobus traditur vnus alteri committere non potest. ergo nec ratum habere. ratio quia industrie persone commissum est. de offi. deleg. qm̄. vnde cum ipsius presentia desideretur per ratihabitionem explicari nō pōt. insti. de auc. tu. §. tutor. ad hanc vltimā facit qđ quā posui. &c. o. i. in toto. de his omnibus et formis heris in remissionibus quas supra dedi.

ℂ Regule iuris ciuilis huius littere. R. sunt he.

Egula est que rē que est breuiter enarrat non vt ex regula ius sumatur. sed ex iure quod est regula fiat. per regulam ergo breuis rerum narratio traditur. et vt ait Sabinus quasi cause coniunctio est que simul cum in aliquo vitiata est perdit officium suum.

Res iudicata pro veritate accipitur.

Clenti. xxvij. Consentienti. Dy. ad questionem de compromittēte in arbitratorem q tunc sub pena promisit non petere reduci ad arbitrium boni viri an si postea inique sit contra eum pronunciatū possit id petere sine pena. inducit generalitatem huius regule et l. nemo. ff eodem titu. ad partem illā q̄ non possit inducit etiam lege ff de pac. iurisgentium. §. sed et si quis et. l. si vnus. §. si illud. vbi valet pactum quod non agetur de posito iz inducat tacitam remissionem futuri doli. ℂ In ꝯtrariū inducit quia pacta quorum pretextu q̄s inuitatur ad peccādū nō tenet ff. de pac. do l. conuenire et l. pōponius et de verborum obligationē. l. si plagij. sed istū est tale ergo &c. Item talia

pacta penalia ex tacito intellectu reducuntur ad ius commune ut non committatur pena si promittente fiat quod ius permittit vel per stipulantem non fiat quod ius precipit ff loca. que ro. §. inter locatorem. cum ergo hic tacite videatur actum ut de iure pronunciet si pronunciauit inique non committeretur pena. per eundem modum inducitur ff de. ver. ob. quidam cum filium §. sed videamus cu sua glo. ubi patet quod pactum penale de non exheredando filium intelligitur nisi exheredari meruerit. Item cum ius cōe permittat id peti quando arbitrium iniquitatem cōtinet ff pro socio l. verum et l. qd n. et ō contrahen. em. l. hec venditio. pactū ergo de hoc non petendo remotū est a iure cōi et sic no tz ff de pac. iurisgentium §. et gnaliter fm expone q veritatē cōtinere vz precipue cum ob publica utilitate videatur inductum ut arbitramenta talia corrigatur. nō tenet ergo pactū q nō corrigatur. ff ō admi. tu. quidam decedens de fuis et le l. si ff eo tit. neqz pignus. §. priuatorum. Item cū lex non cōcedat iniquū arbitrium habere effectum qd pz qr parat viam iniquitatis corrigende. ff de arbi. tra demū. §. arbitrorum. pactum qd illi prebet effectū videtur contra legē factū et iō non valere per. l. nō dubium. nā cū in ultimis voluntatibus que fauorabiliores sunt non potest caueri q leges locum nō habeat ff de le. i. l. nemo multo minus poterit id i cōtractibus. Ite cuiuscūqz arbitri libertas q̄tūis larga restringitur ad id quod de iure lz. ff de cōdi. inde. si procurator et que in frau. cre. si pater filio ad munici. latius. §. pe. C de mune. non conti. l. i §. pro infante. cōcludit ergo nullum sani capitis dicere q arbitratori videatur concessum q inique pnūciare possit fm Dy. vz id e placere speculatori et qn interuenit super hoc iuramentū ut no. in spe. de arbi. §. i. ver. sed pone et §. fi versi. itē quid si cōpromissū. nz dolus. h satis tractat Jo mo. de probatione doli de quo ut dicit iura quandoqz dicunt ipsum dolum inesse re ipsa. quandoqz ipsum presumi. quandoqz dolum passum ad illum probandum admitti. primo casu triplr inest circūueniendo in essentia rei et tunc nō tenet qd agitur ff de contrahen. emp. l. i in vēditionibus §. fi. aut in qualitate rei seu precij q̄titate. et tunc tenet ut in. d. §. et l. se. et ff de minno. in cae ij. §. Idem pōponi us. distinguendo tñ ut ibi no. aut nō ē circūuentio ab initio sed ex post facto. et tunc eo ipo dolus inest lz a parte nō fuisset cōmissus ff de doli excep. l. ij §. si quis sine ca et §. Item qritur. et l. apud celsum. §. sabeo. et de hoc ff de ver ob. si qa cuz aliter probatur et dolus ex q̄litate facti. Ae. li de renū. c. si. ut fi. secundo ut dixi psumit dolus et hoc multipliciter. primo qn q̄litas facti necessario cōcludit contrarium eius quod agit circa illā dat exemplū de. l. i. C de dolo. ff depo. si hominem. l. eū ff de re iudi. non pōt dolo carere q non obtēperat imperio magistratus et ff q. ex cau. ma. Item hi q republice. scdo qn q̄litas fc relata ad circunstatias persone de cuius dolo agitur interpretatione iuris dolū ꝯtinet ut qn sciens se debitorem oia sua bona alienat presumit q i fraude cū n. soluere debitū sit necessitatis ff de muno §. restitutio ergo aliendando oia sua bona qd nō pōt se cōpati cum eo qd necessario incumbit. i. soluere psumit dolus ff de his que in fraud. cred. l. oēs. §. lucius. his casibus cum cōtrarium doli presumi pri stare non possit cum qualitate facti necessario presumit dolus. declarat autem iō q̄litatez ponderanda facti et persone q ex his iudex informabitur an presumere debeat dolum q ꝓponitur necne. ff de accu. si cui. §. hisde C de suscep. et archa. l. si aliqd. Ite probat dolus et hoc est regulare ff de proba. quotiens §. dolo. vnde iura dicūt dolū intelligi. i. psumi vel estiari. C de resci. ven. l. dolus ff de adop nece. §. i. Ite arguit seu agnosci ff de remili. nō omnes §. a barbaris cu sua glo. conjecturari. arg ff de ver. ob cōtinuus §. i. indicari. i. demonstrari. C de dolo l. dolum nā perspicuis indicijs ꝓbandus est q facti q̄litatē inducent ex quibus vir bonus estimabit intelliget arguet agnoscet et cōiecturabit ut ꝓbant dicta iura an ꝓbatus sit dolus necne. vñ cū super his certa regula dari n possit necessario fuit reliquendū iudicis arbitrio ut in. l. cōtinuus et ff de iur et fac. igno. l. in oi. q an illa sufficiat iudicio enim sui iudicabit sicut de mora vz. ff. de usur. a mora in

pn nam discutiet iudex an indicia sint indubitata et luce clariora credet. ā. de heret. excoicamus. §. si C de proba. sciant. si sint leuia non credet ff de muno l. iij §. i ff de dolo elegater. §. fi. Ite si plura sint contra dolum q̄ dolū idicantia et q̄ia sint utraqz C arbi. tu. si defunctus. ff de adop nece. i §. ii et vl. quibus iuribus habet q indicia respiciuntur a iure et q no. et lex si defunctus ponit q indicia non probant sed ꝯprobat sicut et fama. ij. q iij §. item sepe. ¶ Glo. i. dicit unde sumpta et ponit exempla. secundo supplet de scire debente et dicit i regula principiū ponderandū. tertio ponit rationē regule et notat copulam. quarto successiue obijcit et soluit tria contraria. ¶ In. i. glo. ibi si intelligatur in morbo vel vitio intelligibili cessat edictum. et ibi §. ult statim cum seruus traditus est stipulatio committitur q̄ti interest emptoris et ibi §. vlt. et pe. loquūtur de illo q vendebat contractare dño inuito q tū volens erat. et ibi si qs seruo suasi suo alieno ut fugeret et librū auferret qd fecit nolente dño. et mihi attulit teneor furti et sui corrupti. ¶ In. i. glo. ibi. l. i. i. fi Dy. de iniuria poit exēplū p. l. i. ff de iniu. §. usqz adeo. ubi vendens liberum hoiem volentē nō tenetur iniuriarū. de dolo ponit p. l. ff. de li. ho. exhi. l. iij §. si quis volētē. ubi si detineo hominem volentem non teneor illi interdicto. et ibi ex post facto. idem Dy. p modū obiectiōis. et ibi q̄ violētia. ide hic Dy.

b **Ec regula** facit ad q̄stionē hic disputatam per Guidonē demū epm mutinē. nunc cōcordien. qua sic proponebat exēptus cōtrahes in loco exempto ꝓmisit creditori nō declinare forū diocesani si statuto termio debitū nō soluisset de quo soluēdo pceptū diocesani recepit lapso termino et debito n soluto diocesan' ignoris illū exēptū qr nec talis cōner putabat illū citauit et qr nō cōparuit ut contumacem excōicauit q̄rit an talis snia liget qd vz per hanc regula nec n pōt dicere se iniuriatū qui sciuit et cōsensit. ¶ Dubiū questionis in duobus cōsistit quorū primū affirmatiue ꝓbat q̄tuor ribus et scdm totide et una glo. eque horū quodlibet ꝓbat negatiue. successiue soluit utrūqz respōdēs ad ꝯtraria. subdit demū disputationez et distinctionem. Egi. an teneat qs priuilegiū allegare. ¶ Et ad partē hanc q liget inducuntur duo. Primū qr renūciauit priuilegio fori quod potuit scdm qz dato q nō potuerit debuit venire et priuilegiū allegare ¶ Primo sic ostēdit iuri et priuilegio si odioso sz in alicuius fauorē inducto renūciat qs pōt sive sit de rebus spiritualibus de renūci. ex transmissa et c in pñtia siue de tēporalibus de pac. cū pride. C. de fi. instru. l. ij. siue sit ius cōcessum collegio vel ordini de priuile. si de terra et c. accedentibus siue singularibus psone de elec. q sicut ō regula. ad nostrā et c statuimus. nec lz ad sua renunciatū redire. vi. q. i. q̄ periculosum. xxij. q. iij. si illic. et ne hoc vide de elec. ecclesia vestra. ij. in. vj gl. cū ergo hoc ius exēptiōis sit fauorabile nō odiosuz et resp ciat puatā vtilitate exēpti potuit illi renūciare cōsentiēdo i clericū. facit qd no. de offi le. c. l. in gl. fi non sic in lacū de fo. cōpe. si dilligēti. et qd ibi no. ¶ Et si dicat ēt in clericum cōsentire non posse sine auctoritate diocesani de foro cōpe significasti. papa āt est diocesanus exemptorum de priui. auctoritate c. li. et no. xciij. di. nulla. ergo sine pape licentia clericus hoc non pōt. Respondet q res de facili redit ad sui naturā. xxxv. di. ab exordio quanto facilius tollit actio vel exceptio contra ius cōe cōpetens q̄ sua consona. super quo vide quod not. xvj. q. iij c vlt. iurisdictio aut ordinata est consona: exemptio vero dissona. Itez non habetur de facili copia pape per exemptos sicut copia ordinarij per non exemptos et sic difficultas permittit alias prohibitum. lxiij. di. cum longe. ad rationem faciat de re iudi. c. fi. Item si sōditus epi sine ipsius licentia posset ipsius iurisditionem effugere quod posset primas posset et secundus et ulterior et sic euacuaretur episcoporum iurisditio que ratio cessat in papa ix. q iij. cuncta per mundum. concedat ergo exempto quod nō conceditur non exempto cui conuenit. c. luminoso. xviij. q. ij. ubi in loco exēpto eps nil iurisditionis

tionis exerceret nisi fuerit inuitatus potest ergo inuitatus.
¶ Secūdum q̄ renūciare potuerit probat decr. dilecti. de fo. cope. vbi priuilegiū q̄ anglici citra mare cōueniri nō pos sunt nō ꝓdest illi qd̄ citra ꝓmisit respōdere vel soluere. ⁊ ħ dīsione tīue ponunt per quod pꝫ q̄ iste respondere cogetur vbi promisit exemptiōis priuilegio non obstante. facit. C. de pac. si quis in cōscribendo. nec mirū cū pōt sibi eligere iudi cem anime q̄ est maius. xij. q. j. precipimus de pen. cū infir mitas: fortius ergo pōt eligere iudicem corporis quod est minus hac eo. ti. cui licet cū ꝯcor. ¶ Tertio si dicaꝰ q̄ exep tus non possit expresse renūciare foro pōt tamē tacite ꝯtēden do in loco nō exempto de priu. c. j. li. eo. iste aūt sponte suscī piendo mandatū de soluendo tacite renūciauit foro de his que si a ma. p. ca. c. ex ore. ⁊ quō quedā licet tacite que nō expresse pꝫ de iura. calū. c. ij. cū. li. eo. ⁊ no. de fo. cōpe. si di ligenti in glo. pe. ⁊ facit qd̄ no. Jo. xj. q. j. nouit. vnde exem ptus ꝑmittendo prescribi ꝯ priuilegiū exemptionis spacio. xl. an. illi renūciat sicut de alijs priuilegijs dicit de priu. acceden tibus facit de capel. mo. c. ij. nō tamē ecclesie romane preiudi catur nisi p spaciū centū an. vt no. xvj. q. iij. volumus q̄ si ꝯ vassallo ꝯ prescrip. ad audientiā. ¶ Quarto p eundē mo dū dicit q̄ dato q̄ renūciatio nō tenuisset in preiudiciū re nunciantis vt pꝫ de arbi. cū tempore. facit de te iudi. subor ta sic ⁊ submissio tenet quo ad submittentē nō quo ad ipsiꝰ superiorē qd̄ not̄ in ca. cū dilectus de dona. inter dilectos. ⁊ sic renūciatio beneficij facta in manibus eius ad que recipe nō spectabat vt no. de renū. q̄m in dubijs. xviij. q. ij. colaudus sic ⁊ abiuratio iuriū dignitatis tenet quo ad abiurantē non quo ad dignitatē. de insti. cū venisset. ¶ Secundum princi pale quod ꝯ. cōtra istum inducebatur erat q̄ nō veniet allega turus priuilegium daꝰ pro regula q̄ sicut qui cōstare tenetur arcare citatus teneꝰ venire ita ⁊ qn̄ dubitatur an arter alias pu niur vt cōtumax. ita no. Jo. ⁊ Ber. de accu. veniens in fi. vi. glo. ⁊ iij. q. ij. si episcopus. xv. q. iiij. placuit in vlt. glo. in fi. ⁊. ff. si quis in ius vo. l. ij. de iudi. si q̄s ex aliena. in dubio enim pp bonū obedientie semp parendū est. xxiij. q. j. quid culpa tur in fi. ⁊ facit. xij. q. ij. nō estimemus ⁊ qd̄ ibi no. xiij. di. que decernimus de pen. di. vij. c. ij. ⁊ si dicaꝰ no esse dubiū apud cita tum qui scit se exemptū hoc nō iuuat q̄ scientia iudicis hic pon deranda est no citati. de ver. sig. cū olim facit qd̄ no. de offi. de le. cū causa in prima glo. Itē quod plus est no. Jo. xxiij. q. viij. conuenior q̄ si iudex laicus citat clericū teneꝰ compa rere ⁊ priuilegiū allegare. ⁊ de hoc infra dicā post solutionē questionis ⁊ facit qd̄ no Hostien. in sum. de iudicijs. §. que sint necessaria iuxta fi. ver. qd̄ aut dixi: ⁊ facit quod nota. in de c. cū ordinem. de rescrip. in fi. vlt. gl. ¶ Scd̄o si iudex ꝓ babiliter errans in facto ⁊ credens se iudicē eum nō sit ꝓce dit tꝫ ꝓcessus de ap. si duobus. secus si erraret in iure de of. dele. cū super. de ꝓcel. preben. ex parte. iste aūt diocesanus ꝓ babiliter errabat in facto q̄ de sua diocesi erat ⁊ p ceptū ab eo receperat ergo ⁊c̄. sic etiā dicit de procuratore qui reuo cationem suā ignorat q̄ valet quod facit. de procura. in no stra ⁊ c. pe. ⁊ de iudice reuocato vt no. Jo. xxiij. di. ibi dn̄o ⁊ ꝯ ħ p Inno. de rescrip. cū ꝯtingat de ꝯces. preben. q̄ cunctis li. e.
¶ Tertio videmus q̄ in his que sunt iurisditionis opinio ꝑ indicat veritati hoc pꝫ in sententia serui qui putabatur liber. iij. q. vij. §. verū ff de offi. preto. l. barbarius. ⁊ occultū excōmu nicati de re iud. ad ꝓbandū. facit. C. de testa. l. j. C. ad mace do. l. ij. ⁊ ff ad macedo. l. iij. de iure pa. consultationibus. de elec. querelam de sen. excō. si iudex li. eo. ¶ Quarto certū est q̄ iudex cognoscit an sua sit iurisditio ꝯ rescrip. super lit teris ⁊ ordinarius de exemptione cognoscit ⁊ certo casu co gnitione pendente iurisditionem exercet in exemptum. de priuil̄ cū persone. c. iij. ꝯtra morem. ¶ Quinto ad hanc ꝑ tem inducit quod no. Inno. ⁊ Hostien. de ver sig. ex pte in fi. magne glo vbi dicunt ꝓcessum tenere cōtra exemptū non comparentem quando exemptio non est notoria sed dubia.
¶ In ꝯrariū addaꝰ illud generaꝰ pacio ꝓmissorū ⁊c. ff. eo ti. neq̄ pignus §. ꝑuatoꝝ de fo cōpe. si diligenti sed ius publicū cōsistit in sacris ⁊ sacerdotibus. j. di. ius publicū ⁊ hꝫ hoc locum si tale ius ꝯcessum est alicui nō in fauorē eius tm̄ sꝫ ⁊ alterius. de sen excō. ꝯtingit de iure iu. ⁊c. aduersus de arbi. cū tpe. cū ergo papa habeat in exēptos ius diocesani vt. ꝯ. prima pte ꝓbaui ⁊ sine ipsiꝰ ꝯsensu nō potuit in aliū iudicē consentire. ¶ Secūdo ad hoc facit q̄ sicut clericus sine li centia epi sui nō renunciat beneficio de renūci. admonet sic nec exemptus sine licētia pape. e. ti. c. fi. de elec. si abbatē li. eo nec ad aliā ecclesiam pōt se transferre etiā si hoc habeat ꝯsuetudo. ꝯ. de cōsue. cū venerabilis ⁊ si renūciat exemptꝰ si ne licentia pape etiā quo ad ipsū renūciatio non tꝫ. vi. q. iii. deniq̄ ⁊ probat tex. dec. quod in dubijs de renū. li. gl. ꝯtra.
¶ Tertio ꝯstat q̄ sicut clericus sine sui epi licentia ab alio nō recipit ordines sic nec exemptus sine licentia pape. ꝯ epi scopali ordine pꝫ. lxxj. di. lalonitane. de tempo. ordi. cū nul lus lib. eo. nisi aliud ex priuilegio competat ve rescri. veniens si ergo nō possunt ab alijs ordinari ergo nec iudicari. ix. q. ij. nullus de parochi. nullus. ¶ Quarto certū est q̄ q ꝯsen sit in iudicē non suū ante litis ꝯtestatione penitere pōt ꝯ ꝯ iuris omni iudi. si cōuenerit ⁊ no. de iudi. c. j. vbi distinguit in ter pactū de iurisdictiōe adeūda ⁊ de nō declināda primo ca su nō tꝫ factū a clerico sine licentia epi. de fo. compe. signifi casti. secūdo tꝫ etiam sine ꝯsensu e. ti. dilecti. si ergo pactum nō valet vel saltē penitere lꝫ ante litis cōtestationem penite bat aūt no veniēdo ergo epūs cōtra eū ꝓcedere nō potuit cū ⁊ si venisset nō fuisset coactꝰ suscipere iudiciū ergo nil tenet sꝫ iudicis vel ptis ff ꝯ iudi. nō vi. facit qd̄ no. de do. ⁊ ꝯtu. c. fi.
¶ Circa ꝑꝫ vero principale ꝓbato q̄ nō potuerit exemptꝰ in eum cōsentire sine pape licentia qd̄ ꝓbatum est q̄ citatus ab eo nō tenebaꝰ venire etiā allegaturus priuilegiū suū. con stat aūt q̄ sicut nulla est sententia a nō suo iudice lata. de iu di. at si clerici cū ꝯcor sic ⁊ citatio arguendo de toto ad ptē facit de offi. dele. pastoralis in pn̄c. ⁊ ꝓbaꝰ de fo. cō. romana in fi. li. eo. si nulla nō conualesceret per inobedientiā nō veniē tis. e. ti. nō firmaꝰ ⁊ hn̄ facit qd̄ no. de elec. bone. ij. in vi. glo. Secūdo ꝯstat epm̄ nō esse iudicē exempti ⁊ hoc pꝫ verbū sonat. xvj. q. j. frater noster de sup. neg. pre. sicut ꝯ priuilegio cum capelis. nisi in casibus de priuꝰ. c. j. li. eo. quoꝝ nullus in casu nostro cōcurrit. ergo ꝯstat citātem non esse iudicē ⁊ eo casu non tenetur citatus ire etiā allegaturus priuilegium.
¶ Tertio no releuat dicere nō cōstar hoc iudici lꝫ constet exempto. nam sufficit ad noticiā exempti priuilegiū ꝑuenisse lꝫ ordinarius illud ignoret. de ꝯces. preben. c. i. li. e. §. nec ob staret facit eo lib. de preben. si post ꝗ. nec etiā releuat q̄ iste cōi opi. habebaꝰ nō exemptus. lꝫ enim cōis opi. hoc operetꝰ q̄ ea durāte seruaꝰ sniā: manifesta tamē veritate cedat opi. viij. di. veritate. ⁊ sic declarabiꝰ nullus ꝓcessus. sicut not. de snīa lata p falsos testes. de excep. cū venerabilis ⁊ in snīa ex cōicationis lata post legitimā appellationē nō ꝓlecutā ꝫ de sen. ex. lꝫ. li. eo. ⁊ sic pōt intelligi de priuil. cum persone.
¶ Quarto cōstat q̄ defectus iurisditionis annullat sniā de iudi. at si clerici cū ꝯcor ergo exceptio tu nō es iudex me us reddit iudiciū nullū. ⁊ sic pōt opponi post sniā sic excē ptio falsi ꝓcuratoris. ꝯ ꝓcura. in nostra ⁊ vide qd̄ ibi not. in glo. pe. ¶ Quinto his cōuenit quod nota. C. vbi de cri. agi oportet. l. j. vbi no. Accur. q̄ quādo iudex est talis q̄ ciuisª sua volūtate nō possit facere iudicē no nocet taciturnitas. facit ꝯ preben. dilecto. ⁊ quod ibi no. Inno. vt dixi super. vij. glo. inducit ad hanc ptem quod no Guil. in Specu. ꝯ cita tione §. j. versi. sed pone q̄ iudex ⁊. §. penul. in fi. cuius ver ba ad literam ponit archi. xv. q. iiij. c. ij. in fi.
¶ Soluit ꝓ hac parte q̄ exemptus priuilegio fori renūcia re nō possit expresse vꝰ tacite sine pape licentia ⁊ si renūciat processus vel sententia nō tenet. cū etiam superioris fauore respiciat tale priuilegiū ne suus subditus iudicetur ab alio facit ad Ro. priu. ꝯ ij. q. j. nome ⁊ c. multi de iure iur. nimis alie. de arbi. cum tempore. nec obstat quod ibi no. q̄ valeat quo ad renunciantem: q̄ illud ⁊ omnia similia ꝓcedunt qn̄ renunciatio ledit ius renunciātis tantū ⁊ nō superioris vel alterius. bene facit. ꝯ. eo. li. de fo. cōpe. romana in princi. vbi etiam cōsentientibus ptibus archiepūs omisso appellationis

articulo nõ cognoscit de principali ad id quod dicit renunciari tacite prorogando vel delinquendo vel prescribi permittendo ille nõ fungitur sine auctoritate pape et iurio core hoc pudenter eodem modo respondet ad dec. viii. de pe. et re. vi en iam Guido q exemptus cora ordinario debuit comparere et suu priuilegium allegare quod si nõ fecerit excoicari potuit vt cõcurrat cui nõ placet dictum spe. de exemptio de loquentia in ver. sed an si allegatio sz sibi placet quod not Inn. et posuit Hostien. de rel. sig. ex parte c. i. in fi. magne gl. et hoc illa ratione q in dubio cognoscit an sit sua iurisdictio de psl. cum persone l. eo ergo cum quo ad illum articulum sit iudex competens in dubio cessant dicta iuri que dicunt processum a non suo iudice factum nõ valere per quod pz solutionez cessare vbi nisi notoria exemptio esset. No ob. decr. q cunctis vbi priuilegium q excoicari nõ possit: statim habet suu effectum cu ad priuilegiati noticiam peruenit. q illud facit intentio concedentis volentis adimere cuiqz etiaz ordinario ptãtem illã excõmunicandi. saluo q habes de priui. ne alicui l. eo. in priuilegio exemptionis non sic vt patet eod. titu c. i. Item etiã illo casu remanet ordinaria potestas alias puniendi. vt ibi patet §. in eos et vide quod ibi not in glo. i. Scire te volo q Egi. cremon. post Jo de deo. q. xxxii disputauit et sua questione hunc articulũ supra tactum an si iudex laicus citauit vere clericũ qui tamen coi opinione laicus habebat vt se defenderet ab accusatione homicidii et q non venit eũ banniuit, an teneat bãnum. Inducebatur ad partem q valeat q. illum communiter haberi pro laico non procedit nisi cũ quadam cõformitate sui circa mores et actus laicorum cesetur ergo laicus com. pper similitudinez quis censeant de illorum numero, quorum in rei veritate nõ est. xxvii. q. i. quot xxvii. di. c. vlt. de biga. nuper et dignum est vt qui similez rẽ. de sta. mona. recollentes. facit quod no. §. de sen. exco. si iudex li. eo. Item quilibet nascit laicus: talis ergo presumatur nisi clericus probet. ii. q. i. legum inducebat etiam alia que includuntur supra parte. i. versi. secũdaz principale vsqz ad fi. ipsius partis. et que inducebat ad partem contrariam supra i contrariis allegationibus sunt inclusa. vltra que inducebat iura detestari q aliquo modo laicus in clericuz animaduertat. vel iudicium exerceat. xi. q. i. nullus iudicium. palea est. q habet de fo cõpe c. ii. alle. eo. ti. si diligenti. et dicebat Jo. de deo predicta intelligi de clerico qui per admonitione epi eo priuatus nõ erat priuilegio clericali de sen. excõ. in audientia. et c. cõtingit. Soluebat ipse Jo. q cum deliquisset incedendo sine tonsura et nesciret clericus et fuisset contumax potuit per iudicem laicum puniri de priuil. ex parte. ii. Refuremur Egidio labores suos est sciendum q ipse ad questionis solutione plene tractat et voluit materia illa q si q. ite te neat allegaturus priuilegiũ sic distinguens aut citans nõ innititur alicui iurisditioni nec est alias notoriuz citante ec ordinariũ citati: tunc citatus venire nõ tenet et allegaturus priuilegiũ lz in veritate iudex iurisditionem habeat ex aliqua cã latenti. arg. ff si quis cau si servus et l. quotiens et sic loquatur glo. vlt. decre. bone. ii de elec. alleg quod no Innocen. de offi. dele. prudentiam vt ibi scripsi super glo. ii. et de ap ro mana §. ii. li. eo. vt ibi no in glo. et si citauerint et quod super ea scripsi si autem in citando innititur iurisditioni subdistinguit q aut delegate aut ordinarie si delegate et vere delegatus est vt asserit citatus comparere tenet. alias valebit sententia cotra euz lata excõmunicationis vel missionis vl alia et omnis processus alias legitime factus si vero nullaz delegationem habet et forte falsum tenorez rescripti transmittit tunc lz caute agat citatus comparendo tamẽ licet non comparea nil valet processus contra nõ comparentem ex iurisditionis defectu. alle. no per Inno. de dilati. c. ii. vt ibi scripsi in glo. hic habes in hoc casu tenet iudex ad interesse citato vt no. in decre prudentia ad fi. secũde glo. si autem innititur iurisditioni ordinarie v. c. qz dicit citatũ in suo territorio deliquisse vel cõtraxisse vel est alias secũdum opinionez cõmunem in numero subditorũ tamen per aliquam exemptionem potest iurisditionem elidere tunc distinguit an citatus reperiatur in iurisditione citantis aut nõ. secũdo casu necessario nõ cogitur ire sic. l. q si vadat possit excõmunicari vel mulctari nam extra territoriuz rẽ de consti. c. ii li eo. alleg. no. de fo. compe. romana. § cõtrahentes et p Innocen. eod. ti. licet si vero reperit in iurisditione citantis tunc si ex parte iudicis vel citati nullum subest impedimentũ iuris quominus inter eos possit esse iurisditionis exercitium siue sic verũ siue falsum q dicat contraxisse sub eo vel deliquisse et sic exemptus vel nõ debet ire allegaturus priuilegium suũ. aliu pcedi poterit contra eum cũ iudicis sit cognoscere an sua sit iurisdicio. et sic loquat. l. si quis ex alienis. ff de iudi. et quod no ff si quis in ius voca. l. ii et de rescrip. super litteris ad fi. sed si querat mẽritum valeat processus hoc casu factus contra eum qui de iurisditione nõ erat cõ delegato se expedit q nil valeat si falsum erat quod pretendebat si verum valz quicquid alias legitime fecerit. si autez ordinarius erat. licz falsa sit causa qua pretendebat valet qõ facit q ad punitionem contumacie sed de principali cognoscere nõ potest. et si sit talis causa in qua possit lite nõ contestata pcedi et tunc locum habet q sententia nõ a suo iudice lata non tenet. C. si a non com. iudi. l. fina. cũ concordan. nec enim potest dici citatum nõ comparentem iurisditionez prorogasse qz absens contradicere videt ff de arbi. sicut et de ritu nuptia. in eo. §. deinde. si autem subesset tale impedimentũ q citans nullo modo pot esse iudex v. c. qz citans priuatus est vel citatus a layco clericus est. tunc dixit questione soluendo q ire nõ tenet et necessitate nec valet tunc pcessus si fiat cotra ipsum. allegat principaliter primã glo. l. i. C vbi in rem agi oz. et dictum spe. quod dixi. §. in fi. secunde partis.

f **Emel deo.** li. Hynus ponit exemplum in ede sacra. que si destruatur vel corruat locus tamen remanet sacer ut insti. de rerum diui. §. locus et ff de rerum diui. in tantum § facre. et de contrahen. emptio. l. edes sacra ob. contrarium. ff de verbo obligatio. continus. § penultimo. vbi dicit q possibile est rem sacram fieri prophanam soluit q hic consideratur iuris impossibilitas. ibi vero summi pontificis potestas qui pot sacrum reducere in prophanum sed quod illius solius potestati permittitur reputatur impossibile de iure. ff de le. i. apud iulianum. §. fina. secũdum Hynum. nec admireris hoc dictum nam sic contrariũ dicere. s. nil esset impossibile de iure positiuo cum papa sit sup illud et illud immutat et cõtra illud dispensat de pcel preben. pposuit cum concordan. imo illud sic reuocare pot q habeat pro infecto. de immu. eccle. c. vno i clemen. ¶ Prima glo. ponit exempla. secũdo dicit etiam in alia te procedere regula. Item in eadem forma tercio q in non dicatis non procedit obijcit contrariũz huic. et ibi remittit. q et no. ne dum dominium sed etiam vsum prohibitum. ¶ In. i glo. ibi ad § i. sepulchrum alterius conuersationis vsum nõ accipit. et ibi auten preterea. vasa sacra priuata nõ venduntur nisi conflata. et ibi si rem mobilem illarũ rerũz q animo vel ratione carent cõfestim amittitur possessio dominia autem retinet. si reuertendi animũ habet et ibi pomp. in principio lapidum eorum in tiberim mersorũz naufragio dominiuz retineo possessionem nõ: licet in fugitiuo secus ne ipse possessione me priuet ¶ In prima glos. ibi hocius et in predicta auten. preterea et in fi Hyn. quinto ¶ In glos. ii. clericum qui et homines sunt. et ibi pro humili benigno mansueto et misericordi. et inhumanitas econuerso pro feritate crudelitate et impietate. §. de prescrip. cum ex officij in principio de censi. licet. in clemen. de reli. do. quia contingit post principium.

b **Ec regula** que etiam sumi potuit de leuitico. c. vlti. ad fi. facit ad questionem quã disputaui simul cũ questione quã posui sup regula actus legitimi an papa possit dispensare cũ monacho ex ca vt matrimoniũ cõtrahat.

¶ Ad negationem

¶ Ad negatiuam inducā quinq; sed quarto ꝛ quinto statim respondebit. inducam. vj. doon tex. ꝛ. iiij. glo. in ꝯrium. vij. rationes ꝛ. v. glo tertio solum ꝯ plene intersera dictum Thome distinguentis inter clericū in sacris ꝛ monachum.
¶ Quod ergo nō possit facit hec regula cū ꝑcor. imo non videt̄ q̄stio cū sit tex. exꝑssus de sta. mo. cū ad mōasteriū i fi. ¶ Secūdo nō legimus beatū Petruz talia fecisse. successor ergo talia nō attemptet aliās cessaret Petri puilegiū. xxiiij. q. j. manet. ¶ Tertio monachorū continentia pendere videtur ab vniuersali statu ecclesie ergo contra illud papa dispensare non poterit. xxiiij. q. j. memor sum.
¶ Quarto in voto proprie nō fit dispensatio sed commutatio de voto. c. j. ꝛ. c. magne. sed in cōtinentia nō est inueni re eque bonuz in quod comutari possit. Ecclesiastici. xxvj. di. omnis ponderatio nō est digna anime ꝯtinentis facit. xxxij. q. j. nuptie ergo dispensari vel cōmutari non potest maxime qꝛ votum videt̄ esse de iure naturali imutabili. v. di. in princ. in his autem sunt de lege nature ꝛ in preceptis diuinis non potest per hominē dispensari ꝛ precipue in preceptis prime tabule que ordinantur directe ad dilectione dei que est vltimus finis preceptoꝝ ꝛ secundum hoc implere votū est de. j. nature ꝛ ꝑceptuz legis diuine ꝛ pertinet ad precepta legis diuine ꝛ prime tabule cū sit actus latrie ex quo concluditur etiam in aliis votis preter cōtinentiam dispensari non posse fortius nec in illo. Sed ad ꝯ respondet̄ qꝛ quando ecclesia dispensat in voto nō dispēsat in precepto iuris naturalis vel diuini sed determinat id quod cadebat sub obligatione de liberatōis humane que non potuit omnia circuspicere sicut etiam dispensare cōtra legem humanā nō est tollere legez. ꝯ ordinate ex causis lege ne liget eo casu quo dispensat̄. ꝛ sic non est cōtra. ¶ Quinto executio voti fundat̄ super fidelitate quā homo debet deo in qua nullus dispensare pot. ergo nec in voto precipue tali. ad hoc respondet̄ qꝛ ad fidelitatem deo debitā ꝑtinet qꝛ quis faciat malū aliquod vł malorum boni impeditiuuz ad quod tendit voti dispensatio.
¶ Sexto ad hanc ꝑtem facit. xxxij. di. ꝯ illo. xxv. q. j. sunt quidam. ꝛ quod ibi no. ꝛ no. ꝯ. de cle. ꝯiug. cū olim de biga. c. ꝯ. in gl. magna ad fi. ꝛ in ꝑre. dec. cū ad monasterium in vit. gl.
¶ In ꝯrium qꝛ dispensare possit probat̄ ex generali potestate Petro data de ligando ꝛ soluendo Mathei. xvj. xxiiij. q. j. quodcuq; de malo. ꝛ obe. solite ad fi. nam de monacho facit clericū secularem. lxxiiij. di. quorūdaz. Item dispensat cū bigamo. xxxiiij. di. lector ꝛ facit constitutionē contra ius naturale quo minor. xiiij. an. doli capax obligat̄ religioꝯ statuēs ne obliget̄ ꝯ regl̄a. ad nostrā. ꝛ hoc. c. ꝯ. postulasti.
¶ Secūdo in votis auctoritas supioris intelligit̄ excepta de iureiu. venientes. ¶ Tertio coitus cuz vxore dicit̄ castitas. xxxj. di. nicena. per illam ergo non videt̄ votum frangi.
¶ Quarto simplex votum tollit̄ per matrimoniū qui cle. vel vouē. meminimus. solenitas aūt voti sunt de iure positiuo ꝛ ex constitutione ecclesie de voto. c. vno. li. eo. ergo contra solemne votum poterit dispensare. ¶ Quinto papa absoluit a iuramento ꝑ quod iurans deo ꝛ homini obligatur de iureiur. ꝯ ꝯ vbi de hoc ꝛ. xv. q. vj. auctoritatem. ergo fortius a voto qꝛ obligat soli deo facit. ꝯ. de cele. miss. ꝯ homine.
¶ Sexto in ꝑfessione religionis vltra votū continentie votum paupertatis ꝛ obedientie ꝯ in his medius dispensat̄ vt ꝑꝫ in religioso q̄ fit epūs. xviij. q. j. c. vno. ergo ꝛ in tertio de q̄ loquimur. ¶ Septimo i voto abstinentie si vergat in corporale piculū vouētis dispensat̄ facit de obser. ieiu. c. ij ꝯ. pen. ꝛ vit. pari ratione ꝛ in voto continentie si in eius periculum vergat dispensabitur. ¶ Octauo ad hanc partem faciunt que no. Jo. xxv. q. j. que ad perpetua. xxvij. q. j. nuptiaruz ꝛ Bart. brix. xxxij. di. de illo. Inno. ꝛ Hostien. de voto. c. ꝑ ꝯ sta. mo. cum ad monasterium. ¶ Solutio aut placet ex his que ibi post eos scripsi ampliatis aui verbis dicamus cum Thoma ꝛ theologis in voto continentie tria cōsiderari voti materia. s. continentia. secūdo ipius perpetuitatē ad quam se astringit tertio ipius solēnitatez. Aliquibus aūt videtur solene votum cōtinentie indispensabile ꝑpter ipam cotinentiam que nō recipit cōdignam comutationem vt primo dixi per auctoritatem ecclesiastici. ꝛ pro ratiōe dicūt qꝛ per continentiam homo. triūphat de domestico inimico vel qꝛ per cōtinentiam homo perfecte cōformat̄ xp̄o secūdum puritatez corporis ꝛ anime. Sed nō videt̄ hoc dictuz efficax qꝛ bona anime vt cōtemplatio ꝛ oratio sunt meliora bonis corporis ꝛ magis nos deo cōformant ꝛ tamē in voto cōtemplatiōis ꝛ orationis dispensari posset. vñ absolute respicere ad ipaz cōtinentiam nō videtur ratio sufficiens ꝓhibende dispensationis presertim cum apłs. j. ad Corinth. vij. ad cōtinentiaz ꝑpter contemplatione inducat dicens qꝛ mulier innupta cogitat que dei sunt. ꝛ ad idem de cle. ꝯiu. diuersis. finis aūt em potior est his que sunt ad finem. ¶ Alij ponderant secūdū scilicet perpetuitatem dicentes rationem esse qꝛ votum ꝯtinentie nō potest pretermitti nisi per directe cōtrariū quod in aliquo voto nō licet. hoc autem est patenter falsum qꝛ sicut vti carnali copula est continentie cōtrarium. Item abstinentia a carnibus vel vino est directe cōtrarium comedere carnes vel vinum bibere ꝛ tamē in his votis dispensatur.
¶ Tertij ponderant tertiū. s. solēnitatem voti sumentes rōnem ex hac regula dicentes aliquē prelatū ecclesie nō posse id quod deo sanctificatū est ad humanos vsus couertere nisi id quod sanctificatū est sanctificationē amittat. ꝛ hoc etiā in rebus inaiatis vnde nō potest facere quin calix cōsecrat᷒ maneat stans integer multo minus hoc poterit de hoie consecrato. solenitas autem voti cōsistit in quadam cōsecratione vel benedictiōe vouentis ꝛ ideo nullus prelatus ecclesie hoc potest qꝛ votuz solēne emittens desistat ab eo quod est cōsecratum puta qꝛ sacerdos nō sit sacerdos licet possit prelatus ob aliquā causam executionem ordinis prohibere. simili rōne non posset papa facere quin professus sit religiosus ꝛ videtur Thomas opi. Vinc. ꝛ Jo ꝯtratiam. Est ergo secūdum Thoma considerandum an ꝯtinentia sit essentialiter annexa ei ad quod votum solēnizetur vel nō. primo casu nō posset manere solenitas sine debito continentie. secundo pt per quod dicit qꝛ cum votum cōtinentie non sit essentialiter annexum ordini sacro sed ex statuto ecclesie sic per ecclesiaz dispensari poterit vt contrahat constitutus in sacris. ꝛ vide quod scripsi de conuer. ꝯiug. placet in fi. sed debitum continentie est annexum essentialiter professioni religiōis ꝑ quā quis renunciat seculo se totaliter dei seruitio mancipando quod non potest stare cum matrimonio in quo incumbit necessitas alende ꝛ regende coniugis prolis ꝛ familie ꝛ reruz que ad hoc requiruntur. vnde. j. ad Corinth. vij. qui cuz vxore est sollicitus est que sunt mundi quomodo placeat vxori ꝛ diuisus est. vnde nomen monachi ab vnitate sumitur per oppositum ad diuisionem predictaz quare in voto solenizato per professionez non dispensat ecclesia qḋ voluit secūdū Tho. decre. cum ad monasterium in fi. dicens qꝛ castitas annexa est regule monachali ꝛ ꝯ hoc prosequitur secunda secūde. q. lxxxviij. articulo. xj. vbi etiā ipse respondet ad illa duo que vltimo allegaui ad partem affirmatiuam dicens falsum esse qꝛ religiosus factus episcopus absoluatur a voto paupertatis ꝛ obedientie. vnde nihil habet propriuz licz episcopatus bona dispenset ꝛ quod acquirit non sibi sed episcopatui acquirit vt in contrario. ꝛ. ꝯ. de priuile. cum olim. ij. Itez licet per accidens obedire non teneatur si superiorem non habet sicut nec abbas non tamē per hoc ab obedientia absoluitur de hoc vide quod not. xvj. q. j. c. iij. Ad id quod dixi de voto abstinentie respondet qꝛ cibus directe ordinatur ad conseruationem corporis vnde si abstinentia directe vergat in corporis periculum votum abstinentie dispensationē recipiet sed coitus non ordinatur directe ad conseruationē persone. sed spei. vnde nec directe abstinentia coitus per cōtinentiam vergit in periculuz persone. sed si per accidens ex ea aliqd periculum accideret subueniri debet per abstinētiā

ciborum vel alia corporalia remedia sine peccato. facit de peni. z re. cum infirmitas in fi. sed vt scripsi post Innocen. z Hostien. de voto c. pe. in decre. pre. cum ad monasteriū sup viii. glo. vbi votum continentie solene est impeditiuum maioris boni poterit papa dispensare. nam bonum coe melius est q̃ bonum vnius posset autem per vnius continentia bonum multitudinis impediri vt si per matrimonium alicuius solemniter vouentis etiam monachi posset pax patrie procurari vel patria infidelis ad fidez conuerti vel id simile absit q̃ his casibus monachelli continentiam preferamus tanto bono vt plene scripsi. z ideo plus nō insto in pre. decre. cum ad monasterium super viii. glo. z responsionem ad cōtraria ibi vide z in i. decre. de voto super vi. gl. bene pbat hec dec. vnica. de voto li. eo. in dec. aūt cū ad monasteriū que mouit Thomam ad predictam distinctōem certum est nulla verba papa posset tollere vel detrahere potestati successoris quia par in parem zc. de elec. innotuit cum concor.

f **Semel malus** viii. facit hec regula ad questionem de notario qui fecit vnum instrumentum falsum an valeant postea confecta per ipsum quam ponit Guil. in Specu. de instru. edi. § restat. ver. quid si tabellio. ¶ Prima gl. ponit exempla. secundo quomodo hec presumptio dici potest hominis facti vel iuris. sed non de iure cū ca presumptiones duas reumssionea interserens z conuertens regula subdit vnde procedat hec presumptio. tertio dat simile d paupere z remittit. quarto dicit quandoq; hanc presumptionem ad filios transire. ¶ In prima glo. ibi l. iii. calūnia notaris accusandi ius adeptum est z ibi eos vide de or. cog. c. ii. in glos. penulti. z ibi quod ita sequitur sanatuz est vt in pristinuz statum restituetur perinde haberi ac si morosum non fuisset. z ibi § ro. go meritus dicit qui non offendit z ibi a barbaris. i. e. dlens ab hostibus restituitur si probat se captum eussisse non tā sugisse z si bonus miles prius estimatus fuit asseritioni eius crederetur z ibi si aliquid li. x. nullus susceptor vel archarius interuenisse conuictus illud gerit officium in quo ante d cozit. z ibi ex psona college aut mei no conuenior si pbo illum tempore depositi officij sui fuisse soluendo z ibi si magistrat⁹. pupillos nō haber docere tutores nō fuisse soluēdo sed magistratus habz docere illos tunc idoneos. z ibi si ere ditoris in fine. creditores habent pbare heredem inopem a quo satisdationem petunt z ibi qui mancipia vide. ff eod. li. de tempo or c. i. in glo. de qua. ¶ In prima glo. ibi l. iii. z. l. si cui. § hisdem z ibi presumitur bonus z lz hec presumptio sit iuris z nature accidens tamē huic contrarium temonet effectum presumptionis z q̃uis fortior videatur psumptio nature q̃ actuuz que sunt nature cōtrarij tamē posteriora hic prioribus derogant nec est illa iuris naturali imutabilis secūdum Hy. qui etiam hic soluit qualiter presumitur ge esse in actu possessionis malitie in quo semel fuit cum no presumamus quē esse in possessione rei licet olim possederit C. de proba. siue possidetis z dicit finaliter hoc esse quia possessio auferri potest facto alteri⁹ sine voluntate possidentis nō sic in animi vitio. hac so nō eges si tenes quod dixi de restitutione spo. cum ad sedem super. iii. glo. z ibi corrupta inducit Io. mo. illud Sapientie. xvii. perturbata cōscientia semper presumit seua z ibi prona vnde ponit Io. mo. illud seneце quod scripsi. de sen. ex. cū voluntate in fi. z ibi si creditores z ff qui satis. co. si vero § i. z ibi. c. vno z vide. Ge. li. de elec. si forte in glo. qui etiam.

b **Hic regule congruit** questio prima quam post doctoratum disputaui an per instrumentū directe probetur crimen. directe dico. puta q̃ adhibitis testibus rogatur tabellio conficere instrumentum de vulnere homicidio adulterio incendio vel his similibus que cōmisisti z tabellio sic facit. quod postea contra te producitur z placuit tunc questio z soluto Iacobo de arena per hoc. transeunt quare scripsit in ea cui⁹ verba ponit Cy. ad litteram C de proba. sciant cuncti.

¶ Ad affirmatiuam inducam vi rationes z. vi glo in contrarium totidez rationes. z iii glo tertio solua distinguēdo z ad contraria primus singulariter demū communiter respondebo ¶ Quod probetur videtur primo quia in exercendis litibus pares vim obtinent testes z instrumenta de fide instru. cum Io C eo. ti. in exercendis. z vndecunq; crimina clarueriint punienda sunt xxiii. q. iii. ecce ¶ Secundo non est in criminalibus restringenda probationis forma cum publice vtile sit ne crimina remaneant impunita. xxiii. q. iiii. est iniusta in fi. z ff ad l. aquil. l. ita vulneratus. ¶ Tertio multi canones dicunt crime per documeta probari ii. q. vii. plerique. ibi publicis documentis. z c. si quis episcopus z. q. viii. sciat quē est lex. C. de proba. ibi apertissimis documentis. xxiii. q. iiii. forte in populo in fi. ibi si veris documētis testibusq; cōuincatur. sed ibi patet q̃ documentorū appellatione instrumenta continentur cū ponantur vt diuersa a testibus pbatur etiam id de pba. quoniam contra. z C. de eden. si quis in aliq.

¶ Quarto ad hanc partem facit. de resti. spo. cū ad sedez. vel. nos prioris de dolo z contu. veritatis C quorum ap. non te l. obseruare ibi testibus pductis instrumentis platis zc.

¶ Quinto videtur casus qui periurium z falsum probatur per instrumentum. eo. li. de iureiur. c. vlt. vbi de hoc de his q̃ fi. a prela. quanto. z cōspiratio que magnum crimen est probari videtur per scripturā de verbo. si. c. ii eod. li. vbi de hoc z scisma eo. li. de scisma. c. vno. Item dilapidatio rerū ecclesie de rebus eccle. non alie. si quis presbyterorum z facit. ff. de iure fisci l. ii § Item qui. C de eden. l. apud quē.

¶ Sexto inducitur etiam lex secūda ff de ferijs in fi. vbi p aspectum estimatur iniuria sic ergo aspectu notarij z testiū poterit instrumentum confici z probari per illud.

¶ Ad hanc partem facit quod no. Hugo. vi. q. ii. c. i. Bertra. ii q. vii. plerique Io fa. ii q. i. iudex Hostien. de resti. spo. cum ad sedem Guil. Spec. in apa de vsur. q̃ § in prin. z in Spe. de instru. edi § restat versi. sed si alij. ante fi Accur. ff. ad turpil. in senatus in i. glos. z C. ad l. aquil. contra negantem in i glo. ¶ Ad cōtrarium constat q̃ cautius agenduz est vbi maius periculum vertitur. xiii. ari. quiescamus. vi. q. ii c fi. ff eo li. de elec. vbi periculum in prin z ff ad cari bo. l. ii. § ii aliās. iii. pter periculum autem causarum criminaluz in quibus quandoq; de salute hominis agit vt. C. de ap. ad dicioos non recipitur procurator in illis de accu. veniens ea demratione non recipietur probatio instrumentalis.

¶ Secūdo patet etiaz dissimilitudo quia in criminalibus mulier no recipietur in testem de ver. sig. foeminas nec minor. xx annis. ii. q. ii in testimonium que est lex. ff de testi sed in instrumento forsan scriptus est minor. xx. an. cui⁹ viue voci nō credet multo minus mortue repellatur ergo instrumentum cuius auctor de testi. licet ex quadam. z alia est fides testiuz z alia instrumentorum z no testimonijs sed testibus est credendum. iii. q. ii § Item ver. alia ff de te l. ii § iii. z sepe talia ex male fide scribunt ff d custo. z exhi. re. l. diuus. Tertio cōstat q̃ accusatio est odiosa. ii. q. vii. si quis episcopus. C de iudi. properandum. ergo in ea pbatio non dilatetur sed potius restringat ad hoc. ff. de testi. co. dilectorū vbi in ciuili z no in criminali cogunt testes facit. e. ti, odia. C. d nup l neq;

¶ Quarto multuz facit q̃ in criminali causa testes exhibentur coram iudice in auten. de testi § multe. ver. in criminalibus C de fide instru. iudicis z auten. apud eloquentissimū. facit. v. q. v illi qui. l. ergo nō stabitur instrumento vbi testes non exhibentur. ¶ Quinto si absens accusari non potest. ff de pe. absentem. iii. q. ix. c. i. ii. z. iii. multo minus conuinci vt ibi z. ii. q. viii. per scripta. z c i. z ii. ff de requi. reis l. ii.

¶ Sexto facit. ii. q. i. iudex z c. primates vbi dicit q̃ iudex non debet

non debet punire nisi conuictum per testes vel per propriam cõfessionem. xv. q. vi. c. vlt. in fi. et l. sciant inducta pro prima parte facit, quia ista cum sibi dicatur probationes in criminalibus debere esse apertissimas et luce clariores.

¶ Pro hac parte facit quod not. Ber. de ma. et obe. cum in ecclesiis et quod ibi not. Jo. et Vinc. quorum fuit illa glo. et quod super verbo certiores ibi scripsi post Innocẽ. et quod no. Jo. xxiiij. q. ij. sane. ij. in glo. § quid si. et quod no. Guil. in Specu. de accu. § i. ver. sic. quid si accusatus. et vide quod ibi scripsi cũ sua remissione. ¶ Soluendo dixi per instrumentum directe nõ probari crimẽ per vltimo allegata, nam et video etiam in cõtractibus notarium non posse me non mandante cõtra me conficere instrumentum in auth. de tabel. ad fi. j. col. colla. iiij. hec qd nisi per me vel me volente et mandante cõficiatur instrumentũ per quod ipso facto crimen meum probetur. xxiiij. q. ii. sane. lxxxviii. di. nequaquam ff ad. l. cor. de fal. si quis legatum. et l. qui duobus. C. de his qui sibi ascribunt per totum. et per hoc fit responsum ad dec. vlt. §. eo. li. de iniuria. et ver. §. sequẽtes. lex ia apud quẽ loquitur de actis causę non de instrumentis sicut etiã pae. decre. vlt. §. eo. li. de iniuriis. lex secũda de iniurijs loquitur de iudice qui suo nõ alieno aspectu habet estimare atrocem iniuriã. redeundo ad principium allegationum nõ obstat quod dicitur in extendendis litibus litis nõ criminalem sed ciuilem causam designat. ff de ver. si. l. litis. vnde quod de vno conceditur de alio negari videtur. xxv. di. qualis. Item fateor crimẽ puniendum cũ claruerit. sed nego directe clarere per instrumentũ c. forte et lex obseruare. coniungant testes et instrumenta vt. §. patuit. et sic non sunt contra. ¶ Posset etiã aliter ad illa et alia rñderi quod instrumenta bene probant indirecte crimẽ vel coadiuuant criminis probationem pone quod accuso te quod incendisti domum meam per testes probo incendiũ per instrumentum probo dominiũ. accuso te de pace fracta induco instrumentum pacis. accuso te de periurio induco instrumentũ quod iurasti. accuso ticium de adulterio probo quod mulier fuisset vxorata et cognoscente per instrumentũ contractus matrimonij in quo ipse fuit inscriptus. et sic etiam loquatur glo. in. l. contra negantem fateor ergo bene probari indirecte crimẽ per instrumentum veniunt no. per Innocen. et Hostien. de accu. super his et sim hoc vltimo dicta procedunt in authẽ. vt li. ma. et alie ad fi. §. his quoque. col. viij. ex qua sumpta fuit authen. si quis et C. de adul. cuius verba posui de cohabita. de. et mulie. c. ij. denunciationes enim factas conuersanti cum vxore mea bene probo per instrumentum.

Jne culpa

xxiij. Prima glo. ponit exempla regule et exceptionis reddit rationẽ regule et remittit. ¶ In glo. prima ibi si putator putans arborem in loco quo non erat iter non tenetur quia diuinare nõ tenebatur aliquem transiturum. et ibi scimus. vide in regula non debet aliquis. §. proximo in ordine rex. ¶ In prima glos. ibi sua quod dic vt ibi scripsi. et ibi de notabilibus in princi. Dyn. ponit exemplum cum fauore publice vtilitatis res aufertur possessori et datur militi qui virtuose se habuit. ff de eui. l. lucius de rei ven. Itẽ si verberatum §. preterea. Item cum torquetur seruus vel etiã liber testis propter alterius delictũ puniendum. ff qui et a quibus l. prospexit ff de questionibus ex libero. sed ibi subest causa quia facto interfuit. item culpa quia necessarias aliquas si quod predictorum defferet non deberet torqueri vt ibi. Item ponit exemplum per. l. C. de preci. imperato. offe. l. j. et pro qui. ca. serui pro liber. acci. l. j. vbi propter laudabile fidei exemplum seruus admittitur ad vindicandam necem domini. et pro premio libertatẽ consequitur et sic presens dominus perdit dominium sine culpa. ad idem ff de adulte. si postulauerit. et quod not. de calum. l. penul. et ibi nec pena. Ad hoc inducit Joã. mo. illud Deutero. xxv. in prin. ibi pro mensura peccati erit et plagarum modus. Itẽ vt dicit pena dicitur pendendo. i. soluendo debitum per culpam.

Ec regula

facit ad secũdum principale membrum questionis quã disputaui vt legitimatio superueniens natiuitatem legitimi sibi nõ preiudicet qui non est in culpa. que vero questio pulchra et vtilis est illam integram hic inseram quã sic proponebam. a cholericus beneficiatus habẽs B. filium ex. A. cõcubina. C. duxit vxorem ex qua suscepit. D. filium promotũ ad sacros demũ vxore mortua in extremis agens cum dicta cõcubina matrimoniũ contraxit primo queritur an ille. B. fit legitimus secũdo dato quod sit an sibi debeatur hereditas quã inter legitimos loci consuetudo defert primogenito. prima questio habet tria dubia primum an quod dicitur naturalem legitimari per sequens parentum coniugium locum habeat in genito ex clerico in minoribus beneficiato secũdum an id locum habeat cum alter parentum interim alius matrimonium contraxit tertium an talis legitimatio fiat per matrimonium in extremis contractum. ¶ Et sicut verbotenus sic et nunc in scriptis primo expediam vltimum secũdo secũdum tertio primũ. ¶ Ad negatiuam inducam tres rationes et vnam equitatem. secundo soluam et solutionem quinque rationibus adiuuabo et contrarijs respondebo. Et quod matrimonium in extremis contractũ non legitimet prolem videtur casus in. l. nuper C. de natura. lib. que dicit tunc matrimonium legitimare prolem cum contrahitur spe tollende sobolis que spes hic deficit ergo et c. Secũdo sic matrimonium consideratur ex triplici institutione. prima fuit ab ipso deo in statu innocentie et in paradiso de voto. c. vno. e. li. per verba protoplasti hoc nunc os et c. Gen. ij. in fi. et hec institutio fuit ad prolem. vnde ibi sequitur et erunt duo in carne vna idest ad vnã carnem procreandam. et ibi crescite et multiplicamini et c. secunda fuit ab apostolo et in statu nocentie et hoc principaliter ad vitandam fornicationem. i. ad Corinth. vij. vtraque habetur. xxxii. q. ij. § his ita. sed in eo qui in extremis agit fateri oportet vtranque deficere et spem prolis et euitationem fornicationis ergo deficiente causa deficiet matrimonium et per consequens legitimatio quã inducit matrimoniũ vt. §. qui fi. sint le. tanta. et hoc sic fortificatur vbi plura sunt substantialia alicuius actus sacramentalis vel nõ vno deficiente totum deficit patet in baptismo cuius substantialia sũt verbũ et elementũ altero deficiente deficit sacramentũ. j. q. j. detrahe. §. de bap. non vt apponeres. patet in electiõe quo ad substantialis forme scrutinij de elec. quia propter et c. ecclesia. et c. cum ana patet in diffinitiua quo ad substantialia vt feratur in scripto a iudice sedente et per se recitante quorum alterum si desit vitiat sententiam de re iudi. c. fi. l. i. c. cum cõcor. Item in transactione alimentorum de tribus queri debet de causa de modo de personis quorum alterum omissum vitiat quod agitur ff de transac. cum hi. §. vlt. igitur oratio et §. si pretor cum concor. ita in proposito cũ tria sunt que aug. vocat matrimonij bona. xxvij. q. ij. omne et decre. vlt. de condi. appo. dicit illa substantialia deficiente vno illorum etiam in spe deficiet matrimonium ergo et legitimatio. nam etiam in matrimonio deficiente substantia et forma vel deficiente altero duorum consensuum in quibus consistit substantia constat quod deficit matrimonium. §. de spon. tue. et c. tua.

¶ Tertio ad hanc partem induco. lvij. di. c. vno. vbi baptismus in morte receptus irregularitatem inducit quo ad ordinis promotionem de pe. di. vij. si quis positus vbi aug. nõ vult asserere quod sacramentum penitentie in morte suscepte sit illius efficatie cuius est cum in sanitate suscipitur ad hoc de rap. super eo. vbi confesso in morte denegatur officium sepulture. ex quibus concluditur hec diuersa aliquid fieri in vita vel in morte dicatur ergo licere in vita quod non in morte. exempla vide §. de sepul. de his in prima glo. et super ipsa et de offi. ordi. presenti. §. porro in magna glo. eodem libro.

¶ Quarto equitas iuuat hanc partem qua docemur per experientiam aliquos in morte constitutos cum tali contrahere cum qua in sanitate nullo modo contraherent. Item cum tali contrahere in mortis articulo constituta cum qua tunc sana contracturi non essent, videtur ergo ibi esse irrisio sacramenti ut pe. di. in ri oso. ¶ In primum quo pro solutione dicit est sciendum q super decretalis eo c. in prin. sic dicere solet leo z sic scripsi super ver. contractum matrimonium per hanc literam que sic simpliciter loquitur videtur satis esse q matrimonium sit contractum licet in contractu desic spes plis. per quod videtur q si quis in mortis articulo constitutus contrahit cum illa ex qua filium naturalem habebat vel contrahit cum illa in mortis articulo constituta q legitimatus sit ples licz quidam contra per. l. nuper. C. de natura. li. ibi spem tollit de sobolis. per quod etiam dicunt matrimonium tunc non esse z attribuitur hoc dictum Ja. de are. Verius videtur q sit matrimonium z legitimata sit ples z satis est q sic spes plis in casu conualescentie. Item z sine tali spe videtur esse matrimonium propter humanitatis solatium. xxvij. q. j. nuptiarum. §. de frigi. q sedem z ibi not. nec vitiat propositum non habende plis nisi deducatur in pactum. §. de condi. appo. c. si z noc. de consan. z affi. de infidelibus. no obstat illis litteris spe tollende sobolis. nam nouus filius propter nouam prius qualitatem z patris potestatem in qua incidit creaci videtur ad h. in aute. quibus mo. na. effi. le. § si quis ergo col. vj. z in aut. coll. vij qui. mo. na. effi. sui. §. si quis igitur z patet in l. nup. C. de na. li. q sic z c. bene facit. xxvj di. c j. z quod ibi no. optime facit. §. de spon. commissum. ¶ Nunc condiuuemus hoc dictum respondendo in sum allegatis primo vide quomodo bene facit pre. decre. commissum. cons z tec q in illo matrimonio deficit spes plis quia non intendebat ad coitum. Item spes sacramenti qz per professionem intendebat contrahens cito diuertere. deficiebant ergo duo bona in spe. z tamen tenet matrimonium. fortius ergo tenet vbi deficit alterum tantum.

¶ Secundo fortificatur idem per tertium bonum fidei. quia habis cum muliere no sperans sibi fidem thori seruare vel contrahis cum illa qua non speras fidem thori seruaturam z tamen nullus dubitat ibi esse matrimonium facior tamen q peccat q cum meretrice contrahit quam credit non desinere meretricari z metetur si credit q desinat xxxij. q j no est. §. de spon. inter omnia C. de nup. imperialis. concludit q etiam si omnia tria bona deficiant in spe. dummodo hoc no deducatur in pactum est matrimonium ergo zc. Tertio hec quod de ple dicitur probatur per c. beate. xxvij q. ij constat n q fuit matrimonium inter Mariam z Joseph z tamen ipsa virgo contrahendo se virginitatem seruaturam disposuit z sic iuxta dispositum animi non erat spes plis. ¶ Quarto vide in baptizato bonum baptismi est infusio gratie cum remissione peccatorum sed si ficte baptizatur adultus verum habet baptismum non tamen bonum baptismi quod tamen postea habere incipiet cum illa fictio vel ac corde recesserit. j. q. j. sicut ficti. de conse. di. iiij. tunc valere. §. de bap. maiores. § si sic iste habet verum sacramentum matrimonij. sanatus autem ab egritudine habere poterit spe prolis z prolem. ¶ Quinto multum hoc adiuuat qz licet nil morte certius. vnde Eccle. xiiij. vij. testis huius mundi morte morietur. z nil tamen ipsius hora incertius. xiij. q. ij. in ecclesiastico ff de pdi. z de i. j. z sepissime hoc experimur sanari pronosticatos ad mortem z econtra de era. z quali. ad aures. cum ergo certitudo mortis non impedit matrimonium alias nullum esset matrimonium. ita veri in egris sicut in sanis est dies incertus fateri oportet perinde ac si esset in sanis esse contractum quod sic adminio. donatio fit causa mortis quandoq non instantis quandoq instantis ff de dona. causa mor. senatus §. mor. causa. z tamen donatio etiam secundo casu. s. causa mor. instantis si irreuocabiliter datur censetur in vita donatum vt e. ti. l. vbi. sed hic est contractus irreuocabiliter qz quos deus zc. §. de transla. p totum. ergo perinde habetur factum in periculo mortis instantis z in vita. pz hoc in spirituali matrimonio. quod per religionis professionem contrahitur que tenet facta in mortis periculo. §. de regu. sicut nobis. dummodo propter infirmitatem non sit alienatus a mente. eo. tit. sicut tenor. quo casu fateor q non teneret carnale. xvj. q. vij. neq. §. de spon. dilectus cu concordan. concludamus ergo cum illo generali quo dicimus edictum de matrimonio prohibitorum certarum personarum de spon. cum apud in extremis vero laborantem non inuenimus prohibitum ergo dicamus illum permissum. alias qui iurasset cum aliqua contrahere in extremis positus haberet necesse deierare. sz nullus de necessitate peccat xxij. q. iiij nabuchodonosor. vers. vasis ire quod alias est capitulum. ¶ Ad contraria respondetur. nam ad l. nuper. z ad quod inducebatur secundo iam responsum est. §. ad illa quatuor que inducebantur ad fortificationem secundi facilis est responsio qz illa loquuntur in substantialibus forme que si fuerint omissa vitiant quod agitur. q autem fortius noceat vitiare formam q causam collige per nota. xij. q. ij. in sum. Ad illa. c. que tertio inducebatur videtur primo ad illud capitulum vnicum lvij. di. q ille baptizatus in morte verum habet baptismum. sed prior gratius ordinum que repellit multos etiam non peccantes repellit z istum sicut neophitum licz vere sit baptizatus. xlviij. di. per totum ad. c. si quis responde per no. e. tit. in sum. Ad. c. super eo dic q ille habet verum sacramentum penitentie sed ad aliorum terrorem denegatur officium sepulture vt ibi no. in glo. penul. Ad id quod ex his concludebatur responde q illa sunt casualia. nam regulariter quod licz in vita z in morte. z dicens contrarium incidit in l. fusia caninam qua licebat in vita liberiores dare non in morte hodie sublatam insti. de l. fusia canina sublata z .C. eo. ti. l. vna. ¶ Ad secundum veniens probo per matrimonium quod posuit ibi cum concubina coniunctam illam. B. non legitimatam qz no primum sed aliud fuit intermedium. ¶ Quod sic ostendo per tres copiosas rationes. ad contrarium inducam opinionem quam duabus talibus rationibus adiuuabo tertio soluam z contrariis respondebo.

¶ Ad primum ius positiuum permittens legitimationem de qua loquimur cogitasse videtur de nuptiis que post natiuitatem filij nullis aliis interpositis sint contracte hinc est q si minor manumittit ancillam vt sibi nubat alteri non est libera etiam si soluto matrimonio nubat manumittenti. ff qui z a qui. l. matrimonij causa. inde dicit lex q hoc sermone cum nupta erit. prime nuptie intelliguntur. ff de verbo signi. boues. §. j. z dotis promissio de primis nuptiis intelligitur. nec trahitur ad secundas primo matrimonio soluto contractas cum illo cui promissio facta fuit ff de iure do. dotis promissio facit. ff de pac. inter socerum in fine de le. ij. cum pater certam. hinc est etiam q si iuraui cum muliere contrahere si primas nuptias cum illa no contraho sed cum alia sum periurus. z de periurio pati. cdus. §. de spon. sicut his. bene pueniit de preben. non potest in fi. vbi dispensatio de duobus curatis intelligitur de primis ad idem. C. de vsufru. antiquitas vbi nomine heredis ex causa intelligitur de primo ff de vet. ob. cum qui kalendis. ff de iure fisci. l. edicto. §. cum ani apertum ff de le. iij. fideicomissa. § si ges x. z vt lega. causa caueatur l. j. § si cui. ita subaudiamus igitur in potestate legitimationis si res in eodem statu permanserit. xxij. q. ij. ne quis de iurea. quemadmodum. ff de solu. cum qu. j. z. j. iij.

¶ Secundo sic probo actus impertinens interueniens vel vitiat quod agitur vel impedit extrema coniungi fortius ergo contrarius vt hic. de prime patet quia vitiat testamentum quod vno contextu fieri debet. ff de testa. heredes palam in fi. vitiat electionem de elec. quia propter z. c. eo post petitam stipulationem ff de verbo. ob. l. j. z. l. continuus in prin. fortius ergo contrarius cum plus appareat voluntas contradicentis verbo vel facto de simo. sicut tuis de bap. maiores ad fi. nec dicas de sacramento loquimur. nam z verba intermedia baptismi vitiant sacramentum. z fortius contraria vt not. de con. di. iiij. si non sanctificatur. dicam ergo hic indoci vitium propter coniugem intermediam. §. de fi. presby. ex transmissa.

¶ De secundo

¶ De secūdo. s. ꝙ impediat coniunctionem extremorū se ꝓbo sponsalia conditionalia ꝛ sequens carnalis copula faciant matrimoniū sed contrarius conditionis euentus intermedius impedit coniunctione horū extremorum. ex. de cdi. appo. per tuas. Item locus sacer intermedius vel non seruit vel impedit seruitute ff de seruit. l. seruitutes. iiij. §. fi. de serui. ru. pre. l. qui sella §. fi. ꝛ no. ex. de obserua. ieiu. c. j. sicut locus medius impedit pollutione. de conse. ec. vel al. c. vno. Item interruptio media naturalis vel ciuilis. de qbus. xvj. q. ij §. hec que vt. ex. de prescrip. illud. ꝛ C de prescrip. xxx. vel. xl. an. cum notissimi §. sed si quis. impedit extrema pungi ꝛ oportet nouā prescriptione incohari. vt in pre. §. hec que in pn. ꝛ interpellatur possessio. quā habeo per colonū decedentē vel deferentem per intermediam personam tertij ff de acq. poss. l. si deco. §. j ꝛ eod modo possessio testatoris heredi. eo. ti. l. cum soluto in fi. ꝛ sic loquitur. §. pre. hec que in prin. ꝛ qd ibi no. matrimonium ergo intermedium per quod videtur pater afferere se nolle naturalem legitimare etiā ipso soluto legitimationem impediat. vt sic in huiusmodi preiudicialibus vnius electio preiudicet alteri. ex. eo. ti. de postulan. c. vno de elect. vt quis ꝛ bene facit quod notatur de clerico habete litteras ad vacaturam qui ↄtraxit matrimonium per quod et soluto matrimonio gratia perdit de cle. ꝯiu c vn. o. li eod. in glos. huic ergo. ¶ Tertio ad hanc partem inducitur ꝙ fictio canonis per quā duo dies pro vno finguntur cessat per cibum vel potū intermediū ex parte ordinantis vel ordinandi. lxxv. di. quod a patribus de temp. ord. litteras. sic ꝛ fictio qua fingit ius positiuū matrimonium ante natiuitatem contractum impeditur per matrimoniū maxime cum iuris fictio non procedat super impossibili vt nota ff de libe. ꝛ posthu. l. gallus §. si eius ad fi. magne glo. vel iuri contrario vt not. ff de leg. primo talis scriptura ad fi. vlti. gl. ꝛ probatur ff de cap. ꝛ post li. re. in bello. §. facte de vsuc. si is qui pro emptore ato eum ꝛ fictio iuris positiui habet imitari naturam instit. de adop. §. minorem. ꝛ quia in hoc plenius insistam in secunda principali questione non plus hic prosequor. ex his concluditur per matrimonium intermedium legitimationem impediri.

¶ Ad contrariam primo inducitur opinio Gof. ꝛ Hostien. qui hoc tenēt aperte in sum. de filijs presbytero Goffre. in versicu. qui si natus Hostien. in. §. ij in fine. quorum opinio sic iuuatur. cōstat ꝙ ius positiuum quod iubet per parētum matrimonium legitimari prolem non distinguit an fuerit intermedium matrimoniū vel non. sed hoc solum requirit matrimonium inter parentes secutum sed hoc hic fuit ergo ꝛc. vbi autem ius nō distinguit nec nobis distinguere ꝛ. trigesimaprima questione prima si dormierit vxor ma. ꝛ obe. solite ff de alea. l. j. §. ꝙ autem satis sit ergo ibi. B. ꝙ matrimonium tempore quo contractum fuit inter parentes fieri potuit nec nocet ꝙ tempore medio fieri non potuerit. facit de. de preben. si de beneficio vbi etiam executor cuius potestas est odiosa qui primo conferre potuit ꝛ medio tempore non potuit beneficio ad papam deuoluto illud confert non obstante ꝙ medio tempore non potuerit. Item video ꝙ si infra annum prosequende appellationis fiat compromissum illo postea deserto coniungantur posteriora tempora prioribus. C de temporibus appellatio. auten. ei tame. ꝛ in cle. de appella. quidam. ꝛ hoc est etiam comune vbicunqȝ prescriptio dormit vt tempore vacationis scismatis vel hostilitatis. ex. de prescrip. c. j. ꝛ c. auditis ꝛ c. ex transmissa. ꝛ c. cum nobis. sicut etiam contra pupillum prescriptio. xxx. an. C de prescriptio. xxx. an. sicut in tem. C. in quibus ca. ces. longi. temporis pre. l. fin. ꝛ contra fiscum facit C de annali ex. l. j in fine. ꝛ C de bonis ma. l. prima in fine. nam coniunctionem consensus constituti procuratoris ad constituentem non impedit ipsius procura. intermedia contradictio de procura. licet eodem libr. sicut nec etiam impedit matrimonium spirituale vt ibi nota. sicut etiam coniungimus tempus quo post absolutionem suam excōmunicatus agit tempore quo egit ante exceptionem oppositam ꝛ de his facimus vnam instantiam de excep. pia. libro eodem. Item licet cōtumaciter recedens ꝛ appellans per iudicem a quo pro tunc citari non debeat si tamen appellationi renunciat citatur vt prius nō obstante contradictione intermedia de dolo ꝛ contu. eum qui libro eodem dicatur ergo ꝙ. O reuolutum ad A. ꝛ extremitas ad principium est reducta. xxxv. di. ab exordio. ¶ Secūdo probemus per aliquas leges ꝛ primo per. l. potior. ij res ff quibus mo. pi. vel hypothec. solu. vbi si tibi obligaui rem sub conditione. secundo illam obligaui alteri pure. tertio euenit conditio tempus conditionis trahitur ad tempus obligationis non obstante illo contrario actu intermedio. Item soluitur hypotheca vendito pignore de voluntate creditoris. ff quibus mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. § prima ꝛ. l. si consenserit ꝛ tamē reintegratur si res redeat in pratione debitoris dominium eodem titulo. l. voluntate primo ꝛ vltimo. tū. ꝛ l. sicut. §. super vacuum. Item video ꝙ actio rerum amotarum inchoata post diuortium reintegrato matrimonio cessat sed non extinguitur immo sublato impedimēto matrimonij reintegratur ff rerum amo. l. reintegrato. ꝛ. l. vltima. sic video econtra quia actio de dote nō competit constante matrimonio, facto diuortio competit sed reintegrato matrimonio competere desinit etiam iam incohata ff solu. ma. l. si mulier dotē tertia. ꝛ. l. pe. § vxor. facit. ff de iure do. l. dotem. ꝛ. l. diuus. concludamus ergo ꝙ illud ius legitimandi quod habebant parentes anteqȝ alter contraheret impeditur pro tempore contractus ꝛ reuiuiscit impedimento sublato ꝛ sic fit satis in prin. ꝛ fin. hoc licuisse facit. ff de testa. ho. ꝛ seruorum. nec nocet tempus medium ad hoc. C. de cura. furi. l. pe.

¶ Solutio teneo cum Goffre. ꝛ Hostien. ꝙ mediū matrimonium non impediat legitimationem per rationes secundo inductas. ꝛ videtur quibusdam hoc expressum in auten. de incest. nup. §. dubitatum col. ij. ꝛ si dicam illum legitimatum pro nunc tantum nō pro tunc solutum esset quod de fictione in contrarium tertio allegabatur. sed vt ibi dixi hoc prosequar in. ij. questione principali. Item per eundem modum solutum esset quod opponebatur de coniunctione extremorum impedienda per medium impertinens vel contrarium. Ad id quod dicebatur de interruptione prescriptionis vel interpellatione possessionis. Respondetur ꝙ illa requirunt continuationem actuum. vnde prescriptio est acquisitio dominij per continuationem temporis ꝛc. sed in casu nostro constat ꝙ inter natiuitatem filij ꝛ matrimonium non requiritur actuum continuatio. id est ꝙ continuatis actibus secūdum coniungatur primo. immo patet contrarium per. c. tanta ꝛ per iura que allegantur ibi in prima gl. Ad id quod dicebatur ꝙ actus impertinens intermixtus vitiat. Respondetur illud verum in his que habent fieri vno contextu vt testamentum electio stipulatio ꝛ similia. hoc nō est tale vt proximo dixi. Ad primū questionis dubiū veniendo primo pro filio inducam duas copiosas rationes. secundo contra eum alias duas tales. tertio ponam opinionem quā ratione ꝛ equitate munabo ꝛ contrarium soluam ꝛ in fin. tres precedentes solutiones coniungam. ¶ Primo igitur probabo legitimationem istius B per ordinem vel beneficium patris non impediri sed concedatur concubinatum expresse permissum habeo interim ꝛ ꝙ sit permissus pater. xxxiiij di. §. cōcubina ꝛ duobus. c. sequen. ꝛ si dicas ꝙ ibi sumitur concubina pro vxore non publice ducta vt ibi nota. transibo ad alium arguendi modum. dicens satis esse hunc concubitum nullo iure prohiberi quod aperte probari videtur. trigesimasecūda questione quarta meretrices. ubi vbi i decalogo ꝛc. ꝛ iste est bonus modus arguendi. xxviij q. prima iam nunc. C. li x. de iure fisci. l. certa forma in fi. ff de penari. l. iij. in fi. immo saltem tacite permissus videtur. constat enim ꝙ gradatim ꝛ non per saltum conferendi sunt ordines. xciij di. legimus de cleri. per sal. primo c. vno. ex. de postulan. bone. ij. in fin. ff de mu. ꝛ ho. vt gradatim ꝛ. l. honor. § gerendorum. C. vt dig. ordi. sec. l. j. ꝛ. ij. li.

xij ff de ne. ge. que vtiliter in prin. sed autentico. quomodo opor. esse epos. §. neqz autem prohibet habentem concubinam promoueri ad sacros ergo in minoribus habere licebat. Item constitutio in sacris prohibetur habere cocubinā. xxxiij. di. habuisse. lxxxi. di. presbyter cum. vj. c. se. ad idez de cohabi. cle. ⁊ mu. in. ⁊ primis c. ergo dicam permissum constitutio in minoribus. ad hoc. xv. q. iij. ex eo que est lex ff de testi. ex eo ⁊. ff. de presum. nonne cum concor. sicisse licite matrimonium contrahit ille non de cle. coniu. c. j. ⁊ ij. ⁊ c. diuersis ⁊. c. Jo. qui cle. vel voue. c. j. ⁊ ij. nō ob. autentica. multo magis C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in autentico. de mona. §. si quis autē quia ibi appellatio lectoris omnes constitutos in minoribus cōprehendit sic ⁊ xxviij. di. de his. xcij. di. a subdiacono cōcludam ergo quod cum iste. B. sit natus ex concubina quā facit animi destinatio ff de conca. l. pe. ⁊ ex concubina nascuntur ⁊ naturales legitimantur per sequens parentum matrimoniū ergo iste legitimus. plus dico dato quod nolles istum naturalē vocare satis est tamē ad legitimationem de qua queritur parentes potuisse coniuges esse tempore coitus C. de na. li. cum quis in principio ⁊. l. nuper in principio ⁊ insti. de nup. in fi. isti autem tales erant vt est probatum ergo ⁊c.

¶ Secūdo arguam ex fauore prolis ⁊ legitimatis eodez titulo peruenit. ⁊. c. ex tenore C. de indi. vidui. l. ij. ff de ven. inspi. l. j. §. quis de ri. nup. qui in prouincia. fauemus etiam propter matrimonium ipsius dependiis puta dotis. ff. de pig. ex litteris de do. inter vi. ⁊ vxo. nup. ff solu. ma. l. j. ⁊. l. eius. ⁊ ff de re. iu. l. in ambiguis. dicam ergo quod si certum est istū. B. esse legitimū habeo propositum. si dices casum dubium interpretemur pro prole ⁊ legitimatiōe per iura predicta maxime cum propter illum dicatur matrimonium fuisse contractum vt in pre. l. cum quis de natu. li. in autenti. qui. mo. na. effi. le. §. j. ⁊ qui. mo. effi. sui. §. si quis ergo facit ff de an. le. gratus in fi. ⁊. l. liberto §. filium in fi. ¶ In contrarium si probabitur concubinatum clerici precipue beneficiati iure positiuo expresse damnatum dicetur filius spurius ⁊ sic non legitimabit per sequens matrimoniū parentuz. vt in. c. tanta. ij. in fi. Primum sic probo. equamus militem armate militie ⁊ celestem quē militem vocamus. xj. q. j. christianus. xxiij. q. viij. reprehensibile. ff. de cle. egro. c. j. ne cle. vel mo. c. j. conueniunt enī in promotionis principio in medio ⁊ in fi. de principio patz quia vtriusqz prerogatiua certos a promotione repellit de primo patet C. li. xij. qui mili. nō possunt. in quatuor primis legibus ⁊ in Rica. se negociatores ne militent de secundo. xxv. di. cum distinctione se. de fi. presbyterorū cuz Rica. se. de medio patet quia primus nō seruiens priuatur stipendijs ⁊ sic secundus de primo ff de re mili. desertorem. §. qui militie ⁊. l. qui excubias ⁊. l. pe. C. eodem titulo cum allegatis. li. xij. de secūdo patet de cle. non resi. c. ij. ⁊. c. ex parte ⁊ duobus. c. se. xxxij. di. preter hoc. C. de epi. ⁊ cle. generaliter canoñ. xvj. q. j. In fi. etiam conueniunt quia vterqz exauctoraℓ ff de infami. l. ij. §. ignominie de pe. c. ij. eodem libro. si ita est quod de vno dicitur de alio intelligitur. iij. di. deniqz. v. di. ad eius ff consti. translato de transla. c. j. ff ad. l. aqui. illud. C. ad. l. fal. l. finali sed primo interdicitur concubinatus. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. ij. vnde nec tenet relictum illi de qua est suspicio. ff. de te. mili. l. milesita. §. mulier. ⁊ vt indigne per sone relictum confiscatur ff de his qui. vt indig. claudius ⁊. l. mulierem. dicebat autem Damasus in questione prima de cohabitatione cleri. quod si in militibus terreni regis id locum habet fortius ligabit milites celestis regis qui exactor est castitatis propter quod dixit non valere donationem vel legatum etiam rei modice factum de rebus ecclesie in concubinam si igitur est coitus ⁊ concubinatus damnatus ergo filius spurius ergo vt supra. ¶ Secūdo sic. clerici beneficiati cōtinue beneficio seruiendo scientijs ⁊ ministerijs vacare debet ⁊ sancti esse. xxxi. di. tenere ⁊. c. se. ergo non debent infici concubinarum libidine vt dicit canon. lxxxi. di. quia vel veneris vt dicit lex C. de naturali. li. l. j. constat etiam quod tales non debent mulieres in domo tenere nisi quas canō permittit. xxxij. di. interdixit de coha. c. le. c. j. C. de episco. ⁊ cle. l. eum qui. sz cōcubina dicitur in domo retenta prout dicit vna lex alia dicit in dubitato tuentis affectu primo litera in autenti. qui. mo. na. effi. le. circa principiū secūda qui. mo. effi. sui. §. si autē ⁊ in auten. licet C. de nat. li. xxxij. q. ij. concubine de proba. presbyteros ⁊ no. in c. tanta. ex quo concluditur clerico concubinatum expresse prohibitum inde est quod habens concubinaz nō ordinatur etiam ad minores. xxxiij. di. c. j. ⁊ c. laici autem. de sa. epi. §. clericos. ⁊ quid instamus argumentis a parte omnibus clericis prohibetur. lxxxi. di. in omnibus ⁊. c. cū in omnibus ⁊. c. quidam clerici cum ij. ibus. c. se. de coha. cle. si autem cum tribus viti. c. se. ex quibus cocluditur quod in principio dixi. ¶ Circa solutionem est sciendū quod inueni scriptasunt verba doctorem legum magne auctoritatis hanc secūdam partem tenuisse ad cuius demonstrationez ordiebatur ab alto ⁊ sic. ante legem scriptam nō distinguebamus in naturalibus filios legitimos a non legitimis in autentico. qui. mo. na. effi. le. §. licet igitur ⁊ qui mo. na. effi. sui. palam ⁊. §. illud quod per ius scriptum postea distinctuz fuit in tres partes. s. expressam approbationem expressam reprobationem ⁊ partez relictum extra expressam iuris approbationem vel reprobationez. ¶ De primo nascuntur naturales dicta coniunctiōe que est de iure naturali vt in pre. §. fina. ⁊. j. di. ius naturale ff de iusti. ⁊ iu. l. j. §. ius naturale ⁊ insti. eodem post principi. ⁊ vtrobiqz subditur ius naturale est maris ⁊ femine coniunctio quā nos matrimonium appellamus hanc expresse lex approbat. C. ⁊ insti. de nup. per totum de talibus filijs. xxxij. q. iiij. c. finali ff de his qui sui vel ali. iur. sunt filio in principio ⁊ insti. de patri potestate post prin.

¶ De secūdo nascuntur spurij quasi non puri sed extra puritatem iuris naturalis geniti ⁊ hoc quomodocunqz sit vetitus siue per effusam libidinem in autentico. qui. mo. na. effi. sui. §. si quid autem ff de statu ho. l. vulgo ⁊ institu. de nup. §. penultimo siue per incestum vel alium modum prohibitum vt institu. de nup. §. sunt ⁊ alie isti nec succedunt nec aliātur de iure ciuili licet secus de benignitate canonica de hoc de eo qui dux. in ma. cum haberet. isti non legitimantur per sequens matrimonium vt in. c. tanta ff de sta. ho. paulus. ⁊ nota de elec. innotuit. ¶ De tertio nascuntur naturales tātum sic dicti quia naturali coniunctione producti sed nō legitimi quia iuris dignitatem vel approbationem nō habēt. ff de le. iij. Item legato §. parui ⁊. l. qui concubinam in principio. ibi dicitur quod inter concubinam ⁊ vxorem in sola dignitate est differentia ⁊ non est differentia inspecto iure nature. li. viij. disti. quo iure de conu. fer. c. j. in autentico. de mona. §. hinc autem. tamen hanc solennitatem inducit ius positiuuz vt sit vnica. ⁊ in domo vt dixi quesita nō libidinis causa sed procreande prolis in autentico. quib. mo. na. effi le. post principium. sed hec solenitas hoc non approbat sed nec reprobat sed toletat. vnde dicitur ff. de concubi. l. in concubinatu in fine. quia concubinatus ex lege nomen assumpsit extra penā legis est. q. d. non in prohibitione legis sic alibi dicit lex quod non recte fanit heres qui funerari non sinit. pena tamen in eum statuta non est ff de reli. ⁊ sump. fu. at si quis. §. idem labeo. de his C. de na. li. per totum ff de consi. tu. l. naturali in autentico. quib mo na. effi. sui. §. discretis ⁊ §. sequenti sunt quos legitimat sequens matrimonium in autentico. qib. mo. na. effi le. §. sciendum. C. de na. li. cum quis ⁊. l. nuper ⁊ in. c. tanta. concludebat ergo quod cum talis non sit de hac tertia specie sed de secūda prohibita. ad quod principaliter inducebat pre. §. clericos in autentico. de sanctis. episcopis ergo non legitimabatur.

¶ Et certe satis sonaret inequum quod inter filios laici ⁊ clerici forte plebani licet non sit in sacris deberet esse diuersitas. maxime cum propter tales legitimandos multa clero recesserunt contra id de electio. cum ex eodem. libro eodem.

¶ Tamen nisi nouum aliud statuatur puto ⁊ soluendo dico illum

Hosti. B. legitimatū cum eni decr. tanta hoc dicat per virtutem sequentis matrimonij precedente plem legitimari probato q fornicarius coitus ꝛ omnis qui fit extra vxorem legitimā sit dānatus dūmodo coitus tempore parentes coniuges esse potuerint, legitimetur per ipsorū coniugium: quomodo autem probetur etiam simplice fornicationē esse mortale. vide no. in c. de heret. ad nostram. ꝯsic. vij. in. j. glos. ꝛ. h. fatet etiam oportet matrimoniū institutum fuisse ante omnē legem scriptam vt dixi in articulo egrotantis.

¶ Et dico q matrimoniū est de iure nature non dico instinctum naturale dicit ex principijs nature de necessitate creatus sicut moueri sursum naturaliter inest igni vel graui cadere deorsum sed sumēdo ad quod inclinat natura ꝛ completur mediante arbitrij libertate. constat enim q principalis finis matrimonij proles est ꝑli autem debent parentes nutrimentum ꝛ disciplina patet autem q filius a parentibus educari ꝛ instrui non posset nisi determinatos ꝛ certos parentes haberet certitudo autem ꝛ determinatio est ꝓpter per obligationem viri ad determinatā mulierem quaꝫ matrimoniū vocamus. Item si respicim⁹ secundariū matrimonij finem qui est mutuum obsequiū sibi per coniuges in familiaribus rebus impensum est hoc etiam naturale sicut enim naturalis ratio suadet cohabitatione hominum quia vnus sibi nō sufficit in omnibus que ad vitam pertinent cuius rōne dicitur homo naturaliter politicus ita illorum quibus indiget ad humanam vitam quedā sunt competentia viris quedaꝫ mulieribus vnde mouet natura vt sit societas viri ad mulierem que matrimoniū dicitur. vnde etiaꝫ philosophus. viij. Ethicorū vbi tractat de amicitia coniugali dicit q homo est animal magis naturaliter coniugale q̄ ciuile politicuꝫ Fornicatio autē ꝛ omnis vagus concubitus directe videtur esse contra vitam ꝛ educationē prolis cui necessaria est cura matris in nutriendo sed ꝛ fortius cura patris in ea instruenda defendenda ꝛ ꝓmouenda in bonis interioribus ꝛ exterioribus. oportet ergo scḋm legem nature ordinatuꝫ esse cohabitatione parentum ad tempus non modicū propter nutrimentum ꝛ disciplinam quā debent proli quod nō est nisi per matrimoniū ergo fornicatio ꝛ omnis vagus cōcubitus est contra bonum prolis educande. ꝛ ideo mortale nec obstat si dicas fornicante sufficienter ꝓuidere proli circa eductionem ꝛ disciplinam q2 illud quod cadit sub determinatione legis iudicatur scḋꝫ id quod communiter accidit ꝛ non scḋm id quod accedē potest. cōmuni⁹ autem accidit fornicatos diuertere ꝛ vtriuſq educande proli non vacare ergo vt. §. pater ergo lege diuina ꝛ l. nature fornicariuꝫ coitum dānatum ꝛ canonica patet in glo. etiā ad quas remisi. vnde dicit c. no solum. xxxij. q. vij. inter cetera septem vitia fornicatio maximū scelus est. ꝛ lex ciuilis concubinatū permittens est reprobata. xxxij. q. iiij. nemo ꝛ dicit Hosti. illas leges etiam iure ciuili correctas inducit in autenti. de leno. colla. ij ꝛ colla. v. scenicas mulieres ꝛc. ꝛ vt non luxu. contra naturam colla. vj. ꝛ q2 castitatis sumus amatores quibus mo na. esse le. §. illud ꝛ quia circa peccata corrigenda lex sequitur canonem in auten quomodo oportet episcop de eccle. ij. ꝛ vt clerici apō ꝓprios episcopos. § si vero hoc notat ipse qui fi. sint legum lator. concluditur ergo q ex ipso dicit canon legitimari illegittimū per parentū coniugium illō intelligi de suscepto ex dānato coitu dummodo coitus tempore ꝛc vt. §. dixi ꝛ aperte videt hoc velle lex insti. de nup. §. finali que pmo loquens de legitimatione que fit per dationē curie loquitur de naturali postea subdēs de legitimatione per matrimoniū nō exprimit de naturali sed id solum quod nō fuerit inter parentes matrimoniuꝫ legibus introductum cui concor. pre l. cum quis in principio C de natur. liber. ꝛ per hoc sit responsum ad scḋo allegata pro hac parte. fateor enim coitum dānatum. sed id non sufficit vt preiudicet. ad id quod pmo allegabatur de militē dico q lex non ꝓuidet in eo contra concubitū. sed contra sponsalia militum.

¶ Resumendo igitur hos tres articulos dico q cum decre. tanta tractet de qualitate ꝛ quantitate virtutis matrimonij. nec illi virtuti detrahatur. accedat quod notat in cle. de summa trinitate. c. vnico in vlti. glos. pme partis dicam sicut tanta est vis idest virtus matrimonij vt qui antea sint geniti ex quocūq coitu qui tamen potuerit esse vxorius si tunc affuisset consensus postea subsecutus post contractuꝫ matrimonium quandocūq etiam alio matrimonio intermedio. Jrē in sanitate vel in morte dūmodo demum esse matrimonium legitimi habeantur saltem ex nunc. an ex tunc in sequenti questione dicetur. ¶ Secunda etiam principalis questio habet tria dubia. Principale est an naturali pmo genito sed legitimato post natiuitatem legitimi competat succedere iure pmogeniture. Secundū an consuetudo talis ꝓiudicet secundogenito qui clericus est. Tertiuꝫ an inter laicos valeat consuetudo. sed hoc vltimū prosequi non intendo. de quo tamen videri posset quod post Hostien. scripsi de voto licet. ¶ Pro legittimato inducam sex rationes. secūdo totidem contra ipsum. tertio ponam trium disputātium solutionem ꝛ contraria Barto. quam approbabo cum certa determinatione per tres decret. ꝛ ad contraria copiose respondebo. ¶ Ad primuꝫ q pmus natus licet post legitimatus haberet in successione ius pmogeniture sic probo constat illum primuꝫ qui nulluꝫ habet ante se de verbo. signi. Joseph ff eod. titul l proximus ꝛ l proximi in proemio. ff orum §. discipuli alias incipit in reliqua. sed iste reperitur pmo natus naturaliter. Item legitimus. ꝛ hec duo concurrunt eodem tempore quo defertur hereditas ꝛ indubitatum est q cessante consuetudine succederet simul cum alijs vt in c. i ante ꝛ institu de hered ab inte. § pmo ꝛ in autem. de incest. nupt. §. dubitatum C de na. li. aute. si quis consuetudo ergo que inter legitimos respicit pmogenituram debet in isto prius nato ꝛ legitimo aliquid operari de priui leg. in his ꝛ eod. titul. si papa. lib. vj. ff de lega. pmo si quando in pn. ꝛ ad munici l. j. sit ergo idem ius de toto quod de parte. de offic. deleg. pastoralis § i. de donat. inter virum ꝛ vxor. nuper. ff de rei ven. que de tota. sic ergo quia sicut cōmuni iure in totum excluderet personas secundi gradus q si sint legitimi c. pmo. ita q pmogenit⁹ ꝛ legitimatus in totum excludit secūdogenitū iure consuetudinis. sic ergo ex pioritate ꝛ concurrentia duoꝝ tempore debito ꝛ arguendo de parte ad totum. Item de toto in alia specie ad hoc totuꝫ concludit pro pmo nato. Secundo arguo de proximitate ad pmogenitura. certuꝫ est q sicut de iure ex gradibus diuersis succedit proximior ff de suis ꝛ leg l. post consanguineos. §. scḋo saluo qḋ habetur in aut en. de here. ab inte. §. reliquum. fac. xij. q. i. sint manifeste. xvj. q. vij. filijs.

¶ Ita hic de consuetudine in personis eiusdeꝫ gradus succedit pmogenitus idest prior in genitura quod conuenit legi diuine gen. xxv. ꝛ. xxvij. de qua. vij q. i. c. periculosum. ꝛ facit pre. decre. licet de voto. nam vt ibi patet in sine in genitura plurium est ordo ꝛ pioritas ꝛ posterioritas. ff de sta. ho. arethusa. sed certum est q in proximitate spectatur tempus mortis vel posterius ꝛ non anterius vt pre l. post consanguineos. § proximuꝫ. vnde legiti. l pma ꝛ si duobus vnde cognati. l. capitis insti. de leg. agna. suc. § proximus. ff d inoff. rup. te. si quis exheredato scḋo respon. ergo in scḋo genitura legitima spectabimus etiā tempus mortis. nō enim oportet prius queri de conditione cuiusq̄ quaꝫ hereditas vel legatū ad eum pertineat ff de leg. ij. no oportet. ad ideꝫ ff. de le pre. per contra l. interuenit no inspiciatur ergo qḋ prius fuit sed quod nūc est l. di. ferrum. C. de rescrip. eoꝝ te. ꝛ ff de edi. edic. quod ita ad id. xxxij. q. i. no enim ꝛ. c. si est ma pie q2 licet certis casibus inspiciatur tempus testamenti hic nō potest illud dici cum sit successio ab intesto tertio sic aliqd retrotrahi procedit nō soluꝫ in iudicijs ꝛ maleficijs sed etiaꝫ in contractibus habent concor. in regula ratihabitione eod. ti. in pn. pꝫ. C. ad mace. l. si. Item ꝛ vbi nō est contractus. vnde retro

dum in ciuitate fuisse q ab hostibus aduenit ff de cap. l. retro eq̄ ergo legitimatois potestate potestati iuris postliminij dicam q sicut illud cum in cuius persona amouet ius serui- tutis per captiuitatem inducte facit eius cōditionē ac si nū q̄ in ea specie seruitutis fuisset. xvj.q.iij. primo actione ff de cap. ⁊ postli.re. l. postliminium sic. ⁊ legitimatio istum perin de facit haberi ac si illegitimus non fuisset ff de inu.re.siqs filio.§.penultimo.⁊ sicut per illud ius postliminium reuer- sus excludet et secundo genitos ⁊ remotiores vt pre. l. si qs §.sed ⁊ si pater ff de bo.li.si nece.§.si deportatus.ff. de bo. possessio.secundum tab.qui ex liberis.§ j.ita ⁊ per legitima- tionem que retrotrahitur. nam constat ipsum naturalem a concepti ⁊ partu habuisse statum legitimitatis implicitum explicitam ⁊ consumatum postmodum in contractu traha- tur ergo consumatio ad initium.xxxv.dis. ab exordio.ff quē po.in pi.habe.potior.l.j.in de contrahen.emp. nec emptio. .ff. de peri.⁊ commo.rei vendi q si pendente.cās est.§.sub. l.necessario ff ad l. falsi.fundo legato. nec hoc impedit ma trimonium intermedium vt dictum est in secundo membro prime questionis.Et si dicamus retro non trahi.erit secundū illud certo tempore naturalis tantum.⁊ certo naturalis ⁊ le gitimus quod esset monstrum vt.ē not. de clandes.despon. cum inhibitio.⁊ eadem res sic censeretur duplici iure ⁊ con trario contra id.xij.q.ij. cognouimus de deci. cum in tua.ff. de rerum permu. l. j.C de codicil.l. finali. ℂ Quarto sic ar guo proles legitima dicitur causa omnis priuilegij ⁊ preci- puitatis que doti indulgentur.ff solu.ma. l. j.de iure do.l.ij. de priuile.credi.interest.sed cum ipsa dotis causa omni tem pore presenti preterito ⁊ futuro sit ꝑpetua ⁊ fauorabilis.ff. sol ma.l. j.facit.ē de pig ex litteris.de do.inter vi.⁊ vxo. nu per quanto magis ergo fauorabilis erit proles omni tempo re quia propter quod vnumquodqz ⁊c.sumitur hoc.C de na. liberis.cum quis.sit ergo iste.p omni tempore legitimus cū hominibus legitimis gaudeat princeps rempublicam fre- quentari qui fi.sint leg.ex tenore.⁊.c si.ibi pro vtilitate pub lica.C.de indic.vidui.l. ij sicut de ingenuis dicitur C de bo. li.l.finali.⁊ attendi debet tempus quod plus expedit legiti mato vt pre.c.cum inter.C de natu.li.nuper ad finem.

ℂ Quinto induco q hoc est beneficiū sacramenti ⁊ iuris positiui canonici ⁊ ciuilis ergo latissime sumendum.ff de cō sti.princi.beneficium de verborum signi. olim de dona. cum dilecti.Item talis legitimatur ad spiritualia. vt not. in.c. tā ta ⁊ de elec innotuit. fortius ergo ad primogenituram cum spiritualia ⁊c. qui fi.sint legi.per venerabilem. xcvj.dis. duo sunt.ē de ma.⁊ obe.illud ⁊.c.solite. ℂ Sexto ⁊ vltimo.vn de textus apertus in autē.qui.mo.na.effi.sui.§ reliqui ibi se mel eos efficientes legitimos damus habere etiam successio nes illas etiam quas habent hi qui ab initio legitimi sunt ⁊ ibi in.§.illud alīs si quis ergo in fi.nihil a legitimis filijs dif- ferentes.ad idem ff de li.⁊ posthu. l. filio ⁊.C. de consul.l.j. in fi.li.xij.quarum legum casus infra patebunt ⁊ per hoc cō cluditur propositio. ℂ In contrarium prior prius ratio certum est q ipsius cepit esse heredidates ad Gala.iiij. si filius ergo heres ff de liberis ⁊ posthu.l.in suis.⁊ primo fuit constitutus in iure succedendi insti.de heredū qua.§ sed sui.nec est hic fauor ampliandus q si fauore matrimonij inspicimus hoc est cōtra prius legitimū.non debet ergo concedi posteriori quod denegaretur priori.ē de preben.cō causam C qui po. in pig l.fina.ver.exceptis.cum ergo in duabus dotibus in q bus etiā locū habet fictio C de rei vx.ac.l. vna circa prin. ex tempore prerogatiua seruetur vt ibi ergo ⁊ hic ne q̄ prī- us legitime factum fuerat vel quesitū superueniente euen tum vincetur vel perdatur cōtra regulam eodem titu. factū legitime cum concor nam ⁊ haber regula quod id quod no strum est sine nostro facto a nobis euelli non pot est ff eod. titulo id quod nostrum.primogenitus autem legitimus nil fecit hic ꝓpter quod illud ius successionis sibi debeat depe rire nec pater id facere potuit. Primo q iste non est de ca-

sibus illius.§ causas in autenti.vt tam de appel. cogno. no. ē de iure iuran. quintauallis. Secundo quia in preiudicium filij ex primo matrimonio non potuit mutare consilium hoc eodem titulo mutare cum concor. tertio nō poterat expres- se priuare vel fraudare illum cui competebat ius ex primo- genitura multo minus tacite contrahendo cum illa olim cō cubina de preben. dilecto. Item nec papa nec princeps in al terius graue preiudicium priuilegia concedunt de consue.cu olim in fi.ff ne qd in lo.pub l. ij.§.si qs C de eman.nec aūts Secūdo sic probo.quod hodie incipit valere non trahitur retro de despon.impu.c.j.eodem lib. valet ergo vt ex nūc vt nota.in regula non firmatur pater hoc insti.de mi te §.pen. ff.eodem titulo quod ab initio ff de offici.procō. obseruare in fin.facit ff que res pig.obliga.po l. titius ⁊ de mili.testa. tribunas cum ergo legitimatio equipolleat restitutori ⁊ vtra qz ex suo secūdum veritatem aliquid nō tribuat istius attri butionis effectus retro nō extenditur sed incohat ex tempo re suo ergo prius legitimus ⁊ per ī dius primogeniture ad- eptus per legitimationem naturalis q̄ ponderamus ex suo tempore illud no perdit vt patet in.e tanta ibi post contra- ctum matrimonium in auten.qui.mo.na.effi.ibi ex hoc ⁊ gl. exponit tempore de rescrip q̄uis libr. eodem.ff de mino. ⁊ si fine.§ sed quod papa de heredi.instit.ei qui soluendo de bo.possessio.contra tab. l. j.§.fina. nec mirum si retro nō tra hitur quia legitimatus habere debet que huius appellatio nem decent in autentic de incest.nup.§.dubitatum collatio ne secunda. sed non decet q plus iuris habeat legitimatus q̄ legitimus in autentico.quibus mod.natura.effic.sui.§. si quis ergo ⁊.§.⁊ quoniam vn. te.§ si quis autem ergo ⁊c.pō deramus autem quid deceat de voco magne de electio. tuā non deceat.libro eodem. ℂ Tertio sic sicut nos habemus certos modos vel casus quibus secundus expectans benefi cium ponitur in locum primi quod nota.de preben.quia se- pe.libro.eodem in vltima glo. sic legiste habent certos mo dos quibus in successionibus hereditarijs constitutus in lo co secundo in locum prioris adducitur vt in morte naturali que primo subducto ⁊c.vt qui fi sint leg latori ff de suis ⁊ le. filius a patre §.filius ⁊.l. gallus in principio. Item morte ci uili ⁊ deportatione vel dānatione in metallum vt in l. gal- lus § quid enim si nepos de his modis ff de suis ⁊ le.l.j.§.si filius vsqz ad § post suos.ff de inius.testa l. posthumorum institu.de exhere.libr.§.posthumorū .sed modus legitima tionis non est de illis quod secundus adducatur in locū ꝓ mi ergo ⁊c. per locum a sufficienti numeratione partiū.ē de insti.c.finali.de postulan.bone.ij.in finali.ff de his qui sui vl alie.iur.sunt.l. j.in principio.de ac. ⁊ ob.obligationum fere de preto.stipu.l. j §.j. ⁊ insti. de act §.actionum nec arguas a simili de legitimatione ad casus expressos.quia cāus omis sus a principe vel impetrante habetur pro omisso. ē Rptis susceptum libro eodem.vbi de hoc dixi super glo.at gu.con tra.⁊ a canone de tempori. ordi. dilectus de sen.ex. is qui in fi.j.rñ.libro eodem in cle.de electio.ne romani post princ.⁊ .c.constitutionem in principio.a testōte ff de libe ⁊ posthu. commodissime ff de excu.tu.ex his a pacifcente ff solu.ma.si cum dotem in principio.de pac.cō.l finā l.⁊ a lege.C. de edi. pri.an in totum ⁊ que sit longa consuetudo l j.

ℂ Quarto sic probo constat q consuetudo duo requirit coniunctim scilicet primogenituram ⁊ legitimitatem. sz na- tus ex concobina non est talis.ergo tiz verba sint certa que stionem voluntatis non admittunt qui fi.sint le.c.ij C de li- be.prete l. iij ff de le.iij.ille aut ille.§.cuz ex verbis.sed mina to ⁊ vxore simul concurrit vtrunqz ergo ⁊c.

ℂ Si ergo querimus quis prior est filius non est dubium q naturalis hinc enim natura genan.licet non honestus cō ingij xxxij.q iij.c.fina.ff de adopti l j.vnde ⁊ spurium voca mus filiū.c.pre.tanta. Sed si queritur quis prior naturalis an legitimus patz q secūdus.⁊ si queratur quis prior in iu re succedendi.sō.as qui prima illa duo iura nactus est ex qui bus ius

huo sua successionis competit vt sic in hoc ponderetur ius primogeniture.xxij. questio.ij §.vltimo in principio. & si vis vt concedam eum censeri a natiuitate legitimum hoc non est verum secundum veritatem nature sed secundum dispositionem vel ciuilitatem sed constat quod illum quem excludunt filij secundum naturam non excludunt filij secundum ciuilitatem ff de lega.ij. si ita qui §.i.de condi.& demonstratio.fideicommissis vnde non est satis ciuiliter fieri de rescrip susceptum.scripsi de hoc.ff. de conuer coniug cum sis ad id ff de verbo.oblig.ex ea parte §. insulam. vbi de hoc.C de his que ve eta.l fina.

¶ Quinto arguo sic.quando queramus de ordine & oportet ad alicuius perfectionem duo concurrere si inter duo perficientia in vno hec iura simul in altero concurrant prior intelligitur ille medius qui inter duo primi sua consequitur vt patet in rei vendicatione & in publiciana.C de rei vendic.l. quotiens ff de publi.vt si quidem.& hic tanto fortius: quia actus traditionis erat necessaria sequela contractus.& tamen non trahitur ad contractum sed hic non sic:quia secundus contractus matrimonij fuit a nuda voluntate parentis Idem in pignore si primo imperfecte conuenit postea cum alio perfecte demum secuta est perfectio cum primo & numeratio vt in pre l.creditor.ff que res pig.qui po.in pigno. habe.l. j.in fine.& l.que balneum.& l potior.j.respon. Sic est videre in littera qua mandatur alicui prouideri dato executore ad conferendum sine decreto.presentia enim & executoris inhibitio afficiunt ita quod collatio ordinarij non tenet.sed si inter presentationem & inhibitionem ordinarius conferat tenet collatio.hec probantur de concessio.preben.si soli.li.eo. Ita sponsalia de futuro & copula faciunt matrimonium. sed si inter hec duo desponset aliis de presenti valet intermedium de spon.veniens.& c si inter de eo qui cogno. consan. per totum.si ita vero procederent vbi primum perficit sine secundo vt in.c.si de spon.duo.vel sufficit vt in.c si tibi absenti de preben.eo lib.beneficium enim ante acceptationem collationem mihi factam non fuit meum.sufficit tamen collatio ad impediendum collationem ante repudiationem vel terminum lapsum vt ibi. ¶ Sexto ponderanda est equitas. quid enim dices de nobili domina non contraxisset cum eo cum quo contraxit si primogenitum habuisset ad successionem habilem que postmodum primogenitum habuit ex matrimonio. Item quali periculo illam submittis si naturalis sperat se illa mortua legitimari posse cum iure primogeniture faciliter enim veneno vel aliter conspirabit in eius mortem ex quibus concluditur pro primo legitimo ex matrimonio nato.

¶ Ad solutionem questionis huius est sciendum quod olim hec questio fuit disputata per Guil.accursij & tenuit per predictum § reliqui inductum in fine prime partis legitimatum preferendum maxime quia consideratur tempus mortis in situ.de heredum qualita.§.sui.& §.in extraneis. sic secundum eum ex pacto olim inito hodie datur actio.C de re. permutatio. ex placito & dicebat quod §.illud aliis si qui ergo ad finem vbi dicit ex hoc non debet intelligi.s.tempore vt dicit ibi glosella sed ex hoc.s.matrimonio & oblatione curie vel alio modo ad legitimandum idoneo. Idem modernis temporibus tenuit hic alius solennis doctor in studio paduano inducens & disputans. Idem dicitur tenuisse alter summe scientie doctor in studio paduano inducens principaliter.l filio.ff de libe.& posthu sed Bart.hic hoc disputauit in dominicali.l.v. que incipit quidam habens filium.tenet contrarium pro legitimo nato scilicet ex primo matrimonio dicens quod hoc tenebat H. nescio si de hugu. de vel hugulino intendit quia per illorum scripta hoc non apparet.hoc etiam tenuit Tan. in sua nona questione.& hanc partem teneo sed tremulus propter illorum auctoritatem & reuerentiam qui tenuerunt contrarium tamen hanc partem eligo de deliberato consilio & responso trium doctorum legum solennissimorum huius studij quos in disputatione nominaui. doctor etiam meus in theologia hanc partem deliberatus preelegit a me consultus.

¶ Ad hanc autem solutionem quam Jaco.de bel.commendat in auten.quibus mo na effi.sui.col.vij.induco tres dec. sexti.s de rescrip.si pro te & c quamuis de preben.si apostolice.& hoc modo aut dicas quod per secundum matrimonium sit in illum naturalem collatio legitimitatis aut confirmatio aut restitutio vel alterius predictorum fictio.de primo fit talis casus in decre.si pro te.certum est quod naturalis habet statum conditionatum ad legitimitatem .s. si parentes consenserint in matrimonium.& ille pro quo fuit ibi scriptum habuit etiam statum conditionatum.s si consenserit episcopus & capitulum.& tamen si antequam interueniat ille consensus.alius canonicatum in illa ecclesia consequitur. postea superueniat ille consensus.ille secundus in gratia qui conditionem preuenit est prior & potior in assecutione prebende post vacantis sic iste qui primo consecutus est legitimitate erit primo potior cum postea legitimitas superuenit.si dicas quod est confirmatio sit casus in decre.apostolice.vbi si reseruatio legati precessit.& confirmatio papalis secuta est tamen post reseruationem & ante confirmationem alter ibi impetrauit a papa iste medius erit prior confirmatio enim preponit illum solum ius acquirentibus post confirmationem sicut & hic legitimatio preponit illum post genitum tamen Si dicas quod est restitutio.facit C de nata.resti l.ij ibi natalibus atque restitui &c. & in auten.qui.mo natu.effi.sui.si quis.ergo ibi prolem voluerit nature restituere tunc casus est in decre.quamuis.ibi restitutio non preiudicat iuri acquisito alteri ante restitutionem cui conuenit l.ij ff de decur. procedit autem solutio si non speciali contraria interpretatione vel obseruantia consuetudinis quo ad casum propositum non appareat. ¶ Modo est ad contraria respondendum.& primo ad § reliq.& dico quod mens littere hoc solum sonat quod sicut a principio legitimis defertur successio sic & legitimatis.nec dicit littera quod censeantur ab initio legitimi sed quod habent successiones quas habent hi qui ab initio sunt legitimi vide si de ete.& quali.a multis in fi. & subdiaconus eligitur in episcopum sicut diaconus vel sacerdos non per hoc fingitur diaconus vel sacerdos.vel aliter illud vbi iuris repugnantia non impedit talem fictionem.secus vbi impedit vt in terminis nostris vt § dicam respondendo ad tertium argumentum.vel dic quod lex non ponit prerogatiuam in successore ex ordine filiationis.vnde vocatur sicut ab initio legitimus cum hodie vterque naturalis & legitimus nec ibi est communi cum aliis quis prior Sed cum queris quis prior procedit solutio & casus predicti quibus non querimus de excludendo secundo sed de postponendo. facit ad predicta quod recitare soleo de restit.in integ.constitutus. Aliter enim iudicamus de temporali prescriptione qua preiudicatur ius quam de illa quam non preiudicat puta si inducta sit per consuetudinem vt ibi vel per conuentionem vt nota.ff de mino.eminus.& per eundem modum potest responderi ad §.si quis ibi nihil a legitimis.vel dic quod nihil differunt vt ex nunc & in successionibus que nondum pro aliis erant affecte. & si stemus glosselle ibi ex hoc.s.tempore habeo propositum cui conuenit dec.de tanta.ibi post contractum matrimonium & quod recitare soleo post Hostien.de elec.innotuit.quod legitimatio superueniens per patentium coniugum non ratificat electionem prius factam de legitimato .Ad l. ex placito.dico quod facit pro cum ibi consideretur vt ex nunc tempus quo concurrit vtrumque naturale.s.& ciuile Ad l filio.respondetur primo sic quod illa lex inducitur pro nam ibi exheredatio de naturali emancipato non impeditur per arrogationem qua recidit in potestatem vt sic vinculum ciuile non tollat impedimentum medij temporis super naturalitate fundatum sic & hic ius quod competit naturali primo legitimo quod exhedat illum naturalem tamen non tollatur propter ciuil.tatem & legitimationem superuenientem Item illa lex loquitur de filio semper nato & legitimo & a principio in potestate.quod postea iure suo priuatus fuerit per emancipationem vel per adoptionem potuit recuperare ius legitime amissum quam de nouo querere ad ed.ff de pac.

si vnus § qꝫ fiˡ nō tamen improprie sic dicitur qꝫ illud in iure elisonō perempto ff de solu. quirco. § arcam vel sic poderata rone licz ille fore emancipatus de iure tñ et efficaciter filius quo ad ius exheredationis saltem de iure pretorio ff de inoffi. testa. papinianus § i. et C. e. l. ij. non fuit ergo ante potentie adoptio vtile cum de nouo filium faciat sicut heret extraneus et per id extinguatur ius naturale per ius ciuile vt sicut facta exheredatio de eo filio non nocet illi facto filio ff. de bono. possessio. contra tabu. l. non putauit. § si quis emancipatum ita facta de emancipato non nocet adoptione secuta quia vere filius fuit. lex prima de cōsuli. facit pro in principio. inquantum ibi dicitur qꝫ prius dignitatem adeptus est pposic et hic prior adeptus legitimitatem. in fine facit contra inquantum ibi prior consul secundo patriciatum adeptus pfertur secundo prius patriciatum adepto. si sequeremur secūdam lecturam quam ibi ponit glo. negaretur casus. et sic non esset respondere necesse: qꝛ faceret pro. sed secundū cōmunem casum predictum et quem approbat glo. solue qꝫ ibi ex ordine consulatus debebatur magistratus facit ff de mune. et hono. ℞ pto. si ergo aliter factum fuerat ex quo prim° adeptus est magistratum merito pferēdus est illi cui in adipiscendo preferri debuerat vel habebat ibi consuetudo consulatus quod habet consuetudo multarum ecclesiarum qꝫ inter canonicos eiusdem ordinis non inspicitur prioritas in ordine sed in institutione vel canonicatu ecclesie sic inspiciebatur prioritas in cōsulatu tm̄ inter magistratus habētes: vel dic qꝫ casus ille non cōuenit isti. ibi de sede hic de successione. sed ibi ex solo consulatu habebat consul sedem. sed ex magistratu maiore. hic ex solis natalibus nil iuris habebat in successione. vnde probamus per legem illam qꝫ habens purus ius ad canoniam licet secundo receptus prefertur secundo imperanti licet prius recepto vel canonicatum adepto vt de rescrip. li. vi. vbi in apostillis de lege illa mentione feci. et ibi videas ¶ Ad aliorum solutionem est sciendum qꝫ logicus habentis asinam cum pullo de quo nunc est sermo euāgelicus in ramis palmarum per falaciam accidentis pbat qꝫ illa asina est sua mater. et sic ista asina est tua quod conceditur. Item est mater et hoc conceditur propter pullum. concludit ergo coniungendo ista ergo est mater tua recte sic faciunt aliqui argumenta contraria quibus dicunt iste est primo natus: et hoc concedatur. Item est legitimus et hoc etiā conceditur: coniungunt. ergo est primo natus legitimus ꝗ negatur. qꝛ lz aliqua predicari diuisim que non licet coniungere vt hic vides ad sensum qꝫ hoc non sequitur. ego sum primus canonicus in ecclesia et sum sacerdos ergo primus factus sacerdos. concedo ergo quod dicebatur in pmo argumento eum primo natum sed non primo eum legitime natū quod requirit cōsuetudo quod subdebatur de tēpore quo defertur hereditas inspiciendo fateor vbi prius non competisset illi per consuetudinem saltem ad rem et tale quod afficit et impedit patris potestatem vt dixi in fine quinti argumenti secunde partis. et per hoc sit responsum ad totum secūdum argumentum excepto ipsius fine ad quem respondeo qꝫ illud verum in eodem instanti alias cōstat qꝫ diuersis tēporibus eadē res diuerso iure censetur. ¶ Quod subdebatur in primo argumento qꝫ consuetudo debet aliqd in isto operari hoc verū si esset ille quem iuuat consuetudo. ¶ Quod in fine dicebatur idem de toto quod de parte. verum si eodem iure deberetur vtrunqꝫ. sed de iure debetur pars quia legitimus de consuetudine. totum quia primus legitimus cum ergo nō sit eadē virtusqꝫ rō. ¶ Ad tertiū argumētum de retro trahendo respondeo qꝫ in fictionibus que ad principiū trahi debent oportet qꝫ eadem causa et essentia perseueret. ideo si ex potestate filia sit emancipata fictio suam naturam imitetur pater C. de rei vxo. actio l. vna § videamus. cum ergo pro tempore quo pater habuit legitimam vxorem et ex ea filium concubina non potuerit esse vxor. ergo fictio mutabit naturam. et ad id tempus non trahetur nec enim trahi debet ad

tempus quo sequi possit iuris repugnantia. ff de vsucapio. si is qui C. de inofficio. dona. l. secunda. et de donatio. inter virum et vxorem l. donationes. ff in illos qui dicunt qꝫ nō trahitur ad dominium ¶ Item nec fictio trahitur ad principium mutata conditione persone. vel quando res possit vitiari C. de testamen. ma. l. j. ff de testamen. mi. si certarum. §. finalis. ff de capti. in bello §. codicilli. plus videtur qꝫ fictio locum non habeat cum alterius preiudicio quod sic probatur vt dixi in fine argumentorum secundi membri prime questionis. actio de dote que non competit constante matrimonio facto diuortio competit et reintegrato matrimonio desinit competere iam inchoata vt l. si mulier diuerterit ff solu. to matrimoni o et aliis legibus ibi allegatis. sed licet hoc ex fictione qua fingitur non diuertisse vel non competisse procedat quando debetur soli mulieri vel mulieri et patri. non tamen procedit quando debebatur extraneo vt patet. ff de iure do. stipulatio de dote. ff soluto matrimonio in insulam §. finali. in illius enim preiudicium non procedit illa fictio. licet ergo quo ad parentes contrahentes et ipsum filiuz procedere posset fictio. non tamen quo ad preiudicium primogeniti legitimi habenti efficax ius vt dixi. si ergo ponerem° patrem habentem legitimos vxore mortua ex concubina filium habuisse. cum qua postea contrahit nulla iuris repugnantia vel alterius preiudicium impedit fictionem ad principium trahi. et sic etiam procederet. § reliqui vt supra dixi. ¶ Ad id quod dicitur proli fauorem deberi fateor sed nō contra aliam prolem. et ad pertinendum ipsius ius sicut nec priuilegiatum ad dotem contra dotem vt dixi in primo argumento secunde partis. ¶ Ad vltimum quod de beneficio dicebatur dico qꝫ nedum sacramentum matrimonij sed nec etiam sacramentuz baptismi quod maius est tollit ius actionis vel exceptionis alteri competens: vt nota. xxvj. distinct. deni qꝫ. et. xxviij. questio prima si quis. et de diuortijs quanto in vltima glosa. beneficia ergo licet large interpretentur non tamen sic large qꝫ alterius ius perimatur: tamen sic qꝫ aliquid conferant. istud autem multum confert: quia honoribus fungitur vt legitimus vt cessante consuetudine in parte succedit. ¶ Item deficiente illo primogenito ad alios eū sequentes haberet ius primogeniture. plus casus est quod legitimatus naturalis non succedit in feudo et sic beneficiū non recipimus latissime in lib. feud. si de feu controuer. fue. c. naturales soleo tamen dicere m. e. tanta id loqui de legitimato non per matrimonium sed per principis beneficiuz in quo id non exprimitur vt ibi notaui. alias autem dispensationes natalium sunt odiose et strictam habent interpretationem de fil. presbyte. c. j. lib. vi. et super hoc vide quod plene scripsi in c. lator super prima glo ¶ Quia in precedenti articulo mihi ipsi videor fuisse prolixus. hunc vltimum qui est an posito qꝫ clericus sit ille secundogenitus et alter habet ius primogeniture sibi preiudicet consuetudo breuiter expediam. ¶ Et contra clericum inducam quatuor. secundo pro ipso alia quatuor et opinionem. tertio dabitur solutio soluatur opinio per quam contrariis respondetur.

¶ Et qꝫ preiudicet videtur per gl. legum expeditam. que eunt enim glo ff de legibus de quibus C. que sit longa consuetudo. l. j. an consuetudo qꝫ monachus non succedat extēdatur ad regularem Canonicum. ponunt ergo glo. ille pro indubitato consuetudinem illam non solum clericis sed etiam monachis preiudicare. ad idem glo vlti. in autent. hoc ius porrectum C. de sa. san. ec. licet communiter non approbetur. ¶ Secundo constat qꝫ liber vsus feudorum iusta quod verbum sonat sunt consuetudines feudorum et tamē per illas consuetudines clericus non solum non succedit in feudo. sed etiam illud perdit per clericatum vt de vasal. qui ar. bel. depo. c. vno si de feudo controuersia fuerit. c. qui clericus de benefi. femine. c. vno in fi. et an mutus et alias impfec. c. vno. et sic patet per has glosas et casus per tales consuetudines clericis preiudicari.

¶ Tertio

¶ Tertio suadet etiam hoc equalitatis ratio. cum enim ipi tales consuetudines recipiant pro se tenentur illas recipere contra se. de vita et honesta clerico. c. fina. cum concordan. precipue cum consuetudo talis super equitate fundetur scilicet ne patrimonia annihilentur. facit quod post Hostien. scripsi de voto licet facit. de preben. maioribus. de pigno. ex litteris. de concessio. preben. c. fina. versicu. quanto eodem lib. ff. de exerci. ac. in plures. et appellat respublica subiectos fore locupletes. in auten. ut iud. sine quoquo suffragio. § cogitatio colla. secunda. si ergo fatemur consuetudinem equam fateamur quod ipsius virtus ligat priuilegiatos scilicet clericos sic priuilegiatos minores et pupillos. vnde conductor quia possessor ad tributa tenetur et non dominus ff. de vsufruc. hactenus et de impen. in rebus dota. facta neque stipendium. C. de anno. et tribu. l. i. lib. x. de agrico. et censi. l. lulius. § hoc de redditibus. et de coll. fun. pa. omnes lib. xi. sed consuetudo quod domini teneantur et non possessores ligat etiam minores ut patet ff. de administratio. tuto. l. sine herede. § lutius. Idem probent decreta. ex eo quod de elec. commissa cum decreta. vlti. de consuetu. eodem libro. cum igitur consuetudo detrahat singulorum patrimonijs ff. communia predio. venditor. § si constat. patet etiam in successione feudi inter laycos si de feudo controuersia fuerit. c. mulier. et c. si filij et de matri. et ad morga. contracto c. vno. fateamur quod huic clerico preiudicet in portione sibi alias de iure debita. nam videmus quod priuilegium Anglicis concessum prodest clericis de foro competen. dilecti. sic et consuetudo eos ligabit cum in iure ista equiparentur. ex quo iij. conquestus. et de offi. ordi. duo simul. de iudi. nouit. versicu. non enim cum concordan. Item videmus quod de iudicato in foro ecclesiastico excipitur in seculari et econtra. de excep. c. ij. lib. eo. multa exempla de virtute consuetudinis scripsi de consuet. c. fina. super glo. et qua. ¶ Quarto probetur hoc etiam ab origine principio ut dicamus quod quorum est eadem origo ipsorum eadem sit ratio. facit de cleri. peregri. c. i. de deci. ex parte. ij. et c. cum in tua. in successione patet C. de libe. prete. l. fina. de leg. here. l. duodecim. institu. de exhereda. libe. § nostra. de legi. agnatute § ceterum. et § sequentibus. sed constat quod B. et C. ambo sunt nati layci et nudi. xlvij. distin. sicut. vnde nec clericatus confertur infanti vel illiterato. de tempo. ordi. c. si. lib. eodem. ipsum ergo in natiuitate sua et prius si saues. si clo qui ligauerat consuetudo que primogenito detulerat ius primogeniture quo sibi debebantur bona etiam patre inuito ut dictum est in proximo membro. clericatus ergo subsequens illud ius prius quesitum primogenito auferre non potuit sicut nec abstulit baptismus ut dictum fuit in proximo membro in fine. sic ex his concluditur contra clericum. ¶ In contrarium pro clerico allegatur equiparatio legis ad consuetudinem ff. de legi. l. de quibus. sed ita est quod lex non ligat nisi subditos de senten. excommunica. a nobis. de peni. et remissi. quod autem de constitu. c. ij. lib. eo. et in. l. cunctos populos in pri. C. de summa trini. ergo nec consuetudo ligabit non subditos. constat autem quod aliud est clericus quam populus de preben. c. i. de verborum significa. ex parte de senten. excomu. si sententia lib. eod. inde est quod plebiscita olim non ligauerunt nobiles ff. de origi. iur. l. ij. § deinde. institu. de iure natu. gen. et ciui. § plebiscitum. Item nec statuta vel consuetudines populi ligant hodie clericos qui nobiles sunt C. vi nemo pri. l. ij. et quomodo militibus equantur satis dixi in tertio membro prime questionis. ¶ Secundo clerici sunt maiores. statuta ergo minorum vel consuetudines illos non ligant. xxi. distin. inferior. de maiorita. et obedien. cum inferior. Item etiam sponte non possunt clerici se subijcere iudicio laycorum de foro competen. si diligenti. eodem titu. significasti.

¶ Tertio pro clerico faciunt tex. xcvj. dist. bene quidem de constitu. ecclesia sancte Marie. et c. que in ecclesiarum de re. eccle. non alie. c. fina. hoc de lege vel constitutione. de consuetu. patet quod ex quo grauiosa est ecclesijs vel clericis non tenet. de consue. c. j. et c. cum inter de iudi. clerici de re iudi. cum causa. et C. de sac. san. eccle. auten. cassa. et maxime in terminis questionis quibus loquitur de constituto in sacris quia statu clericali non potest diuertere de elec. cum ex eo li. eo. sunt ergo immunes a laycalium onerum inscriptionibus. C. de sa. san. eccle. l. penul. ¶ Quarto negatur verum esse quod allegabatur primo hanc consuetudinem rationabilem immo iniqua et irrationabilis videtur que aufert alteri quod sibi debet de consuetudi. c. penulti. et filios qui non habita prioritatis ratione debent equaliter patri succedere ut dixi in proximo membro in solutione contrariorum. facit summe inequales ut scilicet alteri tota alteri nihil debeatur contra id. xvij. q. vij. c. i. Item priuat istum legitima quod patet expresse non posset de testamen. raynucius et c. Raynaldus. ergo datur quod valeat inter laycos et inter eos de facto seruetur non tamen noceat clericis. et hanc partem tenet Jaco. de are. ut notat Cy. C. que sit longa consuetudo l. ij. in fine. loquendo in communi de consuetudine. et Hostien. in sum. de consuetudi. § fina. versicu. sed pone. et quod post eum scripsi de foro competen. postulasti ad finem magne glo. ¶ Solutio puto in terminis questionis consuetudinem clerico preiudicare per allegata in prima parte et maxime in fine cui adiuuetur hoc quia alias consuetudo in illis partibus non procederet propter remedium fraudis parate secundogenito circa clericatum suscipiendum et damnosum nimis esset primogenito si notabilem quotam hereditatis sibi per primogenituram non solum debite sed affecte per fratris vnius vel plurium clericatu amitteret. tales autem fraudes non amplectimur de dolo. quam in fine cum concordan. ff. de rei vendi. in fundo. hoc etiam quod adiuuat quia sic se in partibus illis vbi viget interpretata est consuetudo que optime etiam interpretamur legem de consuetudi. cum dilectus ff. de legi. si de interpretatione sed est sciendum quod opi. Hostien. et Jaco. posita in fine partis contrarie nihilominus vera est extra terminos nostros quando scilicet queritur de preiudicio quod inchoauerit consuetudo in iam clericum per quod dici posset quod si vera esset in articulo proximo opinio contraria scilicet quod legitimatus haberet ius primogeniture cum tempore huius iuris quesiti ille iam esset in sacris ut ponit thema sibi non preiudicaret consuetudo. et per hunc modum soluendi sunt concordata contraria.

Ine possessione sibi non procedit exponit Dynus. i. non inchoatur licet quando inchoata sine possessione continuetur. nam hereditas iacens non possidet. ff. si quis testamento libe. et l. l. prima § Scevola. et tamen vsucapit. ff. de vsucapion. l. ceptam. et l. nunquam. § vacuum. et l. iusto. § nondum adite. satis insistit in hoc finaliter dicens quod possessio quam habuit defunctus ipsa est continuari in herede qui est eadem persona iuris fictione ff. de vsuca. l. heres si non sit per alium occupata tunc enim impediretur predicta continuatio ff. de acquiren. possessio. pomponius § quesitum et de vsuca. l. possessio testatoris. si vero per alium occupata non est pro continuata debet haberi. argumento ff. de testa. l. filius ff. ex quibus causis maio. cum materia pri. et pro herede l. ij. § filium. et ideo procedit prescriptio. ¶ Prima glosa dicit vnde sumpta et ponit et specificat exempla. secundo de multiplici possessione remittit. tertio tractat qualis possessio in prescriptione requiratur. quarto quomodo possessio debeat esse continua. quinto de quasi possessione. ¶ Ultima glo. premissa ratione regule ponit duas obiectiones legales quas soluit. vltimo obijcit de decre. contingit. et simpliciter soluit. ¶ In prima glo. ibi sine possessione. sequitur non procedit vsucapio.

¶ In glo. secunda ibi. l. ij. vide in seq. glo. ¶ In glo. vlti. ibi in l. ij. in peculiaribus receptum est ut ignorantes vsuca

plemus. ꝛ idem. §. celsus ꝛ ibi seruus cum facit qui estimare debet questionem sibi moturam licet non estimet ne stultus ꝛc. ꝛ ibi glo. vide in .c. contingit in iiij. glo. ꝛ ibi. l. vnus vide in .c. jo qui statim allegato in glo. ij. ¶ In .j. glo ibi ciuilis possessio prolixe hic tractat hoc Dy. qd ad prescriptionem requiritur ciuilis ꝛ naturalis possessio vel ciuilis tm .s. que animo retinetur sed naturalis tm non sufficit vbi alius ciuiliter possidet ꝙ sufficiat ciuilis probat per leges dicentes ꝙ absens quem constat solam ciuilem animo retine possidet quo ad continuandam vsucapionem ff de fur. l. seruꝰ ꝛ filij. §. vlti. de diuer. ꝛ tem. prescript. l. in accessione de acquiren. possessio. l. j. §. per seruum qui in lega ad id qd sola naturalis non sufficit ff de acquiren. re. domi. l. acquiritur. §. vlt. ad exhibendum l. celsus §. iulianus. ꝛ de acquiren. possessio. l. j. §. per eum. sequitur etiam hoc necessario sm eu ex quo ponimus ciuiliter possidentem prescribere vt probatum est. nam si diceremus idem de possidente naturaliter sequeretur iuris impossibile .s. ꝙ duo alicuius rei dominium insolidum eodem tempore acquirerent quod esse non potest. ff. commo. si vt certo. §. si duobus. ꝛ de castren. pecu. l. hereditate §. pater. ꝛ de regu. iur. ꝙ contra. §. vm duo. sed opponitur ꝙ sm hoc contra absentem no curret prescriptio que non currit contra possidentem C. de prescrip. xxx. anno. l. ij. Item tempus non est modus perdende possessionis. ff. quibus mo. vsufruc. l. si mulier. ergo ꝯtra absentem ciuile possessionem animo retinentem nunꝗ curret prescriptio. Respondet ꝙ licet tempus non sit modus perdendi possessionem est tamen modus inducendi obliuionem ꝛ obliuio est modus inducendi dispositionem animi ꝛ dispositio animi ē modus perdende possessionis vt legitur ꝛ notatur ff de vsuca. l. furtum §. fundi. si ergo ciuiliter possidens neglexit naturalem possessionē per decem annos vel vltra illa negligētia pariat illius possessione ciuili sicut negligentia in adipiscenda vel recuperanda possessione inducit amissionem ciuilis ff de acquiren. possessio. l. idco. §. forte ꝯcludit ergo contra ciuiliter possidentem prescriptionem non inchoari duabus rationibus supradictis. inchoabitur autem ex quo ciuilem perdiderit vt est dictum ꝛ d. cit ꝙ glo. in. l. j. C de ser. fugiti. voluit hoc dicere sed non plene. propter predicta vero incidenter tractauit aliam questionem an sint due possessiones specie differentes an vna tm diuersificata per accidentia quē plene prosequitur. tenet autem opiniones Joan. ꝙ sint due per. l. ff. de acquire. possess. l. iij §. nerua filius. ꝛ pro herede l. ij §. quod vulgo. ꝛ in si. idem Dy. qui formauit de hoc obiectionem ad vlti. allega ff si serui. vendi. si quis diuturno ꝺ aqua plu. arcen. l. j. §. denique ꝛ l. ij. in principio. C de ser. ꝛ aq l. j ꝛ. ij. de prescrip. lon. tempo l. vlt. dat etiam simile de interdicto vti possidetis quod no datur nisi possidenti ff vti possidetis l. j. §. interdictum. ꝛ tamen sicut datur pro tuenda vera possessione rei corporalis immobilis ita datur pro quasi possessione tuenda rei incorporalis que de numero immobilium reputatur ff de ser. l. pen si serui. vendi l. sicut §. aristo. ꝛ vti possi l fina. ¶ In glo. vlti. ibi sed lex. idem Dyn. ꝛ ibi solutio idem dicit hic Dy.

b **Ec regula** facit ad questionē quam disputaui post Jo. de monte murlo quam sic opposui Joanni diocesano episcopo petenti quartam decimarū. opponit ecclesia prescriptionem queritur quis habeat probare.

¶ Pro epo duo allegauit disputans que fortifico. secundo contra ipsum allegauit quatuor que etiam fortifico. tertio ponit solutio disputantis ostendit difficultas solutionis ponunt euidenti alia datur solutio distinguens ꝛ contrarijs respondens. ¶ Qd ecclesie excipienti incumbat probatio sic arguo. certuꝫ est petitionem epi circa quartam fundatā esse iure cōi. x. q. iij. vino. ē. de offi. ordi. cōquerēte. ē. de prescrip. de quarta. de deci. qm. ꝛ c. audum. hꝫ ergo ꝓbare ipsi eis aduersatiua. c. vi. contra morem. Item presumptio etiāꝫ facit pro episcopo ꝙ diligens fuerit in exigendo. ꝛ qd non exactauerit pecunias suas ff de probatio. cuꝫ de indebito de solu c. si. ergo ꝯtra probet ecclesia. ¶ Secundo sic reus in excipiendo quo ad onus probandi fit actor ff de probatio. in exceptionibus. ē. eo. de excep pia. ꝛ habet probare nisi excipiat negatiue de renunci super hoc de proba. tertio de testi. cuꝫ litteris de his que fi. a prela. quanto. ꝛ generaliter allegans prescriptionem habet illa probare eode titu. veniens ꝛ. c olim. ꝛ c. audiuis. de causa pos. cuꝫ ecclesia. sic ꝛ allegās consuetudinem de consuetu cum dilectus. ꝛ si ecclesia ꝓbare non potest. hoc nocere nō dꝫ episcopo qui probauit sed dicetur ecclesie deficere non ius sed probationem sm Joā. de mon. ¶ Fortificatur primum sic si ius cōmune ꝛ presumptio quodlibet per se transfert probationem in aduersariuꝫ etiam negantem vt infra ꝓbabitur fortius vtrūqꝫ cōiunctū facit de testi. ꝑpo. audita. de purga. cano. inter. Item si predicta transferunt probationem fortius impediunt ne ex vi negatiue transferatur probatio in episcopuꝫ. cum plus sit transferre ꝛ minus impedire. ad hoc. xv. q. i. §. fina de iure. iurādo quemadmodum. ¶ Secūdum fortificatur per no. post Inno. ꝛ Hostien. de accu. super his. vbi tenent ꝙ excipiens contra electum etiam de tali negatiua que probari non potest per hoc non transfert in episcopuꝫ onus probandi. ibi videas. ꝛ ꝙ talis negatiua non transferat probent lex cū de indebito ꝛ dec. in qui. p alleg. sic inducere: certum est ꝙ repetens indebitum quod soluit habet necesse probare ꝙ fuerit nō debitum sed hic si nunꝗ fuit debitum impossibile est probari aliter ꝙ per confessionē aduersarij. quod patet ꝛ dicere sileo vt lite non contesta. quoniam super vlti. glo. de rescript. nonnulli. ꝛ c ex parte. ij. non tamen per hoc transfertur ꝓbatio in aduersarium ad idem de priuileg. cum persone eodem lib. de consue c. ij. vbi probat allegans prescriptionez ꝛ consuetudinem negatiuam scilicet ꝙ non subest episcopo ꝛ ꝙ non requisiuit episcopus consilium capitali. satis facit ad idem. C. de fun. patri. l. fi. ad fi. li. xi vbi allegaꝭ ꝑscriptio xl. anno. in canone non soluto quam probat allegans ibi. xl. an. possessio restatut ad idem. C. de serui l. final. vbi allegaꝭ prescriptio. xx an. contra non vtentem seruitute. ex quibus concluditur ꝙ probet excipiens. ¶ Qd probet episcopus sic ostenditur dicens habet probare no is qui negat. ff de ꝓbatio. l. ij C. eo. actor. vj. q. j. si. actor. ꝛ est vltra pure negatiua transferre ꝓbationem in aduersariū vt no. de elect. bone. etiam si huic negatiue aduersetur index vt patet de probat. quoniam contra. ¶ Secundo ꝓbatur per. l. plures. C de fide instrume cuius consilium ais esset inutile. s. quod datur domino scilicet de recipiendo instrumento solutionis sibi facte a colono vel emphitheota ne contra ipsum alleget. xxx. an. prescriptio in non soluendo. ac si dicat lex cum allegans talem prescriptionem propter negatiuam que inest non habet necesse probare videat dominus ꝙ posset probare contrarium ne succumbat. ¶ Tertio quia inutiliter emanasset decre. de prescrip. de quarta. que dicit hanc quartaꝫ prescribi sed hoc est ꝙ prescribens haberet probare ꝛ probare nō posset. nec valet si dicis ꝙ probare poterit per positionē de cōfes. c. j. li. eo qr adhuc illud ius non emanauerat.

¶ Quarto inter clericos quia rei sunt ꝛ fauorabiles ꝛ pugnant pro liberrate. ē. de ꝓba. ex litteris de te iudi. c. fin. sm Jo. de mon. fortificat primū qd no. Accur. C. de no nu. pec. l. ij. s. negatiua pura ꝓbatam hoc ipso ꝙ nō ꝓbat ꝯtrariū. ad secundum facit optime. ē. de testi. significauit. vbi ꝯsulit ꝓducenti testes in casu publicationis ꝙ de requisitione aduersarij ꝯfici faciat publicū instrumentum ac si dicat apparentibus attestationibus si negaret aduersarius se citatū ꝓducenti incumbit probatio. habeatur ergo instrumento ad id. Ad tertium et facit ꝙ lex nō dꝫ esse inutilis ꝛ de verbo si nec impossibilis. iiij. di. erit aūt. ē. eo li. de electione commissa. § porro. C. cōia dele. l. ij. in fi. ex quibus concluditur ꝙ episcopo incumbit

incũbit vel cõpetit ꝓbatio. Modo si nõ allegat titulus obti net epũs z nil ꝓbet. si vo allegat ecclesia titulũ ꝑscrip tionis sufficientem puta ꝯcessionẽ epi sine consensu capituli vel confirmationem pape in communi forma vel alium sufficientem vel probat se alias hanc quartam non soluisse spacio .xl. an. vel hanc quartam a se petitam ab epo z denegatam vel sic per quod apparet ecclesiam fuisse in possessione z sic prescripsisse tunc succumbet epũs nisi probet possessione z interruptionem per pre. c. audita. z per l. plures. C. de eno. nu. pe cu. si ex cautione z l. asseueratio z iura que dicunt ꝙ ꝓbat negans loquunt̃ quando presumptio est contra ipsum. z iura que dicunt probare illum qui prescriptionem obiicit loquuntur in affirmatiua ſm Jo. de mon. ❡ Mihi videt̃ ꝙ huius quãnis solutio sedeat tremola inter duas fortes contrarias equitates. si enim dicimus episcopum debere probare sequitur ꝙ succumbet nisi probat ꝙ videtur iniquissimũ scilicet ꝙ ex sola verbali allegatione presbyteri non probãtes succumbat episcopus cuius petitionem fundat ius cõmune. z cui forte est impossibile solutionem probare licet facta fuerit propter familiam episcopatus mortuam z mutatam vt est mors vel incendium palatii si extabant instrumẽta vel his similia. z discutiat quisq; qua cõscientia potest iudex hic ecclesiam absoluere. z super quo fundetur hec solutio. In contrarium si dicamus ecclesiam debere probare sequitur ꝙ succumbet si non probet. sed fingamus ꝙ ecclesia vere prescripserit non soluendo. Nec extat aliquis modus hoc probandi: q2 nec fuit interpellata nec alteri solutũ q̃ conscientia condenamus ecclesiaz que non reperitur in aliqua culpa cum istud sit tale negatiuum in quo durante pscriptione ad nil tenebatur ecclesia. nõ occurrit qd aliquo modo circa hoc sibi debuerit vl̃ potuerit prouidere q2 nec instrumẽta nec testes poterat rogare nam z si singulis diebus pscriptionis rogasset notarium vel testes super solutione nõ facta aliis horis eorũdem dierum soluisse poterat z fatue fecisset episcopum interpellando. propter que dubius sum in casu z puto sic fuisse predictum dominum Jo. qd satis colligo ex verbis solutionis. ❡ Ad declarationem tamen dicendorum est sciendum ꝙ circa negatiuam facti principaliter duo requiruntur lz plura sociẽdenter. pmo an debeat probari secundo an possit probari. ad pmum vtriusq; iuris doctores concordant ꝙ negatiua probari nõ debet nisi in casib9. Primo quando presumptio est contra negantem inducunt Innocẽ. in decre. cum iure de offi. delega. z alii decre. vnicã vt eccle. bene. z de success. ab intest. c. fina. de proba. post cessione. C. de codicil. l. nec codicillos. de dona. inter vi. z vxo. l. etiam de mur. si non quesiti de sicca. l. ii. Secundo ſm legistas in grauibus delictis. C. de aboli. l. fallaciter in fi. sed iuxti legiste l. qui viderunt scripta iuris nostri intelligunt illã legem de infamatis z hoc placet. vi. q. vlt. z c. vlt. z ꝭ. viti. Tertio quando probatur negatiua per sacramentum ex cõmissione iuris iudicis vel exẽpla ſm leges parent. C. de his qui ad eccle. confugi. presenti vltra medium cum sim concordan de testi. p̃ sentium z. c. penul. de sen. exco si vo de elec. vt circa. z. c. nulli. li. eo. eõ si. Quarto quãdo negat̃ vera scriptura vel probatio auctore. ff. de testi. ex tenore. C. de cõsti. optima. Circa scḋm quo queritur an possit probari respondetur ꝙ non nisi cum resoluitur in affirmatiuum vel equalentem. ff. de rem. nuc. super hoc ff. ad. l. aqli. inde neratius ꝭ. fi. vel cum includitur aliquod affirmatiuum quo probato probat̃ negatiua qui in decre. poe. c. fi. ff. de his qui sui vl̃ alie. iur. sunt l. filium. z bene facit quod no hoc eo. te. presumitur. Item quando habet determinationem vt in pre. dec. ex tenore. z l. optima. Itez qñ propter determinationẽ vel coartationem cadit in intellectum testis vel subiacet inspectioni oculorum quo casu probari pot etiam directe vt satis scripsi in dec. bone de elec. super glo. negatiue ex his videt̃ concludendum iuxta prius dicta ꝙ cum ius z presũptio sit contra negantem ꝓbare debeat ecclesia ſm iura ad hoc inducta. ff. ver ʒ quãdo loquunt̃ in negatiua que pot probari vt patet per singula exempla ipsorum iurium: si esset etiam responsum ad alia iura superius inducta in pn. ❡ Propter qd soluẽdu dico ꝙ aut allegat ecclesia ꝯsuetudinẽ gnalem in loco aut suã spalez pscriptione. pmo casu ꝓbet ecclesia ꝙ alie ecclesie loci nõ soluunt hanc quartam quo probato per clericos z rectores ecclesiarum loci qui de suo negatiuo facta ad istius commodum deponere poterunt tuta erit nisi contrariam consuetudinem huius ecclesie probet episcop9 per decre. vi. de offi. archi. z ea que ibi scripsi z sic intelligo ff. de public. l. reipublicanus in fine z. l. licitatio. ꝭ earum. vt si consuetudo esset ꝙ de libris vel pannis ser. eis non soluatur vectigal. Secundo casu aut ecclesia allegat prescriptionem nomine alterius puta alterius episcopi cui soluit quartã quo casu probet propter affirmatiuam ad hoc de prescript. cum ex offici. z sic loquitur decre. cum persone. l. non sum tibi subiectus quia sum alteri immediate. aut proprio z tũc aut allegat prescriptionez quadraginta annoꝝ. aut tanti tẽporis cuius initii non est memoria vel contrarii si. xl. tũc probet titulum qui precesserit inchoatam prescriptionem quo probato transfertur onus in episcopum ex hac presumptione z vi negatiue z fortius si cum titulo probaret denegationem. ❡ Scḋo casu probet z si non titulum ad qd nõ astringitur saltem communem opinionem z famam iuxta ea que notantur. ff. eodem lib. de prescrip ꝭ. i. in vlt. glo. z in Spe. de proba ꝭ. i. ad fin. quo probato transfertur in episcopum onus probandi vt supra fact. ff. de presump. quia vetustate. z ff. eo lib. debet en. fili. z tũc vtilis erit epo apocha solutionis vt in l. plures. z in dec. significauit. vl̃ loqt̃ decre. de actib9 iudicialibus in qbus negatiua trãsfert vt in dec. qm cõtra. z sic intelligo leges si ex cautione. z asseueratio. C. de non nume pecu. vt scilicet non ex vi negatiue tantum sed et ex presumptione qua debitores agentes consueuerunt lic se obligare sub spe future numerationis transfertur probatiõ in creditores. nec nimium in hoc grauatur episcopus cui satis erit probare semel infra .xl. an. in pmo casu vel a tempore cuius non est memoria. in secundo quartam fuisse solutã z sic temperetur equitas supra pro episcopo allegata de prescrip. illud. z. c. auditis. ❡ Si vo neutrum istorum in altera predictarum prescriptionum probet ecclesia etiam si ꝓbaret quartam petitam z denegatam ex quo titulum in prima vel communem opinionem in secunda non probat succumbat. diocesano etiã nil probante si tamen talis esset prescriptio que non requireret titulum. non posset ecclesia ꝓbare quod non soluit per positionem negatiuã si confiteret̃ ipaz epũs de confes. c. i. ff. eo. lib. per quam decre. satis posset attẽpetari: qd sola negatiua non transfert onus probandi etiam si probari non potest per negantẽ. alã non video quare fuisset necessaria vel vtilis prouisio illius iuris nouissimi ex quo aduersarius sic negans haberet necesse probare. concurrente vero presumptione secus vt dixi posset etiam probare per libros rationis si super his extant. z ita probantur apud nos aliqui nõ soluisse decimas papales. z eo casu intelligo ꝑ. l. fina. C. de fun. patri. debent enim illi collectores libros habere per quos de solutis rõnem reddant z per illos probari poterunt soluta z non soluta. z facit quod dixi ĩ de probatio quoniam contra super fi. viii. g. o per modum aut de cre. tertio non puto negatiuam casus nostri posse probari. nam illa loquitur de actu alienationis qui non potest expediri nisi per tractatum z deliberationez collegii. illi ergo q fuerunt etiam de necessitate in illo tractatu bene possunt ꝓbare quid fuit ibi tractatum. z quid firmatum affirmatiuũ vel negatiuum: sed solutio quarte episcopalis est actus qui per solum prelatum vel dispensatorem ecclesie sine scientia vel tractatu capituli potest fieri licite z sic longe diuersus z sic etiam respondetur ad decreta. tam litteris z decre. quanto in decre. iii. de consue. lib. eo. negatiua probatur per affirmatiuos actus quibus coartata bene cadit in intellectus testium qui percipere potuerunt exercitium illorum actuuz capitulo non vocato nec consulto per episcopum expedirĩ p̃ his sic distincta z addita puto singula contraria partim concordata z partim fore soluta. Jo. and.

¶ Regule iuris ciuilis sue ffoꝝ huius littere. S. sunt he.

Semper in obscuris qđ minimū est sequitur.

Secundū naturā est comoda cuiusqꝫ rei eum sequi quem sequuntur incommoda.

Si filiusfamilias sub conditione stipulatus emācipatus fuerit deinde extiterit cōditio patri actio competit qꝛ in stipulationibus id spectatur tempus quo contrahimus.

Semper in stipulationibus ⁊ ceteris ꝯtractibus id sequimur qđ est actum: ⁊ si non appareat quid actum est consequens erit vt id sequamur qđ in regione in qua actū ē frequētatur. qđ ergo si neqꝫ regionis mos appareat qꝛ varius fuerit ad id qđ minimū est redigēda summa est.

Sicuti in penā ex delicto defūcti heres teneri nō dꝫ ita nec lucrū facere si qđ ex ea re ad eū puenisset.

Semper in dubiis benigniora preferenda sunt.

Semper qui non prohibet pro se interuenire mādare creditur: sed ⁊ si quis ratum habuit quod gestum est obstringitur mandati actione.

Si librarius in transcribēdis stipulatiōis verbis errasset nihil nocere ⁊ reus ⁊ fideiussor tenētur.

Si in duabus actionibus alibi summa maior alibi infamia est proponenda est causa estimationis. vbi autem equꝑant famosis iudicis ⁊ si summam impatem habeant ꝑ partibus accipienda sunt.

Si quis obligatiōe liberatus est pōt videri cepisse. nō pōt videri accepisse. q stipulatus pōt exceptiōe submoueri.

Si nemo subijt hēditatē oē ius testamēti soluitur.

Si quis pregnantem vxorem reliquerit non videtur sine liberis decessisse.

Semper in coniunctionibus non solum quid liceat cōsiderādum est: sed ⁊ quod honestum sit.

Semper specialis generalibus insunt. seruitutem mortalitati fere comparamus.

Seruus rei publice causa abesse non potest.

¶ Sub littera. T. sequitur hec regula.

Totiēs in heredē damus actione rē eo qđ ad eū peruenit quoties ex dolo defuncti puenit nō quoties ex suo.

a Vtile non debet xxxvij. ¶ Prima glo. ponit exempla. secūdo vltra tria exēpla allegat ad hoc parte Broc. xxi. iura ad partem contrarium alle. ⁊ ponit Bar. huc solutiones demū plenius solui indēo ad solutionū contraria. ¶ In prima glo. ibi si falsis. loquit cū trāsactio hꝫ plura capita. ⁊ vnum solū decisum est per falsa instrumēta. ⁊ ibi si pro ꝑtoꝛ infra declaratur: ⁊ ibi difficilis: vt ga in capita sunt ꝯiuges vel parentes ⁊ liberi vel fratres vł iumenta sunt paria. vel e triga vel quadriga. hoc volunt leges alle. ⁊ ibi. l. plane in prin. si testator legatum mihi factum in aliū trāstulit mihi nō debetur etiam si ille capax nō sit. ⁊ ibi §. sed si mihi stipulor pāphilum promittis stichum ⁊ pāphilum. inutilis directō nō vitiat vtilē. ⁊ ibi que extrinsecus. extrinsecus adiecta stipulatione nō vitiātur si stipulāti rādeo. Armo virūqꝫ cano spōdeo. ⁊ ibi. §. ij. donatio facta ꝯiugi ⁊ extraneo. si est inseparabilis rerū vel personarū cā valet tota. si separabilis cetera valent. donatum ꝯiugi nō valet. ¶ In .j. glo. ibi nō tꝫ Dy. ponit exemplū p l. si duobus §. heres ff de le. j. vbi debeclegatum ad pstandum damnatus est heres ⁊ nō heres ⁊ ibi vsue etiam mixte sorti. ⁊ ibi pedius. a ꝑincipit pupuli esset. ⁊ ibi regulariter idem Accur. in pre l. pedius. sed dicebat Dy. solutione nō sufficere nisi casuu exceptoꝝ spālis rō reddat. ⁊ ibi inseparabilis. idem Jo. mo. §. ⁊ ibi cū sup. ⁊ per l. pedius. ⁊ ibi integrā vicino: sed in l. pedius nō fiebat insolidū cōpromissum: qꝛ tunc secus vt in l. se. sed cum iste Dyn. distinguebat tres casus. nā qñqꝫ duo ꝯcurrunt ad ꝯfirmationē vnius actus quoꝝ vnum est vtile. alterū inutile. tunc si vnum per se sufficeret valet qđ agit vt l. pre. qđ cum fal. tu. si vtrūqꝫ requirit nō valet: vt in l. pedius. secūdus casus qñ vnū solum est factum ex pluribus cōmixtum quorum alterū vtile alterum inutile. ⁊ tunc locum hꝫ distinctio de separabili ad inseparabile. tertius casus qñ plures sunt actus prorsus distantes ⁊ separati quoꝝ secūdus accedere videt ad reuocationē primi tunc secūdus oīo inutilis nō tollit pmū si vo aliquid vtilitatis hꝫ no pfecte ptineat tollit pmū ff si cer. per. l. certi ꝯditio. §. qm insti. q mo. tol. ob §. preterea ff de le. j. si seruus legatus §. si seruus de inut. stip. tes. l. ij. de his qbus vt in. l. cum qdam de le. j. l. plane in pn. ⁊ de adimē. le. l. legatuꝫ. §. pater. ⁊. l. lꝫ. dicit aūt q tres leges vltimo alle. videnē solutionē destruere sed non destruūt qꝛ ademptio legati quep eas inducit poterat vtiliter ꝑcedere sepatim sine trāslatione. ⁊ eodē mō rñdetur ad. l. iulianus. §. minor. ff de fund. instruc. sm Dy. hanc mām Cy. prosequit in. l. sancimus. C. de dona. vbi etiam ponit dictum Jo. de di e. quod fuit tale aut inutile causat ab inutili ⁊ tunc vitiat. ff de ver. ob. l. j. §. si quis ita. ⁊ de fideius. l. cū lex. ⁊. C. de legi. non dubium. fallit hꝫ cū qñ pmū est inutile respectu ciuilis vinculi sed vtile respectu naturalis. C. de ꝯtraben. stip. l. nuda de pac. si pacto. aut causatur inutile ob vtili: ⁊ tunc inutile trahitur ad vtile. ff de cōtrahen. emp. l. fundos. ⁊ sic pōt loqui. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. si sponsus. §. generaliter. qđ verum nisi expresse p. l. inhiberetur. ff de vsu. vsuras. aut vice mutua vnum est alterius cā ⁊ tunc vitiat vtrūqꝫ vt in. l. pedius. ⁊ ff fa. her. in hoc iudicio. aut neutrū est alterius ca. ⁊ tunc nō vitiat vtile si separi potest. si separi nō potest vitiat si ageti culpa possit asscribi induciat. §. item qꝛ. ⁊. §. trebatius. ad secūdū casum obstat Jo. an. li. de elec. si ꝯfirmationē ꝑpter qđ tēperari pōt illō dictū qđ trahit inutile ad vtile supplēdo vł saltē vtile nō vitiatur vt ibi. Ja. de bel. aūt ꝑsequit insti. de inuti. stip.

b Vtile regule cōuenit qđ do. superātij de cingulo epi terūsien. quis ꝑsequat abbreuiando ⁊ erat talis A. ⁊ B. litigātes in curia super receptiōe testiū vtriusqꝫ rescriptū ipetrauerūt ad partes cora receptore opponit. A. testes. B. recipi nō debere ꝗ rescriptum pro ipsius parte sit nullum quia excommunicatus erat maiori excommunicatiōe tempore date queritur an hoc ꝓbato rescriptū ex toto valeat an ex parte vel ex parte illius. A. tm: an vero in nullo valeat. ¶ Ad pmum allegat quatuor rōnes. ad secundum tres regulas ⁊ vnā rōnem. ad tertium quatuor rationes. demū soluit excludendo casus non dubios ⁊ ad materiam distinguit. ¶ Ad partem qđ in totum valeat inducebat de arbi. ꝯtingit. ⁊. c. per tuas. vbi cōmixtio habilis ⁊ inhabilis facit valere qđ non valēt gestum solum ab inhabili. ꝫ ergo rescriptum a solo excommunicato impetratum non valeat. S. eo. lib. de rescrip. c. j. valebit tamen propter cōmixtionem. ad idem quod dicitur de auctoritate prestita p verum ⁊ falsum tutores ff quod cum falso tutore. l. j. §. j. vñ vnitum cum duobus retinet conditiones que sunt meliores in altero. C. communia delega. l. ij. ⁊ de rei vxo. act. l. vna circa pn. ⁊ no. xvj. q. j. ⁊ temporis ne se. va. c. j. fact. xxxij. q. j. non est culpandus de spon. inter opera. ⁊ prodest maiori communio quam habet cum pupillo ff quemadmo. serui. amit. si cōmunem. ⁊ vide quod not. S. eo. li. de iurepa. c. vno in vltima glo. sic ad validandum rescriptum prosit excommunicato communio non excommunicati. cum non sit nouū quem per alium consequi: qđ per se consequi non posset. de concessio. preben. c. penul. cum concordan. ¶ Secundo certuꝫ est rescripta impetrata de consecutiuis iudicij distingui ab his q sunt principaliter impetrata: vt patet. S. de rescript. ex parte decani vbi valet primum eo casu quo non valeret secundum vt ibi patet in summario ⁊ intellectu. sed istud de consecutiuis iudicij ⁊ in iudicio ⁊ intra litem impetratum fuit: cū testiū receptio ⁊ ipsius receptionis commissio sit de hmōi ꝓcessu. patet primū de proba. quoniam contra. ⁊ secunduꝫ. S. de testi. presentium. e. lib. sed actus iudicialis cū excommunicato habit' ēt si sit actor valet donec oppōat exceptio. S. e. li. ō exce. pia. ergo valuit ipetratio. ex q̄ nō fuit exceptum.

¶ Tertio

¶ Tertio in effectu satis est q valeat ex persona nõ excõmunicati. nam si solus impetrasset rescriptum talia forme adversarius uteretur illo sunt enim rescripta cõmunia saltem post citatione. de quo satis scripsi de resti. spolia. ex cõquestione. facit ad idem de mu. pe. c. ij. ꝛ. ff. eod. libr. de rescrip. dispendia. §. reus quoqz C de temp. in integ. restitut. l. petende. sic quãdoqz unius partis privilegiu alteri participatur C de fruct. ꝛ li. ex. l. fina. poterit ergo excõmunicatus suos testes coram receptore pducere. ꝛ sic nõ est disputandum. an valeat quoad eum. ¶ Quarto. si hoc dicatur dubium debemus illã partem eligere. ut res potius valeat supra de verb. sign. abbate. ꝛ que minus sit captiosa. ff. eod. titul. l. quotiens. ꝛ in iudicijs equalitas servanda est supra eod. in iudicijs ꝛ. c. nõ licet. esset autem inequalitas unius testes tantum recipere quod si fieret. oporteret novam cõmissionem fieri melius est ergo partes hoc expediri compẽdio q per quãdam subtilitatem cum partiũ dispendio causam progari. ff. de re iudi. abbate ad finẽ. recipiat ergo. A. contra se quod p se approbat. v. q. iij. si quis testibus. nec illud solum i parte respuat de cõse. distin. ij. comperimus. cuz concord. potissime quia persone ipsius. B. cum quo impetravit approbando sibi deinceps opponere non poterit facit. ff. eod. lib. de elect. nulli cum concord.

¶ Ad partem q solum p non excõmunicato valeat facit hec regula ut utile separabile ab inutili quale est istud per ipsum inutile non vitietur. ex contrario sequeref q gravaretur quis alterius odio contra regulam. ff. eod. nõ debet ꝛ puniretur culpa carens contra regulam sine culpa. ff. eodẽ. ¶ Scdo q possit rescriptum in parte valere ꝛ in parte nõ valere patet. ff. eod. lib. de rescript. si eo tempore. nec mirũ cum in sententijs collationibus testamentis legatis ꝛ contractibus idem habeatur ut patet. ff. de arbit. cum tempore de pbẽ. dilect⁹. õ testa. Raynutius ꝛ. c. Raynaldus. sic ꝛ cõtractus pro parte tantum valet ꝛ claudicat de despon. ipu. de illis ꝛ ibi concor. Item si reliquit capaci ꝛ si capaci valz in parte capacis. ff. de lega. ij. si titius. ꝛ de lega. j. plane. § si coniunctim ꝛ. l. si duobus sic ꝛ in proposito teneat rescriptum pro parte capacis ad impetrandum.

¶ Ad tertiam partem q in nullo valeat inducitur quia si A. ꝛ. B. impetrarunt negari nõ potest. B. excõmunicatũ impetrasse quia licet ꝛ alter impetraverit tamen ꝛ ipse. ff. õ ritu nup. illud sed decre. dicit rescriptum ab excõmunicato impetratum ipso iure irritum de rescript. c. j. ꝛ istud est tale ergo ꝛc. facit ad hoc eod. titu. in toto ꝛ. c. plus semper.

¶ Scdo sepe cõmixtio vitiosi totũ improbat ut patet. ix. distin. ad sacros ꝛ. xvj. distin. c. j. unde si ex comedis quadrigis vel similibus unum est in casu redibitionis omnes redibentur si non singulare sed cõmune sint pretium eoruz. ff. õ edi. edic. l. cum eiusdẽ. unde si in testimonio vel istrumẽto sit aliquis falsitas totum vitiatur ut. iij. q. ix. pura de hereti. fraternitatis ubi satis de hoc scripsi post Innocen.

¶ Tertio cõmixtio scienter facta de excõicato in actu electionis illam vitiat ut nõ ix. q. j. nos in homine ꝛ. ff. eod. lib. de elect. si quando in glos. fina. ad idem. ff. de arbitr. l. pedius ubi non valet cõpromissum factum in liberum ꝛ servum in sententijs iudicialibus pcessibus latis vel factis ab habili ꝛ inhabili pbatur idem de re iudi. ad pbandum de offi. de leg. cum super idem in constitutione sindici de pcur. c. fin.

¶ Quarto cõmunio excõmunicati peccatum est ꝛ quandoqz mortale. ut late scripsi quod met. causa sacris in ultima questione ergo propter delictum impetrancis cum excõmunicato etiam quoad ipsum non valeat rescriptum ut puniatur in quo peccant de imu. eccle. c. fin. cum concor. ad primã ꝛ scdam partem facit quod scripsi post Inno. de offi. deleg. prudentiã. § vj. in glo. notat hic. ¶ Solvendo pmo proponit qonem nõ dubiam. in illis casibus in quibus etiã solus excõmunicatus impetrare põt exceptatis in pri. c. j. de rescrip. idem si in pdicto iudicio excõmunicat⁹ erat reus q põtuis facere ad sui defensione ptinentia. de iudi. intellexi de excep. cũ inter. Remanet ergo dubiũ. quando ille excommunicatus erat actor prime cause vel litis. ꝛ tunc dixit in toto cum valere rescriptum de consecutiuis iudicij impetratũ. ex quo non fuit exceptum per allegata post prin. prime partis versiculo secundo certum. sed si adhuc est excomunicatus: licet exceptio non obstet rescripto obstabit tamen productioni testiũ quos facit ut actor sicut obstaret coram delegante. extra themã vero ad declarationem materie. quando excõmunicati cum non excommunicato impetrant rescriptum non de cõsecutiuis iudicij. sic distiguit. aut simul impetraverunt ut actores cotra tertium aut unus ex eis ẽ actor alter reus. primo casu aut ius eorum erat divisibile vel utriqz in solidum competens etiam quoad exercitium. aut indivisibile utriqz comune primo casu pro non excommunicato valebit rescriptum quod pro excommunicato erit caducum. facit. ff. de le. ij. si tutto ꝛ mihi. secundo casu quando indivisibiliter est utriqz commune inseparabiliter vitiat rescriptum per ea que h plene no. in glo. ꝛ super ea quando vero unus ex eis actor est. ꝛ alter reus si excommunicatus erat actor. non valet rescriptum per pre. dec. prima de rescrip. cum rescriptuz a vitioso ꝛ prohibito traxerit originez ut ibi no. si vero excommunicatus erat futurus reus. qui cum actore cõvenit de iudice ꝛ loco ut est mos: tunc si nõ ab ipso rescriptum originem duxerit valebit in totuz ad hoc. C de cadu. tol. l. una § in primo. facit qd no. de pba. licet in gl. bene tamẽ. ver. Itẽ cõstat nõ tñ p illud audiref reus excommunicatus agere vel recõvenire volens. vel aliquid facere quod ad defensionem nõ spectet. nisi prius fuerit absolutus. de excep. cum inter in fin. co. lib. ꝛ ti. pis. ad id quod dixi de conveniẽtia iudicum obstare videtur quod scripsi post archi. in pre. dec. de rescrip. in fin. scilicet quod curia non admittit excommunicatum reuz ad conveniẽtiam iudicum sed illud procedit cum de excõmunicatione excipitur.

¶ Regule iuris civilis huius littere. V. sunt he.

Ille nõ creditur qui obseqtur i imperio pris vel dñi

Verum est neqz pacta neqz stipulatiõe factũ posse tollere: quod enim impossibile est neqz pacto neqz stipulatione potest compraehendi ut utilem actionem aut factum cõprehendere possit.

Vi lex duorum mẽsium fecit mentionẽ ꝛ qui. lxi. die venerit audiendus est ita enim ꝛ imperator noster Anto. cũ divo fratre suo rescripsit.

Vbicunqz cãe cognitio est ibi pretor desideratur.

Vbi timoris nõ est iusta accusatio.

Vbi repugnantia in testamento inter se invenitur neutrum ratum est ꝛ que rerum natura prohibentur nulla lege confirmata sunt.

Vbi voce sed presentia opus est mutus si intellectum habet potest videri respondere. ¶ Idem in surdo hic quidẽ ꝛ respondere potest furiosus absentis loco est ꝛ ita pomponius lib. j. epistolarum scripsit.

Vtum rome

que principatuz ꝛ caput obtinet nationã. ij. q. vij. beati ad fi. ubi petri ꝛ apostolica sedes fuit a deo principaliter ordinata. xxj. di. q̃uis. xxiij. q. i. rogamus. ff. qui fi. sint leg. per. venerabi. ad fi. ff. eo. li. de elec. fundamenta. §. ne autem ꝛ vide qd õ romis clero ꝛ populo romano ibi scripsi ante §. illud super gl. die sancta Martij habetur eadem data in l. Item venit § pridie ydus. ff. de peti. heredi. ꝛ iste mensis fm latinorum cõputationẽ est primus de hoc no. lxxv. di. c. ult. sz hebreyorum ultimus lxxv. di. § primũ. Prima gl. arguit ꝛ remittit. ¶ Secunda gl. instruit de calendis ydibus ꝛ nonis. ¶ Glo scire debes. instruit de more curie circa episcopatũ scribẽduz in litteris ꝛ circa forma bulle ꝛ circa pontificatuz ꝛ quando incipit. ¶ Ultima glo. querit et gruit pro ꝛ cõtra

opiniones ponit et soluit in fine facit cōclusionem operis in glo. scire. ibi ipse dicitur miles qui celesti militia exornatus est et in comitatu principum retentus est et cinctus et ibi de consulibus l. i. et de decur. l. fi. loquuntur iste leges de veste trabea qua vtebantur consules et de insulis consulatus. et de insulis prefecture et idem in auth. de consulibus que stati allegatur et ibi ex eo non est miles etiam ad militiam expensis publicis annumeratus donec fuerit in numero.

¶ In gl. ij. ibi qui ad nundinas vel a colo i. venetor qua venerabantur olim vt no ff ver. sig. cum bisextus in prima gl. et ibi dies ad ydus de hoc. xviij. di. propter. et ibi octo vicenos cui si bisextus fuerit superadditur vnus.

¶ In glo scire debes ibi scribere possint bene facit. Ko. li. de conces. preben. c. vlt. in prin. pōderato ibi textu summi pontificatus. et quod ibi no. in gl iij et quod sequitur in hac gl. per quod cōiuncta patet quod Bonifacius tempus pōtificatus vocat quo non erat consecratus. et ibi bulla sine nomine. de hoc in spe. de rescrip. presenta. § vlt. ver. Item quod obtentū est sed hodie opponentes ista contra litteras quas Clemens tradidit an suam coronationem sunt excōmunicati per ipsius extrauagantem. que non nulli. et ibi copulati. et est similis error in cōputatione annorum domini quia quidam incohant a natiuitate. alij a circūcisione. alij ab incarnatione. alij ab octauis calendis octobris. sicut fiebat ante aduentum christi de hoc vide in spe. de instru. edi. § i. ia. i. et ij. columna.

¶ In vit. glo. ibi nonagesimooctauo. de tempore cōpillationis decreti no. ij. q. q. vj § forma. de tempore lateranensis cōcilij dixi de his que fi. a prela. cum apostolica in fi de tempore generalis dixi de deci. c. penul. de tempore vtriusque lugdun. dixi. Ko. li. de elec. nemo super glo ij de tempore concilij vien. vide no. in clem. de censi. cum si in glo penul. et ibi noue cōstitutiones: hoc dicit propter constitutiones. vij predecessorum. de quibus non dubitatur. qui prius ligarent licet noviter per Bonifacium fuerint hic inserte. illi autem fuerunt grego. ix. et x. et quarti Inno. Alexan Urba et Cle. Ni co. iij aliorum cōstitutiones non memini hic insertas et ibi iuris veteris. vide quod no. in proemio clē. in glo videtur per hanc. et ibi §. vt autem apertius. Joan. mo. Ko. in generali sub xiij mēbro allegat hanc auth. que necessaria sit publicatio in prouinciis ad hoc vt ligentur prouinciales et dicit id verum cum vna cōstō editur secus si plures cō communi voce prehabita de extrauagantibus faciendis vel iuribus reformandis. vel secundū eum illud in lege imperiali quia cū imperator qui est aduocatus ecclesie habeat discutere debet fieri in prouincia publicatio. sed papa qui nō habet pedes plūbeos stabilisque manens dat cuncta moueri in ipsius ergo cōstitutione non est necessaria publicatio per prouincias. Ko. de postul. c. i. summo necessaria esset in hoc casu declaratio Mo. fi. in dec. quia cunctis ver. nec obstaret. Ko. li. de con. preben. dicit speciale in cōstitutione principis que ligat post duos menses a tempore publicationis in alijs sit tempus arbitrarium pro ratione diuersitatis et pro materia remittitur ad summā de consti § quando cōstitutio in prin. et ibi preparat sicut canones. i. q. i spiritus sanctus in fi et c. i. ita sit que etiam per ministerium reproborum spiritus sanctus probos colligit.

¶ Hic aduertendum est quod romani pontifices non ponunt inditionem in suis litteris imo nec ponunt annum expressum natiuitatis vel incarnationis sed ponunt hec quattuor locum annū pontificatus mensem et diē principis. romani ponunt duplicem et quandoque triplicem annū. anū domini anni regni et etiam imperij post coronationem et tamē in ditionem non ponunt vnde vltime in rere de quibus loquitur clem de iureiur. romani in fin. habebant data rome apud sanctam Sabinam. M. ccc. xij. secundo nonas Julij regni anno. iiij imperij. anno. i. ille de quibus ibi premittitur date fuerunt. M. ccc x. ydus octobus sui regni anno secūdo. olim in priuilegijs papalibus vel in instrumentis que fiebant de actibus papalibus ponebat annus domini et inditio. xxij. quia nomine domini et prin. sed illud quia talia subscribebātur per notarius. sed hodie in bullatis notarij nō inscribunt et sic predicta non faciunt ad questionem qua queritur an omissio inditionis vitiet instrumentum et quid si indito cum anno concordare non potest. ¶ Ad intellectum huius bimembris questionis datur remissio. et inducitur alia questio Gof. et solutio. secundo soluitur primum membrum cum duplici determinatione tertio secundum membrum disputatur. et contra instrumentum inducuntur ver. secundo pro instrumento. iiij. ex quibus concluduntur. v. ad quartum signatur duo contraria et soluuntur. tertio ponitur opinio et dictum Hy. quarto ad plenam solutionem distinguentē et contraria respondentem In themate ergo declarari potes secundū cōputum plene traditum de fide instru. inter in glo. inditō. pa ea quia dicitur anno domini. M. ccc. xxvj inditione. xi. cum debeat dicere nona si verus est annus. alias si vera erat inditio debebat dicere anno. xxviij vel anterioribus.

¶ Gof. in questionibus suis q̄stione prima querebat de nomine pape vel imperatoris anno pontificatus vel imperatoris an fidem faciat priuilegium rescriptū vel instrumentum predicta non exprimens et tenet quod non per iura que stati allegabo. alle. etiam C. de apo. pu l. i. li. x. i auth. de exhi. et intro. reis §. sancimus coll. v. et idem dicit si deficiat locus alle. q̄ no. Ko. li. de re iudi. abbate ad fi. in glo. i. ¶ Sed redeundo ad id quod primo querebam scilicet de inditione quod inferenda sit expressum est i aute coll. v. vt preponatur nomen imperatorum et coll. vi. qui. mo. na. effi. le. §. quantū vero sub illa inditione illo mense illo die et c. de. fi. instru. iter. versi. sed contra. xxiij. di. in nomine domini in prin. facit quod. xxv. q. ij. si quis de re. do. cum venerabilis. et per Guil. in spe. de instru. edi §. ij. in prima columna et §. instrumentū ver. Idem quod non est. et habet de inditione. xx. iij. q. v. de liguribus et. xvi. q. vij. maiores. cum ergo per prius allegata appareat inditionem esse de substantialibus instrumenti. dicendum est sine illa instrumentum non valere. quod intellige si per aliqua que precedant in pagina de inditione non cōstat: quod sufficeret. facit supra de voto ex multa. §. verum de ap. secūdo requiris. xxxij q. vij. apostolus ff de ede. si quis ex argentarijs. §. si minium ¶ Quod dixi instrumentū non valet verum intelligo nisi consuetudo loci habeat contrarium scilicet inditionem in instrumentis nō poni. bene facit ō fide instru. cum dilectus. iuj. di § leges ff de legi. de quibus in fi. facit pro hoc decō equitas que fundatur sup cessatione cause. cum enim hodie non fiat illa inditio vel solutio tributorum ferri argenti et auri. de qua no. C de iusti. co. compo. l vna in fi. et i aute. vt preponatur nomen imperatoris in prin. et dixi in p. dec. in ver. super glo. inditio. facilius cessare potest ipsius scriptō que propter illa fiebat supra de voto magne in fi. de renun ci. post translationem et ibi concor. ¶ Nunc transeamus ad secundū mebrum quod per disputationis modum tractauit Hy. in quo primo repetitur quod predixi scilicet. inditio est de substantialibus instrumenti per iura prius allegata. sed secundū thema varietas talis est que inducit contrarietatē propter qua videtur instrumentū non valere. ff de regu. iur. vbi repugnantia vel saltem non iuuare producentē supra de fide instru imputari. et C. eodem titu. scripture.

¶ Secundo constat quod instrumento scriptum est de anno et ditione non posse sit verum esse. ergo fateri oportet alterum falsum. et sic totū instrumentum vitiatur. ix. di. si ad sacras facit ff ad legem cor. de fal. eos qui ¶ Tertio illa pars que est falsa habetur pro nō scripta. ff de verb. sig l. paulus sed pars vtraque scilicet annus et inditio sunt de substantia instrumenti si ergo alterum quod est falsum censetur nō scriptum facit ff de aucto. tu l ij. qui satis cog l. quotiens ergo deest alterum de substantialibus per quod concluditur instrumētū non valere sicut ad annullandā electionem sufficit quod in ea desit vnū de substantialibus de elec. quia propter quia ecclesia et c. cum potest. facit ff de transac. cum hi §. si pretor et de rebus eorum magis § si ea alienum. ¶ Quarto certum est quod quando ad esse rei duo vel plura necessaria requirunt

altero

altero deficiente deficit quod agit. ff. .j.q.j. detrahe. de bap. c. pe.
¶ Quinto quid plura non e textus est q falsitas instrumenti potissime patere potest ex inditione in q ipsius offuscatio reddit instrumentum suspectum .x. de fide instru. inter dilectos. ver. sed contra non videtur q aliud sonare possint h verba nisi casum nostrum .s. q non conueniendo cum anno inscripto falsitas appareat. ¶ Ad contrarium inducitur q error tabellionis scribentis aliter quam debuerit contrahentibus vel alteri ipsorum cuius comodum inspicit instrumentum non debet obesse. C. de testa. errore .z. l. ambiguitas quarum mentem vide in suffragijs .x. de fide instru. ex parte. ff. de regu. iur. si librarius quam vide sub sua litera z facit etiam ff. de heredi. insti. quotiens §. sed si maiorem.
¶ Secundo vbi de damno vitando agitur constat q error facti etiam proprij non nocet ff. de condi. inde. sed z si me putem .i. z .ij. in ff. de ac. emp. l. si tibi liberum ff. de iur. z fac. igno. l. error z .l. regula. ¶ Tertio reperitur quandoq error facti z iuris mixtim circa idem concurrere licet de lucro captando agatur perinde ac si dolus z error facti interueniret. ff. de do. inter vi. z vx. si sponsus. §. generaliter.
¶ Quarto certum est q probabilior est ignorantia in alieno facto q in proprio. .x. de rescrip. ab excommunicato ff. pro suo l. fi. z ad trebel. l. qui §. ¶ Modo ex his concludo primo q hic est error non habens originem a contrahentibus sed a tertio scilicet notario. Item quod hic agitur de damno vitando. quare siue errauerit notarius in iure siue in facto siue mixtim non debet error nocere contrahentibus.
¶ Secundo si error computationis vel calculi non nocet. .C. de error. calcul. l. j. z C. de iur. z fac. igno. l. si post diuisionem z .v. legibus sequentibus. si igitur notarius in inditione z ipsius computatione errauit eius error nocere non debz.
¶ Tertio constat scribentis errorem non debere nocere. vt est dictum z patet C. de erro. aduo. l. ij. ff. de heredi. institu. l. his verbis §. final. sed in his que non solent a partibus exprimi. sed a notario presumimus verba fuisse ipsius notarij z non partium presumimus illud fuisse a partibus expressum. quod ex cōsuetudine per ipsas exprimi solet. an ff. de questi. l. de minore §. tormenta C. loca l. circa ff. de edil. edi. quod si nolit §. qui assidua de .c. i. si seruus plurium. §. final. de le. iij. l. nummis z .l. predijs. §. ricio z .§. final. facit regula inspicimus supra eodem titulo secundum id concluditur quod error notarij partibus non nocebit.
¶ Quarto q variatio vel error circa substantialia nō reddat rem inutilem sic probatur. si heredis vel legatarij nomē equipollens omittatur dispositio nulla. sed valet dispositio si exprimitur. licet in expressione erretur ff. de heredi. insti. l. quotiens in princip. z § si quis nomē z l. his verbis. §. vlti. insti. de lega § si quis in nomine. C. de testa. si in nomine de lega. si forte diuinum. ff. de ver. ob. si in nomine ex quo concluditur quod licet omissio anno de domini vel inditionis possit viciare instrumentum. expressio tamen errorem habens annexum viciare non debet. facit de confir. vti. vel inuti. bone. soluti ubi fraus tacentis sed hic error scribentis.
¶ Item q clemē. de elec. cōstitutione §. i solue vt ibi z vl. gl.
¶ Quinto lex dicit quod omissio substantialium que leuia sunt non viciat quod agitur. ff. de ventre inspici. l. j. in fin. cū ergo per instrumentum constet de grauibus scilicet de personis contrahentium z re in contractum deducta z de causa contractus. que contractum perficiunt. cetera que solent apponi videntur leuia quare z omissa non viciant vt supra.
¶ Et hanc partem videtur tenere Dyn. dicens etiā plus presumi errorem in inditione q in anno. cum prima sit magis incognita. z circa publice nota ignorantia presumitur lata culpa. que dolo equipollet ff. de instito. sed z si pupillus § prescribere ff. de ver. si gnu. cedere. §. final. z .l. late z l. magna. an incognitis aute subsistenetur ignorantia vt in pre § prescribere. ex quo ergo error tabellioni attribuitur verisimilior est in ditionis quo presupposito poterit facile corrigi vt plus valeat quod scribi debuit q quod scriptum inuenitur. ff. de sta. homi. l. j. in princip. de offici pre. illicitas. § veritas C. plus valere quod agitur .l. i. z per totum z de libe. causa. l. nec omissa.
¶ Scias q quādo post productionem instrumenti apparet in ipso error notarij in omissione vel falsitate inditionis vel his similibus nō corrigit notarius nec supplebit sine auctoritate iudicis vel officialis ad hoc constituti vt est hosti. pre. consul notariorum alias posset sibi impingi falsum ff. de fal. eos qui in princip. si vero antequam parti tradat autenticum videt notarius se errasse sine iudicis auctoritate suum errorem corrigit z sic seruatur ad hoc facit quod no. in spec. de instru. edi §. post q ver. sed nunquid casu. z ver. vbi autem z .§. instrumentum ver. sed nunquid confectio. ¶ Si nō extat notarius qui corrigat z posset videri eius protocollum per quod appareret error anni vel inditionis illi stabitur in autentica coll. iij. de tabelli §. illud. z vide quod nota. in spe. de instru. edi §. instrumentum ver. quid ergo si in not. z iura ibi allegata facit. .x. de fide instru. c. pst. z propter hoc etiam tenetur notarius protocolla tenere vt scripsi ne clerici vel mo. sicut te. z nota. Guill. in Specu. ti. pre §. restat ver. sed quero sub qua. si nec prothocollum videri potest nec per testes conducatur qui memorentur de anno nec aliud est instrumento per quod appareat veritas anni descripti quod esse posset puta quia exprimitur nomē cōsulis qui erat annalis per quod satis videtur patere erratum in indictione his deficientibus putare contrarietatem illam obstare per prius allegata
¶ Nec obstant secūdo que iam .x. concessi. si constat vel saltem verisimiliter presumitur de errore. vbi vero nō est circa alterum certum erroris indicium constat diem incertam z sic habendum perinde ac si non esset sicut dicitur de incerto voto eligentis. .x. eodem libro de elec. c. ij. z facit quod ibi nor. in glo. ante pst de incertis iudice arbitro z tutore z procuratore z vide remissiones quas ibi dedi z fortius procedunt predicta quādo tempus propter prioritatem multum facit ad causam in qua producitur instrumentum.

Hic vltima questio quā hieme tractaturum obtuli in prima glo. procmij compillationis gregoriane. an magistri compositores librorum vel scriptorū sua nomina debeant in illis inscribere memor sum quod iam diu est questionem hanc in suo quolibet magistro meo in theologia formauit. sed solutionem ipsius vel alterius nunquā audiui. z hoc mouet ad fortius insistendum. scio qd aliquos absq lectione sequentium solutionem tibi notam. cum etiā in mais paruis opusculis nome inserpserim. sic Plinius seruus que reris a Cornelio libro primo epistola. xx. que oratio commendabilior esset breuis vel prolixa. dixit solutionem se scitorū per solam visionem absq lectione breuis vel prolixe epistole responsiue quod tamē hic pro solutione illud non sufficiet infra patebit. decurtabuntur autem allegationes. vt plenius circa solutionem insistere. ¶ Ad partem negatiuam. primo inducuntur auctoritates veteris testamenti z noui secūdo dicta canonum z doctorum tertio z quarto due rationes.
¶ Primo inducit .i. Regum. ij. nolite loqui sublimia gloriantes. qr deus scientiarum est dominus. hiere. ix. ad fi. dicit dominus nō glorietur sapiens in sapientia sua. i. ad corinth. iiij. quid habes quod non accepisti. si accepisti quid gloriaris. ad Gal. v. in fin. non efficiamur inanis glorie cupidi. ad ephe. ij. B. ne quis ex operibus glorietur. i. ad Thessalon. ij. A non querentes ab hominibus gloriam. imitemur ergo christum dicentem Jo. viij. ante finem ego gloriam meam nō q ro. z apostolum dicentem ad Gal. vj. mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu cristi.
¶ Secūdo canon reprehendit etiam bonnam actuū superbam gloriationem. xj. q. iij. iniustum in fine. z eos qui humanam laudem querunt. j. q. i. sunt nonnulli. ix. q. iij. non solum nec debet inesse docenti auiditas laudis cōsequende. xxxix. q. iij obijciuntur hiero. ad Pama. z Mar. z. E docet etiam gloriolam ex scriptis vitandā dicens nisi prolixum esset

⁊ redoleret gloriam iam tibi ostenderem ⁊c. Item ad gala
tham. qui noi ac falsam doctrinaȝ que gloriam querit huma
nam ⁊ de. xliij. mansio. xi. dicit nil tam periculosum est quam
glorie cupiditas ⁊ iactantia ⁊ animus conscientia
virtutuȝ. ⁊ super Mathe. B. non queras gloriam. ⁊ cum in
gloriosus fueris non dolebis. ⁊ super Parabo. xxviij. dicit
quod laus cruciat iustos ⁊ iniquos exaltat. Greg. etiam. xxxj.
moralium aggrauans inanem gloriam. dicit quod ex illa proce
dunt inobedientia iactantia hypocrisis contentio pertina
tia discordia nouitatum presumptio. ergo merito fugienda
Tullius li. i. tuscul. q. c. vij. reprehedit opifices qui post mor
tem nobilitari volunt subdens quid nostri philosophi non
ne in libris ipsis quos scribunt de gloria contenenda suo no
mina inscribunt. cuius etiam dictum ponit Hiero. super Ga
latas. B. ⁊ Valeri⁹ li. viij. c. de cupiditate glorie circa finem
vbi dicit quod illi qui professionem eleuant vsurpatione memo
rie assequi conantur cui conuenit lex professio. C. de muneri pa
tri. li. x. ⁊ sene. epistola. vij. gloria publicandi ingenij te non
producat in medium. ⁊ epistola. cxiij. in fine. qui virtutem su
am publicari vult non virtuti laborat sed glorie. Item plini
us li. i. epistola. viij. maiori animo honestatis fructus in con
scientia quam in fama reponitur. sequi enim debet gloria non ap
peti. vnde li. iij. epistola. xx. turbatur quod multi famam consci
entiam pauci verentur. debemus ergo dicere cum apostolo
gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. ij. ad cor
inth. i. xj. q. iij inter verba de sacra vnct. c. vno. §. hoc ergo.
Non omitto Galienum qui vij. questione terrapeutice in prin
cip. multum ad propositum sic dicit. Contempsi multorum lau
dem hominum cupiui veritatem ⁊ disciplinam nullam esse existi
mans neque meliorem hominibus neque diuiniorem possessio
nem propterea ego neque. scripsi in quibus nomen meum vlli
ex me scriptorum librorum. rogabam autem vt nostis ⁊ vos ne
que me laudare apud homines immoderatius sicut assueui
stis neque subscribere conscriptiones meas.

¶ Tertio sic probatur. ea que dant materiam delinquendi
vitanda sunt sed nomen inscribere est tale ergo omittendum.
maior patet. lxiij. dist. §. verum. xij. q. j. certe. xiij. q. iiij. nec hoc
quoque de coha. cleri. c. j. ⁊ eodem libro de sta. regula. c. vno
in fine prime partis ⁊ de vsur. vsurarum in proemio ffor. §.
illud ff nau. cau. sta. l. j. §. j C. de lati. lib. tollen. l. vna. §. pre.
minor patet. dicit enim Hiero. statim cum aliquid scripsit in
ter amatores suos ⁊ inuidos est contentio. primi excedunt
in laudando secundi in vituperando ipsius verba vide in hie
ro. ad Pamachium. iij. lib. ⁊ super Osee. v. dicit quod scriben
tibus dum viuunt prosunt amicorum studia ⁊ nocent emulo
rum obprobria ⁊ premittit quod amici plus merito laudant ⁊ ini
mici plus iusto detrahunt facit quod. ⁊ proximo dixi post ga
lienum. non sunt ergo nomina inscribenda per que datur ami
cis ⁊ emulis mentiendi materia.

¶ Quarto cum cuique satis sit opinionem ⁊ rationem ipsius
scire vel allegare sine nomine opinantis. vt probatur de fe
rijs capellanus de resti. spo. litteras de cele. mis. cum marthe
. §. quesiuisti de hab. ap. maiores ver. quis ⁊ §. Item queritur ⁊
in clem. de sum. tri. c. vno. §. finali. in quibus omnibus textu
⁊ pontifices opiniones ponunt non expressis opinantium no
minibus. patet ergo nugatorie vel ex abundanti nomen in
scribi ⁊ hieronymus ad alexandrum. C. non doctoris opinio.
sed doctrine ratio ponderanda est. ⁊ contra pelagianos li.
iij. in dogmatibus ⁊ questionib⁹ differendis non personas
causa querenda est. ⁊ facit ad Dama. iiij libro. Item super
zachar. C. non quid vel vbi scriptum est sed qua ratione sic scre
ptum considerandum est. facit. ix. dis. ego solis. ⁊ hoc meri
to quia lex est omne quod ratione consistit. prima dis. consue
tudo. ex his concluditur ad negatiuam.

¶ In contrarium quod sint nomina inscribenda vtriusque testamen
ti auctoritates veniant sicut supra. secundo ipsius exempla.
tertio dicta doctorum. quarto ratio auctoritatibus ⁊ rationi
bus adiuta. ¶ Primo inducitur illud ecclesiasti. xxxvij. sa
piens hereditabit honorem ⁊ nomen illius viuet in eternum.
hoc autem nisi per certitudinem nominum esse non posset. quod
etiam de Salomone ⁊ Aristotile facile discernitur ⁊ eode
libro. c. xli. curam habe de bono nomine. ⁊ Isaie. lxiij ⁊ lxviij.
gloriam meam alteri non dabo. quod sine inscriptione possit fa
cile euenire. fiunt enim quandoque false inscriptiones. vt patet
in mercatura hieronymi sub lra. C. ⁊ ad Pam a. ⁊ Mar. xx.
li. ⁊ ad hoc facit. xvj. distin. c. j. ⁊ c. clementis. ⁊ Psal. cxiii.
nomini tuo da gloriam math. v. luceat lux vestra coram homi
nibus vt videant opera vestra bona. ⁊ i. ad corinth. ix. bonum
est mihi magis mori quam vt gloriam meam quis euacuet. ⁊ ad
Roma. ij. gloria honor ⁊ pax omni operanti bonum.

¶ Secundo vt quid in dubio proponitur questio que solui
tur per vtriusque legis exempla hiero. ad marcellam xiij. non no
cet exemplis affirmare quod dicimus. nonne Isaias hieremias ⁊
ezechiel omnesque. xij prophete minores suarum visionum vel pro
phetiarum principijs sua noia habent inscripta. ideoque de parabo
lis Salomonis ⁊ libro ecclesiastes ingressus aduertet hec de
veteri. Item de noue in nouo testamento apostoli suis epistolis ex
cepta prima Ioan. ⁊ vitis pauli sua noia inscripserunt. idemque in
apocalypsi consicio. idem patet in hieroymo in decisione de epistolis
hiero. ad aug. Tertio patet idem quia hiero. sup ecclesiaste. ij. c. com
mendat laborantes qui libros componunt ⁊ memoriam sui reliquunt
ergo inscribere licet ad id vt scribentis memoria habeatur ⁊ ibi
dem c. vij. fac tibi famam longiorem vt ad tuum vocabulum po
steritas delectetur ⁊ ad euandrum ⁊. B. reprehendit non inscri
bentem dicens quid fecerat vt fugeret periculum disputandi cui
conuenit quod ipse scribit ad dominonem ⁊ contra ruffinum. C. Item no
men non inscribere est scripta celare. quod hiero. reprehendit di
cens contra Ruffinum. §. dico oro celandas scripsisti cedulas cur pro
dedas si vt celares cur scripsisti si vt proderes celabas. Item
Plini⁹. ij. li. i. opusculo. iij. canino ruffo. sic scribe effinge ali
quid ⁊ excute quod sit perpetuo tuum. nam eum reliqua tetrum tuarum post
te alium atque alium dominum sortientur hoc nunquam tuum esse
desinet si semel cepit. ⁊ ad eunde li. iij. epi. vij. Cum nobis de
negetur diu viuere relinquam⁹ aliquid quo nos vixisse testemur.
talia enim secundum philosophum. x. ethicorum faciunt homine immortalem
¶ Quarto vt dicit Macrobi⁹ sup somnio Scipionis lib.
ij. ⁊ iij. negari non potest quod sensus vel visus affirmat licet experimur
nos turbati cum librorum quos studemus ignoramus auctorem
⁊ sepe quod non inuenimus in principio querimus in fine. ⁊ si nec
ibi qui cupiditas hominum est auidius occulta cognoscere vt dicit
hiero. in vita Pauli. ingrimus per media si de auctore cer
tificare possem⁹. inhoneste ergo facit auctor incertitudinem
hanc relinquens cum Sapientie. vij. dicatur quod spiritus sapientie
debet esse certus disertus suauis ⁊c. ⁊ subdit stabilis certus ⁊ se
curus satis ergo potest inferri quod illa certitudo duplicata debet re
spicere stili certitudinem ⁊ auctoris. vnde ecclesiastici. xxij. in fi. la
bijs meis signaculum certum ⁊ ius commendat eam qui emittit verbum
certum ⁊ enarrans veritatem. vnde numeri. xvij. in principio deus
precepit de. xij. virgis quod nomen cuiusque trib⁹ in sua virga scri
beretur vt haberetur noticia certa virgarum. sic ⁊ ad eunde finem
virgis vel operibus magistrorum ipsorum nomina debent inscri
bi cum virgis merito comparentur qui ad similitudinem virgarum que
recte sunt virent ⁊ florent testificant intellectus ⁊ eos virere ⁊
florere faciunt. vltra id virgis ad disciplinas vti solent magi
stri. xxiij. q. v. c. j. ad fi. Item cum auctor sit principium essendi sui libri ⁊
sic vna de quatuor causis. s. efficiens que notetur in libris non est ab
surdum est illam fore incertam. Item cum libellus qui certum respicit
habere debeat actore inscriptum. non est absurdum est dicere quod
libellus qui respicit vniuersaȝ non indigeat inscriptione sui au
ctoris patet primum. ij. q. viij. libellorum de li. obla. c. i. ⁊ ibi no. mul
tos etiam casus qb⁹ reprobatur incertitudo collige ex no. ⁊ eo.
li. de elec c. ij. cum suis remissionibus. ¶ Ad solutionem que
stionis veniens dicam cum hiero. ad Dama. iij. C. quod decet per ip
sius veritate habenda laborare paulisper ergo sex premitta.
¶ Primum quod questio non proponitur de principibus vel platis qui
legent. qui presunt subditis imperare sed de magistris quorum scripta
non attendunt nisi quantum de ratione deriuatur vt dictum est. Secundum est quod
quod non praetendit in dubium deducitur an nomen auctoris sit inscribendum
tanquam per

pria ciuitatez vel essentiam. z intrinseca cognitione sciente cu sit causa extrinseca. qđ etiā ostendit Seneca epi. lxvj circa medium. vñ ab ignorato opifice scietia tradi pōt de omnibus integralibus z subiectis ptibus suis. vnde Hiero. in pncipio suo cronice dicit. qđ v. vj. z. vij. editio q̄rū ignorantur auctores anerorū ante sine nominib⁹ meruerunt. Seneca epistola xx facere docet philosophia non dicere z epistola. xvj. philosophia i rebus est nō in verbis. concor. ī eo. lib. de elec. comissa § porro cū concor. Tertiū ē dato qđ in casu de quo queriť in inscribēdo vel non culpa fore dicaľ non tñ est talis que iudicialis foz penam requirat per qđ fateri oportet illius de quo queritur conscientiam ponderādam. Quartū q̄ Hiero. in textuali plogo in epistola ad ebreos dicit Paulū ī ipsa epistola suū nomē z officiū non scripsisse pp sui humilitatē z illorū quib⁹ scribebat superbia. dicēs beatu Jo. a. ex causa eisdē in pma sua epistola nomē subticuisse. Quintū est qđ valerius li. viij. c. penul. d cupiditate glorie in pncipio diffinire noluit an glorie cupiditas sit vitiosa vel virtuosa. z an vt necessaria negligi debeat nō virtute. Augu. tñ q̄rto de ciuitate dei dicit qđ famas videtq amorē laudis vitiuz eē cognoscit. curiosus de hoc videat p Thomā scda scde q. cxxxij. maxime. i. ij. z. iij. articulis. Sextum qđ huius q̄onis veritas distinctione reqrit z illam multiplices subdiuisiones oz habere extimās ergo ex illis confusionē vel obscuritatem obuenire posse ad qđ Seneca epistola lxxxviij. idē vitij habet nimia qđ nulla diuisio. simile pfusio est qcquid vsq; in puluere sectū est. z permittit philosophiā in ptes nō in frusta diuidenda. diuidi. n. illam non concedā vtile ē. vtar ergo alio mō soluēdi qui clarior erit z in sīlibus trahi poterit in exēplū sicut euenit de modo quem ad decurtandas distinctiones inueni in q̄bꝰ eēepi scopi excōmunicantis appellantes quā pposui sup regula cum sunt partium. ff. eo. li. cui nunc addo modū ad euitandas easdē. ¶ Ponaz ergo prio de non inscribente casus q̄bus non peccat z alios q̄bus peccat scđo de inscribente faciā illud idē. ¶ Prim⁹ casus est quando propter putam humilitatem non inscribit ad hoc sufficiat qđ. ff. primo dixi post hieronymum ver. tertium z ad humilitatis cōmēdationē vide quod no. ī clemā. de reli do. cū de q̄busdā in vlt. glo. ¶ Secundus quando non ponderat nec aduertit sic inscribēdū vł nō forte sic fuit ī his doctoribus de q̄bus ī fra prio membro dicetur. siue. n. dicamus peccatū id qđ est factum dictum vł cocupitum cōtra dei legem vt no. fm Augu. de pe. d. ij. ille rex ad fi. siue fz Ambro. dicatur peccatum qđ aliter fuit q̄ probatum est. i. approbatū ī consciētia nō erronea. xxviij. q. j. §. ex his. siue dicatur voluntas retinendi vel cōsequendi qđ iustitia vetat vt habetur. xv. q. j. §. i. in fi. nō erit eo casu dare peccatum vbi non precessit iniquitas que ē habitudo mētis iniuste vt in pre. c. ille tex. procedit hoc maxie isto casu quo cōsciētiaz ponderamus vt. ff. dixi. v. secundum. ¶ Tertio quādā non scribit quia actus vel stilus suus ita non est notus q̄ sine inscriptione cōstat de auctore cuius noticiā alij in scribendo d ducent ad posteros hoc videri posset in gratiano qui non inscripsit compilatione decreti. in Jo. z Ber. z Accur. qui se suis apparatibus non inscripserunt tamē legendo fuit id notum contemporaneis z per illos deuenit ad nos. xj. di. ecclesiasticarum de cele mis. cum marthe. ver. credimus. licet ī additione dec. q̄ sicut de elec. Ber. de se fecerit metionem secundū quedam exēplaria. z Accur. de se in. l. facta § si vero. ff. ad trebel. ad idē inducitur quod ex. xv. qui inscripserunt in cōpilatione gregoriana soli q̄tuor se inscripserunt vt scripsi sup eius proemio in prima gl. z qđ de Galieno primo dixi in primis allegationibus ver. ij. in fi. nec tamē absurdū diceretur predictos lz in nigro se non inscripserit Rubricas vel titulos preposuisse vel poni cōsensisse vt ipsos auctores fuisse constaret vnde pnceps non vult talium nomina subticeri. C de ventre inspi. l. tanta. faciunt proemia istius compilationis z gregoriane. ¶ Valerius etiaz ponit lib. viij. c. de

qđ scripserat eapode ne posteris esset ignotu fabula erat ex q̄ dicit Valerius q̄ omniū illius studij poetaru percipere potuit gloriā. z illaz cōscripserat paulo ante morē eā fere centenarius. ¶ Quartus. q̄ñ nō iscribit ne det emulis materia detrahēdi. qua pcipit forte paratā. z sic sic satisfaciū ei qđ allegabaľ in ver. iij. q̄ ā propta sit reprehendēdi libido. vide in Hiero. ad celātiaz ff. z facit ad hoc mebrum ibi littera prima. z vide etiā in cronica. v. vbi dicit reprehēsionē vitare nō posse. nisi eū q omnino nil scribit. ¶ Quintus quādo ex certa ca cernit inscriptione operi vel sibi nō expedire cuiusq; dicti demus exēpla. pmuz exemplū de primo. q2 videt se exosuz illis q̄bus scribitur vel quibus participandū ē scriptū ita quod illud lacerarēt. vel igni submitteret vł possibilē datent operā vt operis copia periret vł notitia vt enī dicit hieronymus sup Psal. lxxxiij. iustū ē vt figulus misceatur operibus suis pcor. quadragesimalis sermo. B. in hiero. ¶ Secūdū. cū pp aliquā sui notā puta apostasiaz vel simile pcipit ex inscrptione fidē vtilis operis minui. z sic nomē iuste reticerit. xix. di §z. vñ iā dudū legisse me memini libro q mariale vocatur ī fine secūdi plogi: qđ auctor nomen subticeť se dixit ne vilesceret opus cognito tractatore. z tūc a quodā ordinis pdicatorū audiui quod ille fuerat ipsorū apostate data tñ q̄ exprimat vel sciaľ non recipiunť eius dicta vt autorizabilia ex scribente z sic loqť. xvj. distictu. c. primo. fz recipiūť vt rationabilia vt scripsi d hereti. fraternitatē sup. i. gl fac ir di. ego solis. z. q. i. nōne cū pcor. z dixi fi. allegationum prie partis est tame excusabilis tacēs vt dixi. ¶ Exemplū primū de secundo quia videt id statui suo nō cōuenire puta q2 religiosus est qui scripsit aliqua vtilia ī iure ciuili vel in mā sibi non cōgrua vel poeticas fabulas. huius rō quia licet peccauerit cōponēdo facit quod habetur ī legenda hieronymi nō tñ illud occultum peccatum prodere teneť de pe. di. i. nō tibi dico. ¶ Secundū quia sibi z suis pdidendo nō inscribit operi qđ facit p iusticia z re publica cōtra tyrannos cū tñ tyranno subsit suadet hieronymus super Jo. li. v. ne frustra nos piculis offeram⁹ facit. xxiij. q. v. si nō lz. vij q. i. §. hoc tunc. vñ ad adiutuz dicit aduersus oīa scribere nō huius e tēporis. ¶ Tertiuz quādo volens speculatiuus eē z nō actiuus habens vnde sibi i temporalibus sufficit sibi cet nomē ne ingeretur vel a speculatiuis retrahaľ per gloria vel fama pueturā: ex iscriptiōe vide hieronymū ad honestū de duabus questionib⁹. C. vbi dicit non bñ fieri qđ occupato fit animo. z ad abigail. C. dicit quosdā philosophos: vt totā cogitationē ad metis cogerēt puritatē sibi oculos eruisse Sene. epistola. lxxij. re sistēdū est occupationibus nec explicande sz submouēde sunt. tēpus quidē nullū satis est idoneū studio salutari. ad idē epi. sequēs in pn. z epistola. liij. vltra medium bene facit qđ dicit hieronymus de Demosthene ad Nepotianū. B. z super ezechi. li. vij. dicit pp occupationes aut nobis claudendū est ostiū aut scripturarū per quas aperiende sunt fores studia relinqueda z per ista habeo ppositū. Casus autē quibus no in scribendo peccatum hi. ¶ Primus q̄ñ cōtra cōsciētiā z credens male agere non inscribat. iste eniz gladio cōscientie punctus est. Prouer. xii. z a conscientia infirma polluitur. i. ad corinth. viij. scienti. n. bonū z nō facienti peccatū est illi. Jaco. iiij. in fi. ista sunt nota q̄ q facit cōtra conscientia edificat ad gehēnam xxviij. q. i § ex his de resti spo. litteras. ver. porro de symo. per tuas. ij. ¶ Secūdus quādo studiose z sine causa relinquere vult lectorem incertum iste recte facit cōtra charitatem z qđ sibi fieri nollet contra id Thobie. iiij z Mathe. vij. z habetur in prin. decre. z. ff. de ma. z obe. dilecti. ¶ Tertius quādo operi improbo vel detractiuo saltem in parte non inscribet vt alter quē odit scripsisse putetur. hoc ē recte contra preceptum de proximo diligendo quod habeť Mathe. xxij. in fi. z Luce x. ad Gala. v. z habetur de sacra vnc. ver. caput vide ad Roma. xiij. dicitur qui diligit proximū legez impleuit z sic illaz odiens legez violat.

¶ Quartus quādo id agit ne sibi incūbat declarandi corrigendi vel defendēdi onus huic concurrit quod in allegationibus secunde partis dixi post hieronymum ℞ iij. ⁊ vt dicit Ualerius li. iij c. de constantia prin. virtus costanti ei ꝛequirit vt nobis gesta si obtrectentur acriter tueamur. vel inchoata si nondū perfecta impediantur. sine vlla cunctatione ad effectum perducamus. vnde Hieronymus se offerebat defensuruꝫ que super Ionā scripserat ad Aug. iij di.

¶ Quintus quādo id agit vt contrarium dicere vel agere possit ne obstet sibi propria scriptura. de primo Prouer. viij. os bilingue detestor cōcor. ad Timothe. iij. vt ecclesia. bñ. .c. vno ver. dibus ⁊ hieronymus ad Pāma. ⁊ Mar. ii. dicit quod scribens illum vituperare non potest quem in suis opusculis laudauit ⁊ ad pama. C. quis ia bebes ⁊ in scribēdo rudis vt idem dānet ⁊ laudet ⁊c. ⁊ ibi vide.

¶ De secundo hiero. ad Occeanum. i C perdit auctoritatem docendi cuius opere sermo destruitur. ⁊ inducit illud Tuliꝫ caput artis e docere quod facias. ⁊ ad Nepotianum .C. accusare auaritia etiaꝫ latro potest. ⁊ vide super titu. E.

¶ Nunc de inscribente videamus qui non peccat quādo id agit vt alios ad sifes labores alliciat. Experimur quod sepe inuidia testante Sene. epi. v. quod philosophie nomen etiaꝫ si modeste feratur inuidiosum est. vel bona emulatio aliquos inducit ad scribendum alias non scripturos taleꝫ et emulationem laudat hieronymus super Gala li. ij. di. ⁊ fac ad arietaꝫ. B. sicut et flagitiosa sunt exempla maloꝛaꝫ accu um. xx. q. iij precipue ita meritoria sunt exempla bonorum. ad titum. ij. teipsum prebe exemplum bonorum operum in doctrina ⁊c. fact. xx. di. de quibus. lxiij di. valentinianus.

¶ Secundo quando inscribit dubitans ne opus alteri inscribatur. ⁊ hoc probant que dixi allegādo supra parte secūda in princi. vnde ponit Ualerius .c. penult. quod supra de Aristotile quod cum libros rethoricoꝛuꝫ quos cōposuerat donasset publicandos vt proprios theodanti discipulo suo. moleste gerens postea si cillorum tituluꝫ alteri cessisse in alio libro cuidam materie insistens dixit se de illa plene in theodantis libris tractasse. si vir tam late patentis scientie pati si potuit alteri cui etiam cōsenserat suos labores ascribi ꝓhendi non debet qui a principio huic timori prouidet.

¶ Tertio quando per inscriptionem certificari vult illaꝫ fidem operis que prouenit ex auctore constat ꝙ ex varietate auctorum augetur vel minuit fides scriptionuꝫ. vnde ponit Ualerius li. viij. c. vlt. ꝺ Pictagore ꝙ ipsius dictam disputatione deducere auditores ipsius extimabant absurdum ⁊ interpellati de ea hoc solum respondebant ideuꝫ dixisse. eꝫ de Paulino dicit hiero. ꝙ eius conscriptiones scriptore ⁊ charta non indigent quia fructuꝫ sine radice ouri fieriꝫ tēpnunt. vide i hieroñ. de. xij. lectoribus. C. ⁊ de materia ꝓ totum. bene ergo agit qui lectorē de auctore hoc respectu certificat vt si lector dicere possit ex nomine te noui. Exo. xxxiij. est enim primū incitamentum discēdi nobilitas magistri vt dicit hieronymus ad Paula ⁊ Eusto. D. ⁊ vide super zachariaꝫ ⁊ ibi dictorum fideꝫ ad eos a quibus dicta sunt referamus.

¶ Quarto quando indifferens ad inscribēduꝫ vel non illum sic occurrit eligere huic sufficiat quod dixi in prima parte non inscribentis. ver. secundus.

¶ Quinto quando licet per id cupidus fuerit pope vel fame tamen habuit iustum motum puta vt sibi ⁊ suis de scientia qua diu studuit prouidere posset ad quod sūme suffragatur fama scientie circa primuꝫ Ualerius li. viij. de cupiditate glorie. nulla tanta humilitas que dulcedine glorie non tangatur ⁊ multa ibi ponit virorum clarorꝫ exempla. ⁊ Crisost. dicit sup Mathe. vi. ꝙ inanis gloria occulte ingreditur. ⁊ hieronymus ad saluinaꝫ. C. dicit ꝙ difficile est gloriaꝫ virtute superare. ⁊ in vita sancti hylarionis. C. hoc potissime hiero. in eo super qꝺ calcare potuit gloriaꝫ ⁊ honoreꝫ. ⁊ adde quod de hoc pulchre dic ad Eusto. B plini⁹ li. iij epistola. xij dicit ꝙ laus etiaꝫ a minoribus profecta delectat. si ergo tali cupiditati difficile resisti potest nec ille talem gloriam intendit timori diui no ꝓponet cū etiā hoc nō repugnet charitati quo ad proximum nec quo ad reꝫ vel subiectum dicaꝫ ꝙ ex quo iustuꝫ motiuꝫ sui ca admixtum s. vt sui laboris honestum fructuꝫ perciperet ⁊ suis necessitatibus ꝓuideret no peccauit. bene faciꝫ. q. iiij. quicunqꝫ. ⁊ iura appetunt litteratos honorari ⁊ ditari de preben. de multa. nisi ⁊ i dubio pro eis presumunt de proba in nostra de presumptione. c. pñ.

¶ Sexto quādo propter obedientiam superioris id iubentis scribit ad hoc sufficiat. xi. q. iij. quid ergo. xxiij. q. i quod culpatur i fi. ⁊ quod vtrobiqꝫ nō. ⁊ supra ⁊c tempo. or. ad earem in fi. ij. glo. fact. vij. q. i. sciendum de ma. ⁊ obe. illud.

¶ Septimo quādo benefactorem suum vel magistrum vel reuerentialem dominum huius rei dignum vult honorare sibi opus destinando quia tunc cum ad quem ⁊ se oportet inscribi ad primum faciat prologus nouelle. ⁊ ad Hebre. xiij. beneficientie nolite obliuisci ⁊ reprehenduntur obliti beneficiorum suorū. Psal. lxxvij. Sene. ij de beneficijs dicit quod quidam furtiue beneficioruꝫ gratias agunt in angulo. ⁊ ad aurem. verentur eniꝫ palam facere. vt sua potius virtute quam alieno adiutorio cōsecuti dicantur. Ingratū ergo illum vocat qui remotis arbitris gratias agit. de secundo ad hebre. xij habuimus eruditores ⁊ reuerebamur eos. De tertio quod reuerētiales venerandi sunt ⁊ honorandi ponit pulchre Ualerius li. iij. c. vlt. vbi inter cetera ponit duces suorum hostiū ⁊ predonum ad venerandam Scipionē inermes venisse. ad idem lib. viij. c. de testibus vlt. exempla.

¶ Peccat autem quādo inscribit ad purā vanam gloriaꝫ sine villius boni mixtura. ⁊ sic ꝓcedant que allegata sunt primo vnde Aug. ad honoratuꝫ de vtilite credendi circa prin. libri de tali vana gloria se excusans dicit. bene mihi conscius sum quod ad huc stiluꝫ pio ⁊ officioso animo nō vani nominis appetitione aut nugatorie ostentationis accessi. quare autem de mixtura diximus supra proximo versi. quinto require. sufficiat ergo sibi quod virtuosum ipsius actu sequel gloria velit nolit vnde hiero. de sancta Paula in ipsius epithaphio. B dicit quod gloria virtutes sequitur quasi vmbra ⁊ appetitores sui deserēs appetit contemptores. ⁊ Tull. tus. lib. i. c. x. dicit quod virtutem necessario sequitur gloria. ⁊ Ualerius. c. i li. ij. dicit quod virtutis vberrimuꝫ alimentum est honor.

¶ Secundo quando solus rancor ad emulos qꝺ videt ex ipsius honore dolere ⁊ ad detrahenduꝫ paratos euꝫ facit inscribere huic membro sufficit quod dixi in secunda parte non inscribentis membro secūdo ⁊ tertiō. tamē ad hoc addendum est ꝙ rancoreꝫ dimittere tenetur cuiqꝫ fideli de necessitate salutis de hoc no. xvj. q. iij. si is qui ⁊ .S. eodem lib. de homi. c. ij in. iij glo. super quo plenius dixi.

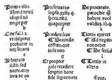
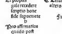
¶ Tertio quādo sola ambitio dignitatis ecclesiastice maxime mouet ad id vt per quaꝫ plures facturus constat q pōtificibus ⁊ principibus ad eum fineꝫ illis etiam ⁊ sibi inscripta destinarunt opuscula fateri oportet ex quo talis abitio cadic in culpam omnis actus qui ordinatur ad illaꝫ etiaꝫ ꝓhibitus est. facit quod no. in cle. de heret. ad nostrū. ver. vij. in prima glo. vnde Sene. li. i. naturalium questionuꝫ post prin. dicit ꝙ ad dignitates non nisi per indigna ducit ambitio de primo. i. ad corinth. xiij. B. charitas no e ambitiosa. ⁊ Petrus ra. expones dicit ꝙ abitio ē symia charitatis. charitas enim patiens est pro eternis. ambitio patitur omnia pro caducis. charitas benigna ē pauperibus ābitio diuitibus. charites omnia sofferr pro veritate. ambitio pro vanitate. per hoc Plinius ij. ad vespasianum comendando cathone dicit ꝙ erat ambitionis hostis. ⁊ Ualerius lib. ij. c. vlt. de cathone dicit ꝙ eius domus erat ambitioni clausa. ⁊ vide cle. de regula. vt professores ⁊ qꝺ ibi no. super ver. ambito ⁊ qꝺ dixi S. de preben. qñ tantum. non tamen puter aliquis ꝙ ambitionem imponā in singulos sic scribentes. non eniꝫ officiō censeri debet ambitio vt dicit hierony. ad saluinā pan. sed si qui ex predictorum numero se constituunt sue saluti prouideant. qꝺ faciliter possunt. S. de simo. c. vlt. ⁊ est huic sni simile. S. eo. lib. de elec. fundamenta. §. prouide.

Conclusionē

Conclusionem non meruit publicatio regularum adhuc fabro super incudem huius operis media malleante sed ex quo eius partis quietere fabri concludere cum Apuleio libro solũ de deo Socratis eligo quo ad tria gratiarum.s. actionem.tardationis excusationem et cũ spe premij oratione ad studium.de primo ipse dicit in li.ij.in fi summas incensiones dei cõsistere non in thure vel pigmentis sed in actiõibus gratiarum.summe igitur exuperantissime gratias ago deo sine quo ingenium florere vel istius mũdi sensibilis species qualitates et corpora vegetari non possunt et qui naturarum et gratiarum omnium secunda pregnatio dextera dirigens et intellectum lumẽ infundens me huius operis perduxit ad limẽ. ¶ Secundũ autem sumo ex ipsius libri principio vbi dicit celeritatis gratiam cum diligentie laude nõ posse concurrere.cuius verba scripsi de elec.cum nobis alim.verbis igitur. ¶ Circa tertium li.i.charta fi dicit se valde mirari de his qui discere negligunt etiã ea que videri nolũt nescire hortans autẽ ad studium li.ij.in prin.inducit Aristippũ qui tyrano querenti quid sibi diutinum philosophie studiũ profecisset Respondit hoc quod cum omnibus hominibus secure et intrepide loqueretur quod in nostri iuris scientia spero posse repetere eum qui hoc opus nouelle certo respectu vni ca vel in sex vel i tria vel in duo diuisum sedulo studio per intellectum orditum cum memoria tenaci texuerit.quia tamen vt ipse dicit li.ij.post prin.terra omnium est receptrix omniũ quod genitrium que accipit restitutrix.designans etiã per hoc scientificum esse mortalem.hortatur.lib.i.charta pñ.scientiã ad instar Socratis cũ iustitia et innocẽtia esse colẽdã. et sic agentis duplex est õmiũ laus.s.huius seculi et gloria futuri. ¶ De prio li.i.ad fi.sicut bonis artibus doctus et eruditus et quantum licet homini sapiens et boni consultus laudandus ẽ hoc enim a patre hereditarium est nec a casu pendulum nec a suffragio adminiculũ nec a corpor caducũ nec ab etate mutabile.hec oia meus Socrates habuit et ideo cetera cõtẽpsit. ¶ De secundo li.ij charta tertia pulchre et notabiliter pro operantibus ad bonũ publicum sic dicit qui deum pie colendo et mundũ munde seruando mundi pulchritudinẽ cũ diligentia seruet et auget operam suam cum dei voluntate coniungit: cum species quas ille diuina intentione formauit adminiculo sui corporis diuturno opere curaqz cõponit.hunc quo munere credis esse munerandũ nisi eo quo parentes nostri munerati sunt quo et nos quoqz munerari si foret diu ne pietati placitum pijssimis votis optamus.et ve emeritos et exutos ab humana custodia mortalitatis nexibus absolutos nature superioris parti diuine puros sanctosqz restituat. Hec Apuleius.difficulter autẽ cõtinui huic finiungere de sõnio Scipionis et Macrobio super ipso que peroptime congruebant sed ignoscendũ est ex quo plus vigentes pretermitto hieronymum.

¶ Expletum est autem cõmentũ .d. Jo.and.super regulis iuris quod nuncupatur mercurialis eo quia ipse auctor die mercurij insudabat et vigilabat ad ipsum cõmentum explicãdũ quod merito aureum nuncupari pot quia litteris aureis mereretur ipsimi Quodqz impressum fuit Venetijs per Bernardinum stagnin de Tridino de Monteferrato Mcccclxxxix die.viij.Augusti.

Registrum.

a	e	i
Primo siba Non ẽ nouũ aliquã nõ tingit per	Presentatus seipso.xxiiij.q. specu.tit.j. quapropter	De procurato. parochie qz habere vocẽ validum.iij.q.
b	f	k
.C de fal.l.j. vt ibi patet probatur in nez seuarn	Predonibus ¶ Secundo cõstitu.que inde non	Tionis exercet ¶ Ad negatiuã non debet ¶ De secũdo
c	g	l
Arbitrarn sistit.sed decre.cum sors de eo	Et propter gale recedere scriptio bone fide superueniete	¶ Tertio in altero
d	h	
Hostiẽ.de re demũ solus sequenti .ff.de officio	Pro affirmatiua quado post ¶ In qstione procedant	Finis.

DAN

ndira
Ke

Latine

riano